

Fremsat den [7]. oktober 2020 af klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, lov om radiofrekvenser og forskellige andre love

(Implementering af direktiv om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning) m.v.)

§ 1

I lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, jf. lovbekendtgørelse nr. 128 af 7. februar 2014, som ændret ved § 2 i lov nr. 741 af 1. juni 2015, § 16 i lov nr. 1567 af 15. december 2015, § 3 i lov nr. 203 af 28. februar 2017, § 1 i lov nr. 1676 af 26. december 2017, § 19 i lov nr. 503 af 23. maj 2018 og lov nr. 1531 af 18. december 2018, foretages følgende ændringer:

1. Fodnoten til lovens titel affattes således:

Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (e-data-beskyttelsesdirektivet), EF-Tidende 2002, nr. L 201, side 37, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/136/EF af 25. november 2009 om ændring af direktiv 2002/22/EF om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, direktiv 2002/58/EF om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor og forordning nr. 2006/2004/EF om samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af lovgivning om forbrugerbeskyttelse, EF-Tidende 2009, nr. L 337, side 11, dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/1972/EU af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning), EU-Tidende 2018, nr. L 321, side 36, og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/882/EU af 17. april 2019 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester, EU-tidende 2019, nr. L 151, side 70.

2. I § 1 indsættes som nyt stykke stk. 2

»Stk. 2. Myndighederne skal ved varetagelsen af opgaver i denne lov blandt andet iagttage følgende til gavn for slutbrugerne:

- 1) Fremme forudsigelighed i reguleringen ved at sikre en ensartet tilsynspraksis i samarbejde med andre medlemsstaters myndigheder, Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC), Frekvenspolitikgruppen og Europa-Kommissionen.
- 2) Sikre at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester behandles lige.
- 3) Anvende EU-retten på en teknologineutral måde, medmindre dette strider mod øvrige mål efter denne lov.
- 4) Fremme effektive investeringer og innovation i ny og forbedret infrastruktur.
- 5) Fremme konnektivitet samt adgang til og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet.

- 6) Fremme konkurrencen inden for udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, herunder reel infrastrukturbaseret konkurrence.

3. I § 2 indsættes efter nr. 5 som ny nr. 6 og nr. 7

»6) *Net med meget høj kapacitet*: et elektronisk kommunikationsnet, der udelukkende består af optiske fibrelementer, som minimum frem til fordelingspunktet på leveringsstedet, eller et elektronisk kommunikationsnet, som under normale spidsbelastningsvilkår kan give en tilsvarende netpræstation for så vidt angår disponibel båndbredde til downlink og uplink, robusthed, fejlrelaterede parametre samt latenstid og variation heri; netpræstationen kan anses for tilsvarende, uanset om slutbrugerens oplevelse heraf varierer på grund af iboende forskellige egenskaber ved de medier, hvormed nettet i sidste ende etablerer forbindelse med nettermineringspunktet.

7) *Radiobaseret lokalnet*: Et trådløst adgangssystem med lav effekt og lille rækkevidde (RLAN), der har en lav risiko for at skabe uacceptable forstyrrelser, som dette er defineret i § 1, stk. 3, nr. 4, i lov om radiofrekvenser, af andre sådanne systemer etableret i nærheden af andre brugere, og som anvender harmoniserede radiofrekvenser på et ikkeeksklusivt grundlag.«

Nr. 6-17 bliver herefter nr. 8-19.

4. I § 2 indsættes som nr. 20-24:

»20) *Nummeruafhængig interpersonel kommunikationstjeneste*: En tjeneste, som normalt ydes mod betaling, og som muliggør direkte interpersonel og interaktiv informationsudveksling via elektroniske kommunikationsnet mellem et afgrænset antal personer, hvor de personer, der indleder eller deltager i kommunikationen, bestemmer hvem modtageren eller modtagerne skal være. Tjenesten omfatter ikke tjenester, der blot muliggør interpersonel og interaktiv kommunikation som en mindre støttefunktion, der er tæt knyttet til en anden tjeneste. Tjenesten etablerer ikke forbindelse til offentligt tildelte nummerressourcer, dvs. et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner, eller muliggør ikke kommunikation med et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner.

21) *Alarmkommunikation*: Kommunikation, der etableres via en elektronisk kommunikationstjeneste mellem en slutbruger og alarmcentralen med det formål at anmode om og modtage hjælp fra beredskabstjenester.

22) *Beredskabstjeneste*: En tjeneste, der yder omgående og hurtig bistand i situationer, hvor der i særlig grad er direkte risiko for liv eller lemmer, for individuel eller kollektiv sundhed eller sikkerhed, for privat eller offentlig ejendom eller for miljøet.

23) *Den relevante alarmcentral*: Den alarmcentral, som skal dække alarmkommunikationer fra et bestemt område eller af en bestemt type.

24) *Alarmcentral*: En fysisk lokalitet, hvor en alarmkommunikation modtages under ansvar af en offentlig myndighed.«

5. I § 3 ændres » at foretage opkald til den offentlige alarmtjeneste (112), « til: » gratis alarmkommunikation til den offentlige alarmtjeneste og foretage opkald til«.

6. § 4 affattes således:

»§ 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler med henblik på at forpligte udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester og udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester til at sikre en række grundlæggende slutbrugerrettigheder i forbindelse med aftaler om levering af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, herunder om:

- 1) Oplysningskrav.
- 2) Almennyttige oplysninger.
- 3) Aftalers varighed og opsigelse
- 4) Pakketilbud.
- 5) Særlige funktioner og faciliteter.
- 6) Tilgængelighedskrav og kompenserende tjenester for personer med handicap samt oplysningskrav i forbindelse med disse tjenester.
- 7) Tilgængelighedskrav i forbindelse med alarmkommunikation for personer med handicap.
- 8) Udbyderens klagebehandling.

Stk. 2. Ved fastsættelsen af regler i henhold til stk. 1 kan klima-, energi- og forsyningsministeren bestemme, at disse kun skal gælde for visse typer af aftaleforhold, herunder for aftaler med ikkeerhvervsdrivende slutbrugere, og at reglerne ikke skal kunne fraviges ved aftale. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan desuden fastsætte nærmere regler om Energistyrelsens adgang til at dispensere fra kravene.

Stk. 3. Regler fastsat i medfør af stk. 1 finder ikke anvendelse på mikrovirksomheder, der udbyder nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, medmindre de også udbyder elektroniske kommunikationstjenester«

7. Efter § 4 indsættes:

»§ 4 a. Energistyrelsen kan fastsætte regler med henblik på at forpligte udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester og udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester til at sikre en række grundlæggende slutbrugerrettigheder i forbindelse med aftaler om levering af net eller tjenester, herunder regler om:

- 1) Gennemsigtighed, sammenligning af tilbud og offentliggørelse af oplysninger.
- 2) Tjenestekvalitet.
- 3) Skift af bredbåndsudbyder.
- 4) Spærring og tilbagehold af indtægter ved bedrageri og misbrug.

Stk. 2. Regler fastsat i medfør af stk. 1 finder ikke anvendelse på mikrovirksomheder, der udbyder nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, medmindre de også udbyder elektroniske kommunikationstjenester.«

8. § 14 affattes således:

»§ 14. Forsyningspligten har til formål at sikre adgang til grundlæggende elektroniske kommunikationstjenester på rimelige vilkår og til overkommelige priser.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om adgang til følgende forsyningspligttydelser:

- 1) En elektronisk talekommunikationstjeneste på et fast sted.
- 2) En tilstrækkelig bredbåndsinternetaadgangstjeneste.
- 3) Særlige forsyningspligttydelser til nærmere afgrænsede grupper af personer med handicap.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan ved dokumenteret behov fastsætte regler om, at der fortsat skal være forsyningspligt på ydelser, der var forsyningspligt på den 20. december 2018.

Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at forsyningspligten skal omfatte andre ydelser end dem, der er nævnt i stk. 2.

Stk. 5. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at en eller flere alment tilgængelige forsyningspligttydelser eller dele af disse, som er nævnt i stk. 2 eller fastsat i medfør af stk. 4,

- 1) ikke længere skal udbydes som led i forsyningspligten eller
- 2) ikke eller kun i begrænset omfang skal udbydes til nye kunder som led i forsyningspligten.

Stk. 6. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter regler om,

- 1) hvilke ydelser der er omfattet af stk. 2, nr. 3,
- 2) omfanget af forsyningspligttydelser, jf. stk. 2 og 4, herunder de faciliteter og funktioner, der skal stilles til rådighed,
- 3) omfanget af leveringspligten, jf. § 16, og
- 4) hvorvidt forsyningspligten skal gælde for forbrugere, mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer eller alle slutbrugere.«

9. I § 15, stk. 2, § 17, stk. 2, to steder i § 18, stk. 1 to steder i § 18, stk. 4, § 18, stk. 5 og § 18, stk. 8, ændres »§ 14, stk. 3« til: »§ 14, stk. 4«.

10. I § 15, stk. 2, § 17, stk. 2, tre steder i § 18, stk. 1 og § 18, stk. 4 indsættes efter »§ 14, stk. 2«: »eller 3«.

11. I § 18, stk. 4 og § 18, stk. 5, indsættes efter »§ 14, stk. 2, nr. 1 og 2«: »eller stk. 3«

12. § 17, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan, hvis det vurderes at detailpriserne for de tjenester, som er oplyst i § 14, stk. 2, nr. 1 og 2, ikke er overkommelige for forbrugere med en lav indkomst eller ikke er tilgængelige for forbruger med særlige sociale behov, bestemme, at udbydere af tjenester svarende til de i § 14, stk. 2, nr. 1 og 2, nævnte, skal opkræve samme listepriiser for en eller flere af disse tjenester overalt i Danmark, hvor udbyderne udbyder tjenesterne.«

13. I § 18, stk. 4, og § 18, stk. 8, ændres »direktiv 2002/22/EF med senere ændringer« til: »direktiv 2018/1972/EU eller senere ændringer hertil«.

14. I § 18, stk. 5, indsættes efter »fastsatte«: »forsyningspligttydelser«.

15. I § 18, stk. 7, ændres »skal« til: »kan«.

16. I § 19, 1. pkt., erstattes »sit accessnet« med: »sine adgangsnetworker«.

17. I § 19, 2. pkt., erstattes »accessnet« med: »adgangsnetworker«.

18. § 20, affattes således

»§ 20. Energistyrelsen fører tilsyn med overholdelse af reglerne i §§ 3-6, § 10, stk. 1 og 2, § 11, §§ 14-19, samt regler og vilkår udstedt i medfør heraf.

Stk. 2. Erhvervsstyrelsen fører tilsyn med overholdelse af reglerne i §§ 7-9, samt regler udstedt i medfør heraf.«

19. I § 21, stk. 2, indsættes som nr. 6:

»6) Udbud af numre, som kan bruges til andre elektroniske kommunikationstjenester end interpersonelle kommunikationstjenester uden for Danmark.«

20. I § 26 indsættes som stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 3. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal sikre, at en slutbruger, der opsig en abonnentaftale, kan bevare retten til nummerportering af et nummer fra den nationale nummerplan til en anden udbyder i mindst en måned efter datoen for opsigelsen, medmindre slutbrugeren har givet afkald på denne ret.«

21. Efter § 26 indsættes:

»§ 26 a. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som udbyder machine to machine-kommunikationstjenester uanset teknologi, skal til slutbrugere inden indgåelse af abonnentaftale om machine to machine-kommunikationstjenester oplyse, om de tilbyder, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre ved skift mellem udbydere.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal sikre, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til brug for machine to machine-kommunikationstjenester ved skift mellem udbydere.«

22. I § 27 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. I tilfælde af fejl i nummerporteringsprocessen genaktiverer den afgivende udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester slutbrugers nummer og de forbundne tjenester, indtil nummerporteringen er gennemført. Den afgivende udbyder fortsætter med at stille tjenesten til rådighed på samme vilkår og betingelser, indtil den modtagende udbyders tjeneste er blevet aktiveret. Den tid, som tjenesten er utilgængelig under skifte- og nummerporteringsprocessen, må ikke udgøre mere end én arbejdsdag.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

23. Efter § 28 indsættes:

»§ 28 a. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som modtager numre som led i nummerportering, jf. § 26, stk. 1, forestår skifte- og nummerporteringsprocessen. Udbydere må ikke forsinke eller misbruge skifte- og nummerporteringsprocessen, og udbydere må ikke portere numre eller skifte udbyder uden slutbrugernes udtrykkelige samtykke. Slutbrugers abonnentaftaler med den afgivende udbyder ophører automatisk efter afslutningen af skiftet af udbyder.«

24. I § 31, stk. 3 indsættes efter »nummeryplysningsdata,«: »afgrænsning af kredsen af berettigede til at modtage data,«.

25. I § 33 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Erhvervsstyrelsen kan fastsætte regler om, at udbydere af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester med et betydeligt dækningsniveau og en betydelig brugerudbredelse kan pålægges forpligtelser, der er nødvendige for at sikre forbindelser mellem slutbrugere.«

26. I § 34, stk. 2 indsættes efter § 33, stk. 2, «: »§ 35 a,«

27. I § 34, stk. 2 indsættes efter »§ 41«, bindende tilsagn efter § 47 a, § 47 c, § 47 d«

28. Efter *kapitel 11* indsættes:

»Kapitel 11 a

Netadgang til ledningsnet i den yderste del af elektroniske kommunikationsnet

§ 35 a. Erhvervsstyrelsen kan på baggrund af en rimelig og velbegrunnet anmodning fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester pålægge enhver udbyder eller ejer af elektroniske kommunikationsnet en forpligtelse til at give netadgang til ledningsnet, kabler og tilhørende faciliteter inde i bygninger eller frem til det første koncentrations- eller fordelingspunkt, såfremt dette befinder sig uden for en bygning.

Stk. 2. Erhvervsstyrelsen kan pålægge netadgang i henhold til stk. 1, såfremt det er berettiget, fordi en parallel etablering af sådanne netelementer ikke vil være økonomisk rentabel eller gennemførlig i praksis.

Stk. 3. Erhvervsstyrelsen kan udvide forpligtelsen efter stk. 1 til et punkt i nettet, der ligger efter det første koncentrations- eller fordelingspunkt. Erhvervsstyrelsen skal fastlægge det punkt, der ligger tættest på slutbrugerne, og som kan understøtte et tilstrækkeligt antal slutbrugerforbindelser til at være kommercielt rentabelt for effektive adgangssøgende udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Stk. 4. Konkluderer Erhvervsstyrelsen, under hensyntagen til forpligtelser, der følger af relevante markedsundersøgelser, jf. § 37, at forpligtelser i henhold til stk. 1 ikke i tilstrækkelig grad imødegår eller vil imødegå store og varige økonomiske eller fysiske hindringer for etablering af parallelle net, der opretholder eller vil medføre en konkurrencesituation, der i betydeligt omfang begrænser de konkurrencemæssige resultater for slutbrugerne, kan Erhvervsstyrelsen pålægge forpligtelser i henhold til stk. 3.

Stk. 5. En forpligtelse i henhold til stk. 1 eller stk. 3 kan omfatte forpligtelser om

- 1) netadgang til fysiske netelementer, tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester,
- 2) transparens,
- 3) ikke-diskrimination, eller
- 4) krav til fordelingen af adgangsomkostninger, som om nødvendigt tilpasses for at tage højde for risikofaktorer.

Stk. 6. En forpligtelse i henhold til stk. 3 kan ud over de i stk. 5 opregnede forpligtelser tillige omfatte netadgang til aktive eller virtuelle netelementer, hvis dette er berettiget af tekniske eller økonomiske grunde.

Stk. 7. Erhvervsstyrelsen kan ikke udvide en forpligtelse efter stk. 3, når

- 1) udbyderen eller ejeren af et elektronisk kommunikationsnet stiller en rentabel og lignende alternativ mulighed for at nå slutbrugere til rådighed for enhver udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, ved at give adgang til et net med meget høj kapacitet på fair, ikke-diskriminerende og rimelige vilkår og betingelser, eller

- 2) pålæggelse af forpligtelser vil skade den økonomiske eller finansielle rentabilitet af udrulningen af et nyt net, navnlig ved små lokale projekter.

Stk. 8. Erhvervsstyrelsen skal ved pålæggelse af forpligtelser efter stk. 1 eller stk. 3, ved udformningen af forpligtelser efter stk. 5, og ved vurdering af muligheden for at undtage efter stk. 7, nr. 1, navnlig vurdere om udbyderen eller ejeren af et elektronisk kommunikationsnet

- 1) har de egenskaber, der fremgår af § 47 b,
- 2) har modtaget offentlig finansiering til udrulning eller drift af det relevante net,
- 3) har offentliggjort et standardtilbud for adgang til det relevante net,
- 4) anvender standardiserede vilkår, betingelser og standardprocedurer, der er aftalt i et brancheforum eller anvendes som en de facto standard på markedet,
- 5) tilbyder en langsigtet forpligtelse til at give netadgang,
- 6) tilbyder adgang til flere forskellige alternative adgangsprodukter, herunder passiv aktiv netadgang, netadgang til anlægsarbejder eller
- 7) tilbyder fair og rimelige priser under behørig hensyntagen til investeringer og tilknyttede risici samt eventuelle omkostningsforskelle, der opstår som følge af skala eller forretningsmodel.«

29. I § 37, *stk. 2*, indsættes efter »markedsmessige«: »forhold som f.eks. kommercielle aftaler, herunder aftaler om saminvestering, der påvirker dynamikken i konkurrencen«.

30. I § 37 indsættes efter *stk. 2* som et nyt stykke:

»*Stk. 3.* Markedsundersøgelser efter *stk. 1* gennemføres inden for en af følgende perioder:

- 1) Inden for fem år efter afslutning af en tidligere undersøgelse på det pågældende marked. Denne periode kan dog undtagelsesvis forlænges med op til yderligere et år efter godkendelse fra Europa-Kommissionen.
- 2) Inden for tre år efter Europa-Kommissionens vedtagelse af en revideret henstilling om relevante produkt- og tjenestemarkeder, når der er tale om markeder, der ikke tidligere er undersøgt.«

Stk. 3-5 bliver herefter *stk. 4-6*.

31. I § 41, *stk. 2*, indsættes før nr. 1 som nyt nummer:

»1) Adgang til anlægsinfrastruktur, jf. § 41 a.«

Nr. 1-6 bliver herefter til nr. 2-7.

32. I § 41, indsættes som *stk. 6-8*:

»*Stk. 6.* Erhvervsstyrelsen kan alene pålægge forpligtelser i henhold til § 41, *stk. 2*, nr. 2, såfremt konkurrencen og slutbrugernes interesser ikke kan fremmes enten ved at pålægge forpligtelser i henhold til § 41, *stk. 2*, nr. 1, eller gennem forpligtelser på beslægtede engrosmarkeder.

Stk. 7. En udbyder, der i henhold til § 41 er pålagt en forpligtelse i henhold til § 41 a eller § 42, skal på forhånd og i god tid anmelde sine planer om at afvikle eller med ny infrastruktur erstatte dele af et net, der er omfattet af forpligtelsen, til Erhvervsstyrelsen.

Stk. 8. Såfremt det er nødvendigt for at sikre konkurrencen og slutbrugernes rettigheder, skal Erhvervsstyrelsen pålægge udbyderen, jf. stk.1, en forpligtelse om at udarbejde en detaljeret beskrivelse af planerne for overgangsperioder og vilkår samt hvilke sammenlignelige adgangsprodukter, der tilbydes i stedet for.«

33. Efter § 41 indsættes før overskriften før § 42:

»Forpligtelse om adgang til anlægsinfrastruktur

§ 41 a. Ved forpligtelse om adgang til anlægsinfrastruktur forstås en forpligtelse til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af anlægsinfrastruktur, herunder, men ikke begrænset til, bygninger, adgangsveje til bygninger, kabler i bygninger, herunder ledningsnet, antenner, pæle, master, kabelkanaler, ledningskanaler, nedgangsbrønde, mandehuller, skabe, tårne og andre støttekonstruktioner.«

34. § 42, stk. 1, nr. 1, affattes således:

»1) At give adgang til og mulighed for at anvende specifikke fysiske netelementer og tilhørende faciliteter i nødvendigt omfang, herunder ubundet adgang til abonnentledninger og afsnit heraf.«

35. I § 42, stk. 1, indsættes efter nr. 1 som et nyt nummer:

»2) At give adgang til specifikke aktive eller virtuelle netelementer og tjenester.«

Nr. 2-10 bliver herefter nr. 3-11.

36. I § 42, stk. 2, indsættes efter nr. 1 som nye numre:

»2) den forventede teknologiske udvikling, som påvirker udformningen og forvaltningen af net,

3) behovet for at sikre teknologineutralitet, som sætter parterne i stand til at udforme og forvalte deres egne net,«

Nr. 2-6 bliver herefter nr. 4-8.

37. I § 42, stk. 2, indsættes i nr. 3, der bliver nr. 5, efter »hermed,«: »især hvad angår investeringer i net med meget høj kapacitet og risikoniveauer forbundet hermed,«.

38. I § 42, stk. 2, indsættes i nr. 4, der bliver nr. 6, efter »infrastrukturbaseret konkurrence«: »og innovative forretningsmodeller som støtter bæredygtig konkurrence, herunder infrastrukturbaseret konkurrence, der er baseret på saminvestering,«.

39. I § 43 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Erhvervsstyrelsen kan, som led i forpligtelse til ikke-diskrimination, jf. stk. 1, pålægge udbydere med en stærk markedsposition at levere adgangsprodukter og -tjenester til alle virksomheder, herunder sig selv, inden for samme frister, på samme vilkår og betingelser, herunder vedrørende pris og serviceniveau, og ved hjælp af samme systemer og processer, som gælder for udbyderens egne afdelinger.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter til stk. 4 og 5.

40. § 44, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. En udbyder med en stærk markedsposition, der er pålagt en forpligtelse som anført i § 41, stk. 2, nr. 1 og 2, skal offentliggøre et standardtilbud herom, der blandt andet angiver relevante

centrale resultatindikatorer og tilsvarende serviceniveauer. Et sådant standardtilbud skal tage nøje hensyn til retningslinjer fra BEREC om minimumskriterier for et standardtilbud. «

41. I § 46, stk. 2, indsættes efter »til skade for slutbrugerne«: », såfremt der ikke eksisterer en relevant begrænsning af detailprisen «

42. I § 46, stk. 2, indsættes som et nyt punktum efter »begrænsning i detailprisen.«:
»Erhvervsstyrelsen skal i vurderingen tage hensyn til behovet for at fremme konkurrencen og slutbrugernes langsigtede interesser vedrørende udrulning og ibrugtagning af næstgenerationsnet, og navnlig net med meget høj kapacitet. «

43. § 46, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Ved pålæggelse af en forpligtelse om priskontrol skal det sikres, at alle mekanismer til omkostningsdækning eller metoder, der kan anvendes til at fastlægge priser, tjener til at fremme udrulning af nye og forbedrede net, effektivitet og holdbar konkurrence samt maksimere bæredygtige fordele for slutbrugerne.«

44. Efter § 46 indsættes før overskriften før § 47:

»§ 46 a. Træffer Europa-Kommissionen afgørelse om at pålægge en maksimal termineringstakst for taleopkald i mobilnet, fastnet eller begge, kan Erhvervsstyrelsen ikke fastsætte andre priser i henhold til en forpligtelse om priskontrol, jf. § 46.«

45. Efter *kapitel 14* indsættes:

»Kapitel 14 a

Lempelse af forpligtelser for udbydere med en stærk markedsposition

Saminvestering

§ 47 a. En udbyder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, kan afgive tilsagn om saminvestering i forbindelse med udrulningen af et nyt net, som består af optiske fibrelementer, der dækker strækningen op til slutbrugerens ejendom eller basisstation.

Stk. 2. Ved vurdering af tilsagn efter stk. 1 skal Erhvervsstyrelsen afgøre, om udbyderens saminvesteringstilbud overholder følgende betingelser:

- 1) Saminvesteringstilbuddet er åbent for enhver udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester på et hvilket som helst tidspunkt i nettets levetid.
- 2) Saminvesteringstilbuddet giver medinvestorer mulighed for at konkurrere effektivt og bæredygtigt på lang sigt på underliggende markeder, hvor udbyderen er aktiv, på vilkår som er fair, rimelige og ikke-diskriminerende, og som giver adgang til nettets fulde kapacitet.
- 3) Saminvesteringstilbuddet er offentliggjort rettidigt af udbyderen. Tilbuddet skal offentliggøres mindst seks måneder før begyndelsen af udrulningen af det nye net, medmindre Erhvervsstyrelsen vurderer, at nationale omstændigheder kan begrunde, at perioden forlænges eller udbyderen ikke er et rent engrosselskab, jf. § 47 b.

- 4) Andre udbydere, som ikke deltager i saminvesteringen, skal fra begyndelsen kunne drage fordel af netadgang med samme kvalitet, hastighed, betingelser og muligheder for at nå ud til slutbrugere som før udrulningen. Saminvesteringstilbuddet skal sikre, at netadgangen tilpasses over tid i lyset af udviklingen på de tilknyttede detailmarkeder, opretholde incitamenterne til at deltage i saminvesteringen. Erhvervsstyrelsen skal have mulighed for indsigt i og tilsyn med efterfølgende tilpasninger af netadgangen.
- 5) Saminvesteringstilbuddet er fremsat i god tro og opfylder som minimum de kriterier, der er angivet i bilag 1.

Stk. 3. Konkluderer Erhvervsstyrelsen, at det afgivne saminvesteringstilsagn opfylder betingelserne i stk. 2, og konstaterer Erhvervsstyrelsen, at mindst én potentiel medinvestor har indgået en saminvesteraftale med udbyderen, skal styrelsen gøre tilsagnet bindende for en periode på mindst syv år. I denne periode må Erhvervsstyrelsen ikke pålægge yderligere forpligtelser i henhold til § 41 på den relevante del af nettet.

Stk. 4. Uanset stk. 3 kan Erhvervsstyrelsen i tilstrækkeligt begrundede tilfælde pålægge, fastholde eller tilpasse forpligtelser i henhold til §§ 41 a-46 for at afhjælpe væsentlige konkurrenceproblemer på bestemte markeder, som på grund af de særlige karakteristika ved disse markeder ellers ikke ville blive afhjulpet.

Stk. 5. Erhvervsstyrelsen kan pålægge den udbyder, som har afgivet tilsagn efter stk. 1, at forelægge årlige overensstemmelseserklæringer om overholdelsen af betingelserne i stk. 2.

Rene engrosselskaber

§ 47 b. Erhvervsstyrelsen skal vurdere, om en udbyder, der er udpeget til at have en stærk markedsposition på et eller flere engrosmarkeder, jf. § 40, og som ikke er aktiv på noget detailmarked for offentlige elektroniske kommunikationstjenester, opfylder følgende betingelser:

- 1) Alle selskaber og forretningsenheder inden for udbyderen, alle selskaber, som kontrolleres, men ikke nødvendigvis ejes fuldstændig, af den samme endelige ejer, og eventuelle aktionærer, der kan udøve kontrol over udbyderen, har kun nuværende og planlagte aktiviteter på engrosmarkeder for elektroniske kommunikationstjenester, og de har derfor ikke nogen aktiviteter på noget detailmarked for elektroniske kommunikationstjenester til slutbrugere i EU.
- 2) Udbyderen er ikke forpligtet til at handle med en enkelt, selvstændig udbyder senere i forsyningskæden, som er aktiv på et detailmarked for offentlige elektroniske kommunikationstjenester til slutbrugere, som følge af en eksklusivaftale eller en aftale, som de facto udgør en eksklusivaftale.

Stk. 2. Konkluderer Erhvervsstyrelsen, at betingelserne i stk. 1 er opfyldt, kan Erhvervsstyrelsen i en afgørelse efter § 41 kun pålægge den pågældende udbyder forpligtelser som nævnt i § 42, § 43 eller forpligtelser om fair og rimelig prisfastsættelse, når det er berettiget på baggrund af en markedsanalyse efter § 39, herunder en fremadrettet vurdering af den sandsynlige adfærd for en udbyder med en stærk markedsposition.

Stk. 3. Konkluderer Erhvervsstyrelsen, at betingelserne i stk. 1 ikke længere er opfyldt, skal styrelsen revidere de pålagte forpligtelser, jf. stk. 2, og i relevant omfang pålægge forpligtelser som nævnt i §§ 41 a-46. Udbyderen skal straks underrette Erhvervsstyrelsen om eventuelle ændringer af de forhold, der er relevante for stk. 1.

Stk. 4. Erhvervsstyrelsen skal revidere de pålagte forpligtelser, jf. stk. 2, eller pålægge en eller flere af forpligtelserne nævnt i § 41 a eller §§ 44-46, såfremt Erhvervsstyrelsen på grundlag af beviser for betingelser og vilkår, som udbyderen tilbyder kunder senere i forsyningskæden, konkluderer, at der er opstået eller sandsynligvis vil opstå konkurrenceproblemer til ulempe for slutbrugerne, som kræver pålæggelse af yderligere forpligtelser, eller ændring af eksisterende forpligtelser.

Frivillig funktionel adskillelse

§ 47 c. En udbyder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder, skal underrette Erhvervsstyrelsen mindst tre måneder inden, udbyderen agter at overdrage sine adgangsnetaktiver eller væsentlige dele heraf til en særskilt juridisk enhed med en anden ejer, eller oprette særskilt forretningsenhed, med henblik på at give alle detailudbydere, herunder virksomhedens egne detailafdelinger, fuldt ud tilsvarende adgangsprodukter.

Stk. 2. En udbyder kan afgive tilsagn om betingelser for adgang til udbyderens net i løbet af gennemførselsperioden, og efter afslutningen af den i stk. 1 nævnte adskillelse. Tilbuddet om tilsagn skal være tilstrækkelig detaljeret, herunder med hensyn til tidsplanen og rammerne for tilsagnenes gennemførelse og deres varighed.

Stk. 3. Erhvervsstyrelsen skal som led i styrelsens vurdering af den planlagte adskillelse sammen med eventuelt afgivne tilsagn gennemføre en analyse af de forskellige markeder med tilknytning til adgangsnettet.

Stk. 4. Erhvervsstyrelsen træffer på grundlag af analysen, jf. stk. 3, afgørelse om at pålægge, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser, og kan i sin afgørelse gøre tilsagnene helt eller delvist bindende i hele den periode, som de afgives for.

Stk. 5. Erhvervsstyrelsen kan forlænge de bindende tilsagn i henhold til stk. 4.

Tilsagn

§ 47 d. Udbydere, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, kan afgive tilsagn til Erhvervsstyrelsen vedrørende betingelser for samarbejdsordninger, tredjepartsadgang, saminvestering, jf. § 47 a, eller begge dele. Tilbuddet om tilsagn skal være tilstrækkelig detaljeret, herunder med hensyn til tidsplanen og rammerne for tilsagnenes gennemførelse og deres varighed.

Stk. 2. Erhvervsstyrelsen skal som led i styrelsens vurdering af de afgivne tilsagn foretage en markedstest, navnlig vedrørende de tilbudte vilkår, herunder ved at gennemføre en offentlig høring, medmindre de afgivne tilsagn efter stk. 1 er klart utilstrækkelige. Erhvervsstyrelsen skal ved

vurdering af de afgivne tilsagn navnlig tage hensyn til dokumentation for tilsagnene, tilsagnenes åbenhed for alle markedsdeltagere, rettidig tilvejebringelse af adgang på fair, rimelige og ikke-diskriminerende betingelser forud for lanceringen af tilknyttede detailtjenester, og tilsagnenes generelle tilstrækkelighed i forhold til at muliggøre bæredygtig konkurrence på underliggende markeder og at fremme samarbejde om udrulning og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet til gavn for slutbrugerne.

Stk. 3. Erhvervsstyrelsen skal meddele udbyderen sine foreløbige konklusioner om, hvorvidt de afgivne tilsagn opfylder de mål og kriterier og overholder de procedurer, som er omhandlet i nærværende bestemmelse og i § 41, § 47 a eller 47 c, og på hvilke betingelser styrelsen kan overveje at gøre tilsagnene bindende.

Stk. 4. Udbyderen kan ændre sit tilbud om tilsagn for at tage hensyn til Erhvervsstyrelsens foreløbige konklusioner.

Stk. 5. Erhvervsstyrelsen kan uanset § 47 a, stk. 3, træffe afgørelse om at gøre tilsagnene helt eller delvist bindende, og styrelsen kan uanset § 37, stk. 3, gøre nogle af eller alle tilsagnene bindende for en bestemt periode.

Stk. 6. Erhvervsstyrelsen kan forlænge tilsagnene i henhold til stk. 5.«

46. Efter § 50 indsættes i *kapitel 15*:

»§ 50 a. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om Energistyrelsens tilsyn med §§ 48-50, regler og vilkår udstedt i medfør heraf og regler om tvistbilægning i forbindelse med digitale radio- og tv-tjenester.«

47. I §§ 52-55 ændres »Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen« til: »Erhvervsstyrelsen«.

48. I §§ 52 og 55, *stk. 1*, ændres »dette afsnit« til: »kapitel 11-14 og kapitel 16-18«.

49. I § 52 indsættes som *stk. 2*:

»Stk. 2

Erhvervsstyrelsen fører tilsyn med overholdelse af de af Europa-Kommissionen fastsatte termineringstakster for taleopkald i fastnet og mobilnet.«

50. § 53 affattes således:

»§ 53. Indbringes der klager for Erhvervsstyrelsen i forbindelse med en aftale omfattet af kapitel 11-14, kapitel 16-18 eller regler udstedt i medfør heraf mellem en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der er hjemmehørende i Danmark, og en tilsvarende udbyder, der er hjemmehørende i et andet EU- eller EØS-land, skal Erhvervsstyrelsen underrette Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation om klagen for at få en udtalelse om tvisten.

Stk. 2. Erhvervsstyrelsen skal afvente en udtalelse fra Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation inden Erhvervsstyrelsen tager skridt til at bilægge tvisten. Erhvervsstyrelsen kan dog for at sikre konkurrencen og slutbrugernes interesser under ekstraordinære omstændigheder, enten på parternes anmodning eller på eget initiativ, træffe midlertidige afgørelser efter § 55.

Stk. 3. Enhver forpligtelse, som Erhvervsstyrelsen pålægger en udbyder som led i tvistbilæggelsen, skal pålægges senest en måned efter udtalelsen.«

51. I § 54, stk. 1, ændres »§ 41 eller regler udstedt i medfør af § 49« til: », § 35 a, § 41, bindende tilsagn efter § 35 a, stk. 8, § 47 a, § 47 c eller § 47 d«.

52. I § 58, stk. 1, 2. pkt., indsættes efter »skal være«: »objektive, transparente, ikkediskriminerede,«.

53. I § 58, stk. 2, indsættes efter »elektroniske kommunikationsnet.«: »Samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter kan kun pålægges efter afholdelse af en offentlig høring.«

54. I § 58, stk. 4, 2. pkt., indsættes efter »i medfør af stk. 1«: »og om den offentlige høring og varigheden heraf, jf. stk. 2«.

55. Kapitel 20 ophæves.

56. I § 60, stk. 1, udgår », ledningsnet«.

57. I § 60, stk. 1, ændres »§§ 58 og 59« til: »§ 58«.

58. I overskriften til kapitel 21 a ændres »Kommunal« til: »Offentlige myndigheders«.

59. § 60 a affattes således:

»§ 60 a. En offentlig myndighed kan indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet.

Stk. 2. Energistyrelsen fører tilsyn med, at statslige myndigheders aftaler, jf. stk. 1, er indgået på markedsvilkår, og at statslige myndigheder overholder regler fastsat i medfør af stk. 3.

Energistyrelsen kan fastsætte regler om tilsynet, herunder hvordan tilsynet gennemføres, hvilke afgørelser Energistyrelsen kan træffe, om frister for styrelsens behandling af sager som led i tilsynet, om oplysningspligt og pligt til indsendelse af materiale til brug for tilsynet.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om metoder til fastsættelse af de markedsvilkår, på hvilke offentlige myndigheder kan indgå aftaler om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. i henhold til stk. 1.«

60. Overskriften til kapitel 21 b affattes således:

»Kapitel 21 b

Offentlige myndigheders og institutioners mulighed for at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden«.

61. §§ 60 b og 60 c affattes således:

»§ 60 b. Offentlige myndigheder og institutioner kan som et supplement til en tjeneste, som myndigheden eller institutionen udbyder, gennem et radiobaseret lokalnet stille en trådløs adgang til

internettet til rådighed for offentligheden på myndighedens eller institutionens lokaliteter og i offentlige områder tæt på myndighedens eller institutionens lokaliteter.

Stk. 2. Offentlige myndigheder og institutioner kan lade deres radiobaserede lokalnet, jf. stk. 1, indgå i et fælles net bestående af forskellige slutbrugeres radiobaserede lokale net med henblik på herigennem at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed indbyrdes for hinanden eller for offentligheden.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan i særlige tilfælde fastsætte regler om begrænsninger i den trådløse adgang til internettet efter stk. 1.

§ 60 c. Kommuner kan ud over i medfør af § 60 b stille en gratis trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden på udendørs steder, hvor der er aktiviteter rettet mod international turisme, jf. dog stk. 3-5.

Stk. 2. Offentlige myndigheder og institutioner kan ud over i medfør af § 60 b stille en gratis trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden på den offentlige myndigheds eller institutions lokaliteter eller på udendørs offentligt tilgængelige steder, hvor

- 1) den offentlige myndighed eller institution har opnået hel eller delvis støtte til etableringen af adgangen til internettet fra Europa-Kommissionen, jf. dog stk. 3 og 4, eller
- 2) den offentlige myndighed eller institution har søgt om, men ikke har opnået støtte til etableringen af adgangen til internettet fra Europa-Kommissionen, jf. dog stk. 3, 4 og 6.

Stk. 3. Der må ikke med den trådløse adgang til internettet efter stk. 1 og 2 skabes et sammenhængende net i et større område.

Stk. 4. Den offentlige myndighed eller institution skal købe etablering og drift af den trådløse adgang til internettet, jf. stk. 1 og 2, af en privat udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Stk. 5. Adgang til internettet efter stk. 1 må maksimalt gives i 1 time pr. døgn pr. stykke udstyr.

Stk. 6. Den offentlige myndighed eller institution skal for at kunne stille en trådløs adgang til internettet til rådighed efter stk. 2, litra 2,

- 1) have opfyldt ansøgningskriterierne for at opnå støtte fra Europa-Kommissionen, og
- 2) give klima-, energi- og forsyningsministeren meddelelse herom inden for 45 dage efter, at det er konstateret, at myndigheden eller institutionen ikke har opnået hel eller delvis støtte fra Europa-Kommissionen.

Stk. 7. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om begrænsninger i den trådløse adgang til internettet efter stk. 2, herunder tidsmæssige begrænsninger eller begrænsninger i datamængde.«

62. Efter kapitel 21 b indsættes i *afsnit V*:

»Kapitel 21 c

Kommunalt tilskud til etablering af elektroniske kommunikationsnet

§ 60 d. Kommunalbestyrelser kan give tilskud til etablering af elektroniske kommunikationsnet, jf. stk. 2.

Stk. 2. Energistyrelsen fastsætter regler om gennemførelse og administration af tilskudsordninger som nævnt i stk. 1, herunder de tilskudsberettigede foranstaltninger og aktiviteter, tilskudsmodtagere og tilbagebetaling af tilskud samt om vilkår og betingelser for tilskud, herunder åben engrosadgang.

§ 60 e. Energistyrelsen fører tilsyn med overholdelse af vilkår og betingelser for tilskud, jf. regler fastsat i medfør af § 60 d, stk. 2.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter regler om tilsynet efter stk. 1, herunder hvordan tilsynet gennemføres, hvilke afgørelser Energistyrelsen kan træffe, hvem der er klageberettigede, eventuel påleggelse af tvangsbøder og høring af Erhvervsstyrelsen ved afgørelser om åben engrosadgang.«

63. Efter § 60 e indsættes i kapitel 21 c:

»§ 60 f. Kommuner kan stille passiv infrastruktur til brug for elektroniske kommunikationsnet til rådighed for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, når:

- 1) det har et erhvervsfremmende formål,
- 2) det sker på markedsvilkår,
- 3) infrastrukturen er bredt tilgængelig for alle udbydere, og
- 4) det ikke virker konkurrenceforvridende i forhold til andre udbydere af tilsvarende passiv infrastruktur.«

64. To steder i § 61, stk. 1, nr. 1, ændres »alarmopkald (112)« til: »alarmkommunikation«.

65. § 61, stk. 1, nr. 2, affattes således:

»2) at stille stedbestedelsesoplysninger til rådighed gratis for slutbrugeren og den relevante alarmcentral,«

66. I § 61, stk. 1, nr. 3, ændres »beredskabstjenester.« til: »beredskabstjenester,«.

67. I § 61, stk. 1, indsættes som nr. 4 og 5:

- »4) på anmodning fra alarmcentralerne eller politiet at spærre for alarmkommunikation til 112 eller lignende samfundskritiske tjenester, og
- 5) at træffe alle nødvendige foranstaltninger til at sikre uafbrudt adgang til beredskabstjenester.«

68. I § 61 indsættes efter stk. 1 som nye stykker:

» Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler for takseringen af koordinering, dirigering og aflevering af alarmkommunikation, herunder af stedbestedelsesoplysninger.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte bestemmelser som nævnt i stk. 1 og 2 for tilsvarende kommunikation med politiet, sundhedsmyndighederne m.v.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 4.

69. I § 67 indsættes som nyt stykke 3 og 4:

»Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler for udnævnelse og afskedigelse af medlemmer af myndigheder, der er bemyndiget til at varetage opgaver efter denne lov, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Uanset stk. 3 kan erhvervsministeren fastsætte nærmere regler for udnævnelse og afskedigelse af medlemmer af myndigheder, der er bemyndiget til at varetage opgaver efter kapitel 11-14 og kapitel 16-18 i denne lov.«

70. I § 72, stk. 1, indsættes efter »§§ 33, stk. 2«: », § 35 a«

71. Efter kapitel 28 indsættes:

Kapitel 28 a

Geografiske kortlægninger af netudrulning

§ 73 a. Energistyrelsen gennemfører regelmæssigt, og mindst hvert tredje år, en kortlægning af eksisterende elektroniske kommunikationsnet.

Stk. 2. Energistyrelsens kortlægning af eksisterende infrastruktur efter stk. 1 skal være tilstrækkeligt detaljeret til, at den kan bruges til følgende:

- 1) Markedsundersøgelser og analyser efter afsnit IV.
- 2) Identifikation af støtteberettigede adresser i henhold til EU-regler om statsstøtte.
- 3) Forbrugerinformation.
- 4) Gennemførelse af analyser i forhold til forsyningspligt efter kapitel 4.
- 5) Frekvensadministration efter lov om radiofrekvenser.
- 6) Politikunderstøttelse med henblik på sikring af dækning.

Stk. 3. Energistyrelsen eller Erhvervsstyrelsen kan gennemføre supplerende kortlægninger af eksisterende infrastruktur, ejerskabsforhold, udrulningsplaner eller lignende, såfremt det er nødvendigt for gennemførelsen af de i stk. 2 nævnte opgaver.

Stk. 4. Energistyrelsen eller Erhvervsstyrelsen kan kræve alle oplysninger, som Energistyrelsen eller Erhvervsstyrelsen skønner relevant i forbindelse med en kortlægning efter stk. 1 eller stk. 3, af udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester og ejere af elektroniske kommunikationsnet.

Stk. 5. Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen kan videregive resultaterne af kortlægninger i henhold til stk. 1 eller stk. 3 til andre myndigheder, Sæmmenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation, myndigheder i andre medlemsstater eller til Europa-Kommissionen, såfremt den modtagende myndighed kan garantere samme grad af kommerciel fortrolighed som den afgivende myndighed.

Stk. 6. Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen skal stille de data fra kortlægninger i henhold til stk. 1 eller stk. 3, der ikke er underlagt kommerciel fortrolighed, til rådighed på markedet i en form, der gør det muligt at genanvende data.

Stk. 7. Energistyrelsen sikrer under hensyntagen til en eventuel kommerciel fortrolighed, offentliggørelse af kortlægninger i henhold til stk. 1 eller 3, ud fra hensyn til forbrugeroplysning.

72. I § 75, stk. 1 og 2 indsættes efter »-tjenester«: »samt interpersonelle nummerafhængige tjenester«.

73. I § 81, stk. 1, indsættes efter nr. 1 som nyt nummer:

»2) den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der misbruger nummerporteringsprocessen eller foretager portering af numre eller skift af udbyder uden slutbrugerens udtrykkelige samtykke, jf. § 28 a,«

Nr. 2-4 bliver herefter nr. 3-5.

74. I § 81, stk. 1, nr. 4, der bliver nr. 5 udgår: »og § 17, stk. 4«.

75. I § 81, stk. 2, ændres »og §§ 9 og« til: »§ 9, § 60 a, stk. 2, og §«.

76. Som bilag 1 indsættes bilag 1 til denne lov.

§ 2

I lov om radiofrekvenser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1100 af 10. august 2016, foretages følgende ændringer:

1. *Fodnoten* til lovens titel affattes således:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/1972/EU af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning), EU-Tidende 2018, nr. L 321, side 36.«

2. I *overskriften* til kapitel 1 indsættes efter »Lovens anvendelsesområde«: »og definitioner«.

3. I § 1, stk. 2, og § 44, stk. 1, ændres »radioudstyr, teleterminaludstyr samt elektriske og elektroniske apparater« til: »radioudstyr og apparater«.

4. § 1, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. I denne lov forstås ved:

- 1) *Delt anvendelse af radiofrekvenser*: To eller flere brugeres adgang til at anvende samme frekvensbånd i henhold til en fastlagt deleordning på grundlag af anvendelse af radiofrekvenser uden tilladelse, tilladelser til at anvende radiofrekvenser eller en kombination heraf, herunder tilladelsesbetinget delt adgang for at fremme delt anvendelse af et frekvensbånd, hvis der indgås en bindende aftale mellem alle involverede parter i overensstemmelse med de bestemmelser om deling, der indgår i deres tilladelser til at anvende radiofrekvenser, for at sikre alle brugere en forudsigelig og pålidelig deleordning.
- 2) *Harmoniserede radiofrekvenser*: Radiofrekvenser, for hvilke harmoniserede betingelser vedrørende adgang til og effektiv udnyttelse er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 676/2002/EF af 7. marts 2002 om et frekvenspolitisk regelsæt i Det Europæiske Fællesskab (frekvenspolitikbeslutningen).
- 3) *Radiofrekvenser*: Elektromagnetiske bølger i frekvensområdet op til 3.000 GHz, der udbredes uden kunstig afskærmning.
- 4) *Uacceptable forstyrrelser*: Forstyrrelser, der udgør en fare for radionavigationstjenesters eller andre sikkerhedstjenesters funktion, eller som på anden måde i alvorlig grad forringer, hindrer

eller gentagne gange afbryder radiokommunikationstjenester, der fungerer i overensstemmelse med regler fastsat på baggrund af det internationale frekvenssamarbejde eller samarbejdet i EU eller i dansk lovgivning i øvrigt.«

5. I § 2 indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Klima-, energi- og forsyningsministeren kan beslutte at afsætte radiofrekvenser til statens eget brug af hensyn til beskyttelsen af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret. Energistyrelsen indarbejder ministerens beslutning i en frekvensplan som nævnt i § 4.«

6. I § 7, *stk. 6*, indsættes som *2. pkt.*:

»Frekvensknaphed foreligger tillige, når Energistyrelsen vurderer, at efterspørgslen efter radiofrekvenser i et givent geografisk område ikke kan forventes at ville kunne imødekommes inden for et kortere tidsrum, herunder ved at angive muligheder for at anvende radiofrekvenser, som efter Energistyrelsens vurdering er substituerbare i forhold til de ansøgte radiofrekvenser.«

7. Efter § 7 indsættes før overskriften før § 8:

»§ 7 a. I tilfælde af manglende efterspørgsel på harmoniserede radiofrekvenser kan Energistyrelsen udstede tilladelse i medfør af § 7, *stk. 1*, til at anvende radiofrekvenserne på andre tekniske vilkår end de harmoniserede tekniske vilkår, når følgende er opfyldt:

- 1) Energistyrelsen har konstateret den manglende efterspørgsel på baggrund af en offentlig høring over interessen for at anvende de pågældende radiofrekvenser på de harmoniserede tekniske vilkår og en fremadrettet vurdering af efterspørgslen.
- 2) Anvendelse af de pågældende radiofrekvenser på andre tekniske vilkår end de harmoniserede tekniske vilkår ikke hindrer tilgængeligheden til eller anvendelsen af de pågældende radiofrekvenser på de harmoniserede tekniske vilkår i andre EU-medlemsstater.
- 3) Energistyrelsen ved vurderingen tager hensyn til den langsigtede tilgængelighed eller anvendelse af de pågældende radiofrekvenser og til de stordriftsfordele, som kan følge af anvendelsen af radiofrekvenserne på de harmoniserede tekniske vilkår.

Stk. 2. Energistyrelsen vurderer regelmæssigt på baggrund af *stk. 1*, nr. 1-3, eller i øvrigt på baggrund af en ansøgning om tilladelse til at anvende radiofrekvenserne på de harmoniserede tekniske vilkår, om der kan udstedes tilladelser til at anvende radiofrekvenserne til et andet formål end det harmoniserede formål.«

8. I § 9, *stk. 3*, *nr. 2*, ændres »typer og antal af tilladelser« til: »radiofrekvenser og opdeling heraf«, »auktionen« ændres til: »auktionen«, og efter »eller« indsættes: »typer og antal af tilladelser der skal være omfattet af«.

9. I § 10, *stk. 2*, *nr. 1*, ændres »auktionsformen« til: »auktionsdesign, herunder auktionsformat og frekvenslofter«.

10. § 10, *stk. 2*, *nr. 3*, ophæves.

Nr. 4-7 bliver herefter nr. 3-6.

11. I § 11, *stk. 2*, *nr. 6*, indsættes efter »depositum«: »og bankgaranti«.

12. I § 12, *stk. 2*, *nr. 1*, ændres »typer og antal tilladelser,« til: »radiofrekvenser og opdeling heraf«.

13. I § 12, stk. 2, nr. 2, ændres »auktionsformen« til: »auktionsdesign, herunder auktionsformat og frekvenslofter«.
14. I § 12, stk. 2, nr. 4, indsættes efter »minimumsbudsum«: »og mindstepris«.
15. § 12, stk. 2, nr. 5, ophæves.
Nr. 6-9 bliver herefter nr. 5-8.
16. I § 14, stk. 1, nr. 2, ændres ”elektromagnetiske felter eller” til: ”elektromagnetiske felter”.
17. I § 14, stk. 1, nr. 3, ændres »tjeneste.« til: »tjeneste,«.
18. I § 14, stk. 1, indsættes efter nr. 3 som nye numre:
»4) sikre tjenesters tekniske kvalitet,
5) sikre mest mulig delt anvendelse af radiofrekvenser,
6) sikre effektiv udnyttelse af radiofrekvenser eller
7) sikre opfyldelse af en almennyttig målsætning.«
19. I § 14 indsættes som stk. 5:
»Stk. 5. Energistyrelsen kan fastsætte vilkår om anvendelse af de radiofrekvenser, der er omfattet af en tilladelse udstedt i medfør af § 7, stk. 1, inden en nærmere fastsat dato.«
20. I § 19 indsættes efter »§§ 10 eller 11«: », af tilladelser til at anvende radiofrekvenser, der er harmoniseret til trådløse bredbåndstjenester, udstedt i medfør af § 7, stk. 1, § 10, stk. 4, § 11, stk. 4, eller § 12, stk. 4, og af tilladelser til at anvende radiofrekvenser på andre tekniske vilkår end harmoniserede tekniske vilkår udstedt i medfør af § 7, stk. 1, jf. § 7 a«.
21. I § 21, stk. 3, ændres »overdragelse efter stk. 1« til: »hel eller delvis udlejning af tilladelser og overdragelse efter stk. 1 samt eventuelle yderligere oplysninger, som Europa-Kommissionen kan fastlægge i en gennemførelsesretsakt,«.
22. Efter § 22 indsættes før overskriften før § 23:

»Forpligtelse til at give adgang til infrastruktur eller indgå lokalaftale om roaming

§ 22 a. Hvor der i et lokalt område ikke stilles nogen alternativ adgangsmulighed til slutbrugere til rådighed på rimelige betingelser, kan Energistyrelsen træffe afgørelse om, at en tilladelsesindehaver, som har mulighed for at udbyde elektroniske kommunikationsnet i området ved hjælp af radiofrekvenser, skal imødekomme enhver rimelig anmodning om at give adgang til tilladelsesindehaverens eksisterende passive infrastruktur eller om at indgå en aftale om roaming til brug for udbud af elektroniske kommunikationstjenester i området, jf. dog stk. 3 og 4. En sådan anmodning skal indgives skriftligt til tilladelsesindehaveren og angive elementer i den passive infrastruktur, der anmodes om adgang til, eller relevante elementer i forhold til en aftale om roaming.

Stk. 2. Er en forpligtelse efter stk. 1 ikke tilstrækkelig til at adressere, at der ikke stilles nogen alternativ adgangsmulighed til slutbrugere til rådighed på rimelige betingelser, kan Energistyrelsen træffe afgørelse om, at en tilladelsesindehaver, der har mulighed for at udbyde elektroniske kommunikationsnet i det lokale område nævnt i stk. 1 ved hjælp af radiofrekvenser, skal

imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til tilladelsesindehaverens eksisterende aktive infrastruktur til brug for udbud af elektroniske kommunikationstjenester i området, jf. dog stk. 3 og 4. En anmodning skal indgives skriftligt til tilladelsesindehaveren og angive de elementer i den aktive infrastruktur, der anmodes om adgang til.

Stk. 3. Energistyrelsen kan pålægge en tilladelsesindehaver de forpligtelser, som er nævnt i stk. 1 og 2, på rimelige betingelser, når

- 1) en sådan forpligtelse for tilladelsesindehaveren er umiddelbart nødvendig for, at den anmodende part kan udbyde elektroniske kommunikationstjenester i det lokale område ved hjælp af radiofrekvenser,
- 2) muligheden er klart fastsat på tidspunktet for udstedelsen af tilladelsesindehaverens tilladelse til at anvende radiofrekvenser, og
- 3) der er uoverstigelige økonomiske eller fysiske hindringer for, at infrastruktur til brug for udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som er afhængige af anvendelse af radiofrekvenser, udrulles af markedet i det lokale område, og slutbrugernes adgang til elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i det lokale område som følge heraf er alvorligt mangelfuld eller fraværende.

Stk. 4. Energistyrelsens skal ved afgørelsen af, om tilladelsesindehaveren skal pålægges forpligtelser i medfør af stk. 1 og 2, tage hensyn til

- 1) behovet for at maksimere konnektiviteten, herunder langs større transportveje og i bestemte områder, og muligheden for betydeligt at øge udbuddet og kvaliteten af tjenester for slutbrugerne,
- 2) effektiv anvendelse af radiofrekvenser,
- 3) de tekniske muligheder for deling og tilknyttede betingelser,
- 4) situationen med hensyn til infrastrukturbaseret og tjenestebaseret konkurrence,
- 5) teknologisk innovation og
- 6) det overordnede behov for at fremme tilladelsesindehaverens incitament til at udrulle infrastrukturen.

Stk. 5. Energistyrelsen behandler sager om tilladelsesindehaveres afvisning af en anmodning om adgang til eksisterende infrastruktur eller om at indgå en lokalaftale om roaming på baggrund af en forpligtelse pålagt af Energistyrelsen i medfør af stk. 1 eller 2. Energistyrelsen kan ved sin afgørelse pålægge den, der anmoder om adgang eller en roamingaftale, at dele radiofrekvenser med tilladelsesindehaveren i det pågældende område. Energistyrelsen behandler endvidere sager om, at anmodninger efter stk. 1 og 2 ikke er imødekommet inden for to måneder.«

23. I § 42, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »det radioudstyr, teleterminaludstyr eller elektriske og elektroniske apparat,« til: »det radioudstyr eller apparat,«.
24. I § 42, *stk. 1, nr. 1*, ændres »det pågældende radioudstyr, teleterminaludstyr eller elektriske eller elektroniske apparat« til: »det pågældende radioudstyr eller apparat«.
25. I § 42, *stk. 1, nr. 3*, § 42, *stk. 2, nr. 1*, og § 42, *stk. 2, nr. 2*, ændres »radioudstyr, teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater« til: »radioudstyr og apparater«.
26. I § 42, *stk. 2, nr. 2*, ændres »forstyrrer andre apparater« til: »forstyrrer radioudstyr eller apparater«.
27. I § 45 indsættes som *stk. 3*:

»Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler, hvorefter offentlige myndigheder, der i medfør af stk. 1, er bemyndiget til at udføre opgaver som nævnt i §§ 27-30, kan fastsætte regler om gebyrer vedrørende de pågældende opgaver som nævnt i § 51, stk. 1, nr. 1 og 2, og udsendelse af rykkere i tilfælde af manglende betaling af sådanne gebyrer, jf. § 51, stk. 1, nr. 3.«

28. Efter *kapitel 12* indsættes:

»Kapitel 12 a

Anvendelse af forordninger

»§ 51 a. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler, der er nødvendige for at anvende forordninger udstedt af Den Europæiske Union på frekvensområdet, herunder regler om håndhævelse i form af forbud, påbud og tvangsbøder for manglende overholdelse af forordninger eller manglende efterlevelse af afgørelser truffet i medfør af forordninger.«

§ 3

I lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1039 af 11. oktober 2019, foretages følgende ændringer:

1. I lovens *titel* indsættes efter »radiokommunikationsformål«: »og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde «.

2. *Fodnoten* til lovens *titel* affattes således:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/1972/EU af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning), EU-tidende 2018 nr. L 321, s. 36.«

3. *Overskriften* til kapitel 1 affattes således: »Lovens formål, anvendelsesområde og definitioner«.

4. I § 1, *stk. 1*, ændres »og andre høje konstruktioner« til: », høje konstruktioner og anden fysisk infrastruktur«.

5. I § 1, *stk. 2*, indsættes som nr. 4 og 5:

»4) Adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af en offentlig myndighed. Den fysiske infrastruktur og gadeinventaret skal være teknisk egnet til at være vært for sådanne trådløse adgangspunkter eller være nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.

5) Adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på gadeinventar, der kontrolleres af andre. Gadeinventaret skal være teknisk egnet til at være vært for sådanne trådløse adgangspunkter eller være nødvendigt for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.«

6. I § 1, *stk. 3*, ændres »eller andre høje konstruktioner« til: », andre høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur«.

67. § 1, stk. 4, affattes således:

» I denne lov forstås ved:

- 1) *Antennesystemer*: Kabler, antennebærerør og antenner opsat på selve masten, bygningen eller konstruktionen eller på de på masten, bygningen eller konstruktionen opsatte bærerør.
- 2) *Trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde*: Lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille rækkevidde, der enten benytter radiofrekvenser på grundlag af en tilladelse eller på et tilladelsesfrit grundlag eller begge dele, og som kan anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, som kan være udstyret med en eller flere ikke iøjnefaldende antenner, og som giver brugerne trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet, uanset om den underliggende nettopologi er mobil- eller fastnetbaseret. Denne lov omfatter sådanne trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter vedtaget i medfør af artikel 57, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning) og sådanne trådløse adgangspunkter, som klima-, energi- og forsyningsministeren har fastsat regler om i medfør af stk. 5.
- 3) *Fysisk infrastruktur*: Bygninger og anden infrastruktur, som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.
- 4) *Gadeinventar*: Lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v., som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.

8. I § 1, stk. 5, indsættes efter »antennesystemer.«: »Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at § 14 a finder tilsvarende anvendelse på trådløse adgangspunkter, der ikke er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter vedtaget i medfør af artikel 57, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning).«

9. I § 1 a, stk. 4, udgår »efter forhandling med social- og indenrigsministeren«.

**10. § 1 b, stk. 2, ophæves.
Stk. 3 bliver herefter stk. 2.**

11. I § 1 c, stk. 2, udgår »social- og indenrigsministeren,«.

12. Efter § 14 indsættes i kapitel 3:

»Adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur m.v.

§ 14 a. Offentlige myndigheder, der kontrollerer fysisk infrastruktur eller gadeinventar, skal imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til fysisk infrastruktur og adgang til gadeinventar fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Andre, der kontrollerer gadeinventar, skal imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til gadeinventar fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. En anmodning skal indgives skriftligt og angive den fysiske infrastruktur eller det gadeinventar, der anmodes om adgang til.

Stk. 2. En anmodning om adgang, jf. stk. 1, der ikke er rimelig, kan afvises. Afvisning skal ske skriftligt og meddeles den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der anmoder om adgang, snarest muligt og senest to måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Stk. 3. Afslag på en anmodning om adgang, jf. stk. 1, skal skriftligt meddeles den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der anmoder om adgang, senest to måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen. Afslag kan gives, hvis den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller hvis den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.

Stk. 4. Adgang til fysisk infrastruktur og adgang til gadeinventar, jf. stk. 1, gives på rimelige, gennemsigtige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, herunder pris. Adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar gives senest to måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen. Offentlige myndigheder skal offentliggøre disse vilkår og betingelser.

Stk. 5. Anmodning om adgang, jf. stk. 1, kan fremsættes af udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Stk. 6. Adgang til fysisk infrastruktur og adgang til gadeinventar, jf. stk. 1, gives, efterhånden som anmodninger herom modtages. Modtages flere anmodninger på samme dag, og er der på den fysiske infrastruktur eller på gadeinventaret begrænset kapacitet, gives adgang efter lodtrækning.

Stk. 7. I det omfang der i medfør af anden lovgivning er fastsat særlige sikkerhedsforskrifter for den i stk. 1 omhandlede fysiske infrastruktur og gadeinventar, skal gennemførelse af opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde ske på de vilkår og med de begrænsninger, der følger heraf.

Stk. 8. Gælder der særlige sikkerhedsforskrifter for den i stk. 1 omhandlede fysiske infrastruktur eller gadeinventar, varetages driften og vedligeholdelsen af de placerede trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde af den offentlige myndighed, der kontrollerer den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret, og af de andre, der kontrollerer gadeinventaret, medmindre anden aftale indgås parterne imellem.«

13. Efter § 23 indsættes:

»§ 23 a. Energistyrelsen behandler sager om afvisning af eller afslag på en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, jf. § 14 a, stk. 2 og 3, og sager hvor en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, ikke er imødekommet inden for to måneder, jf. § 14 a, stk. 1, jf. § 14 a, stk. 4.

Stk. 2. Sager omfattet af stk. 1 kan indbringes for Energistyrelsen af den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der har fremsat en anmodning om adgang, eller af den offentlige myndighed eller andre, der har modtaget en anmodning, i henhold til § 14 a, stk. 1.

Stk. 3. Energistyrelsen kan i sager efter stk. 1 træffe afgørelse om, at en offentlig myndigheds eller andres afvisning, jf. § 14 a, stk. 2, eller afslag, jf. § 14 a, stk. 3, på en anmodning om adgang er berettiget, at en offentlig myndighed skal give adgang til sin fysiske infrastruktur eller sit gadeinventar, og at andre skal give adgang til sit gadeinventar, jf. § 14 a, stk. 1, og herunder fastsætte vilkår og betingelser, eller at en offentlig myndigheds eller andres afvisning, jf. § 14 a, stk. 2, eller afslag, jf. § 14 a, stk. 3, på en anmodning om adgang ikke er berettiget.

Stk. 4. Energistyrelsen kan af sagens parter kræve enhver oplysning og ethvert materiale, som Energistyrelsen skønner relevant med henblik på behandling af sagen efter § 23 a, stk. 1, og med henblik på at kunne træffe afgørelse og herunder fastsætte vilkår og betingelser efter § 23, stk. 3.

Stk. 5. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om Energistyrelsens behandling af sager efter denne bestemmelse, herunder om Energistyrelsens sagsbehandling, hvilke

afgørelser Energistyrelsen kan træffe, om frister for styrelsens behandling af sager, om oplysningspligt og pligt til indsendelse af materiale til brug for sagsbehandlingen.«

14. I § 24, stk. 1, indsættes efter »i forbindelse hermed,«: »og klager over Energistyrelsens afgørelser efter § 23 a, stk. 3,«.

15. I § 24, stk. 4, udgår »social- og indenrigsministeren,«.

16. Efter kapitel 6 a indsættes:

»Kapitel 6 b

Anvendelse af forordninger

§ 24 b. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler, der er nødvendige for at anvende forordninger udstedt af Den Europæiske Union vedrørende forhold, der er omfattet af denne lov, herunder regler om håndhævelse i form af forbud, påbud og tvangsbøder samt om sanktioner i form af bødestraf for manglende overholdelse af forordninger eller manglende efterlevelse af afgørelser truffet i medfør af forordninger.«

17. I § 25, stk. 1, nr. 2, indsættes efter »§ 23, stk. 2,«: »§ 23 a, stk. 4,«.

§ 4

I lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 664 af 10. juli 2003, som ændret ved § 28 i lov nr. 1231 af 18. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. I lovens *titel* indsættes efter »tv-signaler«: », interoperabilitet for digital jordbaseret radiotransmission«.

2. *Fodnoten* til lovens *titel* affattes således:

»1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/1972/EU af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning), EU-Tidende 2018, nr. L 321, side 36.«

3. I § 1 indsættes som nr. 4:

»4) Pligt for producenter og importører af køretøjer i klasse M til at sikre, at bilradiomodtagere, der er indbygget i nye køretøjer i klasse M, består af en modtager, som kan modtage og gengive radiotjenester udsendt via digital jordbaseret radiotransmission.«

§ 5

I lov nr. 1531 af 18. december 2018 om ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet foretages følgende ændringer:

1. § 1, nr. 8, ophæves.

Erhvervsministeriet

§ 6

I lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 287 af 16. april 2018, som ændret ved § 2 i lov nr. 1712 af 27. december 2018, § 1 i lov nr. 1714 af 27. december 2018, lov nr. 1715 af 27. december 2018, § 1 i lov nr. 134 af 25. februar 2020, § 1 i lov nr. 135 af 25. februar 2020, § 3 i lov nr. 646 af 19. maj 2020 [og § 7 i lov nr. 189 af xx 2020] foretages følgende ændring:

1. I § 15 indsættes efter stk. 12, som nyt stykke:
»Stk. 13. Bestemmelser i lokalplaner, som hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, på fysisk infrastruktur eller på arealer, er uden virkning i forhold til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed. Det samme gælder bestemmelser med tilsvarende indhold i planer, som er opretholdt efter § 68, stk. 2, eller bestemmelser med tilsvarende indhold i servitutter, hvor kommunalbestyrelsen er eneste påtaleberettigede. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i § 1, stk. 4, nr. 2 og nr. 3, i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.«
2. I § 36, stk. 1, indsættes efter nr. 20 som nyt nummer:
»21) trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, der opsættes på fysisk infrastruktur eller på arealer, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, i henhold til national ret, eller af hensyn til den offentlige sikkerhed. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i § 1, stk. 4, nr. 2 og nr. 3, i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.«

§ 7

Stk. 1. Loven træder i kraft den 21. december 2020.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af § 1, nr. 62 og 63.

Stk. 3. Regler fastsat i medfør af § 4, stk. 1-3, § 14, stk. 5, og § 59, stk. 1 og 3, i lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, jf. lovbekendtgørelse nr. 128 af 7. februar 2014, som ændret ved § 2 i lov nr. 741 af 1. juni 2015, § 16 i lov nr. 1567 af 15. december 2015, § 3 i lov nr. 203 af 28. februar 2017, § 1 i lov nr. 1676 af 26. december 2017, § 19 i lov nr. 503 af 23. maj 2018 og lov nr. 1531 af 18. december 2018, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat i medfør af denne lov.

§ 8

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men lovens § 2 kan ved kongelig anordning sættes helt eller delvist i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bilag 1

»Bilag 1

Kriterier for vurdering, jf. § 47 a, stk. 2, nr. 5

Når Erhvervsstyrelsen vurderer et tilbud om saminvestering i henhold til telelovens § 47 a, stk. 2, skal styrelsen kontrollere, at kriterierne i dette bilag som minimum er opfyldt.

Erhvervsstyrelsen kan overveje yderligere kriterier, for så vidt de er nødvendige for at sikre potentielle investorers adgang til saminvesteringen, i lyset af særlige lokale forhold og markedsstrukturen.

Erhvervsstyrelsen skal i henhold til telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 5, kontrollere, at saminvesteringstilbuddet opfylder mindst følgende kriterier:

- 1) Enhver udbyder skal under hele levetiden for det net, der opføres inden for rammerne af et saminvesteringstilbud, have adgang til saminvesteringstilbuddet på ikke-diskriminerende vilkår. I tilbuddet kan udbyderen, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, inkludere rimelige betingelser vedrørende en udbyders finansielle kapacitet, så potentielle medinvestorer f.eks. skal kunne vise, at de er i stand til at foretage trinvisse betalinger, som danner grundlag for planlægningen af udrulningen, accept af en strategisk plan, som danner grundlag for udarbejdelse af udrulningsplaner på mellemlang sigt, osv.
- 2) Saminvesteringstilbuddet skal være transparent, det vil sige
 - a) tilbuddet er tilgængeligt og let at finde på webstedet for udbyderen, der er udpeget som havende en stærk markedsposition,
 - b) de fulde, detaljerede vilkår skal gøres tilgængelige for potentielle tilbudsgivere, der har tilkendegivet interesse, uden unødigt forsinkelse, herunder saminvesteringsaftalens retlige form og, hvor det er relevant, hensigtserklæringen om reglerne for styring af saminvesteringsorganet, og
 - c) forløbet, såsom køreplanen for oprettelsen og udviklingen af saminvesteringsprojektet, skal fastlægges på forhånd, eventuelle medinvestorer skal modtage en tydelig forklaring på skrift, og alle vigtige milepæle skal på en tydelig måde meddeles alle udbydere uden diskrimination.
- 3) Saminvesteringstilbuddet skal omfatte vilkår for potentielle medinvestorer, som fremmer bæredygtig konkurrence på lang sigt, herunder særligt:
 - a) Alle udbydere skal tilbydes fair, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår og betingelser for deltagelse i saminvesteringsaftalen, der afhænger af, hvornår de tilslutter sig aftalen, herunder hvad angår den finansielle modydelse, der kræves for at opnå bestemte rettigheder, hvad angår den beskyttelse, som de pågældende rettigheder giver medinvestorerne under såvel opbygningsfasen som driftsfasen, f.eks. ved at tildele umistelige brugsrettigheder i hele det saminvesteringsomfattede nets forventede levetid, og hvad angår betingelserne for tilslutning til og potentiel opsigelse af saminvesteringsaftalen. I denne sammenhæng forstås ved ikkediskriminerende vilkår ikke, at alle potentielle medinvestorer skal tilbydes nøjagtig samme vilkår, herunder finansielle vilkår, men at alle variationer af de tilbudte vilkår skal begrundes ud fra de samme objektive, transparente, ikke-diskriminerende og forudsigelige kriterier, såsom det antal slutbrugertilslutninger, der indgås tilsagn om.

- b) Tilbuddet skal give mulighed for fleksibilitet med hensyn til størrelsen af og tidsplanen for hver enkelt medinvestors tilsagn, f.eks. i form af en aftalt og potentielt stigende procentdel af det samlede antal slutbrugertilslutninger i et givet område, som medinvestorer gradvist kan øge deres tilsagn om, og som fastsættes på et enhedsniveau, der gør det muligt for mindre medinvestorer med begrænsede ressourcer at deltage i saminvesteringen i et rimeligt minimumsomfang og gradvist at øge deres deltagelse, samtidig med at det sikres, at det oprindelige tilsagn er tilstrækkeligt. Fastsættelsen af den enkelte medinvestors finansielle modydelse skal afspejle, at de første investorer påtager sig en større risiko og indskyder kapital på et tidligere tidspunkt.
 - c) Et merbidrag, som øges over tid, skal anses for berettiget for tilsagn, der indgås senere i forløbet, og for nye medinvestorer, der tilslutter sig saminvesteringen efter projektets start, for at afspejle de aftagende risici og modvirke et eventuelt incitament til at tilbageholde kapital i de tidlige faser.
 - d) Saminvesteringsaftalen skal give mulighed for, at medinvestorer kan overdrage erhvervede rettigheder til andre medinvestorer eller til tredjeparter, som ønsker at tilslutte sig saminvesteringens aftalen, med forbehold af at den overtagende udbyder forpligter sig til at opfylde alle den overdragende udbyders oprindelige forpligtelser i henhold til saminvesteringens aftalen.
 - e) Medinvestorerne skal på fair og rimelige vilkår og betingelser give hinanden gensidige rettigheder til adgang til den saminvesteringens omfattede infrastruktur med henblik på udbud af tjenester i de efterfølgende led, herunder til slutbrugere, på transparente betingelser, som skal være transparente i saminvesteringstilbuddet og efterfølgende aftaler, særlig når medinvestorer individuelt og særskilt har ansvaret for udrulningen af bestemte dele af nettet. Hvis der oprettes et saminvesteringens organ, skal det give alle medinvestorer adgang til nettet, uanset om det er direkte eller indirekte, på equivalence of inputs-basis og på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder finansielle betingelser, der afspejler de forskellige risikoniveauer, som de enkelte medinvestorer har accepteret.
- 4) Saminvesteringstilbuddet skal sikre en bæredygtig investering, der sandsynligvis vil kunne dække fremtidige behov, ved at udrulle nye netelementer, som i væsentlig grad bidrager til udrulningen af net med meget høj kapacitet.«

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning
2. Baggrund
 - 2.1. Sektorspecifik konkurrenceregulering af teleområdet
 - 2.2. 5. generations mobilnet (5G)
3. Lovforslagets hovedpunkter
 - 3.1. Lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
 - 3.1.1. Adgangsområdet (sektorspecifik konkurrenceregulering)
 - 3.1.1.1. Regulering af udbydere med en stærk markedsposition
 - 3.1.1.2. Regulering af øvrige ejere og udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
 - 3.1.2. Slutbrugerforhold
 - 3.1.3. Forsyningspligt
 - 3.1.4. Offentlige myndigheders udlejning af arealer m.v.
 - 3.1.5. Offentlige myndigheders og institutioners mulighed for at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden
 - 3.1.6. Kommuners tilrådighedsstillelse for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester af passiv infrastruktur til brug for elektroniske kommunikationsnet
 - 3.1.7. Nummerområdet
 - 3.1.7.1. Pligt for udbydere til at give slutbrugere oplysninger om muligheden for trådløst at medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikation og bemyndigelse til at fastsætte regler om, at udbydere skal sikre, at slutbrugere trådløst kan skifte udbyder til brug for M2M-kommunikation
 - 3.1.7.2. Mulighed for bødestraf for misbrug af skifte- og nummerporteringsprocessen eller portering af numre eller skift af udbyder uden slutbrugerens udtrykkelige samtykke
 - 3.2. Lov om radiofrekvenser
 - 3.2.1. Minimumsvarighed for tilladelser til at anvende frekvenser harmoniseret til trådløst bredbånd
 - 3.2.2. Frekvensknaphed
 - 3.2.3. Krav om anvendelse af radiofrekvenser, der udstedes tilladelse til, efterhånden som ansøgninger herom modtages
 - 3.2.4. Afsætning af frekvenser til statens eget brug
 - 3.3. Lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v.
 - 3.3.1. Adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde
 - 3.4. Lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v.
 - 3.4.1. Krav om DAB-radio i indbyggede bilradiomodtagere
 - 3.5. Planloven og adgang til trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
 - 5.1. Øvrige efterlevelseskonsekvenser
 - 5.2. Administrative konsekvenser
 - 5.3. Principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering

- 5.4. Principper for agil erhvervsrettet lovgivning
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Regionale konsekvenser, herunder for landdistrikter
8. Klima- og miljømæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslaget indeholder forslag til ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (teleloven), lov om radiofrekvenser (frekvensloven), lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v. (masteloven), [lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v. (graveloven)] og lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. samt lov om planlægning (planloven).

Lovforslaget implementerer dele af direktiv 2018/1972/EU af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning) (herefter teledirektivet), jf. bilag 2. Teledirektivet trådte i kraft den 20. december 2018. Medlemsstaterne skal senest den 21. december 2020 vedtage og offentliggøre de love og administrative bestemmelser, som er nødvendige for at implementere direktivet. I lovforslaget foreslås endvidere ændringer af gældende lovgivning, som ikke er udtryk for direktivimplementering.

Teledirektivet udgør en sammenskrivning og opdatering af fire centrale direktiver på teleområdet. Det indeholder regler om myndigheder på teleområdet, europæisk samarbejde på teleområdet, den sektorspecifikke konkurrenceregulering på teleområdet, administration af radiofrekvenser, administration af telefonnumre, netsikkerhed, særlige forbrugerrettigheder på teleområdet og forsyningspligt på kommunikationstjenester.

Lovforslaget er udarbejdet i overensstemmelse med ”Aftale om bredbånd og mobil i digital topklasse - Fremtidens telepolitik for hele Danmark” af 17. maj 2018 (i det følgende benævnt teleforliget), som blev indgået af Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Alternativet og Liberal Alliance og afløste det gældende teleforlig fra 1999 og en række telepolitiske tillægsaftaler. Lovforslaget understøtter teleforligets centrale principper om markedsbaseret udrulning og teknologineutralitet.

Telekommunikation er en hjørnesteen for et digitalt og intelligent samfund. Dermed er telekommunikation også et væsentligt element i den grønne omstilling. For at nå Danmarks ambitiøse målsætninger om 70 % reduktion af Danmarks udledning af CO₂ og andre drivhusgasser i 2030 er nye datadrevne løsninger og intelligent styring af samfundets ressourcer nødvendige. Sådanne løsninger kræver en robust digital infrastruktur.

Intelligente net giver allerede i dag mulighed for at styre processer og automatisere arbejdsopgaver, så udledning af CO₂ og andre drivhusgasser bliver mindre. Disse muligheder bliver kun større i fremtiden. Det kræver store investeringer fra telebranchen at sikre, at kommunikationsnettene både kan levere de velkendte kommunikationstjenester, der dagligt anvendes af alle danskere, og er parate til at understøtte nye tjenester, der kan medvirke til at reducere CO₂-udledningen. Dette kan f.eks.

være tjenester, der bruges til intelligent styring af smart grids og processer i landbrugs-, industri- og transportsektorerne samt systemer i smart cities.

Et velfungerende telemarked og adgang til telekommunikation af høj kvalitet for alle danskere er af afgørende betydning for det danske velfærdssamfund. Det gælder for såvel digitalisering, innovation og danske virksomheders konkurrenceevne på et globalt marked som effektivisering af den offentlige forvaltning, nye innovative velfærdsydelser til borgerne og Danmarks grønne omstilling og opnåelse af klimamålsætningerne.

Telesektoren skal understøtte danske virksomheders og forbrugeres adgang til digitale muligheder, herunder distancearbejdspladser, muligheden for at betjene sig af samfundsnødvendige tjenester som netbank, forsikring, pension eller offentlige tjenester samt nyheder, underholdning og sociale fællesskaber.

Lovforslaget har med afsæt i teledirektivet et overordnet sigte om stimulering af investeringsincitamenter for virksomheder i digital infrastruktur gennem øget konkurrence og større forudsigelighed i reguleringen, så moderne kommunikationsnet og -tjenester kan udbredes i hele Danmark.

Endvidere sigtes mod en mere harmoniseret forvaltning af radiofrekvenser og højere grad af forudsigelighed i forhold til tildelingen af frekvenstilladelser, så incitamenter til at investere i digital infrastruktur øges.

Lovforslaget skal endvidere give en stærkere forbrugerbeskyttelse, der sikrer gennemsigtighed og understøtter forbrugernes valgfrihed, og endelig fremme udrulningen af digital infrastruktur, herunder lempeligere adgang til at etablere trådløse adgangspunkter med begrænset rækkevidde til brug for f.eks. 5G-net.

Den foreslåede modernisering af telelovgivningen skal bidrage til mere konkurrence på og øget etablering af ny og moderne infrastruktur.

Det overordnede sigte er at øge investeringsincitamenterne, der kan give bedre mulighed for dækning i hele Danmark. I de tilfælde, hvor dækningen ikke kommer af sig selv, er der mulighed for at indføre forsyningspligt på bredbånd og telefoni til borgere og virksomheder.

Konkret betyder dette for forbrugere og virksomheder, at de på sigt kan se frem til bedre konkurrence og dermed øget valgfrihed, nye innovative tjenester, bedre dækning med nye moderne kommunikationsnet, sikkerhed for adgang til moderne kommunikationsløsninger i hele landet og bedre forudsætninger for smart styring af hjem, produktion og transport.

Lovforslaget indebærer *for det første*, at telelovens afsnit om sektorspecifik konkurrenceregulering, hvor rammerne for Erhvervsstyrelsens opgaver med markedsundersøgelser og netadgangsregulering fremgår, opdateres på en række punkter. Hovedsageligt gennemføres en kodificering af gældende principper med henblik på en sikring af øget forudsigelighed i reguleringen. Navnlig proportionalitetsprincippet, der skal sikre, at Erhvervsstyrelsens indgreb i markedet ikke går videre, end hvad der er strengt nødvendigt, foreslås indskrevet flere steder.

Den mest markante nyskabelse i afsnittet er en revision og udvidelse af reglerne for, hvornår en ejer af et kommunikationsnet, der ikke har status af udbyder med en stærk markedspostion, kan blive pålagt en netadgangsforpligtelse. Det er med forslaget fortsat det klare udgangspunkt, at det først og fremmest er udbydere med stærk markedspostion, der kan reguleres. Markedsudviklingen på telemarkedet er imidlertid gået mod en situation, hvor tilstedeværelsen af flere mindre netejere medfører en forøget risiko for regionale eller lokale monopoler, og der foreslås derfor indført en undtagelse til udgangspunktet.

Lovforslaget indebærer *for det andet*, at reglerne om frekvensadministrationen som følge af det nye teledirektiv i højere grad harmoniseres på tværs af EU. Med lovforslaget søges det at sikre aktørerne på markedet højere grad af forudsigelighed i forhold til rammer omkring tildeling af frekvenstilladelser, så incitamentet til at investere i digital infrastruktur øges.

Lovforslaget indeholder bl.a. et forslag om minimumsvarighed på 20 år for tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som er harmoniseret på EU-plan til trådløst bredbånd, dvs. typisk de radiofrekvenser til mobilkommunikationstjenester, som tildeles på baggrund af frekvensauktioner. Baggrunden er teledirektivet, der søger at give teleselskaberne bedre rammevilkår og regulatorisk forudsigelighed på mindst 20 år i forhold til investeringer i etablering af ny infrastruktur til disse tjenester.

Samtidig bevarer medlemsstaterne kompetence til i forvaltningen af radiofrekvenser at varetage væsentlige samfundsmæssige hensyn. Det kan være hensyn til at sikre udbredelse af tjenester, som er af væsentlig betydning for samfundet som helhed, f.eks. ved at fastsætte dækningskrav i frekvensauktioner.

Lovforslaget indebærer *for det tredje*, at en række bestemmelser i telelovens afsnit om forbrugerforhold og forsyningspligt opdateres.

En væsentlig nyskabelse i direktivet er, at nogle af de bestemmelser om slutbrugerbeskyttelse, der som udgangspunkt kun gælder for forbrugere, nemlig bestemmelserne om aftaleoplysninger, maksimal varighed af aftaler og om pakker, udvides til også at gælde for mikrovirksomheder og små virksomheder og nonprofitorganisationer som defineret i medlemsstaternes nationale ret, medmindre de udtrykkeligt giver afkald på disse rettigheder.

En anden væsentlig ændring er indførelsen af en opdelt definition af elektroniske kommunikationstjenester, idet den teknologiske udvikling har medført et behov for, at flere typer af tjenester omfattes af regulering. Udvidelsen af begrebet elektronisk kommunikationstjeneste i direktivet indebærer, at nummerafhængige interpersonelle tjenester omfattes af dele af reguleringen.

Den væsentligste ændring på forsyningspligtområdet er, at der med lovforslaget indføres en pligt til at sikre adgang til en tilgængelig tilstrækkelig bredbåndsinternetaadgangstjeneste. Det foreslås, at ministeren får hjemmel til at fastsætte omfanget af og på hvilken måde, denne pligt skal opfyldes.

Desuden foreslås det nye tilgængelighedsdirektiv implementeret i teleloven.

Tilgængelighedsdirektivet finder blandt andet anvendelse på elektroniske kommunikationstjenester og alarmkommunikation for personer med handicap. Forslaget medfører derfor, at der indsættes hjemmel til, at ministeren kan fastsætte regler om adgang til tjenester på teleområdet i forhold til personer med handicap.

Lovforslaget indebærer *for det fjerde*, at mulighederne for at udrulle digital infrastruktur fremmes, herunder ved at der gives lempeligere adgang til at etablere trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde til brug for f.eks. 5G-net.

Offentlige myndigheder, der kontrollerer fysisk infrastruktur eller gadeinventar, og andre, der kontrollerer gadeinventar, skal imødekomme rimelige anmodninger om adgang dertil fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der ønsker at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Formålet er at udnytte eksisterende fysisk infrastruktur og gadeinventar effektivt ved i videst muligt omfang at fjerne regulatoriske hindringer for at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Det vil være af betydning for udbyderes etablering af ny infrastruktur til f.eks. 5G-net og kan bidrage til at løse dæknings- og kapacitetsudfordringer ved mange samtidige brugere.

I den sammenhæng foreslås planloven ændret i forhold til lokalplaner og landzonetilladelser, således at der ikke sker en uberettiget begrænsning af udrulningen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer i form af, at der før opsætning skal gives dispensation fra lokalplan, udarbejdes ny lokalplan eller meddeles landzonetilladelse, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, i henhold til national ret eller af hensyn til den offentlige sikkerhed.

2. Baggrund

Baggrunden for lovforslaget er teledirektivet, som indeholder en sammenskrivning og opdatering af fire centrale direktiver på teleområdet: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF om en fælles regler for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (adgangsdirektivet), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF om tilladelse til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF om forsyningspligt tjenester og brugerrettigheder (forsyningspligtsdirektivet). Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (Direktiv om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation) er ikke omfattet af teledirektivet.

2.1 Sektorspecifik konkurrenceregulering af teleområdet

Konkurrencesituationen på detailmarkederne for teleydelser er generelt god, og forbrugerne nyder godt af lave priser, udvikling af nye innovative tjenester og en høj grad af valgfrihed i forhold til tjenester og udbydere.

Markedet for fastnetbredbånd er dog kendetegnet ved, at udrulningen af ny infrastruktur, særligt nye fibernet, ikke sker i form af landsdækkende udrulningsstrategier, men med udgangspunkt i lokale eller regionale markeder. I det enkelte område er det derfor ofte enkelte selskaber, der konkurrerer om at udbygge infrastrukturen. Flere steder i landet er der dermed risiko for, at udrulningen af net til højhastighedsbredbånd vil kunne føre til, at der på længere sigt dannes lokale eller regionale monopoler, idet der mange steder ikke er økonomisk basis for udrulning af parallelle højhastighedsnet, der kan sikre den infrastrukturbaserede konkurrence. Dette vil kunne begrænse konkurrencen på markedet for fastnetbredbånd samt forringe valgfriheden for forbrugerne.

I en analyse af konkurrencen på bredbåndsmarkedet fra december 2014 udarbejdet af det tidligere Erhvervs- og Vækstministerium blev der undersøgt en række tiltag, der eventuelt kunne forbedre konkurrencen på bredbåndsmarkedet, og som lå ud over de tiltag, som Erhvervsstyrelsen kan iværksætte i medfør af reguleringen af udbydere med en stærk markedsposition.

Et af disse tiltag var at indføre regler om fælles udnyttelse af den yderste del af fibernet. I analysen blev det dog anbefalet, at dette initiativ skulle afvente blandt andet implementeringen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 (infrastrukturdirektivet). I direktivet blev der generelt fastsat regler om, at ejere af passiv infrastruktur, der kan huse elektroniske kommunikationsnet, skal give adgang hertil på rimelige vilkår. Det kan f.eks. handle om kabelrør, kabelkanaler, tekniskabe og brønde til elektroniske kommunikationsnet, hvor der er ledig kapacitet. Herefter ville der være grundlag for at vurdere, om regler om symmetrisk adgang til den yderste del af fibernet med fordel kunne supplere sådanne initiativer.

Europa-Kommissionen fremsatte i 2016 et forslag til revision af EU-reglerne, herunder de regler, der fastlægger rammerne for den sektorspecifikke konkurrenceregulering af telemarkedet. I december 2018 blev de nye regler endeligt vedtaget, herunder en væsentligt revideret bestemmelse om fælles udnyttelse af den yderste del af bredbåndsnettet i teledirektivets artikel 61, stk. 3. I det nye teledirektiv justeres sigtet med konkurrencereglerne for at understøtte hensynet til udbredelse af højhastighedsnet på en måde, der fortsat sikrer en effektiv konkurrence på detailmarkederne.

På baggrund af ovenstående blev der i den tidligere regerings teleudspil ”Bredbånd og mobil i digital topklasse – Fremtidens telepolitik for hele Danmark” fra marts 2018 fremlagt et forslag til initiativ om fælles udnyttelse af den yderste del af bredbåndsnettet.

Som en del af initiativet om fælles udnyttelse af den yderste del af bredbåndsnettet blev der nedsat en arbejdsgruppe bestående af medarbejdere fra Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen.

Arbejdsgruppen havde først og fremmest til opgave at indsamle viden om og erfaringer med symmetrisk regulering fra andre EU-lande. Med udgangspunkt i dette skulle arbejdsgruppen udarbejde en model, der på den ene side tilgodeser hensynene til konkurrencen på markedet og på den anden side imødegår de potentielle udfordringer, som modellen kan medføre for de selskaber, som ejer de bredbåndsnets, der åbnes for andre selskaber.

Konkret har arbejdsgruppen blandt andet skulle gennemføre en evaluering af reglerne om fællesudnyttelse af passiv infrastruktur fra 2016, herunder i hvilket omfang mulighederne for adgang til andres passive infrastruktur er anvendt og effekten heraf.

Derudover har arbejdsgruppen også haft til opgave at undersøge forholdet mellem konkurrencesituationen og investeringsniveauet på markedet, herunder især hvorvidt konkurrence som følge af symmetrisk adgangsregulering kan påvirke investeringsincitamentene hos de selskaber, som ejer bredbåndsnets, som reguleringen kan åbne op for. Denne undersøgelse er foretaget med bistand fra en tysk konsulentvirksomhed.

Arbejdsgruppen og konsulentvirksomheden har løbende inddraget interessenter ved interviews og fællesmøder med henblik på at sikre en bred afdækning af konsekvenserne forbundet med indførelsen af nye regler om symmetrisk adgangsregulering.

Arbejdsgruppen sendte den 8. januar 2020 et udkast til en rapport i offentlig høring, der indeholdt analyser, konsekvensvurderinger og anbefalinger i forhold til implementeringen af teledirektivets artikel 61, stk. 3. Der var en overvejende tilfredshed med rapporten og dens anbefalinger, herunder den foreslåede lovbestemmelse. Nogle af høringssvarene indeholdt specifikke forslag til ændringer eller præciseringer af den foreslåede lovbestemmelse eller de dertil hørende lovbemærkninger, mens andre høringssvar indeholdt konkrete bemærkninger til rapportens indhold og betragtninger.

Der blev på baggrund af høringen derfor ikke foretaget større ændringer til rapporten eller den foreslåede lovbestemmelse, men alene enkelte præciseringer.

Arbejdsgruppen oversendte sine endelige anbefalinger til teleforligskredsen den 4. marts 2020. Arbejdsgruppens anbefalinger er indarbejdet i nærværende forslag.

2.2 5. generations mobilnet (5G)

En af de store teknologiske forandringer i disse år er introduktionen af 5. generations mobilnet – også kaldet 5G-net. Det søges med lovforslaget generelt at give aktørerne på markedet større klarhed og forudsigelighed om de regulatoriske rammer for investering i udrulning og anvendelse af ny digital infrastruktur, herunder 5G-net.

5G vil muliggøre kommunikation med meget høj grad af tjenestekvalitet, gøre det muligt at håndtere endnu flere samtidige brugere og enheder og give datahastigheder, der er op til 100 gange hurtigere end i de nuværende 4G-net. Præcisionen og pålideligheden i 5G fører til, at teknologien kan anvendes til helt nye formål, f.eks. førerløse biler, droner og autonom styring i industrien og transportsektoren.

Det forventes, at 5G særligt kan medføre en lang række effektiviseringsgevinster ved erhvervmæssig anvendelse i forskellige sektorer. Det kan være til automatisering inden for landbrug, industri, energi, sundhed og transport samt i store dele af den offentlige sektor. 5G-nettene vil give mulighed for kommunikation med kortere svartider, højere datahastigheder og mulighed for, at langt flere brugere kan være på nettet samtidigt. Det betyder, at mobilnettene kan bruges til endnu flere applikationer end i dag, og at meget af det, der i dag kræver et kabel, vil kunne fungere trådløst. Med udrulningen af 5G-net øges teleinfrastrukturens samfundsmæssige betydning.

Et af hovedelementerne i teleforliget er ambitionen om, at Danmark skal være i førerfeltet med udrulning af 5G og skal have de bedste telepolitiske rammer for anvendelse af den nyeste teknologi. Selvom den digitale transformation allerede er godt i gang i mange sektorer, giver 5G mulighed for, at flere digitale spring kan tages. Det er derfor vigtigt, at grundlaget for en smidig og omkostningseffektiv udrulning af teleinfrastruktur fremmes.

Den mobile datatrafik forventes at fortsætte sin kraftige vækst de næste mange år. Det sker allerede i dag med 4G-teknologien, men de nye tjenester på 5G-nettet vil kræve overførsel af større datamængder. For at kunne håndtere den øgede datatrafik er det nødvendigt, at kapaciteten i mobilnettene udvides. Dette kræver både, at infrastrukturen udbygges, og at der løbende stilles flere frekvensbånd til rådighed for mobilteknologi. Udgangspunktet i teleforliget er en markedsbaseret udrulning af infrastruktur og tjenester på teleområdet. Det er teleoperatørerne, der bygger og driver de offentligt tilgængelige mobilnet. Det er altså markedet, der skal foretage investeringer i infrastrukturen til de kommende 5G-net.

Blandt de væsentligste forudsætninger for, at mobiloperatørerne kan gennemføre en succesfuld udrulning af 5G er, at de har adgang til de nødvendige frekvensressourcer. Det er vigtigt, at mobiloperatørerne og andre frekvensbrugere kender tidspunktet for, hvornår radiofrekvenserne forventes at blive stillet til rådighed, og hvilke radiofrekvenser der bliver tale om. Denne forudsigelighed og gennemsigtighed kan være afgørende for de investeringer, brugerne af radiofrekvenserne skal foretage. Det er derfor vigtigt, at administrationen af frekvensressourcerne er effektiv. Energistyrelsen repræsenterer Danmark i de internationale fora, hvor det beslutes, hvilke frekvensbånd der skal anvendes til hvilke formål. Energistyrelsen administrerer de samlede danske frekvensressourcer. Dermed har Energistyrelsen en væsentlig rolle i arbejdet med at sikre tilstrækkelige frekvensressourcer til tiden til brug for 5G i løbende dialog med telebranchen.

Udrulning af 5G kræver, at infrastrukturen udbygges med nye maste- og antennepositioner. Dette vil ske over en årrække. Det er mobiloperatørerne, der skal udbygge og drive de offentligt tilgængelige mobilnet. Det er derfor af stor betydning for mobiloperatørerne, at der er forudsigelige rammer for deres arbejde, og at adgangen til at opsætte antenner er smidig. Når de mange nye maste- og antennepositioner skal etableres, er det vigtigt, at selskaberne kan få hurtig adgang til at opsætte udstyret, og at der i høj grad anvendes samme praksis for udstedelse af tilladelser på tværs af landet.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

Teleloven indeholder regler om sektorspecifikke forbrugerbeskyttelsesregler for telemarkedet, forsyningspligt på kommunikationstjenester, administration af nummerressourcer, sektorspecifik konkurrenceregulering, infrastrukturområdet, kommuners tilskud til udrulning af elektroniske kommunikationsnet, alarm- og beredskabsforhold og regler om udarbejdelse af statistik og kortlægning.

Nedenfor gennemgås de mest væsentlige ændringer, der omfattes af dette lovforslag.

Herudover gennemføres en række ændringer til reglerne om alarm- og beredskabsforhold, der navnlig skal opdatere de gældende regler om dirigering af taleopkald til alarmmyndighederne, til en mere teknologineutral formulering, så nye kommunikationsformer omfattes af de regler, der kan udstedes.

Endvidere etableres udtrykkelig hjemmel til myndighedernes kortlægning af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet. Den foreslåede bestemmelse kodificerer af hensyn til forudsigelighed og gennemsigtighed myndighedernes hidtidige praksis med dataindsamling, tilrådgivningsstillelse af grunddata og offentliggørelse af tjeckditnet.dk med henblik på forbrugeroplysning.

Endelig udvides den gældende bestemmelse om Energistyrelsens statistikbestemmelse i telelovens § 75 til også at omfatte nye kommunikationsformer.

3.1.1 Adgangsområdet (sektorspecifik konkurrenceregulering)

3.1.1.1 Regulering af udbydere med en stærk markedsposition

3.1.1.1.1 Gældende ret

Den gældende sektorspecifikke konkurrenceregulering, netadgangsregulering eller regulering af udbydere med stærk markedsposition (SMP-regulering) findes i telelovens afsnit IV. SMP-regimet blev med de gældende principper indført i telereguleringen i medfør af ramme- og adgangsdirektivet fra 2002, med det formål at flytte telemarkederne på tværs af EU, fra markeder præget af enkelte statsmonopoler til dynamiske markeder præget af innovation og effektiv konkurrence.

Reglerne baserer sig på en generel rammelovgivning, der udmøntes i detaljer af en uafhængig telemyndighed i Danmark, Erhvervsstyrelsen. I praksis gennemføres med jævne mellemrum markedsundersøgelser på nærmere afgrænsede dele af telemarkedet, f.eks. et marked for bredbånd til slutbrugere. Hvis Erhvervsstyrelsens analyse når frem til, at der er konkurrenceproblemer på markedet, f.eks. strukturelle problemstillinger som adgangsbarrierer for nye udbydere eller begrænset valgfrihed for slutbrugerne, udpeges én eller flere udbydere med stærk markedsposition. Erhvervsstyrelsen sammensætter herefter ud fra den værktøjskasse, der er beskrevet i teleloven, en pakke med forpligtelser, der tilpasses til at imødegå de konkurrenceproblemer, der blev identificeret i analysen.

En sådan pakke kan f.eks. omfatte en netadgangsforpligtelse til ét eller flere net, en forpligtelse til at udbyderen med stærk markedsposition (SMP-udbyderen) ikke må diskriminere mellem adgangssøgende, herunder SMP-udbyderen selv, en forpligtelse til at offentliggøre standardtilbud med vilkår for netadgangen, og en forpligtelse til priskontrol, hvor priserne for netadgangen fastsættes efter en konkret valgt priskontrolmetode.

Regimet udgør en særdeles indgribende regulering af et privat selskabs forhold, og der er derfor i udformningen af indgreb et stærkt fokus på proportionalitet. Indgrebet må ikke gå videre end, hvad formålet med at sikre den effektive konkurrence og fordele for slutbrugerne tilsiger.

Proportionaliteten sikres ved, at Erhvervsstyrelsen har en høj grad af fleksibilitet i udøvelsen af de skøn, der er tillagt styrelsen i forhold til vurderingen af, hvornår der kan anvendes indgreb og i selve udformningen af forpligtelser, der skræddersys til de konkrete markedsforhold.

Erhvervsstyrelsens skøn baserer sig på konkurrenceretlige principper, der i flere henstillinger og retningslinjer fra Kommissionen er tilpasset teleområdet, ligesom BEREC løbende har vedtaget og revideret såkaldte fælles holdninger om, hvordan nationale tilsynsmyndigheder skal forholde sig i givne situationer. Erhvervsstyrelsens afgørelser er endvidere underlagt en indsigelsesprocedure, hvor Kommissionen og de øvrige medlemsstaters tilsynsmyndigheder vurderer afgørelserne, og Kommissionen kan i visse tilfælde nedlægge veto.

3.1.1.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det gældende reguleringsregime med markedsundersøgelser og netadgangsregulering af udbydere med stærk markedsposition har siden indførelsen i 2003 fungeret godt i Danmark. Telemarkedet har siden liberaliseringen i midt halvfemserne, udviklet sig fra et statsmonopol til et dynamisk marked, hvor nye selskaber etablerer sig med nye innovative produkter og forretningsmodeller, og slutbrugerne har valgfrihed mellem forskellige net og udbydere.

De fleste af de delmarkeder, der blev identificeret ved indførelsen af reguleringsregimet er i dag blevet dereguleret, og fungerer efter de almindelige konkurrenceregler som enhver anden branche i

Danmark. En god og holdbar konkurrencesituation skal fastholdes på de delmarkeder, hvor den eksisterer i dag, og skal understøttes og udvikles de steder, hvor der fortsat er mangler.

Telemarkederne er imidlertid også i udvikling, og efterspørgslen ændrer kravene til den infrastruktur, som de elektroniske kommunikationstjenester leveres på. Det kræver investeringer i ny infrastruktur og opgradering af den eksisterende infrastruktur.

I teleforliget er to af de bærende principper en markedsbaseret udrulning og effektiv konkurrence.

For at balancere disse principper og dermed sikre både et højt niveau af private investeringer, og en effektiv og holdbar konkurrence er forudsigelighed af afgørende betydning. Erhvervsstyrelsens indgreb i markedet skal være forudsigelige for alle markedets aktører, herunder både for de udbydere med stærk markedsposition, der underlægges regulering, og for udbydere af tjenester, der baserer sine udbud på adgang til andre udbyderes net.

Stabile og forudsigelige rammer vil give markedets aktører mulighed for at foretage langsigtede investeringsbeslutninger med vished om de principper, der gælder på markedet.

Det foreslås derfor, at det gældende reguleringsregime i alt væsentligt fastholdes med de samme grundlæggende konkurrenceretlige principper, der udmøntes af en uafhængig telemyndighed, der dog vil skulle suppleres med nye regler, hvorefter der kan pålægges forpligtelser på alle udbydere eller ejere af elektroniske kommunikationsnet. Lovforslagets nye regler for alle udbydere eller ejere af elektroniske kommunikationsnet gennemgås nærmere nedenfor.

De hensyn, den uafhængige telemyndighed skal varetage, foreslås suppleret med et hensyn til investeringerne, så Erhvervsstyrelsen i sin konkrete udmøntning af reguleringen nøje overvejer, hvordan et givent indgreb påvirker investeringerne, herunder både for udbydere med stærk markedsposition, der pålægges forpligtelser, og for adgangssøgende udbydere, der skal investere i udvikling af nye tjenester til slutbrugerne.

Herudover foreslås proportionalitetsprincippet, tydeligere eksemplificeret i lovforslaget på en række punkter, så det sikres, at Erhvervsstyrelsens indgreb ikke går videre end nødvendigt og styrelsen nøje overvejer, om der kan anvendes mindre indgribende tiltag.

Endelig foreslås det at indføre klare regler for lempelse af forpligtelser for udbydere med en stærk markedsposition. De foreslåede regler om saminvestering, særlig behandling af rene engrosudbydere og tilsagnsprocedurer, vil understrege og give juridisk sikkerhed for sammenhængen mellem en udbyder med en stærk markedspositions gennemførelse af konkurrencefremmende tiltag og den uafhængige myndigheds muligheder for at tilpasse eller helt deregulere relevante forpligtelser.

Herudover foreslås det at fastholde Erhvervsstyrelsens forpligtelse til nøje at tage hensyn til den praksis inden for den sektorspecifikke konkurrenceregulering på europæisk plan, der følger af Kommissionens afgørelser, henstillinger og retningslinjer, samt tilsvarende retningslinjer og lignende fra BEREC. Erhvervsstyrelsen skal på konkurrenceområdet medvirke til øget regulatorisk koordinering og sammenhæng på europæisk niveau gennem BEREC.

3.1.2. Regulering af øvrige ejere og udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

3.1.2.1. Gældende ret

I den gældende sektorspecifikke konkurrenceregulering af telemarkedet er der en begrænset regulering af udbydere og ejere af elektroniske kommunikationsnet, der ikke er udbydere med en stærk markedsposition.

Konkurrencemæssige problemstillinger skal således som beskrevet ovenfor som udgangspunkt håndteres i forhold til udbydere med en stærk markedsposition.

Telelovens § 59, som implementerede rammedirektivets artikel 12, stk. 3, giver mulighed for at fastsætte regler om, at ejere eller indehavere af råderetten til ledningsnet i bygninger skal give udbydere af elektroniske kommunikationsnet adgang til fælles udnyttelse af ledningsnet med henblik på etablering af elektroniske kommunikationsnet.

Fælles udnyttelse pålagt efter § 59 skal være berettiget ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn. Endvidere skal det være urentabelt eller praktisk ikke-gennemførligt at anlægge et nyt, funktionelt tilsvarende ledningsnet. Etablering af et nyt ledningsnet i bygninger vil således enten skulle være så byrdefuldt økonomisk eller praktisk uigennemførligt, at etablering af et nyt ledningsnet helt fravælges. Eksempelvis ville etablering af et nyt ledningsnet i fredede bygninger kunne være så byrdefuldt for en eventuel ny udbyder, at en fælles udnyttelse af ledningsnettet kunne være relevant.

I en situation, hvor fælles udnyttelser af et eksisterende ledningsnet tilhørende en anden udbyder alene udgør en økonomisk mere attraktiv løsning, men der ikke i øvrigt er forhold begrundet ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn, der gør etablering af et nyt ledningsnet specielt byrdefuldt, vil reglerne fastsat i medfør af § 59 ikke kunne finde anvendelse. Varetagelse af rene konkurrencehensyn vil skulle gennemføres efter reglerne telelovens afsnit IV.

3.1.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Fastnetmarkedet er kendetegnet ved, at udrulningen af ny infrastruktur, særligt nye fibernet, typisk ikke sker i form af landsdækkende udrulningsstrategier. I det enkelte område er det derfor ofte enkelte selskaber, der konkurrerer om at udbygge infrastrukturen. Flere steder i landet er der dermed risiko for, at udrulningen af net til højhastighedsbredbånd vil kunne føre til, at der på længere sigt dannes lokale eller regionale monopoler, idet der ikke er økonomisk basis for udrulning af parallelle højhastighedsnet, der kan sikre den infrastrukturbaserede konkurrence. Dette vil kunne begrænse konkurrencen på markedet for fastnetbredbånd samt forringe valgfriheden for forbrugerne.

Denne udfordring skal som udgangspunkt løses inden for den gældende regulering af udbydere med en stærk markedsposition (SMP-udbydere). Reguleringen af SMP-udbydere henhører under den uafhængige telemyndighed (Erhvervsstyrelsen), og giver mulighed for at afgrænse nationale, regionale og lokale markeder og om nødvendigt pålægge forpligtelser, herunder i relation til åbning af net for andre.

Som supplement til denne regulering kan udfordringen håndteres ved at indføre regulering om at åbne den yderste del af nettene ud til forbrugerne for andre teleudbydere – såkaldt symmetrisk netadgangsregulering – hvis konkurrencesituationen i et givent område tilsiger det.

Symmetrisk netadgangsregulering indebærer, at der kan gennemføres regulering, hvorved andre udbydere end dem med en stærk markedsposition pålægges at åbne deres net. Dette kan være med til at sikre en grad af tjenestebaseret konkurrence på den pågældende infrastruktur. En bedre fællesudnyttelse af nettene vil på den ene side forbedre konkurrencesituationen og øge forbrugernes valgmuligheder og eventuelt stimulere investeringerne for nogle selskaber. På den anden side kan symmetrisk netadgangsregulering potentielt begrænse incitamentet for andre af de selskaber, der i dag investerer i teleinfrastruktur til at fortsætte investeringerne. Arbejdsgruppen, der blev nedsat i medfør af teleudspillets initiativ om fælles udnyttelse af den yderste del af bredbåndsnettet, har indsamlet viden om og erfaringer med symmetrisk regulering fra andre EU-lande. Derudover har arbejdsgruppen løbende inddraget interessenter ved interviews og fællesmøder med henblik på at sikre en bred afdækning af konsekvenserne forbundet med indførelsen af nye regler om symmetrisk adgangsregulering. Med udgangspunkt i dette har arbejdsgruppen udarbejdet et forslag, der på den ene side tilgodeser hensynene til konkurrencen på markedet og på den anden side imødegår de potentielle udfordringer, som modellen kan medføre for de selskaber, som ejer de bredbåndsnet, der åbnes for andre selskaber.

Arbejdsgruppen offentliggjorde sine endelige anbefalinger i marts 2020. Det foreslås på baggrund af rapporten at tillægge Erhvervsstyrelsen et i udgangspunktet vidt skøn i forhold til afgrænsningerne af, hvilke markedsaktører, der kan pålægges forpligtelser om symmetrisk adgangsregulering. Med den foreslåede bestemmelse gives Erhvervsstyrelsen en hjemmel til at pålægge enhver ejer eller udbyder af elektroniske kommunikationsnet en forpligtelse om netadgang.

Det foreslås endvidere, at bestemmelsen om symmetrisk adgangsregulering indeholder en række kriterier og forhold, som Erhvervsstyrelsen skal inddrage i alle vurderinger vedrørende symmetrisk adgangsregulering, herunder undtagelser fra symmetrisk adgangsregulering.

Et af de kriterier, der er indeholdt i den foreslåede bestemmelse, er standardisering af produkter, it-systemer mv. Anvendelsen af sådanne standarder vil kunne bidrage til sikring af konkurrencesituationen på markedet, og vil derfor være et vigtigt kriterie i forhold til en undtagelse fra reglerne.

Tilgængeligheden af en standardiseret grænseflade til bestillingsprocesser og styring af slutbrugerforbindelser kan være væsentlig for at minimere potentielle engroskunders transaktionsomkostninger. Derudover kan en standardisering af engrostitbud også være positiv for optaget og konkurrencen på fibernetene.

Derudover foreslås det i bestemmelsen, at Erhvervsstyrelsen vil skulle tage hensyn til, om en netejer eller udbyder tilbyder kommercielle aftaler på fair og rimelige vilkår, herunder priser. Proportionalitetsprincippet indebærer, at Erhvervsstyrelsen ikke må pålægge forpligtelser i større omfang end, hvad der er nødvendigt for at sikre konkurrencen. Hvis en udbyder eller ejer tilbyder kommerciel adgang til det pågældende net på fair, ikke-diskriminerende og rimelige vilkår og betingelser, formodes det, at behovet for regulering er mindre. Den foreslåede bestemmelse vil således indebære, at Erhvervsstyrelsen i vurderingen navnlig vil skulle tage hensyn til, om tilbuddet

indeholder elementer, der medvirker til at sikre en holdbar konkurrence og valgfrihed for slutbrugerne.

3.1.2 Slutbrugerforhold

3.1.2.1 Gældende ret

Den gældende sektorspecifikke regulering af forbrugerforhold findes i telelovens afsnit II. En væsentlig del af de specifikke forpligtelser, der påhviler slutbrugere for at sikre en række grundlæggende slutbrugerrettigheder er udmøntet i bekendtgørelse om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (udbudsbekendtgørelsen), jf. bekendtgørelse nr. 715 af 23. juni 2011, og i bekendtgørelse om nummeroplysningsdatabaser, jf. bekendtgørelse nr. 435 af 9. maj 2011.

Ifølge udbudsbekendtgørelsens §§ 3-7 har slutbrugeren krav på gratis at kunne foretage 112-opkald, og at opkaldet automatisk dirigeres til nærmeste alarmcentral. Udbydere af taletelefonitjenester skal bidrage med at stille stedbestemmelsesoplysninger til rådighed for den offentlige alarmtjeneste (112) senest samtidig med, at 112-opkaldet foretages.

Udbudsbekendtgørelsens kapitel 3 indeholder slutbrugerrettigheder som at teleudbyderen skal sikre, at der foreligger en kontrakt som grundlag for ethvert kundeforhold, jf. § 9, stk. 1, og at slutbrugeren varsles om ændringer i de vilkår og priser, der gælder for abonnementet, jf. § 11. Ifølge § 12 kan kunden maksimalt bindes til et abonnement i seks måneder efter aftaleindgåelsen. I medfør af §§ 16-19 skal teleudbyderne stille diverse funktioner og faciliteter til rådighed for slutbrugeren. Det drejer sig om spærring for udgående opkald, saldooplysning, spærring efter et nærmere angivet forbrug samt specificeret regning.

Udbudsbekendtgørelsens §§ 23 og 24 indeholder regler om behandling af trafik- og lokaliseringsdata. Trafikdata må behandles med henblik på markedsføring, forudsat at abonnenten eller brugeren forud for behandlingen har givet sit samtykke hertil. Teleudbyderne må behandle lokaliseringsdata, når data er anonymiseret, eller når abonnenten har givet samtykke til behandlingen.

Udbudsbekendtgørelsens §§ 14 og 15 indeholder regler om teleudbydernes behandling af klager fra kunderne. Senest tre måneder efter, at en klage over registreret forbrug og betaling er indgivet, skal udbyderen skriftligt træffe afgørelse. Udbyderen kan spærre slutbrugerens forbindelse for udgående trafik, hvis slutbrugerens trafikforbrug i den periode, hvor opkrævning af regningsbeløbet er stillet i bero, overskrider et beløb svarende til det højeste månedlige trafikforbrug i en nærmere angivet periode.

Ifølge nummeroplysningsdatabasebekendtgørelsen skal teleudbyderne indsamle og registrere nummeroplysningsdata i forbindelse med indgåelsen af abonnementer. Nummeroplysningsdata er blandt andet navn, adresse og telefonnummer, jf. bekendtgørelsens bilag 1. Både teleudbyderen og datakøberen skal sikre, at abonnenten har mulighed for at kontrollere og få rettet sine nummeroplysningsdata snarest muligt efter slutbrugerens henvendelse herom. Teleudbyderne er på anmodning forpligtet til at videregive de nummeroplysningsdata om abonnenterne, som datasælgeren har indsamlet og registreret.

3.1.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Den gældende struktur i reguleringen af forbrugerområdet videreføres i det væsentligste uændret.

På området for slutbrugerrettigheder indfører teledirektivet totalharmonisering. Det fremgår således at artikel 101, stk. 1, at medlemsstaterne ikke må indføre bestemmelser, som afviger fra bestemmelserne i direktivet om slutbrugere. Der kan dog i de enkelte bestemmelser være angivet, at den konkrete bestemmelse kan fraviges i nærmere bestemt omfang.

Teledirektivet viderefører i udgangspunktet bestemmelserne i forsyningspligt direktivet om slutbrugerrettigheder, herunder vedrørende indholdet af kontrakter, oplysningskrav, interaktive prisguider, tjenestekvalitet og sikring af handicappedes adgang til teletjenester.

Der er dog visse justeringer i EU-reguleringen. Bestemmelserne vedrørende blandt andet oplysningskrav ved aftaleindgåelse, maksimal bindingsperiode og bundlede pakker gælder i dag forbrugere, men udvides i de enkelte direktivbestemmelser til også at omfatte mikrovirksomheder, små virksomheder eller nonprofitorganisationer, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at give afkald på alle eller dele af disse bestemmelser. Baggrunden herfor er, at sådanne virksomheders og organisationers forhandlingsposition er at sammenligne med forbrugeres, og at de derfor bør nyde samme beskyttelse, medmindre de eksplicit afstår herfra.

Kommissionen har i henstilling af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder defineret en mikrovirksomhed som en virksomhed, der beskæftiger under 10 personer og har en årlig omsætning eller årlig balance under 2 mio. euro, mens små virksomheder er defineret som virksomheder, der beskæftiger under 50 personer og har en årlig omsætning eller årlig balance på under 10 mio. euro.

Nonprofitorganisationer er retlige enheder, som ikke indtjener overskud til deres ejere eller medlemmer. Nonprofitorganisationer er typisk velgørende organisationer eller andre slags offentlige interesseorganisationer.

Med teledirektivet indføres desuden krav om et kortfattet aftaleresumé af aftalens væsentligste vilkår. Dette indføres for at øge slutbrugerens muligheder for at sammenligne og lette valget mellem forskellige tilbud. Aftaleresumét skal udgøre en integreret del af aftalen og bør ikke være længere end én side.

Ifølge teledirektivets artikel 105, stk. 1, skal medlemsstaterne sikre, at teleudbyderne ikke kræver en bindingsperiode på mere end 24 måneder efter aftaleindgåelsen. Det fremgår dog videre, at medlemsstaterne kan opretholde bestemmelser, der kræver en kortere maksimal bindingsperiode. Den nuværende maksimale bindingsperiode i Danmark på seks måneder forventes som udgangspunkt opretholdt, idet den ses at bidrage til en velfungerende konkurrence på teleområdet.

Teledirektivets artikel 105, stk. 5, indfører en ny bestemmelse der medfører, at betydelige afvigelser mellem den faktiske ydeevne af en elektronisk kommunikationstjeneste og den ydelse, der er angivet i aftalen, berettiger slutbrugeren til at opsige aftalen uden omkostninger. En lignende bestemmelse for internetadgangstjenester findes allerede i TSM-forordningens (2015/2120) artikel 4, stk. 4. Dette indebærer, at en forbruger vil kunne løses fra aftalen også inden for bindingsperioden uden at være bundet af omkostningen, ligesom en forbruger ved reklamation efter købelovens regler kan gøre mangelsbeføjelser gældende og i tilfælde af decideret ikke-levering vil kunne kræve ophævelse af aftalen.

Teledirektivets art. 106, stk. 1, indfører en ny bestemmelse, der forpligter internetudbydere til at forsyne slutbrugere med tilstrækkelige oplysninger før og under et skifte til en anden internetudbyder. Den afgivende internetudbyder skal endvidere sikre, at tjenesten fortsat er tilgængelig medmindre, det ikke er teknisk muligt. Den modtagende udbyder pålægges at sikre, at aktiveringen finder sted inden for det kortest mulige tidsrum og på den dato og inden for den tidsfrist, der er udtrykkeligt aftalt, mens den afgivende udbyder fortsat skal stille tjenesten til rådighed på samme vilkår indtil den modtagende udbyder aktiverer tjenesten. Nedetid i forbindelse med skiftet må ikke udgøre mere end én arbejdsdag. Baggrunden for indførelsen af bestemmelsen er, at det er afgørende for effektiv konkurrence, at der er mulighed for at skifte udbyder. Det forventes at øge slutbrugernes tryghed og villighed til aktivt at tage del i konkurrenceprocessen, hvis der er gennemsigtige, præcise og rettidige oplysninger om udbyderskift til rådighed.

3.1.3. Forsyningspligt

Den væsentligste ændring på forsyningspligtområdet er, at der med lovforslaget indføres en pligt til at sikre adgang til en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste. Udpegning af forsyningspligtudbydere skal kun anvendes, hvis adgangen til forsyningspligttydelserne ikke kan sikres på normale kommercielle vilkår eller gennem andre politikredskaber på det nationale område. Det foreslås, at det er klima-, energi-, og forsyningsministeren, der skal afklare, om indførelse af forsyningspligt er det rette værktøj, samt de nærmere vilkår for pligten.

Der indsættes endvidere en mulighed for at forlænge forsyningspligten på allerede eksisterende forsyningspligttydelser efter behov, hvilket teledirektivet giver mulighed for. Hjemlen kan f.eks. anvendes til at forlænge forsyningspligten på en nummeroplysningstjeneste.

3.1.3.1. Gældende ret

I den gældende regulering af forsyningspligten på teleområdet er det skrevet ind i teleloven, hvilke ydelser, der skal være forsyningspligt på i Danmark. Ifølge telelovens § 14 er der forsyningspligt på en forbindelse til taletelefoni og tilhørende taletelefonitjeneste, ydelser til personer med handicap, en nummeroplysningstjeneste og en udtømmende nummerfortegnelse. Dette er en implementering af forsyningspligtmyndighedens artikel 4, 5 og 7. Klima-, energi-, og forsyningsministeren fastsætter nærmere omfanget af ydelserne og kan bestemme, at en eller flere af de nævnte ydelser ikke længere skal udbydes under forsyningspligten.

Forsyningspligt på en ydelse medfører, at Energistyrelsen udpeger en eller flere virksomheder som forsyningspligtudbydere, der forpligtes til at udbyde forsyningspligttydelser, jf. telelovens § 15, stk. 2.

Ifølge telelovens § 17 kan klima-, energi-, og forsyningsministeren fastsætte nærmere regler om maksimalpriser for forsyningspligttydelserne. En hjemmel der i den gældende forsyningspligtbekendtgørelse kun er udnyttet i forbindelse med handicaptjenesterne.

Forsyningspligtudbydere har ret til at få dækket dokumenterede nettoomkostninger ved udbud af forsyningspligttydelser, jf. telelovens § 18, stk. 1. Nettoomkostninger beregnes som forsyningspligtudbyderens samlede underskud ved levering af samtlige de forsyningspligttydelser, forsyningspligtudbyderen leverer. Underskudsfinansiering på de ovenfor nævnte ydelser dækkes af branchen, jf. telelovens § 18, stk. 4. Der er hidtil ikke konstateret et samlet underskud. Telelovens § 18 implementerer forsyningspligtmyndighedens artikel 12 og 13 om finansiering af forsyningspligten.

3.1.3.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Ordningen med forsyningspligt på teleydelser blev indført i 1997 i forbindelse med privatiseringen af det daværende Tele Danmark. Antallet af forsyningspligtgydelser er løbende blevet reduceret i forbindelse med den teknologiske udvikling og markedets levering af tilsvarende ydelser. F.eks. blev forsyningspligten på ISDN og fastkredsløb udfaset af reguleringen ved forsyningspligtbekendtgørelsen af 20. maj 2016.

Ved teledirektivet er forsyningspligten reduceret til taletelefoni, en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste og handicaptjenester. Der er eksempelvis ikke længere på EU-niveau pligt til at sikre alle adgang til en nummeroplysningstjeneste.

I det omfang markedet leverer basale teletjenester er det ikke nødvendigt at udpege virksomheder til at levere disse under forsyningspligt. Det foreslås derfor, at det ikke som hidtil fastsættes i loven, at der er forsyningspligt på bestemte ydelser, men at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om dette. Eventuel fastsættelse af forsyningspligt for bestemte ydelser vil således bero på en analyse af, om ydelserne leveres på anden vis. Det vil sige på markedsvilkår eller gennem andre offentlige politikredskaber end forsyningspligt.

Reglerne om finansiering af forsyningspligten i forsyningspligtdirektivets artikel 12 og 13 er ikke ændret ved teledirektivet, hvorfor gældende regler i teleloven om finansiering ikke foreslås ændret.

3.1.4. Offentlige myndigheders udlejning af arealer m.v.

3.1.4.1 Gældende ret

I dag kan kommuner og regioner efter telelovens § 60 a indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet. Statslige myndigheders udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. er ikke omfattet af denne bestemmelse, men er reguleret af budgetvejledningen, hvoraf det fremgår, at statslige myndigheders lejeindtægter skal fastsættes således, at det for staten bedst mulige økonomiske resultat opnås.

Alle offentlige myndigheder er underlagt statsstøttereglerne, som indebærer, at offentlige myndigheders udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. på bedre vilkår, f.eks. lavere lejepris end markedsvilkår, kan udgøre ulovlig statsstøtte. Offentlige myndigheders udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. på markedsvilkår vil omvendt falde uden for statsstøttereglerne.

Offentlige myndigheder er også underlagt konkurrencereglerne, i det omfang de udøver økonomisk aktivitet, som har betydning for konkurrencen. Det indebærer, at en offentlig myndigheds udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. til en urimelig høj lejepris i tilfælde, hvor den offentlige myndigheds areal er eneste reelle valgmulighed for en udbyder af elektroniske kommunikationsnet at placere en mast eller en antenne, kan være i strid med konkurrencelovens forbud mod misbrug af dominerende stilling.

I forhold til statslige myndigheder vil departementet i et ministerium altid kunne føre tilsyn med en underliggende styrelse m.v. Det følger af den hierarkiske organisering af sådanne myndigheder og

det over-/underordningsforhold, der i kraft heraf er mellem et ministerium og dets styrelser m.v. Herudover er statslige myndigheder underlagt Rigsrevisionens undersøgelseskompetence.

Det kommunale tilsyn varetages af Ankestyrelsen med Social- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed. Det kommunale tilsyn fører efter lov om kommunernes styrelse tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Ankestyrelsen beslutter i konkrete tilfælde, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag. Social- og Indenrigsministeriet er som led i det kommunale og regionale tilsyn ikke i almindelighed klageinstans over for Ankestyrelsen, men ministeriet kan af egen drift tage spørgsmål om lovligheden af kommunale og regionale dispositioner eller undladelser op til behandling, når ministeriet skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter.

3.1.4.2 Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Udbydere af elektroniske kommunikationsnet har behov for at kunne opsætte deres antennesystemer på bygninger, høje konstruktioner eller master med henblik på etablering og udbygning af radiokommunikationsnettet. Endvidere kan der være tale om, at offentlige myndigheder udlejer et jordareal, hvor en udbyder kan etablere en mast til brug for opsætning af antennesystemer. Med de gældende regler på området kan henholdsvis kommuner og regioner på den ene side og statslige myndigheder på den anden side udleje arealer til brug for opsætning af master og antenner til udbydere af elektroniske kommunikationsnet på forskellige vilkår. Selvom statslige myndigheder de facto skal tage en lejepris på markedsvilkår ved udlejning af arealer for at agere i overensstemmelse med statsstøttere reglerne, så fremgår det af budgetvejledningen, at statslige myndigheders lejeindtægter skal fastsættes således, at det for staten bedst mulige økonomiske resultat opnås. Det kan skabe uigennemsigtige rammer for udbyderne, når de skal leje arealer til master og antenner hos forskellige typer offentlige myndigheder. Reguleringen på området bør sikre, at alle offentlige myndigheder udlejer arealer til master og antenner på markedsvilkår, hvilket er med til at skabe ensartede og gennemsigtige rammer for offentlige myndigheders udlejning af arealer til brug for opsætning af master og antenner.

Det foreslås derfor at udvide telelovens § 60 a således, at offentlige myndigheder kan indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet. Med offentlig myndighed menes almindelige offentlige myndigheder, herunder kommuner, regioner og statslige myndigheder, herunder styrelser og direktorater. Det er den enkelte offentlige myndigheds ansvar at sikre, at myndighedens arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. udlejes på markedsvilkår. Vurderingen af, om et areal, en bygning, en høj konstruktion, en mast m.v. udlejes på markedsvilkår, skal foretages konkret på baggrund af de konkrete forhold og hensyn, der gør sig gældende.

Energistyrelsen har udarbejdet en vejledning om markedisleje ved udlejning af arealer til brug for digital infrastruktur. Vejledningen beskriver mulige metoder til, hvordan offentlige myndigheder kan fastsætte en lejepris på markedsvilkår, når myndigheden lejer arealer ud til udbydere af elektroniske kommunikationsnet bl.a. med henblik på etablering af master eller opsætning af antennesystemer. Hensigten med vejledningen er at hjælpe offentlige myndigheder med at fastsætte en lejepris på markedsvilkår. Vejledningen er ikke obligatorisk for offentlige myndigheder at anvende. Der er derfor risiko for en forskelligartet praksis for prisfastsættelse for leje af offentlige arealer på tværs af offentlige myndigheder.

Det foreslås derfor som noget nyt, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til i en bekendtgørelse at fastsætte regler om metoder til fastsættelse af de markedsvilkår, hvorpå offentlige myndigheder kan indgå aftaler om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. efter den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1. Såfremt hjemlen bliver udnyttet, vil ministeren kunne regulere, hvilke metoder offentlige myndigheder skal benytte til fastsættelse af markedsvilkår for de aftaler, som offentlige myndigheder indgår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om leje af arealer til f.eks. master og antenner. Ministeren vil således kunne regulere, hvilke økonomiske og juridiske principper der skal lægges til grund ved en vurdering af, hvad der er markedsvilkår. En vurdering af, hvad der er markedsvilkår, skal den offentlige myndighed foretage konkret på baggrund af de forhold og hensyn, der gør sig gældende for det pågældende areal på det pågældende tidspunkt.

Udmøntningen af bestemmelsen vil blive aktuel, hvis vejledningen ikke i tilstrækkelig grad kan skabe en mere klar, ensartet og gennemsigtig praksis for offentlige myndigheders fastsættelse af lejepriser. Hvis bemyndigelsen udmøntes, kan det være med til at sikre fuldstændig klarhed, ensartethed og gennemsigtighed i forhold til de beregningsmetoder til fastsættelse af markedsvilkår, som offentlige myndigheder benytter i deres lejefastsættelse. Det er til gavn for både den offentlige myndighed og udbydere af elektroniske kommunikationsnet i forbindelse med en aftaleindgåelse om udlejning af arealer til master og antenner.

Det kommunale tilsyn fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, herunder i forhold til kommuners og regioners udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. på markedsvilkår til brug for master og antennesystemer. Der ændres ikke i det kommunale tilsyn, som varetages af Ankestyrelsen med Social- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed, med lovforslaget.

Når der indføres en pligt for statslige myndigheder til at indgå aftaler om leje af arealer på markedsvilkår, så skal der være et tilsynsorgan, som kan sikre overholdelse af forpligtelsen på hurtig og effektiv vis. Det foreslås derfor som noget nyt, at Energistyrelsen fører tilsyn med, at de aftaler, som statslige myndigheder indgår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet, bliver indgået på markedsvilkår. Endvidere foreslås det, at Energistyrelsen fører tilsyn med, at statslige myndigheder overholder de regler om metoder til fastsættelse af markedsvilkår, som klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at fastsætte. Energistyrelsen bør kunne træffe afgørelse i sager, der indbringes for styrelsen, og i sager, som styrelsen af egen drift rejser som led i styrelsens tilsyn. Det kommunale tilsyn følger fortsat det almindelige klage- og tilsynssystem for kommuner og regioner.

Energistylens tilsyn bør kunne udøves på baggrund af en klage fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller fra en statslig myndighed om, at en aftale om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. ikke er indgået på markedsvilkår, eller at en statslig myndighed ikke overholder de regler om metoder til fastsættelse af markedsvilkår, som klima-, energi- og forsyningsministeren foreslås bemyndiget til at fastsætte. Energistyrelsen bør også selv kunne rejse en sag, hvis styrelsen i øvrigt bliver opmærksom på, at aftaler mellem statslige myndigheder og udbydere af elektroniske kommunikationsnet ikke er indgået på markedsvilkår, eller at en statslig myndighed ikke overholder de regler om metoder til fastsættelse af markedsvilkår, som klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at fastsætte.

3.1.5 Offentlige myndigheders og institutioners mulighed for at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden

3.1.5.1 Gældende ret

Kommuner har ikke efter kommunalfuldmagtsreglerne mulighed for at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden. Men efter § 60 b i teleloven har kommuner dog mulighed for at tilbyde gratis wi-fi i områder, hvor der er aktiviteter rettet mod international turisme. Adgangen hertil kan gives i 1 time pr. døgn pr. apparat, og der skal være tale om udendørs dækning. Herudover må der ikke være tale om et sammenhængende net i et større område, og kommunen skal købe wi-fi-adgangen af en privat udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Herudover har offentlige myndigheder og institutioner, herunder kommuner, efter § 60 c i teleloven mulighed for at give offentligheden gratis adgang til wi-fi-hotspots på myndighedens eller institutionens egne adresser eller på offentligt tilgængelige steder. Det er en forudsætning, at myndigheden eller institutionen har opnået hel eller delvis støtte til etableringen af wi-fi-hotspottet fra Europa-Kommissionen. Herudover må der ikke være tale om et sammenhængende net i et større område, og myndigheden eller institutionen skal købe etableringen og driften af wi-fi-hotspottet af en privat udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Kommuner har endvidere efter § 60 c i teleloven mulighed for at etablere wi-fi-hotspots og stille dem til rådighed for offentligheden, hvis kommunen har ansøgt Europa-Kommissionen om støtte til etableringen, men har fået afslag herpå. Kommunen skal i så fald give klima-, energi- og forsyningsministeren besked om den planlagte etablering af wi-fi-hotspottet inden for 45 dage efter afslaget på støtte.

3.1.5.2 Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Bestemmelsen i den foreslåede § 60 b implementerer artikel 56, stk. 6, i teledirektivet. Formålet er at sikre mere trådløs bredbåndskapacitet, da der forudses en stigning i efterspørgslen herpå. Bestemmelsen vil skabe alternative løsninger til, at man trådløst kan få adgang til internettet, hvilket bl.a. også kan medvirke til at lette presset på behovet for mobildata.

Det foreslås, at offentlige myndigheder og institutioner vil kunne stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden på myndighedens eller institutionens lokaliteter eller i et offentligt tilgængeligt område, som ligger tæt på myndighedens eller institutionens lokalitet. Det er en forudsætning for, at en offentlig myndighed eller institution kan stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden, at adgangen til internettet gives gennem et radiobaseret lokalnet, som myndigheden eller institutionen benytter til brug for ansatte, gæster eller besøgende, og at det sker som et supplement til en tjeneste, som myndigheden eller institutionen udbyder på lokaliteten.

Den offentlige myndighed eller institution kan endvidere lade sit radiobaserede lokalnet indgå i et fælles net med andre slutbrugeres radiobaserede lokalnet med henblik på at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for hinanden eller for offentligheden.

3.1.6 Kommuners tilrådighedsstillelse for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester af passiv infrastruktur til brug for elektroniske kommunikationsnet

3.1.6.1 Gældende ret

Ifølge kommunalfuldmagtsreglerne er det ikke en kommunal opgave uden lovhjemmel at drive virksomhed med fortjeneste for øje, herunder at stille passiv infrastruktur til rådighed. Kommuner har derfor f.eks. ikke mulighed for uden lovhjemmel at drive televirksomhed i konkurrence med private udbydere.

Teleloven indeholder ikke regler, der giver kommuner mulighed for at etablere passiv infrastruktur til brug for elektroniske kommunikationsnet. I dag reguleres området af lov om erhvervsfremme (erhvervsfremmeloven), som alene regulerer tiltag, der fremmer erhvervslivet.

I henhold til erhvervsfremmelovens § 14 er det en betingelse for kommuners etablering af passiv infrastruktur, som de stiller til rådighed for udbydere af elektroniske kommunikationsnet, at der er tale om erhvervsfremmeaktiviteter, at adgangen til den passive infrastruktur er bredt tilgængelig for virksomhederne, og at tilrådighedsstillelsen ikke virker konkurrenceforvridende i forhold til det private erhvervsliv. Samtidig følger det af statsstøttereglerne, at tilrådighedsstillelsen vil skulle ske i overensstemmelse med det markedsøkonomiske operatørprincip, dvs. på markedsvilkår, for at sikre, at der ikke vil blive tale om statsstøtte.

Efter telelovens § 60 d kan kommuner give tilskud til udrulning af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, når en støtteordning hertil er godkendt af Europa-Kommissionen, og når reglerne, som udmønter telelovens § 60 d, stk. 2, træder i kraft.

3.1.6.2 Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Kommunerne kan i dag gøre brug af hjemlen i erhvervsfremmelovens § 14. Dette er gjort klart i Erhvervsministeriets vejledning om udrulning af bredbånd i medfør af lov om erhvervsfremme og regional udvikling fra 2014. Når bestemmelserne, som skal udmønte telelovens § 60 d, stk. 2, træder i kraft, vil kommuner dog ikke længere kunne bruge denne hjemmel til at stille passiv infrastruktur til rådighed. Efter § 60 d, stk. 2, vil der blive fastsat regler om kommuners tilskud til udrulning af elektroniske kommunikationsnet, men der vil ikke kunne fastsættes regler om kommuners mulighed for at stille passiv infrastruktur til rådighed uden brug af tilskud, dvs. på markedsvilkår.

For at sikre, at kommuner også fremover vil kunne stille passiv infrastruktur til rådighed på markedsvilkår for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og dermed har mulighed for på den måde at fremme dækningen af elektroniske kommunikationstjenester i et bestemt område i kommunen, som det er tilfældet efter erhvervsfremmeloven, foreslås der indsat en ny bestemmelse herom i telelovens § 60 f. Der er ikke tiltænkt nogen ændring i kommunernes mulighed for at stille passiv infrastruktur til rådighed i forhold til den mulighed, som kommunerne har i dag i medfør af erhvervsfremmeloven.

Bestemmelsen fastsætter en række forudsætninger for, at kommuner kan stille passiv infrastruktur til rådighed. Det vil således være en forudsætning, at tilrådighedsstillelsen af den passive infrastruktur har et erhvervsfremmende formål, at den sker på markedsvilkår, at den passive infrastruktur bliver stillet til rådighed på en sådan måde, at den er bredt tilgængelig for alle interesserede udbydere, og at det ikke virker konkurrenceforvridende i forhold til andre udbydere af tilsvarende passiv infrastruktur.

3.1.7 Nummerområdet

3.1.7.1 Pligt for udbydere til at give slutbrugere oplysninger om muligheden for trådløst at medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikation og bemyndigelse til at fastsætte regler om, at udbydere skal sikre, at slutbrugere trådløst kan skifte udbyder til brug for M2M-kommunikation

3.1.7.1.1 Gældende ret

Udbydere skal sikre, at slutbrugere kan medtage abonnentnumre ved skift af udbyder inden for henholdsvis fastnet og mobilnet. Denne forpligtelse gælder også for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som udbyder machine to machine-kommunikationstjenester (M2M). Der er ikke krav til udbydere om, at skift af udbyder skal kunne foregå trådløst.

Der er ikke krav til udbydere af M2M-kommunikationstjenester om, at de skal oplyse, om de tilbyder, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til anvendelse af M2M-kommunikationstjenester ved skift mellem udbydere.

3.1.7.1.2 Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Slutbrugere, herunder myndigheder og virksomheder, anvender i stigende grad M2M-kommunikationstjenester til f.eks. fjernaflæsning af målere, lagerstyring, telemedicin, produktion, smart city-løsninger m.v. Det kan være meget ressourcekrævende at skifte udbyder ved anvendelse af M2M-kommunikationstjenester. Det skyldes, at SIM-kort i samtlige enheder skal udskiftes med SIM-kort fra en ny udbyder, og der kan være tale om udskiftning af SIM-kort i et meget stort antal enheder, som kan være placeret på utilgængelige steder. Hvis mulighederne for skifte af udbyder af M2M-kommunikationstjenester ikke fremmes, kan det betyde, at slutbrugere af praktiske grunde vil være låst til en bestemt udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, hvilket hæmmer konkurrencen på markedet.

I telefonforliget blev det besluttet at styrke mulighederne for M2M-tjenester i Danmark. Målsætningen er at gøre det enklere og billigere at skifte udbyder for slutbrugere, der anvender M2M-tjenester med henblik på at styrke konkurrencen på markedet.

Der foreslås derfor indført en pligt for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som udbyder M2M-kommunikationstjenester, til at oplyse slutbrugere inden indgåelse af abonnentaftale, om de tilbyder, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikationstjenester, hvis en slutbruger ønsker at skifte udbyder. Der foreslås desuden indsat en bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om trådløst skift af udbyder, hvorefter udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal sikre, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikationstjenester ved skift mellem udbydere.

Det skal gøre det lettere for slutbrugere, der anvender M2M-kommunikationstjenester, at skifte udbyder. Det skyldes, at det ved trådløst skifte af udbyder ikke vil være nødvendigt at skifte SIM-kort i samtlige enheder for at foretage skiftet til en ny udbyder. Forslaget har derfor til formål at give brugere, der anvender M2M-kommunikationstjenester, frit udbydervalg og dermed at styrke konkurrencen og fjerne barrierer for øget brug af M2M-kommunikation.

F.eks. kan M2M-kommunikationstjenester anvendes af erhvervsvirksomheder til intelligent styring af varelagre, vindmøller, en international lastbilpark eller en verdensomspændende containerpark. Erhvervsvirksomheder forventes derudover at ville installere SIM-kort i et stort antal enheder og

tilbyde abonnementsløsninger til deres kunder, hvor erhvervsvirksomhederne selv står for abonnementet hos en bagvedliggende udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Forbrugere forventes også at koble flere og flere enheder i hjemmet til internettet, hvilket i visse tilfælde vil kunne karakteriseres som M2M-kommunikation. Dette kan eksempelvis dække over det intelligente hjem, hvor der er koblet enheder som f.eks. sensorer på et sammenhængende netværk. På den måde kan faste installationer i en bolig som el, vand, varme, lys og udluftning kommunikere med hinanden og skabe en mere intelligent og energirigtig styring af hjemmet. Erhvervsvirksomheder, der anvender M2M-kommunikationstjenester, vil i disse tilfælde kunne skifte til en udbyder, der tilbyder en mere attraktiv løsning for M2M-kommunikation, uden at skulle udskifte fysiske SIM-kort hos virksomhedens kunder eller i øvrigt ulejlige kunderne.

3.1.7.2 Mulighed for bødestraf for misbrug af skifte- og nummerporteringsprocessen eller portering af numre eller skift af udbyder uden slutbrugerens udtrykkelige samtykke

3.1.7.2.1 Gældende ret

Der er i dag ingen regler om bødestraf for overtrædelse af bestemmelserne om nummerportering i teleloven. Ved tildeling af numre og nummerserier fastsætter Energistyrelsen vilkår om, at udbydere skal overholde gældende regler om nummerportering, jf. telelovens §§ 26-28. Ved alvorlige og gentagne overtrædelser af de fastsatte vilkår kan Energistyrelsen tilbagekalde tildelte numre og nummerserier.

Energistyrelsen kan endvidere pålægge udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester tvangsbøder, hvis afgivende udbydere undlader at efterkomme afgørelser truffet på baggrund af manglende udførelse af en slutbrugers anmodning om nummerportering.

Endelig har udbydere pligt til at yde slutbrugere rimelig kompensation i tilfælde af forsinket portering af abonnentnumre og i tilfælde af misbrug af nummerportering foretaget af udbyderen eller på dennes vegne.

3.1.7.2.2 Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Nummerportabilitet og skifte af udbyder er en afgørende faktor, som letter forbrugernes valg og fremmer effektiv konkurrence på telemarkedet. Derfor bør skifte af udbyder kunne gennemføres med mindst mulig risiko for misbrug af nummerportering og skifte af udbyder.

Der bør derfor fastsættes en bestemmelse, som giver mulighed for at pålægge passende sanktioner, der er nødvendige for at undgå, at der sker misbrug af skifte- og nummerporteringsprocessen, og at udbydere porterer numre eller skifter udbyder uden slutbrugernes udtrykkelige samtykke. Det bør gøres mindre attraktivt for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester at misbruge data i forbindelse med skifte- og nummerporteringsprocessen eller foretage en nummerportering eller et skifte af udbyder uden slutbrugerens udtrykkelige samtykke. Derfor foreslås der en ny straffebestemmelse, som har til hensigt at øge slutbrugernes tryghed i forbindelse med skift af udbyder.

Efter den foreslåede bestemmelse kan udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der misbruger data i forbindelse med skifte- og nummerporteringsprocessen eller foretager portering af numre eller skift af udbyder uden slutbrugerens udtrykkelige samtykke, straffes med bøde. Bødeniveauet skal virke præventivt og sikre, at sanktionerne står mål med den mulige fortjeneste ved at overtræde forpligtelser pålagt i medfør af den foreslåede bestemmelse.

3.2 Lov om radiofrekvenser

3.2.1 Minimumsvarighed for tilladelser til at anvende frekvenser harmoniseret til trådløst bredbånd

3.2.1.1 Gældende ret

I medfør af den gældende bestemmelse i frekvenslovens § 19 bemyndiges Energistyrelsen til at fasttætte regler om varigheden af tilladelser til at anvende radiofrekvenser.

Der kan være tale om tilladelser, som udstedes, efterhånden som ansøgninger herom modtages, eller på baggrund af auktion eller offentligt udbud, hvis varigheden af de sidstnævnte tilladelser ikke er fastsat i de konkrete tilladelser, som er blevet udstedt efter auktionen eller det offentlige udbud. Endelig bemyndiges Energistyrelsen også til at fastsætte regler om varigheden af frekvenstilladelser til brug for afprøvning af en nærmere specificeret teknologi eller tjeneste.

I medfør af bekendtgørelse om tilladelser til at anvende radiofrekvenser har tilladelser, der udstedes efterhånden som ansøgninger herom modtages, en varighed på resten af det kalenderår, hvori tilladelsen udstedes, og de 15 følgende kalenderår, medmindre der er søgt om en kortere varighed. En forsøgstilladelse udstedes med en varighed på 1 år, medmindre der er søgt om en kortere varighed.

Varigheden af tilladelser udstedt på baggrund af auktion og offentligt udbud fastsættes oftest konkret i medfør af Energistyrelsens beslutning om vilkår i tilladelser. I den forbindelse kan det også besluttes, om tilladelserne skal bortfalde ved udløbet af varigheden.

3.2.1.2 Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

En væsentlig teknologisk forandring de kommende år vil være introduktionen af 5. generations mobilnet (5G-mobilnet). Det er på den baggrund relevant at overveje muligheder for at give aktørerne på markedet større klarhed og forudsigelighed om de regulatoriske rammer for investering i udrulning og anvendelse af 5G-mobilnet, der kræver foretagelse af væsentlige investeringer i ny teleinfrastruktur.

I teleforliget er det en ambition, at Danmark skal være i førerfeltet omkring udrulning af 5G-mobilnet.

Den mobile datatrafik forventes at fortsætte sin kraftige vækst de næste mange år. For at kunne håndtere den øgede datatrafik er det nødvendigt, at kapaciteten i mobilnettene udvides. Dette kræver bl.a., at infrastrukturen udbygges. Det er aktørerne på telemarkedet, som udbygger infrastruktur og udbyder tjenester på telemarkedet. Det er altså markedets aktører, der skal foretage investeringer i infrastrukturen til de kommende 5G-mobilnet. Udrulning af disse net kræver desuden, at infrastrukturen udbygges med nye maste- og antennepositioner. Dette vil ske over en årrække. Det er derfor af stor betydning for mobiloperatørerne, at der er forudsigelige rammer for deres investeringer.

Det fremgår af teledirektivet på samme måde som af den gældende bestemmelse i tilladelsesdirektivet i dag, at tilladelsers varighed skal være rimelig i forhold til at fremme konkurrence, dækning, tjenestekvalitet, effektiv anvendelse af frekvenser, innovation samt mulighederne for at genvinde foretagne investeringer. Af teledirektivet fremgår det som noget nyt, at indehavere af tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som er harmoniseret på EU-plan til

trådløse bredbåndstjenester, skal have reguleringsmæssig forudsigelighed på mindst 20 år i forhold til investeringer i etablering af ny infrastruktur til disse tjenester.

Det foreslås, at den gældende bemyndigelse til Energistyrelsen i frekvenslovens § 19 ændres, så der kan fastsættes regler om en minimumsvarighed på 20 år for de pågældende tilladelser, der typisk omfatter radiofrekvenser til offentlige mobilkommunikationstjenester, som tildeles på baggrund af frekvensauktioner.

Formålet med fastsætte en bemyndigelse til Energistyrelsen til at fastsætte regler om, at tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som er harmoniseret til trådløse bredbåndstjenester, skal have en varighed på mindst 20 år, er at give tilladelsesindehaverne en umiddelbar og klar reguleringsmæssig forudsigelighed på mindst 20 år, som det kræves i teledirektivets artikel 49, stk. 2, for at fremme investeringssikkerheden. Set i forhold til den gennemsnitlige varighed af tilsvarende tilladelser udstedt på baggrund af auktioner siden 2010 vil et udgangspunkt på 20 års varighed ikke føre til en væsentlig ændring af den hidtidige gennemsnitlige varighed, der er på mellem 19 og 20 år.

Fastsættelse i konkrete tilladelser udstedt f.eks. på baggrund af en auktion eller et offentligt udbud af en varighed på mere end 20 år for tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som er harmoniseret til trådløse bredbåndstjenester, kan være relevant, hvor en tilladelsesindehaver f.eks. vil skulle foretage særligt store investeringer i udrydning af infrastruktur for at anvende frekvenserne, opfylde tilladelsesvilkår om at sikre en vis geografisk eller befolkningsmæssig dækning til en vis frist eller vilkår om at anvende de omfattede radiofrekvenser på en bestemt måde inden en nærmere bestemt dato. Sådanne vilkår kan f.eks. være fastsat for at varetage det væsentlige samfundsmæssige hensyn om, at udbredelse af disse tjenester, som kan have stor samfundsøkonomisk betydning, sker i hele landet. En varighed på mere end 20 år kan også være relevant, hvor der på tidspunktet for udstedelsen af tilladelse er teknologisk umodenhed eller anden usikkerhed for aktørerne om, hvordan og med hvilket udstyr frekvenserne vil skulle anvendes i tilladelsesperioden.

3.2.2 *Frekvensknaphed*

3.2.2.1 *Gældende ret*

Det fremgår af den gældende bestemmelse i frekvenslovens § 7, stk. 6, at der foreligger frekvensknaphed, når Energistyrelsen konstaterer, at der er mere end én ansøger til den eller de samme radiofrekvenser i et givent geografisk område, og hvor Energistyrelsen ikke vil kunne imødekomme alle modtagne ansøgninger, herunder ved at angive muligheder for at anvende radiofrekvenser, som efter styrelsens vurdering er substituerbare i forhold til de ansøgte radiofrekvenser.

Der foreligger således ikke frekvensknaphed i de tilfælde, hvor Energistyrelsen modtager mere end én ansøgning om tilladelse til at anvende de samme radiofrekvenser, men hvor anvendelsen vedrører to forskellige geografiske områder, så Energistyrelsen kan udstede tilladelse til alle ansøgere, uden at dette vil skabe forstyrrelser for de øvrige ansøgere, som får udstedt tilladelser, eller for eksisterende tilladelsesindehavere.

Der foreligger heller ikke frekvensknaphed i de tilfælde, hvor Energistyrelsen kan anvise radiofrekvenser, som er substituerbare i forhold til de ansøgte radiofrekvenser. Det vil sige radiofrekvenser, som dækker samme geografiske område, og som giver ansøgeren tilsvarende tekniske anvendelsesmuligheder som de ansøgte radiofrekvenser. Radiofrekvenser anses dog ikke

for substituerbare, hvis ansøgeren kan dokumentere, at henvisning til at anvende andre radiofrekvenser end de ansøgte vil resultere i væsentlige meromkostninger, f.eks. i forbindelse med indkøb og etablering af udstyr. Udpegning af substituerbare radiofrekvenser vil alene ske, hvis Energistyrelsen ikke har mulighed for at udstede tilladelse til at anvende de oprindeligt ansøgte radiofrekvenser til den pågældende ansøger. Dette kan eventuelt være tilfældet ved samtidig modtagelse af flere ansøgninger til samme radiofrekvenser, og hvor tilladelsen efter lodtrækning efter frekvensloven § 7, stk. 2, udstedes til en anden ansøger.

3.2.2.2 Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der kan i de kommende år forventes en række tilfælde, hvor der med en høj grad af sikkerhed kan forventes en stigende efterspørgsel efter bestemte radiofrekvenser inden for en kortere periode. Dette kan f.eks. skyldes, at udstyr til at anvende radiofrekvenserne i overensstemmelse med en eventuel teknisk harmonisering vedtaget i EU forventes at komme på markedet inden for et kortere tidsrum efter, at radiofrekvenserne stilles til rådighed på teknisk harmoniserede vilkår.

Den gældende bestemmelse om frekvensknaphed kan føre til ulige vilkår i forhold til frekvenstilladelse. Det skyldes, at der som udgangspunkt vil blive udstedt tilladelser til at anvende radiofrekvenser efterhånden, som ansøgninger herom modtages. Hvis der efter et par år opstår knaphed efter den gældende bestemmelse, vil der ofte være grundlag for at holde auktion eller offentligt udbud over radiofrekvenserne. I så fald vil de første ansøgere få udstedt tilladelser til at anvende radiofrekvenserne efterhånden, som ansøgninger herom modtages i modsætning til de efterfølgende ansøgere, der eventuelt vil skulle konkurrere om radiofrekvenserne i en auktion eller et offentligt udbud. Dette betyder, at de første ansøgere vil skulle betale frekvensafgiften for pågældende radiofrekvenser, mens de ansøgere, som eksempelvis senere får tildelt frekvenstilladelser ved auktion, vil skulle betale en yderligere pris i form af budsummen. Der er derfor behov for at skabe mulighed for, at Energistyrelsen i sin vurdering af frekvensknaphed kan inddrage viden om den forventede udvikling i efterspørgslen efter radiofrekvenserne inden for en kortere tidsperiode og på den måde sikre lige vilkår for aktører, der ønsker tilladelse til at anvende de pågældende radiofrekvenser.

Den foreslåede ændring af frekvenslovens § 7, stk. 6, vil medføre, at frekvensknaphed også kan foreligge, når Energistyrelsen vurderer, at efterspørgslen efter radiofrekvenser i et givent geografisk område ikke kan forventes at ville kunne imødekommes inden for et kortere tidsrum, herunder ved at angive muligheder for at anvende radiofrekvenser, som efter Energistirelsens vurdering er substituerbare i forhold til de ansøgte radiofrekvenser.

Frekvensknaphed vil efter den foreslåede ændring afhænge af Energistirelsens vurdering af udviklingen af efterspørgslen inden for et kortere tidsrum. Dette tidsrum vil strække sig over en passende periode, inden for hvilken Energistirelsens har mulighed for at vurdere, hvordan efterspørgslen vil udvikle sig. Frekvensknaphed inden for et kortere tidsrum anses som en periode på maksimalt fem år fra det tidspunkt, hvor Energistirelsens foretager vurderingen. Dette vil være en passende periode i forhold til at kunne vurdere, hvordan efterspørgslen vil udvikle sig. Vurderingen af, om efterspørgslen kan imødekommes, vil kunne tage udgangspunkt i en høring af relevante parter om deres interesse for de konkrete radiofrekvenser. Denne interessehøring skal udformes så konkret og detaljeret som muligt for at fremme konkrete og detaljerede høringssvar, som giver det mest retvisende billede af efterspørgslen. Er Energistirelsens i tvivl om, hvorvidt der er frekvensknaphed, vil Energistirelsens, hvis det er muligt, i øvrigt kunne iværksætte en fremløsning efter frekvensloven § 8. Derudover vil Energistirelsens viden om eventuel kommende teknisk

harmonisering på EU-plan af betingelserne for adgang til og anvendelse af radiofrekvenserne og udvikling af udstyr, som kan bruges til at anvende radiofrekvenserne i overensstemmelse med denne harmonisering, indgå i vurderingen.

Der vil fortsat ikke foreligge frekvensknaphed i de tilfælde, hvor Energistyrelsen vurderer, at den forventede efterspørgsel efter de samme radiofrekvenser vedrører forskellige geografiske områder, således at Energistyrelsen vil kunne udstede tilladelse til alle ansøgere, uden at dette vil skabe forstyrrelser for eksisterende tilladelsesindehavere eller for brugere af radiofrekvenser. Der vil heller ikke foreligge frekvensknaphed i de tilfælde, hvor Energistyrelsen vil kunne anvise radiofrekvenser, som er substituerbare i forhold til de konkrete frekvensressourcer. Det vil sige radiofrekvenser, som dækker samme geografiske område, og som giver de interesserede parter tilsvarende tekniske anvendelsesmuligheder, som de ville kunne få ved at anvende de ansøgte radiofrekvenser.

3.2.3 Krav om anvendelse af radiofrekvenser, der udstedes tilladelse til, efterhånden som ansøgninger herom modtages

3.2.3.1 Gældende ret

Frekvensloven indeholder hjemmel for Energistyrelsen til at fastsætte vilkår om at anvende tilladelser udstedt på baggrund af auktion eller offentligt udbud. Muligheden for at fastsætte denne type vilkår blev indført ved en ændring af frekvensloven i 2016. Formålet var at sikre en effektiv anvendelse af radiofrekvenser, idet radiofrekvenser har en væsentlig samfundsmæssig betydning for den digitale infrastruktur.

Energistirelsens mulighed for at fastsætte vilkår om anvendelse i tilladelser, der er udstedt på baggrund af auktion eller offentligt udbud, er blevet anvendt af Energistyrelsen i forbindelse med auktioner over tilladelser til brug for offentlige mobilkommunikationstjenester i 2016 og 2019. Tilladelsesindehaverne fik på baggrund af resultaterne af disse auktioner udstedt tilladelser med vilkår om at anvende de omfattede radiofrekvenser på en bestemt måde inden en nærmere fastsat dato.

3.2.3.2 Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der har vist sig et behov for, at Energistyrelsen kan sikre en effektiv frekvensanvendelse i andre typer af tilladelser end dem, der er udstedt på baggrund af auktion eller offentligt udbud. Der kan også i tilladelser, der udstedes, efterhånden som ansøgninger herom modtages, være behov for i konkrete tilfælde at fastsætte vilkår om anvendelse for at sikre, at frekvenserne ikke ligger ubrugte hen. Herved kan det fremmes, at tilladelsesindehavere ikke hindrer, at andre kan få adgang til de pågældende radiofrekvenser, hvis de ikke anvendes. På den baggrund foreslås Energistirelsens adgang til at kunne fastsætte vilkår om anvendelse i tilladelser til at anvende radiofrekvenser udvidet.

Der foreslås i frekvenslovens § 14, stk. 5, indsat hjemmel til, at Energistyrelsen kan fastsætte et vilkår om anvendelse af radiofrekvenser inden en nærmere fastsat dato i tilladelser til at anvende radiofrekvenser, der udstedes, efterhånden som ansøgninger herom modtages. Energistirelsens fastsættelse af vilkår om anvendelse skal medvirke til at sikre en effektiv frekvensanvendelse, som harmonerer med det overordnede formål i frekvenslovens § 2 om at varetage væsentlige samfundsmæssige hensyn samt fremme konkurrence på markedet og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser.

Formålet med at indføre en adgang for Energistyrelsen til at kunne fastsætte et vilkår om anvendelse er at opnå en faktisk og effektiv frekvensudnyttelse til gavn for udbygningen af den digitale infrastruktur. Samtidig skal det sikres, at radiofrekvenser ikke er tildelt til tilladelsesindehavere, der ikke anvender radiofrekvenserne. Dette er til gavn for andre potentielle brugere af de pågældende frekvenser, som dermed kan få udstedt tilladelse til at anvende radiofrekvenserne.

Energistyrelsens udnyttelse af denne adgang til at kunne fastsætte vilkår om anvendelse vil skulle ske på baggrund af en proportionalitetsvurdering. Således vil der skulle foretages en afvejning af hensynet til, at radiofrekvenser anvendes effektivt til gavn for den digitale infrastruktur over for hensynet til tilladelsesindehaverens interesse i at kunne tage radiofrekvenser i anvendelse, efterhånden som tilladelsesindehaveren får behov for yderligere kapacitet. Et vilkår om anvendelse vil ligeledes skulle fastsættes ud fra en vurdering af de anvendelsesmuligheder, der er for den pågældende type radiofrekvenser. Anvendelsesmuligheder skal i denne sammenhæng forstås som f.eks., hvilke typer af tjenester der kan udbydes med de pågældende radiofrekvenser, og hvorvidt radiofrekvenserne kan anvendes på andre måder, der sikrer en effektiv udnyttelse.

Som udgangspunkt vil tilladelsesindehaverne få en frist på et-fire år til at opfylde et vilkår om anvendelse. Energistyrelsen kan fastsætte en længere frist, hvis der er væsentlige grunde til det. En frist på et-fire år skal ses i lyset af tilladelsernes varighed på typisk 15 år.

Et konkret eksempel på, hvor der vil kunne være behov for at fastsætte et vilkår om anvendelse, er i en tilladelse, der udstedes til landsdækkende anvendelse af radiofrekvenser til radiokædeformål. Her kan anvendelsen af frekvenserne være stor i begyndelsen af tilladelsesperioden. I løbet af tilladelsesperioden kan radiokædelinkene f.eks. blive erstattet af fiberforbindelser, og dermed falder anvendelsen af frekvenserne i den landsdækkende tilladelse. I sådan et tilfælde vil det være hensigtsmæssigt, at Energistyrelsen kan stille krav til tilladelsesindehaveren om at dokumentere opfyldelse af vilkåret om en bestemt grad af anvendelse, hvis der er behov for frekvenserne til andre brugere eller andre formål. Energistyrelsen vil eventuelt i et sådant tilfælde kunne tilbyde tilladelsesindehaveren en alternativ tilladelse til enkelte radiokædestrækninger, der vil opfylde det konkrete behov.

Energistyrelsen vil ikke i alle typer af tilladelser, der udstedes, efterhånden som ansøgninger herom modtages, fastsætte vilkår om anvendelse. Det vil alene være relevant for Energistyrelsen at anvende denne adgang til at fastsætte vilkår om anvendelse i relativt få tilfælde i denne type tilladelser, hvor Energistyrelsen finder det proportionalt og nødvendigt i lyset af radiofrekvensernes anvendelsesmuligheder, Energistyrelsens tidligere erfaringer med anvendelsen af de pågældende radiofrekvenser og Energistyrelsens vurdering af de fremtidige anvendelsesmuligheder for de pågældende radiofrekvenser.

3.2.4 Afsætning af frekvenser til statens eget brug

3.2.4.1 Gældende ret

Muligheden for at afsætte frekvenser til statens eget brug til brug for varetagelse af væsentlige samfundsmæssige behov er ikke reguleret i den gældende lovgivning. Men da radiofrekvenser er en knap ressource, kan det være hensigtsmæssigt, at der skabes hjemmel til at afsætte radiofrekvenser

til statens eget brug af hensyn til beskyttelse af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret.

I dag er der f.eks. efter ansøgning udstedt tilladelse til staten i form af henholdsvis Energistyrelsen og Center for Beredskabskommunikation med henblik på, at disse myndigheder kan anvende radiofrekvenser til brug for henholdsvis driften af kystradionettet i Danmark og nød- og beredskabstjenesters opgaveløsning. Kystradionettet giver mulighed for, at skibe i danske farvande kan kalde Lyngby Radio, hvis skibet er i nød eller har brug for hjælp. Lyngby Radio udsender desuden på vegne af DMI og Søfartsstyrelsen m.fl. navigationsefterretninger, storm- og kulingvarsler, overisningsvarsler m.v. via kystradionettet. Energistyrelsen står for drift og vedligehold af kystradionettet, mens Lyngby Radio under forsvaret står for radiokommunikationen med skibe i danske farvande. Center for Beredskabskommunikation råder over en frekvenstilladelse, der vil kunne bruges til beredskabskommunikation på SINE (SIkkerhedsNET).

3.2.4.2 Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Radiofrekvenser er en knap ressource, og statens behov for at kunne råde over radiofrekvenser til brug for varetagelsen af væsentlige samfundsinteresser kan ændre sig over tid. Det er derfor hensigtsmæssigt, at der skabes hjemmel til at afsætte radiofrekvenser til statens eget brug ud fra hensynet til beskyttelsen af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret. En tilsvarende hjemmel eksisterer aktuelt ikke, og statslige myndigheder har derfor ikke kunnet reservere radiofrekvenser til statslig brug. I stedet har statslige myndigheder kunnet søge om en frekvenstilladelse på lige fod med f.eks. private virksomheder.

Fremadrettet kan der for statslige myndigheder også opstå behov for at varetage hensyn til beskyttelsen af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og forsvaret, som betyder, at det kan være nødvendigt, at der afsættes de nødvendige frekvensressourcer til brug for udførelsen af konkrete opgaver til sikring af de nævnte forhold. Det kunne, ud over radiofrekvenser som nævnt til brug for nød- og beredskabstjenesternes opgaveløsning, f.eks. også dreje sig om radiofrekvenser til brug for hjemmeværnets behov for trådløs kommunikation og politiets behov for særskilte radiofrekvenser. Også i relation til udøvelsen af offentlige transportopgaver eller ved offentlig infrastruktur kan der være behov for at afsætte særskilte radiofrekvenser af hensyn til beskyttelsen af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og forsvaret.

Det foreslås i frekvenslovens § 2, stk. 5, at skabe adgang for klima-, energi- og forsyningsministeren til at kunne beslutte at afsætte bestemte radiofrekvenser til statens eget brug til beskyttelse af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og forsvaret. Det foreslås derudover, at denne beslutning efterfølgende af Energistyrelsen indarbejdes i bekendtgørelsen om fastlæggelse af rammerne for anvendelse og indbyrdes prioritering af de samlede frekvensressourcer (frekvensplan), som udstedes af Energistyrelsen i medfør af frekvenslovens § 4.

Klima-, energi- og forsyningsministerens beslutning om at afsætte radiofrekvenser ud fra hensynet til beskyttelsen af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret kan træffes uden, at Energistyrelsen har foretaget en vurdering af, om der er frekvensknaphed. Det afgørende er, om det vurderes påkrævet at afsætte de pågældende radiofrekvenser til statens eget brug for at kunne varetage hensyn til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret.

Det er hensigtsmæssigt, at ledige radiofrekvenser, som vurderes at være egnede til at sikre varetagelsen af hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret, kan

afsættes således, at det sikres, at der kan etableres velfungerende kommunikation, som løser væsentlige samfundsmæssige behov. Vurderingen af ledige radiofrekvensers egnethed sker på baggrund af deres karakter, tilgængelig frekvensmængde, placering i frekvensbåndet og i henhold til den relevante anvendelse og teknologi knyttet til frekvenserne. Vurderingen kan ændre sig over tid. En beslutning om at afsætte radiofrekvenser til statens eget brug derfor træffes af klima-, energi- og forsyningsministeren og indarbejdes af Energistyrelsen i bekendtgørelse om fastlæggelse af rammerne for anvendelse og indbyrdes prioritering af de samlede radiofrekvensressourcer (frekvensplan).

En beslutning om at afsætte frekvenser til statslig brug kan efter omstændighederne udgøre eller medføre en begrænsning af den fri bevægelighed, der dog i henhold til den foreslåede bestemmelse vil være begrundet i tvingende almene hensyn og tillige proportional og som sådan i overensstemmelse med EU-retten.

Energistyrelsen vil udstede tilladelse til den statslige myndighed, som forventes at skulle råde over eller anvende de pågældende radiofrekvenser, og opkræve frekvensafgifter fra den pågældende myndighed. Den pågældende statslige myndighed, som bliver tilladelsesindehaver, kan herefter selv anvende frekvenstilladelsen eller om nødvendigt eventuelt stille radiofrekvenserne til rådighed for den leverandør, som f.eks. skal udføre opgaven med at drive et elektronisk kommunikationsnet til brug for det pågældende formål. Dette er f.eks. sket i forbindelse med kystradionettet i Danmark, hvor der er udstedt frekvenstilladelser til Energistyrelsen.

Klima-, energi- og forsyningsministerens beslutning om at afsætte radiofrekvenserne ud fra hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret vil medføre, at ingen efterfølgende ansøgninger om de pågældende radiofrekvenser kan imødekommes af Energistyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan beslutte at afsætte radiofrekvenser ud fra hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret, selvom radiofrekvenserne allerede er udstedt til andre tilladelsesindehavere. Klima-, energi- og forsyningsministerens beslutning om at afsætte frekvenser til statens eget brug vil dog som udgangspunkt blive truffet i forhold til ledige radiofrekvenser, der kan afsættes til det pågældende formål, hvis der er ledige egnede radiofrekvenser. Hvis der ikke er ledige egnede radiofrekvenser, og det måtte være nødvendigt at afsætte bestemte radiofrekvenser til statens eget brug, som er tildelt private eller offentlige myndigheder som tilladelsesindehavere, vil Energistyrelsen eksempelvis kunne ændre vilkår i de eksisterende frekvenstilladelser i medfør af frekvenslovens § 23 eller tilbagekalde tilladelser helt eller delvist i medfør af frekvenslovens § 24. Når Energistyrelsen anvender disse bestemmelser i frekvensloven, er styrelsen underlagt de almindelige principper om, at vilkår i tilladelser eller tilbagekaldelse af tilladelser skal begrænses til det nødvendige, være objektivt begrundede, gennemsigtige, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede.

Der kunne f.eks. være tale om vilkår, der indebærer, at en tilladelsesindehaver skal sikre prioriteret adgang eller udleje kapacitet i sit net til brug for en statslig opgaveløsning eller en statslig myndigheds behov i øvrigt. Kun i ganske særlige tilfælde f.eks. på grund af internationale beslutninger, som Danmark vil være retligt forpligtet til at gennemføre i dansk ret, forventes det at kunne blive nødvendigt, at Energistyrelsen skal tilbagekalde en eksisterende frekvenstilladelse helt eller delvist. Det forudsættes, at ændring eller tilbagekaldelse af tilladelser alene vil blive aktuel,

hvis det vurderes nødvendigt for at varetage hensyn til beskyttelse af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret, herunder til brug for tjenester til sikring af menneskers liv og sikkerhed, som forudsætter brug af den pågældende radiofrekvens. Ændring af vilkår i eksisterende tilladelser og tilbagekaldelse af tilladelser vil kun ske i de tilfælde, hvor der ikke ses andre måder for staten at kunne opfylde statens behov og varetagelsen af hensyn til beskyttelse af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret.

Der har ikke hidtil været behov for at ændre vilkår i eller tilbagekalde udstedte frekvenstilladelser for at varetage de væsentlige samfundsmæssige behov, som er omhandlet i den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 2, stk. 5. Der er heller ikke hidtil vedtaget internationale beslutninger, som Danmark er retligt forpligtet til at gennemføre i dansk ret, der har gjort dette nødvendigt.

Det forventes, at det vil være muligt at anvende eller anvise teknisk substituerbare radiofrekvenser for tilladelsesindehavere, hvis der måtte opstå behov for at afsætte radiofrekvenser til statens eget brug, hvortil der allerede er udstedt tilladelser. Er der således mulighed for at vælge mellem to eller flere egnede radiofrekvenser, der alle opfylder statens behov på samme måde, vil beslutningen om at afsætte radiofrekvenser til statens brug blive rettet mod frekvenser, der ikke er omfattet af en allerede tildelt frekvenstilladelse, ligesom afsættelsen af radiofrekvenser, hvis det er muligt, vil blive forsøgt rettet mod frekvenser, hvor der ikke er frekvensknaphed. Ved beslutningen om at afsætte radiofrekvenser til statslig brug vil beslutningen således tilsigtes at have den mindst muligt indgribende karakter.

Det forventes ikke, at der på et tidspunkt vil opstå behov for at ændre vilkår i tilladelser eller tilbagekalde tilladelser delvist eller helt med henblik på at varetage disse behov i frekvensbånd, hvor der er frekvensknaphed. Der forventes således f.eks. heller ikke vedtaget bindende retsakter i EU i forhold til frekvensbånd, som er harmoniseret på EU-plan til brug for trådløse bredbåndstjenester, hvor der i Danmark er udstedt tilladelser til udbud af offentlige mobilkommunikationsnet og -tjenester, og som gør det nødvendigt at ændre vilkårene i eller tilbagekalde disse tilladelser.

3.3 Lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v.

3.3.1 Adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde

3.3.1.1 Gældende ret

Med teledirektivet indføres regler for drift og udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Der findes ikke i gældende lovgivning på området for elektronisk kommunikation en definition af eller specifikke regler for udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Trådløse adgangspunkter er i dag underlagt de samme regler, som gælder for opsætning af antennesystemer i øvrigt, herunder regler i bygningsreglementet vedr. byggetilladelser, regler i planloven vedrørende landzonetilladelser, lokalplaner m.v., regler i naturbeskyttelsesloven vedrørende beskyttelse af naturområder, regler i bygningsfredningsloven vedrørende beskyttelse af fredede bygninger, regler i museumsloven vedrørende beskyttelse af fortidsminder m.v.

Den gældende mastelov omfatter fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål, adgang til opsætning af antennesystemer på bygninger og høje konstruktioner på mere end 2 etager,

hvor bygningens ydervægge eller tag er hævet mere end 8,5 meter over terræn, og adgang til opsætning af antennesystemer på andre høje konstruktioner, herunder siloer, vindmøller, skorstene og master, der ikke anvendes til radiokommunikationsformål, i det omfang disse konstruktioners højde er større end byggelovens højdebegrænsninger. Der ligger således i loven indbygget en højdebegrænsning i forhold til, hvilke bygninger og høje konstruktioner m.v., der er omfattet af loven.

Efter mastelovens § 2 skal ejere af master til radiokommunikationsformål imødekomme anmodninger fra andre om fælles udnyttelse af den pågældende mast, herunder i tilfælde, hvor fælles udnyttelse kræver udbygning eller udskiftning af den pågældende mast, samt anmodninger om fælles udnyttelse af tilhørende bygninger m.v. Efter mastelovens § 10 skal ejere af bygninger, konstruktioner og master, der ikke anvendes til radiokommunikationsformål, imødekomme anmodninger om adgang til opsætning af antennesystemer på den pågældende mast, bygning eller konstruktion. Forpligtelserne efter disse bestemmelser gælder dog ikke, såfremt der foreligger tekniske hindringer for fælles udnyttelse eller for opsætning af antennesystemer, herunder radiotekniske hindringer. I forhold til master til radiokommunikationsformål kan en teknisk hindring også være, at udbygning eller udskiftning af den pågældende mast kræver nedlukning af driften af offentligt tilgængelige teletjenester eller radio- eller tv-udsendelsesvirksomhed for at imødekomme anmodningen, at der gælder særlige sikkerhedsforskrifter for adgang til eller benyttelse af den pågældende mast, som gør fælles udnyttelse umulig, eller at der, for så vidt angår fælles udnyttelse af tilhørende bygninger m.v., ikke er mulighed for fysisk adskillelse af parternes udstyr, herunder at der ikke kan etableres særskilt adgang til dette. I forhold til bygninger, konstruktioner og master, der ikke anvendes til radiokommunikationsformål, kan en teknisk hindring også være, at opsætning af antennesystemer ikke er mulig på grund af mastens, bygningens eller den pågældende konstruktions udformning, bæreevne eller lignende, eller at der gælder særlige sikkerhedsforskrifter for adgang til den pågældende mast, bygning eller konstruktion, som gør opsætning af antennesystemer umulig.

Landzone- eller bygningsmyndigheden kan endvidere efter mastelovens § 3 udstede påbud om at give adgang til fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og efter mastelovens § 11 udstede påbud om at give adgang til opsætning af antennesystemer på master, bygninger og andre høje konstruktioner.

I sager, hvor der er tvist om betalingen for den aftalte eller påbudte adgang til fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål eller tvist om betalingen for den aftalte eller påbudte adgang til opsætning af antennesystemer på bygninger, konstruktioner og master, der ikke anvendes til radiokommunikation, skal ejeren af masten, bygningen, konstruktionen m.v. som minimum have fuld erstatning. I mangel af enighed herom afgøres erstatningsspørgsmålet af en voldgiftsret.

I sager efter mastelovens § 2, § 3, § 10 og § 11, hvor der er tvist om adgangen til udnyttelse af tredjemands arealer eller om betalingen herfor, og fælles udnyttelse derfor forudsætter ekspropriation efter mastelovens § 15, skal landzone- eller bygningsmyndigheden, inden tilladelse gives eller påbud udstedes, forelægge sagen for Energistyrelsen med henblik på eventuel efterfølgende forelæggelse for ekspropriationskommissionen efter ekspropriationsproceduren i mastelovens § 15, jf. § 6 og § 13. I medfør af mastelovens § 15 kan Energistyrelsen tillade, at der iværksættes ekspropriation med henblik på at sikre adgang til udnyttelse af arealer, hvorpå der kan opsættes master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål, eller med henblik på

opførelse af bygninger til udstyr til brug for master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål.

Det følger af mastelovens § 22, at klager over landzonemyndighedens afgørelser efter mastelovens § 3 og § 11 skal indgives til Planklagenævnet. Det følger af mastelovens § 23, at klager over bygningsmyndighedens afgørelser efter mastelovens § 3 og § 11 skal indgives til klima-, energi- og forsyningsministeren. Klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Det følger af mastelovens § 24, at klager over Energistyrelsens afslag på tilladelse til, at der kan iværksættes ekspropriation efter mastelovens § 15, kan indbringes for Teleklagenævnet.

I forhold til statslige myndigheder vil departementet i et ministerium altid kunne føre tilsyn med en underordnet styrelse m.v. Det følger af den hierarkiske organisering af sådanne myndigheder og det over-/underordningsforhold, der i kraft heraf er mellem et ministerium og dets styrelser m.v. Herudover er statslige myndigheder underlagt Rigsrevisionens undersøgelseskompetence.

Det kommunale tilsyn varetages af Ankestyrelsen med Social- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed. Det kommunale tilsyn fører efter lov om kommunernes styrelse tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Ankestyrelsen beslutter i konkrete tilfælde, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag. Social- og Indenrigsministeriet er som led i det kommunale og regionale tilsyn ikke i almindelighed klageinstans over for Ankestyrelsen, men ministeriet kan af egen drift tage spørgsmål om lovligheden af kommunale og regionale dispositioner eller undladelser op til behandling, når ministeriet skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter. Tilsvarende gælder, hvis Ankestyrelsen har besluttet ikke at tage spørgsmål om lovligheden af kommunale og regionale dispositioner eller undladelser op til behandling.

Graveloven indeholder regler om fælles udnyttelse af passiv fysisk infrastruktur, herunder på tværs af forsyningsarter, med henblik på etablering af højhastighedsbredbånd. Reglerne følger af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation.

Efter gravelovens § 9 f skal en netoperatør, f.eks. udbydere af elektroniske kommunikationsnet, forsyningsselskaber, herunder energiselskaber, vandforsyningsselskaber, fjernvarmeselskaber m.v., imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til netoperatørens eksisterende passive fysiske infrastruktur, f.eks. tomrør, kabelkanaler, inspektionsbrønde, mandehuller, gadeskabe, bygninger, tårne, pæle m.v., fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation og fra enhver anden netoperatør med henblik på etablering af elementer af andre net. En anmodning, der ikke er rimelig, kan afvises. En anmodning om adgang kan afslås ud fra objektive, gennemsigtige og forholdsmæssige kriterier, herunder den tekniske egnethed af den passive fysiske infrastruktur, tilgængelig plads i den passive fysiske infrastruktur, den offentlige sikkerhed og folkesundheden, netsikkerhed og -integritet, risikoen for, at de planlagte tjenester i væsentlig grad påvirker ydelsen af andre tjenester, der er placeret i den samme passive fysiske infrastruktur, eller at netoperatøren udbyder adgang til fysisk netinfrastruktur i engrosledet.

Det følger af gravelovens § 9 m, at Energistyrelsen er tvisteløsningsorgan og behandler sager efter bl.a. gravelovens § 9 f. Sager kan indbringes for Energistyrelsen af den netoperatør, der har fremsat

en anmodning, eller af den netoperatør, der har modtaget en anmodning om adgang. Efter gravelovens § 9 n kan Energistyrelsen træffe afgørelse i sager, der indbringes for styrelsen. Det følger af gravelovens § 9 q, at Energistyrelsens afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

3.3.1.2 Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde spiller en væsentlig rolle i udrulningen af 5G-net, som typisk er kendetegnet ved, at nettet består af flere og mere tætsiddende antenner i lavere højde end tilfældet er med eksempelvis 3G- og 4G-net. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde kan være med til at løse de dæknings- og kapacitetsudfordringer i forhold til mange samtidige brugere, som der er med de eksisterende antennesystemer og teknologier. Derfor bør udbredelsen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde sikres i videst muligt omfang.

Den fysiske infrastruktur, f.eks. bygninger, og gadeinventar, f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v., der er placeret på både offentlige og private arealer, kan udnyttes mere effektivt samtidig med, at det bidrager til at mindske de samfundsmæssige og miljømæssige påvirkninger, f.eks. potentiel forurening og trafikale gener, der er forbundet med etablering af ny infrastruktur. Det foreslås derfor at udvide mastelovens anvendelsesområde til at omfatte fysisk infrastruktur og gadeinventar, som ikke nødvendigvis er omfattet af den gældende lovs anvendelsesområde. Det vil sige også infrastruktur, som er lavere end den højdebegrænsning på bygninger og konstruktioner m.v., der er omfattet af den gældende lov. Typisk vil trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde skulle placeres i en højde, der er et par eller få meter over terræn.

I medfør af teledirektivets artikel 57, stk. 4, har udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester ret til at få adgang til fysisk infrastruktur, der kontrolleres af offentlige myndigheder, og som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. Fysisk infrastruktur er f.eks. bygninger og gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte og stoppesteder m.v. Sådanne infrastrukturer er som følge af deres tætte placering meget værdifulde steder til udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Det foreslås, at offentlige myndigheder, der kontrollerer fysisk infrastruktur og gadeinventar, skal imødekomme rimelige anmodninger fra udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet, med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Med offentlige myndigheder forstås de almindelige offentlige forvaltningsmyndigheder, herunder kommuner, regioner og statslige myndigheder, herunder styrelser og direktorater m.v., som kontrollerer fysisk infrastruktur og gadeinventar.

Imidlertid findes der også gadeinventar, som kontrolleres af andre end offentlige myndigheder, som kan være egnet til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Det kan f.eks. være private fysiske personer eller private juridiske personer, herunder foreninger som f.eks. andelsboligforeninger, grundejerforeninger, almene boliger, der administreres af en almen boligorganisation m.v., fonde og virksomheder m.v., offentligt ejede selskaber og virksomheder, herunder forsyningsvirksomheder. Det foreslås derfor at udvide adgangsforpligtelsen således, at også andre, der kontrollerer gadeinventar, skal imødekomme rimelige anmodninger fra udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester om adgang til gadeinventar, som er teknisk egnet til

at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet, med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Hermed kan udbyderne i højere grad udnytte meget af den eksisterende fysiske infrastruktur og gadeinventar, der er placeret rundt omkring, i stedet for at etablere nyt.

Den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som får adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, får ikke ejerskab over nogen del af infrastrukturen eller gadeinventaret, men erhverver udelukkende en brugsret hertil. Adgang til offentlige myndigheds fysiske infrastruktur og gadeinventar og adgang til andres gadeinventar vil ikke i almindelighed have karakter af ekspropriation. I den forbindelse bemærkes, at adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar skal gives på rimelige, gennemsigtige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, herunder i forhold til en eventuel pris, som led i en forhandling mellem den adgangsgivende offentlige myndighed eller andre og den adgangssøgende udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. I forhold til offentlige myndigheder følger det af den foreslåede bestemmelse i § 60 a i teleloven, at adgangen skal gives på markedsvilkår. Herudover skal offentlige myndigheder og offentligt ejede selskaber og virksomheder, i det omfang selskabets eller virksomhedens aktivitet kan tilregnes staten, være særligt opmærksom på statsstøttereglerne. Både offentlige myndigheder og andre, der udøver økonomisk aktivitet, som har betydning for konkurrencen, skal være opmærksom på konkurrencelovgivningens regler, herunder forbuddet mod misbrug af en dominerende stilling.

En offentlig myndighed og andre kan afvise anmodninger fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som ikke er rimelige, og kan endvidere give afslag på en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, hvis den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller hvis den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.

De regler om adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, som indføres med lovforslaget, minder om de regler om fælles udnyttelse af passiv fysisk infrastruktur til brug for højhastighedsbredbånd, som blev indført i graveloven på baggrund af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Reglerne i graveloven gør det muligt for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester at få adgang til andre netoperatørers eksisterende passive fysiske infrastruktur, f.eks. tomrør, med henblik på etablering af højhastighedsbredbånd. Reglerne er imidlertid begrænset til sådan passiv fysisk infrastruktur, der indgår i et net og som ejes eller benyttes af en netoperatør, herunder eksempelvis udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, energiselskaber, fjernvarmeselskaber og andre forsyningsselskaber m.v. Herved er der meget fysisk infrastruktur og gadeinventar, der ejes eller benyttes af offentlige myndigheder eller af andre, som falder uden for anvendelsesområdet for direktiv 2014/61/EU og graveloven. Det fremgår da også af teledirektivets betragtning 140, at reglerne om adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar supplerer reglerne i direktiv 2014/61/EU.

Med teledirektivets artikel 2, stk. 23, indføres en generisk definition af trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde. Herved forstås en lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille

rækkevidde, der enten benytter radiofrekvenser på grundlag af en tilladelse eller på et tilladelsesfrit grundlag eller begge dele, og som kan anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, som kan være udstyret med en eller flere ikke iøjnefaldende antenner, og som giver brugerne trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet, uanset om den underliggende nettopologi er mobil- eller fastnetbaseret. De nærmere fysiske og tekniske karakteristika såsom maksimumstørrelse, vægt og udstrålingseffekt for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er ikke nærmere angivet i definitionen. Med teledirektivets artikel 57, stk. 2, er det overladt til Europa-Kommissionen ved hjælp af gennemførelsesretsakter løbende på baggrund af den teknologiske udvikling at angive sådanne fysiske og tekniske karakteristika. Det foreslås, at de regler om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, som foreslås indført i masteloven, omfatter sådanne trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter, jf. teledirektivets artikel 57, stk. 2.

Teledirektivet er ikke til hinder for nationalt at fastsætte yderligere regler for, hvilke trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde der skal være omfattet af reglerne. Det kan derfor være hensigtsmæssigt, at der indføres en hjemmel for klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte sådanne regler, da det kan give fleksibilitet til at tilpasse reglerne til danske forhold. Det foreslås derfor, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at de regler om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, som foreslås indført i masteloven, finder tilsvarende anvendelse på andre trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde end sådanne, der er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter. Herved kan der i højere grad lægges vægt på, hvordan man kan skabe de bedste rammer for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenesters udrulningsplaner for f.eks. 5G.

Når der indføres en adgangsforpligtelse, bør der være et tvisteløsningsorgan, som kan behandle og træffe afgørelse i sager på hurtig og effektiv vis. Det foreslås, at Energistyrelsen behandler og træffer afgørelse i sager vedrørende en offentlig myndigheds eller andres afvisning eller afslag på en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, og sager om manglende imødekommelse af anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar. Kredsen af aktører, der kan indbringe en sag for styrelsen afgrænses til udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der har fremsat en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, og offentlige myndigheder eller andre, der har modtaget en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar. Energistyrelsen er på tilsvarende vis tvisteløsningsorgan i forhold til reglerne i graveloven om fælles udnyttelse af eksisterende passiv fysisk infrastruktur.

Det er et krav i teledirektivets artikel 31, at der nationalt findes effektive mekanismer, hvorefter en kompetent myndigheds afgørelser kan påklages til en klageinstans, som er uafhængig af de involverede parter og af indblanding udefra eller politisk pres, der kan forhindre en uafhængig vurdering af sager, som den skal behandle. Den uafhængige klageinstans skal være effektiv. Det foreslås, at Teleklagenævnet får kompetencen til at træffe endelig administrativ afgørelse i sager, som Energistyrelsen træffer afgørelser i.

Herudover vil parterne have mulighed for at indbringe sagen for domstolene.

3.4 Lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v.

Lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. indeholder regler om krav om anvendelse af specifikke standarder for fremføring af tv-signaler for foretagender m.v., der har adgang til at udøve programvirksomhed efter lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, og for udbydere eller ejere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Endvidere indeholder loven krav til fabrikanter og andre, der sælger, udlejer eller på anden måde stiller tv-apparater og digitale dekodere til rådighed, om den tekniske indretning af tv-apparater og digitale dekodere.

3.4.1 Krav om DAB-radio i indbyggede bilradiomodtagere

3.4.1.1 Gældende ret

Lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. implementerer dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF af 7. marts 2002 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (adgangsdirektivet).

Den gældende lov indeholder ikke regler om bilradioer eller lignende.

Der er i gældende dansk ret ingen krav til bilradioer om interoperabilitet med radiotjenester udsendt via digital jordbaseret radiotransmission.

3.4.1.2 Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det følger af teledirektivets artikel 113, stk. 1, og punkt 3 i bilag XI, at medlemsstaterne skal sikre, at alle bilradiomodtagere, der er indbygget i nye køretøjer i klasse M, som er gjort tilgængeligt på markedet til salg eller udleje i EU fra og med den 21. december 2020 skal kunne modtage og gengive som minimum radiotjenester som udsendes via digital jordbaseret radiotransmission.

Det betyder i praksis, at alle indbyggede bilradioer, der gøres tilgængelige efter 21. december 2020, skal kunne modtage digital jordbaseret radio i form af f.eks. DAB-radio.

Direktivkravet om interoperabilitet medfører ikke et krav til køretøjer, men derimod krav til radiomodtagere i køretøjer. Der vil således ikke være tale om et typegodkendelseskrav, idet det ikke er et krav, at et køretøj skal have en radio.

På den baggrund er det vurderingen, at kravet om interoperabilitet med digital jordbaseret radio, bedst implementeres i telelovgivningen og ikke i f.eks. lovgivningen på transportområdet.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har i det lovforberedende arbejde været i kontakt med brancheforeninger for bilbranchen, herunder både forhandlere og importører, og det er vurderingen, at indførelsen af kravet om interoperabilitet med DAB+ standarden eller en anden harmoniseret standard, ikke vil medføre væsentlige konsekvenser.

Foreningen De Danske Bilimportører gennemførte primo 2018 en medlemsundersøgelse i forhold til udbredelsen af DAB+ i nyregistrerede biler. Undersøgelsen dækkede 77 pct. af nyregistrerede biler i 2018. Resultaterne varierer meget fra mærke til mærke, hvor en betydelig andel i 2018 havde DAB+ som standard, mens andre kun havde DAB+ som et muligt tilvalg. Fælles for alle var, at DAB+ ville være tilgængeligt fra ultimo 2019, enten som standard eller som tilvalg. Det er De Danske Bilimportørers forventning, at når kravet til bilradiomodtagerne implementeres, vil alle nye biler i klasse M til det europæiske marked som standard have indbyggede bilradiomodtagere, der

opfylder de fastsatte krav, herunder interoperabilitet med DAB+ eller en anden harmoniseret standard, som er offentliggjort i EU-Tidende.

De Danske Bilimportører vurderer således, at de løbende omkostninger vil blive fordelt på markedet afhængig af udbud og efterspørgsel.

3.5. Planloven og trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde

3.5.1 Gældende ret

Med teledirektivet følger regler om, at de kompetente myndigheder ikke uberettiget må begrænse udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Navnlig må udrulningen ikke underkastes individuelle byplanlægningsstilladelser eller andre forudgående individuelle tilladelser. De kompetente myndigheder kan dog kræve forudgående individuel tilladelse til udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på bygninger eller på steder af arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, som er beskyttede i henhold til national ret, eller om nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed. Derudover skal medlemsstaterne søge at sikre, at regler for udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er nationalt sammenhængende. I dette tilfælde at masteloven og planloven er sammenhængende.

I medfør af planloven udarbejder kommunalbestyrelsen lokalplaner. En lokalplan er et redskab for kommunalbestyrelsen til at præge udviklingen i kommunen. Lokalplaner bruges til at fastlægge forskellige områders fremtidige anvendelse, og hvordan bebyggelse, veje og friarealer m.v. skal udformes. Herigennem kan kommunalbestyrelsen påvirke kvaliteten og udformningen af de fysiske omgivelser i kommunen. En kommunalbestyrelse har på ethvert tidspunkt ret til at udarbejde en lokalplan og har i nogle tilfælde pligt til at udarbejde en lokalplan.

Bestemmelserne i en lokalplan er bindende for ejere og brugere af de ejendomme, som planen omfatter. Den bindende virkning betyder, at planens bestemmelser skal overholdes ved fremtidig udstykning, bebyggelse, beplantning osv. Planen har derimod ikke virkning for en lovlig eksisterende bebyggelse eller anvendelse, der således kan fortsætte som hidtil uanset lokalplanen. Lokalplaner medfører derfor ikke handlepligt foruden i ganske få tilfælde.

Kommunalbestyrelsen kan imidlertid også efter planlovens § 19 give dispensation fra en lokalplan, hvis dette ikke er i strid med principperne i lokalplanen.

En lokalplan skal indeholde oplysninger om planens formål og retsvirkninger. Formålet skal fastlægge den planlægningsmæssige begrundelse, eksempelvis varetægelse af klimatilpasning, forebyggelse af forurening, funktionelle hensyn eller arkitektoniske, herunder æstetiske, hensyn. I det omfang der ønskes en særlig udformning eller karakter i lokalplanområdet, kan dette fremgå af formålsbestemmelsen i lokalplanen, f.eks. arkitektoniske forhold.

Planlovens § 15, stk. 2, indeholder de emner, der kan optages bestemmelser om i lokalplaner (lokalplankataloget). Der kan optages bestemmelser i lokalplaner både i forhold til det arkitektoniske, det bevaringsmæssige og naturmæssige. Det bevaringsmæssige kan være begrundet i historiske forhold. Bestemmelserne i lokalplanen kan være formuleret på en sådan måde, at de hindrer, at der kan opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde af arkitektoniske, af historiske (bevaringsmæssige) eller af naturmæssige hensyn.

Der kan eksempelvis optages bestemmelser om beskyttelse ud fra arkitektoniske, historiske eller af naturmæssige hensyn i forhold til bebyggelsens omfang og udformning, jf. planlovens § 15, stk. 2, nr. 7, om anvendelse og vedligeholdelse af ubebyggede arealer, jf. planlovens § 15, stk. 2, nr. 10, bevaring af landskabstræk i forbindelse med bebyggelse af et område, der inddrages til bymæssig bebyggelse eller sommerhusbebyggelse, jf. planlovens § 15, stk. 2, nr. 11, og bevaring af eksisterende bebyggelse, således at bebyggelsen kun med tilladelse fra kommunalbestyrelsen må nedrives, ombygges eller på anden måde ændres, jf. planlovens § 15, stk. 2, nr. 17. Bestemmelserne i lokalplanen skal udformes så præcist så muligt, for at der kan støttes ret på dem.

Der kan også være andre grunde til, at bestemmelserne i en lokalplan kan hindre, at der kan opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Men som hovedregel vil det være af arkitektoniske, historiske eller af naturmæssige hensyn.

Ud over lokalplaner findes der en række ældre planer mv. i henhold til den tidligere bygge- og byplanlovgivning, jf. planlovens § 68, stk. 2, som har samme funktion og retsvirkning som lokalplaner. Disse kan også indeholde bestemmelser om beskyttelse ud fra arkitektoniske, historiske, naturmæssige eller andre hensyn. Endvidere findes der en række ældre servitutter, bl.a. såkaldte byggeservitutter, typisk fra før 1977, hvor kommuneplanlovens regler trådte i kraft, samt øvrige servitutter, hvor kommunalbestyrelsen er eneste påtaleberettigede, og som kan indeholde tilsvarende regler om beskyttelse ud fra arkitektoniske, historiske, naturmæssige eller andre hensyn, som lokalplaner har kunnet bestemme.

Lokalplaner udarbejdes som udgangspunkt i byzone, men kan også udarbejdes i landzone. Landzone bliver dog som udgangspunkt reguleret efter landzoneadministrationen, som omfatter landzonetilladelser. I landzone må der efter planlovens § 35, stk. 1, ikke uden tilladelse (landzonetilladelse) fra kommunalbestyrelsen foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer. Kravet om landzonetilladelser har bl.a. til formål at værne om og bevare natur- og kulturhistoriske værdier.

Tilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, kræves dog ikke til panelantener til mobilkommunikation med tilhørende radiomoduler og transmissionslinks i neutrale farver, som opsættes på eksisterende master, der anvendes til offentlig mobilkommunikation, siloer eller høje skorstene, når bebyggelsens højde ikke dermed forøges, jf. § 35, stk. 1, nr. 17. Tilladelse kræves derfor til panelantenerne, hvis de ikke opsættes på eksisterende master, siloer eller høje skorstene. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde kan være panelantener, men behøver ikke at være det.

Der findes derudover ikke særskilt regulering i planloven i forhold til trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som typisk skal sættes i en højde, der er et par eller få meter over terræn og med kortere mellemrum pga. den kortere rækkevidde end f.eks. 3G-net og 4G-net, og som derfor ikke kun skal opsættes på eksisterende master, siloer eller høje skorstene.

3.5.2. Erhvervsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde spiller en væsentlig rolle i udrulningen af 5G-net, som typisk er kendetegnet ved, at nettet består af flere og mere tætsiddende antenner i lavere højde end tilfældet er med eksempelvis 3G- og 4G-net. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde kan være med til at løse de dæknings- og kapacitetsudfordringer, som der er med de eksisterende antennesystemer og teknologier i dag, og er et vigtigt bidrag i udviklingen. Derfor bør udbredelsen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde sikres i videst muligt omfang.

Det følger af teledirektivets artikel 57, stk. 1, at de kompetente myndigheder ikke uberettiget må begrænse udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Navnlig må udrulningen ikke underkastes individuelle byplanlægningstilladelser eller andre forudgående individuelle tilladelser. De kompetente myndigheder kan dog kræve forudgående individuel tilladelse til udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på bygninger eller på steder af arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, som er beskyttede i henhold til national ret, eller om nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed. Derudover skal medlemsstaterne søge at sikre, at regler for udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er nationalt sammenhængende. I dette tilfælde at masteloven og planloven er sammenhængende.

I bestemmelser i lokalplaner kan der være arkitektoniske, historiske eller naturmæssige hensyn, der gør, at der ikke kan opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur eller på arealer, og hvor der skal søges om dispensation for at kunne opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil. Dette vil være i overensstemmelse med teledirektivets artikel 57, stk. 1.

Der kan også være lokalplaner, som hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer på baggrund af andre hensyn end arkitektoniske, historiske eller naturmæssige hensyn. Disse lokalplaner vil også forudsætte, at der søges om dispensation fra lokalplanen for at kunne opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil. Dette vil imidlertid ikke være i overensstemmelse med teledirektivets artikel 57, stk. 1, om at udrulningen ikke må underkastes individuelle byplanlægningstilladelser eller andre forudgående individuelle tilladelser, idet en dispensation fra lokalplanen må sidestilles med en tilladelse. Derudover kan der også være tilfælde, hvor der ikke vil kunne gives dispensation, hvorfor en udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde ville forudsætte, at der blev lavet en ny lokalplan.

Derudover kan der være bestemmelser i lokalplaner, som tager hensyn til den offentlige sikkerhed f.eks. i forhold til forswarets arealer.

For at sikre overensstemmelse mellem teledirektivet og planloven foreslås det, at der indføres en bestemmelse i planloven om, at bestemmelser i lokalplaner, som hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, på fysisk infrastruktur eller på arealer, er uden virkning i forhold til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed. Det samme gælder bestemmelser med tilsvarende indhold i planer, som er opretholdt efter § 68, stk. 2, eller bestemmelser med tilsvarende indhold i servitutter, hvor kommunalbestyrelsen er eneste påtaleberettigede. Det foreslås samtidig, at trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i § 1, stk. 4, nr. 2 og nr. 3, i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v. (herefter masteloven).

Typisk vil de trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde skulle placeres i en højde, der er et par eller få meter over terræn, og vil typisk blive placeret i tæt befolkede områder eller langs hovedtrafikårer og med kortere mellemrum, end i dag i forhold til f.eks. 3G og 4G-antenner. For en

nærmere definition af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2.

Fysisk infrastruktur kan eksempelvis være bygninger, andre konstruktioner og anden infrastruktur, herunder gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v. Der kan både være tale om enkeltstående fysisk infrastruktur og fysisk infrastruktur, der indgår i et net af infrastrukturer, f.eks. belysningsnettet langs trafikårer.

For at være omfattet af definitionen skal den fysiske infrastruktur enten være teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller den fysiske infrastruktur skal være nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. For en nærmere definition af fysisk infrastruktur henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3.

Den foreslåede bestemmelse i planloven vil betyde, at eksisterende lokalplaner og nye lokalplaner ikke hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi på baggrund af en bestemmelse i en lokalplan eller af hensyn til den offentlige sikkerhed fastsat i en lokalplan. Bestemmelserne i lokalplanen skal være udformet så præcist, at der kan støttes ret på dem.

Det, at bestemmelsen i lokalplanen ikke har virkning, gælder kun i forhold til det trådløse adgangspunkt med lille rækkevidde og udstyr hertil og ikke i forhold til andre forhold i bestemmelsen i lokalplanen. Det er således ikke hele bestemmelsen i lokalplanen, som ikke har virkning.

Såfremt lokalplanen forhindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer, der er beskyttede ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi på baggrund af en bestemmelse i en lokalplan eller af hensyn til den offentlige sikkerhed fastsat i en lokalplan, vil det forudsætte at kommunalbestyrelsen meddeler dispensation fra lokalplanen, eller at der bliver vedtaget en ny lokalplan, som ikke vil hindre opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Det er op til kommunalbestyrelsen selv at beslutte, om de ønsker at give mulighed for opsætning.

Ud over lokalplaner findes der en række ældre planer, mv. i henhold til den tidligere bygge- og byplanlovgivning, jf. planlovens § 68, stk. 2, som har samme funktion og retsvirkning som lokalplaner. Flere af disse kan også indeholde bestemmelser om beskyttelse ud fra arkitektoniske, historiske, naturmæssige hensyn eller andre hensyn. Endvidere findes der en række ældre servitutter, bl.a. såkaldte byggeservitutter, typisk fra før 1977, hvor kommuneplanlovens regler trådte i kraft, samt øvrige servitutter, hvor kommunalbestyrelsen er eneste påtaleberettigede, og som kan indeholde tilsvarende regler om beskyttelse ud fra arkitektoniske, historiske, naturmæssige hensyn eller andre hensyn, som lokalplaner har kunnet bestemme.

For både de ældre planer, som er opretholdt efter planlovens § 68, stk. 2, og de ældre servitutter, indføres det for at sikre overensstemmelse med teledirektivet, ligesom med lokalplanerne at bestemmelser i disse, som hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde med udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer, er uden virkning i forhold til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed.

Det påregnes, at de fleste lokalplaner, som vil kunne hindre opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, er begrundet ud fra arkitektoniske, historiske eller naturmæssige hensyn. Det vil derfor kun dreje sig om et mindre antal lokalplaner, som vil kunne være til hinder for opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde ud fra andre hensyn og som derfor vil blive omfattet af bestemmelsen. Det samme gør sig gældende med de ældre planer og servitutter.

For så vidt angår landzonetilladelser, må der efter planlovens § 35, stk. 1, ikke uden tilladelse (landzonetilladelse) fra kommunalbestyrelsen foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer i landzone. Tilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, kræves ikke til panelantener til mobilkommunikation med tilhørende radiomoduler og transmissionslinks i neutrale farver, som opsættes på eksisterende master, der anvendes til offentlig mobilkommunikation, siloer eller høje skorstene, når bebyggelsens højde ikke dermed forøges, jf. § 35, stk. 1, nr. 17. Landzonetilladelse kræves derfor til panelantenerne, som ikke opsættes på eksisterende master, siloer eller høje skorstene. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde kan være panelantener, men behøver ikke at være det.

Der findes ikke særskilt regulering i planloven i forhold til trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil. De trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde vil imidlertid typisk skulle opsættes på anden infrastruktur end eksisterende master, siloer eller høje skorstene, idet sådanne trådløse adgangspunkter, der kan benyttes til 5G-net typisk skal placeres med kortere afstand og i lavere højde end tilfældet er med 3G-net og 4G-net. Typisk vil trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde skulle placeres i en højde, der er et par eller få meter over terræn, og vil typisk blive placeret i tæt befolkede områder eller langs hovedtrafikårer.

For at der ikke skal søges om individuelle tilladelser i forhold til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, foreslås det, at der i planloven indføres en bestemmelse om, at der ikke kræves tilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, til trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, der opsættes på fysisk infrastruktur eller på arealer, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, i henhold til national ret, eller af hensyn til den offentlige sikkerhed. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i § 1, stk. 4, nr. 2 og nr. 3, i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

Den foreslåede bestemmelse i planloven vil betyde, at der ikke skal ansøges om landzonetilladelse, hvis der skal opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet af arkitektoniske, historiske eller naturmæssige hensyn i henhold til national ret, eller af hensyn til den offentlige sikkerhed. Såfremt der skal kunne opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer, der er beskyttede ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, vil det forudsætte at kommunalbestyrelsen meddeler en landzonetilladelse. Det er op til kommunalbestyrelsen at beslutte, om de ønsker at meddele landzonetilladelse til opsætningen.

Hensyn til national ret eller til den offentlige sikkerhed kan f.eks. være i forhold til en fredet bygning efter fredningsbestemmelser, naturbeskyttelse efter naturbeskyttelsesbestemmelser, retningslinjer i

kommuneplaner, som varetager arkitektoniske, historiske eller naturmæssige værdier, eller i forbindelse med Forsvarets arealer, hvis den offentlige sikkerhed taler herfor.

Bestemmelsen omfatter kun trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, som opsættes på eksisterende fysisk infrastruktur. Såfremt der ikke er noget fysisk infrastruktur, som det kan opsættes på, hvorfor der skal opsættes ny infrastruktur, vil selve etableringen af den nye infrastruktur kræve, at der meddeles en landzonetilladelse hertil. Dog vil det ikke kræve en landzonetilladelse, når der efterfølgende skal opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på den nye etablerede infrastruktur.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige.

Lovforslaget indeholder en række ændringer og justeringer af det eksisterende regelsæt på teleområdet. Der indføres med forslaget kun i begrænset omfang ny regulering, herunder:

- Nyt værktøj til adgangsregulering af udbydere, der ikke har stærk markedsposition
- Nye procedurer for deregulering af udbydere med stærk markedsposition
- Internetbaserede kommunikationstjenester (OTT-tjenester) omfattes af sektorspecifikke forbrugerregler
- Krav om DAB-radio i indbyggede bilradiomodtagere
- Adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde
- Statslige myndigheders udlejning af arealer m.v.
- Pligt for udbydere til at give slutbrugere, herunder offentlige myndigheder, oplysninger om muligheden for trådløst at medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikation og mulighed for at fastsætte regler om, at udbydere skal sikre, at slutbrugere trådløst kan skifte udbyder til brug for M2M-kommunikation
- Offentlige myndigheders muligheder for at stille trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden
- Kommuners tilrådighedsstillelse af passiv infrastruktur til brug for elektroniske kommunikationsnet

Ændringerne kan medføre meromkostninger til udmøntning af reguleringen og tilsyn med overholdelsen i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet (Energistyrelsen) og Erhvervsministeriet (Erhvervsstyrelsen og Nævnenes Hus). Eventuelle meromkostninger i en overgangsperiode forventes umiddelbart at kunne håndteres inden for eksisterende bevillingsmæssige rammer. De foreslåede regler på området for M2M-kommunikation kan medføre besparelser for myndigheder, som anvender M2M-kommunikation.

De syv principper for digitaliseringsklar lovgivning er iagttaget i forhold til lovforslaget. Det bemærkes for så vidt angår de foreslåede bestemmelser i mastelovens § 14 a, hvorefter offentlige myndigheder, der kontrollerer fysisk infrastruktur eller gadeinventar, skal imødekomme enhver rimelig anmodning, der indgives skriftligt, fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester om adgang til fysisk infrastruktur og adgang til gadeinventar med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, og mastelovens § 23 a, stk. 5, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om Energistyrelsens behandling af sager om afvisning af eller afslag på en anmodning om adgang ikke begrænser mulighederne for, at processerne kan foregå digitalt. Det kan f.eks. ske ved indførelse af individuelle eller generelle selvbetjeningsløsninger i forhold til at anmode offentlige myndigheder om adgang eller automatisk sagsbehandling, jf. princip 3 om digital sagsbehandling.

Lovforslaget har ikke konsekvenser i forhold til organisatoriske forhold eller omstillings- og driftskonsekvenser i forhold til stat, regioner og kommuner, eksisterende it-systemer, udvikling af nye it-systemer eller gældende databeskyttelseslovgivning. Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 b om en udvidelse af offentlige myndigheder og institutioners mulighed som et supplement til deres tjenester i øvrigt at stille trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden på deres lokaliteter og i offentlige områder tæt herpå vil medføre positive konsekvenser for borgerne, der kan få bedre adgang til trådløst internet i det offentlige rum.

Forslaget om ændringer af planloven forventes at have positive økonomiske konsekvenser for kommunerne i form af, at kommunerne i nogle tilfælde ikke vil skulle udarbejde en ny lokalplan eller meddele landzonetilladelse. Der forventes ikke implementeringskonsekvenser for det offentlige.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5.1 Øvrige efterlevelseskonsekvenser

Lovforslaget vurderes samlet at have positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, men vil på enkelte områder kunne medføre øgede økonomiske eller administrative omkostninger for enkelte virksomheder. Det vurderes samlet, at lovforslaget har øvrige efterlevelseskonsekvenser i form af omstillingsomkostninger og løbende øvrige efterlevelsesomkostninger på mindre end 10 mio. kr.

Lovforslaget har som et af sine overordnede formål at fremme stimulering af investeringsincitamentet for virksomheder i digital infrastruktur gennem øget konkurrence og større forudsigelighed i reguleringen, så moderne kommunikationsnet og -tjenester kan udbredes i hele Danmark.

Herudover skal en mere harmoniseret forvaltning af radiofrekvenser og højere grad af forudsigelighed i forhold til tildelingen af frekvenstilladelse sikre øgede incitamentet til at investere i digital infrastruktur, der baserer sig på adgang til frekvenser.

Endelig er det et sigte med lovforslaget at give lempeligere adgang til at etablere trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde til brug for f.eks. 5G-net. Forslaget til ændringer af planloven forventes at have positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, idet det bliver lettere for teleselskaberne at udrulle trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i de tilfælde, hvor der ikke skal søges om dispensation fra en lokalplan eller om landzonetilladelse.

Samlet set vil en øget forudsigelighed og lempeligere adgang til etablering af infrastruktur kunne medvirke til at mindske risikoen forbundet med de betydelige investeringer, telebranchen gennemfører med henblik på opgradering og udrulning af elektroniske kommunikationsnet.

Nyt værktøj til adgangsregulering af udbydere, der ikke har stærk markedsposition

Lovforslaget indfører nye reguleringsmuligheder for Erhvervsstyrelsen, der med den nye § 35 a vil kunne forpligte udbydere eller ejere af elektroniske kommunikationsnet til at tilbyde andre

tredjepartsadgang til nettet. Den nye mulighed vil kun kunne bringes i anvendelse, hvis udbyderen/netejerer begrænser adgangen til nettet for konkurrenter og dermed begrænser konkurrencen i et givent område.

Erhvervsstyrelsens forpligtelser kan være indgribende for en udbyder eller netejer, men modsvares af en forbedret konkurrencesituation på tjenesteniveau. Forpligtelser og rapporteringskrav vil skulle tilpasses den konkrete situation.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet nedsatte i sommeren 2018 en tværministeriel arbejdsgruppe med henblik på en analyse af konsekvenserne forbundet med indførelse af den foreslåede ordning. Arbejdsgruppen offentliggjorde i marts 2020 sin rapport, der inkluderer en konsekvensanalyse.

Arbejdsgruppen fandt blandt andet, at en åbning af et net ved brug af den foreslåede bestemmelse ikke entydigt vil medføre en forringelse af investeringen for udbydere eller ejere, da en åbning af nettet vil medføre højere penetration og dermed større skalafordele i et givent område. Case-studies fra blandt andet Sverige indikerer, at tilbagebetalingstiden for åbne net er kortere end for net, hvor kun netejerer udbyder tjenester på nettet.

Nye procedurer for deregulering af udbydere med stærk markedsposition

Lovforslaget indeholder nye bestemmelser i telelovens kapitel 14 a, hvorefter Erhvervsstyrelsen kan lempe eller deregulere forpligtelser pålagt udbydere med stærk markedsposition, hvis den relevante udbyder afgiver tilsagn om konkurrencefremmende tiltag.

De nye bestemmelser vil give en udbyder med stærk markedsposition mulighed for selv at påvirke de forpligtelser, udbyderen pålægges i henhold til gældende ret om regulering af udbydere med en stærk markedsposition.

Med den foreslåede ordning vil udbydere med stærk markedsposition med tilsagn om tilpassede konkurrencefremmende tiltag kunne formindske eller afværge de byrder, der følger af en regulering af udbydere med stærk markedsposition i medfør af den sektorspecifikke konkurrenceregulering.

Sektorspecifikke forbrugerregler

Der indføres med lovforslaget et nyt krav om, at udbydere af elektroniske kommunikationstjenester til forbrugere og mikrovirksomheder skal vedlægge et såkaldt aftaleresumé ved aftaleindgåelsen, der i en kort og præcis opstilling skal opsummere aftalens vigtigste indhold.

Det nye krav vil medføre omstillingsomkostninger, idet der vil skulle gennemføres revision af standardvilkår og udarbejdelse af aftaleresumé mv. Omstillingsomkostningerne forventes at være beskedne.

Internetbaserede kommunikationstjenester (OTT-tjenester) omfattes af sektorspecifikke forbrugerregler

Begrebet kommunikationstjenester udvides således, at det med den foreslåede regulering dels omfatter de traditionelle kommunikationstjenester, og dels internetbaserede kommunikationstjenester.

Traditionelle kommunikationstjenester baserer sig på numre i den danske nummerplan og omfatter fastnet- og mobiltelefoni fra de traditionelle teleselskaber, men også internetbaseret telefoni i de tilfælde, hvor tjenesten anvender numre til dirigering af et opkald som f.eks. Skype Out.

De nye definitioner omfatter herudover tjenester, der hovedsageligt anvendes til kommunikation mellem mennesker, men som ikke anvender numre til dirigering. Ændringen har primært betydning i forhold til forbrugerreglerne i teleloven og betyder, at reglerne om navnlig forbrugerinformation skal overholdes af udbydere af denne type tjenester.

Overholdelse af disse krav vil medføre omstillingsomkostninger, idet der vil skulle gennemføres revision af standardvilkår og udarbejdelse af aftaleresumé mv. Grundlæggende adskiller de sektorspecifikke krav om forbrugerinformation på telemarkedet sig i omfang og formål ikke væsentligt fra krav til klarhed og forbrugerinformation i de generelle forbrugerbeskyttelsesregler. Omstillingsomkostningerne forbundet med overholdelse af de sektorspecifikke regler vurderes derfor ikke at være af et betydeligt omfang. Det anslås, at der vil være i størrelsesordenen 10-20 danske internetbaserede kommunikationstjenester, der kunne blive omfattet af definitionen.

Herudover indføres en hjemmel i telelovens § 33, stk. 3, hvorefter der kan fastsættes regler om at give Erhvervsstyrelsen mulighed for at pålægge forpligtelser vedrørende interoperabilitet på udbydere af internetbaserede tjenester. Hjemmelen er betinget af, at Europa-Kommissionen efter en undersøgelse af markedet statuerer, at disse tjenester har en så betydelig del af markedet for kommunikationstjenester til, at forpligtelser om interoperabilitet er berettigede. Vurderingen af eventuelle efterlevelsomkostninger vil blive foretaget på baggrund af Europa-Kommissionens afgørelse i forbindelse med en eventuel udstedelse af en bekendtgørelse.

Mulighed for at fastsætte regler om, at udbydere skal sikre, at slutbrugere trådløst kan skifte udbyder til brug for M2M-kommunikation

Der foreslås med en ny bestemmelse i telelovens § 26 a, stk. 2, indsat en bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om trådløs skift af udbyder, hvorefter udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal sikre, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikationstjenester ved skift mellem udbydere.

Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der udbyder elektroniske kommunikationstjenester til brug for M2M-kommunikation, vil kunne blive pålagt at tilpasse deres systemer og forretning, så de kan tilbyde slutbrugere trådløst at medtage abonnentnumre ved skift af udbyder.

Slutbrugere, herunder myndigheder og virksomheder, anvender i stigende grad elektroniske kommunikationstjenester til brug for M2M-kommunikation til f.eks. fjernaflæsning af målere, lagerstyring, telemedicin, produktion, smart city-løsninger m.v. Det kan være meget ressourcekrævende at skifte udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester ved anvendelse af elektroniske kommunikationstjenester til brug for M2M-kommunikation. Det skyldes, at SIM-kort i samtlige enheder skal udskiftes med SIM-kort fra en ny udbyder, og der kan være tale om udskiftning af SIM-kort i et meget stort antal enheder, som kan være placeret på utilgængelige steder. Hvis mulighederne for skifte af udbyder til M2M-kommunikation ikke fremmes, kan det betyde, at slutbrugere af praktiske grunde vil være låst til en bestemt udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, hvilket hæmmer konkurrencen på markedet.

Bemyndigelsen forventes udmøntet i regler om en pligt for udbydere, såfremt telebranchen ikke indgår en aftale, som sikrer mulighed for trådløst skift af udbydere.

Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt, inden bemyndigelsen udmøntes konkret i en pligt for udbydere, at estimere, hvilke erhvervsøkonomiske konsekvenser pligten vil have. Det afhænger dels af den nærmere udformning af pligten, hvis det måtte blive relevant at udmønte bemyndigelsen, og dels af den teknologiske udvikling på området, som vil påvirke, hvilke tekniske løsninger der kan implementeres af udbyderne.

Eventuelle omstillingsomkostninger og løbende efterlevelsomkostninger for udbydere forventes dog at blive opvejet af besparelser af omkostninger til udskiftning af fysiske SIM-kort for myndigheder og erhvervsvirksomheder, som anvender M2M-kommunikation. Disse besparelser forventes for erhvervsvirksomheders vedkommende at være mindst på niveau med de omstillingsomkostninger og løbende efterlevelsomkostninger, som udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal afholde i forbindelse med indførelse løsninger til trådløst skifte i forbindelse med M2M-kommunikation.

F.eks. kan M2M-kommunikation anvendes af erhvervsvirksomheder til intelligent styring af varelagre, vindmøller, en international lastbilpark eller en verdensomspændende containerpark. Erhvervsvirksomheder forventes derudover at ville installere SIM-kort i et meget stort antal enheder f.eks. i private hjem og tilbyde abonnementsløsninger til deres kunder, hvor erhvervsvirksomhederne selv står for abonnementet hos en bagvedliggende udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Den erhvervsdrivende vil i disse tilfælde kunne skifte til en udbyder, der tilbyder en mere attraktiv løsning for M2M-kommunikation, uden at skulle udskifte fysiske SIM-kort hos erhvervsvirksomhedens kunder eller i øvrigt ulejlige kunderne.

Krav om DAB-radio i nye biler

Den foreslåede ændring af lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. om indførelse af krav om interoperabilitet med DAB+ standarden eller en anden harmoniseret standard, som er

offentliggjort i EU-Tidende, vurderes ikke at medføre væsentlige økonomiske konsekvenser, herunder omstillingsomkostninger.

På baggrund af dialog med aktører i den danske bilbranche, herunder både brancheforeninger for bilforhandlere og importører vurderes det, at de løbende omkostninger vil blive fordelt på markedet afhængig af udbud og efterspørgsel. Det er usikkert, hvorvidt identiske bilmodeller vil blive udbudt både med og uden indbygget radio, og hvilken prisdifference der kan blive tale om.

For så vidt angår køretøjer, der kun udbydes med indbygget DAB-radio, vil det heller ikke være muligt at vurdere prisen herfor sammenlignet med situationen før indførelsen af krav til indbyggede bilradiomodtagere.

Foreningen De Danske Bilimportører gennemførte primo 2018 en medlemsundersøgelse i forhold til udbredelsen af DAB+ i nyregistrerede biler. Undersøgelsen dækkede 77 pct. af nyregistrerede biler i 2018. Resultaterne varierer meget fra mærke til mærke, hvor en betydelig andel i 2018 havde DAB+ som standard, mens andre kun havde DAB+ som et muligt tilvalg. Fælles for alle var, at DAB+ ville være tilgængeligt fra ultimo 2019, enten som standard eller som tilvalg. Det er De Danske Bilimportørers forventning, at når kravet til bilradiomodtagerne implementeres, vil alle nye biler i klasse M til det europæiske marked efter den fastsatte skæringsdato som standard have indbyggede bilradiomodtagere, der opfylder de fastsatte krav, herunder interoperabilitet med DAB+ eller en anden harmoniseret standard, som er offentliggjort i EU-Tidende. Køretøjer i klasse M omfatter køretøjer (personbiler) med mindst fire hjul, der er beregnet til at transportere passagerer, jf. bilag 1 i bekendtgørelse nr. 1050 af 17. oktober 2019 om detailforskrifter for køretøjers indretning og udstyr.

5.2 Administrative konsekvenser

Det vurderes samlet, at lovforslaget har administrative omstillingsomkostninger og løbende administrative konsekvenser på mindre end 4 mio. kr.

Løbende vedligeholdelse af forbrugeroplysningskrav i de sektorspecifikke forbrugerbeskyttelsesregler

Der indføres med lovforslaget et nyt krav til udbydere af elektroniske kommunikationstjenester og udbydere af interpersonelle nummerafhængige kommunikationstjenester om, at de til forbrugere og mikrovirksomheder skal vedlægge et såkaldt aftaleresumé ved aftaleindgåelsen, der i en kort og præcis opstilling opsummerer aftalens vigtigste indhold.

Vedligeholdelse og udarbejdelse af aftaleresumé i forbindelse med lancering af nye produkter og pakker vil medføre øgede administrative byrder for teleudbydere.

Indholdet af et aftaleresumé vil i vidt omfang kunne standardiseres og vurderes ikke at overstige 5-15.000 per år per udbyder. Der er i Danmark ca. 180 udbydere af elektroniske kommunikationstjenester og udbydere af interpersonelle nummerafhængige kommunikationstjenester. Heraf udbyder ca. 60 alene gensalgstjenester og udvikler derfor ikke unikke tjenester, der vil forudsætte udarbejdelse af unikke aftaleresumeer. Af de resterende er et

stort antal antenneforeninger og lignende, der primært har intern afsætning. Det vurderes, at 30-40 teleselskaber vil skulle gennemføre justeringer i større eller mindre omfang.

De samlede omkostninger forventes ikke at overstige 250.000 kr. årligt.

Kortlægning af elektroniske kommunikationsnet

Med lovforslaget indføres klar hjemmel for Energistyrelsen og til dels Erhvervsstyrelsen til at gennemføre kortlægninger af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet.

Kortlægning af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet kræver betydelige mængder data fra udbydere og ejere af disse net, herunder arbejde med at anslå dækning af trådløse teknologier ud fra mastepositioner og lignende.

Der er imidlertid ikke tale om en ny hjemmel, idet Energistyrelsen, igennem en længere årrække har gennemført årlig kortlægning af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet. Tilføjelsen i lovforslaget af et forslag til en udtrykkelige hjemmel i telelovens § 73 a medfører således ikke nye administrative omkostninger for erhvervslivet. Det vil i lovforslaget blive understreget, at der er tale om en videreførelse af praksis, og at der ikke tilsigtes en udvidelse af administrative byrder for erhvervslivet.

Kortlægningsbestemmelsen vil således ikke medføre øgede administrative omkostninger.

Pligt for udbydere til at give slutbrugere oplysninger om muligheden for trådløst at medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikation

Med en ny bestemmelse i telelovens § 26 a, stk. 1, foreslås der indført en pligt for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som udbyder M2M-kommunikationstjenester, til at oplyse slutbrugere inden indgåelse af abonnentaftale, om de tilbyder, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikationstjenester.

Der indføres med lovforslaget et nyt krav til udbydere af kommunikationsnet eller -tjenester om, at de oplyser til slutbrugere inden indgåelse af abonnentaftale, om de tilbyder, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til anvendelse af elektroniske kommunikationstjenester til brug for machine to machine-kommunikation ved skift mellem udbydere.

Udarbejdelse og evt. vedligeholdelse af oplysningerne i forbindelse med eksisterende og lancering af nye produkter vil medføre øgede administrative byrder for teleudbydere.

Indholdet af oplysningerne vil i vidt omfang kunne standardiseres og vurderes ikke at overstige 6.000 kr. pr. udbyder. Det vurderes, at der er i høj grad er tale om en omstillingsomkostning, hvor teleudbydere kun forventes at få omkostningen én gang. Det vurderes, at 20-30 teleselskaber vil skulle gennemføre justeringer i større eller mindre omfang.

De samlede omkostninger forventes ikke at overstige 180.000 kr. årligt.

Virksomheder skal underrette Energistyrelsen ved planer om at udleje frekvenser

Det fremgår af teledirektivets artikel 51, stk. 2, som noget nyt i forhold til rammedirektivets artikel 9b, stk. 2, at også en virksomheds planer om at udleje frekvenstilladelser, ud over som hidtil planer

om at overdrage frekvenstilladelser, i overensstemmelse med nationale procedurer skal meddeles den kompetente nationale myndighed, som skal offentliggøre disse oplysninger.

Det fremgår derudover af teledirektivets artikel 51, stk. 3, at de kompetente myndigheder skal fremme overdragelse og udlejning af frekvenstilladelser ved at stille relevante oplysninger om udstedte frekvenstilladelser, der kan overdrages, til rådighed for offentligheden i et standardiseret elektronisk format og opbevare disse oplysninger, så længe de pågældende tilladelser er udstedt. Det fremgår af bestemmelsen i teledirektivet som noget nyt i forhold til rammedirektivets artikel 9b, stk. 2, at Europa-Kommissionen kan vedtage gennemførelsesretsakter med henblik på at udpege de oplysninger, som skal stilles til rådighed af de kompetente myndigheder.

Bemyndigelsen til Energistyrelsen i frekvenslovens § 21, stk. 3, til at fastsætte regler om tilladelsesindehaveres meddelelse og offentliggørelse af planer om overdragelse af tilladelser foreslås ændret, så bemyndigelsen udvides med en adgang for Energistyrelsen til at fastsætte regler om, at tilladelsesindehaveres planer om hel eller delvis udlejning af tilladelser også skal meddeles til Energistyrelsen, inden en eventuel aftale om udlejning indgås. Derudover foreslås bemyndigelsen udvidet, så Energistyrelsen kan fastsætte regler om, at tilladelsesindehavere skal give eventuelle specifikke yderligere oplysninger vedrørende tilladelser, der kan overdrages, som Europa-Kommissionen kan fastlægge i en gennemførelsesretsakt.

Energistyrelsen vil i medfør af den foreslåede justerede bemyndigelse i frekvenslovens § 21, stk. 3, kunne udvide bestemmelsen i bekendtgørelse om tilladelser til at anvende radiofrekvenser om underretningspligt for tilladelsesindehavere med CVR-nummer over for styrelsen til også at omfatte en pligt til at meddele styrelsen deres planer om at udleje frekvenstilladelser helt eller delvist, inden en aftale om udlejning af radiofrekvenser indgås.

Hvis Europa-Kommissionen vedtager en gennemførelsesretsakt om, hvilke oplysninger de kompetente myndigheder skal stille offentligt til rådighed om frekvenstilladelser, der kan overdrages, vil Energistyrelsen i medfør af den foreslåede bemyndigelse hertil i frekvenslovens § 21, stk. 3, kunne fastsætte de nødvendige regler i bekendtgørelse om tilladelser til at anvende radiofrekvenser om, hvilke oplysninger tilladelsesindehavere skal give Energistyrelsen, og som styrelsen efterfølgende offentliggør.

Kravet om underretning om planer om at udleje radiofrekvenser helt eller delvist vurderes at medføre begrænsede omstillingsomkostninger. Det vurderes, at der i dag indgås få aftaler om leje af radiofrekvenser. Antallet forventes ikke at stige nævneværdigt i fremtiden. Det vurderes, at der fremadrettet vil forekomme maksimalt 10-15 udlejninger af radiofrekvenser årligt i Danmark. Der er ingen formkrav til underretningen af Energistyrelsen. Det vil sige, at virksomheder kan vælge at underrette styrelsen f.eks. telefonisk, ved e-mail eller med brevpost. De administrative omkostninger forbundet med at underrette Energistyrelsen om virksomhedens planer om hel eller delvis udlejning af radiofrekvenser, inden en aftale om udlejning indgås, vil være maksimalt 1.000 kr. pr. underretning baseret på den arbejdstid, som en medarbejder i den pågældende virksomhed

maksimalt vil skulle bruge på at give meddelelsen til Energistyrelsen. Dette medfører, at de administrative omkostninger for erhvervslivet på baggrund af dette krav vil være maksimalt 10-15.000 kr. om året.

5.3 Principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering

Lovforslaget indeholder både bestemmelser, der er udtryk for totalharmonisering, og bestemmelser der er udtryk for minimumsharmonisering.

Nedenfor gennemgås de bestemmelser, hvor der enten kan være tale om overimplementering, eller hvor principperne ikke kan overholdes ud fra andre hensyn.

Kortlægning af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet

Lovforslaget indeholder forslag til ny bestemmelse om kortlægning af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet i telelovens § 73 a. Kortlægningen skal ske med henblik på varetagelsen af en række opgaver i teleloven og i frekvensloven.

Den foreslåede bestemmelse er udtryk for implementering af teledirektivets artikel 22.

I henhold til artikel 22 skal kortlægning af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet gennemføres mindst hvert tredje år.

Den foreslåede bestemmelse i § 73 a indeholder krav om, at kortlægninger efter bestemmelsen gennemføres regelmæssigt. I henhold til lovforslagets bemærkninger lægges der op til, at Energistyrelsens mangeårige praksis med årlige kortlægninger fastholdes.

Den højere frekvens for kortlægninger i lovforslaget i forhold til direktivkravet vil medføre øgede administrative omkostninger for ejere og udbydere af elektroniske kommunikationsnet, og det bør derfor overvejes, om implementering af årlige kortlægninger er i strid med principperne om implementering af erhvervsrettet lovgivning.

Energistyrelsens kortlægning af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet anvendes aktivt af telebranchen til planlægning og markedsføring via tjekditnet.dk. Hvis kortlægningen kun gennemføres hvert tredje år, vil anvendeligheden for den danske telebranche mindskes betragteligt, da tjekditnet.dk ikke ville indeholde ajourførte data. Det bemærkes i denne forbindelse, at en række udbydere vælger at opdatere data hyppigere end krævet af Energistyrelsen med henblik på at sikre helt ajourførte data på tjekditnet.dk.

Danske udbydere stilles således ikke ringere i konkurrencen ved årlige kortlægninger.

I henhold til artikel 22 skal Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) udarbejde retningslinjer for en harmoniseret gennemførelse af kortlægninger.

Af BEREC's retningslinjer fremgår det, at kortlægninger bør gennemføres årligt blandt andet af hensyn til anvendeligheden og datakvaliteten.

Danske myndigheder, herunder Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen er i varetagelsen af opgaver i henhold til teledirektivet, herunder kortlægning, forpligtet til at tage nøje hensyn til retningslinjer, udtalelser, henstillinger, fælles holdninger, bedste praksis og metoder vedtaget af BEREC, jf. teledirektivets artikel 10, der i lovforslaget implementeres i telelovens § 1.

Kortlægning af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet bør således gennemføres årligt, medmindre ganske særlige danske forhold gør sig gældende. Det vurderes ikke at være tilfældet.

Den foreslåede bestemmelse vurderes samlet at være i overensstemmelse med principperne for implementering af erhvervsrettet lovgivning.

Bindingsperioder

Lovforslaget indeholder en ny affattelse af telelovens § 4, der indeholder hjemler til fastsættelse af regler om forbrugerbeskyttelse, herunder blandt andet om bindingsperioder for forbrugere og mikrovirksomheder.

I lovforslagets bemærkninger lægges der op til en fortsættelse af den gældende ordning, hvor forbrugere på telemarkedet maksimalt kan bindes i seks måneder.

Af teledirektivets artikel 105 fremgår det, at medlemsstaterne skal sikre, at forbrugere ikke skal kunne pålægges en bindingsperiode på mere end 24 måneder. Medlemsstaterne kan vedtage eller opretholde bestemmelser, der kræver en kortere maksimal varighed af aftalemæssige bindingsperioder.

Fortsættelsen af en dansk ordning med bindingsperioder på maksimalt 6 måneder udgør derfor en overimplementering i strid med principperne for implementering af erhvervsrettet EU-regulering.

Baggrunden for en fastholdelse af 6 måneders binding er, at den gældende bindingsperiode har medvirket til etableringen af dynamiske og konkurrenceprægede detailmarkeder for kommunikationstjenester i Danmark, hvor forbrugerne nyder godt af lave priser og nye og innovative tjenester.

En indførelse af længere bindingsperioder vil kunne hæmme denne dynamik til skade for forbrugerne.

Hertil kommer, at de sektorspecifikke regler om bindingsperioder på teleområdet svarer til lignende regler i forbrugeraftaleloven, der gælder for øvrige tjenesteydelser på det danske marked.

Der er ingen forhold på telemarkedet, der tilsiger, at der er behov for længere bindingsperioder, end det er tilfældet for andre typer af tjenesteydelser på abonnement.

Pligt for udbydere til at give slutbrugere oplysninger om muligheden for trådløst skifte til brug for M2M-kommunikation og mulighed for at fastsætte regler om udbyderes pligt til at sikre dette

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 26 a om pligt for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som udbyder M2M-kommunikationstjenester, til at oplyse slutbrugere inden indgåelse af abonnentaftale, om de tilbyder, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikationstjenester og bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om trådløst skift af udbyder, hvorefter udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal sikre, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikationstjenester ved skift mellem udbydere har sammenhæng med teledirektivets artikel 93, stk. 6.

Efter artikel 93, stk. 6, skal medlemsstaterne fremme, hvor det er teknisk muligt, trådløst skifte mellem udbydere for at gøre det lettere for slutbrugere at skifte udbyder, herunder særligt ved M2M-kommunikationstjenester. Medlemsstaterne er ikke forpligtet til at indføre en pligt for udbydere til at oplyse slutbrugere om muligheden for trådløst skifte af udbyder eller en pligt til at sikre muligheden for trådløst skift. Medlemsstaterne kan f.eks. opfylde forpligtelsen til at fremme trådløst skift ved at facilitere drøftelser mellem aktører i branchen på udbyder- og brugerside eller tilvejebringe information og vejlede om mulige teknologier og standarder, som kan implementeres af aktører i branchen for at muliggøre trådløst skifte. Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 26 a går således videre end krævet af medlemsstaterne i artikel 93, stk. 6.

I teleforliget blev det imidlertid besluttet at styrke mulighederne for M2M-tjenester i Danmark. Målsætningen er at gøre det enklere og billigere at skifte udbyder for slutbrugere, der anvender M2M-tjenester med henblik på at styrke konkurrencen på markedet. Derfor foreslås der en ny bestemmelse i teleloven om, at udbydere skal oplyse, om slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til anvendelse af elektroniske kommunikationstjenester til brug for M2M-kommunikation ved skifte mellem udbydere og en bemyndigelse til at fastsætte regler om en pligt til at sikre muligheden for trådløst skift.

Med den ny bestemmelse i teleloven vil skifte af udbyder til brug for M2M-kommunikation blive lettere for brugere, herunder myndigheder og erhvervsvirksomheder, der anvender elektroniske kommunikationstjenester til M2M-kommunikation. Ved trådløst skift af udbyder vil det ikke være nødvendigt at skifte SIM-kort i samtlige enheder for at foretage skiftet til en ny udbyder. Forslaget har derfor til formål at give brugere, der anvender elektroniske kommunikationstjenester til M2M-kommunikation, friere udbydervalg og dermed at styrke konkurrencen og fjerne barrierer for øget brug af M2M-kommunikation.

5.4 Principper for agil erhvervsrettet lovgivning

Det vurderes samlet, at lovforslaget er i overensstemmelse med principperne for agil erhvervsrettet regulering.

Lovforslaget implementerer direktivet kodeks for elektronisk kommunikation, der sammenskriver fire af direktiverne i den såkaldte teledirektivpakke.

Direktivet og lovforslaget har til formål at bidrage til den fortsatte udvikling af telebranchen gennem øget forudsigelighed i reguleringen og understøttelse af investeringsincitamenter.

Elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og udbredelsen heraf i hele Danmark udgør en forudsætning for udviklingen af nye tjenester, forretningsområder og -modeller i mange sektorer.

Telesektoren skal understøtte danske virksomheder, myndigheder og forbrugeres adgang til kendte og nye digitale muligheder, herunder distancearbejdspladser, automatisering af produktion, landbrug og transport, muligheden for effektivt at kunne betjene sig af samfunds nødvendige tjenester og smart styring af energinet, landbrug og byer.

Den foreslåede modernisering af telelovgivningen vil medføre mere konkurrence på infrastruktur og kommunikationstjenester samt etablering af ny og moderne infrastruktur og tjenester, jf. princip 1 for agil erhvervsrettet lovgivning om at muliggøre anvendelse af nye forretningsmodeller. Det overordnede sigte om at øge investeringsincitamenterne giver bedre mulighed for dækning i hele Danmark. I de tilfælde, hvor dækningen ikke kommer af sig selv, er der mulighed for at indføre forsyningspligt på bredbånd og telefoni til borgere og virksomheder.

En stor del af telelovgivningen udgøres af en rammeregulering, der enten udmøntes konkret ved myndighedsafgørelser eller gennem bekendtgørelser, hvor der er tale om detaljeret regulering.

Tilgangen fastholdes med lovforslaget, herunder i forhold til den sektorspecifikke konkurrenceregulering, hvor Erhvervsstyrelsen som uafhængig telemyndighed og i overensstemmelse med EU-reglerne tillægges et vidt skøn. Lovforslaget understreger, at Erhvervsstyrelsen i sin varetagelse af reguleringen skal iagttage proportionalitetsprincippet i enhver afgørelse, så det sikres, at der ikke indføres mere indgribende forpligtelser end nødvendigt for at sikre en effektiv konkurrence på telemarkedet.

Med lovforslaget skrives teknologineutralitet direkte ind i telelovens § 1 som ét af de grundlæggende principper for myndighederne på teleområdet varetagelse af opgaver. Endvidere opdateres terminologien i forhold til en række bestemmelser med henblik på blandt andet sikring af teknologineutraliteten, jf. princip 3 for agil erhvervsrettet lovgivning om teknologineutral regulering. F.eks. ændres alarmopkald til alarmkommunikation, og der tilsigtes med indførelsen af begrebet interpersonelle nummeruafhængige tjenester en lige konkurrencesituation mellem kommunikationstjenester uafhængigt af teknologisk platform. Principperne om teknologineutralitet i den gældende lovgivning videreføres i reguleringen af frekvensområdet.

Forud for lovforslaget er der gennemført en kortlægning af eventuelle hindringer på tværs af dansk lovgivning i forhold til at sikre lempelig adgang til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde med henblik på at undgå unødvendige byrder for telebranchen i forbindelse med etablering af fremtidens elektroniske kommunikationsnet, herunder 5G.

Princippet om brugervenlig digitalisering vurderes ikke at være relevant for lovforslaget.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget medfører ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Regionale konsekvenser, herunder for landdistrikter

Lovforslaget vurderes overordnet at have positive konsekvenser for den regionale udvikling og mulighederne for udvikling i landdistrikterne.

God dækning med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester udgør en forudsætning for regional udvikling og vækst. Danmark har generelt meget god dækning med kommunikationsnet og -tjenester, men der er fortsat underforsynede områder i Danmark.

Teleforliget bygger blandt andet på et fundamentalt princip om markedsbaseret udrulning. Dette indebærer, at etablering af mobil- og bredbåndsinfrastruktur i Danmark som altovervejende udgangspunkt er markedsbaseret. Det er således op til private selskaber på baggrund af efterspørgslen i markedet at udbygge og vedligeholde den digitale infrastruktur. De steder, hvor markedet forventes selv at kunne nå ud, skal det offentlige ikke gribe ind i udrulningen af infrastruktur.

Princippet om markedsbaseret udrulning skal være med til at understøtte visionen i teleforliget om, at der skal være god dækning i hele landet. Dette gælder både mobil- og fastnetbredbåndsdækning. Der skal være adgang til bredbåndsforbindelser med høj hastighed for alle virksomheder og boliger i Danmark, og der skal være god mobildækning.

Lovforslaget viderefører udgangspunktet om en markedsbaseret udrulning og understøtter investeringssikkerhed for den danske telesektor, der hvert år investerer adskillige milliarder i opdatering af den eksisterende samt i udrulning af ny infrastruktur og teknologi. Dette vil kunne medføre, at den markedsbaserede udrulning kan nå længere og være med til at understøtte en god dækning i hele landet.

Med lovforslaget indføres endvidere nye regler om forsyningspligt på teleområdet, der indebærer, at enhver, uanset hvor i landet man geografisk befinder sig, har krav på at få leveret en række basale teleydelser. Forsyningspligten vil kunne omfatte forsyningspligt på taletelefoni, basalt bredbånd og tjenester til handicappede, men vil også kunne afløses af andre initiativer, hvis dette vurderes at være mere effektivt.

Analyser af behov vil blive vurderet i sammenhæng med det igangværende arbejde med en dækningsstrategi.

8. Klima- og miljømæssige konsekvenser

Elektronisk kommunikation er en hjørnesteen for et digitalt og intelligent samfund. Dermed er telekommunikation også et væsentligt element i den grønne omstilling. For at nå målsætningen om 70 % reduktion af Danmarks CO₂-udledning i 2030 er nye datadrevne løsninger og intelligent styring af samfundets ressourceanvendelse nødvendige. Sådanne løsninger kræver en robust digital infrastruktur.

Et velfungerende telemarked understøtter adgangen til telekommunikation af høj kvalitet for alle borgere og virksomheder. Telesektoren skal understøtte danske virksomheder, myndigheder og forbrugeres adgang til kendte og nye digitale muligheder, herunder distancearbejdspladser, automatisering af produktion, landbrug og transport, muligheden for effektivt at kunne betjene sig af samfundsnødvendige tjenester og smart styring af energinet, landbrug og byer.

En øget udrulning og anvendelse af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester vil medvirke til en fortsat stigning i de datamængder, der transmitteres gennem elektroniske kommunikationsnet og lagres i datacentre. Ligeledes vil etablering af lempeligere adgang til at etablere trådløse adgangspunkter med begrænset rækkevidde på sigt øge antallet af adgangspunkter i nettet, der kræver strømforsyning. Det er forventningen, at adgangspunkter med begrænset rækkevidde vil være væsentligt mere energieffektive end eksisterende mobilbasisstationer. I det hele taget arbejdes der i teleindustrien på at øge energieffektiviteten i telenettene.

Der vurderes ikke at være direkte klima- og miljømæssige konsekvenser af lovforslaget. Isoleret set vil lovforslagets overordnede sigte om at fremme udbredelse af telenet have indirekte klima- og miljømæssige konsekvenser ved at medvirke til øget strømforbrug til et udbygget telenet, adgangspunkter og datalagring. Det øgede strømforbrug vurderes at opvejes af øgede muligheder for fjernarbejde, virtuelle møder og lignende, ligesom den øgede udbredelse og opgradering af elektroniske kommunikationsnet udgør en understøttende forudsætning for klima- og miljøtiltag på en lang række områder, herunder for smart styring og effektivisering af industrien, landbruget, transportsektoren, forsyningsvirksomheder og byer.

I forhold til helbredsmæssige forhold i forbindelse med anvendelse af radiofrekvenser i trådløse kommunikationsnet er det myndighedernes sundhedsfaglige vurdering, at der ikke er grund til at antage, at der skulle være en sundhedsrisiko, herunder ved fremkomsten af de nye 5G-mobilnet.

I lovgivningen om radioudstyr er der fastsat regler om, at radioudstyr skal være konstrueret, så det sikrer menneskers sundhed. Det betyder, at antenner og mobiltelefoner m.v., herunder til 5G-net, skal følge de samme fælleseuropæiske grænseværdier som alt andet udstyr til brug for telekommunikation. Myndighederne er i løbende i dialog med teleselskaberne for at sikre at grænseværdierne overholdes, ligesom myndighederne følger med i relevante forsøg på området, så der kan indhentes yderligere viden og erfaring om strålingsniveauerne.

9. Forholdet til EU-retten.

9.1. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1972/2018/EU om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning)

Lovforslaget implementerer dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1972/2018/EU om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning) (herefter teledirektivet), der sammenskriver og opdaterer fire centrale direktiver på teleområdet. Lovforslaget gennemfører de opdaterede dele af teledirektivet i forhold til den sektorspecifikke konkurrenceregulering på teleområdet, administration af radiofrekvenser, administration af telefonnumre, særlige forbrugerrettigheder på teleområdet og forsyningspligt på kommunikationstjenester.

Teledirektivet kan opdeles i følgende overordnede emner:

- formål og myndigheder,
- adgangsregulering,
- forbrugerregulering,
- forsyningspligt og
- frekvensregulering.

Herudover indeholder teledirektivet enkelte bestemmelser om netsikkerhed. Implementering af denne del gennemføres af Forsvarsministeriet.

De enkelte afsnit har varierende tilgang til harmoniseringsniveau.

Fælles for afsnittene er, at der med teledirektivet søges en høj grad af samarbejde og koordinering på tværs af medlemsstaterne med henblik på sikring af et digitalt indre marked.

Det kommer bl.a. til udtryk i udvidede roller for de samarbejdsorganer, der allerede eksisterer på området, herunder navnlig Sæmmenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) og Frekvenspolitikgruppen (Radio Spectrum Policy Group, RSPG), som er et rådgivende organ i forhold til frekvenspolitiske og -regulatoriske tiltag nedsat af Europa-Kommissionen. Den udvidede rolle består i opgaver på tværs af direktivet om udarbejdelse af retningslinjer for den harmoniserede tilgang til reglerne i direktivet og udtalelser i forhold til initiativer til lovgivning og øvrig regulering, som Europa-Kommissionen bemyndiges til at tage i medfør af direktivets bestemmelser.

Danske myndigheder skal i deres varetagelse af opgaver nøje tage hensyn til sådanne retningslinjer. Dette princip implementeres blandt andet i telelovens formålsbestemmelse i den foreslåede ændring af telelovens § 1, stk. 2.

Teledirektivets indledende afsnit handler om direktivets mål, hvilke mål nationale myndigheder skal forfølge, uafhængighedskrav til nationale myndigheder og generelle bestemmelser om oplysningspligt, høring, straf og lignende. Afsnittet udgør næsten udelukkende minimumsharmonisering, hvor de nationale myndigheder kan tillægges andre opgaver, ligesom oplysningspligt og straf kan gå ud over direktivets minimumskrav.

Den danske implementering har placeret ansvaret for varetagelsen af opgaver i flere forskellige myndigheder, der alle har opgaver, der går ud over direktivets anvendelsesområde, men hvor myndighedernes uafhængighed sikres på de områder, der er omfattet af direktivet.

Bestemmelserne om adgangsregulering i teledirektivet indeholder den sektorspecifikke konkurrenceregulering af telemarkedet. Adgangsreglerne er udtryk for en totalharmonisering, hvor der hverken kan fastsættes mere eller mindre indgribende regler om adgang til net.

I henhold til det gældende rammedirektiv er der fastsat en harmoniseringsprocedure, der skal sikre ensartet anvendelse af adgangsreglerne. Harmoniseringsproceduren indeholder krav om notifikation af de markedsundersøgelser, Erhvervsstyrelsen gennemfører, hvor Europa-Kommissionen har mulighed for at nedlægge veto imod dele af undersøgelsen, herunder markedsafgrænsninger og analyser. I forhold til de øvrige dele af markedsundersøgelserne, kan Europa-Kommissionen indlede en indsigtelsesprocedure, der dog ikke kan munde ud i et egentligt veto mod den nationale myndigheds afgørelse.

Teledirektivet viderefører denne ordning, idet der som noget nyt er indført veto for Europa-Kommissionen for enkelte typer af afgørelser. Det drejer sig om afgørelser vedrørende adgang til den yderste del af nettet, som med lovforslaget implementeres i telelovens § 35 a og afgørelser vedrørende saminvestering, som med lovforslaget implementeres i telelovens § 47 a. Ud over de nævnte bestemmelser udgør ændringerne til afsnit IV i telelovens om sektorspecifik konkurrenceregulering primært kodificeringer af allerede anvendte principper. Afsnittet overlader et vidt skøn til Erhvervsstyrelsen i udmøntningen af de EU-retlige principper.

Afsnittet om den sektorspecifikke forbrugerregulering indeholder regler, der navnlig sikrer forbrugerne gennemsigtighed og beskyttelse mod indirekte binding. Afsnittet har i den gældende regulering udgjort minimumsregulering, hvor der kunne fastsættes strengere forbrugerbeskyttelsesregler.

Med teledirektivet søges en højere grad af harmonisering, så forbrugere på tværs af EU mødes med ensartede rettigheder på tværs af medlemsstaterne. Flere bestemmelser om navnlig gennemsigtighed og håndtering af pakkelløsninger er med teledirektivet udtryk for totalharmonisering.

På enkelte områder er det dog klart angivet i direktivet, at medlemsstaterne kan fastsætte strengere regler end minimumsniveauet i teledirektivet. F.eks. foreskriver teledirektivet, at forbrugere maksimalt kan bindes i 24 måneder, men det angives udtrykkeligt, at medlemsstaterne kan fastsætte kortere perioder. Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4 lægges i lovforslaget op til en videreførelse af danske regler om maksimal binding på 6 måneder.

Bestemmelserne om forsyningspligt i teledirektivet indeholder specifikke regler om, hvilke tjenester der kan, og hvilke tjenester der skal være genstand for forsyningspligt. Afsnittet er således i udgangspunktet udtryk for totalharmonisering, der dog indeholder en vis mulighed for national tilpasning.

Der gøres således op med, hvilke tjenester der kan være genstand for forsyningspligt, og hvilke rettigheder slutbrugerne i medlemsstaterne skal have. Der er imidlertid ikke krav om indførelse af forsyningspligt for at opfylde disse rettigheder, og medlemsstaten kan f.eks. sikre adgang til basalt bredbånd gennem andre policy-værktøjer, hvis medlemsstaten skønner det mere relevant eller effektivt.

Endvidere kan medlemsstaterne opretholde forsyningspligten på tjenester, der ikke nævnes. Det er f.eks. relevant i forhold til den gældende forsyningspligt på en nummeroplysningstjeneste.

De reviderede forsyningspligtregler implementeres som en rammelovgivning, hvor endelige beslutninger om anvendelse af forsyningspligt som redskab, skal træffes på baggrund af grundige analyser.

Teledirektivets bestemmelser om forvaltning af radiofrekvenser er generelt udtryk for minimumsharmonisering, hvor medlemsstaterne i implementeringen kan gå videre end kravene i direktivet. Der er enkelte eksempler på totalharmonisering i direktivet. Det drejer sig f.eks. om artikel 53, der indeholder regler om fælles frister for, hvornår radiofrekvenser, hvor de tekniske rammer for anvendelse til trådløse bredbåndstjenester er harmoniseret på EU-plan, skal kunne tages i anvendelse af aktørerne. Artikel 54 indeholder en frist for, hvornår aktørerne skal kunne tage nærmere angivne radiofrekvenser i brug til 5G-tjenester.

De overordnede rammer for medlemsstaternes forvaltning af radiofrekvenser fremgår af teledirektivets artikel 45. Det fremgår, at radiofrekvenser er et offentligt gode, som har en vigtig social, kulturel og økonomisk værdi. Medlemsstaterne skal derfor sikre, at radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester forvaltes effektivt i overensstemmelse med de overordnede mål for direktivet i artikel 3 og retningslinjerne for koordinering af og samarbejde om frekvenspolitikken i Unionen i artikel 4.

Medlemsstaterne skal i den forbindelse sikre, at deres kompetente myndigheds forvaltning af radiofrekvenser bygger på objektive, transparente, konkurrencefremmende, ikkediskriminerende og forholdsmæssige kriterier under overholdelse af relevante internationale aftaler.

Det fremgår videre af teledirektivets artikel 45, at medlemsstaterne skal søge at fremme harmoniseringen af frekvensanvendelsen på en måde, der fremmer faktisk og effektiv anvendelse af radiofrekvenser, og som søger at sikre forbrugerne fordele gennem f.eks. konkurrence på markedet, stordriftsfordele og interoperabilitet i forhold til net og tjenester. Medlemsstaterne skal i den forbindelse bl.a. tilstræbe generel dækning med trådløse bredbåndstjenester af høj kvalitet og hastighed, fremme innovation inden for trådløse kommunikationsteknologier og -applikationer, sikre forudsigelighed og sammenhæng i forvaltningen af området, forebygge forstyrrelser af anvendelse af radiofrekvenser både i medlemsstaterne og på tværs af landegrænser samt sikre beskyttelse af folkesundheden i forbindelse med anvendelse af radiofrekvenser.

Et af de overordnede formål med frekvensbestemmelserne i teledirektivet ligesom med lov om radiofrekvenser er, at radiofrekvenser skal anvendes faktisk og effektivt. I den forbindelse fremgår det af direktivets artikel 47, at der kan fastsættes vilkår i tilladelser til at anvende radiofrekvenser, der tager sigte på at sikre optimal og størst mulig faktisk samt effektiv anvendelse af radiofrekvenserne. Disse vilkår kan fastsættes gennem forpligtelser til at anvende radiofrekvenserne på en konkret måde inden en bestemt frist.

Denne mulighed findes i dag i forhold til tilladelser til at anvende radiofrekvenser udstedt på baggrund af auktion eller offentligt udbud. Med henblik på at sikre direktivets formål om faktisk og effektiv anvendelse af radiofrekvenser, foreslås der også indført en adgang til, at der kan fastsættes vilkår om anvendelse inden en vis frist af radiofrekvenser omfattet af tilladelser, der udstedes efterhånden som ansøgninger herom modtages, jf. frekvenslovens § 7, stk. 1.

Der har vist sig et behov for at sikre en effektiv frekvensanvendelse i andre typer af tilladelser end dem, der er udstedt på baggrund af auktion eller offentligt udbud. Der kan også i tilladelser, der udstedes i medfør af § 7, stk. 1, efterhånden som ansøgninger herom modtages, være behov for i konkrete tilfælde at fastsætte vilkår om anvendelse for at sikre, at frekvenserne til stadighed anvendes. Hermed fremmes det også, at tilladelsesindehavere ikke hindrer, at andre interesserede brugere, herunder virksomheder, i givet fald kan få adgang til radiofrekvenser, som ikke anvendes, og dermed fremmes udbygning af digital infrastruktur.

Fastsættelse af vilkår om anvendelse vil skulle ske på baggrund af en proportionalitetsvurdering. Således vil der skulle foretages en afvejning af hensynet til, at radiofrekvenser anvendes effektivt over for hensynet til tilladelsesindehaverens interesse i at kunne tage radiofrekvenser i anvendelse, efterhånden som tilladelsesindehaveren får behov for yderligere kapacitet. Et vilkår om anvendelse vil ligeledes skulle fastsættes ud fra en vurdering af de anvendelsesmuligheder, der er for den pågældende type radiofrekvenser.

Det fremgår af teledirektivets artikel 49, stk. 2, at indehavere af tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som er harmoniseret på EU-plan til trådløse bredbåndstjenester, skal have regulatorisk forudsigelighed på mindst 20 år i forhold til investeringer i etablering af ny infrastruktur til disse tjenester.

Lovforslaget indeholder på den baggrund bl.a. et forslag om at ændre den gældende bemyndigelse til Energistyrelsen i frekvenslovens § 19, så der kan fastsættes regler om en minimumsvarighed på 20 år for de pågældende tilladelser, der typisk omfatter radiofrekvenser til mobilkommunikationstjenester, som tildeles på baggrund af frekvensauktioner.

Det fremgår af teledirektivets artikel 49, stk. 1, på samme måde som af den gældende bestemmelse i tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 2, 4. afsnit, i dag, at tilladelsers varighed skal være rimelig i forhold til at fremme konkurrence, dækning, tjenestekvalitet, effektiv anvendelse af frekvenser, innovation samt mulighederne for at genvinde foretagne investeringer.

Efter teledirektivets artikel 49, stk. 2, skal varigheden af tilladelser til at anvende radiofrekvenser harmoniseret til trådløse bredbåndstjenester, som har en tidsmæssigt begrænset varighed, som noget nyt ud over at have rimelig varighed i overensstemmelse med artikel 49, stk. 1, også give tilladelsesindehaverne en reguleringsmæssig forudsigelighed på mindst 20 år i forhold til betingelserne for at foretage investeringer i den nødvendige infrastruktur. Tilladelserne skal udstedes med en varighed på mindst 15 år, og tilladelserne skal kunne forlænges med en passende varighed, hvis dette er nødvendigt for samlet at give tilladelsesindehaverne den reguleringsmæssige forudsigelighed på mindst 20 år.

Der foreslås en bemyndigelse til Energistyrelsen til at fastsætte regler om, at tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som er harmoniseret til trådløse bredbåndstjenester, skal have en varighed på mindst 20 år. En væsentlig teknologisk forandring de kommende år vil være introduktionen af 5. generations mobilnet (5G-mobilnet). Formålet er at give tilladelsesindehaverne den klare reguleringsmæssige forudsigelighed på mindst 20 år, som kræves i teledirektivets artikel 49, stk. 2, af hensyn til investeringssikkerheden. Med den foreslåede bestemmelse søges det generelt at give aktørerne på markedet større klarhed og forudsigelighed om de regulatoriske rammer for investering i udrulning og anvendelse af 5G-mobilnet, der kræver foretagelse af væsentlige investeringer i ny teleinfrastruktur.

En varighed på mere end 20 år for tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som er harmoniseret til trådløse bredbåndstjenester, kan være relevant, hvor en tilladelsesindehaver vil skulle foretage særligt store investeringer i udrulning af infrastruktur, opfylde tilladelsesvilkår om at sikre en vis geografisk eller befolkningsmæssig dækning til en vis frist eller vilkår om at anvende de omfattede radiofrekvenser på en bestemt måde inden en nærmere bestemt dato. Sådanne vilkår kan f.eks. være fastsat for at varetage det væsentlige samfundsmæssige hensyn om, at udbredelse af disse tjenester, som kan have stor samfundsøkonomisk betydning, sker i hele landet. En varighed på mere end 20 år kan også være relevant, hvor der på tidspunktet for udstedelsen af tilladelserne er teknologisk umodenhed eller anden usikkerhed for aktørerne om, hvordan og med hvilket udstyr frekvenserne vil skulle anvendes i tilladelsesperioden.

Det fremgår af teledirektivets artikel 57, stk. 1, at de kompetente myndigheder ikke uberettiget må begrænse udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Medlemsstaterne søger at sikre, at eventuelle regler for udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er nationalt sammenhængende. Sådanne regler offentliggøres inden deres anvendelse. De kompetente myndigheder må navnlig ikke underkaste udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som er i overensstemmelse med de karakteristika, der er fastlagt i medfør af stk. 2, individuelle byplanlægningstilladelser eller andre forudgående individuelle tilladelser. Uanset stk. 1, andet afsnit, kan de kompetente myndigheder kræve tilladelse til udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på bygninger eller på steder af arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, som er beskyttede i henhold til national ret, eller om nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed. Artikel 7 i direktiv 2014/61/EU finder anvendelse på tildelingen af disse tilladelser.

Der foreslås indsat to nye bestemmelser i planloven. Den foreslåede bestemmelse i planlovens § 15, stk. 13, fastsætter, at bestemmelser i lokalplaner, som hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, på fysisk infrastruktur eller på arealer, er uden virkning i forhold til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed. Det samme gælder bestemmelser med tilsvarende indhold i planer, som er opretholdt efter § 68, stk. 2, eller bestemmelser med tilsvarende indhold i servitutter, hvor kommunalbestyrelsen er eneste påtaleberettigede. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i § 1, stk. 4, nr. 2 og nr. 3, i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

Den foreslåede bestemmelse i planlovens § 36, stk. 1, nr. 21, fastsætter, at tilladelse (landzonetilladelse) efter § 35, stk. 1, ikke kræves til trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, der opsættes på fysisk infrastruktur eller på arealer, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, i henhold til national ret, eller af hensyn til den offentlige sikkerhed. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i § 1, stk. 4, nr. 2 og nr. 3, i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

De foreslåede bestemmelser implementerer dele af teledirektivet og har sammenhæng med mastelovens bestemmelser, således at reglerne er nationalt sammenhængende.

Det fremgår af teledirektivets artikel 57, stk. 4, at operatører har ret til at få adgang til fysisk infrastruktur, der kontrolleres af nationale, regionale eller lokale offentlige myndigheder, og som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne adgangspunkter med et transportnet, herunder gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, bus- og sporvognsstoppesteder samt metrostationer. De offentlige myndigheder skal imødekomme alle rimelige anmodninger om adgang på fair, rimelige, transparente og ikkediskriminerende vilkår og betingelser. Sådanne anmodninger skal offentliggøres på et enkelt informationssted.

Der foreslås indsat en ny bestemmelse i form af § 14 a i masteloven til implementering af denne bestemmelse i teledirektivet. Den foreslåede bestemmelse i § 14 a fastsætter dog også en pligt for andre end offentlige myndigheder, der kontrollerer gadeinventar, til at imødekomme tilsvarende rimelige anmodninger om adgang til gadeinventaret.

Den foreslåede udvidelse af forpligtelsen til at omfatte andre er ikke udtryk for overimplementering af erhvervsrettet EU-regulering, selvom pligten for andre end offentlige myndigheder til at give adgang til gadeinventar ikke fremgår af teledirektivet, idet der ikke pålægges byrder på erhvervslivet. Bestemmelsen vil generelt fremme virksomheder på teleområdet muligheder for at udrulle infrastruktur på en mere rentabel og smidig måde ved at give flere muligheder for at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Den foreslåede bestemmelse medfører ikke omkostninger for eksempelvis virksomheder, der kontrollerer gadeinventar, fordi de i medfør af teledirektivet og de foreslåede bestemmelser i masteloven har ret til at kræve markedspris fastlagt på baggrund af en kommerciel aftale som betaling for at give adgang. Dermed kan de virksomheder m.v. få fuld kompensation for at give adgang til en operatør, som ønsker at opsætte et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde med den nødvendige kabling.

Der pålægges ikke forpligtelser, der genererer omkostninger for virksomheder. En part, der anmoder om adgang, kan ikke kræve foretaget indgreb eller omstrukturering af gadeinventaret, f.eks. i form af udvidelse eller lignende med henblik på at gøre gadeinventaret egnet til at være vært for det trådløse adgangspunkt. Tilsvarende begrænses ingen i forhold til at udøve deres erhverv. Fabrikanten af gadeinventar pålægges f.eks. ingen pligter til at konstruere deres produkter på en bestemt måde for, at de kan være værter for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

9.2 Statsstøtteretlige aspekter

Lovforslaget indeholder ikke nye ordninger om statsstøtte.

Lovforslaget medfører ændringer af telelovens kapitel 21 c om kommunalt tilskud til etablering af elektroniske kommunikationsnet. Ændringerne vedrører dels en justering af tilsynet med ordningen og dels en mulighed for kommuner til at stille passiv infrastruktur til rådighed på markedsvilkår. Sidstnævnte mulighed (hjemmel) har kommunerne i dag i medfør af erhvervsfremmeloven, men denne bliver ophævet, når de regler, som fastsættes i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 d, stk. 2, træder i kraft. Muligheden for at stille passiv infrastruktur til rådighed skal erstatte hjemlen i erhvervsfremmeloven. Der er med ordningen ikke tale om statsstøtte, da kommunerne skal sikre, at det sker på markedsvilkår.

10. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 28. maj 2020 til den 26. juni 2020 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

2Tell ApS, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, AC systems, ACN Danmark A/S, Advice Digital ApS, Advokatsamfundet, AdvoNordic, Andels.net ApS, Antenneforeningen Vejen, Arbejdernes Radio- og Fjernsynsforbund, Apple, Atea A/S, ATZtel ApS, AURA EL-net A/S, AutoBranchen Danmark, Autoriserede Kølefirmaers Brancheforening, Banedanmark, Bang og Olufsen, Barablu, Bech-Bruun, Bilbranchen, BL – Danmarks almene boliger, Bob Production, Bolignet A/S, Bolignet-Aarhus F.M.B.A, Boxer TV A/S, Brancheforeningen for Husstandsvindmøller, Bredbåndsforeningen Primanet, Bredbåndsforeningen Vestdjursnet.dk, Bruun og Hjejle Advokatfirma, Callme, Center for Beredskabskommunikation, Cirque Bredbånd A/S, Cobham SATCOM, Colt Technology Services A/S, Comflex Networks A/S, CompanyMobile, ComSystem A/S, Connect me A/S, Copy-dan, Damm Cellular Systems A/S, DANAK, DanDial Networks A/S, Danmarks Radio, Danmarks Rederiforening, Dansk Beredskabskommunikation A/S, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk El-forbund (DEF), Dansk Energi, Danske Mediedistributører, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Kabel TV A/S, Dansk Metal, Dansk Net A/S, Dansk Sammenslutning for Teknologi og Radiokommunikation, Dansk Standard, Dansk Vindmølleforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Havne, Danske Mediedistributører, Danske Regioner, Datatilsynet, DELTA, De Danske Bilimportører, Det Centrale Handicapråd, Det Kongelige Teater, DI Digital, DRB Lys og Lyd, DSB, Ejendomsforeningen Danmark, Energi Danmark A/S, Energi Fyn, Energi Nord A/S, Energi Viborg Elnet A/S, EnergiMidt, Erhvervsstyrelsen - Område for Bedre Regulering, Erhvervsstyrelsen, European Tour Production ApS, Evercall ApS, Experimenterende Danske Radioamatører, Facilicom A/S, Faaborg Vest Antenneforening, FABA, Facebook Denmark, FDM, FEHA, FFV EL A/S, Fibia, Fiberby ApS, Firstcom A/S, Fonet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet Tænk, Forenede Danske Antenneanlæg, Foreningen af Danske Internet Medier, Forhandlingsfællesskabet, Forsikring og Pension, Frederiksberg Kommune, Frederikshavn Forsyning A/S, Frogne A/S, Føroya Tele, GEV Net A/S, Glentevejs Antennelaug, Global Connect A/S, Goldfish Sound, Google Denmark, Henso Consult, Hi3g Denmark ApS, HOFOR A/S, Horten Advokatpartnerselskab, Hurup elværk Net A/S, Håndværksrådet, I P Group A/S, Iastar, Ipnordic A/S, Ipvision A/S, Itron Inc., IT-Branchen, KL (Kommunernes Landsforening), Kamstrup A/S, Kjærgaard A/S, Komc, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, KPR Towers, Kromann Reumert, Kriminalforsorgen, Københavns Kulturcenter, Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen Landsbyerne i Danmark, Landsorganisationen i Danmark (LO), Langelands Mobil- og Bredbåndsforening, Lebara Mobile Danmark, LEF Net A/S, Lydrommet Danmark, Microsoft Danmark, Midtfyns Elforsyning A.M.B.A, Mira Internet A/S, Motorola Solutions, Mundio, Net1, Netgroup A/S, Netteam A/S, Nianet A/S, Niras, Njord Law Firm, NKE Elnet A/S, NM Net ApS, NOE Net A/S, Nord Energi Net A/S, Nordby Antenneforening, Nordic Connect, Nordic Rentals A/S, Norlys, NRGi, Oticon, Parknet, Perspektiv Bredbånd, Phonic Ear, Plesner, Primanet, Professional Soundsystems, Radiocom Danmark A/S, Radius, RAH – Energi til Vestjylland, Redspot Aps, Region Sjælland, Ring Advocacy ApS, Sagitta ApS, Sammenslutningen af Danske Småøer, Sammenslutningen af Lokale Radio- og TV-stationer, SEAS-NVE, SEF Net A/S, Sennheiser Nordic A/S, Sentia, Skagen Antennelaug, Skyenet, Skywire, SMVdanmark, SportEventDenmark, Sprintlink Danmark ApS, Standlux ApS, Stofa A/S, Sweco, T-Regs, Taxa Fyn, TDC A/S, Teatret Svalegangen, Tekniq, Teleankenævnet, Teleklagenævnet, TELE-POST, Telekommunikationsindustrien, Telenor A/S, Telia Danmark A/S, Teracom A/S, The Whitehouse Consultancy, Tivoli, Trefor A/S, TV 2, TV 2 Regionerne, TV GLAD, Ultisat Europe, UNI-C, Uni tel A/S, Universal Telecom, Universitetsradioen, Verdo Tele A/S, Verizon Business Danmark, Vest

Net A/S, Vestdjursnet, Vestforsyning Net A/S, Vestjyske Net A/S, Viptel Aps, Wohlfeldt Lydproduktion, Østkraft Net A/S og Zenitel.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	De foreslåede regler på området for M2M-kommunikation kan medføre besparelser for myndigheder, som anvender M2M-kommunikation.	Lovforslaget kan medføre meromkostninger i en overgangsperiode til udmøntning af reguleringen og tilsyn med overholdelsen i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet (Energistyrelsen) og Erhvervsministeriet (Erhvervsstyrelsen og Nævnenes Hus). Eventuelle meromkostninger vurderes at kunne håndteres inden for eksisterende bevillingsmæssige rammer.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	<p>Lovforslaget vurderes samlet at have positive økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.</p> <p>Øget forudsigelighed og lempeligere adgang til etablering af infrastruktur vil kunne medvirke til at mindske risikoen forbundet med de betydelige investeringer, telebranchen gennemfører med henblik på opgradering og udrulning af elektroniske kommunikationsnet.</p> <p>En øget udbredelse af kommunikationsnet med meget høj kapacitet vil forbedre erhvervslivets muligheder for anvendelse af nye innovative løsninger i form af navnlig digitalisering og automatisering.</p>	<p>Lovforslagets bestemmelser om nyt værktøj til adgangsregulering af udbydere, der ikke har stærk markedsposition, nye procedurer for deregulering af udbydere med stærk markedsposition, sektorspecifikke forbrugerregler, herunder internetbaserede kommunikationstjenester (OTT-tjenester), som omfattes af sektorspecifikke forbrugerregler, samt krav om DAB-radio i nye biler vurderes at have øvrige efterlevelseseffekter i form af omstillingsomkostninger og løbende øvrige efterlevelseseffekter på samlet mindre end 10 mio. kr.</p>

Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Lovforslagets bestemmelser om løbende vedligeholdelse af forbrugeroplysningskrav i de sektorspecifikke forbrugerbeskyttelsesregler, kortlægning af elektroniske kommunikationsnet, pligt for udbydere til at give slutbrugere oplysninger om muligheden for trådløst at medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikation samt virksomheders pligt til at underrette Energistyrelsen ved planer om at udleje frekvenser vurderes at have administrative omstillingsomkostninger og løbende administrative konsekvenser på samlet mindre end 4 mio. kr.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Lovforslaget vurderes ikke at indeholde direkte klima- og miljømæssige konsekvenser af lovforslaget. Et øget strømforbrug til et udbygget telenet, adgangspunkter og datalagring vurderes at opvejes af øgede muligheder for fjernarbejde, virtuelle møder og lignende, ligesom den øgede udbredelse og opgradering af telenet udgør en understøttende forudsætning for klima- og miljøtiltag på en lang række områder, herunder smart styring og effektivisering af industrien, landbruget, transportsektoren, forsyningsvirksomheder og byer.	Lovforslaget vurderes ikke at indeholde direkte klima- og miljømæssige konsekvenser af lovforslaget. Isoleret set vil lovforslagets overordnede sigte om at fremme udbredelse af elektroniske kommunikationsnet have indirekte klima- og miljømæssige konsekvenser ved at medvirke til øget strømforbrug til et udbygget telenet, adgangspunkter og datalagring.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget implementerer dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1972/2018/EU om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning) (herefter	

	<p>teledirektivet), der sammenskriver og opdaterer fire centrale direktiver på teleområdet.</p> <p>Teledirektivet kan opdeles i fem overordnede emner: Formål og myndigheder, adgangsregulering, forbrugerregulering, forsyningspligt og frekvensregulering. Herudover indeholder teledirektivet enkelte bestemmelser om netsikkerhed.</p> <p>Lovforslaget gennemfører de opdaterede dele af teledirektivet i forhold til den sektorspecifikke konkurrenceregulering på teleområdet, administration af radiofrekvenser, administration af telefonnumre, særlige forbrugerrettigheder på teleområdet og forsyningspligt på kommunikationstjenester.</p> <p>De enkelte afsnit har varierende tilgang til harmoniseringsniveau. Fælles for afsnittene er, at der med teledirektivet søges en høj grad af samarbejde og koordinering på tværs af medlemsstaterne med henblik på sikring af et digitalt indre marked.</p> <p>Lovforslaget indeholder ikke nye ordninger om statsstøtte.</p> <p>Lovforslaget indeholder både bestemmelser, der er udtryk for totalharmonisering, og bestemmelser der er udtryk for minimumsharmonisering.</p> <p>Der er enkelte tilfælde, hvor der enten kan være tale om overimplementering eller om, at principperne for implementering af erhvervsrettet EU-regulering ikke kan overholdes ud fra andre hensyn i enkelte tilfælde.</p> <p>Det drejer sig om den foreslåede bestemmelse i telelovens § 26 a, stk. 1, hvorefter udbydere inden indgåelse af en abonnentaftale med slutbrugere får pligt til at give slutbrugerne oplysninger om, hvorvidt de giver mulighed for, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikationstjenester og § 26 a, stk. 2, der giver mulighed for, at der kan fastsættes regler om, at udbydere skal sikre, at slutbrugere trådløst kan skifte udbyder til brug for M2M-kommunikationstjenester.</p> <p>Efter artikel 93, stk. 6, skal medlemsstaterne fremme, hvor det er teknisk muligt, trådløst skifte mellem udbydere for at gøre det lettere for slutbrugere at skifte udbyder, herunder særligt ved M2M-kommunikationstjenester. Medlemsstaterne er således ikke forpligtet til at indføre en pligt for udbydere til at oplyse slutbrugere om muligheden for trådløst skifte af udbyder eller en pligt til at sikre muligheden for trådløst skift. Medlemsstaterne kan f.eks. opfylde forpligtelsen til at fremme trådløst skift ved at</p>
--	---

	<p>facilitere drøftelser mellem aktører i branchen på udbyder- og brugerside eller tilvejebringe information og vejlede om mulige teknologier og standarder, som kan implementeres af aktører i branchen for at muliggøre trådløst skifte.</p> <p>Bestemmelserne i teleloven går dermed videre end kravet over for medlemsstaterne i teledirektivet, ligesom det på baggrund af de foreliggende oplysninger fra andre medlemsstater om den planlagte implementering af bestemmelsen i teledirektivet forventes, at et flertal af medlemsstater ikke agter at indføre en tilsvarende regler.</p> <p>I teleforliget indgået i 2018 blev det imidlertid besluttet at styrke mulighederne for M2M-kommunikationstjenester i Danmark. Målsætningen er at gøre det enklere og billigere at skifte udbyder for slutbrugere, der anvender M2M-kommunikationstjenester, med henblik på at styrke konkurrencen på markedet. Derfor foreslås der en ny bestemmelse i teleloven om, at udbydere skal oplyse, om slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til anvendelse af elektroniske kommunikationstjenester til brug for M2M-kommunikation ved skifte mellem udbydere og en bemyndigelse til at fastsætte regler om en pligt til at sikre muligheden for trådløst skift.</p> <p>Med den ny bestemmelse i teleloven vil skifte af udbyder til brug for M2M-kommunikationstjenester blive lettere for brugere, herunder myndigheder og erhvervsvirksomheder, der anvender M2M-kommunikationstjenester. Ved trådløst skift af udbyder vil det ikke være nødvendigt at skifte SIM-kort i samtlige enheder for at foretage skiftet til en ny udbyder. Forslaget har derfor til formål at give brugere, der anvender elektroniske kommunikationstjenester til M2M-kommunikation, friere udbydervalg og dermed at styrke konkurrencen og fjerne barrierer for øget brug af M2M-kommunikationstjenester.</p> <p>Lovforslaget indeholder desuden et forslag til en ny bestemmelse om kortlægning af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet i telelovens § 73 a. Kortlægningen skal ske med henblik på varetagelsen af en række opgaver i teleloven og i frekvensloven.</p> <p>Den foreslåede bestemmelse er udtryk for implementering af teledirektivets artikel 22, hvorefter kortlægning af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet skal gennemføres mindst hvert tredje år.</p>
--	--

	<p>Den foreslåede bestemmelse i § 73 a indeholder krav om, at kortlægninger efter bestemmelsen gennemføres regelmæssigt. I henhold til lovforslagets bemærkninger lægges der op til, at Energistyrelsens mangeårige praksis med årlige kortlægninger fastholdes.</p> <p>Den højere frekvens for kortlægninger i lovforslaget i forhold til direktivkravet vil medføre øgede administrative omkostninger for ejere og udbydere af elektroniske kommunikationsnet, og det bør derfor overvejes, om implementering af årlige kortlægninger er i strid med principperne om implementering af erhvervsrettet lovgivning.</p> <p>Energistyrelsens kortlægning af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet anvendes aktivt af telebranchen til planlægning og markedsføring via tjekditnet.dk. Hvis kortlægningen kun gennemføres hvert tredje år, vil anvendeligheden for den danske telebranche mindskes betragteligt, da tjekditnet.dk ikke ville indeholde ajourførte data. Det bemærkes i denne forbindelse, at en række udbydere vælger at opdatere data hyppigere end krævet af Energistyrelsen med henblik på at sikre helt ajourførte data på tjekditnet.dk.</p> <p>Danske udbydere stilles således ikke ringere i konkurrencen ved årlige kortlægninger.</p> <p>I henhold til artikel 22 skal Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) udarbejde retningslinjer for en harmoniseret gennemførelse af kortlægninger.</p> <p>Af BEREC's retningslinjer fremgår det, at kortlægninger bør gennemføres årligt blandt andet af hensyn til anvendeligheden og datakvaliteten.</p> <p>Danske myndigheder, herunder Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen er i varetagelsen af opgaver i henhold til teledirektivet, herunder kortlægning, forpligtet til at tage nøje hensyn til retningslinjer, udtalelser, henstillinger, fælles holdninger, bedste praksis og metoder vedtaget af BEREC, jf. teledirektivets artikel 10, der i lovforslaget implementeres i telelovens § 1. Kortlægning af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet bør således gennemføres årligt, medmindre ganske særlige danske forhold gør sig gældende. Det vurderes ikke at være tilfældet.</p>
--	---

	<p>Den foreslåede bestemmelse vurderes samlet at være i overensstemmelse med principperne for implementering af erhvervsrettet lovgivning.</p> <p>Lovforslaget indeholder en ny affattelse af telelovens § 4, der indeholder hjemmel til fastsættelse af regler om forbrugerbeskyttelse, herunder blandt andet om bindingsperioder for forbrugere og mikrovirksomheder.</p> <p>I lovforslagets bemærkninger lægges der op til en fortsættelse af den gældende ordning, hvor forbrugere på telemarkedet maksimalt kan bindes i seks måneder.</p> <p>Af teledirektivets artikel 105 fremgår det, at medlemsstaterne skal sikre, at forbrugere ikke skal kunne pålægges en bindingsperiode på mere end 24 måneder. Medlemsstaterne kan vedtage eller opretholde bestemmelser, der kræver en kortere maksimal varighed af aftalemæssige bindingsperioder.</p> <p>Fortsættelsen af en dansk ordning med bindingsperioder på maksimalt seks måneder kan derfor vurderes at udgøre en overimplementering i strid med principperne for implementering af erhvervsrettet EU-regulering.</p> <p>Baggrunden for en fastholdelse af seks måneders binding er, at den gældende bindingsperiode har medvirket til etableringen af dynamiske og konkurrenceprægede detailmarkeder for kommunikationstjenester i Danmark, hvor forbrugerne nyder godt af lave priser og nye og innovative tjenester.</p> <p>En indførelse af længere bindingsperioder vil kunne hæmme denne dynamik til skade for forbrugerne. Hertil kommer, at de sektorspecifikke regler om bindingsperioder på teleområdet svarer til lignende regler i forbrugeraftaleloven, der gælder for øvrige tjenesteydelser på det danske marked. Der er ingen forhold på telemarkedet, der tilsiger, at der er behov for længere bindingsperioder, end det er tilfældet for andre typer af tjenesteydelser på abonnement.</p> <p>Samlet vurderes fastholdelsen af seks måneders bindingsperiode, at være i overensstemmelse med principperne for implementering af erhvervsrettet EU-regulering, idet der er tale om opretholdelse af langvarig praksis i gældende dansk ret.</p>
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering	Ja

Går videre end minimumskrav i EU-regulering	X
---	---

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af den gældende fodnote til lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, jf. lovbekendtgørelse nr. 128 af 7. februar 2014, med senere ændringer (herefter teleloven), at teleloven gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF af 7. marts 2002 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (adgangsdirektivet), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (forsyningspligtdirektivet), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (e-data-beskyttelsesdirektivet), EF-Tidende 2002, nr. L 201, side 37, Kommissionens direktiv 2002/77/EF af 16. september 2002 om konkurrence på markederne for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, EF-Tidende 2002, nr. L 249, side 21, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet), EF-Tidende 2002, nr. L 108, side 21, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/84/EF af 20. november 1998 om retlig beskyttelse af adgangsstyrede og adgangsstyrende tjenester, EF-Tidende 1998, nr. L 320, side 54, som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF af 25. november 2009.

I medfør af artikel 125 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/1972/EU af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning) (herefter teledirektivet) ophæves de nævnte direktiver med virkning fra den 21. december 2020, med undtagelse af e-data-beskyttelsesdirektivet med senere ændringer. Teledirektivet erstatter således adgangsdirektivet, rammedirektivet, forsyningspligtdirektivet og tilladelsesdirektivet med senere ændringer.

Fodnoten til telelovens titel foreslås derfor affattet, så der henvises til teledirektivet i stedet for de erstattede direktiver.

Lovforslaget omfatter som noget nyt ændringsforslag, der udgør implementering af dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/882 af 17. april 2019 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester, og fodnoten til telelovens titel foreslås derfor tilføjet henvisning til dette direktiv.

Til nr. 2

Den foreslåede bestemmelse, der indsættes i telelovens § 1, stk. 2, ændrer telelovens formålsbestemmelse og implementerer dele af teledirektivets artikel 3. Teledirektivets artikel 3 erstatter rammedirektivets artikel 8.

Den gældende formålsbestemmelse i telelovens § 1 indeholder alene en generel overordnet angivelse af lovens formål, der er at fremme et velfungerende og innovationspræget marked for

elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til gavn for slutbrugerne. I bemærkningerne til den gældende bestemmelse i teleloven, jf. Folketingstidende 2010/2011, A, lovforslag nr. 59, side 44f, henvises til formålene i de gældende direktiver, herunder rammedirektivets artikel 8.

Herudover henvises der til, at de i henhold til loven bemyndigede tilsynsmyndigheder skal medvirke til øget regulatorisk koordinering og sammenhæng gennem Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC).

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, vil foreskrive, at de myndigheder, der varetager opgaver efter teleloven, nøje skal iagttage mål om øget samarbejde med andre landes tilsynsmyndigheder, Europa-Kommissionen og Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) med henblik på sikring af ensartet tilsynspraksis. Endvidere vil den foreslåede bestemmelse indeholde et mål om ligebehandling af udbydere, et mål om at reguleringen skal anvendes på en teknologineutral måde, et mål om fremme af effektive investeringer og innovation, et mål om fremme af net med meget høj kapacitet og endelig et mål om fremme af konkurrencen.

Med den foreslåede bestemmelse specificeres således en række af de overordnede mål, som tilsynsmyndighederne, der anvender lovens bestemmelser skal forfølge i varetagelsen af de opgaver, der er omfattet af teleloven.

Det er med den foreslåede bestemmelse ikke intentionen, at begrænse de mål, som navnlig Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen skal forfølge, set i forhold til den gældende lov.

Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen skal fortsat anvende de mål, der angives i teledirektivets artikel 3.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, nr. 1 implementerer artikel 3, stk. 4, litra a.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, nr. 1, understreges det således, at begge myndigheder fortsat skal medvirke til øget regulatorisk koordinering og sammenhæng gennem Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC), hvor Erhvervsstyrelsen varetager det danske medlemskab. Herudover skal begge myndigheder også i deres varetagelse af opgaver efter loven medvirke til øget koordinering gennem Frekvenspolitikgruppen og Europa-Kommissionen.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse er, at regulatorisk koordinering mellem nationale tilsynsmyndigheder og med Europa-Kommissionen med teledirektivet, tillægges en større rolle og myndighedernes iagttagelse heraf bør sikres.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at navnlig Erhvervsstyrelsen og Energistyrelsen fremadrettet skal orientere sig i eventuelle retningslinjer eller lignende, og tage behørigt hensyn hertil, forud for en eventuel regulering eller afgørelse.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, nr. 2 implementerer artikel 3, stk. 4, litra b.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, nr. 2, foreslås vigtigheden af ligebehandlingsgrundsætningen understreget, idet det anføres, at tilsynsmyndighederne vil skulle

sikre at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester behandles lige. Dette vil indbefatte, dels traditionelle teleselskaber, der anvender traditionelle teletjenester, men også udbydere af internetbaserede kommunikationstjenester, der ligeledes reguleres efter teleloven. Dette vil medføre, at en forskel i reguleringen af forskellige typer af udbydere vil skulle begrundes ud fra objektive forskelle.

Den foreslåede bestemmelse har baggrund i et ønske i EU-reguleringen om at understrege vigtigheden af ligebehandling af udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Der tilsigtes ikke anden retstilling end hvad der følger af den almindelige ligebehandlingsgrundsætning, der følger af dansk ret.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke medføre en anden retstilstand end tidligere.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, nr. 3, implementerer artikel 3, stk. 4, litra c

Princippet om teknologineutralitet har ikke tidligere været udtrykkeligt kodificeret i teleloven. Princippet har imidlertid været ét af grundprincipperne for telereguleringen siden teleforliget fra 1999, og princippet blev bekræftet som ét af de bærende hensyn ved teleforliget fra 2018.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, nr. 3, foreslås princippet om teknologineutralitet skrevet direkte ind i teleloven som ét af de primære hensyn for myndighederne. Princippet om teknologineutralitet vil medføre, at myndighederne så vidt muligt, skal indrette reguleringen, så den ikke differentierer forskellige teknologiske løsninger, medmindre dette er begrundet i objektive forskelle mellem teknologierne.

F.eks. kan det under den sektorspecifikke konkurrenceregulering være relevant at pålægge forskellige forpligtelser på henholdsvis trådløse og kablede teknologier, da der grundlæggende er forskelle i måden, hvormed slutbrugeren kobles på nettet.

Omvendt bør f.eks. en forsyningspligt til en bestemt tjeneste, pålægges på en måde, så det så vidt muligt sikres, at tjenesten skal kunne leveres ved hjælp af forskellige tekniske platforme. Der bør således ikke pålægges f.eks. forsyningspligt til taletelefoni over kablet infrastruktur, hvis taletelefoni i den konkrete situation kan leveres lige så effektivt over en trådløs forbindelse.

Baggrunden for kodificeringen af princippet om teknologineutralitet er navnlig et ønske om en klar og gennemsigtig angivelse af de grundhensyn myndighederne på teleområdet skal iagttage.

Den foreslåede bestemmelse forventes ikke at ændre retstilstanden.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, nr. 4, implementerer artikel 3, stk. 4, litra d.

Hensynet til effektive investeringer, innovation og ny og forbedret infrastruktur, har hidtil fremgået af enkelte bestemmelser i teleloven, herunder f.eks. telelovens § 46, hvor stk. 3 indeholder krav om hensyntagen til udbyderens investeringer.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, nr. 4, foreslås fremme af effektive investeringer og innovation i ny og forbedret infrastruktur, indsat som et af de grundlæggende mål myndighederne vil skulle forfølge.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at investeringshensyn mv. vil skulle overvejes og inddrages i enhver beslutning om ny regulering i henhold til teleloven.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse er, at netop investeringshensynet ved revisionen af teledirektiverne havde et betydeligt fokus og er tilføjet som et grundlæggende mål i teledirektivets artikel 3.

Den foreslåede bestemmelse forventes ikke grundlæggende at ændre tilgangen til regulering efter teleloven, da hensynet allerede udgør et selvstændigt mål i centrale bestemmelser. Hensynet forventes dog tillagt højere vægt i afvejninger efter teleloven.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, nr. 5, implementerer artikel 3, stk. 2, litra a og d.

Der har ikke hidtil været et kodificeret mål i teleloven om at sikre konnektivitet og udbredelse af net til borgere i Danmark. Målet har imidlertid udgjort grundlaget for tilgangen til regulering i Danmark i kraft af de politiske forlig, der har været gældende for teleområdet siden 1999 og er bekræftet igen i teleforliget.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, nr. 5, foreslås et mål om at sikre borgere og virksomheder konnektivitet med højkapacitetsinfrastruktur indsat i teleloven.

Den foreslåede bestemmelse har betydelig sammenhæng med investeringshensynet i telelovens § 1, stk. 2, nr. 4.

Baggrunden for kodificeringen af målet om konnektivitet er navnlig et ønske om en klar og gennemsigtig angivelse af de grundhensyn, myndighederne på teleområdet skal iagttage.

Den foreslåede bestemmelse forventes ikke at ændre myndighedernes tilgang til regulering efter teleloven.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, nr. 6, implementerer artikel 3, stk. 4, litra e og f.

Sikring af effektiv konkurrence har i henhold til bemærkningerne til den gældende § 1 i teleloven jf. Folketingstidende 2010/2011, A, lovforslag nr. 59, side 44f, været et af målene med telereguleringen. Ligeledes har sikring af effektiv konkurrence været nævnt som et af grundprincipperne for telereguleringen i de politiske aftaler, der har ligget til grund for telereguleringen siden liberaliseringen af telemarkedet i 1990'erne.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, nr. 6, foreslås det at kodificere målet om opnåelse af effektiv konkurrence mellem kommunikationsnet og -tjenester, herunder en infrastrukturbasert konkurrence.

Med infrastrukturbaseret konkurrence forstås konkurrence mellem flere parallelle infrastrukturer, ejet af forskellige udbydere, der kan konkurrere om at levere tjenester til slutbrugere. Denne form for konkurrence står i modsætning til en rent tjenestebaseret konkurrence, hvor en enkelt infrastruktur kan benyttes af forskellige tjenesteudbydere til at levere konkurrerende tjenester.

Infrastrukturbaseret konkurrence mellem parallelle net fremhæves i teledirektivet som den mest ideelle form for konkurrence, hvor der sikres indbyrdes konkurrence mellem både net og tjenester.

Fremhævelsen af infrastrukturbaseret konkurrence som det ideelle mål, vil ikke udelukke, at der forfølges mål om etablering af tjenestebaseret konkurrence, i situationer hvor den infrastrukturbaserede konkurrence er urealistisk. Det vil f.eks. kunne være tilfældet i tyndt befolkede områder, hvor parallel etablering af net ikke vil være rentabel.

Parallel etablering af net kan være på baggrund af forskellige teknologier, og forudsætter ikke parallel udrulning af den samme teknologi, f.eks. fiber.

Den foreslåede bestemmelse indeholder ikke en ændring af retstilstanden i forhold til de formuleringer, der gælder i henhold til de gældende direktiver, men kodificerer dog for første gang målet udtrykkeligt i lovens formålsbestemmelse.

Baggrunden for kodificeringen af målet om effektiv konkurrence, herunder infrastrukturbaseret konkurrence, er navnlig et ønske om en klar og gennemsigtig angivelse af de grundhensyn myndighederne på teleområdet skal iagttage.

Den foreslåede bestemmelse forventes ikke at ændre myndighedernes tilgang til regulering efter teleloven.

Til nr. 3

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 6, om indsættelse af en definition af net med meget høj kapacitet, implementerer definitionen i teledirektivets artikel 2, nr. 2. Definitionen er ny.

Der er i de gældende regler i teleloven ingen definition af net med meget høj kapacitet. I de gældende regler anvendes differentiering af reglerne i forhold til bestemte nettyper eller nettyper med en bestemt kapacitet kun i meget begrænset omfang.

Et eksempel på en vis differentiering på baggrund af kapacitet af det elektronisk kommunikationsnet er dog telelovens § 46, stk. 3, hvor det i bestemmelsen anføres, at der ved anvendelse af priskontrol over for udbydere med en stærk markedspøssition, skal tages hensyn til den forpligtede udbyders investeringer og tillades en rimelig forrentning af den relevante investerede kapital under hensyn til de risici, der er forbundet hermed.

I bemærkningerne til bestemmelsen, jf. folketingstidende 2010/2011, A, lovforslag nr. 59, side 114f, anføres, at vurderingen af risici blandt andet er relevant i forhold til såkaldte NGA-net. NGA-net står for Next Generation Access, og betegner videreudviklingen af de kobbernet, samt de tidlige udgaver af fibernet og kabel-tv-net, der fandtes ved udbredelsen af bredbånd til forbrugere.

Bestemmelsen er ikke forbeholdt NGA-net, men angiver dog, at vurderingen af risici navnlig er relevant i forhold til denne type net.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 6, foreslås en definition af net med meget høj kapacitet indsat i teleloven. Net med meget høj kapacitet er net, der udelukkende består af fiber frem til fordelingspunktet på leveringsstedet, eller et elektronisk kommunikationsnet, som under normale spidsbelastningsvilkår kan give en tilsvarende netpræstation som fiber, for så vidt angår disponibel båndbredde til download og upload, robusthed, fejlrelaterede parametre samt latenstid og variation heri. Netpræstationen kan anses for tilsvarende, uanset om slutbrugerens oplevelse heraf varierer på grund af iboende forskellige egenskaber ved de medier, hvormed nettet i sidste ende etablerer forbindelse med nettermineringspunktet.

Begrebet ”net med meget høj kapacitet” vil således betegne de mest moderne net, der etableres i dag, navnlig fibernet, hvor fiberen trækkes helt til slutbrugerens adresse. Definitionen vil dog også kunne omfatte net, hvor fiberen trækkes til et fordelingspunkt, f.eks. i kælderen hos slutbrugeren eller i en etageejendom, og den resterende strækning dækkes af andre teknologier som f.eks. RLAN, mobilnet, kabel-tv-net eller lignende.

Det afgørende for definitionen vil være om nettet leverer båndbredde, robusthed, pakkeab, latens og lignende kvalitetsparametre på et niveau, der er sammenligneligt med et fibernet. Det vil således ikke kunne udelukkes, at et net, der ikke anvender fiber i accessleddet, kan være omfattet af definitionen.

En nærmere afgrænsning og behandling af begrebet forventes i regi af Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC), der vil skulle udarbejde retningslinjer for flere bestemmelser, hvor begrebet anvendes, herunder i forbindelse med symmetrisk adgangsregulering eller saminvestering.

Begrebet anvendes i flere af de foreslåede bestemmelser til telelovens afsnit IV, herunder § 35 a og kapitel 14 a.

Baggrunden for etableringen af et specifikt begreb er, at teledirektivet i de nævnte bestemmelser giver mulighed for en undtagelse fra regulering, der dels er betinget af, at der er tilstrækkeligt med konkurrencefremmende garantier, og dels er betinget af, at der er tale om en nyt og moderne net, der understøtter målsætningerne om udbredelse af højkapacitetsbredbånd.

Den foreslåede bestemmelse og definitionen af net med meget høj kapacitet vil sikre klarhed om, at det udelukkende er net med meget høj kapacitet, der kan drage fordel af de undtagelsesbestemmelser, der foreslås indført i teleloven.

Den foreslåede bestemmelse til telelovens § 2, nr. 7, om indsættelse af en definition af, hvad der skal forstås ved et radiobaseret lokalnet, er ny. Bestemmelsen implementerer artikel 2, nr. 24, i teledirektivet

Der findes ikke i teleloven en definition af et radiobaseret lokalnet.

Efter den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 7, vil et radiobaseret lokalnet være et trådløst adgangssystem, som har en lav effekt og lille rækkevidde. Det radiobaserede lokalnet kaldes også

for RLAN (Radio Local Area Network), og er også kendt som WLAN (Wireless Local Area Network), som er et radiobaseret, lokalt datakommunikationsnet, der dækker et mindre område, f.eks. i en bolig, en virksomhed eller en offentlig myndighed eller institution.

Systemet har en lav risiko for at skabe uacceptable forstyrrelser af andre systemer etableret i nærheden af andre brugere. Uacceptable forstyrrelser skal forstås i overensstemmelse med definitionen heraf i den foreslåede bestemmelse i § 1, stk. 3, nr. 4, i lov om radiofrekvenser, jf. lovforslagets § 2, nr. 4.

I artikel 2, nr. 24, er uacceptable forstyrrelser benævnt skadelig interferens. I lov om radiofrekvenser anvendes dog ikke begrebet skadelig interferens, men derimod det fast indarbejdede begreb uacceptable forstyrrelser om det samme fænomen. For at skabe overensstemmelse mellem lov om radiofrekvenser og den foreslåede bestemmelse i § 2, nr. 7, anvendes derfor samme betegnelse.

Systemet anvender harmoniserede radiofrekvenser på et ikkeeksklusivt grundlag. Herved forstås frekvensanvendelse, hvor de pågældende radiofrekvenser ikke udelukkende må anvendes af én bestemt bruger, der f.eks. har fået tilladelse til frekvensanvendelsen i henhold til lov om radiofrekvenser. Der kan f.eks. være tale om radiofrekvenser, som må anvendes uden tilladelse i henhold til lov om radiofrekvenser, eller som må deles mellem flere brugere.

Til nr. 4

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 20, om indsættelse af en ny definition af begrebet ”nummeruafhængig interpersonel kommunikationstjenester”, implementerer teledirektivets artikel 2, nr. 7. Der er tale om et nyt begreb i forhold til definitionerne i rammedirektivet (2002/21).

Elektroniske kommunikationstjenester er defineret i rammedirektivets artikel 2 litra c), som er implementeret i telelovens § 2, nr. 7. Her er en elektronisk kommunikationstjeneste defineret som en tjeneste, der helt eller delvis består i elektronisk overføring af kommunikation i form af lyd, billeder, tekst eller kombinationer heraf ved hjælp af radio- eller telekommunikationsteknik mellem nettermineringspunkter, herunder både tovejskommunikation og envejskommunikation. Derved er kommunikationstjenester mellem personer, der er baseret på en eksisterende internetforbindelse, og som ikke anvender numre fra den danske nummerplan, ikke omfattet af begrebet ”elektronisk kommunikationstjeneste”.

Tjenester som f.eks. Skype er omfattet af begrebet ”elektronisk kommunikationstjeneste” i det omfang tjenesten giver mulighed for opkald til telefonnumre, se EU-Domstolens dom af 5. juni 2019 i sag cC-142/18, Skype Communications Sàrl, EU:C:2019:460, præmis 49, hvor det blev fastslået, at også internetbaserede kommunikationstjenester, som benytter telefonnumre i en national nummerplan er omfattet af begrebet ”elektronisk kommunikationstjeneste” som defineret i rammedirektivet.

Det fremgår af bemærkningerne til telelovens § 2, nr. 2, jf. Folketingstidende 2010/2011, A, lovforslag nr. 59, side 46, at hoteller, caféer, campingpladser og lignende, som udbyder telefoni, internet med videre, efter en konkret vurdering kan være udbydere af elektroniske kommunikationstjenester. Også antenneforeninger m.v. vil efter en konkret vurdering kunne være at

anse for udbydere i telelovens forstand. Dette gælder uanset, om antenneforeningen har til formål at tjene penge på udbuddet af (typisk) internettjenester.

I telelovens § 2, nr. 20, foreslås begrebet ”nummerafhængig interpersonel kommunikationstjeneste” defineret. Det foreslås, at dette begreb skal forstås som en tjeneste, der normalt ydes mod betaling, og som muliggør direkte interpersonel og interaktiv informationsudveksling via elektroniske kommunikationsnet mellem et afgrænset antal personer, hvor de personer, der indleder eller deltager i kommunikationen, bestemmer hvem modtageren eller modtagerne skal være. Tjenesten omfatter ikke tjenester, der blot muliggør interpersonel og interaktiv kommunikation som en mindre støttefunktion, der er tæt knyttet til en anden tjeneste. Tjenesten etablerer ikke forbindelse til offentligt tildelte nummerressourcer, dvs. et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner, eller muliggør ikke kommunikation med et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner.

Begrebet ”nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester” er nyt i forhold til den gældende telelov.

Det eksisterende begreb ”elektronisk kommunikationstjeneste” i telelovens § 2, nr. 7, ændres ikke med den foreslåede bestemmelse.

Det fremgår af teledirektivets betragtning 17, at interpersonelle kommunikationstjenester er tjenester, der muliggør kommunikation mellem personer og interaktiv udveksling af oplysninger, og omfatter tjenester som traditionelle taleopkald mellem to personer, men også alle former for e-mail, beskedtjenester og gruppechat. Nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester er tjenester som de nævnte, men som ikke gør brug af et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner.

Den foreslåede nye § 2, nr. 20, i teleloven har baggrund i den teknologiske udvikling. I stedet for traditionelle taletelefonitjenester, SMS og elektroniske posttjenester anvender slutbrugerne i stigende grad funktionelt tilsvarende internetbaserede tjenester som f.eks. internettelefoni, beskedtjenester og webbaserede e-posttjenester. Afgrænsningen af, hvilke tjenesteudbydere, der kan reguleres i teleloven, skal ikke fortsat baseres på rent tekniske parametre, men snarere bygge på en funktionel tilgang.

Hvor rammedirektivet og forsyningspligtdirektivet regulerer udbydere af elektroniske kommunikationstjenester som defineret i teleloven, herunder internetbaserede kommunikationstjenester, der anvender numre til dirigering (traditionelle udbydere af elektroniske kommunikationstjenester), regulerer teledirektivet også internetbaserede kommunikationstjenester, der ikke anvender numre til dirigering af opkald, beskeder, mails eller lignende.

Forslagets formulering af definitionen ”nummerafhængig elektronisk kommunikationstjeneste” er en sammenskrivning af teledirektivets definition af ”interpersonel kommunikationstjeneste” og ”nummerafhængig elektronisk kommunikationstjeneste”, jf. teledirektivets artikel 2, nr. 5 og 7. Det er hensigten, at nummerafhængige elektroniske kommunikationstjenester i dansk ret skal være de samme som defineret i teledirektivets artikel 2, nr. 7.

Den danske, uændrede, definition af elektroniske kommunikationstjenester er ikke den samme som definitionen af elektroniske kommunikationstjenester i teledirektivets artikel 2, nr. 4.

Teledirektivets definition i artikel 2, nr. 4, omfatter alle typer tjenester, herunder også nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, der således er en delmængde af det overordnede begreb. Teleloven anvender i stedet to separate definitioner.

Fastholdelse af den danske definition af ”elektronisk kommunikationstjeneste” som tjenester, der ikke omfatter de nummerafhængige elektroniske kommunikationstjenester, har baggrund i, at telelovgivningen i vidt omfang anvender begrebet, og det vil skabe uklarhed i forhold til hvilke tjenester, der er omfattet af den enkelte bestemmelse. Nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester skal kun omfattes af en mindre del af de bestemmelser, der anvender begrebet elektroniske kommunikationstjenester. Frem for at undtage nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester i de enkelte bestemmelser, hvor denne type tjenester ikke skal være omfattet, defineres de nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester som en selvstændig kategori, og det vil konkret fremgå af bestemmelserne, hvis bestemmelsen omfatter nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester.

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af en ny § 2, nr. 20, vil medføre, at det bliver muligt at regulere andre end traditionelle udbydere af elektroniske kommunikationstjenester.

Fra en slutbrugers synspunkt er det ikke relevant, om en udbyder overfører signaler selv, eller om kommunikationen leveres via en internetadgangstjeneste. Ved at regulere andre udbydere end traditionelle udbydere bidrages til at sikre, at slutbrugerne og deres rettigheder beskyttes effektivt og på samme måde, når de benytter funktionelt ækvivalente tjenester.

På samme måde sikres mere lige konkurrencemæssige vilkår (level playing field) for de traditionelle udbydere, i det omfang andre udbydere pålægges samme krav ved udbuddet af konkurrerende tjenester.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 21, om alarmkommunikation implementer teledirektivets artikel 2, nr. 38. Teledirektivets artikel 2, nr. 38 er en ny bestemmelse, som bygger på begreber, der allerede er fastlagt i EU-retten, nemlig en ”alarmcentral” og ”den mest passende alarmcentral” som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2015/758/EU og ”beredskabstjeneste” som defineret i Kommissionens delegerede forordning nr. 305/2013/EU.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 61, stk. 1, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om minimumskrav til udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester og ejere af elektroniske kommunikationsnet, som er tilsluttet offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, med henblik på at sikre telekommunikation ved alarmering.

Reglerne kan bl.a. indeholde en pligt til, at foretage en indbyrdes dirigering og koordinering af afleveringen af alarmopkald (112) til den relevante alarmcentral, herunder at en eller flere udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester pålægges en pligt til at varetage koordineret aflevering af alarmopkald (112) og stedbestedelsesoplysninger fra andre udbydere og ejere af net. Reglerne kan også indeholde en pligt til, at stille stedbestedelsesoplysninger til rådighed for den relevante alarmcentral ved alarmopkald (112).

I telelovens § 2, nr. 21, foreslås begrebet ”alarmkommunikation” defineret. Det foreslås, at dette begreb skal forstås som en kommunikation, der etableres via en elektronisk kommunikationstjeneste

mellem en slutbruger og alarmcentralen med det formål at anmode om og modtage hjælp fra beredskabstjenester.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 21, vil medføre en udvidelse af de tjenester, der kan benyttes til alarmkommunikation. Dette vil kunne medføre, at slutbrugerne vil kunne få mulighed for alarmkommunikation på anden vis end traditionel talekommunikation, såsom SMS, beskedtjenester, video eller andre former for kommunikation, f.eks. tekst i realtid samt totale konversationstjenester og relætjenester.

Den foreslåede bestemmelse vil derfor også medføre, at kredsen af potentielle pligtsubjekter udvides, idet eventuelle udbydere af nummerbaserede elektroniske kommunikationstjenester, der ikke indeholder taleopkald, vil skulle gøre det muligt for slutbrugerne at foretage alarmkommunikation til alarmcentralerne.

Kommunikation via SMS, er i medfør af den teknologiske udvikling blevet en naturlig kommunikationsform, ikke mindst for personer med handicap. På den baggrund vil det medføre fordele for mange mennesker, at alarmcentralerne kan kontaktes på anden vis end ved traditionel taletaletelefoni.

Hvilke tjenester, der skal kunne anvendes til at foretage alarmkommunikation vil blive fastlagt af alarmmyndighederne på baggrund af en beredskabsfaglig vurdering af, hvilke tjenester der mest hensigtsmæssigt bør finde anvendelse som alarmkommunikation. Alarmmyndighederne bør i denne vurdering i videst mulig omfang inddrage udbyderne, og tage hensyn til de potentielle omkostninger, som anvendelsen af den pågældende tjeneste, vil kunne medføre.

Alarmkommunikationer vil kunne udløses på vegne af en person af et køretøjsmonteret alarmopkald eller et eCall som defineret i forordning 2015/758/EU.

Definitionen af ”alarmkommunikation” er en ny tilføjelse, og erstatter begrebet alarmopkald, som er anvendt i gældende telelovs § 61, stk. 1, nr. 1 og 2. Alarmkommunikation vil også finde anvendelse på telelovens § 3, som hidtil, ved alarmering, alene har omfattet opkald til den offentlige alarmtjeneste (112).

Den foreslåede definition i telelovens § 2, nr. 21, skyldes den teknologiske udvikling, som gør det muligt for slutbrugere at få adgang til beredskabstjenester, ikke kun ved taleopkald, men også ved hjælp af andre interpersonelle kommunikationstjenester.

Hvor traditionel taletaletelefoni tidligere var den eneste mulighed for at ringe 112, findes der nu andre kommunikationstjenester, der gør brug af telefonnumre, men som ikke (kun) benytter sig af tale, som f.eks. SMS, beskedtjenester, video eller andre former for kommunikation, f.eks. tekst i realtid samt totale konversationstjenester og relætjenester. Pligten til at sikre alarmkommunikation bør derfor kunne udvides til også at omfatte disse tjenester.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 21, om tilføjelsen af en definition af ”alarmkommunikation” vil ikke i sig selv medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for borgere, virksomheder, det offentlige eller forholdet til andre lande. Det skyldes, at definitionsbestemmelsen ikke selvstændigt pålægger nogle forpligtelser eller rettigheder.

Tilføjelsen af begrebet ”alarmkommunikation” som erstatning til begrebet ”alarmopkald” vil som anført medføre, at muligheden for at kommunikere med alarmcentralerne udvides til andre former for nummerbaserede elektroniske kommunikationstjenester end traditionel taletelefoni.

Muliggørelsen af at foretage alarmkommunikation via andre tjenester end taleopkald vil derfor kunne medføre økonomiske konsekvenser for ejerne af elektroniske kommunikationsnet og udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. For nærmere om vurderingen af konsekvenserne forbundet med indførelsen af begrebet alarmkommunikation henvises til de specielle bemærkninger til den foreslåede ændring af telelovens § 3 og telelovens § 61, stk. 1. og 2, som konkret anvender definitionen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 22, implementerer teledirektivets artikel 2, nr. 39, som definerer begrebet ”beredskabstjeneste”.

Definitionen af ”beredskabstjeneste” er en ny tilføjelse til teleloven, men selve begrebet har været anvendt i telelovens § 61, stk. 1, før teledirektivet trådte i kraft.

I telelovens § 2, nr. 22, foreslås begrebet ”beredskabstjeneste” defineret. Det foreslås, at dette begreb skal forstås som en tjeneste, der yder omgående og hurtig bistand i situationer, hvor der i særlig grad er direkte risiko for liv eller lemmer, for individuel eller kollektiv sundhed eller sikkerhed, for privat eller offentlig ejendom eller for miljøet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 22, vil ikke medføre udvidelse af indholdet af den hidtidige anvendelse af begrebet ”beredskabstjeneste”.

Indførelsen af definitionen ”beredskabstjeneste” i telelovens § 2, nr. 22, skyldes ønsket om at anvende begrebet uniformt i forhold til den definition, som er fastlagt af EU-retten, herunder det nye teledirektiv.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 22, vil medføre, at begrebet ”beredskabstjeneste” anvendes uniformt i forhold til den EU-fastlagte definition. Begrebet ”beredskabstjeneste” anvendes allerede i teleloven, og vil med tilføjelsen af den foreslåede definitionsbestemmelse, ikke tilføje nyt indhold til begrebet eller blive anvendt anderledes. Den foreslåede bestemmelse vil derfor ikke medføre konsekvenser for borgere, virksomheder, det offentlige eller forholdet til andre lande.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 23, implementerer teledirektivets artikel 2, nr. 37, som definerer begrebet ”den mest passende alarmcentral”.

Begrebet ”den mest passende alarmcentral” er ikke defineret i teleloven. Begrebet ”den relevante alarmcentral” anvendes i telelovens § 61, stk. 1, nr. 1, med samme indhold som teledirektivets begreb ”den mest passende alarmcentral”.

I telelovens § 2, nr. 23, foreslås begrebet ”den relevante alarmcentral” defineret som den alarmcentral, som skal dække alarmkommunikationer fra et bestemt område eller af en bestemt type. Ofte vil relevante alarmcentral være den alarmcentral, der er nærmest den, der foretageropkaldet. Den nærmere fastlæggelse af, hvilket område, der bør høre under en bestemt alarmcentral, foretages af Rigspolitiet. Ligeledes hvis bestemte typer af alarmopkald skal dirigeres til bestemte alarmcentraler.

Definitionen af ”den relevante alarmcentral” er en ny tilføjelse til teleloven, men selve begrebet har således været anvendt i telelovens § 61, stk. 1, før teledirektivet trådte i kraft.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 23, vil medføre, at ”den relevante alarmcentral” vil blive defineret i teleloven. Bestemmelsen vil ikke medføre indholdsmæssig udvidelse og anvendelse af begrebet ”den relevante alarmcentral”.

Indførelsen af definitionen ”den relevante alarmcentral” i telelovens § 2, nr. 23, skyldes ønsket om at anvende begrebet uniformt i forhold til den definition, som er fastlagt af EU-retten, herunder det nye teledirektiv.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 23, vil medføre, at begrebet ”den mest passende alarmcentral” anvendes uniformt i forhold til den EU-fastlagte definition. Den indholdsmæssige del af begrebet anvendes allerede i teleloven, og vil med tilføjelsen af den foreslåede definitionsbestemmelse, ikke tilføje nyt indhold til begrebet eller blive anvendt anderledes. Den foreslåede bestemmelse vil derfor ikke medføre konsekvenser for borgere, virksomheder, det offentlige eller forholdet til andre lande.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 24, implementerer dele af teledirektivets artikel 2, nr. 36, som definerer begrebet ”alarmcentral”.

Definitionen af en ”alarmcentral” er en ny tilføjelse til teleloven, men selve begrebet har været anvendt i telelovens § 61, stk. 1, før teledirektivet trådte i kraft.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 24, vil medføre, at ”alarmcentral” vil blive defineret i teleloven. Bestemmelsen vil ikke medføre udvidelse af indholdet eller anvendelsen af begrebet ”alarmcentral”.

Indførelsen af definitionen ”alarmcentral” i telelovens § 2, nr. 24, skyldes ønsket om at anvende begrebet uniformt i forhold til den definition, som er fastlagt af EU-retten, herunder det nye teledirektiv.

I telelovens § 2, nr. 24, foreslås begrebet ”alarmcentral” defineret. Det foreslås, at dette begreb skal forstås som en fysisk lokalitet, hvor en alarmkommunikation modtages under ansvar af en offentlig myndighed. Derved vil ”alarmcentral” som noget nyt blive defineret i teleloven. Bestemmelsen vil ikke medføre udvidelse af indholdet af den hidtidige anvendelse af begrebet ”alarmcentral”.

Til nr. 5

Den foreslåede bestemmelse om ændring af telelovens § 3 indeholder bemyndigelse til at udstede regler, der implementerer teledirektivets artikel 109, stk. 1-2 og stk. 5 om alarmkommunikationer og det fælleseuropæiske alarmnummer. Teledirektivets artikel 109, stk. 1-2 og stk. 5 erstatter forsyningspligt-direktivets artikel 26, stk. 1-2 og stk. 4.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 3 medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler med henblik på at forpligte ejere af elektroniske kommunikationsnet og udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til at sikre alle slutbrugere adgang til at

foretage opkald til den offentlige alarmtjeneste (112), nummeroplysningstjenester, teksttelefon-tjenesten og eventuelle andre samfundsvigtige elektroniske kommunikationstjenester.

Den offentlige alarmtjeneste er en betegnelse for den tjeneste, som giver den kaldende adgang til beredskabstjenester ved dennes opkald til de danske alarmcentraler.

Telelovens § 3 giver mulighed for at stille visse minimumskrav dels til udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, dels til ejere af elektroniske kommunikationsnet, hvor der er tale om, at en slutbruger eller en kreds af slutbrugere har besluttet at etablere et lokalt net til eget brug.

De pågældende minimumskrav skal sikre, at alle slutbrugere har adgang til at foretage gratis opkald til alarmtjenesten (112), til minimum én opkaldsbaseret, landsdækkende nummeroplysningstjeneste, til den særlige teksttelefon-tjeneste for handicappede, der indgår i forsyningspligten, samt denne tjenestes nødkaldenummer, og til eventuelle andre samfundsvigtige elektroniske kommunikationstjenester af samme karakter som de ovenfor nævnte.

Dirigering med videre af opkald til den offentlige alarmtjeneste er reguleret nærmere i telelovens § 61 og regler udstedt i medfør heraf.

Telelovens § 3 er udmøntet i Bekendtgørelse om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (udbudsbekendtgørelsen), jf. bekendtgørelse nr. 715 af 23. juni 2011 om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Telelovens § 3 er udmøntet i udbudsbekendtgørelsens § 3, som fastsætter krav til udbydere af taletelefonitjenester og udbydere eller ejere af elektroniske kommunikationsnet, der benyttes til taletelefonitjenester. I medfør af bestemmelsen skal det blandt sikres, at alle brugere og slutbrugere, der er tilsluttet nettet eller tjenesten, kan foretage gratis opkald til den offentlige alarmtjeneste (112).

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 3 vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministerens hjemmel til at fastsætte regler med henblik på at sikre gratis telekommunikation ved alarmering ikke længere vil være begrænset til traditionelle telefonopkald.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 3 vil medføre, at ministeren vil kunne udstede regler, som sikrer, at alle slutbrugere har adgang til beredskabstjenester gennem gratis alarmkommunikation til den offentlige alarmtjeneste (112) og andre alarmnumre, som fastsættes af alarmmyndighederne. Kravet om gratis alarmkommunikation vil skulle gælde fra alle enheder, der muliggør brugen af nummerbaserede elektroniske kommunikationstjenester, hvor disse tjenester giver slutbrugeren mulighed for at foretage opkald til et nummer i en dansk eller udenlandsk nummerplan. Adgang til gratis alarmkommunikation vil derfor også skulle gælde, når slutbrugeren anvender roamingtjenester i Danmark eller et land inden for det Europæiske Fællesskab.

Med adgang til gratis alarmkommunikation forstås, at slutbrugeren ikke må opkræves beløb forbundet med alarmkommunikationen til den offentlige alarmtjenester og andre alarmnumre. Dette gælder alle led fra etableringen til termineringen af kommunikationen.

Slutbrugerbegrebet omfatter også slutbrugere med handicap. Slutbrugere med handicap, herunder døve, hørehæmmede, talehæmmede og døvblinde slutbrugere skal derfor have adgang til beredskabstjenester gennem alarmkommunikation til den offentlige alarmtjeneste "112" og andre alarmnumre, som fastsættes af alarmmyndighederne. Slutbrugere med handicaps adgang til beredskabstjenester gennem alarmkommunikationer skal svare til hvad der gælder for andre slutbrugere.

Ved alarmkommunikationer forstås kommunikationsmidler, der ikke kun omfatter talekommunikationstjenester, men også SMS, beskedtjenester, video eller andre former for kommunikation, f.eks. tekst i realtid samt totale konversationstjenester og relættjenester. Begrebet alarmkommunikationer, foreslås defineret i telelovens § 2, nr. 21.

Hvilke tjenester, der mest hensigtsmæssigt skal kunne anvendes til at foretage alarmkommunikation, vil blive fastlagt af alarmmyndighederne på baggrund af en beredskabsfaglig vurdering. Alarmmyndighederne bør i denne vurdering i videst mulig omfang inddrage udbyderne, og tage hensyn til de potentielle omkostninger, som anvendelsen af den pågældende tjeneste, vil kunne medføre.

Kravet om gratis alarmkommunikation for slutbrugere, vil ikke omfatte eventuelle udgifter forbundet med eksempelvis etableringen og udviklingen af at implementere løsningen herunder indkøb af materiel. I forbindelse med udmøntningen af den foreslåede ændring til telelovens § 3, vil der kunne fastsættes krav til udbyderne om den implementeringen af tekniske løsninger forbundet med de tjenester, som vil skulle anvendes til alarmkommunikation. Reglerne vil blandt andet kunne vedrøre krav til kvalitet og pålidelighed af tjenesten samt krav til finansieringen, herunder hvem der skal bære omkostningerne forbundet med etableringen og udviklingen af den eller de valgte løsninger til den pågældende tjeneste, som vil blive anvendt til alarmkommunikation.

Alarmkommunikationer kan udløses på vegne af en person af et køretøjsmonteret alarmopkald eller et eCall som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2015/758/EU af 29. april 2015 om typegodkendelseskrav for indførelse af et køretøjsmonteret eCall-system, der er baseret på 112-tjenesten, og om ændring af direktiv 2007/46/EF.

Dirigering med videre af opkald til den offentlige alarmtjeneste vil blive reguleret nærmere i telelovens § 61 og regler udstedt i medfør heraf.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen om, at sikre gratis alarmkommunikation, skyldes den teknologiske udvikling. Hvor traditionel taletelefoni tidligere var den eneste mulighed for at kontakte alarmmyndighederne, findes der nu andre nummerbaserede elektroniske kommunikationstjenester som f.eks. talekommunikation via internettet, der gør brug af telefonnumre. Der er desuden andre kommunikationstjenester, der gør brug af telefonnumre, men som ikke (kun) benytter sig af tale, som f.eks. SMS, beskedtjenester, video eller andre former for kommunikation, f.eks. tekst i realtid samt totale konversationstjenester og relættjenester. Det er derfor naturligt at sikre ikke kun brugere af traditionel taletelefoni adgang til alarmkommunikation, men også brugere af andre nummerbaserede elektroniske kommunikationstjenester i det omfang det er teknisk muligt.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 3 vil afhængigt af udmøntningen af bestemmelsen kunne medføre økonomiske konsekvenser for ejere af elektroniske kommunikationsnet og udbydere af

elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, idet slutbrugerne skal kunne foretage gratis alarmkommunikation gennem alle enheder, som muliggør nummerbaserede elektroniske kommunikationstjenester. Ejere af elektroniske kommunikationsnet og udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester vil derfor skulle omstille deres systemer, således at disse muliggør alarmkommunikation, som ligger udover almindelige alarmopkald.

Omstillingen af systemerne vil kunne medføre, at der ud over udvikling på systemerne også vil skulle indkøbes teknisk materiel, som skal installeres hos ejerne af elektroniske kommunikationsnet og udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Det konkrete omfang af de økonomiske konsekvenser vil skulle fastlægges nærmere, blandt andet på baggrund af dialog med branchen, herunder udbydere af nummerbaserede elektroniske kommunikationstjenester. Derfor vil Energistyrelsen forud for udmøntningen af hjemmelsbestemmelsen ved bekendtgørelse foretage en nærmere vurdering af de økonomiske og administrative konsekvenser for ovenstående udbydere, som er forbundet med kravet om gratis alarmkommunikation i den foreslåede bestemmelse.

Idet alarmkommunikationen alene skal være gratis til den offentlige alarmtjeneste og andre evt. alarmnumre, antages mængden af alarmkommunikation ikke at stige, idet anvendelsen af eksempelvis SMS til den offentlige alarmtjeneste må antages at erstatte ét alarmopkald. Selve fremførelsen og dirigeringen af trafik forbundet med alarmkommunikation forventes derfor ikke i væsentlig grad at medføre yderligere omkostninger.

Til nr. 6

Den foreslåede bestemmelse om en ny affattelse af telelovens § 4 implementerer teledirektivets artikel 102, stk. 1-4, 103, stk. 4, 105, 107 og 115. Endvidere implementeres Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/882 af 17. april 2019 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester (tilgængelighedsdirektivets artikel 4, stk. 3, jf. bilag 1, afdeling III, IV og VII, artikel 13, 14 og 23, 29 og 30).

Den gældende bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, medfører, at klima- energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler med henblik på at forpligte udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til at sikre en række grundlæggende slutbrugerrettigheder i forbindelse med aftaler om levering af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere. Den gældende bestemmelse i telelovens § 4, stk. 2, angiver nærmere, hvilke bestemmelser disse regler kan omfatte. Se nærmere nedefor om de enkelte bestemmelser.

Den foreslåede § 4 skal ses i forhold til navnlig de hjemler, der foreslås fastsat i telelovens § 4 a, der er af mere teknisk karakter.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte nærmere regler om, oplysningskrav, almenyttige oplysninger, aftalers varighed og opsigelse, pakketilbud, særlige funktioner og faciliteter, tilgængelighedskrav og kompenserende tjenester for personer med handicap samt oplysningskrav i forbindelse med disse tjenester, tilgængelighedskrav i forbindelse med alarmkommunikation for personer med handicap og udbyderens klagebehandling.

De foreslåede ændringer af § 4 skyldes redaktionelle ændringer for at gøre bestemmelsen lettere at læse. Den gældende § 4 indeholder desuden både minister- og styrelshjemler, og foreslås opdelt i to bestemmelser.

Den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 1, nr. 1, bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at implementere teledirektivets artikel 102, stk. 1-4, som definerer oplysningskrav vedrørende aftaler. Teledirektivets art. 102, stk. 1-4, erstatter Forsyningspligt-direktivet art. 20, stk. 1.

Forsyningspligt-direktivets bestemmelser om slutbrugeres oplysningskrav vedrørende aftaler er implementeret i dansk ret gennem hjemlen i § 4, stk. 2, som er udmøntet i bekendtgørelse om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, nr. 715 af 23. juni 2011 (udbudsbekendtgørelsen).

Ifølge udbudsbekendtgørelsens § 9, skal erhvervsmæssige udbydere sikre, at der foreligger en kontrakt som grundlag for ethvert kundeforhold med en slutbruger, og at kontrakten som minimum indeholder de oplysninger, der er angivet i bekendtgørelsens bilag 1. Kravene i udbudsbekendtgørelsen er blandt andet oplysning om udbyderen, kvalitets- og serviceniveau, herunder leveringstider og eventuelle særlige begrænsninger ved brug af nettet eller tjenesten, de typer af fejlretningsservice, der tilbydes, og kundeservice, der leveres, samt hvordan disse tjenester kan kontaktes, trafikprioritering, hvis en sådan foretages, og dennes indflydelse på slutbrugers brug af tjenesten, vilkår om varsling, opsigelse, afbrydelse og ophør i tilfælde af slutbrugers misligholdelse mv.

Ved udbud af forudbetalte elektroniske kommunikationstjenester, skal erhvervsmæssige udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere sikre, at slutbrugeren senest umiddelbart inden denne får mulighed for at tage tjenesten i brug, modtager de oplysninger, der er angivet i bekendtgørelsens bilag 2. Denne pligt kan f.eks. overholdes ved, at slutbrugeren i forbindelse med købet af tjenesten får udleveret brochuremateriale med oplysningerne, eller at oplysningerne fremgår som en del af en online tilmeldingsproces. Kravene i bilag 2 er det samme som i bilag 1 med enkelte tilpasninger som følge af, at der er tale om forudbetalte tjenester.

Kravet i udbudsbekendtgørelsens § 9, stk. 1, om at der skal foreligge en kontrakt gælder ikke for forudbetalte elektroniske kommunikationstjenester, jf. § 1, stk. 3, og § 9 kan fraviges i erhvervsaftaler, jf. § 1, stk. 4.

Det følger af udbudsbekendtgørelsens § 9, stk. 3, at erhvervsmæssige udbydere af ikke-offentlige kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere, i de situationer hvor der foreligger en kontrakt som grundlag for et kundeforhold med slutbrugere, skal sikre, at kontrakten som minimum indeholder de i bilag 1 angivne oplysninger. Det er frivilligt, om erhvervsmæssige udbydere af ikke-offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester over for slutbrugere vil benytte en kontrakt i kundeforholdet. Udbyderen kan vælge ikke at udarbejde en kontrakt. Vælger udbyderen alligevel at benytte en kontrakt i kundeforholdet, skal kontrakten som minimum indeholde de oplysninger, der fremgår af bilag 1.

Spørgsmål om, hvorvidt der er indgået en aftale mellem slutbrugeren og udbyderen, er ikke særskilt reguleret i udbudsbekendtgørelsen. Det er således de almindelige aftaleretlige regler, som skal anvendes ved vurderingen af dette forhold. Det er udbyderen, som skal godtgøre, at der foreligger en kontrakt mellem udbyderen og slutbrugeren. I forbindelse med en klagesag er det derfor væsentligt, at udbyderen kan fremvise det oprindelige aftalegrundlag. I afsnit 4, 5 og 6 i

Forbrugerombudsmandens retningslinjer om god markedsføringskik på teleområdet fra april 2008 (Forbrugerombudsmandens teleretningslinjer) er spørgsmålet om kontraktens indhold, herunder prisoplysninger, vilkårenes udformning og information i forbindelse med aftalens indgåelse, tillige behandlet. Den relevante klageinstans, når sagen vedrører kontraktforholdet mellem udbyderen og slutbrugeren, er Teleankenævnet.

Ifølge udbudsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, skal erhvervsmæssige udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere på forespørgsel over for enhver oplyse om de forhold, som er nævnt i § 9, stk. 1, jf. bilag 1, herunder i hvilket omfang der er mulighed for via den pågældende udbyders net eller tjenester at kommunikere med slutbrugere, der er kunder hos andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, samt priser og vilkår herfor. Det er i den forbindelse særligt vigtigt, at udbyderen oplyser slutbrugerne om eventuel manglende mulighed for at ringe til slutbrugere i andre udbyderes net, f.eks. hvis der ikke er indgået de fornødne samtrafikaftaler. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at slutbrugere i forbindelse med overvejelser omkring indgåelse af aftaler med udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har mulighed for at indhente alle relevante oplysninger fra den enkelte udbyder, som slutbrugeren overvejer at indgå aftale med.

Endvidere skal disse udbydere jf. udbudsbekendtgørelsens § 10, stk. 2, på forespørgsel oplyse slutbrugere om eventuelle muligheder for at opnå lavere takster, herunder i tilfælde, hvor der anvendes tidsmæssigt, geografisk eller på anden vis differentieret taksering. Det vil f.eks. sige, at udbyderen skal oplyse, om der er mulighed for at opnå en lavere takst, hvis slutbrugeren skifter abonnementsstype, anvender tjenesten på andre tidspunkter af døgnet, el. lign. I alle tilfælde, hvor der anvendes differentieret taksering, skal udbyderen oplyse om slutbrugerens muligheder for at opnå en lavere takst. Oplysningspligten omfatter listepreiser, standardprodukter og lign., men ikke individuelt forhandlede aftaler med andre slutbrugere. Det er særligt relevant i erhvervsforhold, hvor storkunder ofte kan forhandle mere gunstige priser end mindre kunder. Der gælder således ikke en pligt til at oplyse om indholdet af sådanne konkrete aftaler, som er indgået med andre slutbrugere. Pligten til at oplyse om muligheden for at opnå lavere takster omfatter oplysning om de allerede gældende takster.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, nr. 1, vil medføre, at klima, energi- og forsyningsministeren fortsat skal være bemyndiget til at udstede regler, der forpligter udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester til at opfylde oplysningskrav mv. vedrørende aftaler.

Klima-, energi- og forsyningsministeren forventes at fastsætte regler i overensstemmelse med de oplysningskrav til udbyderne, der er fastsat i artikel 102, stk. 1-4, idet de danske regler herom ikke må være lempeligere eller strengere end dem, der er nævnt i artikel 102, jf. artikel 101, stk. 1.

Oplysningskravene vil gælde i forbindelse med aftaler om levering af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til slutbrugere, der er forbrugere. Kravene til aftaler vil endvidere skulle gælde, hvor slutbrugerne er mikrovirksomheder, små virksomheder eller nonprofitorganisationer, medmindre de udtrykkeligt giver afkald på dette.

I første omgang forventes det konkret at ville indebære, at udbudsbekendtgørelsen vil skulle justeres, så krav til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester stemmer overens med kravene i teledirektivet. Disse krav omfatter oplysningerne i artikel 5 og 6 i Europa-Parlamentets og

Rådets direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011 om forbrugerrettigheder som ændret ved direktiv (EU) 2015/2302 af 25. november 2015 (forbrugerrettighedsdirektivet) samt oplysningerne anført i bilag VIII til teledirektivet. Endvidere omfatter kravene levering på varigt medium samt tilgængelighed for handicappede slutbrugere. Slutteligt indebærer det krav om et kortfattet og letlæseligt aftaleresumé.

Konkret vil dette betyde, at udbudsbekendtgørelsen vil skulle justeres, så krav til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester stemmer overens med kravene i teledirektivet. Disse krav omfatter oplysningerne i artikel 5 og 6 i direktiv 2011/83/EU samt oplysningerne anført i bilag VIII til teledirektivet. Endvidere omfatter kravene levering på varigt medium samt tilgængelighed for handicappede slutbrugere. Slutteligt indebærer det krav om et kortfattet og letlæseligt aftaleresumé.

Artikel 5 i forbrugerrettighedsdirektivet omhandler hhv. oplysningskrav vedrørende andre aftaler end aftaler om fjernsalg eller aftaler indgået uden for fast forretningssted mens artikel 6 omhandler oplysningskrav for aftaler om fjernsalg og aftaler indgået uden for fast forretningssted. Direktivets artikel 5, stk. 1, indeholder en opregning af de oplysninger, som vil være omfattet af denne oplysningspligt. Der er tale om oplysninger vedrørende varens eller tjenesteydelsens vigtigste egenskaber i et omfang, der svarer til kommunikationsteknikken og til varerne eller tjenesteydelserne (litra a), den erhvervsdrivendes navn, adresse og telefonnummer (litra b) samt varens eller tjenesteydelsens samlede pris inklusive afgifter (litra c). Det drejer sig herudover, i det omfang det er relevant, om oplysninger vedrørende betaling, levering (herunder leveringstidspunktet), opfyldelse og den erhvervsdrivendes politik for klagebehandling (litra d), eventuel lovbestemt garanti samt eventuel eftersalgsservice og handelsmæssige garantier (litra e), aftalens gyldighedsperiode og betingelserne for at opsige tidsbestemte aftaler eller aftaler, der forlænges automatisk (litra f), funktionalitet, herunder gældende tekniske beskyttelsesforanstaltninger for digitalt indhold (litra g) og det digitale indholds interoperabilitet med hardware og software i henhold til, hvad den erhvervsdrivende ved eller med rimelighed burde have vidst (litra h).

Forbrugerrettighedsdirektivet indeholder i artikel 6 bestemmelser om den erhvervsdrivendes pligt til at give forbrugeren visse nærmere bestemte oplysninger forud for indgåelsen af en aftale om fjernsalg eller en aftale indgået uden for fast forretningssted. De fleste af de oplysninger, som den erhvervsdrivende skal give til forbrugeren, svarer til de oplysninger, der fremgår af direktivets artikel 5 vedrørende oplysningspligt i forhold til andre aftaler. Den erhvervsdrivende skal dog herudover give forbrugeren en række yderligere oplysninger, bl.a. den erhvervsdrivendes kontaktoplysninger (litra b-d) samt oplysninger om forbrugers fortrydelsesret (litra h-k).

Oplysningskrav i de to bestemmelser fra forbrugerrettighedsdirektivet er ikke sektorspecifikke, men derimod et udtryk for generel forbrugerret, der fremgår af købeloven og forbrugeraftaleloven.

Ifølge del A i bilag VIII i teledirektivet skal oplysningerne i aftalen omfatte bl.a. eventuelle minimumsniveauer for tjenestens kvalitet, relevante prisoplysninger, oplysninger om aftalens varighed og betingelser for fornyelse og opsigelse, oplysninger om eventuelle gebyrer i forbindelse med opsigelse og skift, oplysninger om retten til tilbagebetaling ved forudbetalte aftaler, godtgørelse og refusionsordninger, samt hvilke handlinger udbyderen kan foretage som reaktion på sikkerhedsmæssige hændelser, trusler eller sårbarheder.

Ifølge del B, punkt I, i bilag VIII skal udbydere af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester ud over de oplysninger, som fremgår af del A, stille oplysninger om minimumsniveauer for tjenestens kvalitet, eventuelle gebyrer pålagt brugen af eventuelt leveret terminaludstyr, specifikke prisoplysninger mv.

Ud over kravene i del A og B, punkt I, skal udbydere af offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester også stille oplysninger om eventuelle begrænsninger i adgang til beredskabstjenester, eller begrænsninger i lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, til rådighed, samt oplyse slutbrugerne om deres ret til selv at afgøre om deres personoplysninger skal medtages i en nummeroplysningstjeneste.

I medfør af den foreslåede bestemmelse forventes det endvidere, at der i udmøntningen vil blive stillet krav om, oplysningerne skal leveres på et varigt medium, som defineret i artikel 2, nr. 10 i direktiv 2011/83/EU, eller i et dokument, der let kan downloades. Udbyderen vil skulle gøre opmærksom på, at dokumentet er tilgængeligt, og på vigtigheden af at gemme det til senere eventuel senere brug. Det fremgår af betragtning 23 i forbrugerrettighedsdirektivet, at ”varige medier bør sætte forbrugeren i stand til at lagre oplysninger så længe, som det er nødvendigt for forbrugeren at beskytte sine interesser som følge af vedkommendes forhold til den erhvervsdrivende. Sådanne medier bør navnlig omfatte papir, USB-nøgler, cd-rom'er, dvd'er, memory cards eller harddiske på computere samt e-mail.” Det fremgår af bemærkningerne til forbrugerftaleloven, jf. Folketingstidende 2013-14, A, L 39 som fremsat, side 35, hvori artikel 2, nr. 10 i forbrugerrettighedsdirektivet er implementeret, at det beror på en konkret vurdering, om betingelserne er opfyldt, og at det i den forbindelse antages, at de fleste mobiltelefoner, der i dag sælges i Danmark, har så høj en lagringskapacitet, at en SMS/MMS-besked på en sådan telefon kan betragtes som modtaget på et varigt medium. I takt med den teknologiske udvikling må de af definitionen omfattede medier kunne blive suppleret af nye tekniske indretninger.

Oplysningerne vil endvidere på anmodning skulle leveres i et format, der er tilgængeligt for slutbrugere med handicap, jf. artikel 102 stk. 1, 3. afsnit.

I medfør af den foreslåede bestemmelse forventes klima-, energi- og forsyningsministeren desuden at fastsætte krav om, at forbrugerne forsynes med et kortfattet og letlæseligt aftaleresumé, som skal opsummere de vigtigste elementer af oplysningskravene. Disse elementer skal som minimum omfatte, hvem udbyderen er og dennes kontaktoplysninger, de vigtigste egenskaber ved tjenesten, relevante prisoplysninger, aftalens varighed, vilkår for fornyelse og opsigelse, i hvilken grad produkter og tjenester er udformet til slutbrugere med handicap, samt, for så vidt angår internetadgangstjenester, et resumé af de oplysninger, der kræves i henhold til artikel 4, stk. 1, litra d og e, i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2015/2120 af 25. november 2015 om foranstaltninger vedrørende adgang til det åbne internet og detailtakster for reguleret EU-intern kommunikation (TSM-forordningen). Dette aftaleresumé vil blive udgjort af en skabelon, som vedtages af Kommissionen. Den udfyldte skabelon skal leveres gratis til forbrugere forud for aftalens indgåelse. Såfremt det af objektive tekniske grunde ikke er muligt på dette tidspunkt, skal aftaleresumeeet leveres til forbrugeren hurtigst muligt derefter og aftalen træder i kraft, når forbrugeren har bekræftet sit samtykke efter modtagelse af resuméet. En sådan situation kunne eksempelvis være, hvor aftalen indgås telefonisk.

De foreslåede ændringer af telelovens § 4, stk. 2, har baggrund i redaktionelle ændringer for at gøre bestemmelsen lettere at læse. De foreslåede ændringer i skyldes desuden teledirektivets artikel 102,

stk. 2, hvorefter oplysningskravene også gælder overfor mikrovirksomheder eller små virksomheder eller nonprofitorganisationer, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at give afkald på alle eller dele af disse bestemmelser.

Med den foreslåede bestemmelse forventes klima-, energi- og forsyningsministeren at indføre regler, der i overensstemmelse med teledirektivet medfører ensartede oplysningskrav til aftaler på tværs af EU, således at aftaler om levering af elektroniske kommunikationstjenester og –net til slutbrugere både skal leve op til generelle krav og sektorspecifikke krav. Endvidere vil indførslen af et aftaleresumé gøre det nemmere for slutbrugeren at sammenligne og foretage et veloplyst valg på baggrund af en letforståelig gennemgang af aftalens væsentligste oplysninger.

Den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 1, nr. 2, bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at implementere teledirektivets artikel 103, stk. 4, om udbyderes almennyttige oplysninger. Teledirektivets artikel 103, stk. 4, erstatter forsyningspligtdirektivets artikel 21, stk. 4.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 4, stk. 2, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om pligt til at oplyse slutbrugerne om mulighederne for at beskytte personoplysninger og om pligt til at videreformidle almennyttige oplysninger om lovlig og ulovlig anvendelse af elektroniske kommunikationstjenester m.v.

Forsyningspligtdirektivets artikel 21, stk. 4, om almennyttige oplysninger er implementeret i dansk ret i § 4, stk. 2. Bestemmelsen giver ministeren hjemmel til at kræve, at udbydere gratis skal oplyse abonnenter om de mest gængse former for ulovlige handlinger eller skadeligt indhold ved brug af elektroniske kommunikationstjenester. Endvidere kan der stilles krav om, at udbydere skal oplyse om, hvordan man ved brugen af elektroniske kommunikationstjenester beskytter den personlige sikkerhed, privatlivets fred og personoplysninger. Hjemlen er ikke udnyttet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, nr. 2, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren fortsat skal være bemyndiget til at udstede regler vedrørende formidling af almennyttige oplysninger om de mest gængse former for misbrug af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester. Dette vil navnlig være tilfældet, hvor tjenesten anvendes til at foretage ulovlige handlinger eller formidle skadeligt indhold, navnlig hvor dette kan skade respekten for andres rettigheder og frihedsrettigheder, herunder overtrædelse af databeskyttelsesrettigheder, ophavsret og beslægtede rettigheder, samt konsekvensen heraf. Desuden giver hjemlen fortsat ministeren mulighed for at udstede regler om formidlingen af midlerne til beskyttelse af den personlige sikkerhed, privatlivets fred og personoplysninger i forbindelse med brug af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen om at udstede regler vedrørende formidling af almennyttige oplysninger baggrund i ønsket om at tilskynde til beskyttelsen af andres rettigheder og frihedsrettigheder ved at udbydere af elektroniske kommunikationstjenester kan pålægges gratis at udarbejde og formidle oplysninger om eksempelvis de hyppigst forekommende overtrædelser og deres retlige konsekvenser. Dette kunne eksempelvis være om overtrædelse af reglerne om ophavsret, anden ulovlig anvendelse og formidling af skadeligt indhold, og vejledning om og metoder til beskyttelse mod de risici, der kan true den personlige sikkerhed, f.eks. i forbindelse med videregivelse af personoplysninger. Desuden kunne oplysningerne dreje sig om tilgængeligheden af

let anvendelig og konfigurabel software eller softwareoptioner, som gør det muligt at beskytte børn eller sårbare personer.

Uanset at det med den foreslåede § 4, stk. 1, nr. 2, kan pålægges udbyderne at udarbejde og formidle disse oplysninger gratis, er det ikke hensigten, at dette skal udgøre en væsentlig byrde for udbyderne, hvorfor en sådan videreformidling som udgangspunkt vil kunne ske under anvendelse af de midler, som udbyderne sædvanligvis benytter i deres kommunikation med slutbrugerne.

Der er med den foreslåede formulering ikke tilsigtet nogen indholdsmæssig ændring i forhold til gældende § 4, stk. 2. Den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 1, nr. 2, vil alene medføre, at klima-energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at implementere teledirektivets 103, stk. 4, som erstatter forsyningspligt-direktivets artikel 21, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, nr. 3, bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at implementere teledirektivets artikel 105 om aftalers varighed og opsigelse. teledirektivets artikel 105, stk. 3, erstatter forsyningspligt-direktivets artikel 20, stk. 2, mens artikel 105, stk. 1, erstatter forsyningspligt-direktivets artikel 30, stk. 5.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 4, stk. 2, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte bestemmelser om indholdet af slutbrugerens kontrakt.

Forsyningspligt-direktivets bestemmelser om aftalers varighed og opsigelse er således implementeret i dansk ret gennem hjemlen i § 4, stk. 2, som er udmøntet i bekendtgørelse om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, nr. 715 af 23. juni 2011 (udbudsbekendtgørelsen).

Udbudsbekendtgørelsens § 11 sikrer, at slutbrugeren bliver varslet om ændringer i kontraktforholdet og at slutbrugeren får mulighed for at opsiges aftalen med udbyderen i de situationer. § 11 omfatter ikke forudbetalte kort eller elektroniske kommunikationstjenester, der kan sidestilles hermed, jf. § 1, stk. 3. Bestemmelsen forpligter kun erhvervsmæssige udbydere.

Hvis en erhvervsmæssig udbyder ønsker at foretage ændringer i priser eller aftalevilkår, og de ønskede ændringer er til ugunst for slutbrugeren, skal slutbrugeren informeres om ændringerne. Informationen om ændringerne skal ske med et varsel, der gør det muligt for slutbrugeren at opsiges aftalen inden ændringerne træder i kraft. Slutbrugeren skal således kunne opsiges aftalen uafhængigt af en eventuel bindingsperiode. Slutbrugeren skal også have en frist til at komme ud af aftalen. Slutbrugeren undgår ved overholdelse af denne frist at blive omfattet af de nye vilkår.

Erhvervsmæssige udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal ved hver ændring konkret vurdere, om der er tale om ændringer, der ikke er af rent begunstigende karakter for slutbrugeren for på den baggrund at vurdere, om der skal ske varsling. Ændringer af rent begunstigende karakter skal, jf. § 11, stk. 1, 2. pkt., ikke varsles. Der vil ved enhver prisforhøjelse være tale om en ændring til ugunst for slutbrugeren, som skal varsles.

Ændringer af rent begunstigende karakter, herunder f.eks. generelle nedsættelser af priser, kan gennemføres uden forudgående varsel.

Ordlyden af § 11 sonderer ikke mellem væsentlige og ikke-væsentlige ændringer i abonnementsforholdet. Bestemmelsen beskriver heller ikke selve formen for varslingen. Det

antages dog, at der ikke stilles samme krav til varslingen ved mindre væsentlige ændringer, som ved varsling af væsentlige ændringer. Det beror på en konkret vurdering, hvad der udgør en væsentlig ændring, og udbyderne kan således ikke indføre faste grænser, som f.eks. at prisforhøjelser på under 10 % er mindre væsentlige.

Væsentlige ændringer skal varsles individuelt til de berørte slutbrugere. Det vil f.eks. kunne ske pr. brev, e-mail eller anden direkte og individuel kommunikation. Et afsnit på en betalingsoversigt med beskrivelse af ændringen og retten til opsigelse kan efter omstændighederne også være tilstrækkelig. Mindre væsentlige ændringer kan varsles ved annoncering i landsdækkende dagblade eller ved offentliggørelse på udbyderens hjemmeside. Alternativt skal der varsles individuelt til de berørte slutbrugere. Varsling er også behandlet i Forbrugerombudsmandens teleretningslinjer, hvortil der henvises.

§ 11 kan fraviges i erhvervsaftaler, jf. § 1, stk. 4.

Ifølge udbudsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, skal erhvervsmæssige udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere sikre, at der i aftalen om adgang til de pågældende net eller tjenester ikke er vilkår, som direkte eller indirekte binder slutbrugeren længere end den aftalte bindingsperiode, som maksimalt kan fastsættes til seks måneder, og at slutbrugere én måned før bindingsperiodens udløb til enhver tid kan opsiges aftalen med et varsel, der maksimalt kan fastsættes til én måned, og at en eventuel forudbetalt ydelse refunderes forholdsmæssigt. Indeholder abonnementet vilkår om automatisk forlængelse (f.eks. i tre måneder), der medfører, at aftalen samlet set varer mere end seks måneder, følger det af bestemmelsen, at slutbrugeren – uanset dette vilkår – efter fem måneder skal kunne frigøre sig med maksimalt én månedens varsel. I det gældende forsyningspligtdirektiv er der fastsat en maksimal bindingsperiode for forbrugerftaler på teleydelser på 24 måneder. Denne maksimale bindingsperiode er videreført med samme indhold i teledirektivets artikel 105.

Danmark har en kort maksimal bindingsperiode set i forhold til andre EU-lande, idet udbudsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, fastsætter en maksimal bindingsperiode på seks måneder for forbrugerftaler. Bestemmelsen blev indført i 1996 af hensyn til konkurrencen og mobilitet på markedet.

Bestemmelsen svarer i dag til den binding der, der findes i forbrugerftalelovens § 28, stk. 1, om bindingsperioder for løbende aftaleforhold på det generelle forbrugerområde.

Bindingsperioder i erhvervsaftaler er ikke, hverken i telereguleringen eller i forbrugerftaleloven, begrænset til seks måneder, som det er tilfældet med forbrugerftaler. Det er således almindeligt, at der tegnes abonnementer med længere bindingsperioder i erhvervsaftaler.

Den gældende regulering afvejer på den ene side hensynet til forbrugernes frie valg af teleselskab og på den anden side hensynet til teleselskabernes mulighed for at få dækket omkostninger i forbindelse med indgåelse af nye aftaler med forbrugere.

Spørgsmålet om slutbrugers rettigheder og udbyderens forpligtelser i forbindelse med opsigelse er desuden behandlet i Forbrugerombudsmandens teleretningslinjer, hvortil der henvises.

Udbydere af teleterminaludstyr, der anvendes til mobilkommunikationstjenester, skal, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 2, sikre, at slutbrugere ved aftaler om køb, lån, leje m.v. af teleterminaludstyr, der anvendes til mobilkommunikationstjenester, senest seks måneder efter kontraktens ikrafttræden ikke er bundet til, f.eks. ved SIM-lås, at anvende et bestemt elektronisk mobilkommunikationsnet. Ophævelse af bindinger skal ske uden omkostninger for slutbrugeren snarest muligt efter, at slutbrugeren har anmodet om det. Bestemmelsen omfatter udbydere af teleterminaludstyr, der anvendes til mobilkommunikationstjenester.

Ifølge udbudsbekendtgørelsens § 12, stk. 3, kan udbyderne ved forholdsmæssig refusion af eventuelle forudbetalte ydelser indføre en bagatelgrænse-ordning, hvorefter forudbetalte beløb under 25 kr. ikke refunderes slutbrugeren ved opsigelse af aftaleforholdet, ligesom udbyderen ikke vil kunne indkræve tilgodehavende under 25 kr. Ved indførsel af ordningen vil udbyderen skulle oplyse herom i den kontrakt, som ligger til grund for kundeforholdet. Hvis ordningen indføres i eksisterende aftaleforhold, vil slutbrugere skulle varsles herom, jf. § 11.

Udbudsbekendtgørelsens § 12 omfatter ikke forudbetalte kort eller elektroniske kommunikationstjenester, der kan sidestilles hermed, jf. § 1, stk. 3.

Udbudsbekendtgørelsens § 12, stk. 1-3, gælder kun for forbrugeraftaler, jf. § 12, stk. 4.

Ifølge bekendtgørelsens § 13, skal erhvervsmæssige udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere i forbindelse med det pågældende udbud sikre, at afbrydelse som følge af slutbrugers manglende betaling kun omfatter den berørte, ikke-betalte del af tjenesten eller abonnementet, medmindre der foreligger svig eller gentagne gange for sen eller manglende betaling.

Bestemmelsen indebærer eksempelvis, at hvis en kunde hos en udbyder både har mobilabonnement og fastnetabonnement, og slutbrugeren undlader at betale regningen for mobilabonnementet, må udbyderen alene afbryde mobilabonnementet, hvis der foreligger svig eller gentagne gange for sen eller manglende betaling. Det er uden betydning, hvorfor slutbrugeren ikke har betalt for den konkrete ydelse.

Udbudsbekendtgørelsens § 13 omfatter ikke forudbetalte kort eller elektroniske kommunikationstjenester, der kan sidestilles hermed, jf. § 1, stk. 3.

Med telelovens § 4, stk. 1, nr. 3, foreslås det, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at udstede regler vedrørende aftalers varighed og opsigelse i overensstemmelse med teledirektivets artikel 105. Som noget nyt vil slutbrugere, som er mikrovirksomheder, små virksomheder eller almennyttige organisationer blive omfattet af de forbrugerbeskyttende bestemmelser, medmindre de udtrykkeligt giver afkald på dette, jf. artikel 105, stk. 2.

Klima-, energi- og forsyningsministeren forventes at sikre, at kravene i teledirektivets artikel 105 om aftalers varighed og opsigelse udmøntes i dansk ret, idet de danske regler herom ikke må være lempeligere eller strengere end dem, der er nævnt i artikel 105, jf. artikel 101, stk. 1.

Ifølge artikel 105, stk. 1, kan udbyderne maksimalt fastsætte bindingsperioden til 24 måneder. Af samme bestemmelse fremgår det dog, at medlemsstaterne kan opretholde bestemmelser, der kræver en kortere maksimal bindingsperiode. Det forventes, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil fastholde den maksimale bindingsperiode på 6 måneder i Danmark.

Implementeringen af artikel 105 ses ikke i øvrigt at give anledning til væsentlige ændringer i de danske regler for aftalers varighed og opsigelse på teleområdet.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen om aftalers varighed og opsigelse skyldes, at også slutbrugere, der er mikrovirksomheder, små virksomheder samt almennyttige organisationer, bør opfattes som forbrugere og skal beskyttes på linje med disse, medmindre de giver afkald på denne beskyttelse. Herudover kan den teknologiske udvikling medføre behov for at differentiere mellem hvilke bestemmelser de forskellige typer af elektroniske kommunikationstjenester skal være omfattet af. Således gælder visse dele af artikel 105 f.eks. ikke for interpersonelle nummeruafhængige kommunikationstjenester.

Den foreslåede bestemmelse bidrager til en ensretning af regler vedrørende aftalers opsigelse og varighed på tværs af EU, således at slutbrugernes tryghed øges, uanset hvilken medlemsstat, de indgår aftale om levering af forskellige typer elektroniske kommunikationstjenester i. Dette bidrager til at skabe et velfungerende marked med høj forbrugertryghed og god konkurrence, hvor forbrugeren har mulighed for at vælge det produkt, der bedst opfylder forbrugerens behov.

I første omgang forventes det, at ministeren vil fastsætte regler svarende til de nuværende med de tilpasninger, der følger af teledirektivet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, nr. 4, bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at implementere teledirektivets artikel 107 om pakketilbud.

Der er i den nuværende telelov med tilhørende bekendtgørelser ikke specifikke bestemmelser vedrørende pakketilbud (bundles).

Der følger dog af udbudsbekendtgørelsens § 12 et forbud mod direkte og indirekte binding i mere end seks måneder, hvoraf kan udledes, at vilkår omkring afdrag, mobil-swapping og lignende kan udgøre en indirekte binding i strid med § 12, stk. 1. Det afgørende er, om aftalen og markedsføringen heraf er egnet til at give forbrugeren indtryk af, at det kan være en fordel at blive hos udbyderen efter udløbet af bindingsperioden, fordi kunden ellers går glip af en aftalt ydelse.

Ligeledes findes der regulering i forsyningspligtbekendtgørelsens § 23, hvoraf det følger, at et forsyningspligtabonnement, der indgår i et kombinationsabonnement, ikke må forringes ved udskillelse af dele heraf i særskilte tillægsydelser (stk. 1). Endvidere må priser og vilkår for adgang til og brug af forsyningspligtudbyderens forsyningspligttydelser ikke fastsættes på en sådan måde, at slutbrugeren tvinges til at aftage eller betale for tjenester, faciliteter eller andre ydelser, som ikke er nødvendige for den forsyningspligttydelse, der er anmodet om (stk. 2).

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, nr. 4, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at fastsætte regler vedrørende tjenester og terminaludstyr, der indgår i en pakke, hvor mindst én af ydelserne er en elektronisk kommunikationstjeneste, jf. teledirektivets artikel 107. Der er tale om en ny bestemmelse.

Begrebet ”pakketilbud” er ikke defineret i teledirektivet, men det følger af betragtning 283 til teledirektivet, at ”en pakke anses for at foreligge i tilfælde, hvor elementerne i pakken ydes eller

sælges af samme udbyder i henhold til samme aftale eller i henhold til aftaler, som er tæt forbundet med eller knyttet til hinanden.”

Det følger af artikel 107, stk. 1, at hvis blot én af de omfattede tjenester i en pakke er en internetadgangstjeneste eller en offentligt tilgængelig nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste, finder artikel 102, stk. 3 (aftaleresume), artikel 103, stk. 1 (gennemsigtighed og offentliggørelse af oplysninger), artikel 105 (varighed og opsigelse) og artikel 106, stk. 1 (skift af udbyder af internetadgangstjeneste), anvendelse på alle elementerne i pakken, herunder tilsvarende anvendelse på de elementer, der ellers ikke er omfattet af disse bestemmelser. Bestemmelsen om pakketilbud vil også finde også anvendelse på slutbrugere, der er mikrovirksomheder, små virksomheder eller nonprofitorganisationer, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at give afkald på alle eller dele af disse bestemmelser. Således udvides altså de forbrugerbeskyttende bestemmelser, som angår ét element i et pakketilbud til at omfatte alle elementer i pakketilbuddet.

Med den foreslåede bestemmelse bemyndiges ministeren endvidere til at implementere teledirektivets artikel 107, stk. 2, hvorefter forbrugeren har ret til at opsig alle elementer i pakken inden udløbet af aftaleperioden såfremt forbrugeren på grund af manglende levering eller manglende overensstemmelse med aftalen har ret til at opsig et element i pakken.

Med den foreslåede bestemmelse bemyndiges ministeren ydermere til at implementere artikel 107, stk. 3, om, at eventuelle abonnementer på supplerende tjenester eller terminaludstyr, der sælges eller distribueres af samme udbyder af elektroniske kommunikationstjenester, ikke påvirker den oprindelige aftales varighed, medmindre forbrugeren udtrykkeligt accepterer dette. Dette stykke finder også anvendelse på slutbrugere, der er mikrovirksomheder, små virksomheder eller nonprofitorganisationer, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at give afkald på alle eller dele af disse bestemmelser.

Medlemsstaterne har jf. artikel 107, stk. 5, frihed til at beslutte, at også andre rettigheder end de i stk. 1 nævnte, skal gælde for alle elementer i pakken. De rettigheder, som opregnes artikel 107, stk. 1, omfatter de bestemmelser, som har størst betydning for slutbrugeres fri mulighed for at skifte udbyder, og som er vigtigst for beskyttelsen af forbrugere som den svage aftalepart. Der ses derfor ikke umiddelbart behov for at lade pakketilbud omfatte af andre rettigheder end de oplyste, og de, der følger af den generelle forbrugerbeskyttelse.

Pakketilbud er blevet stadigt mere udbredte og udgør en vigtig faktor i konkurrencen. Forskellige tjenester og terminaludstyr i en pakke kan være underlagt forskellige regler vedrørende opsigelse af aftalen og udbyderskift eller aftalemæssige forpligtelser vedrørende erhvervelse af terminaludstyr, hvilket kan gøre det uigennemskueligt for slutbrugeren.

Den foreslåede bestemmelse skyldes, at pakketilbud, selvom det ofte medfører fordele for slutbrugerne, kan gøre et udbyderskift mere besværligt og dyrt, eller øge risikoen for at slutbrugeren fastlåses til en aftale. Ved at indføre kravene i artikel 107 for pakketilbud vil det blive nemmere for en slutbruger at gennemskue de vilkår, der gælder, idet vilkårene vil være ens for alle elementer i pakken.

Det forventes, at ministeren i udbudsbekendtgørelsen vil fastsætte regler vedrørende udbud af pakketilbud.

Dette vil bidrage til ensartet regulering af pakketilbud på tværs af EU samt gøre det enklere for slutbrugere at gennemskue, hvilke vilkår der gælder, når de indgår aftale om et pakketilbud, idet de forbrugerbeskyttende vilkår vil udbredes til at gælde for alle elementer af aftalen.

I forhold til at kunne opsig alle elementer i pakken såfremt blot ét af elementerne kan opsiges pga. manglende overensstemmelse med aftalen, ses det i praksis, at de forskellige elementer i et pakketilbud er så nært forbundne, at dette allerede er tilfældet i dansk ret i dag.

Vedrørende forbuddet mod at køb af en supplerende tjeneste eller terminaludstyr medfører en forlængelse af bindingen forventes dette ikke at være en udfordring på det danske marked, hvor et tilkøb af en tillægstjeneste ikke i sig selv medfører en forlængelse af en forbrugers abonnement. Derimod vil et skifte til en anden type abonnement med en anden sammensætning af tjenester hos samme udbyder kunne medføre en fornyet bindingsperiode, ligesom eksempelvis et skift af mobiltelefon på en aftale, der tilbyder dette, kan medføre en tegning af ny abonnementsaftale og dermed en fornyet bindingsperiode. Afgørende vil være, om der er tale om supplerende tjenester eller terminaludstyr, eller om der er tale om en udskiftning af den primære tjeneste eller det primære terminal udstyr. Det vil være op til Teleankenævnet i praksis at tage stilling til, hvorvidt et konkret forhold er i strid med bestemmelsen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, nr. 5, implementerer teledirektivets artikel 115 om faciliteter, som teleudbydere kan pålægges at stille til rådighed for abonnenterne. Teledirektivets artikel 115 erstatter forsyningspligtdirektivets artikel 29.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 4, stk. 2, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om pligt til at stille særlige funktioner og faciliteter eventuelt gratis til rådighed for slutbrugerne.

Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelse nr. 715 af 23. juni 2011 om udbud af elektroniske kommunikationstjenester (udbudsbekendtgørelsen).

Ifølge udbudsbekendtgørelsens § 16, stk. 1, nr. 1, jf. § 2, stk. 1, nr. 7, skal erhvervsmæssige udbydere af taletelefonitjenester til slutbrugere tilbyde slutbrugeren standsning af viderestilling fra tredjemand. Derved forstås, at en konkret automatisk viderestilling, der er etableret til en slutbrugers nummer, standses efter anmodning fra slutbrugeren. Standsning af viderestilling omfatter en konkret automatisk viderestilling fra tredjemand. Det betyder, at der ikke er tale om, at det på forhånd skal være muligt at hindre al viderestilling til et nummer, men derimod om et efterfølgende indgreb i forhold til en konkret foretaget viderestilling.

Ifølge udbudsbekendtgørelsens § 16, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2, jf. § 2, stk. 1, nr. 8 og 9, skal erhvervsmæssige udbydere af taletelefonitjenester til slutbrugere tilbyde slutbrugeren spærring. Dvs. spærring for, at der kan foretages opkald generelt, spærring for opkald til udenlandske numre eller spærring for opkald til informations- og indholdstjenester, der normalt er dyrere end almindelige opkald. Uanset spærring skal der dog altid være mulighed for 112-opkald. Ved spærring forstås, at udbydere af taletelefonitjenester til slutbrugere tilbyder slutbrugeren mulighed for at hindre brug af tjenesten (udgående opkald) ved brug af en kode. Slutbrugeren skal ved at anvende en kode kunne etablere og ophæve spærringen med umiddelbar virkning. Det fremgår af bestemmelsen, at spærring skal kunne etableres og ophæves ”via en eller flere af de tjenester, som

aftalen vedrører”. Herved forstås, at funktionen (spærring) som minimum skal tilbydes via samme tjenestetype, som abonnementet omfatter, men at den herudover også kan tilbydes via andre tjenester. Det er ikke tilstrækkeligt, at etablering og ophævelse af spærringen ved brug af en kode tilbydes via slutbrugerens almindelige adgangskode til tjenesten, f.eks. pinkoden til SIM-kortet for så vidt angår mobiltjenester.

Pligten til at spærre eller åbne for adgangen til informations- og indholdstjenester, jf. udbudsbekendtgørelsens § 16, stk. 1, nr. 3, påhviler alene de udbydere, der giver slutbrugerens mulighed for at foretage opkald til informations- og indholdstjenester. Den første etablering og ophævelse af spærring for adgang til informations- og indholdstjenester, jf. stk. 1, nr. 3, skal være gratis for slutbrugerens. Udbyderen kan dog for at forhindre misbrug opkræve et gebyr for efterfølgende etableringer og ophævelser af spærringen.

Ifølge udbudsbekendtgørelsens § 17 skal erhvervsmæssige udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere, hvis der ved udbuddet anvendes forbrugsafhængig debitering, tilbyde slutbrugerens saldooplysning, jf. § 2, stk. 1, nr. 10, via en eller flere af de tjenester, som aftalen vedrører. Saldooplysning skal indgå som en integreret del af den tjeneste, der er indgået aftale om mellem udbyderen og slutbrugerens. Det betyder, at ethvert abonnement med forbrugsafhængig debitering skal indeholde faciliteten saldooplysning.

Ifølge udbudsbekendtgørelsens § 17, stk. 2-5, skal slutbrugerens have adgang til saldooplysning minimum ti timer dagligt. Oplysninger, der ligger til grund for saldooplysning, skal som minimum opdateres med intervaller på 24 timer. Opkald foretaget fra eller modtaget på en mobilterminal i udlandet, skal opdateres senest 24 timer efter, at udbyderen har modtaget oplysningerne, dog senest 31 døgn efter at opkaldet er foretaget. Oplysninger, der vedrører opkald til manuelt betjente særtjenester, skal som minimum opdateres med intervaller på 72 timer.

Ifølge udbudsbekendtgørelsens § 17, stk. 6, gælder kravene om opdateringshyppighed ikke ved opkald foretaget fra udlandet, der faktureres og opkræves af udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere i Danmark på baggrund af data fra udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i udlandet, f.eks. modtager-betaleropkald.

Ifølge udbudsbekendtgørelsens § 17, stk. 7, skal enhver saldooplysning tilbydes slutbrugerens til en taksering, der ikke overstiger den laveste anvendte taksering, som udbyderen anvender for den pågældende tjeneste. Bestemmelsen gælder for alle saldooplysningstjenester, som udbyderen tilbyder, uanset om der er tale om den eller de tjenester, som udbydes i medfør af stk. 1. Også saldooplysning via andre tjenester end dem, der udgør minimumskravet i stk. 1, skal derfor takseres i overensstemmelse med stk. 7.

Ifølge udbudsbekendtgørelsens § 18, stk. 1, skal erhvervsmæssige udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere, hvis der ved udbuddet af tjenesten anvendes forbrugsafhængig debitering, tilbyde slutbrugerens saldokontrol. Ved saldokontrol forstås en funktion, hvor den udbudte tjeneste spærres for yderligere forbrug umiddelbart efter, at det er konstateret, at forbruget har overskredet et beløb, der på forhånd er aftalt mellem udbyderen og slutbrugerens, jf. § 2, stk. 1, nr. 11.

Ifølge udbudsbekendtgørelsen § 18, stk. 2-5, skal spærring med umiddelbar virkning kunne ophæves af slutbrugerens ved brug af en kode. Spærringen skal kunne ophæves via en af de tjenester,

som aftalen vedrører. Spæringsfunktionen i saldokontrolordningen retter sig mod forbrugsafhængig debitering, idet hensigten med funktionen er, at slutbrugeren kan sikre, at der ikke sker yderligere debitering for brug af tjenesten. ”Forbrug” omfatter både det forbrug, der skyldes slutbrugeren egenhændige brug af tjenester (f.eks. opkald, afsendelse af sms-beskeder m.v.), og forbrug i form af indgående tjenester, som slutbrugeren faktureres for (f.eks. indgående indholdstakserede sms-beskeder). Saldokontrolordningen bør under alle omstændigheder præsenteres for slutbrugerne, så det klart fremgår, hvilke debiterede ydelser forbrugsgrænsen er sammensat af. Det er et krav, at tjenesten spærres for yderligere forbrug umiddelbart efter, at det er konstateret, at den aftalte forbrugsgrænse er nået. Dette krav skal sammenholdes med kravet om opdatering af saldooplysninger som minimum hver 24. time, som fremgår af § 17, stk. 3. Så snart det i udbyderens debiteringssystemer konstateres, at forbrugsgrænsen er nået, skal tjenesten spærres for yderligere forbrug. Uanset den nævnte spærring ved overskridelse af det aftalte saldomaksimum skal der kunne foretages opkald til den offentlige alarmtjeneste (112). Saldokontrol skal tilbydes slutbrugeren gratis ved aftalens indgåelse og ved justering af ordningen én gang i kvartalet. Udbyderne skal i forbindelse med aftalens indgåelse eksplicit bede slutbrugeren om at tage stilling til en eventuel aftale om saldokontrol.

Udbudsbekendtgørelsens § 18 omfatter ikke forudbetalte kort eller elektroniske kommunikationstjenester, der kan sidestilles hermed, jf. § 1, stk. 3. Telelovens § 18 kan fraviges i erhvervsaftaler, jf. § 1, stk. 4.

Foranstaltninger til forbrugskontrol er desuden behandlet i Forbrugerombudsmandens teleretningslinjer, hvortil henvises.

Ifølge udbudsbekendtgørelsens § 19, stk. 1, skal erhvervsmæssige udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere, hvis der ved udbuddet af tjenesten anvendes forbrugsafhængig debitering, tilbyde slutbrugeren enten takstopdelt regning eller specificeret regning efter slutbrugeren valg. Ved takstopdelt regning forstås en regning med opdeling af de debiterede ydelser fordelt på de takseringskategorier, som udbyderen opererer med, jf. § 2, stk. 1, nr. 12. Ved specificeret regning forstås en regning, der indeholder en specifikation af de debiterede ydelser, sådan at slutbrugeren kan identificere forbruget af tjenesten, herunder oplysninger om det kaldte nummer, dato, klokkeslæt, varighed, pris eller tilsvarende data, som danner grundlag for debitering af forbrug af tjenesten, jf. § 2, stk. 1, nr. 13.

Ifølge udbudsbekendtgørelsens § 19 stk. 2-5, skal oplysninger om det kaldte nummer ved opkald foretaget fra en mobilterminal i udlandet alene specificeres, såfremt udbyderen kan komme i besiddelse af oplysninger fra den anvendte udbyder i udlandet. Regningen skal altid tilbydes slutbrugeren gratis på enten trykt medium eller varigt elektronisk medium i forbindelse med almindelig periodisk fakturering eller i forbindelse med klagesager. Medmindre slutbrugeren beder om en bestemt regningstype ved aftaleindgåelsen, er det udbyderen der bestemmer, hvilken regningstype, der er standard, når abonnementet påbegyndes. Slutbrugeren eventuelle anmodning om en bestemt type regning antages, hvis ikke slutbrugeren giver udtryk for andet, at gælde for al fremtidig fakturering. Slutbrugeren har krav på – gratis – at modtage en specificeret regning, når slutbrugeren på forhånd har givet udbyderen besked herom. Udbyderen kan ved aftaleindgåelsen evt. bede slutbrugeren om at tage stilling til, hvilken regningstype denne ønsker, at udbyderen skal levere. Oplysninger, der opbevares i medfør af stk. 1, skal opbevares og kunne udleveres til slutbrugeren i en periode svarende til den, der fremgår af bogføringslovens § 10. Opkald, der er gratis for slutbrugeren, må ikke specificeres på regningen. I det omfang udbydere kan få data om

det kaldte nummer ved opkald foretaget fra en mobilterminal i udlandet, skal det kaldte nummer fremgå af den specificerede regning, jf. stk. 2.

Udbudsbekendtgørelsens § 19 omfatter ikke forudbetalte kort eller elektroniske kommunikationstjenester, der kan sidestilles hermed, jf. § 1, stk. 3. § 19, stk. 1-4, kan fraviges i erhvervsaftaler, jf. § 1, stk. 4.

Hvor den gældende § 4, stk. 2, bemyndiger ministeren til at implementere forsyningspligtdirektivets artikel 29, foreslås ministeren nu med bestemmelsen i telelovens § 4, stk. 1, nr. 5, bemyndiget til at implementere den tilsvarende bestemmelse i teledirektivets artikel 115 om udbud er yderligere faciliteter.

Den foreslåede ændring vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren fortsat kan pålægge udbyderne at tilbyde standsning af viderestilling, spærring for udgående opkald, saldooplysning, saldokontrol og takstopdelt og specificeret regning, se ovenfor.

Det forventes, at ministeren vil opretholde flere eller alle de nævnte eksisterende slutbrugerrettigheder med henblik på at sikre slutbrugerne gratis kontrol af deres forbrug. Disse basale rettigheder bidrager til, at slutbrugerne trygt kan indgå abonnementer hos teleselskaberne, hvilket er med til at sikre et velfungerende marked for teleydelser.

Der kan også blive tale om krav om yderligere faciliteter som f.eks. videresendelse af, eller adgang til, e-mails efter opsigelse af en aftale med en udbyder af internet tjenester, jf. teledirektivets bilag VI, del B, b). Endvidere fremgår det af artikel 115, stk. 2, at medlemsstaterne kan gå ud over listen over yderligere faciliteter i bilag VI, del A og B, for at sikre en højere forbrugerbeskyttelsesniveau.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, nr. 6, bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at implementere tilgængelighedsdirektivets artikel 4, stk. 3, jf. bilag 1, afdeling III, IV og VII, artikel 13, 14 og 23, 29 og 30.

Den gældende bestemmelse i § telelovens § 4, stk. 6, medfører, at Energistyrelsen har hjemmel til at stille særlige krav til erhvervsmæssige udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester om udformningen af de slutbrugerprodukter, disse udbydere, med henblik på at opfylde særlige brugergruppers behov. Særlige brugergrupper kan blandt andre være handicappede, ældre og brugere med særlige sociale behov.

Endvidere indeholder telelovens § 14, stk. 2, nr. 3 en pligt til at sikre særlige forsyningspligtydelser til nærmere afgrænsede grupper af personer med handicap. Forsyningspligten for personer med omfatter aktuelt oprettelse, levering og drift af en teksttefontjeneste, et døgnåbent formidlingscenter og nummeroplysning og automatisk gennemstilling til reduceret pris for nærmere afgrænsede grupper af handicappede. Klima-, energi- forsyningsministeren kan også fastsætte forsyningspligt på andre tjenester til personer med handicap.

Det fremgår af præambel 29 til tilgængelighedsdirektivet, at tilgængelighedsdirektivet supplerer teledirektivet (2018/1972/EU). Tilgængelighedsdirektivet skal være implementeret i dansk ret senest 28. juni 2022 og finder anvendelse på teletjenester, der leveres til forbrugerne seks år efter direktivets ikrafttræden, hvilket vil sige 28. juni 2025. Det nærmere omfang af forpligtelserne vil blive fastsat ved bekendtgørelse.

Målgruppen for bestemmelsen er personer med handicap, hvilket i tilgængelighedsdirektivets artikel 3, stk. 1, er defineret som personer med en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hæmme dem fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.

Ifølge artikel 2, stk. 2, finder direktivet anvendelse på tjenester, herunder elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra M2M-kommunikation. Det fremgår af direktivets bilag IV, at imødekommelse af behovene hos personer med handicap ved levering af elektronisk kommunikation, herunder de alarmkommunikationer, der er nævnt i artikel 109, stk. 2, i teledirektivet, sker ved blandt andet at levere tekst i realtid foruden talekommunikation og totalkommunikation, hvis der leveres video foruden talekommunikation.

Tekst i realtid er defineret som en slags tekstkonversation, hvor den tekst, der indtastes, sendes på en sådan måde, at brugeren opfatter kommunikationen som værende kontinuerlig tegn for tegn. Ved totalkonversation forstås multimediekonversationstjenester i realtid, som leverer symmetrisk tovejsoverførsel i realtid af video, tekst i realtid og tale mellem brugere.

Desuden opstiller direktivet tilgængelighedskrav i forbindelse med oplysninger om de udbudte teletjenester. I artikel 4, stk. 3, som henviser til bilag 1, afdeling III og artikel 13, som henviser til bilag V, er der således krav til blandt andet teksttype og tekststørrelse samt til indholdet af oplysningerne.

Tilgængelighedskravene finder kun anvendelse i det omfang, at overholdelse ikke medfører en grundlæggende ændring af tjenesten, og hvis kravene ikke medfører en uforholdsmæssig stor byrde for udbyderen. Dette fremgår af artikel 14. Vurderingen foretages af udbyderen. Udbyderen skal sende oplysningerne herom til den relevante tilsynsmyndighed.

Udbyderne skal herudover i de almindelige betingelser eller lignende oplyse om, hvordan tjenesterne opfylder tilgængelighedskravene. Oplysningerne skal omfatte en beskrivelse af de relevante krav og i relevant omfang af tjenestens udformning og brug. Udbyderne skal sikre, at der findes procedurer, således at leveringen af tjenester forbliver i overensstemmelse med de gældende tilgængelighedskrav.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, nr. 6, medfører, at ministeren bemyndiges til at implementere tilgængelighedsdirektivet, og indføre andre tilgængelighedskrav og kompenserende tjenester for personer med handicap.

Den foreslåede bestemmelse bidrager til en ensretning af regler vedrørende bestemte brugergrupperes adgang til teleydelser på tværs af EU, således at deres tryghed og lige muligheder øges, uanset i hvilken medlemsstat, de indgår aftale om levering af forskellige typer elektroniske kommunikationstjenester.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, nr. 7, bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at implementere tilgængelighedsdirektivets artikel 4, stk. 3, 2. led, jf. bilag 1, afdeling IV, a) punkt iii), som vedrører alarmkommunikation, der er nævnt i teledirektivets artikel 109, stk. 2.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 3 medfører, at ministeren kan fastsætte regler med henblik på at forpligte ejere af elektroniske kommunikationsnet og udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til at sikre slutbrugere adgang til af foretage gratis opkald til den offentlige alarmtjeneste (112) og eventuelle andre samfundsvigtige elektroniske kommunikationstjenester.

Der kan endvidere fastsættes særlige krav til adgangen til alarmtjenester for personer med handicap i medfør af telelovens § 3 og i medfør af bestemmelserne om forsyningspligt, jf. § 14. Det fremgår således af bemærkningerne til telelovens § 3, jf. Folketingstidende 2010/2011, A, lovforslag nr. 59, side 52, at bestemmelsen blandt andet indeholder hjemmel til at implementere forsyningspligtdirektivets artikel 26, stk. 4, om handicappede slutbrugeres adgang til alarmtjenester, idet medlemsstaterne sikrer, at handicappede slutbrugeres adgang til alarmtjenesterne svarer til, hvad der gælder for andre slutbrugere.

Telelovens § 3 skal ses i sammenhæng med Energistyrelsens mulighed for at fastsætte krav, som udbydere skal opfylde vedrørende særlige brugergrupperes adgang til teletjenester, jf. 4, stk. 6, samt bestemmelsen om dirigering med videre af opkald til den offentlige alarmtjeneste i telelovens § 61. Handicaptjenester på teleområdet leveret under forsyningspligt er nærmere beskrevet under bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i § 4, stk. 1, nr. 6.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 4, stk. 6, medfører, at Energistyrelsen kan stille særlige krav til erhvervmæssige udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester om udformningen af de slutbrugerprodukter, disse udbydere, med henblik på at opfylde særlige brugergrupperes behov. Særlige brugergrupper kan blandt andre være handicappede, ældre og brugere med særlige sociale behov. Bestemmelserne er en implementering af forsyningspligtdirektivets § 23 a og rammedirektivets artikel 8, stk. 2, litra a, og stk. 4, litra e, stk. 4, litra e.

Forslaget indeholder hjemmel til ministeren til at implementere de forpligtelser på teleområdet som følger af tilgængelighedsdirektivets artikel 4, stk. 3, 2. led, jf. bilag 1, afdeling IV, a punkt iii. Det fremgår af præambel 29 til tilgængelighedsdirektivet, at tilgængelighedsdirektivet supplerer teledirektivet (2018/1972/EU).

I bilag 1, afdeling IV, a punkt iii i tilgængelighedsdirektivet er det beskrevet, at for at imødekomme behovene hos personer med handicap, skal en række krav til alarmkommunikation sikres. Hvis der anvendes tale og tekst (herunder tekst i realtid), skal disse synkroniseres. Video skal også synkroniseres som totalkommunikation og sendes af udbyderne af elektroniske kommunikationstjenester til den mest passende alarmcentral.

Målgruppen for de tjenester, som fastsættes i medfør af bestemmelsen, er personer med handicap, hvilket i tilgængelighedsdirektivets artikel 3, stk. 1, er defineret som personer med en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hæmme dem ift. fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.

Det fremgår af præambel 45 til tilgængelighedsdirektivet, at medlemsstaterne i overensstemmelse med teledirektivet skal sikre, at slutbrugere med handicap har adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikation svarende til, hvad der gælder for andre slutbrugere i overensstemmelse med EU-retten, der harmoniserer tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Tilgængelighedsdirektivet skal være implementeret i dansk ret senest 28. juni 2022 og finder anvendelse på teletjenester, der leveres til forbrugerne seks år efter direktivets ikrafttræden, hvilket vil sige 28. juni 2025.

Direktivet opstiller i bilag 1, afdeling V, jf. artikel 4, stk. 8, endvidere tilgængelighedskrav i forbindelse med alarmcentralernes besvarelse af 112-opkald.

Alarmkommunikation til det fælleseuropæiske alarmnummer 112 skal besvares hensigtsmæssigt og håndteres bedst muligt i forhold til den måde, som de nationale alarmsystemer er tilrettelagt på, ved den mest passende alarmcentral. Opkaldet skal besvares ved brug af de samme kommunikationsmidler som modtaget, f.eks. ved brug af synkroniseret tale og tekst (herunder tekst i realtid) eller, hvis der leveres video, tale, tekst (herunder tekst i realtid) og video synkroniseret som totalkommunikation.

Modtagelse af alarmkommunikation varetages af den nationale alarmmyndighed, hvilket i Danmark er Justitsministeriet. Det forventes, at Justitsministeriet vil vurdere, hvilke tjenester, der er nødvendige for at opfylde direktivets krav om modtagelse og besvarelse af alarmkommunikation hos de danske alarmcentraler. Modtagelse af alarmkommunikation reguleres ikke i teleloven.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen om, at udbydere skal sikre, at tale og tekst ved alarmkommunikation og videotelefoni i forbindelse med alarmkommunikation synkroniseres, skyldes, at tilgængelighedsdirektivets stiller konkrete krav til, hvad udbyderne skal stille til rådighed af tjenester for personer med handicap. Hjemlen indsættes i § 4, nr. 7, da der netop er tale om meget specifikke krav til de tjenester, som skal stilles til rådighed for personer med handicap. Dette vurderes ikke at være indeholdt i den generelle bestemmelse i telelovens § 3.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, nr. 7, medfører, at ministeren bemyndiges til at implementere tilgængelighedsdirektivet, hvorefter der kan sikre handicappede brugere adgang til alarmkommunikation.

Bestemmelsen bidrager til en ensretning af regler vedrørende bestemte brugergrupperes adgang til alarmkommunikation på tværs af EU, således at deres tryghed og lige muligheder øges, uanset i hvilken medlemsstat alarmkommunikationen foretages i.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, nr. 8, om udbyderes klagebehandling bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at implementerede dele af teledirektivets artikel 25.

Det følger af den gældende telelovs § 4, stk. 2, at klima-, energi- og forsyningsministeren er bemyndiget til at fastsætte krav til udbydernes procedurer for behandling af klager fra slutbrugerne, herunder at sådanne klager skal undersøges af en særlig undersøgelsesenhed hos selskaberne, jf. bemærkningerne til § 4, stk. 2 jf. Folketingstidende 2010/2011, A, lovforslag nr. 59, side 53ff. Herunder vil der kunne fastsættes regler om dispensationsadgang for opfyldelse af et eller flere krav, herunder kravet om en særlig, intern undersøgelsesenhed. Dette vil eksempelvis være relevant, hvor udbuddet er af begrænset omfang, f.eks. hvor antallet af kunder er få og omsætningen lav, og det derfor vil være særligt byrdefuldt. Hjemlen giver ligeledes mulighed for at fastsætte regler om mulighed for at påklage tvister om registrering og betaling af forbrug.

Det følger af § 14 i udbudsbekendtgørelsen, at erhvervsmæssige udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere skal behandle klager fra slutbrugere og senest tre måneder efter klagens første indgivelse træffe skriftlig afgørelse i sager, hvor der klages over registreret forbrug og betaling. Hvis det i klagebehandlingen indgår, at der i en periode af en vis varighed gennemføres en særlig registrering eller overvågning af forbrug, debitering m.v. med henblik på afdækning af eventuelle fejlkilder, forlænges den nævnte frist til seks måneder. Udbyderen skal kunne redegøre for, hvorfor fristen forlænges til seks måneder.

Det følger af udbudsbekendtgørelsens § 14, stk. 2, at erhvervsmæssige udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere under klagebehandlingen over registreret forbrug og betaling skal stille opkrævningen af det omtvistede regningsbeløb i bero og undlade at afbryde slutbrugerens forbindelse. En klage har således opsættende virkning. Der sker imidlertid ikke suspension af påløb af renter under sagens behandling, jf. stk. 6. Pligten til berosætning drejer sig alene om det beløb, som klagen drejer sig om. Hvis slutbrugeren specifikt har angivet, hvilke opkald der klages over, må udbyderen godt kræve betaling for de samtaleregistreringer, der ikke er klaget over. Har slutbrugeren ikke specificeret, hvilke konkrete opkald der klages over, har udbyderen pligt til at stille hele opkrævningen af samtaleafgifter på den regning, som klagen vedrører, i bero.

Af udbudsbekendtgørelsens § 14, stk. 3, følger dog, at erhvervsmæssige udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere uanset stk. 2, kan spærre for slutbrugerens udgående trafik, hvis slutbrugerens trafikforbrug i den periode, hvor opkrævning af regningsbeløbet er stillet i bero, inden for en faktureringsmåned overskrider et beløb svarende til det højeste månedlige trafikforbrug registreret de seneste tre måneder forud for den påklagede periode. Uanset spærring skal der dog altid kunne ringes op til den offentlige alarmtjeneste (112).

Udbudsbekendtgørelsens § 14 omfatter ikke forudbetalte kort eller elektroniske kommunikationstjenester, der kan sidestilles hermed, jf. § 1, stk. 3. § 14 kan fraviges i erhvervsaftaler, jf. § 1, stk. 4.

Det følger af udbudsbekendtgørelsens § 15, at hvis udbydere efter behandling af en klage træffer afgørelse om ikke at give slutbrugeren medhold, skal udbyderen i yderligere fire uger efter det tidspunkt, hvor dette er meddelt slutbrugeren stille opkrævningen af det omtvistede regningsbeløb i bero og undlade at gennemføre en eventuel afbrydelse af slutbrugerens forbindelse i denne periode.

I alle tilfælde, hvor slutbrugeren ikke har fået fuldt ud medhold i sin klage, skal slutbrugeren vejledes om muligheden for at klage til Teleankenævnet. Klagevejledningen bør indeholde adresse, telefonnummer og eventuel hjemmeside.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, nr. 8, vil medføre, at klima- energi- og forsyningsministeren fortsat har mulighed for at fastsætte regler om udbyderes klagebehandling. Det vil blandt andet sige regler om frist for udbydernes klagebehandling, klagens opsættende virkning m.v.

Det forventes, at ministeren i det væsentlige vil videreføre udbudsbekendtgørelsens regler om udbydernes klagebehandling. Slutbrugerne vil derved få sikret deres ret til at påklage en faktura og

få den behandlet inden for en rimeligt frist uden at manglende betaling af det omtvistede beløb får konsekvens for slutbrugerens adgang til den omhandlede teletjeneste.

Den gældende bestemmelse i § 4, stk. 3, i teleloven medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at bestemme, at regler til sikring af slutbrugerrettigheder, jf. stk. 1, kun skal gælde for visse typer af aftaleforhold, herunder for aftaler med ikkeerhvervsdrivende slutbrugere, og at reglerne ikke skal kunne fraviges ved aftale. Ministeren kan desuden fastsætte nærmere regler om Energistyrelsens adgang til at dispensere fra kravene.

Bestemmelsen er udmøntet i udbudsbekendtgørelsens § 1, stk. 4, hvorefter bekendtgørelsens bestemmelser om sikring af kontraktgrundlag, varsling af ændringer, klagebehandling, spærring for udgående opkald, saldokontrol, specificeret regning og A-nummervisning kan fraviges i aftaler, hvor der er tale om kundeforhold, der ikke er omfattet af aftalelovens § 38 a om forbrugeraftaler.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 2, er en uændret videreførelse af gældende lovs § 4, stk. 3.

Visse bestemmelser i teledirektivets afsnit III og slutbrugernes rettigheder gælder alene for forbrugere. Det gælder f.eks. artikel 102, stk. 1, hvorefter teleudbyderne skal stille nærmere bestemte oplysninger til rådighed inden en forbruger bindes af en aftale. Dette er i overensstemmelse med den gældende bestemmelse i udbudsbekendtgørelsens § 9 om tilrådighedsstillelse af oplysninger, idet denne kan fraviges ved aftale, når der ikke er tale om en forbrugeraftale, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 4.

Det forventes, at klima-, energi- og forsyningsministeren ved fastsættelsen af slutbrugerrettigheder i henhold til den foreslåede § 4, stk. 1, vil sikre, at disse kun skal gælde for forbrugeraftaler i overensstemmelse med teledirektivets bestemmelser om slutbrugernes rettigheder. Dette forventes ikke at medføre væsentlige ændringer i forhold til gældende bestemmelser i udbudsbekendtgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 3, er ny, idet der ikke er bestemmelser i den gældende telelov, som undtager mikrovirksomheder, der udbyder nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, fra at leve op til krav.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 3, bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at implementere teledirektivets artikel 98, som undtager visse mikrovirksomheder fra at blive pålagt forpligtelser som udbydere.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 3, foreslås det at indsætte en undtagelse af mikrovirksomheder, der udbyder nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester.

Mikrovirksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationstjenester samt udbydere af kommunikationsnet vil ikke være undtaget.

Hvor det i den gældende lovgivning er alle erhvervs-mæssige udbydere, der pålægges krav til forbrugerbeskyttelse, og disse krav kun kan fraviges i erhvervsforhold, foreslås det med bestemmelsen at reglerne til forbrugerbeskyttelse ikke skal finde anvendelse, for udbydere

nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester der udbydes af mikrovirksomheder. De pågældende mikrovirksomheder vil således ikke blive betragtet som erhvervmæssige udbydere.

Den foreslåede bestemmelse skyldes, at mikrovirksomheder i mange henseender i teledirektivet selv er at sidestille med ikke-erhvervsdrivende slutbrugere (forbrugere) og derfor har krav på samme beskyttelse som forbrugere. De skal derfor heller ikke betragtes som erhvervmæssige udbydere, medmindre de udbyder elektroniske kommunikationstjenester, jf. telelovens § 2, nr. 7.

Endvidere skyldes den foreslåede bestemmelse, at det vil være uforholdsmæssigt byrdefuldt og vanskeligt at pålægge mikrovirksomheder, som kun udbyder nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester at skulle leve op til de krav, der stilles til udbydere, medmindre den pågældende mikrovirksomhed også udbyder elektroniske kommunikationstjenester.

Ved at stille færre krav til mikrovirksomheder, der kun udbyder nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, forventes det, at mindre mikrovirksomheder lettere at kunne etablere sig på markedet, hvilket kan bidrage til innovation af kommunikationstjenester.

Til nr. 7

Den foreslåede bestemmelse i § 4 a bemyndiger Energistyrelsen til at implementereteledirektivets artikel 97, stk. 2, 103, stk. 1-3, 104, og 106, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse indeholder hjemler til Energistyrelsen til at fastsætte nærmere regler på en række områder af mere teknisk karakter, set i forhold til de hjemler, der foreslås fastsat i telelovens § 4.

Den foreslåede bestemmelse indeholder hjemmel for Energistyrelsen til at fastsætte nærmere regler om gennemsigtighed, sammenligning af tilbud og offentliggørelse af oplysninger, tjenestekvalitet, skift af bredbåndsudbydere, og spærring ved bedrageri og misbrug.

Den foreslåede bestemmelse i § 4 a, stk. 1, nr. 1, bemyndiger Energistyrelsen til at implementereteledirektivets artikel 103, stk. 1-3, som erstatter forsyningspligtdirektivet artikel 21, stk. 1-3.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 4, stk. 5, medfører, at Energistyrelsen bemyndiges til at fastsætte regler som forpligter udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere til at offentliggøre oplysninger om priser, standardbetingelser og -vilkår, kvalitet, gebyrer m.v. for de tjenester, de tilbyder, og regler om udbydernes oplysningspligt over for slutbrugeren. Med denne bemyndigelse kan Energistyrelsen pålægge erhvervmæssige udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester at offentliggøre sammenlignelige og ajourførte oplysninger om priser, kvalitet, eventuelle gebyrer, standardbetingelser og -vilkår med videre.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4 a, stk. 1, nr. 1, vil medføre, at Energistyrelsen bliver bemyndiget til at udstede regler om gennemsigtighed, sammenligning af tilbud og offentliggørelse af oplysninger i overensstemmelse med teledirektivets artikel 103, stk. 1-3.

I henhold til artikel 103, stk. 1, skal det sikres, at når udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester underlægger leveringen af disse tjenester betingelser og vilkår, offentliggøres de oplysninger, der er omhandlet i bilag IX. Bilag IX svarer i det væsentligste til bilag II til forsyningspligtbekendtgørelsen.

De oplysninger, der ifølge bilag IX skal sikres offentliggjort, er blandt andet virksomhedens kontaktoplysninger, beskrivelse af de tjenester, der udbydes, omfanget af de tjenester, der udbydes, og de vigtigste egenskaber for hver udbudt tjeneste, takster for de udbudte tjenester, herunder oplysninger om kommunikationsmængder (såsom begrænsninger på dataforbrug, antallet af taleminutter, antallet af beskeder), kundeservice, oplysninger om aftalens varighed og gebyrer ved for tidlig opsigelse af aftalen, oplysninger om adgang til beredskabstjenester og lokaliseringsoplysninger om den kaldende part mv.

Det fremgår af teledirektivets bilag IX, at myndighederne afgør, hvilke oplysninger der er relevante, at udbyderne offentliggør, og hvilke oplysninger der skal offentliggøres af myndigheden selv for at sikre, at alle slutbrugere har mulighed for at træffe et informeret valg.

Oplysningerne skal offentliggøres på en klar, forståelig og maskinlæsbar måde, og i et format, der er tilgængeligt for slutbrugere med handicap, i overensstemmelse med EU-rettens krav.

I overensstemmelse med artikel 103, stk. 2, foreslås det, at Energistyrelsen bliver bemyndiget til at udstede regler, der sikrer slutbrugere gratis adgang til mindst ét uafhængigt sammenligningsværktøj, som gør dem i stand til at sammenligne og evaluere forskellige internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, og, hvor det er relevant, offentligt tilgængelige nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester med hensyn til priser og takster for tjenester leveret mod tilbagevendende eller forbrugsbaserede direkte pengebetalinger, og kvaliteten af de ydede tjenester, hvor der tilbydes et minimum af tjenestekvalitet, eller virksomheden skal offentliggøre sådanne oplysninger i henhold til artikel 104.

I artikel 103, stk. 3, opstilles forskellige krav til sammenligningsværktøjet, herunder at det skal være operationelt uafhængigt af udbyderne og sikre, at udbyderne behandles lige i søgeresultaterne, at det klart skal oplyse, hvem der ejer og driver sammenligningsværktøjet, at det skal levere præcise og ajourførte oplysninger med angivelse af tidspunktet for den seneste ajourføring, at det skal være åbent for enhver udbyder elektroniske kommunikationstjenester og nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, at det skal sørge for en effektiv procedure til indberetning af ukorrekte oplysninger m.v.

Det fremgår endvidere af artikel 103, stk. 3, at sammenligningsværktøjer, der opfylder ovennævnte krav efter anmodning fra udbyderne skal certificeres af den behørig myndighed.

Det fremgår endvidere af stk. 3, at offentliggjorte oplysninger gratis og i åbne dataformater skal kunne benyttes af tredjeparter.

Baggrunden for de foreslåede ændringer er, at myndighederne ikke længere blot skal have mulighed for at pålægge udbydere at offentliggøre transparente, sammenlignelige, fyldestgørende og ajourførte oplysninger, men efter ordlyden af artikel 103, stk. 1, skal sikre, at oplysningerne omhandlet i bilag IX til teledirektivet offentliggøres.

Det forventes, at Energistyrelsen vil udstede regler vedrørende artikel 103, stk. 1. Det vil sige oplysning om, hvilke tjenester der udbydes mv., for at sikre, at slutbrugerne har mulighed for at træffe et informeret valg.

Det forventes ikke, at Energistyrelsen selv vil udbyde et uafhængigt sammenligningsværktøj i henhold til artikel 103, stk. 2, idet der på det danske marked allerede findes en række uafhængige sammenligningsværktøjer, der dækker dette behov. Såfremt markedet ikke længere leverer disse værktøjer, vil bemyndigelsen kunne udmøntes.

Det følger af artikel 103, stk. 3, at den myndighederne på anmodning af udbyderen af et sammenligningsværktøj skal certificere værktøjet. Af bemærkning 268 fremgår at ”Medlemsstaterne bør kunne fastsætte, hvor ofte sammenligningsværktøjerne skal gennemgå og ajourføre de oplysninger, som de formidler til slutbrugerne, under hensyntagen til hvor ofte udbydere af internetadgangstjenester og af offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester almindeligvis ajourfører deres oplysninger om takster og kvalitet.” Der er således ikke tale om en certificering i ordets traditionelle forstand, men nærmere en art kvalitetskontrol.

Den foreslåede bestemmelse i § 4 a, stk. 1, nr. 2, om tjenestekvalitet bemyndiger Energistyrelsen til at implementere teledirektivets artikel 104, som erstatter forsyningspligtdirektivet artikel 22.

Forsyningspligtdirektivets bestemmelser om tjenestekvalitet er implementeret i teleloven § 4, stk. 4. Bestemmelsen er ikke udmøntet.

Med bestemmelsen i telelovens § 4 a, stk. 1, nr. 2, foreslås det, at Energistyrelsen bliver bemyndiget til at udstede regler, der i overensstemmelse med teledirektivets artikel 104 pålægger udbydere af elektroniske kommunikationstjenester og nummeruafhængige interpersonelle i kommunikationstjenester at offentliggøre omfattende, sammenlignelige, pålidelige, brugervenlige og ajourførte oplysninger for slutbrugerne om deres tjenesters kvalitet og om foranstaltninger til sikring af samme adgangsmuligheder for slutbrugere med handicap. Videre foreslås det, at Energistyrelsen i koordination med andre kompetente myndigheder kan kræve, at udbyderne skal meddele forbrugeren, hvis kvaliteten af de tjenester, som de udbyder, er afhængig af eventuelle eksterne faktorer såsom kontrol af signaltransmission eller netforbindelse.

Det foreslås endvidere i overensstemmelse med teledirektivets artikel 104, at Energistyrelsen i koordination med andre kompetente myndigheder under hensyn til BEREC's retningslinjer kan specificere hvilke parametre for tjenesters kvalitet der skal måles, hvilke målemetoder der kan anvendes, hvilke oplysninger der skal offentliggøres, samt i hvilken form og på hvilken måde det skal ske, herunder om der skal være kvalitetscertificeringsordninger, jævnfør artikel 104, stk. 2 og bilag X. For udbydere af adgang til et offentligt elektronisk kommunikationsnet er parametrene nævnt i bilag X leveringstid for tilslutning, fejlfrekvens pr. abonnentledning og ventetid for fejlretning.

For udbydere af internetadgangstjenester er parametrene latenstid, jitter og pakkeab.

Den foreslåede bestemmelse vil kunne fremme sammenligneligheden i hele unionen.

Det forventes ikke, at Energistyrelsen vil udmønte hjemlen, medmindre markedet undergår markante ændringer. Det danske marked er præget af god og velfungerende konkurrence, og udbydere er derfor motiverede for at levere tjenester af høj kvalitet for at holde på eksisterende kunder samt at få flere. Der ses derfor ikke nationalt på nuværende tidspunkt at være behov for at kræve offentliggørelse af oplysninger om tjenestekvalitet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4 a, stk. 1, nr. 3, bemyndiger Energistyrelsen til at implementere teledirektivets artikel 106, stk. 1, om skift af bredbåndsudbydere. Bestemmelsen er ny.

Der er ikke gældende regulering, der pålægger udbydere af internetadgangstjenester at overflytte slutbrugere fra én udbyder til en anden, uanset om der er tale om skift mellem samme eller to forskellige teknologier.

Ønsker en slutbruger på nuværende tidspunkt at skifte fra én udbyder til en anden, skal slutbrugeren først opsig sin aftale hos den nuværende udbyder og dernæst tegne aftale med en anden udbyder. Benytter udbyderne forskellige teknologier – eksempelvis coax og fiber – er skiftet mellem udbydere oftest uproblematisk, bortset fra at slutbrugeren selv skal sørge for at planlægge, således at ophøret af den ene aftale og opstarten af den ny aftale overlapper og der derfor ikke opleves nedetid.

Skiftes der derimod mellem udbydere, der skal benytte samme accesslinje i et net, er der større behov for indbyrdes koordinering imellem udbyderne. Hidtil har dette for kobbernettet været forsøgt løst med ”Brancheaftale om håndtering af xDSL-kunder som skifter operatør”, mens skift på tværs af teknologier ikke har været omfattet af en aftale.

I teleudspillet af 2018 indgår et initiativ om, at det skal være ”Lettere for forbrugerne at skifte bredbåndsselskab”. Formålet er, at slutbrugere, der ønsker at skifte bredbånds-leverandør, skal kunne give den nye leverandør eller evt. en skifteagent fuldmagt til at håndtere de praktiske detaljer i forbindelse med skiftet. Siden teleudspillet har aktørerne i telebranchen arbejdet på en brancheaftale.

Med sigte på at opfylde dette, har branchen arbejdet frem imod en aftale om enkle, administrative processer for at muliggøre at en slutbruger ved ethvert form for skift af bredbåndsudbyder på faste net (DSL, fiber, coax), herunder på tværs af teknologier, let skulle kunne give den modtagende udbyder fuldmagt til at opsig kundens eksisterende aftale om levering af bredbånd og koordinere overflytningen af aftaleforholdet med så lidt nedetid eller overlap som muligt. Arbejdet er ikke tilendebragt.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4 a, stk. 1, nr. 3, foreslås Energistyrelsen bemyndiget til at udstede regler vedrørende skift af udbydere af internetadgangstjenester i overensstemmelse med teledirektivets artikel 106, stk. 1.

Reglerne vil kunne omfatte krav om at forsyne slutbrugeren med tilstrækkelige oplysninger før og under skiftet, samt sikre, at tjenesten fortsat er tilgængelig, medmindre dette ikke teknisk er muligt. Den modtagende udbyder vil skulle sikre, at aktiveringen af dennes internetadgangstjeneste finder sted inden for det kortest mulige tidsrum på en med slutbrugeren udtrykkeligt aftalt dato, mens den afgivende udbyder fortsat vil skulle stille sin internetadgangstjeneste til rådighed på samme vilkår,

indtil den modtagende udbyder aktiverer sin tjeneste. Den nedetid, der måtte være forbundet med skift på samme accesslinje må ikke udgøre mere end én arbejdsdag.

Reglerne vil endvidere kunne omfatte helt eller delvist forbud mod winback i forbindelse med skifte af udbyder af internetadgangstjenester. Ved winback forstås, at den afgivende udbyder kontakter kunden, efter, at kunden har opsagt abonnementet, for at undgå at kunden skifter udbyder. Et delvist forbud kunne f.eks. bestå i, at henvendelser fra afgivende udbyder til abonnenten kun må ske med udtrykkeligt samtykke, eller at der udelukkende må ske winback-henvendelser med tilbud om abonnementer, som er genstand for markedsføring på det tidspunkt, hvor abonnentens opsigelse kommer den afgivende udbyder til kendskab.

Den foreslåede bestemmelse skyldes vedtagelsen af teledirektivets artikel 106, stk. 1, og at slutbrugerne bør kunne træffe velinformerede valg og skifte udbyder, når det er i deres interesse, således at de kan få fuldt udbytte af konkurrencen på markedet. Det er afgørende at sikre, at de kan gøre dette med så få hindringer af juridisk, teknisk eller praktisk art som muligt, og på en så simpel måde som muligt.

Med bestemmelsen bliver det muligt for Energistyrelsen at fastsætte regler om, at skift af bredbåndsudbyder skal være lige så enkelt for slutbrugeren, som det i dag er at skifte udbyder af nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste grundet reglerne om nummerportering. Hvis udbyderne indgår en brancheaftale om skift af bredbåndsudbyder, forventer Energistyrelsen ikke at der vil være behov for at udmønte bemyndigelsen.

Den foreslåede bestemmelse forventes at bidrage til at øge slutbrugernes tryghed i forbindelse med skift af udbyder og gøre dem mere villige til at deltage aktivt i konkurrenceprocessen, hvis der er gennemsigtige, præcise og rettidige oplysninger om udbyderskift til rådighed. Tjenestudbyderne bør sikre tjenestens kontinuitet, så slutbrugerne har mulighed for at skifte udbyder uden at blive hæmmet af risikoen for, at tjenesten er utilgængelig, og, hvis det er teknisk muligt, give mulighed for at skifte på den dato, som slutbrugerne ønsker.

Den foreslåede bestemmelse i § 4 a, stk. 1, nr. 4, om spærring ved bedrageri og misbrug bemyndiger Energistyrelsen til at implementere teledirektivets artikel 97, stk. 2, som erstatter forsyningspligt direktivet artikel 28, stk. 2.

Den gældende bestemmelse i § telelovens § 4, stk. 8, medfører, at Energistyrelsen bemyndiges til at fastsætte regler om spærring i tilfælde af svig eller bedrageri.

Ved spærring forstås, at adgangen til at foretage opkald til eller modtage opkald fra et aktuelt nummer eller tilgå en specifik tjeneste afskæres rent teknisk. Det er alene adgangen til at kalde op til eller modtage opkald fra det specifikke nummer eller adgangen til den specifikke tjeneste, der vil kunne spærres. Spærringen kan således ikke påvirke slutbrugeren eller udbyderens øvrige adgang til opkald eller tjenester.

Der kan eksempelvis foreligge svig eller misbrug i tilfælde, hvor danske slutbrugere forledes til at ringe til dyre, udenlandske numre eller tilgå tjenester, hvortil der knytter sig uforholdsmæssige og uigennemsigtige, dyre takster. Et eksempel herpå er de såkaldte Wangiri-opkald (Wangiri betyder "ét ring"), hvor der ringes op lægges på, inden slutbrugeren når at tage telefonen. Formålet er at få

slutbrugeren til at ringe tilbage til nummeret, som er et udenlandsk nummer med høj opkaldstakst, hvorved bedragerne beriger sig.

En anden type svindel er den såkaldte ”spoofing”, hvor der vises et andet A-nummer end dét, der egentlig ringes op fra. Dette sker eksempelvis for at give et opkald mere troværdighed, idet man er mere tilbøjelig til at besvare et opkald fra et nationalt nummer, man ikke kender, end fra et internationalt. Herefter vil bedrageren i den anden ende af opkaldet forsøge at franarre én oplysninger. Spoofing er til stor gene for både den slutbruger, der forsøges bedraget, og den slutbruger, der er indehaver af det pågældende nummer, som bedrageren ”forklæder” sig som.

Energistyrelsen kan endvidere fastsætte regler om at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal tilbageholde relevante indtægter fra samtrafik eller andre tjenester fra udbyderen af det aktuelle nummer eller den aktuelle tjeneste.

Spærring efter bestemmelsen kan ikke begrundes i selve indholdet af kommunikationen, men alene i vilkårene – herunder særligt prisen.

Slutteligt bemyndiger bestemmelsen i telelovens § 4, stk. 8, Energistyrelsen til at beskrive hvordan og under hvilke forudsætninger, udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal træffe og håndtere kvalificerede afgørelser om spærring på grundlag af svig eller bedrageri.

Bemyndigelsen er ikke udmøntet. Branchen håndterer generelt svig og bedrageri ved at spærre for opkald til eller fra bestemte numre, hvis der rettes henvendelse til udbyderen om misbrug og svig, eller hvis der er usædvanlig stor aktivitet fra eller til et nummer. Der er en fortsat dialog mellem udbyderne om, hvordan svig og misbrug bedst kan håndteres, ligesom der i internationalt regi arbejdes frem imod tekniske løsninger, der kan fungere på et mere overordnet niveau end det nuværende, hvor hver sag om misbrug af numre eller tjenester håndteres konkret.

Med bestemmelsen i telelovens § 4 a, stk. 1, nr. 4, foreslås det, at Energistyrelsen fortsat bemyndiges til at udstede regler vedrørende teleselskabers håndtering af svig og misbrug af numre og tjenester, således at der kan stilles krav om brug af tekniske løsninger, når disse findes. Videre vil Energistyrelsen også fortsat kunne stille krav om at indtægter fra samtrafik tilbageholdes, ligesom styrelsen vil kunne beskrive, hvordan og under hvilke forudsætninger, udbyderne skal træffe og håndtere kvalificerede afgørelser om spærring.

Den foreslåede bestemmelse har baggrund i et ønske om at muliggøre bekæmpelsen af bedrageri og misbrug, hvor numre og/eller tjenester benyttes. Endvidere har bestemmelsen baggrund i redaktionelle ændringer som følge af en regelsanering med formålet at gøre bestemmelsen lettere læselig. Den gældende § 4 indeholder både minister- og styrelsehjemler, og foreslås derfor opdelt i to separate bestemmelser.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4 a, stk. 1, nr. 4, vil medføre, at risikoen for uberettiget fakturering af trafik dannet på baggrund af tredjemands svigagtige handling minimeres, idet ministeren får mulighed for at indføre regler om spærring for trafik og tilbageholdelse af relevante indtægter, hvis det vurderes, at udbyderne ikke behandler problemer med misbrug og bedrageri tilfredsstillende.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4 a, stk. 2, er ny, idet der ikke findes en lignende bestemmelse i den gældende telelov, som undtager mikrovirksomheder, der udbyder nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester fra at leve op til krav.

Den foreslåede bestemmelse implementerer teledirektivets artikel 98, som undtager visse mikrovirksomheder fra at blive pålagt forpligtelser som udbydere.

Med bestemmelsen i telelovens § 4 a, stk. 2, foreslås det, at mikrovirksomheder, der udbyder nummeruafhængige, interpersonelle kommunikationstjenester undtages fra at skulle opfylde de krav, der ellers gælder for udbud til slutbrugere.

Mikrovirksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationstjenester samt udbydere af kommunikationsnet vil ikke være undtaget.

Hvor det i den gældende lovgivning er alle erhvervsmæssige udbydere, der pålægges krav til forbrugerbeskyttelse, og disse krav kun kan fraviges i erhvervsforhold, foreslås det med bestemmelsen at reglerne til forbrugerbeskyttelse ikke skal finde anvendelse, for udbydere nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester der udbydes af mikrovirksomheder. De pågældende mikrovirksomheder vil således ikke blive betragtet som erhvervsmæssige udbydere.

Den foreslåede bestemmelse skyldes, at mikrovirksomheder i mange henseender i teledirektivet selv er at sidestille med ikke-erhvervsdrivende slutbrugere (forbrugere) og derfor har krav på samme beskyttelse som forbrugere. De skal derfor heller ikke betragtes som erhvervsmæssige udbydere, medmindre de udbyder elektroniske kommunikationstjenester, jf. § 2, nr. 7.

Endvidere skyldes den foreslåede bestemmelse, at det vil være uforholdsmæssigt byrdefuldt og vanskeligt at pålægge mikrovirksomheder, som kun udbyder nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester at skulle leve op til de krav der stilles til udbydere, medmindre den pågældende mikrovirksomhed også udbyder elektroniske kommunikationstjenester.

Ved at stille færre krav til mikrovirksomheder, der kun udbyder nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, forventes mindre mikrovirksomheder lettere at kunne etablere sig på markedet, hvilket kan bidrage til innovation af kommunikationstjenester.

Til nr. 8

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14 om nyaffattelse af bestemmelsen giver klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndigelse til at implementere teledirektivets artikel 84.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 14 udgør bemyndigelsen til at fastsætte de overordnede principper for forsyningspligt på teleydelser i Danmark, herunder hvilke ydelser, der kan pålægges forsyningspligt på.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14 om nyaffattelse af bestemmelsen vil medføre, at der gives klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndigelse til at fastsætte, hvilke ydelser, der skal gælde forsyningspligt for, og hvem der skal have krav på at aftage forsyningspligtgydelserne. Baggrunden for nyaffattelsen af bestemmelsen i telelovens § 14 er at bringe bestemmelsen i overensstemmelse med teledirektivet og de ændringer, der er foretaget i forhold til de gældende direktiver.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 1, implementerer dele af teledirektivets artikel 84, stk. 1, om forsyningspligtigheder til en overkommelig pris. Teledirektivets artikel 84, stk. 1, erstatter dele af forsyningspligtsdirektivets artikel 3, stk. 1.

Den gældende bestemmelse er en formålsbestemmelse, som medfører at forsyningspligten skal sikre alle slutbrugere adgang til en række grundlæggende elektroniske kommunikationstjenester på rimelige vilkår og til rimelige priser. De forsyningspligtige tjenester fremgår af forsyningspligtsdirektivet.

Den foreslåede formulering af bestemmelsen i telelovens § 14, *stk. 1*, vil betyde, at der forsat vil være tale om en formålsbestemmelse. Det foreslås, at slette "alle slutbrugere", da det er foreslået, at der i § 14, stk. 6, nr. 4, indsættes en bemyndigelse for klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte hvem forsyningspligten skal gælde for. Endvidere foreslås det at slette "en række", da forsyningspligten omfatter de tjenester, som teledirektivet forpligter til. Endelig foreslås det at ændre "rimelige" til "overkommelige" for sprogligt at tilpasse bestemmelsen til teledirektivet.

Ændringen vil være nødvendig for at tilpasse teleloven til teledirektivet.

Det fremgår af bemærkningerne til den gældende telelovs § 14, stk. 2, jf. Folketingstidende 2010/2011, A, lovforslag nr. 59, side 71ff, at forsyningspligten omfatter adgang til et offentlig kommunikationsnet på et fast sted, en offentligt tilgængelig taletelefonitjeneste over det i nr. 1 anførte elektroniske kommunikationsnet, en udtømmende nummerfortegnelse, der indeholder samtlige numre i den samlede danske nummerplan, som er tildelt slutbrugere samt både en opkaldsbaseret og en webbaseret nummeroplysningstjeneste. Endelig kan klima-, energi- og forsyningsministeren specificere hvilke hastigheder, der er nødvendige for at give adgang til basale internettjenester, herunder at der indføres forsyningspligt på internetforbindelser med bredbåndshastigheder. Muligheden for at indføre forsyningspligt på internettjenester med bredbåndshastighed er dog ikke blevet anvendt.

Den foreslåede formulering af bestemmelsen i telelovens § 14, *stk. 2*, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan sikre adgang til en elektronisk talekommunikationstjeneste, en tilstrækkelig tilgængelig bredbåndsadgangstjeneste, samt særlige forsyningspligtige ydelser til nærmere afgrænsede grupper af personer med handicap. Der er således ikke længere hjemlet forsyningspligt direkte i teleloven.

Der vil ikke længere være krav om en udtømmende nummerfortegnelse i den foreslåede § 14, stk. 2, idet forsyningspligt herpå ikke længere er et krav efter teledirektivet. Forsyningspligten omfatter i dag en udtømmende nummerfortegnelse og en opkaldsbaseret nummeroplysningstjeneste (118). Nummerfortegnelsen indeholder alle numre i den danske nummerplan og er gratis tilgængelig via www.118.dk. Nummeroplysningstjenesten er personligt betjent og tilgængelig mod betaling via opkald til 118. Der er forsyningspligt på 118-tjenester, både via opkald og på nettet. Herudover findes også en række internetbaserede oplysningstjenester. Der er således en række alternativer til nummeroplysningstjenesten og det vil derfor skulle overvejes, om der er behov for at opretholde denne tjeneste som en del af forsyningspligten, hvilket er en mulighed, idet tjenesten vil kunne forlænges med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 3, jf. artikel 87 i teledirektivet.

Det fremgår også af betragtning 299 til teledirektivet, at der er opnået effektiv konkurrence med hensyn til nummeroplysningstjenester og telefonbøger bl.a. i medfør af artikel 5 i Kommissionens direktiv 2002/77/EF af 16. september 2002 om konkurrence på markederne for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Ændringerne i § 14, stk. 2, vil være nødvendige for at tilpasse teleloven til teledirektivet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 2, nr. 1, vil give klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at implementere dele af teledirektivets artikel 84, stk. 1, om sikring af forbrugeres adgang til telekommunikationstjenester (forsyningspligt). Teledirektivets artikel 84, stk. 1, erstatter dele af forsyningspligtsdirektivets artikel 4.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 14, stk. 2, nr. 1, medfører, at tjenester af en nærmere bestemt kvalitet er offentligt tilgængelige, samt at der tages højde for de tilfælde, hvor slutbrugernes behov ikke opfyldes tilfredsstillende af markedet. Forsyningspligtens omfang fastsættes således ud fra en hensyntagen til markedets udvikling, idet forsyningspligten i videst muligt omfang ikke må virke konkurrenceforvridende. Aktuelt er der udpeget en forsyningspligtudbyder, som leverer forsyningspligtudbydelser frem til udgangen af 2022. Forsyningspligten forventes således sendt i udbud igen i 2022.

Forsyningspligten er teknologineutral. Forsyningspligten på basal taletelefoni omfatter som udgangspunkt traditionel taletelefoni leveret via faste net. Forsyningspligtudbyderen kan dog også opfylde forsyningspligten med andre løsninger. Forsyningspligtudbyderen af taletelefoni skal inden for sit område varetage visse særlige pligter i relation til koordinering af alarmopkald.

Et standardabonnement på den basale taletelefonitjeneste omfattet af forsyningspligten indeholder etablering af én forbindelse pr. bolig til forsyningspligtudbyderens basale taletelefonitjeneste, mulighed for at foretage og modtage opkald mellem nettermineringspunkter samt mulighed for udveksling af trafik med andre slutbrugere, der er tildelt numre i nummerplaner.

Endvidere skal der være mulighed for taleoverførsel i en nærmere defineret minimumskvalitet. Forsyningspligtudbyderen er forpligtet til at tilbyde supplerende tjenester, funktioner og faciliteter i tilknytning til forsyningspligtudbyderens standardabonnement på basale taletelefonitjenester. Endvidere er der krav om nummervisning.

Indholdet og omfanget af forsyningspligten er nærmere fastsat i bekendtgørelse nr. 482 af 20. maj 2016 om forsyningspligtudbydelser (forsyningspligtbekendtgørelsen) og i de vilkår, som er fastsat af forsyningspligtudbyderes drift af tjenesterne. Forsyningspligtudbyderen skal overalt i Danmark opkræve samme listepreiser for oprettelse af de nævnte ydelser.

Leveringen af taletelefoni er omfattet af kvalitetskrav, som er beskrevet i forsyningspligtdirektivet. Der er tale om krav om, hvor lang tid det må tage forsyningspligtudbyderen at levere en tilslutning, når forbrugeren har bestilt denne, hvor stor en fejlhyppighed, der maksimalt må være pr. abonnentledning samt hvor lang tid der må gå, før en fejl bliver rettet.

Energistyrelsen følger årligt op på, om forsyningspligtudbyderen har levet op til alle de fastsatte kvalitetskrav.

Telelovens § 14, stk. 2, nr. 1, vil give klima-, energi- og forsyningsministeren adgang til blandt andet at sikre adgang til en elektronisk kommunikationstjeneste efter behov. De nærmere rammer for forpligtelsen vil skulle fastsættes ved bekendtgørelse. Der forventes at kravene til en elektronisk talekommunikationstjeneste vil blive videreført stort set uændrede i forhold til de nugældende. Fremadrettet vil der være behov for at afklare nødvendigheden af forsyningspligt på en elektronisk talekommunikationstjeneste. Det vil derefter være op til klima-, energi og forsyningsministeren at gennemføre og fastsætte de nærmere vilkår for forsyningspligten, hvis en sådan vurderes nødvendig.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 2, nr. 2, vil give klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at implementere dele af teledirektivets artikel 84, stk. 1, om forsyningspligtens omfang. Teledirektivets artikel 84, stk. 1, som forpligter medlemsstaterne til at sikre adgang til en tilgængelig tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste til en overkommelig pris, er ny. Der har ikke tidligere været forsyningspligt på tilstrækkeligt bredbånd.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 14, stk. 2, nr. 1, medfører en mulighed for at indføre forsyningspligt på bredbånd med bestemte bredbåndshastigheder, der er nødvendige for at give adgang til basale internettjenester. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan således, hvis det vurderes at være nødvendigt, indføre forsyningspligt på basalt bredbånd ved at specificere hvilke hastigheder, der er nødvendige, fordi adgang til basale internettjenester ikke bliver sikret på kommercielle vilkår, jf. den gældende telelovs § 14, stk. 5, nr. 2. Udgangspunktet er, at markedet vil kunne imødekomme efterspørgsel efter bredbånd fra slutbrugere, og det har ikke været muligt at få leveret en bredbåndsforbindelse, som en del af forsyningspligten. Muligheden for at indføre forsyningspligt på basalt bredbånd har således ikke været anvendt.

I dag er der en fastnet bredbåndsforbindelse i de fleste hjem og på de fleste arbejdspladser. Det danske bredbåndsmarked må derfor betegnes som et modent marked. I 2019 havde 97 pct. af alle danske boliger og virksomheder adgang til en bredbåndsforbindelse med en hastighed på min. 10/2 Mbit/s, og 93 pct. af alle danske boliger og virksomheder havde adgang til 100/30 Mbit/s. Denne udbredelse placerer Danmark blandt de europæiske lande med den højeste udbredelse af bredbånd.

Bredbånd via fastnet leveres i Danmark over forskellige teknologiske infrastrukturer, hvor de tre mest udbredte er kobbernet, kabel-tv-net og fibernet. Der er etableret flere bredbåndsnet via fastnet i Danmark. En række selskaber, herunder især private energiselskaber, ejer endvidere fibernet eller kabel-tv-net i forskellige områder af landet. Ud over de kablede forbindelser er det også muligt at få bredbånd via såkaldte faste trådløse forbindelser, herunder f.eks. WiFi.

Der er taget en række politiske initiativer med henblik på at få markedet til også at etablere bredbånd til de dårligst dækkede adresser, f.eks. bredbåndspuljen 2016-2020 og en fradragsordning via BoligJobordningen. Disse initiativer har medvirket til at forbedre bredbåndsdækningen, men der er stadig adresser, som ikke har adgang til bredbånd.

Flere EU-lande har allerede indført forsyningspligt på bredbånd. Det gælder bl.a. Belgien, Kroatien og Spanien, som alle har forsyningspligt på 1 Mbit/s download, mens Finland har opgraderet forsyningsplighthastigheden til 2 Mbit/s. Malta og Slovenien har forsyningspligt på bredbånd på 4 Mbit/s, mens Sverige og Storbritannien er de EU-lande med de højeste hastighedskrav til download, idet de har indført forsyningspligt på 10 Mbit/s. Enkelte lande har også indført forsyningspligt på

upload-hastigheden, det gælder blandt andet Schweiz som har et krav om upload-hastighed på 200 kbit/s, Slovenien på 512 kbit/s, mens Storbritannien netop har indført et krav på 1 Mbit/s.

Det fremgår af teledirektivets betragtning 214, at den internetadgangshastighed, som en given bruger oplever, afhænger af en række faktorer som f.eks. internetudbyderens tilslutningsmuligheder samt den applikation, som forbindelsen anvendes til. Det er op til medlemsstaterne under hensyntagen til BEREC's rapport om bedste praksis at definere den tilstrækkelige bredbåndsinternetadgang i lyset af de nationale forhold og den minimumsbåndbredde, som gælder for størstedelen af forbrugerne på en medlemsstats område, med henblik på at muliggøre et tilstrækkeligt niveau af social inklusion og deltagelse i den digitale økonomi og det digitale samfund på deres område.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 2, nr. 2, indføres en mulighed for at indføre forsyningspligt på en tilstrækkelig bredbåndsadgangstjeneste.

Den tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjeneste til en overkommelig pris bør have tilstrækkelig båndbredde til at støtte adgangen til og anvendelsen af mindst ét minimumssæt af basale tjenester, som afspejler de tjenester, der anvendes af størstedelen af slutbrugerne. Med henblik herpå fremgår det af betragtning 215, at Kommissionen vil overvåge udviklingen i brugen af internet til at udpege de onlinetjenester, som størstedelen af slutbrugerne i hele EU anvender, og som er nødvendige for social og økonomisk deltagelse i samfundet, og ajourføre listen i overensstemmelse hermed. Kravene i EU-retten til adgangen til åbent internet, navnlig i forordning (EU) 2015/2120, vil finde anvendelse på alle tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjenester.

Hvad der skal forstås ved tilstrækkeligt bredbåndsinternetadgangstjeneste, og hvorvidt der er behov for at indføre forsyningspligt på en sådan tjeneste for at opfylde pligten i teledirektivet, vil kræve en analyse af området. Det fremgår af teledirektivets artikel 86 sammenholdt med artikel 22, at medlemsstaterne inden 21. december 2023 skal have foretaget en geografisk undersøgelse af rækkevidden af elektroniske kommunikationsnet med bredbåndskapacitet. En sådan undersøgelse skal herefter gennemføres hvert tredje år.

Det vil derfor skulle undersøges, hvorvidt der er behov for at gennemføre et nyt udbud på forsyningspligtområdet og hvilket omfang et sådant udbud i givet fald skal have. Der vil blandt andet skulle foretages en analyse af, hvad der skal forstås ved en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste. Herefter vil der blive forestået et afklaringsarbejde med henblik på udarbejdelse af en ny forsyningspligtsbekendtgørelse i 2021. Hvis der vurderes at være behov herfor, skal der inden udgangen af 2022 udpeges en eller flere forsyningspligtudbydere til at udbyde forskellige forsyningspligttydelser, når den nuværende forsyningspligtudpegning udløber.

Energistyrelsen vil skulle lave en vurdering af, om det er sandsynligt, at markedet eller offentlige interventionsmekanismer kan tilbyde slutbrugerne i visse områder en forbindelse, der kan yde en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som defineret af medlemsstaten selv. Hvis hverken markedet eller offentlige interventioner kan sikre adgangen til en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste, vil det være muligt at udpege forskellige udbydere eller grupper af udbydere af disse tjenester i de forskellige relevante dele af landet.

Forsyningspligt på en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste vil kunne give alle boliger, virksomheder og sommerhuse mulighed for at få adgang til en bredbåndforbindelse, som vil kunne

anvendes til en række nærmere specificerede tjenester i teledirektivets bilag V. Der er dog risiko for konkurrenceforvridning ved at indføre forsyningspligt på bredbånd, da forsyningspligt forudsætter, at forsyningspligtudbyderen har og kan opretholde en dominerende markedsposition. Det forventes, at der vil være betydelige omkostninger ved at indføre forsyningspligt på bredbånd. Hvis omkostningerne vurderes, at påføre forsyningspligtudbyderen en urimelig byrde, vil omkostningerne skulle finansieres af enten staten eller af branchen. En branchefinansiering vil sandsynligvis være byrdefuldt for alle bredbåndsudbydere og i sidste instans også for slutbrugerne, hvis en sådan forsyningspligt indføres.

Muligheden for at pålægge forsyningspligt på adgang til en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste vil alene skulle anvendes, hvor markedet ikke kan levere, og kun hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke kan anvendes.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 2, nr. 3, vil give klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at implementere teledirektivets artikel 85, stk. 4, om forsyningspligt i forhold til handicapområdet (tilgængelighed). Teledirektivets artikel 85, stk. 4 erstatter forsyningspligtsdirektivets artikel 7. Det er klima-, energi- og forsyningsministeren, der fastsætter, hvilke ydelser der er omfattet af bestemmelsen, jf. telelovens § 14, stk. 6, nr. 1.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 14, stk. 2, nr. 3, betyder, at der er forsyningspligt på særlige forsyningspligttydelser til en nærmere afgrænset gruppe af personer med handicap. Forsyningspligten omhandler visse ydelser, der har til formål at sikre, at handicappede slutbrugeres adgang til de i stk. 2, nr. 1, nævnte tjenester svarer til det, der gælder for andre slutbrugere. Forsyningspligten kan blandt andet omfatte oprettelse, levering og drift af en teksttefontjeneste, et døgnåbent formidlingscenter og nummeroplysning og automatisk gennemstilling til reduceret pris for nærmere afgrænsede grupper af handicappede. Oplistingen er ikke udtømmende.

Der er på bekendtgørelsesniveau og i vilkår for varetagelse af forsyningspligten for hver af de tjenester, der er omfattet af den gældende telelovs § 14, stk. 2, nr. 3, sket en afgrænsning af de målgrupper, som kan benytte sig af forsyningspligttydelser til personer med handicap.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 2, nr. 3, vil medføre, at der ikke længere vil være fastsat forsyningspligt på handicaptjenester i loven, men at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne indføre en sådan forsyningspligt. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med telelovens § 4, stk. 1, nr. 7, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler med henblik på at forpligte udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til at sikre en række grundlæggende slutbrugerrettigheder i forbindelse med aftaler om levering af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Før der fastsættes, hvilke tjenester der er behov for på handicapområdet, vil der i løbet af 2021 skulle foretages en analyse med inddragelse af relevante interessenter. Denne analyse skal udmunde i, at ministeren fastsætter de regler der er nødvendige for at implementere forpligtelserne i teledirektivet og tilgængelighedsdirektivet.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil i den forbindelse kunne anvende den tilgængelige hjemmel i form af den almindelige lovhjemmel til at indføre handicaptjenester i samspil med muligheden for at indføre forsyningspligt, hvis dette vurderes at være påkrævet. Eventuelle nye

handicaptjenester forventes fastsat samtidig med udstedelse af en ny forsyningspligtbekendtgørelse. Det betyder, at de eksisterende handicaptjenester forventes at fortsætte indtil udgangen af 2022.

Formålet med forslaget er, at adgangen til at fastsætte handicaptjenester gøres mere smidig og at hjemlerne hertil vil kunne bruges i samspil på den mest hensigtsmæssige måde. Ændringen er led i den samlede ændring af bestemmelsen om forsyningspligt, hvorefter hele bestemmelsen er ændret fra, at pligterne er hjemlet direkte i loven til, at der nu vil være tale om en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte forsyningspligt på en række tjenester, hvor andre alternative måder at understøtte en bestemt tjeneste er udtømt.

Med den foreslåede formulering af telelovens § 14, stk. 2, har klima-, energi- og forsyningsministeren fortsat de samme muligheder for at indføre forsyningspligt eller at udelade dette, som var tilfældet efter den tidligere bestemmelse. Det vil komme an på en konkret vurdering, hvilke tjenester der fremadrettet vil være behov for.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 3, vil give klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at implementere dele af teledirektivets artikel 87, om muligheden for at forlænge eksisterende forsyningspligttydelser. Denne bestemmelse er ny.

Bestemmelsen om forlængelse af eksisterende forsyningspligttydelser, vil blandt andet gøre det muligt at forlænge forsyningspligten på en udtømmende nummerfortegnelse, der indeholder samtlige numre i den samlede danske nummerplan, som er tildelt slutbrugere. Denne pligt fremgår af den gældende telelovs § 14, stk. 2, nr. 4, og forsyningspligtdirektivet artikel 5.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 3, vil medføre, at allerede eksisterende forsyningspligt på tjenester kan forlænges, hvis det kan godtgøres, at der er behov for disse tjenester. Forlængelse af forsyningspligttydelser efter denne bestemmelse vil forudsætte, at ydelsen var i drift pr. den 20. december 2018.

Da de eksisterende tjenester udspringer af direktivkrav, betyder det, at de ved en eventuel forlængelse fortsat vil kunne branchefinansieres, idet omfang de udgør en urimelig byrde for forsyningspligtudbyderen.

Bestemmelsen er nødvendig for at implementere teledirektivet. Der er ikke aktuelt en mulighed for at forlænge eksisterende forsyningspligt, så der indføres en hjemmel til dette med den foreslåede bestemmelse.

Det fremgår af betragtning 235 til teledirektivet, at baggrunden for bestemmelsen i telelovens § 14, stk. 3, om, at forsyningspligttydelser, som var i drift pr. den 20. december 2018, kan forlænges, skyldes, at man ved udarbejdelsen af teledirektivet har ønsket, at sikre stabile forhold og fremme en gradvis overgang i forhold til fremme af forsyningspligttydelser, så længe der er et påviseligt behov herfor. Derved opnår medlemsstaten den fornødne fleksibilitet til på behørig vis at tage hensyn til nationale forhold. Bestemmelsen betyder, at f.eks. en udtømmende nummerfortegnelse, vil kunne forlænges med hjemmel i denne bestemmelse, hvis det kan godtgøres, at der er et behov for dette.

Det fremgår endvidere af teledirektivets artikel 87, at medlemsstaten skal revidere de forpligtelser, der er pålagt efter denne bestemmelse, senest den 21. december 2021 og derefter hvert tredje år.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 4, implementerer teledirektivets artikel 92 om supplerende obligatoriske tjenester. Teledirektivets artikel 92, erstatter forsyningspligtsdirektivets artikel 32.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 14, stk. 3, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastlægge, at forsyningspligten skal omfatte andre ydelser end dem, der er nævnt i stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan dermed fastlægge, at forsyningspligten i Danmark kan omfatte flere ydelser end dem, der er fastlagt i forsyningspligtsdirektivet. Forsyningspligt pålagt i medfør af bestemmelsen kan ikke branchefinansieres, men skal finansieres af den danske stat.

De ydelser, som forsyningspligten kan udvides med, kan blandt andet omfatte de radiobaserede maritime nød- og sikkerhedstjenester dækkende farvandet omkring Danmark og Grønland via kystradiotjenesten og transmission af maritim nød- og sikkerhedskommunikation via de af Inmarsats maritime tjenester, der er godkendt for det globale maritime nød- og sikkerhedssystem (GMDSS). Hjemlen til at fastsætte forsyningspligt på radiobaseret maritim nød og sikkerhed blev udnyttet indtil 2015, hvor TDC's forsyningspligt på disse tjenester i Danmark og Grønland blev ophævet.

Ud over de radiobaserede maritime nød- og sikkerhedstjenester er hensigten med bestemmelsen alene, at klima-, energi- og forsyningsministeren skal kunne udvide forsyningspligten i overensstemmelse med eventuelle fremtidige udvidelser af direktivforpligtelser.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, *stk. 4*, vil være en videreførelse af telelovens § 14, stk. 3, idet klima-, energi- og forsyningsministeren også tidligere kunne fastsætte forsyningspligt på andre ydelser end dem nævnt i stk. 2. Hjemlen i den gældende bestemmelse er aktuelt udnyttet.

Det foreslås med bestemmelsen, at klima-, energi- og forsyningsministeren fortsat vil have hjemmel til at indføre andre forsyningspligtigheder, således at man i Danmark vil kunne indføre forsyningspligt i overensstemmelse med internationale forpligtelser eller på baggrund af nationale behov.

Klima-, energi og forsyningsministeren vil dermed som hidtil kunne fastlægge, at forsyningspligten i Danmark kan omfatte flere ydelser end dem, der er aktuelt er fastlagt i forsyningspligtsdirektivet, hvis flere forpligtelser skulle komme til eller nye behov skulle opstå.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, *stk. 5*, vil klima-, energi- og forsyningsministeren kunne fastsætte regler om, at forsyningspligtigheder nævnt i stk. 2 eller stk. 4 ikke længere skal udbydes som en del af forsyningspligten eller kun skal udbydes til nye kunder. Hjemlen vil kunne anvendes, hvis forsyningspligtighederne eller dele heraf er alment tilgængelige og der således ikke er behov for forsyningspligt på disse ydelser. Bestemmelsen er enslydende med den gældende § 14, stk. 4, idet der dog er sket en opdatering af paragrafhenvielsen, som følge af ændringen af opbygningen af bestemmelsen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 5, nr. 1 og 2, skal ses i sammenhæng med teledirektivets artikel 86, stk. 1, og betragtning 229 og 230, hvoraf det fremgår, at forsyningspligt alene skal anvendes, hvor markedet ikke kan levere og kun hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke kan anvendes. Det vurderes at medføre, at der fortsat bør være en adgang for

klima-, energi- og forsyningsministeren til at ændre forsyningspligten, hvis en forsyningspligtgydelse er blevet alment tilgængelig.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 14, stk. 4, nr. 1, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren er bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om, at en eller flere af de i telelovens § 14 nævnte, eller i medfør heraf fastsatte, forsyningspligtgydelser eller delelementer heraf ikke længere skal udbydes som led i forsyningspligten, hvis disse eller ydelser med en tilsvarende funktionalitet allerede er alment tilgængelige. Hjemlen er aktuelt uudnyttet.

Det fremgår af bemærkningerne til den gældende telelov, jf. Folketingstidende 2010/2011, A, lovforslag nr. 59, side 71ff, at det, at der skal være tale om en tilsvarende ydelse, indebærer, at bestemmelsen kan anvendes, hvis der allerede udbydes en ydelse på markedet, der svarer til den pågældende forsyningspligtgydelse, og som giver brugere mulighed for at få adgang til de samme grundlæggende funktioner og faciliteter til priser på et tilsvarende niveau som den pågældende forsyningspligtgydelse. Det fremgår endvidere, at det at ydelsen skal være alment tilgængelig indebærer, at den pågældende ydelse udbydes på markedet i et sådant omfang og på en sådan måde, at enhver er sikret samme adgang til ydelsen, som hvis ydelsen var en del af forsyningspligten.

Det betyder ifølge bemærkningerne til den gældende telelovs § 14, stk. 4, jf. Folketingstidende 2010/2011, A, lovforslag nr. 59, side 71ff, at regler fastsat i medfør af bestemmelsen ikke indebærer, at selve udpegningen af forsyningspligtudbydere bortfalder. Det betyder blot, at der ikke stilles krav om udbud af ydelsen inden for forsyningspligten. Hvis markedet ændrer sig, og slutbrugerne risikerer at miste adgangen til den pågældende ydelse, vil klima-, energi- og forsyningsministeren kunne ophæve regler fastsat i medfør af stk. 4. Herefter vil ydelsen igen være en del af forsyningspligten. Hvis der allerede er udpeget en forsyningspligtudbyder, vil denne skulle genoptage udbuddet af ydelsen. Hvis der derimod ikke er udpeget en forsyningspligtudbyder af ydelsen, vil der skulle ske en udpegnings i henhold til lovens regler herom.

Sigtet med den gældende bestemmelse i telelovens § 14, stk. 4, er at sikre grundlag for en fleksibel anvendelse af forsyningspligtreguleringen, således at det bliver muligt løbende at kunne begrænse kravene til forsyningspligtens omfang i takt med, at teknologien og markedet udvikler sig.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 5, nr. 1, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren fortsat vil have mulighed for ved bekendtgørelse at frigøre en forsyningspligtudbyder fra at levere en bestemt ydelse eller dele heraf under forsyningspligten, hvis hele eller dele af en forsyningspligtgydelse nævnt i stk. 2 eller stk. 4 er alment tilgængelige.

Den gældende § 14, stk. 4, nr. 2, giver mulighed for, at der kan fastsættes regler om, at de enkelte forsyningspligtgydelser ikke eller kun i et begrænset omfang skal tilbydes til nye kunder som led i forsyningspligten. Hjemlen er aktuelt uudnyttet.

Bestemmelsen kan benyttes, hvis en ydelse eller ydelser med en tilsvarende funktionalitet allerede er alment tilgængelige. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 15, stk. 5, nr. 1, for en gennemgang af bemærkningerne til den gældende telelovs § 14, stk. 4, nr. 1, jf. Folketingstidende 2010/2011, A, lovforslag nr. 59, side 73f, af, hvornår en ydelse vil have tilsvarende funktionalitet og vil være alment tilgængelig. Disse betragtninger finder også anvendelse i forhold til den gældende § 14, stk. 4, nr. 2.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 5, nr. 2, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren fortsat har mulighed for ved bekendtgørelse at frigøre en forsyningspligtudbyder fra at levere en bestemt ydelse under forsyningspligten for så vidt angår nye kunder. Bestemmelsen vil, som det er tilfældet med den gældende bestemmelse, kunne benyttes, hvis en ydelse eller ydelser med en tilsvarende funktionalitet allerede er alment tilgængelige, og der derfor ikke er behov for forsyningspligt på ydelsen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 6, vil sammen med § 14, stk. 2, nr. 3, give klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at implementere teledirektivets artikel 85, stk. 4, om forsyningspligt på handicapområdet (tilgængelighed). Teledirektivets artikel 85, stk. 4, erstatter forsyningspligtsdirektivets artikel 7.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 14, stk. 5, nr. 1, udgør hjemmelsgrundlaget for den nærmere afgrænsning af, hvilke forsyningspligtigheder, der skal stilles til rådighed for personer med handicap. Forsyningspligten omfatter aktuelt oprettelse, levering og drift af en teksttelefon-tjeneste, et døgnåbent formidlingscenter og nummeroplysning og automatisk gennemstilling til reduceret pris for nærmere afgrænsede grupper af handicappede. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan også fastsætte forsyningspligt på andre tjenester til personer med handicap.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 6, nr. 1, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren fortsat kan fastsætte nærmere regler om, hvilke ydelser til personer med handicap, der skal udbydes under forsyningspligten i den foreslåede § 14, stk. 2, nr. 3.

Den foreslåede § 14, stk. 2, nr. 3, medfører blandt andet, at forsyningspligten kan omfatte oprettelse, levering og drift af en teksttelefon-tjeneste, et døgnåbent formidlingscenter og nummeroplysning og automatisk gennemstilling til reduceret pris for nærmere afgrænsede grupper af handicappede. Oplistningen er ikke udtømmende.

Før der fastsættes, hvilke tjenester der er behov for på handicapområdet, vil der i løbet af 2021 skulle foretages en analyse med inddragelse af relevante interessenter. Denne analyse skal udmunde i, at ministeren fastsætter de regler der er nødvendige for at implementere forpligtelserne i teledirektivet og tilgængelighedsdirektivet.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil i den forbindelse kunne anvende den tilgængelige hjemmel i form af den almindelige lovhjemmel til at indføre handicaptjenester i samspil med muligheden for at indføre forsyningspligt, hvis dette vurderes at være påkrævet. Eventuelle nye handicaptjenester forventes fastsat samtidig med udstedelse af en ny forsyningspligtbekendtgørelse. Det betyder, at de eksisterende handicaptjenester forventes at fortsætte indtil udgangen af 2022.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 6, nr. 2, vil give klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at implementere teledirektivets artikel 84, stk. 1, om forsyningspligtigheder til en overkommelig pris. Teledirektivets artikel 84, stk. 1, erstatter forsyningspligtsdirektivets artikel 4-7.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 14, stk. 5, nr. 2, bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om omfanget af forsyningspligtigheder, herunder de faciliteter og funktioner, der skal stilles til rådighed. Bestemmelsen udgør hjemmelsgrundlaget for

den nærmere afgrænsning af omfanget af de forsyningspligttydelser, der skal stilles til rådighed for slutbrugere.

Bestemmelsen danner desuden grundlag for en afgrænsning af, hvilke faciliteter og funktioner der skal indgå i de enkelte forsyningspligttydelser. Denne afgrænsning er yderligere berørt under gennemgangen af de foreslåede bestemmelser i § 14, stk. 2 og 4.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 6, nr. 2, vil medføre at klima-, energi- og forsyningsministeren fortsat kan fastsætte nærmere regler om omfanget af de ydelser, der fastsættes forsyningspligt på, jf. den foreslåede § 14, stk. 2 og 4. Det betyder, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan tilpasse forsyningspligten efter behov.

Den gældende bestemmelse i § 14, stk. 5, nr. 2, udgør hjemmelsgrundlaget for den nærmere afgrænsning af omfanget af de forsyningspligttydelser, herunder de faciliteter og funktioner, der skal stilles til rådighed, jf. stk. 2 og 3. Bestemmelsen giver klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at specificere, hvilke hastigheder der er nødvendige for at give adgang til basale internettjenester, jf. § 14, stk. 2, nr. 1. Denne mulighed har dog ikke været anvendt, idet udgangspunktet er at aktørerne på markedet skal dække markedets behov.

Den foreslåede bestemmelse i § 14, stk. 6, nr. 2, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren fortsat kan fastsætte regler om forsyningspligten, herunder faciliteter og funktioner. Det betyder, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan tilpasse forsyningspligten efter behov. Som udgangspunkt er formålet med denne bemyndigelse at klima-, energi- og forsyningsministeren har mulighed for at indføre forsyningspligt på de forpligtelser, som fremgår af teledirektivet. Dette for at sikre adgang til taletelefoni, tilstrækkeligt bredbånd og særlige forsyningspligttydelser for personer med handicap.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 6, nr. 3, vil give klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at implementere teledirektivets artikel 84, stk. 1, om, at medlemsstaterne sikrer, at alle forbrugere har adgang til en tilstrækkelig bredbåndsinternetafgangstjeneste og til talekommunikationstjenester til en overkommelig pris og af den kvalitet, der er specificeret for deres områder, herunder den underliggende forbindelse, på et fast sted. Teledirektivets artikel 84, stk. 1, erstatter forsyningspligt direktivets artikel 3, stk. 1.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 14, stk. 5, nr. 3, udgør hjemmelsgrundlaget for den nærmere afgrænsning af leveringspligten, jf. telelovens § 16. Den gældende bestemmelse har udmøntet sig i forsyningspligtbekendtgørelsens § 10, hvorefter de gældende forsyningspligttydelser skal leveres til slutbrugerens bolig, fritidsbolig eller anden form for sædvanlig adresse eller til slutbrugerens erhvervsvirksomhed eller faste arbejdssted.

Ifølge forsyningspligtbekendtgørelsens § 10, stk. 2, skal levering via kablet teknologi ske til et nettermineringspunkt, placeret inden for slutbrugerens sædvanlige adresse. Vælger forsyningspligtudbyderen at levere taletelefoni ved en mobil løsning, omfatter forsyningspligten levering med indendørs dækning.

Ifølge forsyningspligtbekendtgørelsens § 10, stk. 3, omfatter forsyningspligten på tilslutning til et offentligt elektronisk kommunikationsnet på et fast sted samt en tjeneste herpå tillige levering til

tekniske installationer som f.eks. vindmøller, parkeringsautomater, brøndanlæg, pumper, overvågnings- og registreringsanlæg eller lignende.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 6, nr. 3, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren fortsat kan fastsætte regler om omfanget af leveringspligten, jf. telelovens § 16. Det betyder, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan tilpasse forsyningspligten efter behov. Som udgangspunkt er formålet med denne bemyndigelse at klima-, energi- og forsyningsministeren har mulighed for at indføre forsyningspligt på de forpligtelser, som fremgår af teledirektivet. Dette for at sikre adgang til taletelefoni, tilstrækkeligt bredbånd og særlige forsyningspligtigheder for personer med handicap.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 6, nr. 4, vil give klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at implementere teledirektivets artikel art 84, stk. 5, om, at medlemsstaterne kan udvide anvendelsesområdet for, hvem der har ret til forsyningspligtigheder, til også at omfatte slutbrugere, der er mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer.

Bestemmelsen er ny, idet forsyningspligten i den gældende telelov gælder for alle slutbrugere.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 6, nr. 4, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan afgrænse den kreds, der er berettiget til at modtage ydelser under forsyningspligten på teleområdet.

Ændringen sker som led i en tilpasning af teleloven til teledirektivet. Hvor forsyningspligtmyndigheden gjaldt alle slutbrugere, er kredsen af berettigede til at modtage forsyningspligtigheder i teledirektivet ændret til som udgangspunkt at gælde forbrugere, men med mulighed for at udvide kredsen af berettigede, jf. teledirektivets artikel 84, stk. 5.

Ændringen skyldes, at også slutbrugere, der er mikrovirksomheder, små virksomheder samt almennyttige organisationer, bør opfattes som forbrugere og skal beskyttes på linje med disse.

Til nr. 9

Det foreslås at opdatere henvisningerne i telelovens § 15, stk. 2, § 17, stk. 2, to steder i § 18, stk. 1, to steder i § 18, stk. 4, § 18, stk. 5 og § 18, stk. 8 til den gældende telelovs § 14, stk. 3, således at der i lovforlaget henvises til § 14, stk. 4. Ændringen er en konsekvensrettelse af de ændringer, der er foretaget af § 14.

Der er ikke med opdateringen af henvisningerne til telelovens § 14 tilsigtet en ændring af bestemmelsens retsvirkning.

Til nr. 10

Det foreslås, at der i telelovens § 15, stk. 2, § 17, stk. 2, tre steder i § 18, stk. 1 og i § 18, stk. 4, efter »§ 14, stk. 2« indsættes »eller 3«.

De gældende bestemmelser i telelovens § 15, stk. 2, § 17, stk. 2, tre steder i § 18, stk. 1 og i § 18, stk. 4, henviser alene til de tjenester, der er oplistet i § 14, stk. 2. I telelovens § 14, stk. 3 foreslås

indsat en bemyndigelse til at klima-, energi- og forsyningsministeren kan forlænge eksisterende forsyningspligttydelser, som var i drift den 20. december 2018. Det har ikke tidligere været muligt at forlænge eksisterende forsyningspligttydelser.

Som en konsekvens af den foreslåede ændring til telelovens § 14, stk. 3, foreslås det at opdatere henvisningerne til telelovens § 14 i § 15, stk. 2, § 17, stk. 2, tre steder i § 18, stk. 1 og i § 18, stk. 4, således at både forsyningspligttydelser fastsat efter telelovens § 14, stk. 2 og de eksisterende ydelser efter § 14, stk. 3, er omfattet af bestemmelsen.

Tilføjjelsen af henvisningen til den foreslåede § 14, stk. 3, i telelovens § 15, stk. 2 medfører, at Energistyrelsen kan udpege en eller flere forsyningspligtudbydere til at også at udbyde eventuelt forlængede forsyningspligttydelser.

Tilføjjelsen af henvisningen til den foreslåede § 14, stk. 3, i telelovens § 17, stk. 2, vil medføre at klima-, energi- og forsyningsministeren kan bestemme, at Energistyrelsen skal fastsætte maksimalpriser for forsyningspligttydelser som eventuelt er blevet forlænget efter den foreslåede § 14, stk. 3.

Tilføjjelsen af henvisningen til den foreslåede § 14, stk. 3, tre steder i telelovens § 18, stk. 1 vil medføre at de forsyningspligtudbydere, som måtte udpeges efter telelovens § 15, stk. 2 og som udbyder de eventuelt forlængede forsyningspligttydelser i telelovens § 14, stk. 3, også har ret til at få dækket deres dokumenterede nettoomkostninger, hvis disse vurderes at udgøre en urimelig byrde for den udpegede forsyningspligtudbyder.

Tilføjjelsen af henvisningen til den foreslåede § 14, stk. 3 i telelovens § 18, stk. 4, vil medføre at også eventuelt forlængede forsyningspligttydelser er omfattet af bestemmelsen. Den foreslåede § 18, stk. 4, i teleloven afgrænser, hvilke forsyningspligttydelser der kan udløse en forpligtelse for andre udbydere til at bidrage til dækning af forsyningspligtudbyderes underskud. Desuden præciseres, at det er udbydere af ydelser som nævnt i telelovens § 14, stk. 2, nr. 1-2, eller fastsat i medfør af § 14, stk. 3, der kan pålægges at bidrage til sektorfinansiering.

Ændringen vil være nødvendig for at ligestille forsyningspligttydelser fastsat efter den foreslåede § 14, stk. 2 og forlængede forsyningspligttydelser efter § 14, stk. 3, i det disse forsyningspligttydelser skal behandles ens

Til nr. 11

Det foreslås, at der i telelovens § 18, stk. 4, og § 18, stk. 5, efter »§ 14, stk. 2, nr. 1 og 2« indsættes »eller stk. 3«. De gældende bestemmelser i telelovens § 14, stk. 4, og § 18, stk. 5, henviser alene til de tjenester, der er oplyst i § 14, stk. 2. I telelovens § 14, stk. 3, foreslås indsat en bemyndigelse til at klima-, energi- og forsyningsministeren kan forlænge eksisterende forsyningspligttydelser, som var i drift den 20. december 2018. Det har ikke tidligere været muligt at forlænge eksisterende forsyningspligttydelser.

Som en konsekvens af den foreslåede ændring til telelovens § 14, stk. 3, foreslås det at opdatere henvisningerne til telelovens § 14 i § 18, stk. 5, således at både forsyningspligttydelser fastsat efter telelovens § 14, stk. 2, og de eksisterende ydelser efter § 14, stk. 3, er omfattet af bestemmelsen.

Tilføjelsen af henvisningen til den foreslåede § 14, stk. 3 i telelovens § 18, stk. 4, vil medføre, at også eventuelt forlængede forsyningspligtudbydere er omfattet af bestemmelsen. Den gældende § 18, stk. 4 i teleloven afgrænser, hvilke forsyningspligtudbydere der kan udløse en forpligtelse for andre udbydere til at bidrage til dækning af forsyningspligtudbyderes underskud. Desuden præciseres, at det er udbydere af ydelser som nævnt i telelovens § 14, stk. 2, nr. 1-2, eller fastsat i medfør af § 14, stk. 3, der kan pålægges at bidrage til sektorfinansiering.

Tilføjelsen af henvisningen til den foreslåede § 14, stk. 3, i telelovens § 18, stk. 5, vil medføre at en forsyningspligtudbyder, som udbyder både forsyningspligtudbydere forlænget efter den foreslåede § 14, stk. 3 og tjenester svarende til dem omfattet af den foreslåede § 14, stk. 2, nr. 1 og 2 eller stk. 3 også er pligtig til at bidrage til en eventuel branchefinansiering af forsyningspligten, jf. den foreslåede § 14, tk. 4.

Ændringen er nødvendig for at ligestille forsyningspligtudbydere fastsat efter den foreslåede § 14, stk. 2 og forlængede forsyningspligtudbydere efter § 14, stk. 3, idet disse forsyningspligtudbydere skal behandles ens.

Til nr. 12

Den tidligere § 17, stk. 4 i teleloven udgår. Bestemmelsen omfattede tidligere nød- og sikkerhedstjenester i farvandet omkring Danmark og Grønland. Nød- og sikkerhedstjenester er ikke omfattet af den nugældende forsyningspligt og er ikke omfattet af teledirektivet. Da der ikke længere er behov for bestemmelsen, udgår denne.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 17, stk. 4, der træder i stedet for den ophævede § 17, stk. 4 i den gældende telelov, giver klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at implementere dele af teledirektivets artikel 85, stk. 2, om udbud af forsyningspligtudbydere til en overkommelig pris. teledirektivets artikel 85 erstatter forsyningspligtsdirektivets artikel 9.

Adgangen til at pålægge samtlige udbydere, at udbyde tjenester til en fælles takst er ny.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 17, stk. 4, vil medføre, at samtlige udbydere, som udbyder de i telelovens § 14, stk. 2, nr. 1 og 2, nævnte tjenester, skal udbyde disse tjenester til forbrugere med lav indkomst eller særlige sociale til fælles takster fastsat af klima-, energi- og forsyningsministeren.

Ændringen vil være nødvendig for at tilpasse teleloven til teledirektivet. Det fremgår af teledirektivets art. 85, stk. 2, at hvis en medlemsstat fastsætter, at detailpriserne for de efter teledirektivet forsyningspligtige tjenester, ikke er overkommelige, fordi forbrugere med lav indkomst eller særlige sociale behov er blevet forhindret i at få adgang til disse tjenester, skal medlemsstaten træffe foranstaltninger for at sikre, at sådanne forbrugere kan betale for disse tjenester. Adgangen kan ifølge art 85, stk. 2, sikres ved at kræve, at samtlige udbydere, som udbyder de tjenester, som er forsyningspligtige efter teledirektivet, anvender fælles takster.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen, betyder at samtlige udbydere, som udbyder de tjenester, som er forsyningspligtige efter teledirektivet, kan pålægges at anvende fælles takster i forhold til forbrugere med lav indkomst eller særlige sociale behov.

Til nr. 13

Det foreslås at opdatere henvisningen til forsyningspligtmyndigheden i § 14, stk. 4, og § 18, stk. 8, så der i stedet vil blive henvist til teledirektivet. Ændringen vil være nødvendig, da teledirektivet træder i stedet for forsyningspligtmyndigheden.

Til nr. 14

Det foreslås, at der i telelovens § 18, stk. 5, efter »fastsatte« indsættes »forsyningspligtmyndigheder«. Forslaget vil alene medføre en sproglig præcisering, som skal gøre bestemmelsen mere forståelig. Der vil ikke med forslaget være tilsigtet en ændring af retstilstanden.

Til nr. 15

Efter den nuværende bestemmelse i telelovens § 18, stk. 7, skal Energistyrelsen, hvis der træffes afgørelse om fastsættelse og dækning af nettoomkostninger, sende forsyningspligten i udbud.

Det foreslås at ændre bestemmelsen i telelovens § 18, stk. 7, således at "skal" ændres til "kan". Det foreslås at ændre "skal" til "kan" i bestemmelsen, således at Energistyrelsen ikke vil være forpligtet til at iværksætte et offentligt udbud med henblik på at udpege en eller flere alternative forsyningspligtudbydere, når der træffes afgørelse efter stk. 3. Dette skyldes, at der kan være andre løsningsmuligheder, f.eks. at ophæve forsyningspligten. Det vil derfor med den foreslåede bestemmelse komme an på en konkret vurdering, om der er behov for at iværksætte et offentligt udbud af forsyningspligten i forbindelse med, at der træffes afgørelse efter stk.3.

Ændringen af bestemmelsen vil medføre, at Energistyrelsen kan sende forsyningspligten i udbud, men at det også er muligt at udelade dette, hvis det efter en konkret vurdering viser sig, at der er en mere relevant løsning.

Til nr. 16

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 19 implementerer teledirektivets artikel 86, stk. 5, om adgang til forsyningspligtmyndigheder. Teledirektivets artikel 86, stk. 5 erstatter forsyningspligtmyndighedens artikel 8, stk. 3. Den foreslåede bestemmelse vil være en videreførelse af den gældende telelovs § 19.

Den gældende bestemmelse fastsætter, at forsyningspligtudbydere har en forpligtelse til at underrette Energistyrelsen, hvis forsyningspligtudbyderen vil afhænde sit accessnet eller en væsentlig del af det til en særskilt juridisk enhed. Energistyrelsen skal bedømme virkningerne af handelen for at sikre kontinuiteten i forsyningspligten. Forsyningspligtudbyderen bør derfor på forhånd og uden ugrundet ophold underrette Energistyrelsen om afhændelsen. Hvad der anses som uden ugrundet ophold, afhænger af den konkrete handel, dog skal underretning ske i så god tid, at Energistyrelsen kan vurdere handelens betydning for forsyningspligten. Energistyrelsens bedømmelse berører ikke en eventuel handels indgåelse, men kan medføre ændringer i vilkårene for forsyningspligten.

De foreslåede ændringer til bestemmelsen i telelovens § 19, 1. pkt, vil medføre, at bestemmelsen sprogligt tilpasses teledirektivet. "Sit accessnet" ændres til "sine adgangsnetaktiver". Der er ikke i øvrigt tilsigtet en ændring af retstilstanden.

Til nr. 17

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 19 implementerer teledirektivets artikel 86, stk. 5, om adgang til forsyningspligttydelser. Teledirektivets artikel 86, stk. 5, erstatter forsyningspligtsdirektivets artikel art 8, stk. 3. Den foreslåede bestemmelse vil være en videreførelse af den gældende telelovs § 19.

Den gældende bestemmelse fastsætter, at forsyningspligtudbydere har en forpligtelse til at underrette Energistyrelsen, hvis forsyningspligtudbyderen vil afhænde sit accessnet eller en væsentlig del af det til en særskilt juridisk enhed. Energistyrelsen skal bedømme virkningerne af handelen for at sikre kontinuiteten i forsyningspligten. Forsyningspligtudbyderen bør derfor på forhånd og uden ugrundet ophold underrette Energistyrelsen om afhændelsen. Hvad der anses som uden ugrundet ophold, afhænger af den konkrete handel, dog skal underretning ske i så god tid, at Energistyrelsen kan vurdere handelens betydning for forsyningspligten. Energistyrelsens bedømmelse berører ikke en eventuel handels indgåelse, men kan medføre ændringer i vilkårene for forsyningspligten.

De foreslåede ændringer til bestemmelsen i telelovens § 19, 2. punktum, vil medføre, at bestemmelsen sprogligt tilpasses teledirektivet. "Accessnet" ændres til "adgangsnetaktiver". Der er ikke i øvrigt tilsigtet en ændring af retstilstanden.

Til nr. 18

Den foreslåede bestemmelse om ændring af telelovens § 20, der indeholder tilsynsbestemmelser for telelovens afsnit II, implementerer dele af teledirektivets artikel 3 og 5.

I henhold til den gældende bestemmelse i telelovens § 20 fører Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen tilsyn med overholdelse af reglerne i afsnit II i teleloven eller regler udstedt i medfør af afsnit II. I henhold til stk. 2 fører Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen dog ikke tilsyn med § 10, stk. 3-5 eller § 12 og 13.

Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsens tilsyn med reglerne i afsnittet eller regler udstedt i medfør af afsnittet sker enten af egen drift eller på baggrund af klage.

Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsens tilsyn kan munde ud i afgørelser, om regler, vilkår mv. er blevet overholdt, og eventuelt påbyde udbyderen at foretage konkrete skridt eller ændringer for at bringe en manglende efterlevelse af reglerne i afsnit II eller regler udstedt i medfør heraf til ophør.

Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen fører tilsyn med overholdelsen af de generelle regler, herunder i forhold til generelle vilkår, men styrelserne kan ikke tage stilling til f.eks. erstatningsspørgsmål i forhold til den enkelte kontrakt.

Konkrete slutbrugerklager behandles af Teleankenævnet. Teleankenævnet er et privat klagenevni, som er stiftet den 25. juli 2003 af Telekommunikationsindustrien i Danmark og Forbrugerrådet

Tænk. Teleankenævnet er godkendt efter lov om Forbrugerklagenævnet til at behandle klager over teletjenester.

På baggrund af kgl. resolution af 28. juni 2015 blev bestemmelserne i afsnit II fordelt mellem Erhvervsstyrelsen og Energistyrelsen, således at Erhvervsstyrelsen har ansvaret for telelovens §§ 7-9, mens Energistyrelsen fik ansvaret for telelovens §§ 3-6, § 10, stk. 1 og 2, § 11, §§ 14-19. Telelovens § 10, stk. 3-5, 12 og 13 blev ikke berørt af den kgl. resolution.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 20 foreslås gennemført en opdeling af tilsynsbestemmelsen i telelovens § 20, så det af selve tilsynsbestemmelsen klart vil fremgå hvilke myndigheder, der er ansvarlige for tilsynet med den enkelte bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse i § 20, *stk. 1*, vil således angive, at Energistyrelsen fører tilsyn med §§ 3-6, § 10, stk. 1 og 2, § 11 og §§ 14-19.

Der er med den foreslåede ændring ikke tiltænkt nogen ændring af indholdet af Energistyrelsens tilsyn, og tilsynet vil fortsat kunne ske både af egen drift eller på baggrund af klage. Energistyrelsens tilsyn vil fortsat munde ud i afgørelser, om regler, vilkår mv. er blevet overholdt, og eventuelt påbyde udbyderen at foretage konkrete skridt eller ændringer for at bringe en manglende efterlevelse af reglerne i afsnit II eller regler udstedt i medfør heraf til ophør.

Endelig foreslås ansvarsfordelingen mellem Energistyrelsen og Teleankenævnet opretholdt, således at Energistyrelsen skal varetage det generelle tilsyn, mens Teleankenævnet skal behandle konkrete slutbrugerklager.

Med den foreslåede bestemmelse i § 20, *stk. 2*, angives, at Erhvervsstyrelsen fører tilsyn med telelovens §§ 7-9. Der er med den foreslåede ændring ikke tiltænkt nogen ændring af indholdet af Erhvervsstyrelsens tilsyn, og tilsynet vil fortsat kunne ske både af egen drift eller på baggrund af klage. Erhvervsstyrelsens tilsyn vil fortsat kunne munde ud i afgørelser om regler, vilkår mv. er blevet overholdt, og eventuelt påbyde udbyderen at foretage konkrete skridt eller ændringer for at bringe en manglende efterlevelse af reglerne i afsnit II eller regler udstedt i medfør heraf til ophør.

Den foreslåede bestemmelse har baggrund i et ønske om at sikre klarhed om ansvarsfordelingen mellem Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil skabe øget gennemsigtighed om ansvarsfordelingen for bestemmelserne i telelovens afsnit II, men vil i øvrigt ikke have konsekvenser for slutbrugere, telebranchen eller myndighederne.

Til nr. 19

Det foreslåede § 21, stk. 2, nr. 6, i teleloven er en ny bestemmelse og giver mulighed for at implementere teledirektivets artikel 93, stk. 4, om at udbyde nummerserier, som kan bruges til andre elektroniske kommunikationstjenester end interpersonelle kommunikationstjenester uden for Danmark i bekendtgørelse om den samlede danske nummerplan (nummerbekendtgørelsen), jf. bekendtgørelse nr. 425 af 14. april 2011 med senere ændringer.

Anvendelse af de danske nummerressourcer, herunder hvad der kan allokeres nummerressourcer til, er reguleret i telelovens Afsnit III (§§ 21-32). Det er tilladt at anvende alle nummerressourcer til machine to machine-kommunikation. Anvendelsen af danske nummerressourcer uden for Danmark er ikke reguleret i de vilkår, der fastsættes i forbindelse med tildelingen af nummerressourcer. Dermed er der ingen geografiske begrænsninger for, hvor udbydere kan anvende nummerressourcerne, når de ansøger om danske nummerressourcer.

I medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 21, stk. 2, nr. 6, vil anvendelse af nummerserier, som kan bruges til andre elektroniske kommunikationstjenester end interpersonelle kommunikationstjenester uden for Danmark, kunne reguleres i nummerbekendtgørelsen.

Ved andre elektroniske kommunikationstjenester end interpersonelle kommunikationstjenester forstås som f.eks. M2M-kommunikationstjenester. M2M-kommunikation er en fuldt ud eller overvejende automatisk initieret kommunikation via et elektronisk kommunikationsnet mellem to eller flere forudbestemte anordninger.

Ved M2M-kommunikation forstås endvidere kommunikation via mobilt bredbånd. Dermed vil det ikke længere være muligt at få tildelt andre nummerserier til anvendelse af M2M-kommunikationstjenester, der ikke er allokeret til M2M-kommunikation, såfremt nummerserien skal bruges uden for Danmark. Et eksempel på en sådan nummerserie kan være 37-serien, der i dag er allokeret til M2M-kommunikation. Hvis der opstår behov for at stille yderligere nummerressourcer til ekstraterritoriale formål til rådighed, vil Energistyrelsen kunne allokere andre nummerserier til dette formål.

For effektivt at fremme den frie bevægelighed for varer, tjenesteydelser og personer inden for Unionen bør det være muligt at anvende visse nationale nummerressourcer på en ekstraterritorial måde, dvs. uden for Danmark, til andre elektroniske kommunikationstjenester end interpersonelle kommunikationstjenester. Den foreslåede bestemmelse imødekommer derfor dette ved at sikre udbud af nummerserier, som kan anvendes til M2M-kommunikationstjenester uden for Danmark.

Den foreslåede bestemmelse tillader, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester kan anvende nummerressourcer uden for Danmark, så det bliver muligt at anvende nummerressourcer til andre formål end at tilbyde tjenester i Danmark.

Udbydere af M2M-kommunikationstjenester skal benytte nummerserier allokeret til M2M-kommunikation, f.eks. 37-nummerserien, til ekstraterritoriale formål. Begrænsningen af anvendelsen af nummerserier til M2M-kommunikation til ekstraterritoriale formål vil være hensigtsmæssig, da nationale nummerressourcer er en begrænset ressource. Det vil derfor ikke være en effektiv anvendelse af de danske nummerserier, hvis alle danske nummerserier i praksis blev tilgængelige til M2M-kommunikationstjenester uden for Danmark. Ved at afsætte 37-nummerserien i den samlede danske nummerplan til formålet beskyttes øvrige danske nummerressourcer og samtidig imødekommes en evt. stor efterspørgsel på danske nummerserier til brug uden for Danmark i hele Unionens område.

I praksis vil den foreslåede bestemmelse have den konsekvens, at udbydere af M2M-kommunikationstjenester, som i dag anvender danske 8-cifrede nummerserier, ikke længere vil kunne få tildelt 8-cifrede nummerserier til anvendelse af M2M-kommunikationstjenester uden for Danmark.

Til nr. 20

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 26, stk. 3, er ny og implementerer teledirektivets artikel 106, stk. 3, om udbyderskift og nummerportabilitet.

Det følger af telelovens § 26, at forudsætningen for, at en slutbruger kan udnytte sin ret til nummerportering, er, at der foreligger et aktivt abonnementsforhold, hvoraf det følger, at slutbrugeren har rådighed over de numre, der ønskes porteret.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 26, stk. 3, vil medføre, at slutbrugere kan beholde retten til at portere abonnentnumre ved opsigelse af en abonnentaftale i mindst en måned efter, at aftalen er opsagt. Der er derved tale om en karenperiode på en måned, efter abonnentaftalen er opsagt, hvor slutbrugere skal have mulighed for at få gentildelt abonnentnummeret eller få abonnentnummeret porteret til en anden udbyder. Dette gælder, med mindre slutbrugeren har givet afkald på denne ret f.eks. ved skriftligt samtykke.

Med forslaget sikres slutbrugere ret til portering af abonnentnumre ved skift af udbyder mindst en måned efter datoen for opsigelse af den pågældende aftale. Denne ret har slutbrugere ikke via de nuværende regler, hvilket kan føre til, at slutbrugere kan miste deres brugsret til abonnentnumre. Ved at indføre den foreslåede bestemmelse vil slutbrugere få større sikkerhed ved skift af udbyder.

Den foreslåede bestemmelse har baggrund i, at det ikke længere forudsættes, at slutbrugere har et aktivt abonnement, når der anmodes om nummerportering ved skift af udbyder.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller tjenester ikke frit kan disponere over abonnentnumre tilknyttet den pågældende aftale op til en måned efter opsigelse af en aftale. Dermed vil slutbrugere beholde brugsretten til et abonnentnummer i en begrænset periode, uanset om aftalen er opsagt af slutbrugers udbyder eller af slutbrugeren selv. Det vil give slutbrugere større sikkerhed for at beholde brugsretten til abonnentnumre og modvirke, at brugsretten bortfalder i en begrænset periode ved opsigelse af en aftale.

Til nr. 21

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 26 a er ny og implementerer teledirektivets artikel 93, stk. 6, om fremme af trådløst skift af udbyder. Der er tale om overimplementering af direktivbestemmelsen.

Efter den gældende bestemmelse i telelovens § 26, stk. 1, skal udbydere sikre, at slutbrugere kan medtage abonnentnumre ved skift af udbyder inden for henholdsvis fastnet og mobilnet. Denne forpligtelse gælder også for udbydere af elektroniske kommunikationstjenester til brug for machine to machine-kommunikation (M2M). Der er ikke til udbydere om, at skift af udbyder skal kunne foregå trådløst.

Begrebet M2M-kommunikation skal forstås i overensstemmelse med definitionen heraf i § 3, stk. 9, i bekendtgørelse om den samlede danske nummerplan (nummerbekendtgørelsen), jf. bekendtgørelse nr. 425 af 14. april 2011 med senere ændringer. M2M-kommunikation er således en fuldt ud eller

overvejende automatisk initieret kommunikation via et elektronisk kommunikationsnet mellem to eller flere forudbestemte anordninger. Ved M2M-kommunikation forstås endvidere kommunikation via mobilt bredbånd. Det bemærkes, at der ikke er begrænsninger for, hvilke abonnentnumre der kan anvendes til elektroniske kommunikationstjenester til brug for M2M-kommunikation. En fastsættelse af regler vil således ikke begrænses til de 12-cifrede numre, der i dag er afsat i den samlede danske nummerplan til M2M-kommunikation.

Der er i dag ikke krav om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som udbyder M2M-kommunikationstjenester, skal oplyse, om de tilbyder, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikationstjenester ved skift mellem udbydere.

I teleforliget ”Aftale om Bredbånd og mobil i digital topklasse - Fremtidens telepolitik for hele Danmark” fra 2018 blev det derfor besluttet at styrke muligheder for M2M-tjenester i Danmark. Målsætningen er at gøre det enklere og billigere at skifte udbyder for slutbrugere, der anvender M2M-kommunikationstjenester, med henblik på at styrke konkurrencen på markedet.

Det foreslås på den baggrund i telelovens § 26 a, stk. 1, at pålægge udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som udbyder M2M-kommunikationstjenester uanset teknologi, at oplyse slutbrugere inden indgåelse af abonnentaftale, om de tilbyder, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikationstjenester, hvis slutbrugeren ønsker at skifte udbyder. Idet den foreslåede bestemmelse vedrører regler om trådløst skift af udbyder foreslås bestemmelsen indsat i forbindelse med de eksisterende regler i teleloven om skifte- og porteringsprocessen.

Bestemmelsen vil finde anvendelse i forhold til udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som udbyder M2M-kommunikationstjenester i Danmark, som er telelovens geografiske anvendelsesområde. Udbydere, der udbyder M2M-kommunikationstjenester uden for Danmark, er ikke omfattet af bestemmelsen på trods af, at disse M2M-kommunikationstjenester vil kunne anvendes i Danmark, f.eks. via permanent roaming.

Slutbrugere i den foreslåede bestemmelse omfatter både private forbrugere, erhvervsvirksomheder og offentlige myndigheder. M2M-kommunikation anvendes i dag af en lang række erhvervsvirksomheder og offentlige myndigheder til f.eks. fjernaflæsning af målere, lagerstyring, telemedicin, produktion, smart city-løsninger m.v. Flere og flere enheder i hjemmet bliver også koblet til internettet, som i visse tilfælde vil kunne karakteriseres som M2M-kommunikation. Dette kan eksempelvis dække over det intelligente hjem, hvor der er koblet enheder f.eks. sensorer på et sammenhængende net. På den måde kan faste installationer i en bolig som el, vand, varme, lys og udluftning kommunikere med hinanden og skabe en mere intelligent og energirigtig styring af hjemmet. Slutbrugerbegrebet i den foreslåede bestemmelse skal derfor forstås i en bred forstand.

Slutbrugere skal således før indgåelse af abonnentaftale oplyses om, hvorvidt udbyderen tilbyder, at slutbrugere trådløst kan skifte mellem udbydere til brug for M2M-kommunikationstjenester. Denne pligt kan f.eks. overholdes ved, at udbyderen på et nemt tilgængeligt sted på deres hjemmeside oplyser, hvorvidt udbyderen tilbyder trådløst skift til brug for M2M-kommunikationstjenester.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at slutbrugere på et oplyst grundlag kan foretage valg af udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som udbyder M2M-kommunikationstjenester. Denne øgede transparens for slutbrugere ved indgåelse af aftaler på

M2M-området kan være med til at øge konkurrencen ved at fjerne barrierer for, at slutbrugere kan skifte udbydere.

Det står imidlertid slutbrugeren frit for at indgå en aftale med en udbyder, der udbyder M2M-kommunikationstjenester ved brug af enheder med et fysisk SIM-kort. I disse tilfælde vil det stadig være muligt at medtage abonnentnumre ved skift af udbyder.

Der kan være store omkostninger ved at skifte SIM-kort i alle tilkoblede enheder. Derfor sikrer den foreslåede bestemmelse, at slutbrugeren kan træffe et valg på et oplyst grundlag i forhold til at have mulighed for at kunne skifte udbyder uden at skulle foretage fysisk skifte af SIM-kort.

Efter det foreslåede § 26 a, stk. 2, vil klima-, energi- og forsyningsministeren kunne fastsætte regler om trådløs skift af udbyder, hvorefter udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal sikre, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikationstjenester ved skift mellem udbydere.

Klima, energi- og forsyningsministeren kan i medfør af den foreslåede bestemmelse fastsætte regler om, hvilken konkret løsning der bedst vil opfylde formålet om, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til anvendelse af M2M-kommunikationstjenester ved skift mellem udbydere. Reglerne vil f.eks. kunne omfatte krav om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal anvende en fælles teknisk standard, som sikrer, at slutbrugere trådløst kan medtage deres abonnentnumre ved skift mellem udbydere. En fælles teknisk standard vil sikre, at udbyderne tilbyder kompatible tekniske løsninger.

Bestemmelsen vil i givet fald skulle finde anvendelse på udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som udbyder M2M-kommunikationstjenester i Danmark, som er telelovens geografiske anvendelsesområde. Udbydere, der udbyder M2M-kommunikationstjenester uden for Danmark, er ikke omfattet af bestemmelsen på trods af, at disse M2M-kommunikationstjenester vil kunne anvendes i Danmark, f.eks. via permanent roaming.

Trådløst skift af udbyder forstås som muligheden for at ændre og tilføje alle relevante data i brugerprofilen inklusive brugeridentitet uden at skifte SIM-kort fysisk. eSIM er et eksempel på en teknologi, som via software kan muliggøre trådløst skift af udbyder. Der findes allerede i dag tekniske løsninger på markedet, som muliggør, at slutbrugere trådløst kan medtage abonnentnumre til brug for M2M-kommunikationstjenester ved skift mellem udbydere, og som derfor vil kunne anvendes til at opfylde en forpligtelse, som der gives adgang til at fastsætte i medfør af den foreslåede bestemmelse.

Reglerne vil blive fastsat på en måde, så de ikke hindrer andre trådløse standarder end eSIM. Den foreslåede bestemmelse vil kun finde anvendelse for de udbydere, der udbyder M2M-kommunikationstjenester på det mobile netværk (mobil bredbånd), idet den anvendte radioteknologi skal være den samme for at muliggøre trådløst skift af udbyder. Bestemmelsen vil i fremtiden også kunne finde anvendelse på andre M2M-kommunikationstjenester end dem, der benytter det mobile netværk, såfremt trådløst skift af udbyder er teknisk muligt. Forpligtelsen til at tilbyde trådløst skift af udbyder vil således kræve, at udbyderne anvender samme tekniske standard, som muliggør at foretage trådløst skifte.

Slutbrugere anvender i stigende grad M2M-kommunikationstjenester til f.eks. fjernaflæsning af målere, lagerstyring, telemedicin, produktion, smart city-løsninger m.v. Trådløst skift af udbyder er særligt relevant for M2M-kommunikation. Det skyldes, at der kan være tale om udskiftning af SIM-kort i potentielt hundreder, tusinder eller millioner af enheder, som kan være placeret på svært fremkommelige eller utilgængelige steder. Det betyder i praksis, at slutbrugere vil være låst til en bestemt udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, hvilket hæmmer konkurrencen på markedet.

Med det foreslåede stk. 2 vil klima, energi- og forsyningsministeren kunne fastsætte regler, som kan medføre, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som udbyder M2M-kommunikationstjenester, skal tilpasse deres systemer og forretning således, at disse kan tilbyde slutbrugere trådløst at medtage abonnentnumre ved skift af udbyder. Reglerne vil kunne fastsættes, såfremt telebranchen ikke indgår en brancheaftale, som sikrer, at slutbrugere trådløst kan skifte på tværs af udbydere. Fastsættelse af regler om trådløs skift af udbyder vil ikke skulle udelukke, at slutbrugere kan vælge at medtage abonnentnumre ved fysisk skift af SIM-kort.

En fastsættelse af regler for trådløst skift af udbydere vil gøre det lettere for slutbrugere, der anvender M2M-kommunikationstjenester, at skifte udbyder, fordi det ikke vil være nødvendigt at skifte SIM-kort i samtlige enheder for at foretage skifte til en ny udbyder. Hvis der fastsættes regler i medfør af det foreslåede stk. 2, kan det medvirke til at fremme, at slutbrugere, der anvender M2M-kommunikationstjenester, får friere udbydervalg og dermed styrker konkurrencen og fjerner barrierer for øget brug af M2M-kommunikation.

Energistyrelsen vil kunne pålægge udbydere tvangsbøder for manglende overholdelse af eventuelle regler om at tilbyde trådløst skift af udbyder, jf. den gældende bestemmelse i telelovens § 79, stk. 1, for at gennemtvinge en efterlevelse af de regler, som kan fastsættes i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 26 a, stk. 2.

Til nr. 22

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 27, stk. 3, er ny og implementerer teledirektivets artikel 106, stk. 5, 3.-5. pkt., om genaktivering af nummer og tjeneste ved fejl i nummerporteringsprocessen.

Den gældende bestemmelse i telelovens 27, stk. 1 og stk. 2, sikrer, at slutbrugere ikke må undvære tjenester i længere tid på grund af langvarige nummerporteringsforløb, idet der er fastsat en frist for effektivering af nummerporteringer på én arbejdsdag. Afbrydelse af slutbrugerens tjeneste må således ikke overstige én arbejdsdag.

Det fremgår ikke, at den afgivende udbyder skal genaktivere slutbrugerens abonnentnummer og de forbundne tjenester i tilfælde af fejl i nummerporteringsprocessen, indtil nummerporteringen er gennemført, idet der alene gælder, at afbrydelse af slutbrugerens tjeneste ikke må overstige én arbejdsdag. Det fremgår desuden ikke, at den afgivende udbyder ved fejl i nummerporteringsprocessen skal fortsætte med at stille tjenesten til rådighed på samme vilkår og betingelser, indtil den modtagende udbyders tjeneste er blevet aktiveret. Det fremgår endelig ikke, hvor lang tid en tjeneste må være utilgængelig ved fejl i skifte- og porteringsprocessen.

På trods af at der i dag er regler om, at slutbrugere ikke må undvære tjenester i længere tid på grund af langvarige nummerporteringsforløb, og at en afbrydelse af slutbrugerens tjeneste ikke må overstige én arbejdsdag, jf. telelovens § 27, stk. 1 og stk. 2, kan der ske fejl i nummerporteringsprocessen. Disse fejl kan betyde, at nummerporteringen ikke bliver gennemført inden for én arbejdsdag.

Det foreslås i telelovens § 27, *stk. 3, 1. pkt.*, at i tilfælde af fejl i nummerporteringsprocessen skal den afgivende udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester genaktivere slutbrugerens nummer og de forbundne tjenester, indtil nummerporteringen er gennemført.

På trods af, at der i dag er regler om, at slutbrugere ikke må undvære tjenester i længere tid på grund af langvarige nummerporteringsforløb, og at en afbrydelse af slutbrugerens tjeneste ikke må overstige én arbejdsdag, jf. telelovens § 27, stk. 1 og stk. 2, kan der ske fejl i nummerporteringsprocessen. Disse fejl kan betyde, at nummerporteringen ikke bliver gennemført inden for én arbejdsdag. I disse tilfælde skal den afgivende udbyder genaktivere slutbrugerens abonnentnummer og de forbundne tjenester, således at slutbrugere ikke står uden tjeneste i mere end én arbejdsdag.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at den afgivende udbyder har pligt til at sikre, at tjenesten fortsætter kontinuerligt, når udbyderen afgiver en slutbruger. Det fastsættes med den foreslåede bestemmelse, at den afgivende udbyder skal genaktivere slutbrugerens abonnentnummer og de forbundne tjenester i tilfælde af fejl i nummerporteringsprocessen, indtil nummerporteringen er gennemført.

Det foreslås i telelovens § 27, *stk. 3, 2. pkt.*, at den afgivende udbyder skal fortsætte med at stille tjenesten til rådighed på samme vilkår og betingelser, indtil den modtagende udbyders tjeneste er blevet aktiveret.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at slutbrugere kan skifte udbyder uden at skulle risikere, at tjenesten er utilgængelig i tilfælde af fejl i nummerporteringsprocessen. Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at slutbrugeren har adgang til tjenester på samme vilkår og betingelser hos den afgivende udbyder i tilfælde af fejl i nummerporteringsprocessen, indtil porteringen til den modtagende udbyder er gennemført, og den modtagende udbyders tjeneste er blevet aktiveret.

Med den foreslåede bestemmelse sikres slutbrugerens adgang til tjenester på samme vilkår og betingelser hos den afgivende udbyder i tilfælde af fejl i nummerporteringsprocessen indtil, at porteringen til den modtagende udbyder er gennemført.

Det foreslås i telelovens § 27, *stk. 3, 3. pkt.*, at den tid, som tjenesten er utilgængelig under skifte- og nummerporteringsprocessen, ikke må udgøre mere end én arbejdsdag.

Efter den foreslåede bestemmelse må slutbrugerens tjeneste ikke være utilgængelig i mere end én arbejdsdag. Derfor må den tid, som tjenesten er utilgængelig under skifte- og porteringsprocessen, ved fejl i processen ikke udgøre mere end én arbejdsdag. Den afgivende udbyder vil således have pligt til inden for ikke mere end én arbejdsdag at genaktivere slutbrugerens abonnentnummer og de forbundne tjeneste under skifte- og porteringsprocessen, indtil den modtagende udbyders tjeneste er aktiveret.

Til nr. 23

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 28 a er ny og implementerer teledirektivets artikel 106, stk. 6, 1. afsnit, pkt. 1-3, om skifte af udbyder og nummerporteringsprocessen.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 26, stk. 1, regulerer, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal sikre, at slutbrugere kan medtage abonnentnumre ved skift mellem udbydere. Der er ikke regler for, hvordan processen for skifte af udbyder og portering af abonnentnumre skal foregå.

Der er etableret et branchesamarbejde om en fælles database organiseret i et aktieselskab, Operators Clearing House A/S (OCH), som administrerer oplysningerne om porterede abonnentnumre. I dette branchesamarbejde har OCH udarbejdet et regelsæt, der fastlægger selve processen for skifte af udbyder og portering af abonnentnumre.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 27, stk. 3, regulerer, at udbydere skal yde slutbrugere kompensation i tilfælde af forsinket portering samt i tilfælde af misbrug af portering foretaget af udbyderen eller på dennes vegne. Men det er ikke nærmere reguleret, at udbydere ikke må forsinke portering, misbruge portering eller portere slutbrugeres abonnentnumre eller skifte udbyder uden slutbrugernes udtrykkelige samtykke.

Det fremgår ligeledes ikke af gældende ret, at slutbrugers abonnentaftaler med den afgivende udbyder ophører automatisk efter afslutningen af et skifte.

Det foreslås i telelovens § 28 a, 1. pkt., at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som modtager numre som led i nummerportering, jf. § 26, stk. 1, skal forestå skifte- og nummerporteringsprocessen.

Den foreslåede bestemmelse skal fremme et simpelt udbyderskifte for slutbrugere ved at fastlægge, at skifte- og nummerporteringsprocessen styres af den modtagende udbyder. Dermed vil slutbrugeren i praksis kun skulle rette henvendelse til den modtagende udbyder af elektroniske kommunikationstjenester i forbindelse med skifte- og nummerporteringsprocessen.

Med den foreslåede bestemmelse sikres det, at skifte- og nummerporteringsprocessen gøres så simpelt som muligt ved, at en slutbruger kun skal henvende sig ét sted for at foretage skifte- og nummerporteringsprocessen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at den modtagende udbyder skal forestå skifte- og nummerporteringsprocessen. Den foreslåede bestemmelser forventes ikke at ville medføre ændringer i den måde, udbyderskifte og nummerporteringsprocessen foregår på i dag, idet OCH's regelsæt allerede foreskriver, at den modtagende udbyder skal forestå skifte- og nummerporteringsprocessen.

Det foreslås i telelovens § 28 a, 2. pkt., at udbydere ikke må forsinke eller misbruge skifte- og nummerporteringsprocessen, og udbydere ikke må portere numre eller skifte udbyder uden slutbrugernes udtrykkelige samtykke.

Den foreslåede bestemmelse fastslår, at udbydere ikke må forsinke eller misbruge skifte- og nummerporteringsprocessen eller portere slutbrugeres abonnentnumre eller skifte udbyder uden slutbrugernes udtrykkelige samtykke. Ved at forsinke skifte- og nummerporteringsprocessen forstås, at den afgivende udbyder ikke har overholdt sin pligt til at portere en slutbrugeres abonnentnummer inden for én arbejdsdag. Ved misbrug af skifte- og nummerporteringsprocessen forstås f.eks., at udbydere involveret i en skifte- og nummerporteringsproces bruger data genereret i forbindelse med portering af abonnentnumre fra en udbyder til en anden i markedsføringsøjemed. De involverede udbydere må således kun benytte data, der er genereret i forbindelse med en portering til skifte- og nummerporteringsprocessen. Det fastlægges endvidere, at slutbrugere skal give udtrykkelig samtykke ved portering af abonnentnumre og skifte af udbyder.

Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at udbydere under alle omstændigheder ikke må forsinke skifte- og nummerporteringsprocessen.

Med den foreslåede bestemmelse minimeres risikoen for, at slutbrugere står uden tjeneste på baggrund af en langvarig skifte- og nummerporteringsprocessen. Endvidere vil den foreslåede bestemmelse være med til at sikre, at afgivende udbydere ikke misbruger data genereret i forbindelse med portering af abonnentnumre fra en udbyder til en anden i markedsføringsøjemed. Endelig vil den foreslåede bestemmelse være med til at sikre, at slutbrugere betrygges i, at deres abonnentnumre ikke porteres mod deres vilje, og at slutbrugere ligeledes ikke skiftes til en ny udbyder imod deres vilje.

Det foreslås i telelovens § 28 a, 3. pkt., at slutbrugers abonnentaftaler med den afgivende udbyder ophører automatisk efter afslutningen af skiftet af udbyder.

I OCH's regelsæt beskrives det, at slutbrugeren skal kontakte den modtagende udbyder, der på slutbrugers vegne opsiger slutbrugers abonnentaftale med den afgivende udbyder med henblik på at portere abonnentnummeret. Med den foreslåede bestemmelse fastsættes det, at OCH's regelsæt for udbyderskifte og nummerporteringsprocessen skal sikre, at slutbrugers abonnentaftaler med den afgivende udbyder ophører automatisk efter afslutningen af skiftet af udbyder.

Den foreslåede bestemmelse vil gøre skifte- og nummerporteringsprocessen så simpel som mulig, så slutbrugere ikke afholder sig fra at skifte udbyder og gøre brug af deres ret til at portere abonnentnumre.

Til nr. 24

Den foreslåede tilføjelse til § 31, stk.3, implementerer dele af teledirektivets artikel 112, stk. 1, om udbydernes pligt til at stille oplysninger til rådighed til brug for udbud af nummeroplysnings-tjenester. Teledirektivets artikel 112, stk. 1, erstatter forsyningspligtdirektivets artikel 25, stk. 2.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 31, stk. 3, om udnyttelse af nummeroplysningsdata medfører, at Energistyrelsen fastsætter nærmere regler om minimumskrav til indsamling og videregivelse af nummeroplysningsdata, de pågældende datas fremtrædelsesform, opdatering af oplysninger m.v. og omfanget af de forpligtelser, der kan pålægges udbydere af nummeroplysningsdatabaser og -registre over for slutbrugere.

§ 31, stk. 3, er udmøntet i bekendtgørelse nr. 435 af 9. maj 2011 om nummeroplysningsdatabaser. Af denne bekendtgørelse fremgår blandt andet, at datasælgeren (teleselskabet) skal indsamle og registrere nummeroplysningsdata i forbindelse med indgåelsen af kontrakt om adgang til elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester mellem udbyderen og slutbrugeren, at datasælgeren og datakøberen skal sikre, at slutbrugeren har mulighed for at kontrollere og få rettet sine nummeroplysningsdata snarest muligt efter slutbrugers henvendelse herom, og at datakøberen er forpligtet til at opdatere egne databaser med slutbrugernes nummeroplysningsdata snarest muligt efter, at datasælgeren har leveret opdaterede nummeroplysningsdata.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 31, stk. 3 vil medføre, at Energistyrelsen bemyndiges til at begrænse, hvem der er berettiget til at modtage nummeroplysningsdata. Ifølge telelovens § 31, stk. 1, skal udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der videretildeler abonnentnumre til slutbrugere, afgive nummeroplysningsdata til alle, der ønsker det. Med den foreslåede bestemmelse bemyndiges Energistyrelsen til at foretage mindre begrænsninger af den kreds, der er berettiget til at modtage nummeroplysningsdata. Det kunne f.eks. være, at teleselskaber ikke må tilegne sig andre teleselskabers nummeroplysningsdata, med mindre disse data alene skal benyttes til udbud af nummeroplysningstjenester.

Den foreslåede ændring i bestemmelsen om Energistyrelsens beføjelser til at fastsætte nærmere regler om indsamling og videregivelse af nummeroplysningsdata har baggrund i, at teleselskaber ved at købe nummeroplysningsdata i medfør af telelovens § 31, stk. 1, potentielt kan opkøbe andre teleselskabers kundelister. Dette kan medføre en u hensigtsmæssig og konkurrencebegrænsende koordinering mellem teleselskaberne, som mindsker den strategiske usikkerhed på markedet. Et mere gennemsigtigt marked kan medføre, at teleselskaberne i højere grad direkte eller indirekte kan koordinere deres adfærd og derved skabe negative virkninger på markedet med hensyn til priser, produktion, produktkvalitet, produktsortiment, innovation eller øge adgangsbarrierer for, at der kommer nye virksomheder ind på markedet.

Konkurrenceloven har til formål at fremme en effektiv konkurrence som gavner både forbrugere, virksomheder og den samlede danske økonomi. En effektiv konkurrence er en vigtig forudsætning for et velfungerende marked med et varieret udbud af varer af en høj kvalitet og til en konkurrencedygtig pris.

Konkurrencelovens § 6 indeholder et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler mellem virksomheder. Der foreligger en aftale, når to eller flere virksomheder har et samarbejde, hvor de direkte eller indirekte koordinerer deres adfærd på markedet. Det er også forbudt hvis virksomheder på anden måde samordner deres praksis som medfører en koordinering, selvom virksomheden ikke har indgået en traditionel aftale.

Det vil som udgangspunkt være en alvorlig overtrædelse af konkurrenceloven, hvis konkurrerende virksomheder udveksler informationer om strategiske oplysninger. Udveksling af strategiske oplysninger mindsker den strategiske usikkerhed på markedet. Fælles anvendelse af strategiske oplysninger kan medføre konkurrencebegrænsninger, hvis det indskrænker parternes muligheder for at træffe selvstændige beslutninger ved at mindske deres incitament til at konkurrere. Strategiske oplysninger kan eksempelvis omfatte kundefortegnelser. Hvor strategisk nyttige oplysningerne er, afhænger også af deres sammensætning og aktualitet. Således vil udveksling af aktuelle

kundefortegnelser mellem konkurrerende virksomheder kunne mindske den strategiske usikkerhed på markedet.

Konkurrencelovens § 2, stk. 2 fastsætter imidlertid, at loven ikke finder anvendelse, hvis adfærden er en direkte eller nødvendig følge af offentlig regulering. Teleselskabers opkøb af konkurrerende teleselskabers kundelister jf. Telelovens § 31 kan derfor være omfattet af undtagelsen i Konkurrencelovens § 2. Afgørelse af, hvorvidt en konkurrencebegrænsning er omfattet af stk. 2, træffes af den minister, under hvis ressortområde den pågældende regulering henhører, jf. konkurrencelovens § 2, stk. 4.

Konkurrenceloven kan på baggrund af Telelovens nuværende formulering således ikke nødvendigvis finde anvendelse for så vidt angår selve udvekslingen af nummeroplysningsdata (kundelister). Konkurrenceloven vil dog kunne finde anvendelse efter en eventuel konkurrenceskadende koordinering, der ligger ud over bestemmelserne i Telelovens § 31.

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 31, stk. 3 vil, hvis Energistyrelsen udnytter bemyndigelsen, medføre, at nærmere bestemte virksomheder ikke vil kunne modtage nummeroplysningsdata fra teleselskaberne. Bestemmelsen vil ikke få betydning for udbydere af nummeroplysnings-tjenester, ligesom godgørende organisationer og andre, der med legitimt formål benytter nummeroplysningsdata til at indsamle støtte eller værge medlemmer og abonnenter, fortsat vil kunne erhverve nummeroplysningsdata med henblik herpå.

Hensigten med bestemmelsen er alene fortsat at kunne sikre fri, markedsbaseret konkurrence mellem teleselskaber mv.

Til nr. 25

Den foreslåede bestemmelse i om tilføjelse af et nyt stk. 3 i telelovens § 33, giver Erhvervsstyrelsen mulighed for at implementere dele af teledirektivets artikel 61, stk. 2, om de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders beføjelser og ansvar i forbindelse med adgang og samtrafik. Teledirektivets artikel 61, stk. 2, erstatter adgangsdirektivets artikel 5, stk. 1, 2. afsnit.

Den foreslåede bestemmelse er ny.

I henhold til telelovens § 33, stk. 2, kan Erhvervsstyrelsen pålægge en udbyder forpligtelser i det omfang, det er nødvendigt for at sikre forbindelse mellem slutbrugere i de enkelte net eller for at skabe interoperabilitet over for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der kontrollerer adgangen til en eller flere slutbrugere, herunder forpligtelse til at sammenkoble deres net.

I dag er det alene traditionelle nummerbaserede tjenester og traditionelle udbydere, der kan pålægges forpligtelser om interoperabilitet i henhold til telelovens § 33, stk. 2.

Interoperabilitet mellem tjenester og net kan herudover sikres i forhold til udbydere, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, som led i udformningen af netadgangsforpligtelsen på de relevante (del)markeder.

Erhvervsstyrelsen har i de gældende markedsafgørelser fundet det nødvendigt at pålægge forpligtelser, der skal sikre interoperabilitet. For eksempel fremgår det af Erhvervsstyrelsens markedsafgørelse af 17. august 2017 på engrosmarkedet for lokal netadgang på et fast sted (marked 3a), at forpligtelsen om netadgang omfatter en pligt til at tilbyde fri adgang til tekniske grænseflader, protokoller eller andre nøgleteknologier, der er afgørende for tjenesternes – eller virtuelle netjenesters – interoperabilitet, samt tilbyde tjenester, der er nødvendige for at sikre interoperabilitet mellem net og forbindelse mellem detailkunder, herunder faciliteter til intelligente netjenester.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 33, stk. 3, om at give Erhvervsstyrelsen mulighed for at fastsætte nærmere regler om indførslen af forpligtelser for relevante udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, som har betydeligt dækningsniveau og en betydelig brugerudbredelse, vil medføre, at der i nærmere begrundede tilfælde vil kunne tages hånd om en mangel på tilstrækkelig interoperabilitet mellem denne type kommunikationstjenester.

Dette vil indebære, at der vil kunne indføres regler til at håndtere de situationer, hvor utilstrækkelig interoperabilitet mellem interpersonelle nummeruafhængige kommunikationstjenester medfører, at slutbrugere, der anvender forskellige interpersonelle nummeruafhængige kommunikationstjenester, ikke vil kunne kommunikere med hinanden på tværs af forskellige interpersonelle nummeruafhængige kommunikationstjenester. Den foreslåedes bestemmelse vil således kunne indebære, at kredsen af udbydere, der vil kunne blive pålagt forpligtelser om at sikre interoperabilitet, og dermed også omfanget af kommunikationstjenester, udvides.

Det vil dog være en betingelse, at den berørte udbyders geografiske dækning og antal slutbrugere repræsenterer en kritisk masse med henblik på at nå målet om at sikre forbindelse mellem slutbrugere. Udbydere med et begrænset antal slutbrugere eller en begrænset geografisk dækning, som kun marginalt ville kunne bidrage til at nå dette mål, vil som udgangspunkt ikke være omfattet af sådanne forpligtelser om interoperabilitet.

Forpligtelserne vil alene kunne pålægges i det omfang, det er nødvendigt for at sikre interoperabilitet mellem interpersonelle kommunikationstjenester.

Endvidere vil det være en forudsætning for, at Erhvervsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om indførslen af forpligtelser for relevante udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, at Europa-Kommissionen forinden har truffet afgørelse om, hvorvidt der er behov for, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder griber ind med regulering. Kommissionen vil som følge af en eventuel afgørelse skulle vedtage gennemførelsesforanstaltninger, som specificerer, hvilken form og hvilket omfang eventuel regulatorisk indgriben fra de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder bør have. Dette vil navnlig omfatte myndighedernes og andre udbyderes forpligtelser til at offentliggøre og tillade brug, ændring og videreformidling af relevante oplysninger og foranstaltninger med henblik på at pålægge alle eller bestemte udbydere obligatorisk brug af standarder eller specifikationer.

Bestemmelsen i telelovens § 33, stk. 3, foreslås indført, fordi interoperabilitet er en fordel for slutbrugerne, og fordi fremme af interoperabilitet er et af målene for de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder i henhold til teledirektivet.

I øjeblikket afhænger både forbindelsen og adgang til beredskabstjenester af, at slutbrugere benytter nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester. Derudover anvendes nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester i høj grad som alternativ til almindelige tekstbeskeder (sms'er) – og i et vist omfang som den primære kommunikationstjeneste mellem slutbrugere. Den teknologiske udvikling eller en øget brug af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester vil kunne medføre mangel på tilstrækkelig interoperabilitet mellem kommunikationstjenester. Dette vil kunne skabe betydelige hindringer for markedsadgangen og for den videre innovation og kan dermed i betydeligt omfang true en effektiv forbindelse mellem slutbrugere.

Det er derfor nødvendigt, at der i lyset af de specifikke nationale omstændigheder gives mulighed for, at Erhvervsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler, hvorefter det skal vurderes, om en indgriben er nødvendig og berettiget for at sikre forbindelse mellem slutbrugere, og i givet fald pålægge de udbydere af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, som har et betydeligt dækningsniveau og betydelig brugerudbredelse, forholdsmæssigt afpassede forpligtelser i overensstemmelse med Kommissionens gennemførelsesforanstaltninger.

Såfremt det ikke ville være muligt at indføre regler om at kunne pålægge udbydere af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester at sikre interoperabilitet mellem disse kommunikationstjenester, ville der være risiko for, at slutbrugere hos en bestemt udbyder ikke vil kunne kommunikere med slutbrugere hos andre udbydere på tværs af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 33, stk. 3, vil kunne medføre betydelige fordele for borgere, idet der vil kunne indføres regler, som vil kunne sikre interoperabilitet mellem de kommunikationstjenester, som en stor del af borgerne i dag anvender som supplement til eller erstatning for de traditionelle nummerbaserede kommunikationstjenester.

Den foreslåede bestemmelse vil på den ene side kunne lette adgangen til markedet for mindre udbydere af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjeneste, og vil dermed kunne bidrage til at fremme det indre marked for elektronisk kommunikation. På den anden side vil den foreslåede bestemmelse kunne have væsentlige konsekvenser for udbydere af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjeneste, såfremt udbydernes adfærd på markedet indebærer en begrænsning af konkurrencen og interoperabiliteten mellem kommunikationstjenester til skade for slutbrugerne. En nærmere vurdering af konsekvenserne vil blive indeholdt i Kommissionens gennemførelsesforanstaltning.

Til nr. 26

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 34, stk. 2, implementerer dele af teledirektivets artikel 61, stk. 3, om de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders beføjelser og ansvar i forbindelse med adgang og samtrafik.

I henhold til den gældende bestemmelse i telelovens § 34, stk. 2, skal udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der er pålagt forpligtelser i henhold til § 33, stk. 2, § 41, eller regler udstedt i medfør af § 49, tilbyde andre udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester aftaler om netadgang og samtrafik på vilkår og betingelser, som er i overensstemmelse med de forpligtelser, som udbyderen er pålagt.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 34, stk. 2, vil medføre, at også udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der er pålagt forpligtelser i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a vil skulle tilbyde andre udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester aftaler om netadgang og samtrafik på vilkår og betingelser, som er i overensstemmelse med de pålagte forpligtelser.

Således vil der være tale om en udvidelse af kredsen af pligtssubjekter.

Der er endvidere tale om konsekvensrettelser af den foreslåede bestemmelse på baggrund af de foreslåede ændringer i telelovens § 54.

Den foreslåede bestemmelse om at udvide bestemmelsen til også at gælde udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der er pålagt forpligtelser i henhold den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, skyldes, at disse udbydere også, og på lige fod med øvrige udbydere, der er omfattet af den gældende bestemmelse, bør være omfattet af en pligt til at tilbyde andre udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester aftaler om netadgang og samtrafik på vilkår og betingelser, som er i overensstemmelse med de forpligtelser, som udbyderen er pålagt.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 34, stk. 2, vil ikke medføre væsentlige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen eller udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Til nr. 27

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 34, stk. 2, implementerer dele af teledirektivets artikel 76 om regulering af nye netelementer med meget høj kapacitet, artikel 78 om frivillig funktionel adskillelse hos vertikalt integrerede virksomheder, samt artikel 79 om tilsagnsprocedure.

I henhold til den gældende bestemmelse i telelovens § 34, stk. 2, skal udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der er pålagt forpligtelser i henhold til § 33, stk. 2, § 41, eller regler udstedt i medfør af § 49, tilbyde andre udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester aftaler om netadgang og samtrafik på vilkår og betingelser, som er i overensstemmelse med de forpligtelser, som udbyderen er pålagt.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 34, stk. 2, vil medføre, at også udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der har afgivet bindende tilsagn i henhold til de foreslåede bestemmelser i telelovens §§ 47 a, 47 c og 47 d, vil skulle tilbyde andre udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester aftaler om netadgang og samtrafik på vilkår og betingelser, som er i overensstemmelse med det bindende tilsagn, som udbyderen har afgivet.

Således vil der være tale om en udvidelse af kredsen af pligtssubjekter.

Der er endvidere tale om konsekvensrettelser af den foreslåede bestemmelse på baggrund af de foreslåede ændringer i telelovens § 54.

Den foreslåede bestemmelse om at udvide bestemmelsen til også at gælde udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der har afgivet tilsagn i henhold til de foreslåede bestemmelser i

telelovens §§ 47 a, 47 c og 47 d , skyldes, at disse udbydere også, og på lige fod med øvrige udbydere, der er omfattet af den gældende bestemmelse, bør være omfattet af en pligt til at tilbyde andre udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester aftaler om netadgang og samtrafik på vilkår og betingelser, som er i overensstemmelse med de tilsagn, som udbyderen har afgivet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 34, stk. 2, vil ikke medføre væsentlige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen eller udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Til nr. 28

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af en ny § 35 a i teleloven, implementer (dele af) teledirektivets artikel 61, stk. 3, om symmetrisk adgangsregulering. Teledirektivets artikel 61, stk. 3, erstatter rammedirektivets (2002/21/EF af 7. marts 2002) artikel 12, stk. 3.

Rammedirektivets artikel 12, stk. 3, er implementeret i dansk ret i telelovens §, og i kapitel 4 i bekendtgørelse om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger.

I henhold til de gældende regler gives bygnings- eller fredningsmyndigheden hjemmel til at udstede et påbud over for ejere af ledningsnet eller indehavere af råderetten til ledningsnettet om koordineret anvendelse af ledningsnet i bygninger ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller ud fra planmæssige hensyn.

Formålet med de gældende regler er at sikre udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester kan få adgang til at levere tjenester på et ledningsnet inde i en bygning, hvis der ikke kan etableres et parallelt ledningsnet, fordi en parallel etablering af et ledningsnet i bygningen er uforholdsmæssig dyr som følge af at bygningen er fredet eller har status af bevaringsværdig.

Artikel 12, stk. 3, i rammedirektivet har på baggrund af de brede samfundshensyn og vage formuleringer været implementeret på meget forskellig vis på tværs af medlemsstaterne. Hvor gældende ret i Danmark forudsætter et snævert anvendelsesområde for bestemmelsen, har andre medlemsstater implementeret bestemmelsen ud fra en videre forståelse af centrale begreber.

Med ændringen af artikel 12, stk. 3, i rammedirektivet til den modsvarende bestemmelse i teledirektivets artikel 61, stk. 3, fremstår bestemmelsen mere præcist formuleret, og der er indsat flere forskellige mekanismer, der skal sikre en ensartet anvendelse af bestemmelsen.

For det første er det i bestemmelsen specificeret, at BEREC skal udarbejde retningslinjer for forståelsen af en række centrale begreber i direktivet. For at fremme en konsekvent anvendelse af bestemmelsen skal BEREC således senest den 21. december 2020 offentliggøre retningslinjer, hvori der skal fastsættes en række relevante kriterier for bl.a. fastlæggelse af det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt. Derudover skal fastsættes relevante kriterier for det punkt efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, som kan understøtte tilstrækkelig mange slutbrugerforbindelser til, at en effektiv udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester kan overvinde de betydelige hindringer for etablering af parallelle net, der er konstateret, for hvilke netudrulninger der kan betragtes som nye, for hvilke projekter der kan betragtes som små,

og for hvilke økonomiske eller fysiske hindringer for etablering af parallelle net der er store og varige.

For det andet indeholder teledirektivets artikel 33 en procedure for ensartet anvendelse af afhjælpende foranstaltninger. Proceduren medfører, at den nationale tilsynsmyndighed skal notificere udkast til afgørelser i medfør af den foreslåede bestemmelse til Europa-Kommissionen, før der træffes endelig afgørelse efter bestemmelsen.

Hvis Europa-Kommissionen finder, at udkastet til afgørelse er uforeneligt med EU-retten, kan Europa-Kommissionen indlede en procedure efter teledirektivets artikel 33 og bede BEREC om en udtalelse. Hvis BEREC er enig med Europa-Kommissionen, kan Europa-Kommissionen nedlægge veto mod afgørelser, der træffes i henhold til denne bestemmelses stk. 3 og forpligte den nationale tilsynsmyndighed til at trække udkastet til afgørelse tilbage.

Erhvervsstyrelsen skal i sin administration af den foreslåede bestemmelse i videst muligt omfang tage hensyn til BEREC's retningslinjer og eventuelle henstillinger og udtalelser fra Europa-Kommissionen.

Med henblik på at sikre gennemsigtighed for andre udbydere end den anmodende skal Erhvervsstyrelsen, når den har truffet endelig afgørelse om at pålægge forpligtelser efter denne bestemmelse, offentliggøre afgørelsen i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 72,.

Endelig er den nye direktivbestemmelse i teledirektivet placeret i Afsnit II – Adgang. Dette afsnit indeholder den sektorspecifikke konkurrenceregulering af teleområdet. Ligeledes foreslås bestemmelsen flyttet i teleloven fra afsnit V om samhusning og fælles udnyttelse af faciliteter til afsnit IV om sektorspecifik konkurrenceregulering.

Den nye placering af direktivbestemmelsen i teledirektivet og den foreslåede placering i teleloven medfører et par væsentlige ændringer i forhold til tidligere.

Hvor det efter gældende ret er brede samfundshensyn, der er afgørende for bestemmelsens anvendelse, vil det med den nye placering være mere målrettede konkurrencehensyn, der vil være bærende for den foreslåede bestemmelse, herunder hensyn til effektiv konkurrence, fordele for slutbrugerne samt et hensyn til investeringerne i teleinfrastruktur.

Endvidere er det et krav i teledirektivet, at ansvaret for udmøntningen af bestemmelsen skal ligge i en uafhængig myndighed, der i sin varetagelse af opgaven ikke kan underlægges instruks fra nogen anden myndighed, og som er kompetent i forhold til varetagelsen af konkurrencehensyn. Dette medfører, at den ansvarlige myndighed skal ændres fra bygnings- og fredningsmyndigheder til den uafhængige konkurrencemyndighed på teleområdet – Erhvervsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a vil give Erhvervsstyrelsen et nyt redskab i forhold til den sektorspecifikke konkurrenceregulering. Udgangspunktet for den sektorspecifikke konkurrenceregulering er fortsat reguleringen af udbydere med en stærk markedsposition, men den foreslåede bestemmelse udgør et supplement hertil, og kan anvendes, hvis en udbyder eller ejer af elektroniske kommunikationsnet ikke har status af udbyder med en stærk markedsposition, for så vidt angår det net, der anmodes om adgang til.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a kan udgøre et indgreb i råderetten over privat ejendom i forhold til det net, der i givet fald pålægges forpligtelser på. Enhver afgørelse om pålæggelse af forpligtelser i medfør af den foreslåede bestemmelse skal derfor nøje afveje hensynet til indehaveren af ejendoms- eller råderetten til det pågældende net over for hensynet til at skabe en holdbar konkurrence, fordele for slutbrugerne samt et hensyn til investeringerne i teleinfrastruktur.

Herudover skal proportionalitetsprincippet nøje iagttages, så der ikke pålægges flere eller strengere forpligtelser end, hvad der er berettiget ud fra ovennævnte hensyn. Under alle omstændigheder skal enhver forpligtelse om fordeling af omkostninger sikre dækning af effektivt afholdte omkostninger og en rimelig forrentning af den investerede kapital, indregnet et eventuelt tillæg for eventuelle risikofaktorer.

Pålæggelse af en forpligtelse om netadgang medfører ikke en overførsel af ejendomsretten til det pågældende net, men alene en forpligtelse til at udleje nettet til eventuelle tjenesteudbydere.

I det omfang en ejer, der forpligtes til at give netadgang til et nærmere bestemt net, ved en omkostningsdeling bliver økonomisk kompenseret af den, der opnår netadgang til nettet, vil den pågældende ejer ikke have lidt noget økonomisk tab og vil dermed heller ikke, hvis der i særlige tilfælde måtte være tale om et indgreb omfattet af grundlovens § 73, have krav på erstatning fra det offentlige.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 1, implementerer dele af teledirektivets artikel 61, stk. 3, 1. pkt.

I henhold til § 8 i bekendtgørelse om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger kan bygnings- eller fredningsmyndigheden udstede påbud til udbydere eller ejere af ledningsnet i bygninger om at give den, der ansøger herom, adgang til et eksisterende ledningsnet i en bygning.

Pligtsubjektet ”udbydere eller ejere af ledningsnet i bygninger” omfatter enhver, der kontrollerer adgangen til slutbrugeren, uanset om det er på baggrund af ejendomsretten til ledningsnettet eller som følge af en driftsaftale eller lignende.

Råderetsbegrebet i relation til den sektorspecifikke konkurrenceregulering blev behandlet i Teleklagenævnets afgørelse af 17. september 2010, j.nr.10-077429, og senere af Østre Landsret i en dom fra den 23. marts 2012 i en sag mellem Teleklagenævnet og TDC.

Et ledningsnet defineres i gældende ret som enhver type ledningsnet, der er egnet til fremføring af elektronisk kommunikation.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, *stk. 1*, vil give Erhvervsstyrelsen hjemmel til at træffe afgørelse om at pålægge en udbydere eller ejer af et elektronisk kommunikationsnet at tilbyde netadgang til den del af det elektroniske kommunikationsnet, der udgør ledningsnettet i en bygning, eller hvis det første koncentrations- eller fordelingspunkt befinder sig uden for bygningen, vil netadgangen kunne angå det elektroniske kommunikationsnet frem til dette koncentrations- eller fordelingspunkt.

Erhvervsstyrelsen vil i vurderingen af, om en anmodning er velbegrunder og rimelig, skulle tage hensyn til de faktiske omstændigheder, men også tage hensyn til om nettet er etableret på en effektiv måde, der giver mulighed for en reel adgang og konkurrence på det pågældende net. Investeringer, der er foretaget med det formål at begrænse eller besværliggøre adgangen til nettet, skal ikke betragtes som effektiv afholdte.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre en sproglig ændring af pligtsubjektet fra ejere eller indehavere af råderetten til et ledningsnet i bygninger til enhver udbyder eller ejer af elektroniske kommunikationsnet.

Ændringen af pligtsubjektet vil alene være med henblik på at sikre overensstemmelse med sprogbrugen i resten af afsnit IV, da indehavere af råderetten vil være omfattet af formuleringen udbyder eller ejer af elektroniske kommunikationsnet. Pligtsubjektet vil medføre, at enhver, der kontrollerer adgangen til slutbrugeren, kan pålægges forpligtelser i henhold til den foreslåede bestemmelse, hvad enten der er tale om traditionelle teleselskaber, antenneforeninger, ejerforeninger, andelsforeninger, udlejere eller teleselskaber, der driver nettet på andres vegne.

Det er med den foreslåede bestemmelse således ikke intentionen at ændre på kredsen af potentielle pligtsubjekter, men derimod at understrege, at der er tale om den videst mulige fortolkning af potentielle subjekter, der kan kontrollere adgangen til en slutbruger.

Den foreslåede bestemmelse vil tillægge hjemlen til at pålægge forpligtelser efter bestemmelsen til Erhvervsstyrelsen, der varetager myndighedsudøvelsen af den sektorspecifikke konkurrenceregulering.

Den foreslåede bestemmelse medfører endvidere, at den strækning, der vil kunne pålægges pligt til at give adgang til, udvides i forhold til strækningen i gældende ret, der alene omfatter et ledningsnet i en bygning. Efter den foreslåede bestemmelse vil forpligtelsen kunne angå et elektronisk kommunikationsnet fra slutbrugers nettermineringspunkt frem til det første koncentrations- eller fordelingspunkt, der efter omstændighederne ligger uden for en bygning.

I praksis vil det første koncentrations- eller fordelingspunkt, som udgangspunkt være det første sted, hvor flere slutbrugerforbindelser samles. Det vil f.eks. i et etagebyggeri være i et fordelerskab eller lignende i kælderen, mens det typisk i et villakvarter vil være i et gadeskab på villavejen. Udgangspunktet kan fraviges, hvis der f.eks. er tekniske hindringer for adgang til punktet.

BEREC har i henhold til teledirektivets artikel 61, stk. 3, fået til opgave at fastsætte nærmere kriterier for fastlæggelsen af, hvad der udgør det første koncentrations- eller fordelingspunkt. Erhvervsstyrelsen vil nøje skulle inddrage disse retningslinjer i fastlæggelsen.

Den foreslåede ændring i bestemmelsen om at tillægge Erhvervsstyrelsen beslutningskompetencen i bestemmelsen frem for bygnings- eller fredningsmyndigheden, skyldes, at de bærende hensyn for bestemmelsen vil ændres fra mere generelle hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller ud fra planmæssige hensyn til hensyn vedrørende konkurrence på telemarkedet.

Erhvervsstyrelsen er uafhængig myndighed med ansvaret for den sektorspecifikke konkurrenceregulering på teleområdet og vil derfor være den relevante faglige myndighed for de vurderinger, der skal foretages. Endvidere lever Erhvervsstyrelsen i kraft af sin varetagelse af den

sektorspecifikke konkurrenceregulering op til de uafhængighedskrav, der følger af direktivet i forhold til artikel 61, stk. 3.

Den foreslåede ændring i bestemmelsen om at udvide anvendelsesområdet til et punkt uden for bygninger har baggrund i et behov for at give Erhvervsstyrelsen mulighed for at pålægge udbydere eller ejere af elektroniske kommunikationsnet, der ikke er udpeget som udbydere med en stærk markedsposition en relevant forpligtelse, der kan medvirke til at sikre konkurrencesituationen på telemarkedet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 1, vil medføre, at en bredere gruppe af pligtssubjekter kan blive underlagt forpligtelser ud fra konkurrencemæssige hensyn. Til gengæld vil den samme gruppe af pligtssubjekter ikke længere kunne pålægges forpligtelser om at dele ledningsnet i bygningerne ud fra hensyn om miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller ud fra planmæssige hensyn. Samlet set er der tale om en udvidelse af anvendelsesområdet.

Udvidelsen er dog begrænset af proportionalitetsprincippet, der blandt andet kræver, at den ulempe, som en eventuel forpligtelse vil medføre, skal stå mål med den fordel, som en eventuel forpligtelse medfører for konkurrencen og for slutbrugerne.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 2, implementerer dele af teledirektivets artikel 3, stk. 4, litra f, og artikel 61, stk. 3.

De gældende bestemmelser om ledningsnet i bygninger i telelovens § 59 og i kapitel 4 i bekendtgørelse om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger kan anvendes ud fra hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller ud fra planmæssige hensyn, når etablering af et parallelt ledningsnet ikke er rentabelt eller praktisk gennemførligt. I praksis medfører hensynene og betingelserne, at fællesudnyttelse af ledningsnettet kun kan pålægges, hvis en parallel etablering af et tilsvarende ledningsnet er gjort uforholdsmæssig dyr som følge af f.eks. en fredning af bygningen eller hvis bygningen har status som bevaringsværdig.

Den foreslåede i telelovens § 35 a, *stk. 2*, vil angive de betingelser, der skal være opfyldt, når Erhvervsstyrelsen træffer afgørelse i henhold til *stk. 1*. Bestemmelsen i *stk. 1* kan således alene anvendes, når en parallel etablering af et elektronisk kommunikationsnet ikke vil være økonomisk rentabel eller gennemførlig i praksis.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, *stk. 2*, vil sammen med flytningen af bestemmelsen fra afsnit V til afsnit IV og flytningen af afgørelseskompetencen til Erhvervsstyrelsen fra bygnings- og fredningsmyndigheden medføre en ændring af de hensyn, der skal varetages.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, *stk. 2*, vil således ikke indeholde en henvisning til, at der skal inddrages hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller ud fra planmæssige hensyn. Erhvervsstyrelsen vil med den foreslåede bestemmelse skulle forfølge hensyn til sikring af effektiv og holdbar konkurrence, fordele for slutbrugere og fremme effektive investeringer og innovation i ny og forbedret infrastruktur.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen om at ændre de bærende hensyn skyldes, at de brede hensyn i det gældende direktiv har medført en meget forskelligartet implementering på tværs af EU,

hvor nogle medlemsstater har anvendt konkurrencemæssige hensyn, mens andre har undladt dette. Den nyaffattede bestemmelse i teledirektivets artikel 61, stk. 3, er derfor udtryk for en harmoniseret tilgang til anvendelse af adgangsforpligtelser over for andre end udbydere med stærk markedsposition.

Skiftet til konkurrencehensyn markerer således nye behov fra de nationale tilsynsmyndigheder, hvor nye værktøj har været efterspurgt i situationer, hvor der ikke entydigt kan afgrænses et særskilt marked eller udpeges en udbyder med en stærk markedsposition. I disse situationer har det hidtil ikke været muligt at pålægge forpligtelser ud fra hensyn til konkurrencen, uanset at der kunne forekomme enkelte net, eller mindre områder, hvor slutbrugerne ikke har eller vil få de muligheder og den valgfrihed, der forbindes med et konkurrencepræget marked.

Denne type situationer forventes at blive mere udbredt fremadrettet, idet den hidtil dominerende teleinfrastruktur, baseret på kobberledninger, i stigende omfang mister evnen til at konkurrere med højhastighedsinfrastrukturer som fibernet, kabel-tv-net eller net med tilsvarende egenskaber.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 2, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen får et nyt redskab til at adressere disse problemstillinger fremadrettet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 3, implementerer dele af teledirektivets artikel 61, stk. 3, 2. afsnit.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 59 giver ikke mulighed for at udvide en forpligtelse pålagt efter regler udstedt i henhold til bestemmelsen ud over ledningsnet i en bygning.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, *stk. 3, 1. punktum.*, vil give Erhvervsstyrelsen mulighed for at udvide en forpligtelse pålagt i henhold til stk. 1 til en større del af et elektronisk kommunikationsnet end fra slutbrugeren til det første koncentrations- eller fordelingspunkt.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen i telelovens § 35 a, stk. 3, 1. punktum, om at kunne udvide en forpligtelse efter stk. 1 har baggrund i, at en forpligtelse til at give adgang ved det første koncentrations- eller fordelingspunkt eller et tilsvarende punkt i nogle situationer ikke vil være tilstrækkeligt til at løse de problemer med konkurrencen, der er identificeret i forbindelse med en rimelig anmodning.

Anvendelse af forpligtelser, der alene omfatter strækningen i telelovens § 35 a, stk. 1, vil kræve betydelige investeringer fra en adgangssøgende udbyder, herunder navnlig i tyndt befolkede områder. Den adgangssøgende udbyder vil skulle trække eller leje kabler fra sit eget net frem til det relevante punkt. Hvis kundegrundlaget fra punktet er begrænset, vil investeringen ikke stå mål med den mulige indtjening, og en sådan forpligtelse ville blive irrelevant.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, *stk. 3, 2. punktum.*, vil begrænse Erhvervsstyrelsens mulighed for at udvide en forpligtelse således, at udvidelsen kun kan udstrækkes indtil det punkt tættest på slutbrugeren, som kan være vært for et tilstrækkeligt antal slutbrugerforbindelser til at være kommercielt rentabelt for adgangssøgende udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Hvor det punkt, som forpligtelsen vil kunne udvides til, befinder sig, og hvor mange slutbrugerforbindelser, der vil skulle til for at gøre forpligtelsen kommercielt rentabel for en effektiv adgangssøgende udbyder, vil bero på en konkret vurdering, der skal foretages af Erhvervsstyrelsen på baggrund af den konkrete anmodning om netadgang. Begrebet effektiv adgangssøgende udbyder vil f.eks. dække over en udbyder, der træffer effektive økonomiske beslutninger. Begrebet vil blive yderligere specificeret gennem praksis hos Europa-Kommissionen og tilsynsmyndigheder på tværs af EU.

Punktets fastlæggelse vil blandt andet bero på de geografiske forhold, befolkningstætheden og tilstedeværelsen af anden åben infrastruktur i området, der kan anvendes til f.eks. transmission tilbage i nettet af den trafik, der opsamles fra de slutbrugere, som forpligtelsen omfatter.

BEREC har i henhold til teledirektivets artikel 61, stk. 3, fået til opgave at fastsætte nærmere kriterier for fastlæggelsen af, hvad der udgør det punkt efter det første koncentrations- eller fordelingspunkt, som kan være vært for tilstrækkeligt mange slutbrugerforbindelser til, at en effektiv udbyder kan overvinde de betydelige hindringer for etablering af parallelle net, der er konstateret. Erhvervsstyrelsen skal nøje inddrage disse retningslinjer i fastlæggelsen.

Den foreslåede ændring i bestemmelsen i telelovens § 35 a, stk. 3, 2. pkt., om fastlæggelse af det punkt, som adgangen kan udvides til, har baggrund i, at muligheden for at udvide en forpligtelse efter stk. 1 i et vist omfang vil gå på kompromis med udgangspunktet i teledirektivet om at fremme den infrastrukturbaserede konkurrence med flere konkurrerende net.

Ved at give en restriktiv mulighed for at udvide forpligtelsen, og det kun vil kunne gøres i særlige situationer, sikres på den ene side muligheden for en relevant forpligtelse ved at sikre den tjenestebaserede konkurrence, så slutbrugeren får valgmuligheder. På den anden side sikres det, at udgangspunktet om infrastrukturbaseret konkurrence fastholdes i de fleste tilfælde.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 4, implementerer dele af teledirektivets artikel 61, stk. 3, 2. afsnit.

Den gældende bestemmelse i § 59 i teleloven giver ikke mulighed for at udvide en forpligtelse pålagt efter regler udstedt i henhold til bestemmelsen ud over ledningsnet i en bygning.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 4, vil indeholde de betingelser, der skal være opfyldt for, at Erhvervsstyrelsen i henhold til stk. 3 kan udvide en forpligtelse pålagt i henhold til stk. 1. Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at Erhvervsstyrelsen alene vil kunne pålægge en forpligtelse efter stk. 3, når Erhvervsstyrelsen, under hensyntagen til forpligtelser i relevante markedsafgørelser, jf. telelovens § 37, konkluderer, at forpligtelser efter stk. 1 ikke i tilstrækkelig grad imødegår eller vil imødegå store og varige økonomiske eller fysiske hindringer for etablering af parallelle net. Disse hindringer vil endvidere skulle opretholde eller medføre en konkurrencesituation, der i betydeligt omfang begrænser de konkurrencemæssige resultater for slutbrugerne.

Ved vurderingen af, om en udvidelse af en forpligtelse efter telelovens § 35 a, stk. 1, er nødvendig, vil Erhvervsstyrelsen skulle tage nøje hensyn til de markedsundersøgelser, som styrelsen har gennemført på de relevante markeder, herunder navnlig hvilke forpligtelser, der er pålagt på det

pågældende marked, og hvilke(n) udbyder(e), der er udpeget som havende en stærk markedsposition.

For at kunne udvide forpligtelsen vil vurderingen skulle konkludere, at de forpligtelser, der kan pålægges efter § 35 a, stk. 1, ikke i tilstrækkelig grad kan imødegå store og varige økonomiske eller fysiske hindringer for etablering af parallelle net. Ved store og varige økonomiske eller fysiske hindringer forstås, at der ikke nu eller inden for en overskuelig periode er udsigt til, at konkurrencesituationen ændrer sig i en sådan grad, at det vil være kommercielt rentabelt at etablere alternativ tilsvarende infrastruktur til den pågældende slutbruger.

BEREC har i henhold til teledirektivets artikel 61, stk. 3, fået til opgave at fastsætte nærmere kriterier for fastlæggelsen af, hvilke økonomiske eller fysiske hindringer, der er store og varige. Erhvervsstyrelsen skal nøje inddrage disse retningslinjer i fastlæggelsen.

Hindringerne for etablering af parallelle net vil endvidere skulle opretholde eller medføre en konkurrencesituation, der i betydeligt omfang begrænser de konkurrencemæssige resultater for slutbrugeren. En begrænsning i det konkurrencemæssige resultat for slutbrugeren kan f.eks. være, at slutbrugeren ikke kan vælge mellem flere tjenestudbydere, eller at detailpriserne fastholdes på et højere niveau end på resten af markedet.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen om at fastsætte restriktive betingelser for anvendelsen af udvidelsesmuligheden i stk. 3 har baggrund i teledirektivets grundlæggende principper. Det er i teledirektivet et udtrykkeligt mål med reguleringen at sigte mod en infrastrukturbaseret konkurrence og dermed konkurrence mellem parallelle net. Anvendelse af en vidtgående forpligtelse om netadgang til at levere tjenester på ét enkelt net vil derfor være i uoverensstemmelse med dette princip. Erhvervsstyrelsens muligheder for at pålægge forpligtelser bør derfor indskrænkes til de situationer, hvor der hverken er reelle alternativer eller er udsigt til etableringen af sådanne alternative adgangsveje til slutbrugeren.

Ved at give en restriktiv mulighed for at udvide forpligtelsen, og det kun vil kunne gøres i særlige situationer, sikres på den ene side muligheden for en relevant forpligtelse ved at sikre den tjenestebaserede konkurrence, så slutbrugeren får valgmuligheder. På den anden side sikres det, at udgangspunktet om infrastrukturbaseret konkurrence fastholdes i de fleste tilfælde, hvor der er forretningsgrundlag for denne type konkurrence.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 5, implementerer dele af teledirektivets artikel 61, stk. 3, 1. og 2. afsnit, der indeholder de mulige forpligtelser, der kan pålægges en udbyder eller ejer af elektroniske kommunikationsnet.

De gældende bestemmelser om ledningsnet i bygninger giver mulighed for at påbyde fælles udnyttelse af et ledningsnet. Parterne er herefter forpligtet til at indgå aftale om den fælles udnyttelse af ledningsnettet. I tilfælde af uenighed om indholdet af en sådan fælles udnyttelse, herunder om betingelser eller pris, skal sådanne uenigheder afklares ved voldgift.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, *stk. 5*, vil indeholde en opregning af de forpligtelser, som Erhvervsstyrelsen kan anvende ved imødekommelse af en rimelig anmodning om netadgang efter stk. 1.

De forpligtelser, som Erhvervsstyrelsen vil kunne pålægge, vil i udgangspunktet svare til de forpligtelser, der følger af telelovens § 41, stk. 2, nr. 1-3 og nr. 5.

Den foreslåede forpligtelse i telelovens § 35 a, stk. 5, nr. 1, vil henvise til den centrale forpligtelse om netadgang, der i udgangspunktet vil svare til § 42 i teleloven. Bestemmelsen vil give en meget bred mulighed for Erhvervsstyrelsen til at definere, hvilke produkter og støttefunktioner, der kan gives netadgang til.

En netadgangsforpligtelse vil kunne omfatte de tilhørende faciliteter, der måtte være nødvendige for at sikre en reel adgang til det relevante net, herunder adgang til relevante softwaresystemer, driftsstøttesystemer, informationssystemer eller databaser. I det omfang sådanne informationssystemer eller databaser omfatter persondataoplysninger, skal adgang hertil gives under iagttagelse af persondatalovgivning.

Dog vil forpligtelsen om netadgang i forhold til en forpligtelse efter stk. 1 være begrænset til at angå fysiske forbindelser i et elektronisk kommunikationsnet.

Erhvervsstyrelsen kan således efter stk. 1 ikke pålægge en udbyder eller ejer af elektroniske kommunikationsnet en netadgangsforpligtelse, der omfatter en virtuel netadgang, herunder bitstrømsadgang eller virtuel ubundet adgang.

Den foreslåede forpligtelse i telelovens § 35 a, stk. 5, nr. 2, vil henvise til en forpligtelse om transparens, der vil svare til forpligtelsen om transparens efter telelovens § 44. Erhvervsstyrelsen vil med denne forpligtelse kunne pålægge den relevante udbyder eller ejer at offentliggøre bestemte oplysninger, herunder f.eks. et standardtilbud om de relevante netelementer.

Den foreslåede forpligtelse i telelovens § 35 a, stk. 5, nr. 3, vil henvise til en forpligtelse om ikke-diskrimination, der vil svare til forpligtelsen om ikke-diskrimination i telelovens § 43. Erhvervsstyrelsen vil med denne forpligtelse kunne pålægge den relevante udbyder eller ejer, at denne f.eks. ikke må tilbyde egne concernforbundne selskaber eller afdelinger bedre vilkår end eksterne udbydere.

Den foreslåede forpligtelse i telelovens § 35 a, stk. 5, nr. 4, vil henvise til muligheden for at regulere prisen ved at kunne stille krav til fordelingen af adgangsomkostningerne, der skal justeres for at tage hensyn til eventuelle risikofaktorer. Erhvervsstyrelsen vil med denne forpligtelse kunne pålægge maksimalpriser for de produkter og støttefunktioner, der er omfattet af netadgangsforpligtelsen efter nr. 1. Sådanne maksimalpriser vil skulle tage udgangspunkt i omkostningerne forbundet med at tilbyde netadgangen. Maksimalpriserne kan eventuelt justeres for at tage hensyn til eventuelle risikofaktorer.

Den udbyder eller ejer, der pålægges en forpligtelse om fordeling af omkostningerne, skal under alle omstændigheder som minimum have dækket sine omkostninger. Erhvervsstyrelsen skal i sin fastlæggelse af en forpligtelse om fordeling af omkostningerne tage udgangspunkt i principperne, der gælder for en priskontrolforpligtelse efter telelovens § 46.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen om at anvende tilsvarende forpligtelser, som anvendes ved regulering af udbydere med en stærk markedsposition, har baggrund i, at de allerede kendte forpligtelser baserer sig på en langvarig praksis fra Erhvervsstyrelsen i forhold til udformning og

indhold. Ved at anvende de samme forpligtelser sikres forudsigelig i forhold til indholdet af forpligtelserne til fordel for både den adgangsgivende og den adgangssøgende udbyder.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 6, implementer dele af teledirektivets artikel 61, stk. 3, 2. afsnit, sidste punktum, der indeholder muligheden for virtuelle netadgangsprodukter.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, *stk. 6*, specificeres de yderligere muligheder for forpligtelser, der vil kunne pålægges, hvis en forpligtelse efter stk. 1 udvides i henhold til stk. 3.

I tilfælde af en sådan udvidelse vil Erhvervsstyrelsen ud over de i stk. 5, opregnede forpligtelser også kunne pålægge en netadgangsforpligtelse, der omfatter en virtuel netadgang, herunder bitstrømsadgang eller virtuel ubundet adgang, hvis et sådant produkt er berettiget ud fra tekniske eller økonomiske grunde.

En relevant teknisk grund vil f.eks. kunne være, at det koncentrations- eller fordelingspunkt, der defineres i henhold til stk. 3, er placeret et sted i nettet, hvor det ikke er muligt at give ubundet adgang til en fysisk ledning, f.eks. fordi der anvendes en GPON-topologi.

Herudover kan kundegrundlaget i et givent område gøre, at en fysisk adgang ikke er relevant, da en fysisk adgang forudsætter investering i og opstilling af aktivt udstyr. Investeringen og vedligeholdelsen af udstyr vil i nogle tilfælde ikke være rentabel, og det kan i sådanne situationer være nødvendigt at pålægge forpligtelser om virtuelle netadgangsprodukter.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 7, implementer dele af teledirektivets artikel 61, stk. 3, 3. afsnit, der indeholder bestemmelsens undtagelsesmuligheder, der kan medføre, at en konkret udbyder skal undtages fra en forpligtelse i medfør af bestemmelsen.

Den gældende bestemmelse i § 59 i teleloven giver ikke mulighed for at udvide forpligtelser ud over ledningsnet i en bygning. Gældende ret indeholder således heller ikke mulighed for at undtage fra en sådan udvidelse af forpligtelsen.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, *stk. 7*, indføres to undtagelsesmuligheder, så udbydere eller ejere af elektroniske kommunikationsnet, der kan pålægges en forpligtelse efter stk. 1, ikke kan underlægges en udvidelse af en sådan forpligtelse i henhold til stk. 3.

Den første undtagelsesmulighed vedrører udbydere eller ejere af elektroniske kommunikationsnet, der stiller et kommercielt og rimeligt alternativ til rådighed for markedet.

Det alternativ, der stilles til rådighed, skal på en kommerciel attraktiv måde give adgangssøgende udbydere mulighed for at nå den enkelte slutbruger ved hjælp af et net med meget høj kapacitet. Det alternative tilbud skal vedrøre en lignende netadgang, som den, der potentielt kan undtages fra. Det vil sige, at der skal tilbydes netadgang i et punkt i nettet, der kan understøtte et tilstrækkeligt antal slutbrugerforbindelser til at være kommercielt rentabelt for en effektiv adgangssøgende udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Endvidere skal det tilbudte alternativ reelt give effektive adgangssøgende udbydere mulighed for at konkurrere om slutkunderne på fair, ikke-diskriminerende og rimelige vilkår og betingelser. Erhvervsstyrelsen vil skulle inddrage forhold som f.eks. det kommercielle tilbuds detaljeringsgrad, tidsplan for og varighed af tilbuddet m.v. i vurderingen af, om undtagelsen finder anvendelse.

Den anden undtagelsesmulighed vedrører situationer, hvor en udvidelse efter stk. 3 vil skade den økonomiske eller finansielle rentabilitet af udrulningen af et nyt net. Undtagelsen vil navnlig være relevant i forhold til små lokale projekter.

BEREC har i henhold til teledirektivets artikel 61, stk. 3, fået til opgave at fastsætte nærmere kriterier for fastlæggelsen af, hvilke netudrulninger, der kan betragtes som nye, og hvilke projekter, der kan betragtes som små. Erhvervsstyrelsen skal nøje inddrage disse retningslinjer i vurderingen af, om der kan undtages.

Undtagelserne skal ses i sammenhæng med det generelle krav om proportionalitet i Erhvervsstyrelsens afgørelser om netadgang og samtrafik, hvorefter styrelsen skal sikre, at der ikke pålægges mere vidtgående forpligtelser end, hvad der er berettiget ud fra de hensyn til en effektiv konkurrence og fordele for slutbrugerne, som forpligtelserne skal vejes imod.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen om at opstille undtagelsesmuligheder for en ellers retfærdiggjort forpligtelse efter stk. 3 har baggrund i et behov for at understrege vigtigheden af den proportionalitetsvurdering, som Erhvervsstyrelsen skal foretage i forbindelse med anvendelse af forpligtelser om netadgang i medfør af bestemmelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Erhvervsstyrelsen og de involverede virksomheder har en rettesnor for, hvornår det vil være disproportionalt at pålægge forpligtelse, herunder navnlig over for virksomheder, der stiller et tilstrækkeligt alternativ til rådighed eller hvis der er tale om et lille nyt projekt, der ikke kan bære en regulatorisk åbning.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 8, opstilles en række kriterier, som Erhvervsstyrelsen skal vurdere, når styrelsen skal fastlægge omfanget af forpligtelser efter stk. 1 eller stk. 3, eller om undtagelsen fra forpligtelser efter stk. 7 skal finde anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 8, nr. 1, vedrører rene engrosselskaber. Virksomheder omfattet af forslag til telelovens § 47 b har helt naturligt andre incitamentter end virksomheder, der både ejer eller råder over infrastruktur samtidigt med, at de udbyder detailtjenester. Erhvervsstyrelsen skal derfor vurdere, om en eventuel forpligtelse kan lempes i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Eksempelvis vil en udbyder med karakter af et rent engrosselskab, der kan pålægges en forpligtelse efter den foreslåede bestemmelse i § 35 a, stk. 1, ikke kunne underlægges en udvidelse af en sådan forpligtelse i henhold til § 35 a, stk. 3, hvis udbyderen i overensstemmelse med § 35 a, stk. 7, nr. 1, stiller et kommercielt og rimeligt alternativ til rådighed for markedet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 8, nr. 2, vedrører virksomheder, der har modtaget offentlige midler til etableringen af nettet. Virksomheder, der har modtaget offentlige midler til etableringen af nettet i form af f.eks. statsstøtte i henhold til en godkendt ordning eller i henhold til gruppefritagelsesforordningen, vil som udgangspunkt være underlagt forpligtelser om åben engrosadgang i mindst de første syv år efter etableringen. Erhvervsstyrelsen skal derfor nøje vurdere, om en forpligtelse efter nærværende bestemmelse er nødvendigt i lyset af de relevante forpligtelser pålagt i medfør af statsstøtteretten.

Hvis ovennævnte periode i henhold til statsstøtteretten er udløbet, vil det som udgangspunkt være mindre byrdefuldt at pålægge forpligtelser efter nærværende bestemmelse. Dette skyldes, at det må antages, at den relevante ejer eller udbyder allerede har forudsætningerne for at tilbyde åben adgang, da vedkommende tidligere har været forpligtet til at tilbyde det til det pågældende net.

Et vigtigt element i enhver vurdering af proportionalitet eller mulighed for undtagelse vil være, om den relevante udbyder eller ejer tilbyder netadgang til det pågældende net på kommercielle vilkår. Erhvervsstyrelsen skal nøje vurdere, om det kommercielle tilbud indeholder fair og rimelige vilkår, herunder priser for netadgang til det relevante net. I vurderingen skal Erhvervsstyrelsen navnlig tage hensyn til, om tilbuddet indeholder elementer, der medvirker til at sikre en holdbar konkurrence og valgfrihed for slutbrugerne. Stk. 8, nr. 3-7, indeholder elementer, der kan have væsentlig betydning for vurderingen af proportionalitet eller mulighed for undtagelse.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 8, nr. 3, vedrører standardtilbud. Tilstedeværelsen af et standardtilbud vil kunne øge gennemsigtigheden for potentielle adgangssøgende udbydere af elektroniske kommunikationstjenester og vil gøre det mere attraktivt for adgangssøgende at udbyde på nettet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 8, nr. 4, vedrører standardiserede vilkår. Standardiserede vilkår, betingelser og standardprocedurer, der er aftalt i et brancheforum eller anvendes som en de facto standard på markedet, kan have meget stor betydning for forretningsmodellen for eventuelle adgangssøgende udbydere af elektroniske kommunikationstjenester. Hvis en tjenesteudbyder skal tage højde for vidt forskellige vilkår, betingelser og procedurer fra forskellige netejere, vil det forringe forretningsmodellen for tjenesteudbyderen og komplicere adgangen til markedet. Navnlig unikke bestillingsgrænseflader og systemer vil kunne forringe adgangsmulighederne betragteligt, og det vil derfor have stor betydning for vurderingen af, om et tilbud giver en reel adgang, om udbyderen, ejeren eller indehaveren af råderetten tilbyder standardiserede vilkår, betingelser eller standardprocedurer.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 8, nr. 5, vedrører længden af de kommercielle aftaler, der tilbydes af den relevante udbyder eller ejer af elektroniske kommunikationsnet. Forudsigelighed og langsigtede adgangsforhold har stor betydning for de adgangssøgende udbyderes mulighed for at investere i nye adgangsprodukter og markedsføring. Erhvervsstyrelsen vil derfor nøje skulle vurdere længden af de tilbudte kommercielle aftaler, herunder om aftalerne giver de adgangssøgende mulighed for at foretage langsigtede investeringer.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 8, nr. 6, vedrører udvalget af adgangsprodukter. Udvalget af forskellige adgangsprodukter vil ligeledes have stor betydning for vurderingen, da netadgang til flere forskellige netadgangsprodukter vil give større muligheder for en reelt differentieret forretningsmodel for den adgangssøgende udbyder. Hvis der således alene tilbydes netadgang til et rent gensalgprodukt eller enkelte BSA-produkter målrettet forbrugermarkedet, vil tilbuddet i udgangspunktet ikke være relevant for adgangssøgende tjenesteudbydere med fokus på f.eks. erhvervsmarkedet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, stk. 8, nr. 7, vedrører prissætningen af de kommercielt tilbudte adgangsprodukter. Erhvervsstyrelsen vil med den foreslåede bestemmelse nøje skulle vurdere, om prissætningen af de tilbudte produkter medvirker til at sikre en reel konkurrence,

herunder dels om prissætningen er rimelig set i forhold til markedet, og dels om der er rum for en reel prisdifferentiering.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen om at fastsætte kriterier for Erhvervsstyrelsens vurderinger i henhold til stk. 1, stk. 3 og stk. 8 har baggrund i afrapporteringen fra den arbejdsgruppe, der blev nedsat i medfør af teleudspillet ”Bredbånd og mobil i digital topklasse – Fremtidens telepolitik for hele Danmark” fra marts 2018. Arbejdsgruppen vurderede blandt andet konsekvenserne af en bestemmelse om netadgang til net, der ikke er ejet eller kontrolleret af en udbyder med en stærk markedsposition.

Arbejdsgruppen identificerede blandt andet en række kriterier, der kan have stor betydning for, om en regulatorisk tilgang til åbning af de relevante net vil have positive eller negative konsekvenser.

Der er tale om kriterier, der i den konkrete situation kan trække i hver sin retning, og betydningen vil kunne ændre sig over tid på baggrund af telemarkedets udvikling. Det er derfor af afgørende betydning, at Erhvervsstyrelsen, ud over de øvrige analyser, der skal gennemføres, også tager nøje hensyn til disse kriterier, når der overvejes netadgangsforpligtelser efter nærværende bestemmelse.

Til nr. 29

Den foreslåede bestemmelse om ændring af telelovens § 37, stk. 2, implementerer dele af teledirektivets artikel 68, stk. 6, om at pålægge, ændre eller ophæve forpligtelser. Teledirektivets artikel 68, stk. 6, er en ny bestemmelse.

Ifølge den gældende bestemmelse i telelovens § 37, stk. 2, foretager Erhvervsstyrelsen opdateringer og revurderinger af allerede gennemførte markedsundersøgelser, når Erhvervsstyrelsen vurderer, at væsentlige ændringer i markedsforholdene eller den tekniske udvikling eller lignende, der har betydning for markedsafgørelsen, tilsiger, at der kan være behov for at opdatere en markedsundersøgelse.

Ændrede markedsmæssige eller faktiske forhold, der har betydning for markedsafgørelsen, kan f.eks. være, at udbyderen, der i henhold til markedsundersøgelsen er udpeget som udbyder med en stærk markedsposition, foretager større opkøb eller frasalg af netelementer eller datterselskaber eller foretager sådanne interne omstruktureringer, at det bliver sammenligneligt med en forpligtelse om funktionel adskillelse, jf. § 47. Ændrede markedsmæssige forhold vil også kunne være situationer, hvor andre større selskaber forlader det danske marked, eller træder ind på det danske marked. Erhvervsstyrelsen skal i disse situationer vurdere, om de pålagte forpligtelser er tilstrækkelige til at imødegå den nye situation, eller om forpligtelserne efter en fornyet proportionalitetsvurdering ikke længere er berettigede.

Erhvervsstyrelsen kan vurdere, om en opdateret markedsundersøgelse er påkrævet enten på eget initiativ eller som følge af en begrundet og dokumenteret anmodning fra en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der har interesser på det pågældende marked.

Hvis Erhvervsstyrelsen finder, at ændringen af de markedsmæssige forhold tilsiger en revurdering af de pålagte forpligtelser, bestemmer Erhvervsstyrelsen, om revurderingen kan gennemføres som en opdatering, eller om der skal gennemføres en ny markedsundersøgelse i sin helhed efter telelovens § 37, stk. 1.

For at kunne opdatere en markedsundersøgelse som følge af ændringer i markeds-mæssige eller faktiske forhold, skal de data, der ligger til grund for den foreliggende markedsanalyse, fortsat være aktuelle og retvisende.

Ved en vurdering af, om der er behov for at gennemføre en opdatering af markedsundersøgelser skal Erhvervsstyrelsen således foretage en afvejning af, om en opdateret markedsundersøgelse på betryggende vis kan adressere forholdene på markedet, over for de primært tids- og ressourcemæssige byrder for branchen og Erhvervsstyrelsen, der er forbundet med at gennemføre en fornyet markedsundersøgelse med indhentelse af nye data.

Erhvervsstyrelsens mulighed for at tage hensyn til kommercielle aftaler, er bl.a. tidligere blevet behandlet i Teleklagenævnets afgørelse af 28. juni 2018 (sagsnr. 17/01529). Sagen drejede sig om Erhvervsstyrelsens afgørelse af 17. august 2017 om at deregulere adgangen til TDC's kabel-tv-net (marked 3b).

Erhvervsstyrelsen vurderede i markedsafgørelsen, at det efter styrelsens vurdering ikke ville være proportionalt at pålægge TDC en adgangsforpligtelse til kabel-tv-nettet på grund af tilstedeværelsen af et kommercielt tilbud udarbejdet af TDC. I betragtning af disse nye markedsforhold fandt Erhvervsstyrelsen, at det hverken var proportionalt eller hensigtsmæssigt at pålægge TDC en forpligtelse om adgang til kabel-tv-nettet.

Teleklagenævnet fandt ikke grundlag for at tilsidesætte Erhvervsstyrelsens vurderinger og afvejn timer i denne sammenhæng. Nævnet bemærkede, at udgangspunktet for markedsreguleringen på teleområdet er, at regulering alene skal opretholdes, når det vurderes nødvendigt for fortsat at sikre en holdbar konkurrencesituation. I lighed med Erhvervsstyrelsen fandt Teleklagenævnet endvidere, at fortsat regulering på kabel-tv-området parallelt med tilstedeværelsen af kommercielle tilbud kunne modarbejde markedsreguleringens overordnede formål om at lade markedet arbejde sig hen imod en situation, hvor regulering ikke længere er nødvendig.

Teleklagenævnet noterede sig endvidere, at Erhvervsstyrelsen nøje følger udviklingen på området, herunder om den konkurrencemæssige virkning af TDC's kommercielle tilbud også i praksis lever op til styrelsens forventninger til markedets udvikling.

Den foreslåede bestemmelse om ændring af telelovens § 37, stk. 2, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen som led i forpligtelsen om at opdatere og revurdere allerede gennemførte markedsundersøgelser vil skulle overveje indvirkningen af ny markedsudvikling, som eksempelvis udspringer af kommercielle aftaler, der påvirker dynamikken i konkurrencen.

Med bestemmelsen kodificeres princippet om, at der skal tages hensyn til kommercielle aftaler.

Kommercielle aftaler, der påvirker konkurrencedynamikken vil f.eks. kunne være indgåelse af saminvesteringsaftaler, jf. den foreslåede bestemmelse til ny § 47 a i teleloven, mellem en udbyder med en stærk markedsposition og andre udbydere.

Hvis Erhvervsstyrelsen vurderer, at markedsudviklingen ikke er tilstrækkelig væsentlig til at kræve en ny markedsundersøgelse, vil Erhvervsstyrelsen skulle vurdere, om det er nødvendigt at revidere de forpligtelser, som er pålagt udbydere med en stærk markedsposition, og i givet fald ændre enhver

relevant tidligere afgørelse, herunder ved at ophæve forpligtelser eller pålægge nye forpligtelser. Formålet er at sikre, at disse forpligtelser fortsat tager udgangspunkt i det konkrete problem, som Erhvervsstyrelsen har påvist i sin markedsanalyse, samt at de er forholdsmæssige og berettigede.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen om, at Erhvervsstyrelsen vil skulle vurdere indvirkningen af kommercielle aftaler som led i forpligtelsen om at opdatere og revurdere allerede gennemførte markedsundersøgelser, skyldes, at sideløbende med den gradvise overgang til deregulerede markeder vil kommercielle aftaler, f.eks. aftaler om saminvestering og adgang mellem operatører, blive stadig mere almindelige. Hvis de kommercielle aftaler samtidig er holdbare og forbedrer konkurrencen, vil de kunne bidrage til, at et bestemt engrosmarked ikke længere bør forhåndsreguleres (ex ante regulering).

Der er derfor behov for udtrykkeligt at anføre kommercielle aftaler, herunder saminvesteraftaler, som et eksempel på markedsomæssige forhold, der kan begrunde en opdatering af en markedsundersøgelse.

En revision af de forpligtelser, der er pålagt udbydere med en stærk markedsposition i den periode, som markedsanalysen omfatter, bør give Erhvervsstyrelsen mulighed for at tage højde for, hvordan ny udvikling indvirker på de konkurrencemæssige forhold, f.eks. nyligt indgåede frivillige aftaler mellem udbydere, såsom aftaler om adgang eller aftaler om saminvestering. Dette kan være med til at skabe den nødvendige fleksibilitet i forbindelse med længevarende reguleringscykluser. Det samme bør gælde ved f.eks. ophævelsen af kommercielle aftaler, eller hvis sådanne kommercielle aftaler har virkninger, der adskiller sig fra den virkning, der blev lagt til grund i forbindelse med markedsanalysen. Hvis ophævelse af en eksisterende aftale finder sted på et dereguleret marked, kan der eventuelt være behov for at foretage ny markedsanalyse.

Den foreslåede bestemmelse om ændring af telelovens § 37, stk. 2, vil ikke have væsentlige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen eller udbydere med en stærk markedsposition, idet Erhvervsstyrelsen allerede i dag tager hensyn til og inddrager en vurdering af kommercielle aftaler i gennemførelsen af markedsundersøgelser.

Bestemmelsen vil dog skabe større gennemsigtighed og forudsigelighed i forhold til, hvilke markedsomæssige forhold, der kan berettige en opdatering af en markedsundersøgelse.

Til nr. 30

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 37, stk. 3, implementerer dele af teledirektivets artikel 67, stk. 5, om markedsanalyse. Teledirektivets artikel 67 erstatter rammedirektivets artikel 16.

Rammedirektivets artikel 16, stk. 6, er implementeret i telelovens § 37, stk. 1. I henhold til den gældende bestemmelse gennemfører Erhvervsstyrelsen med regelmæssige mellemrum undersøgelser af konkurrencesituationen på telemarkedet (markedsundersøgelser) for nærmere at vurdere behovet for eventuelt at pålægge udbydere med en stærk markedsposition en eller flere forpligtelser.

En nærmere specificering af tidsfristerne (de regelmæssige mellemrum), som er ordensforskrifter, fremgår af lovbemærkningerne til telelovens § 37, jf. Folketingstidende 2010-2011, A L 59, s 98f. Heraf fremgår det, at Erhvervsstyrelsen inden for tre år efter vedtagelsen af en tidligere afgørelse

om det pågældende marked skal gennemføre en ny undersøgelse af konkurrencesituationen på det pågældende (del)marked. Denne periode kan dog undtagelsesvis forlænges med op til yderligere tre år, når Erhvervsstyrelsen har notificeret en foreslået forlængelse til Kommissionen med en begrundelse, og Kommissionen ikke har gjort indsigelse mod den notificerede forlængelse inden en måned.

Derudover skal Erhvervsstyrelsen foretage en ny markedsundersøgelse inden for to år efter vedtagelsen af en revideret henstilling om relevante markeder, når der er tale om markeder, der ikke tidligere er notificeret til Kommissionen.

Hvis tidsfristerne ikke overholdes, medfører det ikke, at en markedsafgørelse bliver ugyldig.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 37, stk. 3, vil indebære en ændring af tidsfristerne for, hvornår Erhvervsstyrelsen skal have gennemført en markedsundersøgelse. I forhold til de gældende tidsfrister vil den foreslåede bestemmelse i telelovens § 37, stk. 3, medføre længere tidsfrister. I visse tilfælde vil tidsfristerne endvidere kunne forlænges.

De anførte tidsfrister er ordensskrifter, der vil skulle sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder træffer deres markedsafgørelser i tide. Hvis tidsfristerne ikke overholdes, medfører det derfor ikke, at en markedsafgørelse er ugyldig.

Den foreslåede bestemmelse om tidsfrister for gennemførelsen af markedsundersøgelser har baggrund i at give aktørerne på markedet vished om retsgrundlaget, hvorfor det er nødvendigt at sætte en frist for markedsundersøgelserne. Det er vigtigt, at der gennemføres en markedsanalyse med jævne mellemrum og inden for en rimelig tidsramme. Hvis en national tilsynsmyndighed ikke får analyseret et marked inden for den fastsatte frist, er der risiko for, at det indre marked påvirkes negativt, og at den ønskede virkning ikke opnås i rette tid.

På grund af den høje grad af teknologisk innovation og de stærkt dynamiske markeder i sektoren for elektronisk kommunikation er det nødvendigt, at reguleringen kan tilpasses løbende.

Samtidig er der behov for at skabe større reguleringsmæssig stabilitet og forudsigelighed for markedsaktørerne, herunder de SMP-udbydere, der pålægges forpligtelser, og de adgangssøgende udbydere, der gør brug af reguleringen. Dette skal blandt andet være med til at fastholde selskabernes investeringsincitament i telenet.

En ændring af tidsfristerne for, hvornår Erhvervsstyrelsen skal have notificeret et afgørelsesudkast til Kommissionen er således en afvejning mellem behovet for at tilpasse reguleringen og behovet for at skabe stabilitet og forudsigelighed for markedsaktørerne.

For at kunne fastslå, om Erhvervsstyrelsen har opfyldt sin forpligtelse til at analysere markeder, og om den har gennemført en markedsundersøgelse mindst hvert femte år, er det kun en meddelelse indeholdende en ny vurdering af markedsafgrænsningen og af en stærk markedsposition, der vil blive betragtet som starten på en ny femårig periode.

Derimod vil den blotte meddelelse af nye eller ændrede forpligtelser, der pålægges på grundlag af en tidligere og ikke-revideret markedsanalyse, ikke blive betragtet som opfyldelse af denne forpligtelse. En manglende overholdelse af forpligtelsen til med jævne mellemrum at gennemføre

markedsanalyser vil ikke blive betragtet som grund til, at eksisterende forpligtelser, som Erhvervsstyrelsen har pålagt på det pågældende marked, er ugyldige eller ikke kan anvendes.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 37, stk. 3, vil ændre på den kadence, hvormed Erhvervsstyrelsen skal gennemføre en markedsundersøgelse. Erhvervsstyrelsen vil fremover have længere tid til at gennemføre en markedsundersøgelse end i dag, både hvad angår markeder, som Erhvervsstyrelsen tidligere har truffet markedsafgørelser på, og markeder, der ikke tidligere er blevet undersøgt.

Den foreslåede bestemmelse vil give markedsaktørerne en vished om retsgrundlaget, der rækker længere end i dag, og vil samtidig indebære en større reguleringsmæssig stabilitet og forudsigelighed for markedsaktørerne.

Den foreslåede bestemmelse om telelovens § 37, stk. 3, nr. 1, implementerer teledirektivets artikel 67, nr. 1, om markedsanalyse. Teledirektivets artikel 67 erstatter rammedirektivets artikel 16.

Af lovbemærkningerne til den gældende bestemmelse i telelovens § 37, stk. 1, jf. Folketingstidende 2010-2011, A L 59, s. 98f, fremgår en nærmere specificering af de tidsfrister (regelmæssige mellemrum) inden for hvilke Erhvervsstyrelsen skal gennemføre undersøgelser af konkurrencesituationen på telemarkedet (markedsundersøgelser).

Erhvervsstyrelsen skal inden for tre år efter vedtagelsen af en tidligere afgørelse om det pågældende marked gennemføre en ny undersøgelse af konkurrencesituationen på det pågældende (del)marked. Denne periode kan dog undtagelsesvis forlænges med op til yderligere tre år, når Erhvervsstyrelsen har notificeret en foreslået forlængelse til Kommissionen med en begrundelse, og Kommissionen ikke har gjort indsigelse mod den notificerede forlængelse inden en måned.

Hvis tidsfristen ikke overholdes, medfører det ikke, at en markedsafgørelse bliver ugyldig.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 37, stk. 3, nr. 1, vil indebære en ændring af tidsfristen for, hvornår Erhvervsstyrelsen skal have gennemført en undersøgelse af de markeder, som Erhvervsstyrelsen tidligere har truffet markedsafgørelser på, herunder foretaget en markedsanalyse og udpeget (en) udbyder(e) med en stærk markedsposition. Erhvervsstyrelsen vil inden for en periode på fem år skulle gennemføre en ny markedsundersøgelse. Dette er to år mere end i dag.

Femårsperioden kan undtagelsesvis forlænges med op til et år, hvis Erhvervsstyrelsen har meddelt en begrundet anmodning om forlængelse til Kommissionen senest fire måneder inden udløbet af femårsperioden, og Kommissionen ikke har gjort indsigelse mod den meddelte forlængelse inden en måned. Den samlede periode inklusive forlængelse vil således kunne blive seks år. Dette vil samlet set være det samme som i dag, hvor Erhvervsstyrelsen har mulighed for at anmode om en forlængelse med op til yderligere tre år.

De anførte tidsfrister er ordensskrifter, der vil skulle sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder træffer deres markedsafgørelser i tide. Hvis tidsfristerne ikke overholdes, medfører det derfor ikke, at en markedsafgørelse er ugyldig.

Den foreslåede bestemmelse om at ændre af tidsfristerne for, hvornår Erhvervsstyrelsen skal have gennemført en undersøgelse af de markeder, som Erhvervsstyrelsen tidligere har truffet

markedsafgørelser på, herunder foretaget en markedsanalyse og udpeget (en) udbyder(e) med en stærk markedsposition, skyldes ønsket om at skabe større reguleringsmæssig stabilitet og forudsigelighed for markedsaktørerne, herunder de SMP-udbydere, der pålægges forpligtelser, og de adgangssøgende udbydere, der gør brug af reguleringen. Dette skal blandt andet være med til at fastholde selskabernes investeringsincitament i telenet.

Forlængelsen af den maksimale tilladte periode mellem markedsundersøgelser fra tre til fem år er dog under forudsætning af, at der i den mellemliggende periode ikke sker ændringer i markeds-mæssige forhold, der nødvendiggør en ny markedsundersøgelse.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 37, stk. 3, nr. 1, vil indebære, at Erhvervsstyrelsen fremover vil have længere tid til at gennemføre en markedsundersøgelse end i dag, hvad angår markeder, som Erhvervsstyrelsen tidligere har truffet markedsafgørelser på.

Den foreslåede bestemmelse vil give markedsaktørerne en vished om retsgrundlaget, der rækker længere end i dag, og vil samtidig indebære en større reguleringsmæssig stabilitet og forudsigelighed for markedsaktørerne.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 37, stk. 3, nr. 2, implementerer teledirektivets artikel 67, nr. 2, om markedsanalyse. Teledirektivets artikel 67 erstatter rammedirektivets artikel 16.

Af bemærkningerne til den gældende bestemmelse i telelovens § 37, stk. 1, jf. Folketingstidende 2010-2011, A L 59, s 98f, fremgår en nærmere specificering af de tidsfrister (regelmæssige mellemrum) inden for hvilke Erhvervsstyrelsen skal gennemføre undersøgelser af konkurrencesituationen på telemarkedet (markedsundersøgelser).

Erhvervsstyrelsen skal gennemføre en ny undersøgelse af konkurrencesituationen på det pågældende (del)marked inden for to år efter vedtagelsen af en revideret henstilling om relevante markeder, når der er tale om markeder, der ikke tidligere er notificeret til Kommissionen.

Hvis tidsfristen ikke overholdes, medfører det ikke, at en markedsafgørelse bliver ugyldig.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 37, stk. 3, nr. 2, vil indebære en ændring af tidsfristen for, hvornår Erhvervsstyrelsen skal have gennemført en markedsundersøgelse efter vedtagelsen af en revideret henstilling om relevante markeder, når der er tale om markeder, der ikke tidligere er blevet undersøgt og notificeret til Kommissionen.

Erhvervsstyrelsen vil inden for en periode på tre år skulle gennemføre en ny markedsundersøgelse. Dette er et år mere end i dag.

Hvis tidsfristen ikke overholdes, medfører det ikke, at en markedsafgørelse er ugyldig.

Den foreslåede bestemmelse om at ændre tidsfristerne for, hvornår Erhvervsstyrelsen skal have gennemført en markedsundersøgelse efter vedtagelsen af en revideret henstilling om relevante markeder, når der er tale om markeder, der ikke tidligere er blevet undersøgt og notificeret til Kommissionen, skyldes ønsket om at skabe større reguleringsmæssig stabilitet og forudsigelighed for markedsaktørerne. Dette gælder både de SMP-udbydere, der pålægges forpligtelser, og de

adgangssøgende udbydere, der gør brug af reguleringen. Dette skal blandt andet være med til at fastholde selskabernes investeringsincitament i telenet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 37, stk. 3, nr. 2, vil indebære, at Erhvervsstyrelsen fremover vil have længere tid til at gennemføre en markedsundersøgelse end i dag, hvad angår markeder, der ikke tidligere er blevet undersøgt.

Den foreslåede bestemmelse vil give markedsaktørerne en vished om retsgrundlaget, der rækker længere end i dag, og vil samtidig indebære en større reguleringsmæssig stabilitet og forudsigelighed for markedsaktørerne.

Til nr. 31

Den foreslåede bestemmelse om ændring af telelovens § 41, stk. 2, implementerer teledirektivets artikel 68, stk. 1, om at pålægge, ændre eller ophæve forpligtelser. Teledirektivets artikel 68, stk. 1, erstatter adgangsdirektivets artikel 8, stk. 1.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 41, stk. 2, medfører, at Erhvervsstyrelsen i forbindelse med en markedsafgørelse i henhold til § 40 kan pålægge en udbyder med en stærk markedsposition en række forskellige forpligtelser, herunder en forpligtelse om netadgang, jf. telelovens § 42. Som led i en forpligtelse om netadgang i henhold til den gældende bestemmelse i § 42, kan Erhvervsstyrelsen pålægge en pligt til at give adgang til anlægsinfrastruktur, jf. § 42, stk. 1, nr. 6.

Adgang til anlægsinfrastruktur samt adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter er således omfattet af én bestemmelse vedrørende netadgang, jf. § 42. Erhvervsstyrelsen skal dog i henhold til proportionalitetsprincippet pålægge den mindst indgribende forpligtelse. Dette indebærer i praksis, at Erhvervsstyrelsen har mulighed for at pålægge udbydere med en stærk markedsposition at give adgang til anlægsinfrastruktur alene.

I praksis har Erhvervsstyrelsen anvendt § 42, stk. 1, nr. 6, som led i en markedsundersøgelse. F.eks. har Erhvervsstyrelsen som en del af markedsafgørelsen på engrosmarkedet for lokal netadgang på et fast sted (marked 3a) pålagt SMP-udbyderen at sikre, at alternative teleselskaber har adgang til at opstille, anvende og vedligeholde egne centraler, det nødvendige transmissionsudstyr, koblingsudstyr, krydsfelter m.v. i SMP-udbyderens centralbygninger eller andre lokaliteter, som SMP-udbyderen ejer, lejer eller på anden måde har den fornødne rådighed over. Forpligtelsen indeholder dog ikke en pligt til at tilbyde netadgang til anlægsinfrastruktur som f.eks. kabelkanaler, der vil blive omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Det fremgår af markedsafgørelsen på marked 3a, jf. fodnote 281, at SMP-udbyderen ikke længere er forpligtet til at tilbyde netadgang til kabelkanaler, idet adgang hertil er reguleret af infrastrukturreglerne i graveloven. Disse regler sikrer således selskaberne adgang til SMP-udbyderens kabelkanaler såvel som til andre selskabers kabelkanaler. Det er Erhvervsstyrelsens vurdering, at gravelovens regler – der i øvrigt baserer sig på et EU-direktiv – i tilstrækkelig grad sikrer selskabernes adgang til denne form for infrastruktur. Det har på den baggrund været Erhvervsstyrelsens vurdering, at det ikke vil være proportionalt at pålægge SMP-udbyderen en tilsvarende forpligtelse efter teleloven.

Den foreslåede bestemmelse i § 41, stk. 2, vil medføre, at der indsættes en særskilt mulighed for at pålægge en udbyder, som er udpeget som havende en stærk markedsposition på et marked, en forpligtelse til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til og brug af eksisterende infrastruktur til etablering af net.

For en mere detaljeret gennemgang af, hvad adgang til infrastruktur omfatter, henvises til de specielle bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 41 a, hvor det nærmere indhold af adgang til anlægsinfrastruktur er beskrevet.

Af betragtning 27 i teledirektivet fremgår det, at infrastrukturbaseret konkurrence gennem etablering af parallelle net er den mest effektive måde at opnå konkurrence på lang sigt. I henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 41 a, vil Erhvervsstyrelsen ved fastsættelse af forpligtelser til netadgang i henhold til § 41, stk. 2, nr. 1 eller 2, skulle undersøge, om andre former for adgang kan være tilstrækkelige til at afhjælpe konkurrenceproblemerne. En forpligtelse efter § 41 a skal derfor altid overvejes i første omgang, jf. den foreslåede bestemmelse i telelovens § 41, stk. 6.

Dette afspejler proportionalitetsprincippet om, at den for netejeren mindst indgribende adgang skal vælges.

Den foreslåede bestemmelse om adgang til anlægsinfrastruktur, skyldes, at anlægsinfrastruktur, som kan være vært for et elektronisk kommunikationsnet, er vigtig for en vellykket udrulning af nye net. Dette skyldes de høje omkostninger ved at kopiere anlægsinfrastruktur og de betydelige besparelser, som kan opnås ved at genanvende disse. Hvis der findes genanvendelige anlægsinfrastrukturer, vil en adgang til dem have en høj positiv virkning på udrulningen af konkurrerende infrastruktur. Det er derfor nødvendigt at sikre en særskilt adgang til sådanne infrastrukturer.

Telelovgivningen er baseret på et princip om, at konkurrencen på teleområdet gradvist skal overgå fra at være tjenestebaseret til at være infrastrukturbaseret.

På kort sigt skal adgangen til flaskehalsressourcer sikres, og det skal – hvor det er muligt – sikres, at nye selskaber uden en stærk markedsposition har en reel mulighed for at konkurrere, ligesom der skal sikres en afbalanceret konkurrence mellem tjeneste- og infrastrukturudbydere, der ikke hæmmer det langsigtede mål om infrastrukturinvesteringer. I takt med at reelle alternative infrastrukturer bliver opbygget, kan den telespecifikke konkurrenceregulering gradvist afvikles.

De vilkår, der understøtter den tjenestebaserede konkurrence, må ikke forringes, før den infrastrukturbaserede konkurrence kan tage over.

Det såkaldte ”investeringsstige”-koncept illustrerer, hvordan infrastrukturkonkurrence regulatorisk kan fremmes gennem adgangsforpligtelser i forhold til den eksisterende infrastruktur. Ideen i konceptet er, at der i første trin etableres et forretningsgrundlag for nye selskaber til at etablere sig på markedet. Det sker ved at give disse selskaber adgang til i større eller mindre grad at gensælge tjenester produceret i det eksisterende net. Dermed kan nye selskaber opnå en vis kritisk masse og et kundeunderlag med forholdsvist beskedne investeringer. Derigennem gives nye selskaber mulighed for gradvist – samtidig med at de opbygger en tilstrækkelig kundebase – at indtjene tilstrækkeligt til, at de fremadrettet kan foretage investeringer.

De følgende trin for selskaberne er at etablere egen infrastruktur og dermed efterhånden reducere behovet for at anvende det eksisterende net. Dette sker ved gradvist at overgå fra gængse tjenester hos den eksisterende udbyder med en stærk markedsposition til i højere grad at udbyde egne tjenester baseret på adgangen til infrastrukturelementer. Efterhånden som nye markedsaktører i større grad etablerer egne net og begrænser brugen af det eksisterende net, vil disse opnå større kontrol med deres net og dermed deres produktudbud.

Det sidste trin for selskaberne er, at de går fra kun at anvende adgangen til mere rå, ubundtede infrastrukturelementer til at basere produktionen af tjenester udelukkende på egen infrastruktur.

Det kan således have stor betydning, at der gives adgang til infrastruktur så tidligt i værdikæden som muligt for at understøtte den infrastrukturbaserede konkurrence. Derudover er forpligtelser om adgang til anlægsinfrastruktur som udgangspunkt mindre indgribende. Dette er grunden til, at en forpligtelse om adgang til net og tilhørende faciliteter først bør overvejes, når adgang til anlægsinfrastruktur i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 41, stk. 2, er blevet overvejet som effektivt reguleringsmiddel.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 41, stk. 2, vil ikke have væsentlige konsekvenser for udbydere med en stærk markedsposition, idet Erhvervsstyrelsen også i dag har mulighed for at pålægge en adgang om anlægsinfrastruktur som led i en forpligtelse om netadgang i henhold til den gældende bestemmelse i § 42, jf. § 41, stk. 2, nr. 1.

Bestemmelsen kodificerer det grundlæggende princip om proportionalitet, hvorefter Erhvervsstyrelsen skal vælge den mindst indgribende forpligtelse, der samtidig er egnet til at løse de konkurrenceproblemer, der efter en markedsanalyse efter § 39 er konstateret på markedet. Dette vil føre til mere gennemsigtighed og forudsigelighed for udbydere på markedet.

Til nr. 32

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af § 41, stk. 6-8, i teleloven, implementerer dele af teledirektivets artikel 73, stk. 2, om forpligtelser vedrørende adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter, samt teledirektivets artikel 81 om migrering fra oprindelig infrastruktur. Teledirektivets artikel 73, stk. 2, svarer stort set til adgangsdirektivets artikel 12, stk. 2.

Der er tale om nye bestemmelser.

I dag er bestemmelserne om adgang til anlægsinfrastruktur samt adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter omfattet af én bestemmelse vedrørende netadgang, jf. telelovens § 42. Erhvervsstyrelsen skal i henhold til den gældende bestemmelse pålægge den mindst indgribende forpligtelse. Dette indebærer i praksis, at Erhvervsstyrelsen har mulighed for at pålægge udbydere med en stærk markedsposition at give adgang til anlægsinfrastruktur alene.

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af § 41, stk. 6, i teleloven vil indebære, at Erhvervsstyrelsen ved fastsættelse af forpligtelser til netadgang i henhold til telelovens § 41, stk. 2, nr. 1 eller 2, skal undersøge, om andre former for adgang kan være tilstrækkelige til at afhjælpe konkurrenceproblemerne. Derudover skal adgang på nærliggende markeder inden for rammerne af en given markedsundersøgelse overvejes.

Dette indebærer, at Erhvervsstyrelsen skal vurdere, om andre former for adgang til engrosinput enten på det samme eller et beslægtet engrosmarked vil være tilstrækkelige til at afhjælpe det konstaterede problem i slutbrugernes interesse.

Dette afspejler proportionalitetsprincippet om, at den for netejeren mindst indgribende adgang skal vælges, selv om dette medfører, at det er et andet marked, der inden for rammerne af en given markedsundersøgelse bliver underlagt regulering. Derudover bør adgang til net og tilhørende faciliteter først overvejes, når adgang til anlægsinfrastruktur, er blevet overvejet som effektivt reguleringsmiddel. Dette indebærer således, at såfremt Erhvervsstyrelsen vurderer, at der er basis for pålæggelse af forpligtelser i henhold til den foreslåede bestemmelse til telelovens § 41 a eller telelovens § 42, skal Erhvervsstyrelsen undersøge om pålæggelsen af forpligtelser i henhold til telelovens § 41 a er tilstrækkeligt til at løse de konstaterede konkurrenceproblemer. I henhold til teledirektivet kan adgang til anlægsinfrastruktur forbedre konkurrencen og udrulningen af infrastruktur på ethvert underliggende marked.

Den foreslåede bestemmelse om, at Erhvervsstyrelsen ved fastsættelse af forpligtelser til netadgang i henhold til telelovens § 41, stk. 2, nr. 1 eller 2, skal undersøge, om andre former for adgang kan være tilstrækkelige til at afhjælpe konkurrenceproblemerne, skyldes et behov for at sikre, at der kun indføres de afhjælpende foranstaltninger, der er nødvendige for effektivt at håndtere eventuelle problemer, der er konstateret i markedsanalysen.

Derudover er der behov for, at der ved vurderingen af, om regulering på engrosniveau kan løse problemer på detailniveau, tages højde for det forhold, at adskillige engrosmarkeder kan bidrage med input fra det foregående engrosled for et givet detailmarked, ligesom et enkelt engrosmarked omvendt kan bidrage med input fra det foregående engrosled for en række detailmarkeder.

Derudover kan konkurrencedynamikken på et givent marked blive påvirket af markeder, som hænger sammen, men ikke har et vertikalt forhold, f.eks. som det kan være tilfældet mellem visse fastnet- og mobilmarkeder.

Baggrunden for, at Erhvervsstyrelsen skal starte med at vurdere forpligtelser om adgang til anlægsinfrastruktur skyldes, at sådanne forpligtelser sædvanligvis er befordrende for mere holdbar konkurrence, herunder infrastrukturbaseret konkurrence, samt at denne type forpligtelser som udgangspunkt er mindre indgribende.

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af nyt stk. 6 i telelovens § 41 vil alene medføre konsekvenser for Erhvervsstyrelsen, når styrelsen skal foretage en vurdering af pålæggelsen af adgangsforspligtelser.

Den foreslåede indsættelse af nye stykker i § 41, stk. 7 og 8, implementerer teledirektivets artikel 81.

Formålet med den nye bestemmelse i teledirektivets artikel 81 er at fremme migreringen fra kobbernet til NGA-net og adresserer dermed den omstændighed, at de traditionelle kobberbaserede accessnet i visse situationer ikke kan levere den efterspurgte kapacitet og derfor gradvis byttes ud til f.eks. moderne fiberbaserede infrastruktur, eller helt afvikles af netejeren. Der findes dog stadig udbydere og slutbrugere, der er afhængige af adgangen til det kobberbaserede accessnet.

I Danmark er udrulningen af fiber-, kabel-tv- og mobilforbindelser kommet relativt langt, og efterspørgslen efter kobberbaserede tjenester falder derfor kraftigt. Således viser Energistyrelsens telestatistik for 1. halvår 2019, at antallet af faste bredbåndsabonnementer på det tidspunkt var knap 2,55 mio., hvoraf 32 procent var kobberbaserede xDSL-forbindelser. Det tilsvarende tal for første halvår af 2012 var på 55 procent. Samtidig er antallet af fast bredbåndsabonnement siden 2012 steget med 17 procent.

Forpligtelser om nedlæggelse af dele af nettet har gennem en årrække været omfattet af Erhvervsstyrelsens markedsafgørelser. Det fremgår f.eks. af Erhvervsstyrelsens markedsafgørelse af 17. august 2017 på engrosmarkedet for lokal netadgang på et fast sted (marked 3a), at udbyderen, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, skal varsle fem år før en planlagt nedlukning af en kobberstrækning mellem et fremskudt indkoblingspunkt og den bagvedliggende central i de tilfælde, hvor strækningen udgør en del af en helstrækning, som passerer gennem et fremskudt indkoblingspunkt. Varslet kan forkortes til tre måneder, hvis strækningen ikke udgør en del af en sådan helstrækning. Hvis strækningen ikke anvendes af de alternative teleselskaber, kan SMP-udbyderen nedlukke strækningen uden varsel.

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af et nyt *stk. 7* i telelovens § 41 vil medføre, at en udbyder, der er pålagt en forpligtelse om i henhold til § 41 a eller § 42, på forhånd og i god tid vil skulle anmelde sine planer om at afvikle eller med ny infrastruktur erstatte dele af et net, der er omfattet af forpligtelsen, til Erhvervsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Erhvervsstyrelsen i sin markedsafgørelse på det eller de relevante markeder, hvor udbyderen er udpeget som havende en stærk markedsposition, nærmere skal specificere, hvad der vil kunne anses for at opfylde kravet om, at planerne er anmeldt i god tid.

De dele af et net, der planlægges afviklet eller erstattet med ny infrastruktur, vil eksempelvis kunne være infrastruktur, som er nødvendig for at drive et kobbernet.

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af et nyt *stk. 8* i telelovens § 41 vil medføre, at såfremt det er nødvendigt for konkurrencen og slutbrugernes rettigheder, skal Erhvervsstyrelsen pålægge udbyderen en forpligtelse om at udarbejde en detaljeret beskrivelse af planerne med hensyn til overgangsperioder og vilkår samt hvilke sammenlignelige adgangsprodukter, der tilbydes i stedet for.

Dette vil indebære, at Erhvervsstyrelsen skal sikre, at afviklings- eller erstatningsprocessen inkluderer en transparent tidsplan og transparente betingelser, herunder en passende anmeldelses- og overgangsperiode. Erhvervsstyrelsen skal samtidig sikre, at der er adgang til alternative produkter af som minimum sammenlignelig kvalitet, som giver adgang til den opgraderede eller nyetablerede netinfrastruktur, der træder i stedet for de erstattede elementer.

Adgangssøgende udbydere, som migrerer fra et adgangsprodukt, der er baseret på en eksisterende infrastruktur, til et adgangsprodukt, der er baseret på en mere avanceret teknologi eller et mere avanceret medium, vil kunne opgradere deres adgang til ethvert reguleret produkt med højere kapacitet, men bør ikke være forpligtet til at gøre det.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at såfremt styrelsen har konstateret, at udbyderen har overholdt de fastsatte betingelser for adgang, vil Erhvervsstyrelsen kunne ophæve adgangsforpligtelserne for kobbernettet, der af udbyderen foreslås afviklet eller erstattet.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere indebære, at anvendelsen af bestemmelsen ikke vil skulle påvirkes af tilgængeligheden af regulerede produkter i den opgraderede netinfrastruktur. Med andre ord vil det skulle være muligt for adgangssøgende udbydere at udnytte den ældre infrastruktur under hele overgangsperioden og dette vil skulle gælde, selvom det alternative produkt gøres tilgængeligt, inden perioden er forbi.

En ophævelse af forpligtelserne for aktiver, der foreslås afviklet eller erstattet, vil skulle gennemføres i henhold til procedurerne i teledirektivets artikel 32 og 33, og under iagttagelse af høringsregler fastsat i henhold til telelovens § 57.

Den foreslåede bestemmelse om, at en udbyder på forhånd og i god tid vil skulle anmelden sine planer om at afvikle eller med ny infrastruktur erstatte dele af et net, der er omfattet af forpligtelsen, og at Erhvervsstyrelsen, såfremt det er nødvendigt for konkurrencen og slutbrugernes rettigheder, kan pålægge udbyderen en forpligtelse om at udarbejde en detaljeret beskrivelse af planerne med hensyn til overgangsperioder og vilkår samt hvilke sammenlignelige adgangsprodukter, der tilbydes i stedet for, skyldes et behov for at fremme migreringen fra de gamle kobbernet til nye moderne net, hvilket er i slutbrugernes interesse.

Forpligtelsen om at informere på forhånd og i god tid har således til formål at give Erhvervsstyrelsen mulighed for at kontrollere, at adgangssøgende udbydere gives mulighed for at planlægge deres forretning og vurdere, om der skal fastsættes yderligere forpligtelser for at sikre konkurrencen samtidig med at udbyderen, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, disponerer over sine egne planer.

Når det er nødvendigt for at fremme konkurrencen, vil det desuden være hensigtsmæssigt at gøre det muligt for Erhvervsstyrelsen at pålægge en forpligtelse om i detaljer at beskrive planerne, betingelserne, der skal gælde i en overgangsperiode, og hvilke sammenlignelige adgangsprodukter, der tilbydes i stedet.

Derfor bør Erhvervsstyrelsen være i stand til at overvåge udbydernes egne initiativer i den henseende og om nødvendigt fastsætte betingelserne for en hensigtsmæssig migreringsproces. Dette kunne f.eks. ske ved hjælp af forudgående varsel, gennemsigtighed og tilgængelighed af alternative adgangsprodukter af mindst tilsvarende kvalitet, når netejeren har påvist sin hensigt om og vilje til at skifte til opgraderede net.

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af nyt stk. 7 i telelovens § 41 vil medføre konsekvenser for udbydere med en stærk markedsposition, i tilfælde af, at de har planer om at afvikle dele af et net eller erstatte nettet med ny infrastruktur, hvor nettet er omfattet af en forpligtelse, idet de vil skulle overholde en anmeldelsespligt og de betingelser, der følger heraf.

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af nyt stk. 8 i telelovens § 41 vil endvidere kunne skabe gennemsigtighed vedrørende vilkårene for migreringen fra kobbernet til en anden infrastruktur, herunder de tilbudte adgangsprodukter.

Til nr. 33

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 41 a implementerer teledirektivets artikel 72, stk. 1, om adgang til anlægsarbejder. Der er tale om en ny bestemmelse.

Den gældende telelov indeholder ikke en selvstændig bestemmelse om adgang til anlægsinfrastruktur.

I henhold til den gældende bestemmelse om netadgang, jf. telelovens § 42, kan en forpligtelse om netadgang omfatte at give adgang til fælles brug af bygninger, adgangsveje til bygninger, kabler i bygninger, master, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, kabelkanaler, ledningskanaler, kabelbrønde og skabe, jf. telelovens § 42, stk. 1, nr. 6.

Erhvervsstyrelsen har således i henhold til den gældende bestemmelse i telelovens § 42 mulighed for at pålægge udbydere med en stærk markedsposition en forpligtelse om at give adgang til både anlægsinfrastruktur samt adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter. Erhvervsstyrelsen skal dog i henhold til proportionalitetsprincippet pålægge den mindst indgribende forpligtelse. Dette indebærer i praksis, at Erhvervsstyrelsen har mulighed for at pålægge udbydere med en stærk markedsposition kun at give adgang til anlægsinfrastruktur.

Når Erhvervsstyrelsen i dag pålægger forpligtelser, er det ikke et krav, at de pålagte forpligtelser alene angår SMP-udbyderens aktiviteter på det relevante marked. Dette fremgår af lovbemærkningerne til den gældende bestemmelse i telelovens § 41, stk. 1 jf. Folketingstidende 2010/2011, A, lovforslag nr. 59, side 103ff. Forpligtelserne kan således pålægges den eller de relevante udbyderes aktiviteter på andre markeder, så længe forpligtelsen er nødvendig og egnet til at løse det problem, der er identificeret på det relevante marked.

Erhvervsstyrelsen kan således pålægge en forpligtelse om adgang til anlægsinfrastruktur, der ikke er en del af det relevante marked, hvor ejeren har status som havende en stærk markedsposition. Det er således muligt at pålægge adgang til f.eks. ledninger, der bruges til at levere tjenester på et andet ellers ureguleret marked, hvis en analyse viser, at dette vil tjene til at skabe effektiv konkurrence på det regulerede marked.

Bestemmelser om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur findes også i graveloven. Gravelovens formål er at sikre fælles udnyttelse af eksisterende passiv fysisk infrastruktur på tværs af forsyningssektorer, herunder el-, vand- og varmforsyning og telekommunikation. Fælles udnyttelse af sådan infrastruktur skal medvirke til en mere omkostningseffektiv etablering af bredbånd og mindske omkostningerne for netoperatører, kommuner, samfundet og miljøet som følge af færre gravearbejder. Reglerne er dog udformet således, at graveloven ikke skal anvendes, når den, der udruller bredbånd, har ret til at anmode om adgang til infrastrukturen i henhold til en afgørelse efter teleloven. Dette indebærer, at adgang til en SMP-udbyders infrastruktur som hovedregel ikke kan pålægges i henhold til graveloven.

Forpligtelsen i § 42, stk. 1, nr. 6, skal ses som et supplement til de eksisterende bestemmelser i graveloven om adgang til eksisterende fysisk infrastruktur, idet reglerne har forskellige formål. SMP-udbydere, som i henhold til gravelovens regler ville kunne afslå en anmodning på baggrund af f.eks. den tekniske egnethed af den eksisterende passive fysiske infrastruktur, tilgængelig plads i den eksisterende passive fysiske infrastruktur, den offentlige sikkerhed og folkesundheden,

netsikkerhed og -integritet, vil fremover desuagtet kunne blive pålagt at give adgang til anlægsinfrastruktur i medfør af telelovens § 41 a, hvis det er nødvendigt for at skabe effektiv konkurrence.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 41 a vil medføre, at en udbyder, som er udpeget som havende en stærk markedsposition på et marked, vil de i henhold til § 41, stk. 2, nr. 1, kunne forpligtes til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til og brug af eksisterende infrastruktur til etablering af net. En sådan forpligtelse vil også kunne omfatte anlægsinfrastruktur, der ikke er en del af det relevante marked, som forpligtelsen vedrører, jf. telelovens § 41 a.

I bestemmelsen findes en ikke-udtømmende liste over, hvilke aktiver, der kan gives adgang til, såsom bygninger eller adgangsveje til bygninger, kabler i ledninger, herunder ledningsnet, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, pæle, master, kabelkanaler, ledningskanaler, nedgangsbrønde, mandehuller og skabe.

Af betragtning 27 i teledirektivet fremgår det, at infrastrukturbaseret konkurrence gennem etablering af parallelle net er den mest effektive måde at opnå konkurrence på lang sigt. Det følger heraf at Erhvervsstyrelsen som udgangspunkt bør pålægge forpligtelser om at give adgang til produkter, der medfører mest muligt infrastrukturbaseret konkurrence, men som samtidigt løser de konstaterede konkurrenceproblemer. En forpligtelse efter § 41 a skal derfor altid overvejes før der kan pålægges forpligtelser om netadgang til mere forædlede produkter, jf. den foreslåede bestemmelse til ny § 41, stk. 6, i teleloven.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 41 a vil medføre, at Erhvervsstyrelsen kan pålægge en forpligtelse om adgang til anlægsaktiver, der ikke er en del af det relevante marked, hvor ejeren har status som havende en stærk markedsposition. Det er således muligt at pålægge adgang til f.eks. ledninger, der bruges til at levere tjenester på et andet ellers ureguleret marked, hvis en analyse viser, at dette ville tjene til at skabe effektiv konkurrence på det regulerede marked.

En forpligtelse i henhold til telelovens § 41 a vil skulle kombineres med en forpligtelse til at offentliggøre et standardtilbud i henhold til telelovens § 44.

Med den foreslåede bestemmelse vil forpligtelser om at give adgang til anlægsinfrastruktur kunne pålægges, når det er begrundet i konkurrencemæssige hensyn eller i situationer, hvor nægtelse af adgang vil kunne hindre, at der skabes et bæredygtigt konkurrencebaseret marked. Da reglerne i teleloven og graveloven har forskellige formål – formålet med gravelovens regler er en bedre fælles udnyttelse af infrastrukturen og dermed en minimering af omkostninger, og formålet med den foreslåede bestemmelse er at skabe effektiv konkurrence – vil de fortsat kunne finde samtidig anvendelse på en sådan måde, at en afgørelse om adgang til anlægsinfrastruktur, der ejes af en SMP-udbyder, forudsætter, at adgang er nødvendig for at skabe effektiv konkurrence. Samtidig er der forskel på, hvorledes en adgang til infrastruktur i henhold til de forskellige regelsæt prisfastsættes. I henhold til gravelovens regler skal adgang til en netoperatørs eksisterende passive fysiske infrastruktur gives til en rimelig pris, mens en adgang til anlægsinfrastruktur vil skulle prisfastsættes efter telelovens § 46.

Den foreslåede bestemmelse om, at en udbyder, som er udpeget som havende en stærk markedsposition på et marked, kan forpligtes til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til og brug af eksisterende infrastruktur til etablering af net, skyldes, at adgang til anlægsaktiver har

stor betydning for en vellykket udrulning af nye net. Dette beror på, at der er høje omkostninger forbundet med at kopiere anlægsaktiver, og der kan opnås betydelige besparelser ved at genanvende disse. Når sådanne aktiver ejes af en udbyder med en stærk markedsposition, er der derfor behov for særlige forpligtelser som supplement til reglerne for den fysiske infrastruktur, som er fastsat i infrastrukturdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation).

Adgang til anlægsinfrastruktur kan have store positive effekter på udrulningen af konkurrerende infrastruktur, når anlægsinfrastrukturene kan genanvendes. Det bør derfor sikres, at adgangen til infrastruktur kan bruges som en selvstændig forpligtelse til at forbedre konkurrencen og udrulningen på ethvert underliggende marked. Denne mulighed skal analyseres, inden vurderingen af behovet for at pålægge andre eventuelle forpligtelser, og ikke blot anses som en accessorisk forpligtelse for andre engrosprodukter eller -tjenester eller som en forpligtelse, der er begrænset til virksomheder, som selv benytter sig af sådanne andre engrosprodukter eller -tjenester.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 41 a vil ikke have væsentlige konsekvenser for udbydere med en stærk markedsposition, idet Erhvervsstyrelsen også i dag har mulighed for at pålægge en adgang om anlægsinfrastruktur som led i en forpligtelse om netadgang i henhold til den gældende bestemmelse i § 42, jf. § 41, stk. 2, nr. 1.

Bestemmelsen kodificerer det grundlæggende princip om proportionalitet, hvorefter Erhvervsstyrelsen skal vælge den mindst indgribende forpligtelse, der samtidig er nødvendig og egnet til at løse de konkurrenceproblemer, der efter en markedsanalyse efter § 39 er konstateret på markedet. Dette vil føre til mere gennemsigtighed og forudsigelighed for udbyderne på markedet.

Til nr. 34

Den foreslåede bestemmelse om ændring af telelovens § 42, stk. 1, nr. 1, implementerer dele af teledirektivets artikel 73, stk. 1, litra a, om forpligtelser vedrørende adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter. Teledirektivets artikel 73, stk. 1, svarer stort set til adgangsdirektivets artikel 12, stk. 1.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 42, stk. 1, definerer og afgrænser, hvad der nærmere forstås ved netadgangsforpligtelsen. Opremsningen i stk. 1, nr. 1-10, er en ikke-udtømmende opregning af netelementer, tjenester og lignende, der kan indgå i en netadgangsforpligtelse. Erhvervsstyrelsen kan således efter en konkret vurdering inddrage andre netelementer, tjenester eller lignende, hvis dette i art og omfang er berettiget ud fra hensynet til at løse de konkurrenceproblemer, der er konstateret på markedet.

Bestemmelsens rækkevidde er bl.a. blevet behandlet i Teleklagenævnets afgørelse af 20. juni 2011, j.nr. 10-098918, og senere af Østre Landsret i en dom fra 30. september 2015. Sagen drejede sig om, hvorvidt Teleklagenævnet ved sin afgørelse af 20. juni 2011 gyldigt havde pålagt TDC A/S at skulle etablere bredbåndstilslutning via sit fibernet i form af etablering af stikledninger hos slutbrugerne efter anmodning fra et konkurrerende teleselskab uden ret til direkte dækning af etableringsomkostningen hos engroskunden ved opkrævning af etableringsgebyr.

Østre Landsret fandt ikke tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte det skøn, som Teleklagenævnet havde udøvet og afgjorde dermed, at der kan pålægges ændringer i nettet, hvis det er nødvendigt og proportionalt for at sikre et velfungerende, konkurrencebaseret marked for udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Østre Landsret havde inden afgørelsen stillet EU-domstolen en række præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af bl.a. artikel 12 i adgangsdirektivet. Det fremgår af EU-domstolens afgørelse af 19. juni 2014, at de nationale tilsynsmyndigheder i medfør af forpligtelsen til at efterkomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter kan pålægge en SMP-udbyder en forpligtelse til efter anmodning fra konkurrerende udbydere f.eks. at etablere stikledninger af en længde på op til 30 meter mellem fordelingspunktet i et accessnet og nettermineringspunktet hos slutbrugeren, såfremt denne forpligtelse tager udgangspunkt i det konkrete problem samt er forholdsmæssig og berettiget.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 42, stk. 1, nr. 1, vil indebære en kodificering af gældende praksis. De ændringer, der er foretaget i direktivbestemmelsen sammenlignet med adgangsdirektivets artikel 12, stk. 1, indebærer ingen substansændringer. Med den foreslåede bestemmelse, tydeliggøres det, at Erhvervsstyrelsen vil kunne pålægge adgang til specifikke fysiske netelementer og tilhørende faciliteter. Dette vil f.eks. omfatte leje af ubestykkede infrastrukturstrækninger, herunder delt anvendelse, og andre netelementer mellem flere specifikke, geografisk placerede sammenkoblingspunkter. Både fysiske kabler uden transmissionsudstyr som eksempelvis rå kobber, rå lysledere, rå koaksialkabler med videre og ubestykkede radioforbindelser (selve radiofrekvensen) er omfattet heraf.

Med den foreslåede bestemmelse ændres tillige ”abonnentforbindelser” til ”abonnentledninger”. Der er dog ikke tale om en indholdsmæssig ændring, men alene en ændring af terminologi i overensstemmelse med direktivteksten.

Telelovens § 42 vil fortsat være udtryk for en bred hjemmel for, hvilke netelementer og tjenester eller lignende, som Erhvervsstyrelsen efter en konkret vurdering kan lade indgå i forpligtelse om netadgang. Der er tale om en ikke-udtømmende liste af eksempler. Nærværende lovforslag har ikke til hensigt at indskrænke Erhvervsstyrelsen beføjelser.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen skyldes et behov for at tilpasse bestemmelsen til udviklingen på telemarkedet, hvor det vurderes, at bl.a. tjenesterne ”fast operatørvalg” og ”operatørforvalg” ikke længere er relevante tjenester, og vil have en ubetydelig vægt på markedet. F.eks. udgjorde fast operatørvalg for private detailkunder i 2013 kun ca. 1 pct. af det samlede marked. Detailmarkedet for fastnettilslutninger (det tidligere marked 1) og engrosmarkedet for fastnetoriginering (det tidligere marked 2), som tjenesterne leveres på, er i dag dereguleret af Erhvervsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 42, stk. 1, nr. 1, vil ikke medføre væsentlige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen, udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller borgerne.

Til nr. 35

Den foreslåede bestemmelse om ændring af telelovens § 42, stk. 1, nr. 2, implementerer (dele af) teledirektivets artikel 73, stk. 1, om forpligtelser vedrørende adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter. Teledirektivets artikel 73, stk. 1, svarer stort set til adgangsdirektivets artikel 12, stk. 1.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 42, stk. 1, definerer og afgrænser, hvad der nærmere forstås ved netadgangsforpligtelsen. Opregningen i stk. 1, nr. 1-10, er en ikke-udtømmende opregning af netelementer, tjenester og lignende, der kan indgå i en netadgangsforpligtelse. Erhvervsstyrelsen kan således efter en konkret vurdering inddrage andre netelementer, tjenester eller lignende, hvis dette i art og omfang er berettiget ud fra hensynet til at løse de konkurrenceproblemer, der er konstateret på markedet.

Bestemmelsens rækkevidde er bl.a. blevet behandlet i Teleklagenævnets afgørelse af 20. juni 2011, j.nr. 10-098918, og senere af Østre Landsret i en dom fra 30. september 2015. Sagen drejede sig om, hvorvidt Teleklagenævnet ved sin afgørelse af 20. juni 2011 gyldigt havde pålagt TDC A/S at skulle etablere bredbåndstilslutning via sit fibernet i form af etablering af stikledninger hos slutbrugerne efter anmodning fra et konkurrerende teleselskab uden ret til direkte dækning af etableringsomkostningen hos engroskunden ved opkrævning af et etableringsgebyr.

Østre Landsret fandt ikke tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte det skøn, som Teleklagenævnet havde udøvet og afgjorde dermed, at der kan pålægges ændringer i nettet, hvis det er nødvendigt og proportionalt for at sikre et velfungerende, konkurrencebaseret marked for udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Østre Landsret havde inden afgørelsen stillet EU-domstolen en række præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af bl.a. artikel 12 i adgangsdirektivet. Det fremgår af EU-domstolens afgørelse af 19. juni 2014, at de nationale tilsynsmyndigheder i medfør af forpligtelsen til at efterkomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter kan pålægge en SMP-udbyder en forpligtelse til efter anmodning fra konkurrerende udbydere f.eks. at etablere stikledninger af en længde på op til 30 meter mellem fordelingspunktet i et accessnet og nettermineringspunktet hos slutbrugeren, såfremt denne forpligtelse tager udgangspunkt i det konkrete problem samt er forholdsmæssig og berettiget.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 42, stk. 1, nr. 2, vil indebære en kodificering af gældende praksis. De ændringer, der er foretaget i direktivbestemmelsen sammenlignet med adgangsdirektivets artikel 12, stk. 1, indebærer ingen substansændringer. I den foreslåede bestemmelse i telelovens § 42, stk. 1, nr. 2, tydeliggøres det, at Erhvervsstyrelsen vil kunne pålægge adgang til specifikke aktive eller virtuelle netelementer og tjenester. Dette vil svare til, hvordan den pågældende artikel hidtil er blevet fortolket.

Telelovens § 42, stk. 1, nr. 2, vil fortsat være udtryk for en bred hjemmel for, hvilke netelementer og tjenester eller lignende, som Erhvervsstyrelsen efter en konkret vurdering kan lade indgå i forpligtelse om netadgang. Der er tale om en ikke-udtømmende liste af eksempler. Nærværende lovforslag har ikke til hensigt at indskrænke Erhvervsstyrelsen beføjelser.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen skyldes et behov for nærmere at tydeliggøre, at Erhvervsstyrelsen vil kunne pålægge adgang til specifikke aktive eller virtuelle netelementer og tjenester. Dette vil svare til, hvordan den pågældende artikel hidtil er blevet fortolket.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 42, stk. 1, nr. 2, forventes ikke at ville medføre (væsentlige) konsekvenser for Erhvervsstyrelsen, udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller borgerne.

Til nr. 36

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af nye numre i telelovens § 42, stk. 2, nr. 2 og 3, implementerer teledirektivets artikel 73, stk. 2, litra b og c, om forpligtelser vedrørende adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 42, stk. 2, skal sikre, at Erhvervsstyrelsen ikke pålægger forpligtelser, der hindrer udviklingen af den frie konkurrence på længere sigt og udbuddet af paneuropæiske tjenester. Dette indebærer blandt andet, at Erhvervsstyrelsen ved fastlæggelsen af forpligtelser skal afveje hensynet til en tjenestebaseret konkurrence over for hensynet til en konkurrence, der er baseret på konkurrenternes egen infrastruktur.

Erhvervsstyrelsen skal ved udformningen af den enkelte forpligtelse tage hensyn til, om forpligtelsen er egnet til at påvirke eventuelle intellektuelle rettigheder, herunder blandt andet varemærke-, ophavs- eller patentrettigheder, der tilhører udbyderen med en stærk markedsposition eller tredjemand.

Opregningen af hensyn, der skal tages, er ikke udtømmende, men de opregnede hensyn skal tillægges særlig vægt.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 42, stk. 2, nr. 2, implementerer teledirektivets artikel 73, stk. 2, litra b.

Den foreslåede bestemmelse til telelovens § 42, stk. 2, nr. 2, er ny i forhold til teleloven og adgangsdirektivet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 42, stk. 2, nr. 2, vil indebære, at Erhvervsstyrelsen vil skulle vurdere konsekvenserne af at pålægge specifikke forpligtelser, som, hvis de kun er gennemførlige i visse nettopologier, kan have en hæmmende effekt på udrulningen af nye net med meget høj kapacitet.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen skyldes et behov for at afspejle tilføjelserne til artikel 73, stk. 2, litra b, og at reguleringen skal skabe incitamenter til at udvikle fleksible og åbne netstrukturer, der på sigt kan føre til mindre indgribende og komplicerede forpligtelser.

Den foreslåede bestemmelse til telelovens § 42, stk. 2, nr. 2, vil alene medføre konsekvenser for Erhvervsstyrelsen ved styrelsens vurdering af pålæggelsen af adgangsforspligtelser.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 42, stk. 2, nr. 3, implementerer teledirektivets artikel 73, stk. 2, litra c.

Den foreslåede bestemmelse til telelovens § 42, stk. 2, nr. 3, er ny i forhold til lov om elektronisk kommunikationsnet og -tjenester og adgangsdirektivet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 42, stk. 2, nr. 3, vil indebære, at behovet for, at pålagte adgangsforspligtelser muliggør konkurrence baseret på differentiering og teknologineutralitet, også vil skulle iagttages.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen skyldes et behov for at afspejle tilføjelserne til artikel 73, stk. 2, litra c, og at reguleringen skal bidrage til at understøtte den tjenestebaserede konkurrence.

Den foreslåede bestemmelse til telelovens § 42, stk. 2, nr. 3, vil alene medføre konsekvenser for Erhvervsstyrelsen ved styrelsens vurdering af pålæggelsen af adgangsforspligtelser.

Til nr. 37

Den foreslåede bestemmelse om en ændring af telelovens § 42, stk. 2, nr. 5, implementerer teledirektivets artikel 73, stk. 2, litra e, om forpligtelser vedrørende adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 42, stk. 2, skal sikre, at Erhvervsstyrelsen ikke pålægger forpligtelser, der hindrer udviklingen af den frie konkurrence på længere sigt og udbuddet af paneuropæiske tjenester. Dette indebærer blandt andet, at Erhvervsstyrelsen ved fastlæggelsen af forpligtelser skal afveje hensynet til en tjenestebaseret konkurrence over for hensynet til en konkurrence, der er baseret på konkurrenternes egen infrastruktur.

Erhvervsstyrelsen skal ved udformningen af den enkelte forpligtelse tage hensyn til, om forpligtelsen er egnet til at påvirke eventuelle intellektuelle rettigheder, herunder blandt andet varemærke-, ophavs- eller patentrettigheder, der tilhører udbyderen med en stærk markedsposition eller tredjemand.

Opregningen af hensyn, der skal tages, er ikke udtømmende, men de opregnede hensyn skal tillægges særlig vægt.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 42, stk. 2, nr. 3, indebærer, at Erhvervsstyrelsen skal tage hensyn til netejers oprindelige investeringer, og de risici, der er forbundet hermed.

Den foreslåede bestemmelse til telelovens § 42, stk. 2, nr. 5, vil indebære, at som tidligere vil netejers startinvesteringer skulle respekteres. Samtidig understreges det, at især selskaber, der investerer i nye net med meget høj kapacitet, tager en økonomisk risiko.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen skyldes et behov for at afspejle tilføjelserne til artikel 73, stk. 2, litra e, og at især selskaber, der investerer i nye net med meget høj kapacitet, tage en økonomisk risiko. En adgangsforspligtelse bør derfor udformes så vidt muligt, så villigheden til at investere i nye net ikke påvirkes negativt.

Den foreslåede bestemmelse til telelovens § 42, stk. 2, nr. 5, vil alene medføre processuelle konsekvenser for Erhvervsstyrelsen ved styrelsens vurdering af pålæggelsen af adgangsforspligtelser, idet styrelsen fremover også og især skal tage hensyn til investeringer i net med meget høj kapacitet og risikoniveauer forbundet hermed.

Til nr. 38

Den foreslåede bestemmelse om en ændring af telelovens § 42, stk. 2, nr. 6, implementerer teledirektivets artikel 73, stk. 2, litra f, om forpligtelser vedrørende adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 42, stk. 2, skal sikre, at Erhvervsstyrelsen ikke pålægger forpligtelser, der hindrer udviklingen af den frie konkurrence på længere sigt og udbuddet af paneuropæiske tjenester. Dette indebærer blandt andet, at Erhvervsstyrelsen ved fastlæggelsen af forpligtelser skal afveje hensynet til en tjenestebaseret konkurrence over for hensynet til en konkurrence, der er baseret på konkurrenternes egen infrastruktur.

Erhvervsstyrelsen skal ved udformningen af den enkelte forpligtelse tage hensyn til, om forpligtelsen er egnet til at påvirke eventuelle intellektuelle rettigheder, herunder blandt andet varemærke-, ophavs- eller patentrettigheder, der tilhører udbyderen med en stærk markedsposition eller tredjemand.

Opregningen af hensyn, der skal tages, er ikke udtømmende, men de opregnede hensyn skal tillægges særlig vægt.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 42, stk. 2, nr. 4, indebærer, at en adgangsforsigtelse skal beskytte konkurrencen på lang sigt.

Den foreslåede bestemmelse til telelovens § 42, stk. 2, nr. 6, vil indebære, at en adgangsforsigtelse fortsat skal beskytte konkurrencen på lang sigt, men at der i denne sammenhæng fremover særligt bør stræbes efter effektiv infrastrukturbaseret konkurrence og innovative forretningsmodeller, såsom saminvesteringer i net.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen skyldes et behov for at afspejle tilføjelserne til artikel 73, stk. 2, litra f, og at reguleringen skal bidrage til at understøtte nye forretningsmodeller, som kan bidrage positivt til den infrastrukturbaserede konkurrence.

Den foreslåede bestemmelse til telelovens § 42, stk. 2, nr. 6, vil alene medføre processuelle konsekvenser for Erhvervsstyrelsen ved styrelsens vurdering af pålæggelsen af adgangsforsigtelser, idet styrelsen fremover også skal tage hensyn til investeringer i net med meget høj kapacitet og risikoniveauer forbundet hermed.

Til nr. 39

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 43, stk. 3, implementerer dele af teledirektivets artikel 70, stk. 2, 2. punktum, om forpligtelser vedrørende ikke-diskrimination. Teledirektivets artikel 70 erstatter adgangsdirektivets artikel 10. Den foreslåede bestemmelse er ny.

Bestemmelsen svarer til anvendelsen af det regulatoriske tiltag EoI (Equivalence of Inputs), som blev introduceret i Kommissionens henstilling om ikke-diskriminering og metoder til beregning af omkostninger for at fremme konkurrencen og forbedre investeringsmiljøet for bredbånd (2013/466/EU).

Erhvervsstyrelsens praksis tager i dag nøje hensyn til Kommissionens henstilling ved fastlæggelsen af en forpligtelse om ikke-diskrimination på engrosmarkederne for bredbånd (marked 3a og 3b).

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 43, stk. 3, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen, som led i en forpligtelse om ikke-diskrimination, vil kunne pålægge udbydere med en stærk markedsposition at levere adgangsprodukter og -tjenester til alle virksomheder, herunder sig selv, inden for samme frister, på samme vilkår og betingelser, herunder vedrørende pris og serviceniveau, og ved hjælp af samme systemer og processer for at sikre lige adgang.

Ændringerne af bestemmelsen vil indebære, at en udbyder med en stærk markedsposition ikke vil kunne drage fordel af vertikale synergier, idet udbyderen med en stærk markedsposition kun kan benytte de samme engrosprodukter som selskabets konkurrenter.

Ændringerne af bestemmelsen vil samtidig indebære, at EoI fastlægges som et reelt regulatorisk tiltag i dansk ret frem for i en henstilling fra Kommissionen.

Som enhver anden forpligtelse vil en forpligtelse om EoI skulle baseres på, at Erhvervsstyrelsen har fundet en sådan forpligtelse passende, forholdsmæssigt afpasset og begrundet i medfør af ikke-diskriminationsforpligtelsen. I den forbindelse vil det skulle undersøges, om det står i et rimeligt forhold til målet at kræve relevante engrosprodukter leveret på et EoI-grundlag, herunder bl.a. i forhold til netadgangsprodukter, hvor udbyderen med en stærk markedsposition leverer internt til egen detailforretning.

Som et væsentligt led i vurderingen af, om der skal pålægges EoI, vil Erhvervsstyrelsen skulle overveje, om de udgifter, der er forbundet med at opfylde forpligtelsen, f.eks. i forbindelse med ændring af eksisterende it-systemer, står mål med de forventede konkurrencefordele.

Ovenstående svarer i al væsentlighed til proportionalitetsprincippet, som myndighederne skal iagttage.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen skyldes, at EoI i princippet er den sikreste måde at opnå effektiv beskyttelse mod ikke-prisrelateret diskrimination, idet adgangssøgende vil kunne konkurrere med den vertikalt integrerede SMP-udbyders aftagervirksomhed ved at bruge nøjagtig de samme regulerede adgangsprodukter til de samme priser og ved at bruge de samme transaktionsprocesser.

EoI vil derfor være et effektivt middel til at sikre ensartede vilkår mellem udbydere med en stærk markedsposition og alternative teleselskaber og understøtte gennemsigtighed i forhold til vilkår for netadgang.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 43, stk. 3, vil ikke have væsentlig betydning for Erhvervsstyrelsen eller udbydere. Det skyldes, at der er tale om et regulatorisk tiltag, som Erhvervsstyrelsen allerede i dag i henhold til Kommissionens henstilling tager stilling til ved udarbejdelsen af en forpligtelse om ikke-diskrimination på bredbåndsmarkederne (marked 3a og 3b).

Til nr. 40

Den foreslåede bestemmelse, om ændring af telelovens § 44, stk. 3, implementerer dele af teledirektivets artikel 69, stk. 4, 2. afsnit, om forpligtelser vedrørende gennemsigtighed. Teledirektivets artikel 69, stk. 4, erstatter adgangsdirektivets artikel 9, stk. 4.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 44, stk. 3, medfører, at når en udbyder med en stærk markedsposition er blevet pålagt at give netadgang efter telelovens § 42, stk. 2, nr. 1, skal udbyderen offentliggøre et standardtilbud herom.

Erhvervsstyrelsen fastsætter de minimumskrav, som et standardtilbud om netadgang skal indeholde. Fastsættelsen af minimumskravene skal til hver en tid overholde bestemmelser om de vilkår, der fremgår af gældende EU-lovgivning. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF indeholder i bilag II en fortegnelse over de minimumskrav, som skal indgå i standardtilbuddet.

Kommissionens henstilling om ikke-diskrimination og omkostningsberegningemetoder behandler bl.a. Service Level Agreements (SLA) og Key Performance Indicators (KPI).

En SLA er en serviceniveauaftale, der knytter sig til et specifikt serviceforhold, og som angiver det kvalitetsmål, som en udbyder med en stærk markedsposition forpligter sig til at opfylde over for sine engroskunder i forbindelse med en aftale om netadgang – typisk i relation til et standardtilbud. SLA'en skal angive et redeligt og rimeligt kvalitetsmål. Heri ligger, at SMP-udbyderens kvalitetsmål skal ligge på et niveau, som gør, at SMP-udbyderen, hvis selskabet opfylder målene, understøtter reel netadgang på ikke-diskriminerende vilkår for alternative teleselskaber.

En KPI har til formål at måle de forskellige parametre, som en SLA på forhånd har fastlagt. KPI'er er indikatorer, som måler præstationsniveauet i leveringen af de relevante engrostjenester, og således hvilken kvalitet der faktisk er leveret. Det kan f.eks. være, hvor mange procent af SMP-udbyderens leverancer eller fejlretninger, der er foretaget inden for de leverings- eller fejlretningstider, der er fastlagt i SLA'en (SLA-målet). SLA'er udgør derfor en nødvendig forudsætning for opgørelsen af KPI'er.

Ifølge Kommissionen er det ofte vanskeligt at påvise diskriminerende adfærd og følgelig at håndhæve ikke-diskrimination. Det kan bl.a. skyldes manglende gennemsigtighed og sammenlignelighed i forhold til f.eks. den tjenestekvalitet, som SMP-udbyderen leverer til sig selv, og den tjenestekvalitet, som leveres til de eksterne engroskunder.

Offentliggørelse af KPI'er udgør ifølge punkt 23 i Kommissionens henstilling et af de mest hensigtsmæssige værktøjer til at påvise mulig diskriminerende adfærd og til at øge gennemsigtigheden med hensyn til levering og kvalitet af SMP-udbyderens netadgangsprodukter. Kommissionen peger i den forbindelse på, at detaljerede KPI'er og regler for offentliggørelse vil kunne bidrage til at øge gennemsigtigheden og styrke markedstilliden mellem SMP-udbyderen og dennes eksterne engroskunder – de alternative teleselskaber.

Ifølge punkt 20 og 21 i Kommissionens henstilling bør KPI'erne som minimum relatere sig til nøgleaktiviteterne i forsyningscyklussen og dække alle faser, f.eks. ordreprocessen, levering eller tilrådighedsstillelse af tjenesten, tjenestens kvalitet, herunder fejl og fejlretningstid og de adgangssøgendes migrering mellem forskellige, regulerede engrosprodukter. KPI'erne skal i den forbindelse give mulighed for at sammenligne tjenester, der afsættes internt til SMP-udbyderens

eget detailed, og tjenester som afsættes eksternt. Herigennem vil de kunne bidrage til at sikre en tidlig, eventuel påvisning af diskriminerende adfærd fra udbyderen med en stærk markedsposition.

Ifølge Kommissionen bør den nationale tilsynsmyndighed kræve, at SMP-udbyderen udarbejder de SLA'er, der skal danne basis for offentliggørelse af KPI'er, jf. punkt 27 i Kommissionens henstilling.

Dette indebærer i gældende praksis et krav om, at KPI-beregningsmetoden baserer sig på produkter, der i forhold til egenskaber og anvendelse er sammenlignelige, samt at beregningsmetoden som minimum relaterer sig til samme beregningsinterval (dvs. antal dage, uger eller måneder), samme beregningsperiode (dvs. uge xx/måned xx eller f.eks. sommer-, efterårskvartal osv.) og måling for tilsvarende led i leveringsprocessen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 44, stk. 3, vil medføre, at udbydere med en stærk markedsposition, som pålægges forpligtelser om adgang til anlægsinfrastruktur, jf. den foreslåede bestemmelse i telelovens § 41 a om ændring af telelovens § 41, stk. 2, nr. 1, og netadgang efter telelovens § 41, stk. 2, nr. 2, vil skulle offentliggøre et standardtilbud. I forhold til den nugældende bestemmelse vil bestemmelsen være en konsekvensændring i forhold til §§ 41 a og 42, og vil således blive udvidet til også at omfatte forpligtelser om adgang til anlægsinfrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 44, stk. 3, vil også medføre, at Erhvervsstyrelsen vil skulle sikre, at der offentliggøres et standardtilbud, der tager nøje hensyn til retningslinjer fra BEREC om minimumskriterier for et standardtilbud i stedet for de mindstekrav, der i dag er fastsat i bilag II til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF.

Erhvervsstyrelsen vil i den forbindelse skulle sikre, at den eller de udpegede SMP-udbyder(e) i standardtilbuddet angiver centrale resultatindikatorer (KPI'er), hvis det er relevant, samt tilsvarende serviceniveauer og nøje overvåge og sikre overholdelsen heraf. Dette indebærer, at SMP-udbydere vil skulle udarbejde serviceniveauaftaler (SLA'er), der knytter sig til et specifikt serviceforhold, og som angiver det kvalitetsmål, som en udbyder med en stærk markedsposition forpligter sig til at opfylde over for sine engroskunder i forbindelse med en aftale om netadgang – typisk i relation til et standardtilbud. Derudover vil SMP-udbydere skulle offentliggøre KPI'er, som er indikatorer, der måler præstationsniveauet i leveringen af de relevante engrostitjenester, og således hvilken kvalitet der faktisk er leveret. Det vil f.eks. kunne være, hvor mange procent af SMP-udbyderens leverancer eller fejlretninger, der er foretaget inden for de leverings- eller fejlretningstider, der er fastlagt i SLA'en (SLA-målet).

Erhvervsstyrelsen tager i dag nøje hensyn til Kommissionens henstilling om ikke-diskrimination og omkostningsberegningemetoder, men dele af henstillingen vil med dette lovforslag blive skrevet ind i teleloven. Ændringen udgør derfor alene en kodificering af gældende praksis.

De foreslåede ændringer af telelovens § 44, stk. 3, skyldes, at udbydere med en stærk markedsposition fremover også skal offentliggøre et standardtilbud, hvis udbyderne pålægges en forpligtelse om adgang til anlægsinfrastruktur, jf. den foreslåede bestemmelse til telelovens § 41, stk. 2, nr. 1.

De foreslåede ændringer i lovbestemmelsen om transparens skyldes endvidere, at ansvaret for udarbejdelsen af (retningslinjer for) minimumskriterierne for standardtilbud fremover er tillagt

BEREC, som vil kunne revidere dem efter behov. Her vil der således bedre og mere fleksibelt kunne tages hensyn til den teknologiske udvikling og markedsudviklingen, end hvis minimumskriterierne for standardtilbud var fastlagt i et bilag til teledirektivet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 44, stk. 3, vil ikke have væsentlige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen eller de udbydere, som kan blive pålagt en forpligtelse om at udarbejde et standardtilbud. Dette skyldes, at der lige som i dag vil være en række minimumskriterier, som Erhvervsstyrelsen skal tage hensyn til ved fastsættelse af de minimumskrav, som et standardtilbud om adgang til anlægsinfrastruktur eller netadgang skal indeholde. Den væsentligste ændring er, at det er BEREC, der skal udarbejde retningslinjer om minimumskriterier for et standardtilbud, i stedet for, at retningslinjerne fremgår af et bilag til direktivet. Ved at ansvaret for udarbejdelsen af minimumskriterierne fremover ligger hos BEREC, vil Erhvervsstyrelsen gennem deres medlemskab af BEREC aktivt kunne bidrage til udarbejdelsen af retningslinjerne for minimumskriterierne for et standardtilbud.

Der vil være tale om en kodificering af de regler i Kommissionens henstilling om ikke-diskrimination og omkostningsberegningmetoder, der omhandler SLA'er og KPI'er.

Til nr. 41

Den foreslåede bestemmelse om ændring af telelovens § 46, stk. 2, implementerer dele af teledirektivets artikel 74, stk. 1, 3. og 4. afsnit, om forpligtelser vedrørende priskontrol og omkostningsregnskaber. Teledirektivets artikel 74, stk. 1, erstatter adgangsdirektivets artikel 13, stk. 1.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 46, stk. 2, medfører, at Erhvervsstyrelsen vil kunne pålægge en forpligtelse om priskontrol, hvis en markedsanalyse viser, at en udbyder med en stærk markedsposition som følge af utilstrækkelig konkurrence vil kunne opretholde sine priser på et unaturligt højt niveau eller opretholde en prisklemme til skade for slutbrugerne.

Opretholdelsen af en prisklemme indebærer almindeligvis, at forskellen mellem detailpriserne hos udbydere med en stærk markedsposition og de engrospriser, som konkurrenter, der udbyder lignende detailtjenester, skal betale, bliver for lille til at skabe bæredygtig konkurrence. Det vil sige for lille til at sikre konkurrenterne en konkurrencemargin.

Erhvervsstyrelsen skal i henhold til telelovens § 46, stk. 2, tage nøje hensyn til bl.a. Kommissionens henstillinger i forbindelse med styrelsens undersøgelser af, om der kan konstateres en prisklemme.

Det omfatter bl.a. Kommissionens henstilling af 11. september 2013 om ikke-diskrimination og omkostningsberegningmetoder ((2013/466/EU). Henstillingens formål er i) at sikre ensartede konkurrencevilkår gennem indførelsen af strengere ikke-diskrimineringsregler, ii) at etablere forudsigelige og stabile, regulerede engrospriser for adgang til kobber, samt iii) at øge incitamentet til investering i udrulning af fibernet ved at øge visheden om de omstændigheder, som vil kunne føre til, at der ikke pålægges regulerede engrospriser for adgang for NGA-tjenester.

I Kommissionens henstilling er der fastsat en række betingelser som kumulativt skal være opfyldt for, at prisreguleringen af engrosprodukter baseret på NGA-infrastruktur ikke skal pålægges eller

kan ophæves. Formålet med disse betingelser er at forhindre en sådan prisfleksibilitet i at føre til alt for høje engrospriser.

Den foreslåede indsættelse i telelovens § 46, stk. 2, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen f.eks. vil kunne pålægge en forpligtelse om priskontrol, når en markedsanalyse viser, at der ikke eksisterer en begrænsning af detailprisen, og at en udbyder med en stærk markedsposition som følge af utilstrækkelig konkurrence dermed vil kunne opretholde sine priser på et unaturligt højt niveau eller opretholde en prisklemme til skade for slutbrugerne.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke medføre indholdsmæssige ændringer af gældende ret. Der er alene tale om en præcisering af den gældende bestemmelse, og en kodificering af principper, der i dag følger af Kommissionens henstilling af 11. september 2013 om ikke-diskrimination og omkostningsberegningmetoder ((2013/466/EU)). Erhvervsstyrelsen vil således f.eks. fortsat kunne pålægge en forpligtelse om priskontrol, hvis en markedsanalyse viser, at en udbyder med en stærk markedsposition som følge af utilstrækkelig konkurrence vil kunne opretholde sine priser på et unaturligt højt niveau eller opretholde en prisklemme til skade for slutbrugerne.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Erhvervsstyrelsen som udgangspunkt ikke vil kunne pålægge eller fastholde en forpligtelse om priskontrol, såfremt styrelsen kan fastslå, at der er en påviselig begrænsning af detailprisen, og at eventuelle forpligtelser om adgang til anlægsarbejder, netadgang, ikke-diskrimination, transparens eller regnskabsmæssig opsplitting, herunder navnlig økonomiske replikabilitetstest, der er pålagt i henhold til en forpligtelse om ikke-diskrimination, vil sikre reel og ikke-diskriminerende adgang.

Derfor vil den foreslåede bestemmelse ikke medføre en ændring af den gældende praksis, idet en forpligtelse allerede i dag vil være udelukket i sådanne tilfælde, hvor der er faktorer, der holder detailprisen nede. I øvrigt vil det følge af proportionalitetsprincippet, at priskontrol ikke bør indføres, medmindre det vil være berettiget.

Såfremt Erhvervsstyrelsen vurderer det passende at indføre priskontrolforpligtelser for adgang til eksisterende netelementer, vil Erhvervsstyrelsen også skulle tages hensyn til fordelene ved forudsigelige og stabile engrospriser, når det gælder at sikre en effektiv adgang til markedet og tilstrækkelige incitamenter for alle virksomheder til at etablere nye og opgraderede net.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen om, at Erhvervsstyrelsen vil kunne pålægge en forpligtelse om priskontrol, hvis en markedsanalyse viser, at der ikke eksisterer en begrænsning af detailprisen, og at en udbyder med en stærk markedsposition som følge af utilstrækkelig konkurrence dermed vil kunne opretholde sine priser på et unaturligt højt niveau eller opretholde en prisklemme til skade for slutbrugerne, skyldes et behov for at præcisere betingelserne for, i hvilke tilfælde Erhvervsstyrelsen vil kunne undlade at pålægge eller fastholde en forpligtelse om priskontrol.

Det er usikkert, hvor hurtigt efterspørgslen efter næste generation af bredbåndstjenester øges. Derfor er det vigtigt at give de udbydere, som investerer i nye eller opgraderede net, en vis grad af fleksibilitet i forhold til prisfastsættelse med henblik på at fremme effektive investeringer og innovation.

For at imødegå urimeligt høje priser på markeder med udbydere, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, bør fleksibiliteten i forhold til prisfastsættelse ledsages af yderligere

forpligtelser for at beskytte konkurrencen og slutbrugernes interesser. Det kan f.eks. være strenge forpligtelser vedrørende ikke-diskrimination, foranstaltninger til sikring af teknisk og økonomisk replikabilitet for produkter på underliggende markeder.

Disse konkurrencemæssige garantier er ikke til hinder for, at Erhvervsstyrelsen kan identificere andre omstændigheder, under hvilke det vil være passende ikke at indføre regulerede priser for adgang til visse engrosinput. Det kan f.eks. være tilfældet, når høj priselasticitet i slutbrugerefterspørgslen gør det urentabelt for udbyderen med en stærk markedsposition, at opkræve priser, som ligger væsentligt over konkurrenceniveauet, eller hvor en lavere befolkningstæthed begrænser incitamenterne til udrulning af net med meget høj kapacitet, og Erhvervsstyrelsen fastslår, at effektiv og ikke-diskriminerende adgang er sikret gennem pålæggelse af andre forpligtelser.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 46, stk. 2, vil ikke medføre væsentlige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen eller udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, da der er tale om en kodificering af allerede anvendte principper, og at den foreslåede bestemmelse ikke medfører indholdsmæssige ændringer.

Den foreslåede bestemmelse vil dog kunne bidrage til at fremme gennemsigtigheden for markedsaktørerne.

Til nr. 42

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af et nyt punktum i telelovens § 46, stk. 2, implementerer dele af teledirektivets artikel 74, stk. 1, 2. afsnit, om forpligtelser vedrørende priskontrol og omkostningsregnskaber. Teledirektivets artikel 74, stk. 1, erstatter adgangsdirektivets artikel 13, stk. 1.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 46, stk. 2, medfører, at Erhvervsstyrelsen alene vil kunne pålægge en forpligtelse om priskontrol, hvis en markedsanalyse viser, at en udbyder med en stærk markedsposition som følge af utilstrækkelig konkurrence vil kunne opretholde sine priser på et unaturligt højt niveau eller opretholde en prisklemme til skade for slutbrugerne.

Opretholdelsen af en prisklemme indebærer almindeligvis, at forskellen mellem detailpriserne hos udbydere med en stærk markedsposition og de engrospriser, som konkurrenter, der udbyder lignende detailtjenester, skal betale, bliver for lille til at skabe bæredygtig konkurrence. Det vil sige for lille til at sikre konkurrenterne en konkurrencemargin.

Erhvervsstyrelsen skal i henhold til telelovens § 46, stk. 2, tage nøje hensyn til bl.a. Kommissionens henstillinger i forbindelse med styrelsens undersøgelser af, om der kan konstateres en prisklemme.

Det omfatter i dag bl.a. Kommissionens henstilling af 11. september 2013 om ikke-diskrimination og omkostningsberegningsmetoder ((2013/466/EU). Henstillingens formål er i) at sikre ensartede konkurrencevilkår gennem indførelsen af strengere ikke-diskrimineringsregler, ii) at etablere forudsigelige og stabile, regulerede engrospriser for adgang til kobber, samt iii) at øge incitamentet til investering i udrulning af fibernet ved at øge visheden om de omstændigheder, som vil kunne føre til, at der ikke pålægges regulerede engrospriser for adgang for NGA-tjenester.

I Kommissionens henstilling er der fastsat en række betingelser som kumulativt skal være opfyldt for, at prisreguleringen af engrosprodukter baseret på NGA-infrastruktur ikke skal pålægges eller kan ophæves. Formålet med disse betingelser er at forhindre en sådan prisfleksibilitet i at føre til alt for høje engrospriser.

Den foreslåede indsættelse i telelovens § 46, stk. 2, 2. punktum, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen i vurderingen af, om en udbyder med en stærk markedsposition skal pålægges en forpligtelse om priskontrol, skal tage hensyn til behovet for at fremme konkurrencen og slutbrugernes interesser på lang sigt vedrørende udrulning og ibrugtagning af næstgenerationsnet, og navnlig net med meget høj kapacitet.

Hensynet til behovet for at fremme konkurrencen, som tilføjes i den foreslåede bestemmelse, vil i betydeligt omfang være indeholdt i de hensyn, som Erhvervsstyrelsen allerede i dag forfølger, og der vil derfor primært være tale om en kodificering af allerede kendte og anvendte principper og hensyn.

Det fremgår bl.a. af Erhvervsstyrelsens markedsafgørelse af 17. august 2017 på engrosmarkedet for lokal netadgang på et fast sted (marked 3a), hvori styrelsens valg af prisfastsættelsesmetode begrundes med en vurdering af, at den valgte prisfastsættelsesmetode er bedst til som helhed at fremme effektiviteten og etableringen af en holdbar konkurrence mellem teleselskaber.

Hensynet til slutbrugernes langsigtede interesser med hensyn til udrulning og ibrugtagning af næstgenerationsnet, og navnlig net med meget høj kapacitet, som tilføjes i den foreslåede bestemmelse, vil i betydeligt omfang være indeholdt i de hensyn, som Erhvervsstyrelsen i dag forfølger. Der vil derfor primært være tale om en kodificering af allerede kendte og anvendte principper og hensyn.

Den foreslåede bestemmelse vil dog fokusere mere end før på slutbrugernes interesse i etableringen af nye net med meget høj kapacitet.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen om, at Erhvervsstyrelsen i vurderingen af, om en udbyder med en stærk markedsposition skal pålægges en forpligtelse om priskontrol, skal tage hensyn til behovet for at fremme konkurrencen og slutbrugernes langsigtede interesser vedrørende udrulning og ibrugtagning af næstgenerationsnet, og navnlig net med meget høj kapacitet, skyldes, at der i teledirektivet er et stort fokus på at fremme konkurrencen og slutbrugernes interesser samt på at skabe incitamentter til investering i højhastighedsbredbåndsnet.

For eksempel fremgår det af artikel 3, stk. 2, litra a, i teledirektivet, at de nationale tilsynsmyndigheder skal forfølge det overordnede mål om at fremme konkurrencen inden for udbud af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, herunder reel infrastrukturbaseret konkurrence, og inden for udbud af elektroniske kommunikationstjenester og tilknyttede tjenester.

Derudover er det et mål i teledirektivet, jf. artikel 1, stk. 2, litra a, at skabe et indre marked for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester med henblik på at sikre udrulning og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet og skabe holdbar konkurrence, interoperabilitet mellem elektroniske kommunikationstjenester, tilgængelighed, sikkerhed i net og tjenester og fordele for slutbrugere.

I den forbindelse er det derfor nødvendigt at sikre, at teledirektivets mål om at fremme konkurrencen og slutbrugernes langsigtede interesser vedrørende udrulning og ibrugtagning af næstgenerationsnet, og navnlig net med meget høj kapacitet forfølges af Erhvervsstyrelsen ved vurderingen af, om en udbyder med en stærk markedsposition skal pålægges en forpligtelse om priskontrol.

Den foreslåede indsættelse i telelovens 46, stk. 2, vil ikke medføre væsentlige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen eller udbydere med en stærk markedsposition, som kan blive pålagt en forpligtelse om priskontrol. Der er alene tale om yderligere hensyn, som Erhvervsstyrelsen skal forfølge ved vurderingen af, om en udbyder med en stærk markedsposition skal pålægges en forpligtelse om priskontrol.

Til nr. 43

Den foreslåede bestemmelse om ændring af telelovens § 46, stk. 4, implementerer dele af teledirektivets artikel 74, stk. 2, om forpligtelser vedrørende priskontrol og omkostningsregnskaber. Teledirektivets artikel 74, stk. 2, erstatter adgangsdirektivets artikel 13, stk. 2.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 46, stk. 4, medfører, at Erhvervsstyrelsen ved pålæggelse af en forpligtelse om priskontrol skal sikre, at alle mekanismer til omkostningsdækning eller metoder, der anvendes til at fastlægge priser, sigter mod at fremme effektiviteten og skabelse af holdbar konkurrence samt øgede fordele for forbrugerne på det givne marked.

Ved valg og udformning af prisfastsættelsesmetode samt i forbindelse med eventuelle skøn i forbindelse med prisfastsættelsen efter de forskellige metoder skal Erhvervsstyrelsen varetage de hensyn, der fremgår af bestemmelsen.

Der er således tale om at give udbyderne på markedet incitamentet til at udrulle og etablere egne net, og derved skabe en holdbar konkurrence.

Det fremgår bl.a. af Erhvervsstyrelsens markedsafgørelse af 17. august 2017 på engrosmarkedet for lokal netadgang på et fast sted (marked 3a), hvori styrelsens valg af prisfastsættelsesmetode begrundes med en vurdering af, at den valgte prisfastsættelsesmetode er bedst til som helhed at fremme effektiviteten og etableringen af en holdbar konkurrence mellem teleselskaber.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 46, stk. 4, vil medføre, at de hensyn, som den valgte prisfastsættelsesmetode skal sikre, vil skulle justeres. Fremover vil Erhvervsstyrelsens valg og udformning af prisfastsættelsesmetode samt eventuelle skøn i forbindelse med prisfastsættelsen efter de forskellige metoder ud over de hensyn, som styrelsen skal varetage i dag, også skulle tjene til at fremme udrulning af nye og forbedrede net og maksimere bæredygtige fordele for slutbrugerne.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Erhvervsstyrelsen nøje skal overveje om valget af priskontrolmetode eller udformningen heraf udover at fremme effektiviteten og bæredygtig konkurrence også vil understøtte udrulningen af nye og forbedrede net og skabe bæredygtige fordele for slutbrugerne.

De nye hensyn vil i betydeligt omfang svare til de hensyn, som Erhvervsstyrelsen i dag forfølger, og der vil derfor primært være tale om en kodificering af allerede kendte og anvendte principper og hensyn.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen om, at Erhvervsstyrelsens valg af prisfastsættelsesmetode også skal tjene til at fremme udrulning af nye og forbedrede net og maksimere bæredygtige fordele for slutbrugerne, skyldes, at der i teledirektivet er fokus på at skabe incitament til investering i højhastighedsbredbåndnet.

For eksempel er målene med teledirektivet bl.a. at skabe et indre marked for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester med henblik på at sikre udrulning og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet og skabe holdbar konkurrence, interoperabilitet mellem elektroniske kommunikationstjenester, tilgængelighed, sikkerhed i net og tjenester og fordele for slutbrugerne.

I teledirektivet lægges der således stor vægt på, at der bør tilskyndes til både reelle investeringer og konkurrence, som sammen skal være med til at øge den økonomiske vækst, innovation og forbrugernes valgmuligheder.

I den forbindelse er det derfor nødvendigt at sikre, at teledirektivets mål om at fremme investeringerne i nye net med meget høj kapacitet, som potentielt kan øge fordelene for forbrugerne og erhvervslivet, forfølges. Det foreslås derfor at indføre et udtrykkeligt krav om, at Erhvervsstyrelsen skal inddrage hensyn til udrulningen af nye og forbedrede net.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 46, stk. 4, vil ikke medføre væsentlige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen eller udbydere med en stærk markedsposition, som kan blive pålagt en forpligtelse om priskontrol. Der er alene tale om yderligere hensyn, som Erhvervsstyrelsen skal sikre ved pålæggelsen af en forpligtelse om priskontrol.

Da investeringshensynet også hidtil har været en del af hensynet om bæredygtig konkurrence forventes tilføjelsen ikke at medføre en væsentlig ændring af Erhvervsstyrelsens praksis.

Til nr. 44

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 46 a implementerer teledirektivets artikel 75, stk. 2, om termineringstakster. Der er tale om en nye bestemmelse i teledirektivet.

Teleloven indeholder ikke en bestemmelse om EU-dækkende termineringstakster for taleopkald i mobilnet eller fastnet.

Erhvervsstyrelsen kan i medfør af telelovens § 41, stk. 1, jf. § 41, stk. 2, nr. 5, pålægge en udbyder med en stærk markedsposition (SMP-udbyder) en forpligtelse om priskontrol på engrosmarkedet for terminering af taleopkald i fastnet (marked 1) og engrosmarkedet for terminering af taleopkald i individuelle mobilnet (marked 2). Indholdet af forpligtelsen er beskrevet i telelovens § 46.

Det følger af telelovens § 46, stk. 1, at en forpligtelse om priskontrol er en forpligtelse om, at SMP-udbydere skal opfylde krav til prissætningen, som fastsættes i en markedsafgørelse.

Erhvervsstyrelsen har siden 1. januar 2013 skullet fastsætte takster for terminering af taleopkald i fastnet henholdsvis mobilnet i EU i overensstemmelse med Kommissionens henstilling af 7. maj 2009 om regulering af fastnet- og mobiltermineringstakster i EU (2009/396/EF). Dette indebærer, at medlemsstaterne skal fastsætte lofter for termineringstaksterne i henhold til en omkostningsmodel, der sikrer operatørerne en effektiv dækning af omkostninger, fremmer en effektiv produktion og forbrug og minimerer potentielle konkurrenceforvridninger.

Erhvervsstyrelsen har til brug for fastsættelsen af maksimale priser for de regulerede engrosprodukter på termineringsmarkederne udarbejdet en LRAIC-fastnetmodel henholdsvis LRAIC-mobilmodel.

Ved LRAIC forstås de omkostninger, der på lang sigt opstår ved at levere en given (projekteret) mængde af de netadgangsprodukter, som priskontrollen vedrører. Priser baseret på LRAIC-metoden omfatter en række omkostningselementer, herunder de fremadrettede, langsigtede differensomkostninger, der er forbundet med effektivt at levere de enkelte netadgangsprodukter, et bidrag til dækning af fællesomkostninger, der dækker flere netadgangsprodukter og en rimelig forrentning af den investerede kapital.

LRAIC-metoden er omkostningsbaseret og tager udgangspunkt i en optimalt bygget infrastruktur og et effektivt drevet teleselskab.

På baggrund af Erhvervsstyrelsens LRAIC-model fastsættes de endelige LRAIC-priser for de regulerede engrosprodukter i Erhvervsstyrelsens årlige prisafgørelser, der således konkret udmønter Erhvervsstyrelsens markedsafgørelser.

Kommissionen skal i henhold til teledirektivets artikel 75, stk. 1, senest den 31. december 2020 under nøje hensyntagen til BEREC's retningslinjer fastsætte en fælles maksimal EU-dækkende termineringstakst for taleopkald i mobilnet og en fælles maksimal EU-dækkende termineringstakst for taleopkald i fastnet (samlet benævnt "EU-dækkende termineringstakst for taleopkald"), som pålægges enhver udbyder af henholdsvis terminering af taleopkald i mobilnet eller taleopkald i fastnet i enhver medlemsstat. Det er således ikke længere et krav, at der er tale om en udbyder, som gennem en markedsafgørelse truffet af Erhvervsstyrelsen er udpeget som udbyder med stærk markedsposition. Der er som nævnt tale om enhver udbyder af henholdsvis terminering af taleopkald i mobilnet eller taleopkald i fastnet i enhver medlemsstat.

Europa-Kommissionen skal i henhold til artikel 75, stk. 2, i teledirektivet hvert femte år vurdere om, de EU-dækkende termineringstakster for taleopkald fortsat er nødvendige. Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 46 a vil medføre, at hvis Europa-Kommissionen træffer afgørelse om at pålægge en maksimal termineringstakst for taleopkald i mobilnet, fastnet eller begge, vil Erhvervsstyrelsen ikke kunne fastsætte andre priser i henhold til en forpligtelse om priskontrol som nævnt i telelovens § 46. Europa-Kommissionens afgørelse om at fastsætte EU-dækkende termineringstakster for taleopkald er ikke til hinder for, at Erhvervsstyrelsen kan foretage markedsundersøgelser på engrosmarkedet for terminering af taleopkald i fastnet (marked 1) og engrosmarkedet for terminering af taleopkald i individuelle mobilnet (marked 2) for at vurdere behovet for eventuelt at pålægge andre forpligtelser på markederne.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 46 a vil dermed samtidig indebære, at hvis Kommissionen efter sin revision træffer afgørelse om ikke at pålægge en maksimal

termineringstakst for taleopkald i mobilnet, fastnet eller begge, vil Erhvervsstyrelsen som led i markedsundersøgelser af engrosmarkederne for terminering af taleopkald kunne pålægge udbydere med en stærk markedsposition forpligtelser om maksimale omkostningsbaserede termineringstakster, som til enhver tid vil skulle følge de principper, kriterier og parametre, som fremgår af bilag III i teledirektivet.

Den foreslåede bestemmelse om, at Erhvervsstyrelsen ikke vil kunne fastsætte andre priser end den af Kommissionen fastsatte maksimale termineringstakst for taleopkald i mobilnet, fastnet eller begge, skyldes, et behov for en ensartet måde at håndtere af de konkurrencemæssige problemer, der er forbundet med engrosterminering af taleopkald i EU.

I EU anvendes princippet om, at det er det opkaldende net, der betaler for at få et opkald leveret til den kaldte slutbruger ("Calling-Party-Pays").

Engrosmarkederne for terminering af taleopkald er præget af fravær af reel konkurrence på engrosmarkederne for terminering af taleopkald. Dette skyldes blandt andet det forhold, at den terminerende udbyder er den eneste udbyder, som kan aflevere opkald til selskabets detailkunder. Således eksisterer der ikke nogen potentiel konkurrence fra andre udbydere på det individuelle termineringsmarked, der kan begrænse fastsættelsen af takster for terminering i et givet net.

Fraværet af regulerede maksimale termineringstakster vil give udbydere incitament til at fastsætte termineringspriserne på et niveau, som overstiger de effektive omkostninger ved termineringen. Dette vil føre til høje omkostninger hos de øvrige selskaber, som ønsker at terminere opkald i et givet net. Høje omkostninger vil alt andet lige være til skade for konkurrencen. Desuden fører høje termineringspriser normalt også til høje detailpriser for opkald og til et tilsvarende mindre forbrug, hvilket vil nedsætte forbrugervelfærden.

Igennem en længere tid har terminering af taleopkald i fastnet og mobilnet inden for EU derfor været genstand for prisregulering. Størstedelen af medlemslandene, inklusive Danmark, har en omkostningsbaseret prisregulering på området. Endvidere har et flertal af medlemslandene, herunder Danmark, fastsat termineringstakster i overensstemmelse med Kommissionens henstilling af 7. maj 2009 om regulering af fastnet- og mobilnettermineringstakster i EU. Som en konsekvens heraf kan der trods henstillingen konstateres en asymmetri i termineringstaksterne på tværs af EU.

Denne asymmetri fordrejer konkurrencen, idet teleselskaber i medlemsstater, der har valgt ikke at fastsætte termineringstakster i overensstemmelse med henstillingen, har kunnet opkræve betydeligt højere termineringstakster end teleselskaber i f.eks. Danmark. For at fjerne asymmetrien, der eksisterer mellem medlemsstaterne i dag, er der således behov for, at der fastsættes ensartede termineringstakster i EU. Dette er af stor betydning for teleselskaber i hele EU, herunder danske teleselskaber, idet Danmark er et af de lande med de laveste termineringstakster, og dermed er påvirket mest negativt af asymmetrien i termineringstaksterne.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 46 a vil medføre, at udbydere af terminering af taleopkald i mobilnet og/eller fastnet, ikke vil kunne opkræve en termineringspris for opkald i eget net, der overstiger den af Kommissionen fastsatte maksimale termineringstakst for taleopkald. Den af Europa-Kommissionen fastsatte termineringspris for taleopkald vil således på samme vis som de gældende termineringstakster, der er fastsat af Erhvervsstyrelsen over for SMP-udbyderen, begrænse udbydernes muligheder for frit at fastsætte priser for terminering af taleopkald i eget net.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 46 a vil derudover reducere de administrative byrder og omkostninger for både teleselskaber og Erhvervsstyrelsen i forbindelse med udarbejdelsen af en prisfastsættelsesmodel for terminering af taleopkald i fastnet henholdsvis mobilnet.

Til nr. 45

Den foreslåede indsættelse af et nyt *kapitel 14 a* i teleloven indeholder en række nye bestemmelser, som giver mulighed for en lempelse af de forpligtelser, som udbydere med en stærk markedsposition kan pålægges i medfør af telelovens kapitel 14.

De foreslåede nye bestemmelser i kapitlet har baggrund i hensynet til at undgå at fastsætte forpligtelser i de tilfælde, hvor en udbyder med en stærk markedsposition eksempelvis indretter sig på en bestemt måde eller afgiver tilsagn, som indebærer, at der sikres en effektiv konkurrence på markedet og at slutbrugernes valgmuligheder forbedres.

Teledirektivet, som bestemmelserne udspringer af, anfører blandt andet, at det tilfælde, hvor adfærden fra en udbyder med en stærk markedsposition ikke begrænser konkurrencen, men rettere styrker den, bør den reguleringsmæssige respons følgelig være tilsvarende mindre indgribende.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a implementerer dele af teledirektivets artikel 76 om regulering af nye netelementer med meget høj kapacitet, samt dele af artikel 79, stk. 3, 2. afsnit, om tilsagnsprocedure.

Der har ikke tidligere eksisteret en specifik lovhjemmel til at undtage udbydere fra at blive pålagt visse forpligtelser under SMP-reguleringen, såfremt udbyderen afgiver tilsagn om saminvestering i forbindelse med udrulningen af et nyt net med meget høj kapacitet.

Muligheden for, at den nationale tilsynsmyndighed tager hensyn til tilsagn, kommercielle aftaler eller strukturelle forhold, er ikke en nyskabelse i den sektorspecifikke konkurrenceregulering på teleområdet, hvor det generelle proportionalitetsprincip og krav om nøje tilpasning af forpligtelser har været gældende siden SMP-regimets indførelse i 2002.

Allerede i dag kan udbydere med en stærk markedsposition som led i markedsanalysen give tilsagn på nogle markeder med det formål at håndtere konkurrenceproblemer, som Erhvervsstyrelsen har konstateret, og som styrelsen herefter skal tage hensyn til, når styrelsen træffer afgørelse om passende forpligtelser.

Gældende ret er således bygget på afvejninger baseret på det generelle proportionalitetsprincip og er således ikke baseret på en række lovfæstede minimumskriterier, som en udbyder med en stærk markedsposition skal opfylde, inden denne kan fritages for at blive pålagt forpligtelser.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til teleloven, jf. Folketingstidende 2010-11, A, L 59, som fremsat den 17. november 2010, afsnit 1.2.4., s 32, at forholdet mellem den sektorspecifikke henholdsvis generelle konkurrenceregulering er således, at et forhold, der er omfattet af sektorspecifik regulering, skal bedømmes efter denne, mens det skal bedømmes efter den generelle konkurrenceregulering, hvis der ikke er sektorspecifik regulering.

Den foreslåede bestemmelse i § 47 a vil medføre, at en udbyder med en stærk markedsposition i et vist omfang vil kunne fritages for eventuelle forpligtelser. Fritagelsen vil kunne indrømmes udbydere, såfremt disse afgiver tilsagn om saminvestering i forbindelse med udrulningen af et nyt net med meget høj kapacitet.

Saminvesteringer vil kunne antage forskellige former, f.eks. medejerskab af netaktiver eller langsigtet risikodeling gennem samfinansiering eller købsaftaler.

Købsaftaler, der udgør saminvesteringer, vil medføre erhvervelse af ejerskabsmæssige rettigheder til kapacitet i nettet. Dette vil give medinvestorer medbestemmelse over nettet og dermed mulighed for at konkurrere effektivt og bæredygtigt på lang sigt på underliggende markeder, hvor udbyderen med en stærk markedsposition er aktiv.

Kommercielle adgangsaftaler, der er begrænset til leje af kapacitet, vil derimod ikke give anledning til sådanne rettigheder og bør derfor ikke betragtes som saminvesteringer.

Grundlæggende vil den foreslåede bestemmelse bidrage til konkurrencen ved, at der etableres et net med flere ejere, som hver især kan udbyde tjenester til slutbrugerne eller på engrosniveau til andre tjenesteudbydere.

Den foreslåede bestemmelse vil alene kunne gælde saminvesteringstilbud vedrørende udrulningen af nye net med meget høj kapacitet, som består af optiske fibrelementer, der dækker strækningen op til slutbrugerens ejendom eller basisstation. Med net med meget høj kapacitet forstås almindeligvis fibernet eller tilsvarende højkapacitetsnet (VHC-net) som f.eks. kabel-tv-net eller 5G-net, hvor kapacitet og øvrige karakteristika lægger sig tæt op ad et rent fibernet.

Der tilsigtes med den foreslåede bestemmelse ikke nogen ændring af forholdet mellem den sektorspecifikke regulering og de almindelige konkurrenceregler. Den sektorspecifikke regulering, herunder den foreslåede regel om tilsagn ved saminvestering, indeholder ikke regler om forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler. De almindelige konkurrenceregler om forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler vil derfor gælde, uanset om et tilsagn om saminvestering er afgivet eller gjort bindende i medfør af den foreslåede bestemmelse om saminvestering.

Aftaler mellem udbydere vil efter omstændighederne kunne betragtes som konkurrencebegrænsende, da en aftale om saminvestering og dens afledte effekt imellem virksomheder, som kan være faktiske eller potentielle konkurrenter, kan medføre risiko for konkurrencemæssige problemer på det eller de relevante markeder. Derfor bør de udbydere med en stærk markedsposition, som ønsker at indgå en saminvesteringssaftale, inddrage konkurrencemyndighederne om saminvesteringstilbuddets forenelighed med konkurrencereglerne.

Udbyderens tilsagn vil skulle vurderes af Erhvervsstyrelsen efter proceduren i telelovens § 47 d.

Når Erhvervsstyrelsen skal vurdere disse tilsagn, vil styrelsen skulle afgøre, om udbyderens saminvesteringstilbud overholder de betingelser, der er fastsat i den foreslåede bestemmelses stk. 2, nr. 1-5. Erhvervsstyrelsen foretager i den forbindelse en markedstest. Konkluderer Erhvervsstyrelsen på baggrund af markedstesten, at udbyderens saminvesteringstilsagn opfylder betingelserne, vil styrelsen skulle acceptere tilsagnet og gøre dette bindende for en periode på mindst syv år.

Erhvervsstyrelsen vil herefter skulle afstå fra at pålægge yderligere forpligtelser, som ligger ud over de saminvesteringstilsagn, som udbyderen med en stærk markedsposition har afgivet, og vil ikke kunne pålægge virksomheden yderligere forpligtelser, for så vidt angår det nye net med meget højkapacitet, som er omfattet af tilsagnene.

Konkluderer Erhvervsstyrelsen, at det afgivne tilsagn om saminvestering ikke opfylder betingelserne i den foreslåede bestemmelse, vil Erhvervsstyrelsen efter omstændighederne kunne gøre tilsagnet bindende efter den almindelige tilsagnsprocedure i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d. I modsætning til de tilfælde, hvor udbyderen opfylder betingelserne, vil Erhvervsstyrelsen dog ikke efter den almindelige tilsagnsprocedure i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d være forpligtet til at acceptere tilsagnet og gøre dette bindende. Erhvervsstyrelsens beføjelse til at pålægge forpligtelser vil i disse situationer ikke være begrænset i samme omfang.

I tilfælde af, at Erhvervsstyrelsen fastslår, at der på bestemte markeder er opstået væsentlige konkurrenceproblemer, vil Erhvervsstyrelsen i tilstrækkeligt begrundede tilfælde kunne gribe ind og pålægge, fastholde eller tilpasse forpligtelser i henhold til telelovens §§ 41 a-46. Disse forpligtelser vil være betinget af, at Erhvervsstyrelsen forinden har fastslået, at de væsentlige konkurrenceproblemer ikke vil blive afhjulpet uden indgriben.

Erhvervsstyrelsen vil i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet skulle vælge den eller de forpligtelser, der er mindst indgribende.

Med den foreslåede bestemmelse kodificeres det allerede kendte princip fra den sektorspecifikke konkurrencelovgivning på teleområdet om proportionalitet, således at der skabes en grad af forudsigelighed i forhold til investorer, der vil have en højere grad af sikkerhed for, at hvis de indretter aftaler og netadgang på en konkurrencefremmende måde, vil Erhvervsstyrelsen skulle afstå fra at pålægge yderligere forpligtelser.

I tæt samarbejde med EU-Kommissionen vil BEREC skulle udarbejde og offentliggøre retningslinjer for at fremme de nationale tilsynsmyndigheders ensartede anvendelse af betingelserne i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, og teledirektivets bilag IV, som implementeres i forslag til bilag 1 i teleloven. Erhvervsstyrelsen vil i vurderingen skulle tage nøje hensyn til BEREC's retningslinjer.

Teledirektivets artikel 33 indeholder en procedure for ensartet anvendelse af afhjælpende foranstaltninger, som medfører, at Erhvervsstyrelsen skal notificere sit udkast til afgørelser i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 4, til Europa-Kommissionen, før der træffes endelig afgørelse efter bestemmelsen.

Hvis Europa-Kommissionen finder, at udkastet til afgørelse er uforeneligt med EU-retten, kan Europa-Kommissionen indlede en procedure efter teledirektivets artikel 33 og bede BEREC om en udtalelse. Hvis BEREC er enig med Europa-Kommissionen, kan Europa-Kommissionen nedlægge veto mod afgørelser, der træffes i henhold til denne bestemmelse, og Erhvervsstyrelsen er herefter forpligtet til at trække udkastet til afgørelse tilbage.

Den foreslåede bestemmelse om saminvesteringer har baggrund i hensynet til at fremme udrulningen og ibrugtagningen af nye net med meget høj kapacitet samt hensynet til de betydelige investeringer, der er forbundet hermed.

Den foreslåede bestemmelse baserer sig på den antagelse, at aftaler om saminvestering kan give betydelige fordele, hvad angår deling af risici og omkostninger blandt flere aktører. Saminvesteringsaftaler kan derved give yderligere incitament til udrulning af nye højhastighedsnet og gøre det muligt for mindre udbydere at investere i disse net på økonomisk fornuftige vilkår, hvilket fremmer bæredygtig konkurrence, herunder i områder, hvor der ikke eksisterer en effektiv infrastruktur-baseret konkurrence.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a vil medføre større forudsigelighed i forhold til investorer, der får en højere grad af sikkerhed for, at hvis de indretter aftaler og netadgang på en konkurrencefremmende måde, vil den nationale tilsynsmyndighed skulle tage behørigt hensyn hertil.

Den foreslåede bestemmelse vil ligeledes medføre stabile og ikke-diskriminerende markedsvilkår for adgangssøgende, som ikke deltager i udrulningen af nettet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 1, implementerer dele af teledirektivets artikel 76, stk. 1, om regulering af nye netelementer med meget høj kapacitet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, *stk. 1*, vil medføre, at en udbyder med en stærk markedsposition vil kunne afgive tilsagn om saminvestering i forbindelse med udrulningen af nye højhastighedsnet.

Højhastighedsnettet vil skulle bestå af optiske fiberelementer, der dækker strækningen op til slutbrugerens ejendom eller basisstation. En saminvesteringss aftale vil derved kunne omfatte udrulningen af fast- såvel som mobilnet. Det er således ikke en betingelse, at alle dele af nettet består af optiske fiberelementer.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 1, vil ikke medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for borgere, virksomheder eller det offentlige.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, implementerer dele af teledirektivets artikel 76, stk. 1, om regulering af nye netelementer med meget høj kapacitet og teledirektivets bilag IV om kriterier for vurdering af tilbud om saminvestering.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, *stk. 2*, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen vil skulle vurdere udbyderes tilsagn om saminvestering og i den forbindelse afgøre, om udbyderes saminvesteringstilbud overholder alle betingelserne oplyst i den foreslåede bestemmelse.

Overholder saminvesteringstilbuddet ikke alle betingelser, vil Erhvervsstyrelsen stadig kunne gøre tilsagnet bindende efter den almindelige tilsagnsprocedure i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d. Erhvervsstyrelsen vil skulle vurdere tilsagnet efter det generelle proportionalitetsprincip, og i modsætning til den foreslåede bestemmelse vil Erhvervsstyrelsen efter den almindelige tilsagnsprocedure i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d ikke være

forpligtet til at gøre tilsagnet bindende, ligesom styrelsen kan pålægge forpligtelser, som ligger ud over tilsagnet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, om vurderingen af tilsagn om saminvestering skyldes, at teledirektivet opstiller retningslinjer for, hvilke betingelser et saminvesteringstilbud skal overholde.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at øge gennemsigtigheden og forudsigeligheden for, under hvilke betingelser tilsagn om saminvestering kan godkendes af Erhvervsstyrelsen.

Herudover er formålet at sikre vilkår og betingelser, som gør det attraktivt for udbydere at investere i det nye net, hvilket vil fremme konkurrencen og i sidste ende give slutbrugerne flere valgmuligheder.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 1, vil indebære, at enhver udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester vil skulle have adgang til saminvesteringstilbuddet under hele levetiden for det net, der opføres inden for rammerne af saminvesteringstilbuddet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 1, har baggrund i hensynet til at sprede omkostningerne og risikoen på flere udbydere ved at holde saminvesteringstilbuddet åbent i hele nettets levetid. Dette gør det eksempelvis muligt for virksomheder af forskellig størrelse og med forskellig finansiell formåen at investere i nye net på økonomisk fornuftige vilkår.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 2, vil indebære, at enhver medinvestor får mulighed for at konkurrere effektivt og bæredygtigt på lang sigt på de underliggende markeder, hvor udbyderen med en stærk markedsposition selv er aktiv.

Medinvestorerne vil skulle være udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at de vilkår, som opstilles i saminvesteringstilbuddet, skal være fair, rimelige, ikke-diskriminerende og giver medinvestorerne adgang til den fulde kapacitet i det omhandlede net.

En medinvestor vil således ikke kunne stilles bedre eller værre i forhold til andre medinvestorer eller udbyderen med en stærk markedsposition inklusive udbyderens tilknyttede selskaber. Vurderingen vil skulle foretages i overensstemmelse med gældende regler og praksis herom.

Teledirektivets artikel 76, stk. 1, litra b, ii-iv anfører, at de vilkår, som opstilles i saminvesteringstilbuddet, ligeledes skal give fleksibilitet med hensyn til værdien af og tidsplanen for de enkelte medinvestorers deltagelse, mulighed for at øge denne deltagelse på et senere tidspunkt, og tage hensyn til gensidige rettigheder, som tildeles af medinvestorerne efter udrulningen af det net, som saminvesteringstilbuddet omfatter. Disse betingelser fremgår ligeledes af teledirektivets bilag IV, litra c, 2. og 5. pind, som implementeres i forslag til telelovens bilag 1. Den foreslåede bestemmelse i § 47 a, stk. 2, nr. 5, vil henvise til bilag 1.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 2, har baggrund i hensynet til at sikre medinvestorer, som er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, fair, rimelige

og transparente vilkår for at konkurrere effektivt og bæredygtigt på underliggende markeder, hvor også udbyderen med en stærk markedsposition er aktiv.

Disse vilkår er med til sikre, at medinvestorerne gives forudsætningerne for at vurdere fordele og ulemper ved at saminvestere i det nye net og sikre, at de ikke stilles ringere i forhold til udbyderen med stærk en markedsposition, som konkurrerer på de samme markeder.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 3, 1. punktum, vil medføre, at udbydere med en stærk markedsposition vil skulle offentliggøre saminvesteringstilbuddet i god tid forinden påbegyndelse af netudrulningen.

Når Erhvervsstyrelsen vurderer om saminvesteringstilbuddet overholder betingelserne i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, vil styrelsen skulle vurdere, om den af udbyderen offentliggjorte periode er tilstrækkelig rettidig.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 3, 1. punktum, om rettidig offentliggørelse af saminvesteringstilbuddet har baggrund i hensynet til, at alle potentielle medinvestorer skal sikres tilstrækkelig med tid til at gennemgå saminvesteringstilbuddets vilkår og betingelser for at kunne vurdere, om det er attraktivt og rentabelt at deltage i saminvesteringen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 3, 2. punktum, vil medføre, at vertikalt integrerede udbydere som udgangspunkt vil skulle offentliggøre saminvesteringstilbuddet i god tid og mindst seks måneder før udrulningen af det nye net påbegyndes.

For udbydere med en stærk markedsposition, som har karakter af et rent engrosselskab, vil betingelsen om at offentliggøre saminvesteringstilbuddet mindst seks måneder før, ikke gælde. Rene engrosselskaber vil derfor alene skulle offentliggøre saminvesteringstilbuddet i god tid, før udrulningen påbegyndes.

Når Erhvervsstyrelsen vurderer, om saminvesteringstilbuddet overholder betingelserne i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, vil styrelsen skulle vurdere, om den af udbyderen offentliggjorte periode er tilstrækkelig rettidig.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 3, 2. punktum, vil også medføre, at Erhvervsstyrelsen kan beslutte, at perioden skal forlænges, hvis nationale omstændigheder kan begrunde det.

Eksempler på omstændigheder, som berettiger Erhvervsstyrelsen til at fastslå, at perioden kan forlænges, vil kunne være, hvis det vil være særligt svært at opnå tilslutning til det nye net, eller hvis saminvesteringstilbuddet har en sådan karakter eller et sådan omfang, at en almindelig effektiv potentiel medinvestor vil skulle bruge mere end seks måneder til at vurdere, om denne vil deltage i saminvesteringen.

Det er udbyderen, som i første omgang vil skulle fastsætte, om periodens længde skal være mere end seks måneder. Når Erhvervsstyrelsen vurderer udbyderens tilsagn, vil styrelsen skulle vurdere, om det i saminvesteringstilbuddet angivne varsel er tilstrækkeligt for at give andre medinvestorer mulighed for beslutte, om de vil deltage i saminvesteringen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 3, 2. punktum, om, at vertikalt integrerede udbydere skal offentliggøre et tilbud mindst seks måneder før starten af udrulningen, har baggrund i hensynet til, at der ikke skal gives fortrinsstilling til vertikalt integrerede udbydere. Vertikalt integrerede udbydere kan have interesse i, at udbyderens egen detailforretning skal være først til at tilbyde produkter og tjenester på nettet. Fastsættelse af en minimumsperiode på seks måneder vil imødegå denne problematik ved, at udbyderen ikke derved opnår fortrinsstilling.

At rene engrosselskaber ikke skal offentliggøre saminvesteringstilbuddet mindst seks måneder før påbegyndelse af udrulningen, skyldes, at en sådan udbyder ikke har interesse i at være den første på nettet til at tilbyde produkter og tjenester eller at diskriminere mellem udbydere, der er aktive på det eller de underliggende detailmarkeder.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 3, 2. punktum, om forlængelse af perioden på seks måneder, når nationale omstændigheder kan begrunde det, har baggrund i hensynet til, at det skal være muligt at sikre, at potentielle medinvestorer gives en tilstrækkelig vurderingsperiode, inden udrulningen af det nye net påbegyndes.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 4, 1. punktum, vil medføre, at adgangssøgende, som ikke deltager i saminvesteringen, vil kunne drage fordel af netadgang med samme kvalitet, hastighed, betingelser og slutbrugeradgang på det udrullede net i forhold til den kvalitet, hastighed, betingelser og slutbrugeradgang, som er angivet i saminvesteringstilbuddet inden nettets udrulning. De adgangssøgende udbydere vil skulle kunne drage fordel af dette fra tidspunktet, hvor det nye net kan tages i brug. De adgangssøgende udbydere vil dermed skulle tilbydes minimum de samme vilkår og betingelser på det nye net, som inden nettets udrulning.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 4, 1. punktum, har baggrund i hensynet til, at adgangssøgende, som ikke deltog i saminvesteringen, ikke stilles ringere end før saminvesteringen, hvilket ville kunne skade konkurrencen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 4, 2. punktum, vil medføre, at vilkårene for netadgangen vil skulle tage højde for og tilpasses i forhold til fremtidige konkurrencemæssige forandringer og udviklinger på de underliggende detailmarkeder. Herudover vil vilkårene skulle sikre, at adgangssøgende, på grundlag af transparente og ikke-diskriminerende vilkår, har adgang til nettet på et tidspunkt, som på passende vis afspejler den grad af risiko, som medinvestorerne påtager sig i de forskellige stadier af udrulningen.

Disse vilkår vil skulle godkendes af Erhvervsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 4, 2. punktum, har baggrund i hensynet til, at bevare konkurrenceforholdene på detailmarkederne og incitamenterne for at saminvestere i udrulningen af det nye højhastighedsnet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 4, 3. punktum, vil medføre, at saminvesteringstilbuddet skal indeholde en procedure for, hvordan Erhvervsstyrelsen sikres indsigt i efterfølgende tilpasninger af den netadgang, der skal tilbydes i henhold til nr. 4, 1. punktum, samt give Erhvervsstyrelsen mulighed for at føre tilsyn med, om de efterfølgende tilpasninger sker i overensstemmelse med konkurrencemæssige forandringer og udviklinger på de underliggende detailmarkeder.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 4, 3. punktum, har baggrund i hensynet til, at der er tale om et dynamisk marked i konstant udvikling, og Erhvervsstyrelsen skal sikres indsigt i og mulighed for indsigelse i forhold til senere tilpasninger af netadgangen, så en netadgang ikke udhules på baggrund af markedets udvikling.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 5, vil medføre, at udbyderen med en stærk markedspositions tilbud om saminvestering altid vil skulle fremsættes i god tro og overholde de kriterier, der er fastsat i det foreslåede bilag 1 til teleloven.

Erhvervsstyrelsen vil ikke være begrænset til kriterierne opstillet i det foreslåede bilag 1 til teleloven. Erhvervsstyrelsen vil således kunne overveje yderligere kriterier, som styrelsen finder nødvendige for at sikre potentielle investorers adgang til saminvesteringen, set i lyset af særlige lokale forhold og markedsstrukturen.

Herudover vil betingelsen om god tro medføre, at saminvesteringstilbud ikke tilbageholder forhold eller informationer, som kan være væsentlig for potentielle medinvestorers beslutning om at acceptere eller afslå saminvesteringstilbuddet.

Medinvestorerne vil skulle være udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

For en nærmere redegørelse for bilag 1 og kriterierne heri, henvises til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 75.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 5, har baggrund i hensynet til bedst muligt at sikre rettigheder og vilkår for aktuelle og potentielle medinvestorer. Dette sikres dels ved at stille krav til, at saminvesteringstilbuddet fremsættes i god tro og dels ved at opstille en række generelle betingelser, som sikrer ikke-diskriminerende vilkår for fremtidige adgangssøgende, transparens i saminvesteringstilbuddet samt vilkår, som gør det muligt for potentielle medinvestorer at konkurrere bæredygtigt på lang sigt.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, vil medføre gennemsigtighed og forudsigelighed for potentielle medinvestorer, som sikres bedst mulige forudsætninger for på forhånd at gøre sig bekendt med vilkår og betingelser for at kunne deltage i saminvesteringen. For adgangssøgende, som ikke deltager i saminvesteringen, vil bestemmelsen medføre gennemsigtighed og ligebehandling, som sikrer, at de adgangssøgende udbydere på det nye net får samme forudsætninger for at konkurrere som før udrolningen.

Den foreslåede bestemmelse forventes ikke at medføre administrative eller økonomiske konsekvenser for borgerne, virksomhederne eller myndighederne.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 3, implementerer teledirektivets artikel 76, stk. 2, 1. afsnit, om regulering af nye netelementer med meget høj kapacitet, samt dele af artikel 79, stk. 3, 2. afsnit, om tilsagnsprocedure.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 3, 1. punktum, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen skal afgøre, om det afgivne tilsagn om saminvestering opfylder betingelserne i

telelovens § 47 a, stk. 2, og om mindst én potentiel medinvestor har indgået aftale med udbyderen om saminvestering.

Konkluderer Erhvervsstyrelsen efter en markedstest, der er gennemført i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 2, at betingelserne er opfyldt, skal styrelsen gøre tilsagnet bindende for en periode på mindst syv år.

Er der ikke indgået en saminvesteringsaftale med mindst én potentiel medinvestor, vil Erhvervsstyrelsen dog kunne træffe beslutning om at gøre et tilsagn om saminvestering bindende og ikke pålægge yderligere forpligtelser, forudsat at en sådan aftale indgås, inden Erhvervsstyrelsens beslutning får virkning.

Konkluderer Erhvervsstyrelsen, at betingelserne ikke er opfyldt, og at tilsagnet om saminvestering dermed ikke kan accepteres efter den foreslåede bestemmelse, kan Erhvervsstyrelsen gøre tilsagnet bindende efter den almindelige tilsagnsprocedure i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d. Erhvervsstyrelsen vil i dette tilfælde skulle vurdere tilsagnet efter det generelle proportionalitetsprincip, og i modsætning til den foreslåede bestemmelse vil Erhvervsstyrelsen ikke være forpligtet til at gøre tilsagnet bindende.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 3, 2. punktum, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen i perioden på syv år ikke må pålægge udbyderen yderligere forpligtelser i henhold til telelovens § 41, for så vidt angår den del af nettet, som er omfattet af tilsagnet.

Den foreslåede bestemmelse om, at Erhvervsstyrelsen skal gøre tilsagn bindende i mindst syv år og ikke pålægge forpligtelser i denne periode skyldes, at saminvesteringsaftaler på lang sigt kan fremme bæredygtig konkurrence, herunder i områder, hvor der ikke eksisterer en effektiv infrastrukturbaseret konkurrence.

Saminvesteringsaftaler anses for positivt at kunne bidrage til konkurrencen ved blandt andet at fremme udrulningen og ibrugtagningen af nye net med meget høj kapacitet i overensstemmelse med formålene i telelovens § 1.

Idet tilsagnet om saminvestering anses for konkurrencefremmende, bør udbyderen med en stærk markedsposition ikke pålægges forpligtelser for det nye net med meget høj kapacitet, som er omfattet af udbyderens tilsagn.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 3, vil medføre gennemsigtighed og forudsigelighed for udbyderen med en stærk markedsposition. Ved at afgive tilsagn om saminvestering i forbindelse med udrulningen af et nyt net med meget høj kapacitet, som overholder de opstillede betingelser, vil udbyderen som udgangspunkt kunne indrette sig efter ikke at blive pålagt yderligere forpligtelser efter telelovens § 41 i en periode på mindst syv år.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 4, implementer dele af teledirektivets artikel 76, stk. 2, 3. afsnit, om regulering af nye netelementer med meget høj kapacitet.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 37, stk. 2, medfører, at Erhvervsstyrelsen skal gennemføre opdateringer og revurderinger af markedsundersøgelser, når Erhvervsstyrelsen vurderer, at det er nødvendigt på baggrund af markeds-mæssige eller faktiske forhold, som har betydning for markedsafgørelsen.

Erhvervsstyrelsen skal i disse situationer vurdere, om de pålagte forpligtelser er tilstrækkelige til at imødegå de ændrede markedsmæssige eller faktiske forhold, eller om forpligtelserne efter en fornyet proportionalitetsvurdering ikke længere er tilstrækkelige.

Finder Erhvervsstyrelsen, at ændringen af forholdene tilsiger en revurdering af de pålagte forpligtelser, bestemmer styrelsen, om revurderingen kan gennemføres som en opdatering, eller om der skal gennemføres en ny markedsundersøgelse i sin helhed. Erhvervsstyrelsen skal i henhold til gældende regler sikre, at markedsanalyser, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages i samarbejde med konkurrencemyndighederne.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 4, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen vil have mulighed for efterfølgende af gribe ind over for udbyderen af det nye net, hvis styrelsen fastslår, at bestemte markeder i mangel af reguleringstiltag vil kunne stå over for betydelige konkurrenceproblemer.

Fastslår Erhvervsstyrelsen efterfølgende, at der på bestemte markeder er opstået væsentlige konkurrenceproblemer, vil Erhvervsstyrelsen – uanset at et tilsagn er gjort bindende i henhold til den foreslåede bestemmelses stk. 3 – i tilstrækkeligt begrundede tilfælde kunne pålægge, fastholde eller tilpasse forpligtelser i henhold til telelovens §§ 41 a-46.

Erhvervsstyrelsen vil i lighed med udarbejdelsen af markedsanalyser efter telelovens § 39 også skulle sikre, at vurderinger af nødvendigheden af at pålægge, fastholde eller tilpasse forpligtelser, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages i samarbejde med konkurrencemyndighederne.

Erhvervsstyrelsen vil i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet skulle vælge den eller de afhjælpende foranstaltninger, der er mindst indgribende.

I vurderingen vil Erhvervsstyrelsen, i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper om ændring af afgørelser, skulle tage hensyn til, at udbyderen har indrettet sig i forventning til den oprindelige afgørelse og styrelsen vil skulle vurdere hensynet hertil over for behovet for yderligere konkurrencefremmende tiltag.

Den foreslåede bestemmelse om Erhvervsstyrelsens mulighed for efterfølgende indgreb har baggrund i hensynet til at imødegå eventuelle konstaterede konkurrenceproblemer.

Af hensyn til at kunne imødegå konstaterede konkurrenceproblemer er det derfor vigtigt, at Erhvervsstyrelsen har mulighed for efterfølgende at gribe ind og tilpasse reguleringen, såfremt den differentierede regulering af det nye net medfører væsentlige konkurrenceproblemer til ugunst for slutbrugerne på bestemte markeder.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 4, vil medføre, at der skabes en større grad af gennemsigtighed og forudsigelighed, da udbyderen og potentielle adgangssøgende har kendskab til under hvilke betingelser og forudsætninger Erhvervsstyrelsen kan pålægge, fastholde eller tilpasse forpligtelser.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 5, implementerer dele teledirektivets artikel 76, stk. 3, 1. afsnit, om regulering af nye netelementer med meget høj kapacitet.

Der eksisterer ikke en hjemmel i gældende ret, som giver Erhvervsstyrelsen beføjelse til at pålægge en udbyder at sende årlige overensstemmelseserklæringer til Erhvervsstyrelsen.

I medfør af telelovens § 52 er det Erhvervsstyrelsen, som fører tilsyn med, at udbydere med en stærk markedsposition, overholder reglerne i telelovens afsnit IV om sektorspecifik konkurrencelovgivning og regler udstedt i medfør heraf.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 5, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen vil kunne kræve, at en udbyder med en stærk markedsposition vil skulle forelægge årlige erklæringer om, at udbyderen overholder betingelserne i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a. Udbydere med en stærk markedsposition gives derved et incitament til at føre eget tilsyn med at overholde betingelserne i den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 5, om, at udbyderen med en stærk markedsposition kan pålægges at forelægge årlige overensstemmelseserklæringer, har baggrund i, at den differentierede regulering i form af lempet regulering fra Erhvervsstyrelsens side kan medføre konkurrencemæssige problemer i form af en uretmæssig fortrinsstilling. Det er derfor vigtigt, at den lempede regulering for saminvesteringer kun indrømmes udbydere, som overholder betingelserne herfor, så de ikke opnår en konkurrencemæssig fortrinsstilling.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 5, vil medføre, at der skabes gennemsigtighed og forudsigelighed over udbyderens overholdelse af betingelserne.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b implementerer dele af teledirektivets artikel 80 om virksomheder, der udelukkende opererer på engrosniveau – såkaldte rene engrosselskaber.

Der er ikke i den gældende telelov en specifik lovhjemmel til at undtage rene engrosselskaber fra at blive pålagt visse forpligtelser under SMP-reguleringen. Muligheden for at undtage rene engrosselskaber fra visse forpligtelser er således baseret på det almindelige princip om proportionalitet.

Hvis en udbyder udelukkende er aktiv på et engrosmarked, og i øvrigt overholder almindelige principper om ikke-diskriminerende priser, kan udbyderen efter omstændighederne anses som mere fremmende for konkurrencen end vertikalt integrerede udbydere. Proportionalitetsprincippet tilsiger derved, at reguleringen af førstnævnte udbydere alt andet lige skal være mindre indgribende. Det vil sige, at muligheden for at pålægge forpligtelser begrænses.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, vil indebære, at udbydere med en stærk markedsposition, der udelukkende er aktive på et eller flere engrosmarkeder, på baggrund af en markedsanalyse alene vil kunne blive pålagt forpligtelser om netadgang, ikke-diskrimination og/eller fair og rimelig prisfastsættelse.

Rene engrosselskaber er betegnelsen for selskaber, som ejer elektroniske kommunikationsnet, og som alene udbyder engrostjenester og dermed ikke er aktive på detailniveau. Rene engrosselskaber står i modsætning til vertikalt integrerede teleselskaber, der varetager flere led i forsyningskæden, f.eks. netejere, der også tilbyder tjenester til slutbrugerne på dette net.

Bestemmelsen vil dermed indebære, at Erhvervsstyrelsen vil skulle være tilbageholdende med brug af indgribende forpligtelser, hvis en udbyder med en stærk markedsposition er et rent engrosselskab. Det vil således ikke være muligt for Erhvervsstyrelsen at pålægge rene engrosselskaber samtlige af de mulige forpligtelser, der fremgår af telelovens § 41.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke som sådan medføre en ny retsstilling for rene engrosselskaber, end hvad der allerede følger af Erhvervsstyrelsens hidtidige praksis og proportionalitetsprincippet under SMP-reguleringen. Den foreslåede bestemmelse udgør således en kodificering af allerede gældende principper. Med den foreslåede bestemmelse vil betingelserne for at undtage forpligtelser for rene engrosselskaber nu klart blive specificeret i loven.

Den foreslåede bestemmelse om rene engrosselskaber skyldes, at teledirektivet opstiller klare retningslinjer for, hvornår rene engrosselskaber kan undtages fra visse forpligtelser under SMP-reguleringen. Med den foreslåede bestemmelse vil Erhvervsstyrelsens afgørelser nu skulle træffes efter en specifik hjemmel, som anvendes uniformt i EU, og ikke længere alene efter det almindelige princip om proportionalitet.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at øge gennemsigtigheden og forudsigeligheden for rene engrosselskaber og derved stimulere investeringsincitamenterne for udrulningen af nye net med meget høj kapacitet.

Rene engrosselskaber har et ønske om at tiltrække tjenesteudbydere på deres net og dermed et stærkt incitament til at indgå kommercielle aftaler med alle adgangssøgende udbydere. Rene engrosselskaber har ikke samme incitament som vertikalt integrerede selskaber til at forskelsbehandle mellem selskabets egen detailafdeling og andre selskaber, der konkurrerer med selskabet på detailmarkedet. Dette skyldes, at de ikke selv udbyder detailtjenester eller er bundet til en bestemt detailudbyder. For at kunne få dækket sine investeringer og tjene penge på brugen af nettet har selskaber, der alene udbyder tjenester på engrosniveau, interesse i at udleje sin infrastruktur til så mange selskaber som muligt for at få så mange kunder på nettet som muligt. Rene engrosselskaber kan på den vis bidrage til at sikre en effektiv konkurrence på markedet og stimulere investeringer i nye net med meget høj kapacitet.

De konkurrencemæssige risici, som hidrører fra adfærden blandt rene engrosselskaber, kan være mindre end, hvad der er tilfældet for vertikalt integrerede selskaber.

Hvis en udbyder med en stærk markedsposition således indretter sin virksomhed på en sådan måde, at udbyderens adfærd ikke blot mindsker risikoen for at skade konkurrencen, men ligefrem fremmer den, bør Erhvervsstyrelsen også være tilbageholdende med at pålægge forpligtelser.

Den foreslåede bestemmelse vurderes ikke at medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for borgere, virksomheder eller det offentlige, ud over hvad der tidligere har været tilfældet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, stk. 1, implementerer dele af teledirektivets artikel 80, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse i § 47 b, stk. 1, nr. 1, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen vil skulle vurdere, om udbydere med en stærk markedsposition, der ikke er aktiv på noget detailmarked, opfylder visse betingelser for at kunne blive undtaget for en række forpligtelser.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, stk. 1, nr. 1, at betingelsen om, at udbyderens forretningsmodel udelukkende skal være engrosorienteret, ikke kun skal vurderes i forhold til den enkelte juridiske enhed. Erhvervsstyrelsen vil således skulle vurdere, om alle udbyderens selskaber og juridiske enheder, juridiske enheder, som kontrolleres, men ikke nødvendigvis ejes fuldstændigt, af udbyderen, samt eventuelle aktionærer, der kan udøve kontrol over udbyderen, ikke har aktiviteter på noget detailmarked for elektroniske kommunikationstjenester til slutbrugere i EU.

Ved begrebet engrosorienteret vil skulle forstås, at en virksomhed alene udbyder tjenester til andre virksomheder og dermed ikke er aktiv på detailniveau.

Med begrebet kontrol menes, at der skal være mulighed for at få afgørende indflydelse på virksomhedens drift. Kontrol kan tage form af henholdsvis direkte eller indirekte kontrol og positiv eller negativ kontrol. Om begrebet kontrol henvises til almindelige selskabsretlige regler og praksis herom.

Med begrebet aktiviteter menes nuværende såvel som planlagte aktiviteter.

Teledirektivets betragtning 208 fastlår, at en virksomhed, der er aktiv på et engrosmarked, og som udelukkende udbyder detailtjenester til erhvervsbrugere, som er større end små og mellemstore virksomheder, alene bør betragtes som en engrosudbyder. Den foreslåede bestemmelse vil derfor indebære, at udbydere med en stærk markedsposition, som er aktive på både et detailmarked, hvor selskabet alene udbyder tjenester til erhvervsbrugere, som er større end små og mellemstore virksomheder, og på det underliggende engrosmarked, vil kunne blive betragtet som et rent engrosselskab og således være omfattet af bestemmelsen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, stk. 1, nr. 2, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen vil skulle påse, at udbyderen ikke har indgået en eksklusivaftale eller en aftale, som de facto udgør en eksklusivaftale, med en selvstændig virksomhed i et senere forsyningsled, som er aktiv på detailmarkedet for elektroniske kommunikationstjenester til slutbrugere.

Betingelserne oplistet i bestemmelsens stk. 1, vil skulle sikre, at der ikke kan sås tvivl om, at udbyderens rene engrosmodel er reel.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, stk. 1, om rene engrosselskaber skyldes, at teledirektivet opstiller klare retningslinjer for, hvornår rene engrosselskaber kan undtages fra visse forpligtelser under SMP-reguleringen.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at øge gennemsigtigheden og forudsigeligheden for, under hvilke betingelser rene engrosselskaber kan undtages fra at blive pålagt visse forpligtelser.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at der skabes gennemsigtighed om, under hvilke betingelser en udbyder, hvis forretningsmodel er rent engrosorienteret, kan fritages for visse forpligtelser i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, stk. 2, implementerer dele af teledirektivets artikel 80, stk. 2.

Hvis en udbyder, i medfør af gældende ret, udelukkende er aktiv på et engrosmarked, og i øvrigt overholder almindelige principper om ikke-diskriminerende priser, kan udbyderen efter omstændighederne anses som mere fremmede for konkurrencen end vertikalt integrerede udbydere. Proportionalitetsprincippet tilsiger, at den nationale tilsynsmyndighed ikke må pålægge udbyderen mere indgribende forpligtelser end formålet tilsiger.

Erhvervsstyrelsen kan som udgangspunkt pålægge de forpligtelser, som er oplyst i telelovens § 41, herunder forpligtelser om netadgang, jf. § 42, ikke-diskrimination, jf. § 43, og priskontrol, jf. § 46.

Med forpligtelse om netadgang i henhold til telelovens § 42 forstås, at udbyderen med en stærk markedsposition forpligtes til at tilbyde eller imødekomme rimelige anmodninger om faktisk eller virtuel netadgang til nærmere fastsatte dele af udbyderens netelementer, tjenester og associerede faciliteter.

Med forpligtelse om ikke-diskrimination i henhold til telelovens § 43 forstås, at udbyderen med en stærk markedsposition forpligtes til ikke at forskelsbehandle på priser og vilkår over for andre udbydere i situationer, hvor forholdene er ensartede. Samme forpligtelse over for andre udbydere gælder også i forhold til de priser og vilkår, som udbyderen tilbyder internt i koncernen.

Forpligtelser om priskontrol i henhold til telelovens § 46 tager sit udgangspunkt i omkostningsbestemte prisfastsættelser, det vil sige virksomhedens omkostninger, hvorefter prisen fastsættes ud fra hvad virksomhedens effektive omkostninger er eller beregnes til at burde være, med tillæg af en rimelig forrentning af den relevante investerede kapital, under hensyntagen til eventuelle specifikke risici i forbindelse med et bestemt nyt investeringsprojekt.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, stk. 2, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen på baggrund af en markedsanalyse alene vil kunne pålægge udbyderen forpligtelser, som omfatter ikke-diskrimination, netadgang eller fair og rimelig prisfastsættelse. Det betyder, at Erhvervsstyrelsen ikke vil kunne pålægge forpligtelser om f.eks. gennemsigtighed, regnskabsmæssig opsplitting, priskontrol eller omkostningsregnskaber.

For at kunne pålægge forpligtelser efter den foreslåede bestemmelse skal markedsanalysen, jf. telelovens § 39, fastslå, at pålæg af disse forpligtelser er tilstrækkelige til at sikre en reel konkurrence på det pågældende marked. Markedsanalysen vil skulle omfatte en fremadrettet vurdering af udbyderens sandsynlige adfærd, såfremt denne pålægges forpligtelser i medfør af den foreslåede bestemmelse.

Erhvervsstyrelsen vil kunne pålægge én eller flere af de nævnte forpligtelser. Dette vil f.eks. kunne indebære, at en forpligtelse om netadgang vil kunne pålægges sammen med en forpligtelse om fair og rimelig prisfastsættelse for at sikre en effektiv netadgang.

Fastlæggelsen af fair og rimelige priser i den foreslåede bestemmelse tager, i modsætning til omkostningsbestemte prisfastsættelser, udgangspunkt i markedsprisen. Prisfastsættelse efter fair og rimelige priser indeholder en vurdering af rimeligheden af en sådan pris. Et eksempel på en

bestemmelse, der anvender rimelig pris, kan findes i § 9 f, stk. 4, i ændringslov nr. 741 af 1. juni 2015, jf. Folketingstidende 2014-15, A, L 157 som fremsat den 27. februar 2015. Ændringsloven implementerer artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. I bemærkningerne til bestemmelsen i ændringsloven fremgår det, at vurderingen er konkret og afhænger af en samlet vurdering.

Den foreslåede bestemmelse om anvendelse af fair og rimelige priser vil skulle tage udgangspunkt i den samme vurdering, som gælder i henhold til den nævnte ændringslov. I bemærkningerne til ovennævnte bestemmelse i ændringsloven, jf. Folketingstidende 2014-15, A, L 157, s. 33ff, fastlægges desuden, at den adgangsgivende udbyder vil skulle have rimelig mulighed for at få dækket sine omkostninger, herunder en rimelig forrentning af den investerede kapital. Herudover vil der endvidere kunne tages hensyn til, hvordan den adgang, der søges om, vil påvirke den adgangsgivende udbyders forretningsplan, herunder de investeringer, som udbyderen har foretaget eller vil foretage, navnlig investeringer i den passive fysiske infrastruktur, som der søges om adgang til.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, stk. 2, om at begrænse Erhvervsstyrelsens mulighed for at pålægge forpligtelser over for rene engrosselskaber, skyldes, at rene engrosselskaber kan bidrage til at sikre en effektiv konkurrence på markedet og stimulere investeringer i nye net med meget høj kapacitet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, stk. 2, vil medføre, at udbydere med en stærk markedsposition gives et stærkt incitament til at indrette sin forretningsmodel som et rent engrosselskab, hvilket kan bidrage til at sikre en effektiv konkurrence på markedet og stimulere investeringer i nye net med meget høj kapacitet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, stk. 3, implementerer teledirektivets artikel 80, stk. 3.

Erhvervsstyrelsen skal i medfør af telelovens § 37, stk. 2, foretage opdateringer og revurderinger af allerede gennemførte markedsundersøgelser, når Erhvervsstyrelsen vurderer, at væsentlige ændringer i markedsforholdene eller den tekniske udvikling eller lignende, der har betydning for markedsafgørelsen, tilsiger, at der kan være behov for at foretage sådanne opdaterede markedsundersøgelser.

Ændrede markedsmæssige eller faktiske forhold, der har betydning for markedsafgørelsen, kan f.eks. være, at udbyderen, der i henhold til markedsundersøgelsen er udpeget som udbyder med en stærk markedsposition, foretager større opkøb eller frasalg af netelementer eller datterselskaber eller foretager sådanne interne omstruktureringer, at det bliver sammenligneligt med en forpligtelse om funktionel adskillelse, jf. telelovens § 47. Erhvervsstyrelsen skal i disse situationer vurdere, om de pålagte forpligtelser er tilstrækkelige til at imødegå den nye situation, eller om forpligtelserne efter en fornyet proportionalitetsvurdering ikke længere er berettigede.

Erhvervsstyrelsen kan vurdere, om en opdateret markedsundersøgelse er påkrævet enten på eget initiativ eller som følge af en begrundet og dokumenteret anmodning fra en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der har interesser på det pågældende marked.

Hvis Erhvervsstyrelsen finder, at ændringen af de markedsmæssige forhold tilsiger en revurdering af de pålagte forpligtelser, bestemmer Erhvervsstyrelsen, om revurderingen kan gennemføres som en opdatering, eller om der skal gennemføres en ny markedsundersøgelse i sin helhed efter telelovens § 37, stk. 1.

For at kunne opdatere en markedsundersøgelse som følge af ændringer i markedsmæssige eller faktiske forhold, skal de data, der ligger til grund for den foreliggende markedsanalyse, fortsat være aktuelle og retvisende.

Anvendelse af opdaterede markedsundersøgelser forudsætter således en afvejning af, om en opdateret markedsundersøgelse på betryggende vis kan adressere forholdene på markedet, over for de primært tids- og ressourcemæssige byrder for branchen og Erhvervsstyrelsen, der er forbundet med at gennemføre en fornyet markedsundersøgelse med indhentelse af nye data.

Telelovens § 37, stk. 3, indeholder en pligt for udbydere med en stærk markedsposition, der er pålagt forpligtelser i henhold til § 41, til at informere Erhvervsstyrelsen om dispositioner med væsentlig betydning for de forpligtelser, som selskabet er pålagt. Teleloven nævner ikke, hvornår Erhvervsstyrelsen senest skal informeres, men kun at udbyderne er pligtige til at informere styrelsen.

Det er formålet med nugældende bestemmelse at sikre, at Erhvervsstyrelsen løbende kan vurdere behovet for enten en ny eller en opdateret markedsundersøgelse med henblik på en skærpelse eller lempelse af de pålagte forpligtelser.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, *stk. 3, 1. punktum*, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen vil skulle revidere de pålagte forpligtelser, hvis styrelsen konkluderer, at udbyderen ikke længere opfylder betingelserne for alene at kunne blive pålagt forpligtelser om netadgang, ikke-diskrimination eller fair og rimelige priser. Den foreslåede bestemmelse vil ikke ændre på Erhvervsstyrelsens generelle pligt til at revidere pålagte forpligtelser efter telelovens § 37, stk. 2.

Erhvervsstyrelsens revision af de pålagte forpligtelser vil skulle ske på eget initiativ eller på baggrund af informationer fra de pågældende udbydere, som er pålagt forpligtelser i medfør af den foreslåede bestemmelse. Hvis Erhvervsstyrelsen finder det relevant, vil Erhvervsstyrelsen kunne gennemføre en ny markedsanalyse og pålægge en eller flere af de forpligtelser, som følger af telelovens § 41.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at Erhvervsstyrelsen hurtigt vil kunne reagere på ændrede markedsforhold og tilpasse de relevante forpligtelser.

Den foreslåede bestemmelse vil skulle eksistere ved siden af telelovens § 37, stk. 3, som omhandler den generelle forpligtelse om, at udbydere med en stærk markedsposition vil skulle underrette Erhvervsstyrelsen om beslutninger, der medfører organisatoriske eller strukturelle ændringer, som har væsentlig betydning for allerede pålagte forpligtelser.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, *stk. 3, 1. punktum*, om at pålægge Erhvervsstyrelsen at revidere de pålagte forpligtelser, hvis udbyderen ikke længere opfylder betingelserne for at blive pålagt forpligtelser i begrænset omfang, skyldes, at sådanne udbydere, ud

fra et hensyn om at sikre en effektiv konkurrence og ligebehandlingsprincippet, bør kunne underlægges de samme forpligtelser som enhver anden udbyder med en stærk markedsposition i henhold til telelovens § 41, hvis forholdene tilsiger det.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, *stk. 3, 2. punktum*, vil medføre, at udbyderne straks vil skulle underrette Erhvervsstyrelsen om ændringer i forhold, som medfører, at de ikke længere vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse. Det mest nærliggende eksempel er situationen, hvor et rent engrosselskab opkøber en detailudbyder, hvilket vil medvirke, at førstnævnte ikke længere vil kunne kategoriseres som et rent engrosselskab.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, *stk. 3, 2. punktum*, om, at udbyderne straks skal underrette Erhvervsstyrelsen, skyldes, at udbyderne i medfør af den foreslåede bestemmelse kan opnå visse konkurrencemæssige fordele idet bestemmelsen begrænser, hvor mange forpligtelser Erhvervsstyrelsen kan pålægge udbyderne. Det er derfor vigtigt, at oplysninger om forhold, som medfører, at forudsætningerne for at indrømme disse fordele ikke længere er til stede, straks meddeles, så Erhvervsstyrelsen om nødvendigt kan revidere forpligtelserne.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, *stk. 3*, vil medføre, at de indrømmede lempelser over for udbyderen ikke opretholdes i længere tid end forholdene tilsiger det. Den foreslåede bestemmelse medfører dermed også fair og lige forhold på markedet, idet udbyderen ikke indrømmes urimelige konkurrencemæssige fordele.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, *stk. 4*, implementerer dele af teledirektivets artikel 80, *stk. 4*.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, *stk. 4*, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen vil skulle revidere de pålagte forpligtelser, hvis Erhvervsstyrelsen på grundlag af beviser for betingelser og vilkår som udbyderen tilbyder dens kunder senere i forsyningskæden, konkluderer, at der er opstået eller sandsynligvis vil opstå konkurrenceproblemer til ulempe for slutbrugerne.

Konkurrenceproblemer til ulempe for slutbrugerne kan eksempelvis være tilfælde, hvor slutbrugernes valgmuligheder indskrænkes, eller at der opleves prisstigninger grundet de indskrænkede valgmuligheder.

Den foreslåede bestemmelse vil derfor give Erhvervsstyrelsen mulighed for efterfølgende at gribe ind, hvis det viser sig, at lempelsen ikke har medført de konkurrencemæssige fordele for slutbrugerne, som var tilsigtet med undladelsen af at pålægge visse forpligtelser efter telelovens § 47 b.

For at afhjælpe konkurrenceproblemerne vil Erhvervsstyrelsen enten kunne ændre de pålagte forpligtelser eller pålægge en eller flere af forpligtelserne om adgang til anlægsinfrastruktur, transparens, regnskabsmæssig opsplitting eller priskontrol. De reviderede forpligtelser skal være nødvendige og effektive til afhjælpe konkurrenceproblemerne.

Den foreslåede bestemmelse vil således ikke ændre på Erhvervsstyrelsens generelle pligt til at revidere pålagte forpligtelser efter telelovens § 37, *stk. 2*.

Erhvervsstyrelsens vurdering af konkurrenceproblemerne vil ikke være anderledes end den vurdering styrelsen i øvrigt foretager i forbindelse med en markedsundersøgelse. Den centrale forskel er, at Erhvervsstyrelsen erkender, at de allerede pålagte forpligtelser ikke i tilstrækkelig grad sikrer slutbrugerne, og styrelsen vil herefter, i medfør af den foreslåede bestemmelse, skulle foretage en efterfølgende vurdering.

Den foreslåede bestemmelse om at pålægge Erhvervsstyrelsen at revidere de pålagte forpligtelser, skyldes, at konkurrencen skal søges sikret i de tilfælde, hvor udbyderens adfærd er til skade for konkurrencen. Det skal således sikres, at Erhvervsstyrelsen griber ind, hvis de vilkår og betingelser som udbyderen med en stærk markedsposition tilbyder dens kunder medfører eller sandsynligvis vil medføre en forringelse af konkurrencen til ulempe for slutbrugerne.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b, stk. 4, vil medføre, at de indrømmede lempelser over for udbyderen ikke opretholdes i længere tid end forholdene tilsiger det. Den foreslåede bestemmelse medfører dermed også fair og lige forhold på markedet, idet udbyderen ikke indrømmes urimelige konkurrencemæssige fordele.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c implementerer dele af teledirektivets artikel 78 om frivillig funktionel adskillelse hos vertikalt integrerede virksomheder. Teledirektivets artikel 78 erstatter adgangsdirektivets artikel 13b.

I henhold til telelovens § 37, stk. 3, skal udbydere med en stærk markedsposition, der er pålagt forpligtelser, jf. § 41, underrette Erhvervsstyrelsen om beslutninger om organisatoriske eller strukturelle ændringer af væsentlig betydning for de pålagte forpligtelser.

Telelovens § 37, stk. 3, indeholder ikke en tidsfrist for, hvornår en underretning af Erhvervsstyrelsens senest skal være foretaget.

Bestemmelsen indeholder således en pligt for udbydere med en stærk markedsposition, der er pålagt forpligtelser i henhold til § 41, til at informere Erhvervsstyrelsen om dispositioner med væsentlig betydning for de forpligtelser, som udbyderen er pålagt.

Dispositioner, der kan have væsentlig betydning, kan være organisatoriske eller strukturelle ændringer, f.eks. i form af opkøb, frasalg eller funktionel udskillelse af net eller driftsafdelinger.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 1, implementerer dele af teledirektivets artikel 78, stk. 1, 1. og 2. afsnit, om frivillig funktionel adskillelse hos vertikalt integrerede virksomheder. Den foreslåede bestemmelse er ny.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 1, vil medføre, at en udbyder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, vil skulle underrette Erhvervsstyrelsen mindst tre måneder inden, udbyderen agter at placere aktiviteter i forbindelse med engrossalget af relevante netadgangsprodukter i en uafhængigt fungerende forretningsenhed.

Dette vil omfatte de situationer, hvor en udbyder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, agter at overdrage sine lokale adgangsnetworker eller en væsentlig del heraf til en særskilt juridisk enhed med en anden ejer eller oprette en særskilt uafhængigt fungerende

forretningsenhed med henblik på at give alle detailudbydere, herunder udbyderens egne detailafdelinger, fuldt ud tilsvarende adgangsprodukter.

Udbyderens underretning af Erhvervsstyrelsen vil også skulle gælde enhver ændring af planen for den funktionelle adskillelse og om slutresultatet af adskillelsesprocessen.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der til forskel for i dag fremover vil være en frist for, hvornår udbydere, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, senest skal have underrettet Erhvervsstyrelsen om planerne om en frivillig funktionel adskillelse.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 1, om, at en udbyder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, vil skulle underrette Erhvervsstyrelsen mindst tre måneder inden en funktionel adskillelse, skyldes, at Erhvervsstyrelsen skal kunne vurdere konsekvenserne af den planlagte adskillelse. Erhvervsstyrelsen skal have mulighed for at vurdere adskillelsen i forhold til alle eksisterende forpligtelser, der er pålagt den vertikalt integrerede udbyder, og have tilstrækkeligt med tid hertil, for at sikre, om den nye organisering lever op til kravene til funktionel adskillelse i teledirektivet.

F.eks. vil der skulle være tilstrækkeligt med tid til at give Erhvervsstyrelsen mulighed for at kunne indsamle flere oplysninger eller mere dokumentation, foretage en høring af berørte tredjeparter, analysere den planlagte adskillelse og håndtere eventuelle konstaterede konkurrenceproblemer, der måtte opstå som følge af den planlagte adskillelse.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 1, vil medføre en grad af forudsigelighed i forhold til det tidsmæssige aspekt af processen for en planlagt funktionel adskillelse, og vil indebære klare spilleregler og procedurer i den henseende.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 2, implementerer dele af teledirektivets artikel 78, stk. 1, 3. afsnit, 1. punktum, om frivillig funktionel adskillelse hos vertikalt integrerede virksomhed. Den foreslåede bestemmelse er ny.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 2, vil medføre, at udbydere kan tilbyde tilsagn om betingelser for adgang i en gennemførselsperiode, og efter afslutningen af den foreslåede adskillelse med henblik på at sikre effektiv og ikke-diskriminerende adgang for tredjepart.

Den foreslåede bestemmelse vil således kunne medføre, at en udbyder, der har en stærk markedsposition, vil kunne have en vis indflydelse på betingelser og vilkårene for sin forretning med det formål at håndtere eventuelle konkurrenceproblemer. Erhvervsstyrelsen kan derefter tage hensyn til tilsagnet, når styrelsen vil skulle vurdere konsekvenserne af den planlagte adskillelse.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at det afgivne tilbud om tilsagn skal være tilstrækkelig detaljeret, herunder i forhold til tidsplanen og rammerne for tilsagnenes gennemførelse og deres varighed. Tilsagnene kan forlænges ud over den maksimale frist for markedsundersøgelser, der er fastsat i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 37, stk. 3.

Det afgivne tilbud om tilsagn vil i tilstrækkelig grad skulle kunne give Erhvervsstyrelsen mulighed for at foretage en vurdering af konsekvenserne af den planlagte adskillelse sammen med afgivne

tilsagn i forhold til de eksisterende forpligtelser, og et tilstrækkeligt grundlag for at kunne træffe afgørelse om at pålægge, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 2, om, at udbydere endvidere kan tilbyde tilsagn om betingelser for adgang i en gennemførselsperiode, og efter afslutningen af den foreslåede adskillelse med henblik på at sikre effektiv og ikke-diskriminerende adgang for tredjepart, skyldes, at en udbyder derigennem selv vil kunne bidrage til at håndtere eventuelle konkurrenceproblemer, som Erhvervsstyrelsen måtte konstatere i sin vurdering af den planlagte adskillelse. Tilstrækkelige tilsagn vil derved kunne medføre, at Erhvervsstyrelsen ikke finder det berettiget fortsat at pålægge forpligtelser over for udbyderen, og dermed ophæve de pålagte forpligtelser.

Dette vil kunne øge gennemsigtigheden og skabe en forudsigelighed i forbindelse med anvendelsen af tilsagn som middel til at imødegå konkurrenceproblemer, som Erhvervsstyrelsen har konstateret, og som styrelsen derefter tager hensyn til, når styrelsen vurderer den planlagte adskillelse og træffer afgørelse i henhold til den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse om, at det afgivne tilbud om tilsagn skal være tilstrækkelig detaljeret, skyldes, at Erhvervsstyrelsen skal have et tilstrækkeligt grundlag for at kunne vurdere virkningen af den påtænkte adskillelse. Virkningen skal vurderes sammen med de afgivne tilsagn i forhold til de gældende forpligtelser, der er pålagt den vertikalt integrerede udbyder, og dermed give Erhvervsstyrelsen et korrekt grundlag at træffe afgørelse på.

Udbyderen, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, og som afgiver tilbud om tilsagn, vil være interesseret i, at dokumentationen, som indgives til Erhvervsstyrelsen, er tilstrækkeligt fuldstændig. Hvis det ikke tilfældet, vil Erhvervsstyrelsen kunne påpege, hvilke dele der er behov for yderligere dokumentation af.

Den pågældende udbyder vil tillige have interesse i, at de afgivne oplysninger er fyldestgørende, således at Erhvervsstyrelsen vil kunne foretage en tilstrækkelig vurdering af følgerne af den planlagte adskillelse sammen med tilsagn i forhold til de gældende forpligtelser, og derigennem vurdere om visse af de gældende forpligtelser ændres eller ophæves på baggrund af de tilbudte tilsagn.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 2, vil medføre en øget gennemsigtighed og skabe en forudsigelighed i forbindelse med anvendelsen af tilsagn som middel til at imødegå konkurrenceproblemer, som Erhvervsstyrelsen har konstateret.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre konsekvenser for de udbydere, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, og tilbyder tilsagn, idet der fastsættes krav til udarbejdelsen af eventuelle tilbudte tilsagn og dermed sikres en højere grad af gennemsigtighed i forhold til indholdet i det afgivne tilsagn.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 3, implementerer dele af teledirektivets artikel 78, stk. 2, 1.-3. afsnit, om frivillig funktionel adskillelse hos vertikalt integrerede udbydere. Den foreslåede bestemmelse er ny.

I henhold til telelovens § 37, stk. 2, foretager Erhvervsstyrelsen opdateringer og revurderinger af allerede gennemførte markedsundersøgelser, når styrelsen vurderer, at væsentlige ændringer i

markedsforholdene, eller den tekniske udvikling eller lignende, der har betydning for markedsafgørelsen, tilsiger, at der kan være behov for at foretage sådanne opdaterede markedsundersøgelser.

Ændrede markedsmæssige eller faktiske forhold, der har betydning for markedsafgørelsen, kan f.eks. være, at udbyderen, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, foretager større opkøb eller frasalg af netelementer eller datterselskaber eller foretager sådanne interne omstruktureringer, at det bliver sammenlignet med en forpligtelse om funktioneladskillelse, jf. telelovens § 47. Erhvervsstyrelsen skal i disse situationer vurdere, om de pålagte forpligtelser er tilstrækkelige til at imødegå den nye situation, eller om forpligtelserne efter en fornyet proportionalitetsvurdering ikke længere er berettigede.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 3, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen som led i styrelsens vurdering af den planlagte adskillelse sammen med eventuelle afgivne tilsagn vil skulle gennemføre en analyse af de forskellige markeder med tilknytning til adgangsnettet, hvor den udskilte forretningsenhed driver virksomhed.

Erhvervsstyrelsen vil i den forbindelse skulle tage hensyn til eventuelle tilsagn fra udbyderen, navnlig vedrørende målene i den foreslåede bestemmelse til telelovens § 1, stk. 2. Erhvervsstyrelsen vil endvidere skulle konsultere tredjeparter i overensstemmelse med regler om høring fastsat i medfør af telelovens § 57, navnlig de tredjeparter, der er direkte berørt af den påtænkte adskillelse.

Når udbyderen underretter Erhvervsstyrelsen, varsles styrelsen om, at den vil skulle påbegynde arbejdet med at analysere de relevante markeder for at gennemgå eksisterende forpligtelser og overveje nye forpligtelser.

I henhold til telelovens § 37, stk. 2, vil Erhvervsstyrelsen skulle foretage opdateringer og revurderinger af allerede gennemførte markedsundersøgelser, når styrelsen vurderer, at væsentlige ændringer i de markedsmæssige eller faktiske forhold, der har betydning for markedsafgørelsen, tilsiger, at der vil kunne være behov for at foretage sådanne opdaterede markedsundersøgelser. Det vil f.eks. kunne omfatte, at udbyderen foretager dispositioner, der vil kunne sammenlignes med en forpligtelse om funktionel adskillelse, jf. telelovens § 47.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 3, om, at Erhvervsstyrelsen som led i styrelsens vurdering af den planlagte adskillelse sammen med de afgivne tilsagn vil skulle gennemføre en analyse af de forskellige markeder med tilknytning til adgangsnettet, hvor den udskilte forretningsenhed driver virksomhed, skyldes, at Erhvervsstyrelsen bør kunne vurdere konsekvenserne af den planlagte adskillelse for at sikre, at den eventuelle nye organisering er i overensstemmelse med reglerne i teleloven.

Erhvervsstyrelsen bør i den forbindelse kunne vurdere den planlagte adskillelses virkning på enhver adgangsforspligtelse, som udbyderen tilbyder, i forhold til alle eksisterende forpligtelser, der er pålagt den vertikalt integrerede udbyder.

Den foretagne analyse skal danne grundlag for Erhvervsstyrelsens afgørelse om at pålægge, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser, jf. den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 3, vil ikke medføre væsentlige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen, som allerede i dag vil skulle foretage en analyse som led i en opdatering eller revurdering af allerede gennemførte markedsundersøgelser, når styrelsen vurderer, at væsentlige ændringer i de markeds-mæssige eller faktiske forhold, der har betydning for markedsafgørelsen, tilsiger, at der vil kunne være behov for at foretage sådanne opdaterede markedsundersøgelser.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 4, implementerer dele af teledirektivets artikel 78, stk. 2, 4. afsnit, om frivillig funktionel adskillelse hos vertikalt integrerede udbydere. Den foreslåede bestemmelse er ny.

Den foreslåede bestemmelse til § 47 c, stk. 4, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen på grundlag af en analyse vil skulle træffe afgørelse om at pålægge, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser. I sin afgørelse vil Erhvervsstyrelsen kunne gøre tilsagnene helt eller delvist bindende i hele den periode, som de afgives for.

Endvidere vil en afgørelse om at gøre tilsagn bindende kunne indebære, at Erhvervsstyrelsen vil kunne undlade at pålægge passende forpligtelser på udbydere med en stærk markedsposition, hvis den pågældende udbyder selv tilbyder betingelser og vilkår, der i tilstrækkelig grad imødegår de konstaterede konkurrenceproblemer.

Perioden, for hvilket et givent tilsagn vil kunne være bindende, vil kunne være længere end den maksimale tidsperiode, som tillades mellem markedsundersøgelser. Den omstændighed, at et tilsagn godkendes for en periode, der vil strække sig ud over perioderne for Erhvervsstyrelsens markedsundersøgelser, vil ikke påvirke tidsfristerne for disse. Markedsundersøgelserne vil skulle gennemføres i tide og i nødvendigt omfang vil forpligtelser skulle pålægges.

Med forbehold af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 b kan den juridisk eller driftsmæssigt særskilte forretningsenhed med en stærk markedsposition på ethvert specifikt marked i henhold til telelovens § 40 om nødvendigt pålægges enhver af de forpligtelser, der er omhandlet i § 41, stk. 2, eller enhver anden forpligtelse, der er godkendt af Kommissionen i medfør af § 41, stk. 3, såfremt alle andre tilsagn, der er afgivet, er utilstrækkelige til at kunne opfylde målene i teleloven. Der henvises nærmere til bemærkningerne til forslaget til telelovens § 1, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 4, om, at Erhvervsstyrelsen på grundlag af en analyse vil skulle træffe afgørelse om at pålægge, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser, og i sin afgørelse kunne gøre tilsagnene helt eller delvist bindende i hele den periode, som de afgives for, skyldes, at Erhvervsstyrelsen dermed vil kunne imødegå eventuelle konkurrenceproblemer, der er konstateret i styrelsens vurdering af den planlagte adskillelses indvirkning på de undersøgte markeder.

Bindende forpligtelser vedrørende frivillig adskillelse hos vertikalt integrerede udbydere med en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder kan tilføre processen forudsigelighed og gennemsigtighed ved at fastsætte gennemførelsesprocessen for den planlagte adskillelse, f.eks. ved at fastsætte en køreplan for gennemførelsen med klare milepæle og forudsigelige konsekvenser, hvis visse milepæle ikke nås.

Erhvervsstyrelsens afgørelse, som vil fastsætte, hvilke betingelser og vilkår, der skal gælde som følge af den planlagte adskillelse, vil dermed kunne skabe forudsigelighed for de betingelser og

vilkår, der f.eks. gælder netadgang i nærmere fastsat periode for den udbyder med en stærk markedsposition, som afgiver et tilbud om tilsagn, og de alternative teleselskaber, som vil blive berørt af den planlagte adskillelse. Der vil dermed være tale om, at den foreslåede bestemmelse vil kunne medføre stabile og forudsigelige markedsvilkår.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c vil medføre, at der skabes forudsigelighed for de betingelser og vilkår, der vil gælde som følge af den planlagte adskillelse og de eventuelt afgivne tilsagn. Forudsigeligheden vil gælde for både udbyderen med en stærk markedsposition og de berørte parter af den planlagte adskillelse. Der vil dermed være tale om, at den foreslåede bestemmelse vil kunne medføre stabile og forudsigelige markedsvilkår.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 5, implementerer dele af teledirektivets artikel 78, stk. 4, om frivillig funktionel adskillelse hos vertikalt integrerede udbydere. Den foreslåede bestemmelse er ny.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 5, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen vil kunne forlænge de bindende tilsagn, når perioden, som de oprindeligt er afgivet for, er udløbet.

En eventuel forlængelse vil skulle tage udgangspunkt i Erhvervsstyrelsens tilsyn med gennemførelsen af de af udbyderen afgivne tilsagn, som Erhvervsstyrelsen har gjort bindende.

Konstaterer Erhvervsstyrelsen gennem dets tilsyn med gennemførelsen af tilsagnene, at der vil være behov for at forlænge de bindende tilsagn, vil Erhvervsstyrelsen skulle overveje at forlænge tilsagnene, når perioden, som de oprindeligt er afgivet for, er udløbet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 5, om, at Erhvervsstyrelsen vil kunne forlænge de bindende tilsagn, skyldes, at der kan være tilfælde, hvor Erhvervsstyrelsen på baggrund af dens tilsyn med gennemførelsen af de bindende tilsagn, jf. telelovens § 52, konstaterer, at en forlængelse af tilsagnsperioden er berettiget og nødvendigt af hensyn til fortsat at kunne håndtere de konstaterede konkurrenceproblemer.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, stk. 5, vil medføre, at der skabes forudsigelighed for de betingelser og vilkår, der vil gælde som følge af den planlagte adskillelse og de eventuelt afgivne tilsagn. Forudsigeligheden vil gælde for både udbyderen med en stærk markedsposition, og de berørte parter af den planlagte adskillelse. Der vil dermed være tale om, at den foreslåede bestemmelse vil kunne medføre stabile og forudsigelige markedsvilkår.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d implementerer dele af teledirektivets artikel 79 om tilsagnsprocedure.

Den foreslåede bestemmelse er ny.

Der har ikke tidligere eksisteret specifik lovhjemmel for proceduren i forbindelse med tilsagn afgivet af udbydere med en stærk markedsposition, og Erhvervsstyrelsens vurdering heraf.

I dag kan udbydere med en stærk markedsposition, som led i Erhvervsstyrelsens markedsundersøgelser, afgive tilsagn med det formål at imødegå konkurrenceproblemer, som

Erhvervsstyrelsen har konstateret, og styrelsen tager derefter hensyn til de afgivne tilsagn, når den træffer afgørelse om pålæg af passende forpligtelser.

Der er således ikke tale om en ny mulighed for Erhvervsstyrelsen til at tage hensyn til tilsagn inden for den sektorspecifikke konkurrenceregulering på teleområdet, hvor det generelle proportionalitetsprincip og krav om nøje tilpasning af forpligtelser har været gældende siden indførelsen af den sektorspecifikke konkurrenceregulering på teleområdet i 2002.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d vil medføre, at der vil blive fastsat en procedure for, hvordan udbydere med en stærk markedsposition afgiver tilsagn, og hvordan Erhvervsstyrelsen vurderer og i givet fald gør sådanne tilsagn bindende for den udbyder, der afgiver tilsagnet.

Tilsagn i henhold til den foreslåede bestemmelse i § 47 d vil bl.a. kunne vedrøre samarbejdsordninger, som er relevante for vurderingen af hensigtsmæssige og forholdsmæssigt afpassede forpligtelser i henhold til § 41, saminvestering i net med meget høj kapacitet i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a eller effektiv og ikke-diskriminerende adgang for tredjeparter i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c. Tilsagnene kan både vedrøre en gennemførelsesperiode med frivillig adskillelse af en vertikalt integreret udbyder, og perioden efter at den foreslåede form for adskillelse er gennemført.

Erhvervsstyrelsen vil i forbindelse med vurderingen af tilsagn skulle tage hensyn til markedsaktørernes synspunkter.

Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at en udbyder med en stærk markedsposition vil kunne have indflydelse på betingelser og vilkår for sin forretning, og med inddragelse af de markedsaktører, der vil blive direkte berørte, vil Erhvervsstyrelsen kunne acceptere tilsagnet.

Den foreslåede bestemmelse om proceduren for afgivelse og vurdering af tilsagn skyldes, at en udbyder derigennem selv kan bidrage til at håndtere konkurrenceproblemer, som Erhvervsstyrelsen har konstateret, og derved undgå at blive pålagt passende forpligtelser.

Samtidig bør der tages hensyn til enhver ny markedsudvikling, når der træffes afgørelse om pålæggelse af de mest hensigtsmæssige forpligtelser. Dette vil øge gennemsigtigheden og skabe en forudsigelighed i forbindelse med anvendelsen af tilsagn som middel til at imødegå konkurrenceproblemer, som Erhvervsstyrelsen har konstateret, og som styrelsen derefter tager hensyn til, når den træffer afgørelse om pålæggelse af passende forpligtelser.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d vil medføre, at der fastsættes en ensartet procedure på tværs af EU for, hvordan virksomheder afgiver tilsagn og hvordan myndighederne vurderer dem. Sammen med Erhvervsstyrelsens mulighed for at kunne gøre tilsagnene helt eller delvist bindende i en bestemt periode, vil det medføre en øget gennemsigtighed i forbindelse med anvendelsen af tilsagn som middel til at imødegå konkurrenceproblemer, som Erhvervsstyrelsen har konstateret, og den foreslåede bestemmelse vil endvidere kunne medføre stabile og forudsigelige markedsvilkår.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 1, implementerer dele af teledirektivets artikel 79, stk. 1, om tilsagnsprocedure.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, *stk. 1*, vil medføre, at udbydere med en stærk markedsposition vil kunne afgive tilsagn til Erhvervsstyrelsen vedrørende betingelser for samarbejdsordninger, tredjepartsadgang, saminvestering eller begge dele, der finder anvendelse på deres net.

Dette vil f.eks. kunne omhandle samarbejdsordninger, som er relevante for vurderingen af hensigtsmæssige og forholdsmæssigt afpassede forpligtelser i henhold til § 41, saminvestering i net med meget høj kapacitet i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a og effektiv og ikke-diskriminerende adgang for tredjeparter i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 c, både i løbet af en gennemførelsesperiode med frivillig funktionel adskillelse af en vertikalt integreret udbyder og efter at den foreslåede form for adskillelse er gennemført.

Samarbejdsordninger kan f.eks. være kommercielle aftaler om engrosadgang eller et tilbud om at åbne for engrosadgang, hvor engrosadgang ikke er realiseret.

Med tredjepartsadgang menes andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenesters adgang til det pågældende net – enten i form af adgang til anlægsinfrastruktur, jf. den foreslåede bestemmelse i telelovens § 41 a, eller netadgang, jf. telelovens § 42.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 1* vil endvidere medføre, at det afgivne tilbud om tilsagn skal være tilstrækkelig detaljeret, herunder med hensyn til tidsplanen og rammerne for tilsagnenes gennemførelse og deres varighed.

Det afgivne tilbud om tilsagn vil i tilstrækkelig grad skulle give Erhvervsstyrelsen mulighed for at foretage en vurdering af tilsagnet. I manglende fald vil Erhvervsstyrelsen skulle afvise det afgivne tilsagn.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, *stk. 1*, om, at udbydere med en stærk markedsposition, vil kunne afgive tilsagn til Erhvervsstyrelsen vedrørende betingelser for tredjepartsadgang, saminvestering eller begge dele, der finder anvendelse på deres net, skyldes, at det skal være muligt for udbydere med en stærk markedsposition at tilbyde betingelser for bl.a. adgang, der kan imødegå de konkurrenceproblemer, som Erhvervsstyrelsen har konstateret i en markedsundersøgelse.

Tilsagn, der er holdbare og muliggør bæredygtig konkurrence på underliggende markeder og fremmer samarbejde om udrulning og anvendelse af net med meget høj kapacitet til gavn for slutbrugerne, vil kunne indebære, at et bestemt engrosmarked ikke bør forhåndsreguleres.

Den foreslåede bestemmelse om, at det afgivne tilbud om tilsagn skal være tilstrækkelig detaljeret, herunder med hensyn til tidsplanen og rammerne for tilsagnenes gennemførelse og deres varighed, skyldes, at Erhvervsstyrelsen skal have mulighed for i tilstrækkelig grad at foretage en vurdering af de afgivne tilsagn, og deres indvirkning på konkurrencesituationen, herunder deres mulighed for at adressere de konstaterede konkurrenceproblemer.

Udbyderen med en stærk markedsposition, som afgiver tilbud om tilsagn, vil være interesseret i, at dokumentationen, som indgives til Erhvervsstyrelsen, er tilstrækkeligt fuldstændig. Hvis det ikke tilfældet, vil Erhvervsstyrelsen kunne påpege, for hvilke dele der er behov for yderligere dokumentation.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 1, vil medføre, at udbydere med en stærk markedsposition i højere grad vil kunne have indflydelse på betingelser og vilkår for sin forretning.

Den foreslåede bestemmelses stk. 1 vil endvidere medføre konsekvenser for de udbydere med en stærk markedsposition, der tilbyder tilsagn, idet der fastsættes krav til udarbejdelsen af eventuelle tilbudte tilsagn.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 2, implementerer dele af teledirektivets artikel 79, stk. 2, 1. og 2. afsnit, om tilsagnsprocedure. Der er tale om en ny bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, *stk. 2, 1. punktum*, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen vil skulle foretage en markedstest for at kunne vurdere de afgivne tilsagn, medmindre de afgivne tilsagn er tydeligt utilstrækkelige.

Dette vil indebære, at Erhvervsstyrelsen ikke vil skulle foretage en markedstest, såfremt de afgivne tilsagn ikke opfylder en eller flere af de pågældende betingelser om saminvestering eller et eller flere af de pågældende kriterier oplistet i stk. 1.

Markedstesten vil navnlig skulle vedrøre de tilbudte vilkår og vil skulle foretages ved blandt andet at gennemføre en offentlig høring herunder navnlig af de tredjeparter, der vil være direkte berørt. I den forbindelse vil potentielle medinvestorer eller adgangssøgende kunne fremsætte synspunkter om overholdelsen af de afgivne tilsagn med de betingelser, der er fastsat i telelovens §§ 41, 47 a eller 47 c, alt efter hvad der er relevant, og kunne foreslå ændringer.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 2, 1. punktum, om, at Erhvervsstyrelsen vil skulle foretage en markedstest, skyldes, at Erhvervsstyrelsen i den forbindelse vil kunne indsamle synspunkter fra de interessenter, der direkte bliver berørt af det afgivne tilsagn, og som styrelsen nøje skal tage hensyn til i sin endelige vurdering af de afgivne tilsagn.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, *stk. 2, 2. punktum*, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen i vurderingen vil skulle tage særligt hensyn til, om de afgivne tilsagn er fair og rimelige og om tilsagnene er åbne for alle markedsaktører. Erhvervsstyrelsen vil også navnlig skulle tage særlig hensyn til om adgangen gøres tilgængelig i god tid og på fair, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår, herunder til net med meget høj kapacitet, forud for lanceringen af tilknyttede detailtjenester. Endeligt vil Erhvervsstyrelsen også skulle tage særlig hensyn til, om de afgivne tilsagn muliggør bæredygtig konkurrence på underliggende markeder og fremmer samarbejde om udrulning og anvendelse af net med meget høj kapacitet til gavn for slutbrugerne.

Erhvervsstyrelsen vil således i et fremadrettet perspektiv skulle vurdere, om tilsagnene, alene eller i forening med særskilte forpligtelser og ud fra omstændighederne i øvrigt, udgør gode forudsætninger for sund konkurrence på detailmarkedet. Samtidig vil Erhvervsstyrelsen skulle tage hensyn til behovet for udrulning. Ved modstridende interesser vil Erhvervsstyrelsen efterstræbe en afvejet balance, hvor udfaldet af markedstesten og markedsaktørernes synspunkter som helhed tillægges stor betydning.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 2, 2. punktum, om, at Erhvervsstyrelsen skal tage særlig hensyn til en række forhold ved de afgivne tilsagn, skyldes hensynet til, at de eventuelle

interessenters synspunkter i relation til et tilsagns effekt på markedet skal inddrages i Erhvervsstyrelsens vurdering af tilsagnet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 2, vil medføre en højere grad af gennemsigtighed om de afgivne tilsagn, herunder vedrørende betingelser og vilkår i tilsagnene, samt processen med vurderingen heraf.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 3, implementerer dele af teledirektivets artikel 79, stk. 2, 3. afsnit, 1. punktum, om tilsagnsprocedure. Der er tale om en ny bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, *stk. 3*, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen vil skulle meddele udbyderen med en stærk markedsposition, der afgiver et tilbud om tilsagn, sine foreløbige konklusioner om, hvorvidt de afgivne tilsagn opfylder de fastsatte mål og kriterier, overholder de fastsatte procedurer, og på hvilke betingelser styrelsen kan overveje at gøre tilsagnene bindende.

Erhvervsstyrelsens foreløbige konklusioner vil skulle tage hensyn til alle de synspunkter, der er kommet til udtryk under høringen, og til, hvor repræsentative disse synspunkter er for de forskellige interessenter.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 3, om, at Erhvervsstyrelsen vil skulle meddele udbyderen sine foreløbige konklusioner skyldes, at udbyderen bør kunne få mulighed for at komme med bemærkninger til styrelsens konklusioner og gennemgå sit oprindelige tilsagn for derved at kunne tilpasse det til Erhvervsstyrelsens foreløbige konklusioner og derved opfylde de fastsatte kriterier.

Muligheden for at kunne fremkomme med bemærkninger, inden Erhvervsstyrelsen træffer afgørelse i sagen, er en nødvendig og vigtig del af Erhvervsstyrelsens sagsoplysning. En manglende partshøring vil kunne føre til, at der træffes en forkert afgørelse, fordi grundlaget for afgørelsen er forkert eller utilstrækkeligt.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 3, vil ikke medføre væsentlige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen eller aktørerne på markedet, men vil medføre en højere grad af gennemsigtighed i forhold til Erhvervsstyrelsens sagsoplysning og foreløbige vurdering af de afgivne tilsagn.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 4, implementerer dele af teledirektivets artikel 79, stk. 2, 3. afsnit, 2. punktum, om tilsagnsprocedure. Der er tale om en ny bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, *stk. 4*, vil medføre, at udbyderen vil kunne ændre sit oprindelige tilbud om tilsagn for at tage hensyn til Erhvervsstyrelsens foreløbige konklusioner og med henblik på at opfylde de kriterier, der er fastsat i nærværende bestemmelse og i §§ 41, 47 a eller § 47 c, alt efter hvad der er relevant.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 4, om, at udbyderen vil kunne ændre sit oprindelige tilbud om tilsagn for at tage hensyn til Erhvervsstyrelsens foreløbige konklusioner og med henblik på at opfylde de fastsatte kriterier, skyldes, at tilsagn, der opfylder de fastsatte kriterier kan muliggøre bæredygtig konkurrence på underliggende markeder og fremme samarbejde om udrulning og anvendelse af net med meget høj kapacitet til gavn for slutbrugerne.

Derfor bør udbyderen gives mulighed for at tilpasse sit oprindelige tilbud om tilsagn, såfremt Erhvervsstyrelsen vurderer, at det i sin oprindelige form og med det oprindelige indhold ikke i tilstrækkeligt grad adresserer de konstaterede konkurrenceproblemer.

Den foreslåede bestemmelses stk. 4, vil ikke medføre væsentlige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen eller markedets aktører, men kan føre til bæredygtig konkurrence på de underliggende markeder og fremme samarbejde om udrulning og anvendelse af net med meget høj kapacitet til gavn for slutbrugerne, såfremt det tilrettede tilsagn opfylder de fastsatte kriterier.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 5, implementerer dele af teledirektivets artikel 79, stk. 3, om tilsagnsprocedure. Der er tale om en ny bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, *stk. 5*, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen vil kunne træffe afgørelse om at gøre tilsagnene helt eller delvist bindende, og gøre nogle af eller alle tilsagnene bindende for en bestemt periode.

Erhvervsstyrelsen vil kunne gøre et tilsagn bindende for hele den periode, for hvilken de tilbydes.

Perioden, for hvilket et givent tilsagn vil kunne være bindende, vil også kunne være længere end den maksimale tidsperiode, som tillades mellem markedsundersøgelser. Den omstændighed, at et tilsagn godkendes for en periode, der vil strække sig ud over perioderne for Erhvervsstyrelsens markedsundersøgelser, påvirker ikke tidsfristerne for disse. Markedsundersøgelserne vil skulle gennemføres rettidigt og i nødvendigt omfang vil forpligtelser skulle pålægges.

Hvis Erhvervsstyrelsen gør tilsagn bindende i henhold til denne bestemmelse, vil styrelsen i henhold til telelovens § 41 skulle vurdere konsekvenserne af denne afgørelse for markedsudviklingen og hensigtsmæssigheden af eventuelle forpligtelser, som styrelsen har pålagt eller i mangel af disse tilsagn ville have overvejet at pålægge i henhold til telelovens § 41 eller §§ 41 a-47. Når Erhvervsstyrelsen notificerer det pågældende udkast til forpligtelser i henhold til telelovens § 41 til Kommissionen, BEREC og de nationale tilsynsmyndigheder i andre medlemsstater, vil det skulle ledsages af tilsagnsafgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 5, om, at Erhvervsstyrelsen vil kunne træffe afgørelse for at gøre tilsagnene helt eller delvist bindende, og for en bestemt periode, skyldes, at Erhvervsstyrelsen skal betragte de afgivne tilsagn i et fremadrettet perspektiv for at imødegå de konstaterede problemer. Såfremt tilsagnene ikke kunne gøres bindende, og for en bestemt periode, ville det kunne indebære et manglende retsgrundlag og en usikkerhed om retsstillingen for markedets aktører.

Muligheden for at kunne gøre tilsagnene bindende eller delvist bindende vil således sikre forudsigelighed for de betingelser og vilkår, der f.eks. gælder netadgang i en nærmere fastsat periode for den udbyder med en stærk markedsposition, som afgiver et tilbud om tilsagn, og de alternative teleselskaber, som vil blive berørt af det afgivne tilsagn. Den foreslåede bestemmelse vil dermed kunne medføre stabile og forudsigelige markedsvilkår.

Endvidere vil en afgørelse kunne indebære, at Erhvervsstyrelsen vil kunne undlade at pålægge passende forpligtelser på udbydere med en stærk markedsposition, hvis den pågældende udbyder

selv tilbyder betingelser og vilkår, der i tilstrækkelig grad imødegår de konstaterede konkurrenceproblemer.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 5, vil ikke medføre væsentlige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen eller markedets aktører, men vil kunne medføre, at der skabes forudsigelighe­d for de betingelser og vilkår, der vil gælde som følge af de eventuelt afgivne tilsagn.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 6, implementerer dele af teledirektivets artikel 79, stk. 4, om tilsagnsprocedure. Der er tale om en ny bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, *stk. 6*, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen kan forlænge tilsagnene i henhold til stk. 6, når den oprindelige periode er udløbet.

En eventuel forlængelse vil skulle tage udgangspunkt i Erhvervsstyrelsens tilsyn med gennemførelsen af de af udbyderen afgivne tilsagn, som Erhvervsstyrelsen har gjort bindende.

Såfremt Erhvervsstyrelsen gennem dets tilsyn med gennemførelsen af tilsagnene konstaterer, at der vil være behov for at forlænge de bindende tilsagn, vil Erhvervsstyrelsen skulle overveje at forlænge tilsagnene, når den oprindelige periode, som er de afgivet for, er udløbet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 6, om, at Erhvervsstyrelsen vil kunne forlænge de bindende tilsagn, skyldes, at Erhvervsstyrelsen efter periodens udløb kan konstatere, at der fortsat er behov for tilsagnene i forhold til at kunne håndtere de konstaterede konkurrenceproblemer.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 d, stk. 6, vil ikke medføre væsentlige konsekvenser for Erhvervsstyrelsen eller markedets aktører, men vil kunne medføre, at der skabes forudsigelighe­d for de betingelser og vilkår, der også efter udløbet af den oprindelige periode vil gælde som følge af den planlagte adskillelse og de eventuelt afgivne tilsagn.

Der vil således være tale om en højere grad af gennemsigtighed og forudsigelighe­d ved processen for afgivelse af tilsagn og den fremadrettede retsstilling for markedets aktører.

Til nr. 46

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af en ny § 52 a i teleloven om tilsyn med reglerne i kapitel 15 i teleloven implementerer dele af teledirektivets artikel 3 og 5.

I henhold til den gældende bestemmelse i telelovens §§ 52-55 fører Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen tilsyn med overholdelse af reglerne i afsnit IV i teleloven eller regler udstedt i medfør af afsnit IV.

Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsens tilsyn med reglerne i afsnittet eller regler udstedt i medfør af afsnittet sker enten af egen drift eller på baggrund af klage.

Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsens tilsyn kan munde ud i afgørelser, om regler, vilkår m.v. er blevet overholdt, og eventuelt påbyde udbyderen at foretage konkrete skridt eller ændringer for at bringe en manglende efterlevelse af reglerne i afsnit II eller regler udstedt i medfør heraf til ophør.

På baggrund af kongelig resolution af 28. juni 2015 og kongelig resolution af 25. januar 2016 blev bestemmelserne i afsnit IV fordelt mellem Erhvervsstyrelsen og Energistyrelsen, således at Erhvervsstyrelsen har ansvaret for myndighedsudøvelsen i medfør af kapitel 11-14, 16 og 18, mens Energistyrelsen er ansvarlig myndighed for kapitel 15.

Kapitel 17 i teleloven om tilsyn med bestemmelserne i telelovens afsnit IV og regler udstedt i medfør heraf indeholder således tilsynsbestemmelser, der kan anvendes af både Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen i forhold til de bestemmelser de respektive styrelser har ansvaret for.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 50 a, foreslås etableret en hjemmel for klima-, energi-, og forsyningsministeren til at fastsætte regler om Energistylens tilsyn med kapitel 15, herunder både regler om generelt tilsyn med overholdelse af bestemmelserne i kapitel 15 eller regler udstedt i medfør heraf, og om tvistløsning.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 50 a skal ses i sammenhæng med de foreslåede ændringer til §§ 52-55 i teleloven, hvor det foreslås at ændre bestemmelserne til kun at omfatte Erhvervsstyrelsens tilsyn med kapitel 11-14, 16 og 18.

Telelovens kapitel 15 er ikke hidtil blevet bragt i anvendelse, og der har ikke hidtil været behov for gennemførelse af markedsundersøgelser eller tilsyn i forhold til digitale radio- og tv-tjenester i henhold til kapitel 15.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse er, at den nuværende formulering af tilsynsbestemmelserne kan give usikkerhed i forhold til hvilken myndighed, der konkret er bemyndiget til at gennemføre et tilsyn.

Med den foreslåede bestemmelse, sammenholdt med de foreslåede ændringer til telelovens §§ 52-55, skabes klarhed om opgavefordelingen mellem Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil skabe øget gennemsigtighed om ansvarsfordelingen for bestemmelserne i telelovens afsnit IV, men vil i øvrigt ikke have konsekvenser for slutbrugere, telebranchen eller myndighederne.

Til nr. 47

Den foreslåede bestemmelse om ændring af tilsynsbestemmelserne i §§ 52-55 i teleloven implementerer dele af teledirektivets artikel 3 og 5.

På baggrund af kongelig resolution af 28. juni 2015 og kongelig resolution af 25. januar 2016 blev bestemmelserne i afsnit IV fordelt mellem Erhvervsstyrelsen og Energistyrelsen, således at Erhvervsstyrelsen har ansvaret for myndighedsudøvelsen i medfør af kapitel 11-14, 16 og 18, mens Energistyrelsen er ansvarlig myndighed for kapitel 15.

I henhold til den gældende bestemmelse i telelovens § 52-55 fører Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen således tilsyn med overholdelse af reglerne i afsnit IV i teleloven eller regler udstedt i medfør af afsnit IV.

Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsens tilsyn med reglerne i afsnittet eller regler udstedt i medfør af afsnittet sker enten af egen drift eller på baggrund af klage.

Med den foreslåede bestemmelse ændres §§ 52-55, således at Energistyrelsen skrives ud af bestemmelserne, og §§ 52-55 fremadrettet kun kan anvendes af Erhvervsstyrelsen i forbindelse med tilsyn i forhold til kapitel 11-14, 16 og 18.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse er, at den nuværende formulering af tilsynsbestemmelserne kan give usikkerhed i forhold til hvilken myndighed, der konkret er bemyndiget til at gennemføre et tilsyn.

Med den foreslåede bestemmelse skabes klarhed om opgavefordelingen mellem Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil skabe øget gennemsigtighed om ansvarsfordelingen for bestemmelserne i telelovens afsnit IV, men vil i øvrigt ikke have konsekvenser for slutbrugere, telebranchen eller myndighederne.

Til nr. 48

Den foreslåede bestemmelse om ændring af tilsynsbestemmelserne i §§ 52 og 55 i teleloven implementerer dele af teledirektivets artikel 3 og 5.

I henhold til den gældende bestemmelse i telelovens § 52-55 fører Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen tilsyn med overholdelse af reglerne i afsnit IV i teleloven eller regler udstedt i medfør af afsnit IV.

Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsens tilsyn med reglerne i afsnittet eller regler udstedt i medfør af afsnittet sker enten af egen drift eller på baggrund af klage.

Med den foreslåede bestemmelse indsættes en undtagelse i §§ 52 og 55 i forhold til reglerne i kapitel 15 eller regler udstedt i medfør heraf. Erhvervsstyrelsen vil med den foreslåede bestemmelse sammenholdt med de foreslåede ændringer til telelovens §§ 52-55 ikke skulle føre tilsyn med reglerne i kapitel 15.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse er, at den nuværende formulering af tilsynsbestemmelserne kan give usikkerhed i forhold til hvilken myndighed, der konkret er bemyndiget til at gennemføre et tilsyn.

Med den foreslåede bestemmelse skabes klarhed om opgavefordelingen mellem Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil skabe øget gennemsigtighed om ansvarsfordelingen for bestemmelserne i telelovens afsnit IV, men vil i øvrigt ikke have konsekvenser for slutbrugere, telebranchen eller myndighederne.

Til nr. 49

Den foreslåede bestemmelse, om indsættelse af et nyt stk. 2 i telelovens § 52, implementerer dele af teledirektivets artikel 75 om termineringstakster. Der er tale om en ny bestemmelse.

Erhvervsstyrelsen fører i henhold til telelovens § 52 tilsyn med udbydernes overholdelse af reglerne i lovens afsnit IV om sektorspecifik konkurrenceregulering og regler udstedt i medfør heraf.

Bestemmelsen omfatter dog ikke tilsyn med udbydernes overholdelse af de EU-dækkende termineringstakster for taleopkald i mobilnet eller fastnet, idet der i dag ikke eksisterer en bestemmelse vedrørende EU-dækkende termineringstakster for taleopkald i fastnet eller mobilnet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 52, stk. 2, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen vil kunne føre tilsyn med udbydere af termineringstjenesters overholdelse af de af Europa-Kommissionen fastsatte EU-dækkende termineringstakster for taleopkald i fastnet og mobilnet og sikre, at de overholdes. De EU-dækkende termineringstakster pålægges af Europa-Kommissionen i en særskilt gennemførelsesforordning, der har umiddelbar virkning for de omfattede udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Hvis et tilsyn viser, at en udbyder af termineringstjenester for taleopkald i fastnet og mobilnet ikke overholder de EU-dækkende termineringstakster for taleopkald i fastnet og mobilnet, der er fastsat af Europa-Kommissionen, kan Erhvervsstyrelsen til enhver tid kræve, at udbyderen ændrer den takst, som den anvender over for andre udbydere.

Den foreslåede bestemmelse om at give Erhvervsstyrelsen mulighed for at føre tilsyn med udbydere af termineringstjenesters overholdelse af de af Europa-Kommissionen fastsatte maksimale termineringstakster for taleopkald i fastnet og mobilnet skyldes, at Europa-Kommissionen som udgangspunkt fastsætter en maksimale takster, som er gældende for alle udbydere af termineringstjenester inden for EU. De maksimale termineringstakster vil være gældende for en periode på fem år, hvorefter Europa-Kommissionen skal vurdere nødvendigheden af fælles maksimale termineringstakster på tværs af EU.

I disse femårige perioder skal det være muligt for Erhvervsstyrelsen at føre tilsyn med de anvendte termineringstakster hos udbydere af termineringstjenester og sikre den ønskede symmetri med hensyn til termineringstakster i EU. Manglende overholdelse af de af Europa-Kommissionen fastsatte termineringstakster for taleopkald i mobilnet og fastnet vil medføre højere omkostninger hos de øvrige selskaber, som ønsker at terminere opkald i et givet net. Høje omkostninger vil alt andet lige være til skade for konkurrencen. Desuden fører høje termineringspriser normalt også til høje detailpriser for opkald og til et tilsvarende mindre forbrug, hvilket vil nedsætte forbrugervelfærden.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 52, stk. 2, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen skal føre tilsyn med, at de EU-gældende maksimale termineringstakster følges af de danske udbydere af termineringstjenester. Frem for tidligere, hvor Erhvervsstyrelsen i henhold til telelovens § 52 skulle føre tilsyn med de pålagte forpligtelser på engrosmarkederne for terminering af taleopkald i fastnet henholdsvis mobilnet, indebærer det fremadrettede tilsyn på disse markeder i de tilfælde, hvor Kommissionen har fastsat maksimale termineringstakster, alene overholdelsen af disse.

Til nr. 50

Den foreslåede ændring af bestemmelsen i telelovens § 53 implementerer dele af teledirektivets artikel 27 om tvistbilæggelse mellem parter i forskellige medlemsstater. Teledirektivets artikel 27 erstatter rammedirektivets artikel 21.

Det foreslås at ændre bestemmelsen i telelovens § 53 således, at den gældende bestemmelse i telelovens § 53, stk. 1-3, ændres og § 53, stk. 4, udgår. Ændringerne til bestemmelsen indebærer ingen hindring for nogen af parterne i fortsat at indbringe sagen for en domstol.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen i telelovens § 53, stk. 1, implementerer dele af teledirektivets artikel 27, stk. 2, om tvistbilæggelse mellem parter i forskellige medlemsstater. Teledirektivets artikel 27 erstatter rammedirektivets artikel 21.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 53, stk. 1, medfører, at hvis en sag, der vedrører forhold i Danmark og et andet EU- eller EØS-land, indbringes for Erhvervsstyrelsen, skal Erhvervsstyrelsen koordinere sin indsats med den nationale tilsynsmyndighed i det andet EU- eller EØS-land for at sikre overensstemmelse mellem de afgørelser, som Erhvervsstyrelsen og den nationale tilsynsmyndighed i det pågældende EU- eller EØS-land hver især træffer.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 53, stk. 1, vil indebære en ændring af den gældende § 53, stk. 1, således at hvis en sag, der vedrører forhold i Danmark og et andet EU- eller EØS-land, indbringes for Erhvervsstyrelsen, vil Erhvervsstyrelsen skulle underrette BEREC for at få en udtalelse om tvisten. I henhold til den gældende § 53, stk. 2, har Erhvervsstyrelsen mulighed for at høre BEREC i sådanne sager. Med ændringen af § 53, stk. 1, vil Erhvervsstyrelsens mulighed for at høre BEREC i sådanne sager således ændres til en pligt.

Den foreslåede bestemmelse skyldes, at der ud over den klageadgang, der følger af EU-retten eller national ret, er behov for en enkel procedure, der efter anmodning fra en af tvistens parter sættes i gang for at bilægge grænseoverskridende tvister mellem virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationstjenester i forskellige medlemsstater.

Der har i EU været et ønske om at tillægge BEREC en større rolle i forbindelse med tvistbilæggelse af sager med transnational karakter. Koordinationen med tilsynsmyndigheden i det pågældende medlemsland, som det kendes i dag, bevares dog indirekte ved, at BEREC fortsat involveres i de tilfælde, hvor flere medlemslandes tilsynsmyndigheder er repræsenteret.

Muligheden for at anmode BEREC om en udtalelse er således blevet erstattet af en pligt til at underrette BEREC i alle tilfælde, hvor en tvist påvirker samhandlen, med henblik på at finde en løsning på tvisten. Dette afspejles i den nye bestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 53, stk. 1, vil kun have formel betydning for Erhvervsstyrelsen, idet BEREC skal underrettes i alle tilfælde, hvor tvisten har grænseoverskridende karakter. Det er fortsat Erhvervsstyrelsen, som skal træffe afgørelse for at bilægge tvister med transnational karakter.

I Danmark har der ikke tidligere været eksempler på tvister, der påvirkede samhandlen mellem medlemsstaterne.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen i telelovens § 53, stk. 2, implementerer dele af teledirektivets artikel 27, stk. 4, om tvistbilæggelse mellem parter i forskellige medlemsstater. Teledirektivets artikel 27 erstatter rammedirektivets artikel 21.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 53, stk. 2, indebærer, at Erhvervsstyrelsen har mulighed for at høre BEREC for at finde en løsning på tvisten.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 53, stk. 2, vil indebære en ændring af den gældende § 53, stk. 2, således at Erhvervsstyrelsen skal afvente en udtalelse fra BEREC, inden Erhvervsstyrelsen tager skridt til at bilægge tvisten. I udtalelsen opfordres den eller de berørte tilsynsmyndigheder til at træffe konkrete foranstaltninger for at bilægge tvisten eller undlade handling.

Dette udelukker ikke, at Erhvervsstyrelsen for at imødegå presserende konkurrenceproblemer kan træffe midlertidige afgørelser efter § 55. Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 53, stk. 2, vil med sproglige tilpasninger således alene være en videreførelse af den gældende § 53, stk. 4, uden indholdsmæssige ændringer. Erhvervsstyrelsen vil på samme vis som i dag skulle afvente en udtalelse fra BEREC, inden den tager skridt til at bilægge tvisten.

Den foreslåede bestemmelse skyldes, at der ud over den klageadgang, der følger af EU-retten eller national ret, er behov for en enkel procedure, der efter anmodning fra en af tvistens parter sættes i gang for at bilægge grænseoverskridende tvister mellem virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationstjenester i forskellige medlemsstater.

Der har derudover i EU været et ønske om at tillægge BEREC en større rolle i forbindelse med tvistbilæggelse af sager med transnational karakter.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 53, stk. 2, vil kun have formel betydning for Erhvervsstyrelsen, idet Erhvervsstyrelsen på samme vis som i dag vil skulle afvente en udtalelse fra BEREC, inden den tager skridt til at bilægge tvisten.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen i telelovens § 53, stk. 3, implementerer dele af teledirektivets artikel 27, stk. 5, om tvistbilæggelse mellem parter i forskellige medlemsstater. Teledirektivets artikel 27 erstatter rammedirektivets artikel 21.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 53, stk. 3, indebærer, at Erhvervsstyrelsen kan anmode BEREC om en udtalelse om, hvilken foranstaltning der skal træffes for at bilægge tvisten.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 53, stk. 3, vil indebære en ændring af den gældende § 53, stk. 3, således at enhver forpligtelse, som Erhvervsstyrelsen pålægger en virksomhed som led i tvistbilæggelsen, vil skulle pålægges senest en måned efter udtalelsen. Den foreslåede ændring af § 53, stk. 3, vil indebære sproglige og indholdsmæssige ændringer, som dog ikke vil ændre på, hvorledes bestemmelsen er blevet fortolket hidtil. Enhver forpligtelse, som Erhvervsstyrelsen pålægger en virksomhed som led i bilæggelse af en tvist, skal fortsat være i overensstemmelse med bestemmelserne i teleloven og tage nøje hensyn til udtalelsen fra BEREC.

Den anførte tidsfrist er en ordensforskrift, der indebærer, at en manglende overholdelse ikke vil medføre, at en afgørelse vil kunne blive ugyldig. Erhvervsstyrelsen vil således så vidt muligt skulle have pålagt eventuelle forpligtelser senest en måned efter, at BEREC har vedtaget udtalelsen.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen skyldes et behov for at afspejle ændringerne og tilføjelserne til artikel 27.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 53, stk. 3, vil indebære, at Erhvervsstyrelsen fremover vil være underlagt en tidsbegrænsning for, hvornår Erhvervsstyrelsen senest skal have pålagt eventuelle forpligtelser som led i tvistbilæggelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil give markedsaktørerne en vished om, hvornår en løsning på tvisten vil kunne forventes, og vil samtidig medføre forudsigelighed for de berørte parter.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 53, stk. 4, indebærer, at Erhvervsstyrelsen skal afvente en udtalelse fra BEREC, inden Erhvervsstyrelsen tager skridt til at bilægge tvisten. Dette udelukker ikke, at Erhvervsstyrelsen for at imødegå presserende konkurrenceproblemer kan træffe midlertidige afgørelser efter § 55.

Den gældende bestemmelse i § 53, stk. 4, foreslås slettet, og i stedet vil den foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 2, med sproglige tilpasninger være en videreførelse af den gældende § 53, stk. 4, uden indholdsmæssige ændringer. Erhvervsstyrelsen vil på samme vis som i dag skulle afvente en udtalelse fra BEREC, inden den tager skridt til at bilægge tvisten.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen skyldes et behov for at afspejle ændringerne til artikel 27, og at den foreslåede bestemmelse i telelovens § 53, stk. 2, med sproglige tilpasninger være en videreførelse af den gældende § 53, stk. 4, uden indholdsmæssige ændringer.

Den foreslåede bestemmelse om at slette den gældende § 53, stk. 4, vil ikke medføre konsekvenser, idet den foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 2, med sproglige tilpasninger være en videreførelse af den gældende § 53, stk. 4, uden indholdsmæssige ændringer.

Til nr. 51

Den foreslåede bestemmelse om ændring af telelovens § 54, stk. 1, implementerer dele af teledirektivets artikel 3 om overordnede mål, artikel 5 om nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, artikel 61, stk. 3, om de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders beføjelser og ansvar i forbindelse med adgang og samtrafik, artikel 76 om regulering af nye netelementer med meget høj kapacitet, artikel 78 om frivillig funktionel adskillelse hos vertikalt integrerede virksomheder, samt artikel 79 om tilsagnsprocedure.

I henhold til den gældende bestemmelse i telelovens § 52-55 fører Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen tilsyn med overholdelse af reglerne i afsnit IV i teleloven eller regler udstedt i medfør af afsnit IV.

Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsens tilsyn med reglerne i afsnittet eller regler udstedt i medfør af afsnittet sker enten af egen drift eller på baggrund af klage.

I henhold til den gældende bestemmelse i telelovens § 54 kan en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester anmode Erhvervsstyrelsen om at afgøre en tvist, hvori det ikke har været muligt at nå til enighed med modparten ved forhandling om netadgang eller samtrafik, for så vidt angår spørgsmål om netadgang og samtrafik og vilkårene og priserne herfor. En betingelse for, at bestemmelsen finder anvendelse, er, at mindst en af de implicerede udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester er pålagt en forpligtelse om at imødekomme rimelige anmodninger om netadgang eller samtrafik efter § 33, stk. 2, § 41 eller regler udstedt i medfør af § 49.

Erhvervsstyrelsen kan træffe afgørelse om, hvorvidt der i konkrete tilfælde foreligger en rimelig anmodning om indgåelse af eller ændring af en aftale om netadgang eller samtrafik. Herunder kan Erhvervsstyrelsen nærmere fastlægge vilkårene for priserne i den aftale eller ændring af en eksisterende aftale, som afgørelsen måtte give anledning til.

Den foreslåede bestemmelse om ændring af § 54, stk. 1, vil medføre, at Erhvervsstyrelsen vil blive tillagt kompetence til også at træffe afgørelse i tvister på baggrund af rimelige anmodninger i henhold til telelovens § 35 a, og bindende tilsagn i henhold til de foreslåede bestemmelser i telelovens §§ 47 a, 47 c og 47 d.

Det vil således ikke længere være en betingelse for bestemmelsens anvendelse, at mindst en af de implicerede udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester er pålagt en forpligtelse om at imødekomme rimelige anmodninger om netadgang eller samtrafik.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at Erhvervsstyrelsen vil skulle sikre overholdelse af tilsagnene, som styrelsen har gjort bindende i henhold til de foreslåede bestemmelser i telelovens 47 a, 47 c og 47 d, på samme måde som styrelsen sikrer opfyldelse af de pålagte forpligtelser i henhold til § 41. I den forbindelse vil Erhvervsstyrelsen skulle tage stilling til en forlængelse af tilsagnene for den periode, for hvilken de er blevet gjort bindende, når den oprindelige periode udløber.

Den foreslåede bestemmelse om at tillægge Erhvervsstyrelsen kompetence til at træffe afgørelse i tvister på baggrund af rimelige anmodninger i henhold til telelovens § 35 a skyldes, at Erhvervsstyrelsen bør have mulighed for at afgøre tvister i tilfælde, hvor en af udbyderne er pålagt en forpligtelse om at imødekomme rimelige anmodninger om netadgang eller samtrafik i henhold til telelovens § 35 a.

Den foreslåede bestemmelse, vil endvidere indebære, at Energistyrelsen skrives ud af bestemmelserne i §§ 52-55, og § 54 vil således fremadrettet kun kunne anvendes af Erhvervsstyrelsen i forbindelse med tilsyn i forhold til kapitel 11-14, 16 og 18.

Den foreslåede bestemmelse om at tillægge Erhvervsstyrelsen kompetence til træffe afgørelse i tvister på baggrund af bindende tilsagn, skyldes, at det bør være muligt for Erhvervsstyrelsen at gribe ind i tilfælde, hvor det viser sig, at de bindende tilsagn ikke overholdes af udbydere med en stærk markedspostion. Hvis Erhvervsstyrelsen ikke bliver tillagt kompetence til at gribe ind, vil Erhvervsstyrelsens afgørelse om at gøre tilsagnene helt eller delvist bindende, ikke have nogen reel effekt i forhold til at imødegå de konstaterede konkurrenceproblemer på markedet.

Såfremt Erhvervsstyrelsen ikke får mulighed for at afgøre tvister af denne art, vil det ydermere kunne medføre en manglende understøttelse af den ønskede forudsigelighed vedrørende de

betingelser og vilkår, der f.eks. gælder netadgang i en nærmere fastsat periode for den udbyder med en stærk markedsposition, og som afgiver et tilbud om tilsagn, og de alternative teleselskaber, som vil blive berørt af det afgivne tilsagn. Dette kan indebære, at der ikke kan sikres stabile og forudsigelige markedsvilkår.

Den foreslåede bestemmelse om, at § 54 fremadrettet kun vil kunne anvendes af Erhvervsstyrelsen i forbindelse med tilsyn i forhold til kapitel 11-14, 16 og 18, skyldes, at den nuværende formulering af tilsynsbestemmelserne kan give usikkerhed i forhold til, hvilken myndighed der konkret er bemyndiget til at gennemføre et tilsyn.

Med den foreslåede bestemmelse, sammenholdt med de foreslåede ændringer i §§ 52-55, skabes der klarhed om opgavefordelingen mellem Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil skabe øget gennemsigtighed om ansvarsfordelingen for bestemmelserne i telelovens afsnit IV, men vil i øvrigt ikke medføre konsekvenser for slutbrugere, telebranchen eller myndigheder.

Til nr. 52

Den foreslåede ændring af telelovens § 58, stk. 1, implementerer dele af teledirektivets artikel 44 om samhusning og delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter for udbydere af elektroniske kommunikationsnet. Teledirektivets artikel 44 erstatter rammedirektivets artikel 12.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 58, stk. 1, giver klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter.

Med netelementer menes ethvert aktivt eller passivt element, der udgør en del af et elektronisk kommunikationsnet, herunder ledningsnet, kabler, skabe, rum til udstyr, strømforsyning og lignende, udstyr, der kan sende eller modtage radiosignaler eller begge dele og tilhørende faciliteter.

I bekendtgørelse om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger menes med tilhørende faciliteter bygninger, brønde, gadeskabe og andre faciliteter, som er associerede med et elektronisk kommunikationsnet, jf. telelovens § 42, stk. 1, nr. 6. Omfattet er således også adgangsveje til bygninger, kabler i bygninger, master, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, kabelkanaler, ledningskanaler, kabelbrønde og skabe.

De regler, som ministeren fastsætter om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer m.v., skal være forholdsmæssige og berettigede under hensyn til formålene i telelovens § 1, som er at fremme et velfungerende og innovationspræget marked for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til gavn for slutbrugerne, og hensynene i telelovens § 58, stk. 2, dvs. hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger.

Det følger heraf, at en vej-, landzone-, bygnings- eller fredningsmyndighed i forbindelse med et afslag på en ansøgning om bygge- eller gravetilladelse i forbindelse med nyetablering eller ændring

af elektroniske kommunikationsnet eller tilhørende faciliteter ud fra de i § 1, stk. 1, nævnte hensyn kan påbyde udbydere, der ejer elektroniske kommunikationsnet, at give ansøgeren adgang til koordineret anvendelse af eksisterende netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter.

Den foreslåede ændring i telelovens § 58, stk. 1, vil medføre, at regler om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, som klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter, ud over at være forholdsmæssige og berettigede under hensyn til formålene i telelovens § 1 og hensynene i telelovens § 58, stk. 2, det vil sige når det er nødvendigt af hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn, endvidere skal være objektive, transparente og ikkediskriminerende. Der er tale om en uændret videreførelse af gældende ret i forhold til de hensyn, der kan begrunde foranstaltninger vedrørende samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter.

Tilhørende faciliteter er i teledirektivets artikel 2, stk. 10, defineret som tilknyttede tjenester, fysiske infrastrukturer og andre faciliteter eller elementer i tilknytning til et elektronisk kommunikationsnet eller en elektronisk kommunikationstjeneste, som muliggør udbud af tjenester via dette net eller denne tjeneste eller støtter denne eller har mulighed for at gøre dette og omfatter bygninger eller adgangsveje til bygninger, ledningsnet i bygninger, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, kabelkanaler, ledningskanaler, master, mandehuller og skabe.

At foranstaltninger skal være forholdsmæssige er en indholdsmæssig videreførelse af den gældende formulering. Formuleringen indebærer, at foranstaltninger vedrørende samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter skal være nødvendige og ikke må gå videre eller være mere indgribende, end hvad formålet med at pålægge sådanne foranstaltninger tilsiger. Det kan f.eks. være af hensyn til at reducere de miljømæssige påvirkninger ved etablering af elektronisk kommunikationsinfrastruktur og for at tjene folkesundheden, den offentlige sikkerhed samt målene for by- og landsplanlægningen.

Den foreslåede ændring indebærer, at foranstaltninger vedrørende samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter endvidere skal være objektive, transparente og ikkediskriminerende. At foranstaltninger skal være objektive indebærer, at foranstaltningerne kan pålægges efter et konkret skøn og skal være sagligt begrundede af hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn. At foranstaltninger skal være transparente indebærer, at det skal være gennemsigtigt, i hvilke tilfælde foranstaltninger om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter kan pålægges. At foranstaltninger skal være ikkediskriminerende indebærer, at foranstaltningerne skal være uafhængige af den pågældende udbyder af elektroniske kommunikationsnet.

Den foreslåede ændring har til hensigt at præcisere, at foranstaltninger vedrørende samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter kun kan træffes på baggrund af objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssige kriterier og kun i et omfang, hvor det er nødvendigt af hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn.

Den foreslåede ændring skal endvidere skabe en større grad af gennemsigtighed i forhold til de kompetente myndigheders mulighed for at stille krav om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter.

Den foreslåede ændring forventes at skabe større klarhed om reglerne for krav om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter og har til hensigt at fremme en hensigtsmæssig delt udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter m.v., som kan bidrage til at nedsætte de miljømæssige påvirkninger ved etablering af digital infrastruktur, tjene folkesundheden, den offentlige sikkerhed samt by- og landsplanlægningen.

Til nr. 53

Den foreslåede ændring af telelovens § 58, stk. 2, implementerer dele af teledirektivets artikel 44 om samhusning og delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter for udbydere af elektroniske kommunikationsnet. Teledirektivets artikel 44 erstatter rammedirektivets artikel 12.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 58, stk. 2, foreskriver, at krav om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter, som påbydes efter regler fastsat i henhold til telelovens § 58, stk. 1, skal være berettiget ud fra hensyn til formålene i telelovens § 1, som er at fremme et velfungerende og innovationspræget marked for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til gavn for slutbrugerne, og hensynet til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn og skal ske med henblik på etablering af elektroniske kommunikationsnet.

Det fremgår ikke eksplicit af bestemmelsen, at der skal holdes en offentlig høring i forbindelse med, at en myndighed påbyder en udbyder af elektroniske kommunikationsnet at give adgang til fælles udnyttelse af eksisterende netelementer og tilhørende faciliteter. Når en myndighed giver en udbyder af elektroniske kommunikationsnet et påbud om at give adgang, er der tale om en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Da et påbud er en afgørelse, følger krav om partshøring af forvaltningsloven. Forpligtelsen til partshøring vil i disse tilfælde være møntet på den pågældende udbyder af elektroniske kommunikationsnet, der forpligtes til at give adgang til fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter og den, der vil have adgang.

Den foreslåede ændring i telelovens § 58, stk. 2, vil medføre en eksplicit angivelse af, at der i forbindelse med, at en myndighed overvejer at påbyde samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter, skal gennemføres en offentlig høring.

Med den foreslåede ændring er det ikke kun de direkte involverede parter, der skal partshøres i forbindelse med, at en myndighed overvejer at påbyde samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter. Myndigheden skal foretage en offentlig høring, hvor alle, som har en interesse i, at der sker fælles udnyttelse af eksisterende netelementer og tilhørende faciliteter, kan udtrykke deres holdninger.

Den foreslåede ændring i bestemmelsen følger af, at teledirektivets artikel 44 udvider den kreds af aktører, der skal have mulighed for at udtrykke deres holdninger i forbindelse med en myndigheds overvejelser om at give et påbud om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter. Aktørkredsen udvides fra alle parter til alle interesserede. Den foreslåede ændring om, at der skal foretages en offentlig høring, har baggrund i, at der kan være tilfælde, hvor den almene interesse hos befolkningen generelt ud fra hensynet til eksempelvis miljøbeskyttelse, folkesundhed m.v. nødvendiggør deling. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor der i undergrunden allerede er stor pladsmangel, eller hvor en naturlig barriere f.eks. søer og vandløb skal krydses.

Kravet om offentlig høring kan opfyldes ved, at en kommune f.eks. offentliggør høringsmateriale på sin hjemmeside eller anden egnet portal eller platform eller ved andre metoder, som er egnet til at ramme en bred kreds af interesserede.

Den foreslåede ændring har baggrund i hensynet til den almene interesse i at dele eksisterende netelementer og faciliteter med henblik på at etablere og udbygge nye net på en effektiv og miljømæssigt forsvarlig måde. En bedre delt udnyttelse af faciliteter kan nedsætte de miljømæssige påvirkninger ved etablering af elektronisk kommunikationsinfrastruktur og tjene folkesundheden, den offentlige sikkerhed samt målene for by- og landsplanlægningen.

Den foreslåede ændring i telelovens § 58, stk. 2, vil medføre, at kredsen af aktører, der skal have mulighed for at udtrykke deres holdning, bliver udvidet således, at det ikke kun er parter, der skal partshøres i medfør af forvaltningslovens regler herom, men at der også gennemføres en offentlig høring.

Til nr. 54

Den foreslåede ændring af telelovens § 58, stk. 4, implementerer dele af teledirektivets artikel 44 om samhusning og delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter for udbydere af elektroniske kommunikationsnet. Teledirektivets artikel 44 erstatter rammedirektivets artikel 12.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 58, stk. 4, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om fordeling af omkostningerne forbundet med samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, regler om fastsættelse af vilkår ved samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt regler om indsigt i aftaler, tilsyn, alternativ tvistbilæggelse, pålæggelse af tvangsbøder og klageadgang i forbindelse med regler fastsat i medfør af telelovens § 58, stk. 1. Bemyndigelsen er delvist udmøntet i bekendtgørelse om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger.

Det følger heraf bl.a., at en vej-, landzone-, bygnings- eller fredningsmyndighed i forbindelse med udstedelsen af en bygge- eller gravetilladelse til brug for nyetablering eller ændring af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter over for ansøgeren kan fastsætte vilkår om den samlede dimensionering og placering af netelementer og tilhørende faciliteter med henblik på at gøre efterfølgende koordineret anvendelse mulig.

Endvidere fremgår det, at udbydere, der ejer elektroniske kommunikationsnet, og som er blevet påbudt at give adgang til koordineret anvendelse af netelementer og tilhørende faciliteter, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1, har pligt til at forhandle sig frem til aftaler om vilkår og pris for den påbudte adgang med ansøgeren. Hvis der ikke kan opnås enighed om vilkår og pris ved forhandling, afgøres spørgsmålet ved voldgift.

Det følger af reglerne, at varetagelse af drift og vedligeholdelse af det netelement eller den tilhørende facilitet, der er genstand for en koordineret anvendelse, foretages af den udbyder, der ejer netelementet eller den tilhørende facilitet, medmindre parterne aftaler andet.

Endvidere er der fastsat regler om, at vej-, landzone-, bygnings- eller fredningsmyndigheden kan afkræve parter oplysninger og materiale, som er nødvendigt til administration af reglerne, samt regler om pålæggelse af tvangsbøder for at gennemtvinge påbud, overholdelse af vilkår og afgivelse af oplysninger m.v.

Den foreslåede ændring i telelovens § 58, stk. 4, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren ud over det, som ministeren efter den gældende bemyndigelsesbestemmelse kan fastsætte regler om, endvidere kan fastsætte regler om den offentlige høring og varigheden heraf, som foreslås indført i teleloven § 58, stk. 2. Med den foreslåede ændring vil ministeren f.eks. også kunne fastsætte nærmere regler om metoder til gennemførelse af den offentlige høring, herunder anvendelse af bestemte platforme eller portaler. Ministeren vil endvidere kunne fastsætte regler om høringsperiodens varighed således, at alle har mulighed for og tilstrækkelig tid til at give sin holdning til kende.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen har baggrund i, at det af teledirektivets artikel 44 fremgår, at krav om samhusning eller fælles udnyttelse af netelementer og tilhørende faciliteter kun kan pålægges efter en offentlig høring af en passende varighed, hvor alle interesserede skal have mulighed for at udtrykke deres holdning.

Med den foreslåede ændring kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte nærmere regler om bl.a. gennemførelsen af den offentlige høring, høringsperiodens varighed m.v.

Til nr. 55

Den foreslåede ophævelse af telelovens kapitel 20 og § 59 implementerer dele af teledirektivets artikel 44 om samhusning og delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter for udbydere af elektroniske kommunikationsnet. Teledirektivets artikel 44 erstatter rammedirektivets artikel 12.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 59, stk. 1, giver klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, at ejere eller indehavere af råderetten til ledningsnet i bygninger skal give udbydere af elektroniske kommunikationsnet adgang til fælles udnyttelse af ledningsnettet med henblik på etablering af elektroniske kommunikationsnet. Regler, som ministeren fastsætter, skal være forholdsmæssige og berettigede under hensyn til formålene i telelovens § 1, som er at fremme et velfungerende og innovationspræget marked for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til gavn for slutbrugerne, og hensynene i telelovens § 59, stk. 2, dvs. hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn. Fælles udnyttelse efter disse regler kan pålægges, når det ikke vil være rentabelt eller praktisk gennemførligt at anlægge et nyt funktionelt tilsvarende ledningsnet.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 59, stk. 3, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere kan fastsætte regler om fordeling af omkostningerne forbundet med fælles udnyttelse af ledningsnet i bygninger i henhold til stk. 1 og om fastsættelse af vilkår ved fælles udnyttelse af ledningsnet i bygninger i henhold til stk. 1. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan endvidere fastsætte regler om indsigt i aftaler, tilsyn, alternativ tvistbilæggelse, pålæggelse af tvangsbøder og klageadgang i forbindelse med regler fastsat i medfør af stk. 1.

Den foreslåede ophævelse af telelovens *kapitel 20* og § 59, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren ikke længere skal have bemyndigelse til efter denne bestemmelse at fastsætte regler om ledningsnet i bygninger, skyldes, at der er foretaget væsentlige ændringer i systematikken og strukturen i det nye teledirektiv i forhold til de gældende direktiver på teleområdet.

Bestemmelserne om ledningsnet fremgår ikke af teledirektivets artikel 44, men er delvist videreført i teledirektivets artikel 61, stk. 3, om symmetrisk adgangsregulering, der er placeret i teledirektivets afsnit II - Adgang.

Den foreslåede ændring vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren ikke længere vil være bemyndiget til efter den gældende bestemmelse at fastsætte regler om fælles udnyttelse af ledningsnet i bygninger, regler om fordeling af omkostningerne forbundet med fælles udnyttelse af ledningsnet i bygninger, regler om fastsættelse af vilkår ved fælles udnyttelse af ledningsnet i bygninger eller regler om indsigt i aftaler, tilsyn, alternativ tvistbilæggelse, pålæggelse af tvangsbøder og klageadgang.

Bestemmelserne om adgang til ledningsnet i bygninger er delvist videreført i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, som implementerer teledirektivets artikel 61, stk. 3, om symmetrisk adgangsregulering. Teledirektivets artikel 61, stk. 3, er placeret i Afsnit II - Adgang, som indeholder den sektorspecifikke konkurrenceregulering af teleområdet. Som følge heraf foreslås bestemmelsen flyttet fra telelovens afsnit V om samhusning og fælles udnyttelse af faciliteter til afsnit IV om sektorspecifik konkurrenceregulering. Hvor det efter gældende ret er brede samfundshensyn, som miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn, der er afgørende for bestemmelsens anvendelse, vil det med placeringen af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a være mere målrettede konkurrencehensyn, der vil være bærende, herunder hensyn til effektiv konkurrence, fordele for slutbrugerne samt hensyn til investeringerne i teleinfrastruktur. Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a vil medføre, at en bredere gruppe af pligtssubjekter kan blive underlagt forpligtelser om adgang til ledningsnet ud fra konkurrencemæssige hensyn. Til gengæld vil den samme gruppe af pligtssubjekter ikke længere kunne pålægges forpligtelser om at dele ledningsnet i bygningerne ud fra hensyn om miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller ud fra planmæssige hensyn. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a.

Bekendtgørelse om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger er udstedt med hjemmel i bl.a. telelovens § 59, stk. 1 og 3, som ophæves med lovforslaget. Med lovforslaget indføres en overgangsbestemmelse, der lader administrative forskrifter, der er udstedt i medfør af de hidtidige bestemmelser, vedblive med at være i kraft, indtil de ændres eller ophæves.

Til nr. 56

Den foreslåede ændring af telelovens § 60, stk. 1, er en konsekvens af, at bestemmelserne om fælles udnyttelse af ledningsnet i bygninger er taget ud af teledirektivets artikel 44 og delvist videreført i artikel 61, stk. 3, som er placeret i adgangsafsnittet, der indeholder den sektorspecifikke konkurrenceregulering.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 60, stk. 1, indebærer, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om oplysningspligt for ejere eller indehavere af råderetten

til netelementer, ledningsnet og tilhørende faciliteter omfattet af telelovens §§ 58 og 59. Pligten kan omfatte oplysninger om arten, tilgængeligheden og den geografiske placering af netelementer, ledningsnet og tilhørende faciliteter. Bestemmelsen er ikke udmøntet i en bekendtgørelse.

Den foreslåede ændring i telelovens § 60, stk. 1, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren ikke længere er bemyndiget til efter den gældende bestemmelse at fastsætte regler om oplysningspligt for ejere eller indehavere af råderetten til ledningsnet i bygninger omfattet af telelovens § 59.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at telelovens § 59 foreslås slettet.

Den foreslåede ændring vil medføre, at ejere eller indehavere af råderetten til ledningsnet i bygninger ikke længere kan forpligtes til at give oplysninger om arten, tilgængeligheden og den geografiske placering af deres ledningsnet i medfør af reglerne i afsnit 5 i teleloven til f.eks. bygningsmyndigheder eller lignende. Den foreslåede ændring har forbindelse til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, som er ny. I den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a er Erhvervsstyrelsen ansvarlig myndighed. Erhvervsstyrelsen vil fortsat kunne forpligte ejere eller udbydere af elektroniske kommunikationsnet, til at afgive tilsvarende oplysninger i medfør af telelovens § 73.

Til nr. 57

Den foreslåede ændring af telelovens § 60, stk. 1, er en konsekvens af, at bestemmelserne om fælles udnyttelse af ledningsnet i bygninger er taget ud af teledirektivets artikel 44 og delvist videreført i artikel 61, stk. 3, som er placeret i adgangsafsnittet, der indeholder den sektorspecifikke konkurrenceregulering.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 60, stk. 1, indebærer, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om oplysningspligt for ejere eller indehavere af råderetten til netelementer, ledningsnet og tilhørende faciliteter omfattet af telelovens §§ 58 og 59. Pligten kan omfatte oplysninger om arten, tilgængeligheden og den geografiske placering af netelementer, ledningsnet og tilhørende faciliteter. Bestemmelsen er ikke udmøntet i en bekendtgørelse.

Den foreslåede ændring i telelovens § 60, stk. 1, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren ikke længere er bemyndiget til efter den gældende bestemmelse at fastsætte regler om oplysningspligt for ejere eller indehavere af råderetten til ledningsnet i bygninger omfattet af telelovens § 59.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at telelovens § 59 foreslås slettet.

Den foreslåede ændring vil medføre, at ejere eller indehavere af råderetten til ledningsnet i bygninger ikke længere kan forpligtes til at give oplysninger om arten, tilgængeligheden og den geografiske placering af deres ledningsnet i medfør af afsnit 5 i teleloven til f.eks. bygningsmyndigheder eller lignende. Den foreslåede ændring har forbindelse til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, som er ny. I den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a er Erhvervsstyrelsen ansvarlig myndighed. Erhvervsstyrelsen vil fortsat kunne forpligte ejere eller udbydere af elektroniske kommunikationsnet, til at afgive tilsvarende oplysninger i medfør af telelovens § 73.

Til nr. 58

Den foreslåede ændring af overskriften til telelovens kapitel 21 a er ikke udtryk for direktivimplementering.

Den gældende bestemmelse indeholder regler om, at kommuner og regioner kan indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet. Statslige myndigheders udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. er ikke omfattet af telelovens § 60 a.

Den foreslåede ændring af *overskriften* til telelovens kapitel 21 a er en følge af, at anvendelsesområdet for bestemmelsen i telelovens § 60 a udvides til at omfatte statslige myndigheder. Med lovforslaget foreslås det, at bestemmelsen i telelovens § 60 a udvides til at omfatte alle offentlige myndigheder. Med offentlige myndigheder menes de almindelige offentlige forvaltningsmyndigheder, herunder kommuner, regioner og statslige myndigheder, herunder styrelser og direktorater m.v. Herefter vil offentlige myndigheder kunne indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet. Med lovforslaget indføres endvidere som noget nyt regler om, at Energistyrelsen fører tilsyn med statslige myndigheders overholdelse af reglerne i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a. Energistyrelsen bemyndiges også til at fastsætte regler om styrelsens tilsyn. Med lovforslaget indføres endvidere som noget nyt en hjemmel for klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler om metoder til fastsættelse af de markedsvilkår, hvorpå offentlige myndigheder kan indgå aftaler om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1.

De gældende regler for offentlige myndigheders lejefastsættelse i forbindelse med udlejning af arealer til digital infrastruktur kan skabe uigennemsigtige rammer for udbyderne, når de skal leje arealer til master og antenner hos forskellige typer offentlige myndigheder. Derfor foreslås det med lovforslaget at gøre det klart, at når offentlige myndigheder udlejer arealer til brug for digital infrastruktur, så skal det ske på markedsvilkår. Med den foreslåede ændring i overskriften til telelovens kapitel 21 a bliver det klart for alle offentlige myndigheder, at disse er omfattet af reglerne om udlejning af arealer til brug for master og antenner på markedsvilkår.

Til nr. 59

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a er ikke udtryk for direktivimplementering.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 60 a indebærer, at kommuner og regioner kan indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet. Statslige myndigheders udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. er ikke omfattet af telelovens § 60 a.

Alle offentlige myndigheder er underlagt statsstøttereglerne, som indebærer, at offentlige myndigheders udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. på bedre vilkår,

f.eks. lavere lejepris, end markedsvilkår, kan udgøre ulovlig statsstøtte. Statsstøtte er som udgangspunkt i strid med EU's regler for det indre marked, medmindre støtten kan tilrettelægges inden for rammerne af gruppefritagelsesforordningen, de minimis-forordningen eller i form af en støtteordning, der er anmeldt til og godkendt særskilt af Europa-Kommissionen, inden den gennemføres. Såfremt der er tale om udlejning på markedsvilkår, vil lejeforholdet omvendt falde uden for statsstøttereglerne.

Offentlige myndigheder, når de udøver økonomisk aktivitet, som har betydning for konkurrencen, er også underlagt konkurrencereglerne. Det indebærer, at en offentlig myndigheds udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. til en urimelig høj lejepris i tilfælde, hvor den offentlige myndigheds areal er eneste reelle valgmulighed for en udbyder af elektroniske kommunikationsnet at placere en mast eller en antenne, er i strid med konkurrencelovens forbud mod misbrug af dominerende stilling. Der henvises i den forbindelse til reglerne i konkurrencelovens § 11.

I forhold til statslige myndigheder, så vil departementet i et ministerium altid kunne føre tilsyn med en underliggende styrelse m.v. Det følger af den hierarkiske organisering af sådanne myndigheder og det over-/underordningsforhold, der i kraft heraf er mellem et ministerium og dets styrelser m.v. Herudover er statslige myndigheder underlagt Rigsrevisionens undersøgelseskompetence.

Det kommunale tilsyn varetages af Ankestyrelsen med Social- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed. Det kommunale tilsyn fører efter § 48 i lov om kommunernes styrelse tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Efter § 48 a i lov om kommunernes styrelse beslutter Ankestyrelsen selv, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag. Social- og Indenrigsministeriet er som led i det kommunale og regionale tilsyn ikke i almindelighed klageinstans over for Ankestyrelsen, men ministeriet kan af egen drift blandt andet efter § 53, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse tage spørgsmål om lovligheden af kommunale og regionale dispositioner eller undladelser, som Ankestyrelsen har udtalt sig om som tilsynsmyndighed, op til behandling, når ministeriet skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter. Tilsvarende gælder, hvis Ankestyrelsen har besluttet ikke at tage spørgsmål om lovligheden af kommunale og regionale dispositioner eller undladelser op til behandling.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1, medfører, at offentlige myndigheder kan indgå lejeaftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet. Udbydere har behov for at kunne opsætte deres antennesystemer på bygninger, høje konstruktioner eller master med henblik på etablering og udbygning af radiokommunikationsnettet. Endvidere kan der være tale om, at offentlige myndigheder udlejer et jordareal, hvor en udbyder kan etablere en mast til brug for opsætning af antennesystemer.

Bestemmelsen er en indholdsmæssig videreførelse af gældende ret i forhold til kommuner og regioner. Som noget nyt bliver statslige myndigheder omfattet af bestemmelsen. Bestemmelsen vil således omfatte alle offentlige myndigheder. Med offentlige myndigheder menes de almindelige offentlige forvaltningsmyndigheder, herunder både kommuner, regioner og statslige myndigheder, herunder styrelser og direktorater m.v.

Det bemærkes, at masteloven i dag giver kommuner hjemmel til at stille krav om fælles udnyttelse af master eller andre høje konstruktioner over 8,5 meter. Dermed kan kommunen f.eks. påbyde en udbyder af elektroniske kommunikationsnet at anvende en eksisterende mast i stedet for at opsætte sin egen og kan samtidig påbyde ejeren af denne mast at give andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet adgang hertil. Kommuners, regioners og statslige myndigheders master og høje konstruktioner m.v. er også omfattet af disse regler.

Masteloven regulerer i dag i øvrigt ikke kommunernes eller andre offentlige myndigheders mulighed for at udleje arealer, bygninger, høje konstruktioner eller master m.v. til udbydere af elektroniske kommunikationsnet. Masteloven kan således ikke i dag anvendes som hjemmel for sådanne aftaler om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner eller master m.v. Kommunernes mulighed herfor skal derfor vurderes efter de almindelige kommunalretlige grundsætninger om kommunernes opgavevaretagelse (de såkaldte kommunalfuldmagtsregler). Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a indføres der dog nu en pligt for offentlige myndigheder, der kontrollerer fysisk infrastruktur og gadeinventar, til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur og adgang til gadeinventar fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1, fastsættes, at kommuner, regioner og statslige myndigheder kan indgå aftaler om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet på markedsvilkår. Det er den enkelte offentlige myndigheds ansvar at sikre, at myndighedens arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. udlejes på markedsvilkår. Vurderingen af, om et areal, en bygning, en høj konstruktion, en mast m.v. udlejes på markedsvilkår, foretages konkret på baggrund af de konkrete forhold og hensyn, der gør sig gældende.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1, regulerer ikke, hvilke økonomiske, regnskabsmæssige eller juridiske principper der skal lægges til grund ved vurderingen af, hvad der er markedsvilkår, idet dette i høj grad afhænger af de forhold og hensyn, der gør sig gældende i den konkrete situation. Offentlige myndigheder kan undtagelsesvist og efter en konkret vurdering fastsætte en meget lav eller ingen leje i tilfælde, hvor den offentlige myndighed vurderer, at en meget lav eller ingen leje i det konkrete tilfælde reelt afspejler markedsvilkårene for udlejning af det pågældende areal, bygning, høje konstruktion, mast m.v. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor antallet af potentielle lejere af det pågældende areal, bygning, høje konstruktion, mast m.v. er meget lavt. Den offentlige myndighed skal i disse tilfælde være særligt opmærksom på statsstøtteregele. Lejevilkårene, herunder lejeprisen, vil også være underlagt de almindelige krav om saglighed, ikkediskrimination og konkurrencefordrejning m.v.

Energistyrelsen har udarbejdet en vejledning om markedisleje ved udlejning af arealer til brug for digital infrastruktur. Vejledningen beskriver mulige metoder til, hvordan offentlige myndigheder kan fastsætte en lejepris på markedsvilkår, når myndigheden lejer arealer ud til udbydere af elektroniske kommunikationsnet bl.a. med henblik på etablering af master eller opsætning af antennesystemer.

Bestemmelsen regulerer ikke, hvorvidt og i hvilket omfang eksisterende kontrakter om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. til brug for udbygningen af

radiokommunikationsnet vil kunne kræves genforhandlet i anledning af lovændringen. Dette vil bero på den konkrete kontrakt og kontraktretlige regler i øvrigt. Kan der i et konkret tilfælde kræves genforhandling, medfører forslaget ikke, at aftalevilkår, herunder en aftalt lejepris, nødvendigvis skal ændres, da lovforslaget ikke tilsigter at regulere allerede indgåede aftaler om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v.

Med de gældende regler på området kan henholdsvis kommuner og regioner på den ene side og statslige myndigheder på den anden side udleje arealer til brug for opsætning af master og antenner til udbydere af elektroniske kommunikationsnet på forskellige vilkår. Selvom statslige myndigheder de facto skal tage en lejepris på markedsvilkår ved udlejning af arealer for at agere i overensstemmelse med statsstøttereglerne, så fremgår det af budgetvejledningen, at statslige myndigheders lejeindtægter skal fastsættes således, at det for staten bedst mulige økonomiske resultat opnås. Det kan skabe uigennemsigtige rammer for udbyderne, når de skal leje arealer til master og antenner hos forskellige typer offentlige myndigheder. Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1, skal sikre, at alle offentlige myndigheder udlejer arealer til master og antenner på markedsvilkår, hvilket er med til at skabe ensartede og gennemsigtige rammer for offentlige myndigheders udlejning af arealer til brug for opsætning af master og antenner.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2, er ny og indebærer, at Energistyrelsen fører tilsyn med, at de aftaler, som statslige myndigheder indgår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet, bliver indgået på markedsvilkår i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1. Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2, indebærer endvidere, at Energistyrelsen fører tilsyn med, at statslige myndigheder overholder de regler om metoder til fastsættelse af markedsvilkår, som klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at fastsætte i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 3. Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2, bemyndiges Energistyrelsen endvidere til at kunne fastsætte regler om tilsynet, herunder regler om hvordan tilsynet gennemføres, hvilke afgørelser Energistyrelsen kan træffe, om frister for styrelsens behandling af sager som led i tilsynet, om oplysningspligt og pligt til indsendelse af materiale til brug for tilsynet.

Der ændres ikke i Det kommunale tilsyn, som varetages af Ankestyrelsen med Social- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed, med den foreslåede bestemmelse. Det vil sige, at Det kommunale tilsyn følger det almindelige klage- og tilsynssystem.

Energistyrelsens tilsyn i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2, kan f.eks. udøves på baggrund af en klage fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller fra en statslig myndighed om, at en aftale, jf. stk. 1, ikke er indgået på markedsvilkår, eller at en statslig myndighed ikke overholder de regler om metoder til fastsættelse af markedsvilkår, som klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte i medfør af den foreslåede stk. 3.

Energistyrelsen kan også selv rejse en sag om manglende overholdelse af de foreslåede bestemmelser i telelovens § 60 a, stk. 1 og stk. 3, hvis styrelsen i øvrigt bliver opmærksom på, at aftaler mellem statslige myndigheder og udbydere af elektroniske kommunikationsnet ikke er indgået på markedsvilkår, eller at en statslig myndighed, i det omfang bemyndigelsen i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 3 bliver udmøntet, ikke overholder de regler om

metoder til fastsættelse af markedsvilkår, som klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte. Energistyrelsen beslutter selv, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag.

Som led i Energistyrelsens tilsyn med, at aftaler, jf. den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1, er indgået på markedsvilkår, vil styrelsen tage udgangspunkt i styrelsens vejledning om markedsleje ved udlejning af arealer til brug for digital infrastruktur. Vejledningen beskriver mulige metoder til, hvordan offentlige myndigheder kan fastsætte en lejepris på markedsvilkår, når myndigheden lejer arealer ud til udbydere af elektroniske kommunikationsnet bl.a. med henblik på etablering af master eller opsætning af antennesystemer.

Energistyrelsen skal som led i sin behandling af en sag foretage en konkret vurdering af, om en aftale mellem en statslig myndighed og en udbyder af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af et areal er indgået på markedsvilkår. Vurderingen skal foretages under hensyntagen til de specifikke hensyn, forhold og omstændigheder, der gør sig gældende for det konkrete areal.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2, 2. punktum, gives Energistyrelsen bemyndigelse til at fastsætte regler om tilsynet efter den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2, 1. punktum, herunder regler om, hvordan tilsynet gennemføres, hvilke afgørelser Energistyrelsen kan træffe, om frister for styrelsens behandling af sager som led i tilsynet, om oplysningspligt og pligt til indsendelse af materiale til brug for tilsynet.

Energistyrelsen vil eksempelvis kunne fastsætte, hvordan styrelsen gennemfører sit tilsyn. Energistyrelsen vil kunne føre et reaktivt tilsyn. Det vil sige, at der kan indgives en klage fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller fra en statslig myndighed om, at en aftale ikke er indgået på markedsvilkår, eller at en statslig myndighed ikke overholder de regler om metoder til fastsættelse af markedsvilkår, som klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 3. Energistyrelsen vil f.eks. også selv kunne rejse en sag om manglende overholdelse af den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 60 a, stk. 1, og om manglende overholdelse af de regler om metoder til fastsættelse af markedsvilkår, som klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 3, hvis styrelsen i øvrigt bliver opmærksom på, at aftaler mellem statslige myndigheder og udbydere af elektroniske kommunikationsnet ikke er indgået på markedsvilkår, eller at en statslig myndighed ikke overholder de regler om metoder til fastsættelse af markedsvilkår, som klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte.

Energistyrelsen vil eksempelvis også kunne fastsætte, hvilke afgørelser og reaktionsmuligheder der vil blive tillagt Energistyrelsen i forbindelse med styrelsens tilsyn på baggrund af en klage om manglende overholdelse af reglerne i de foreslåede bestemmelser i mastelovens § 60 a, stk. 1 og 3, og i sager, som styrelsen af egen drift rejser. Energistyrelsen vil eksempelvis kunne fastsætte, at styrelsen kan træffe afgørelse om, at en aftale mellem en statslig myndighed og en udbyder af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af et areal er eller ikke er indgået på markedsvilkår, herunder påbyde, at aftalen bliver indgået på markedsvilkår. Energistyrelsen vil eksempelvis også kunne fastsætte, at styrelsen kan påbyde en statslig myndighed at benytte de metoder til fastsættelse af markedsvilkår, som klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 3. Energistyrelsen vil eksempelvis også kunne fastsætte, at styrelsen kan udstede påbud for manglende overholdelse af reglerne i de foreslåede bestemmelser i telelovens § 60 a, stk. 1 og 3, og udstede påbud for manglende overholdelse af regler om oplysningspligt og regler om pligt til at indsende materiale til styrelsen som led i

styrelsens tilsyn, som styrelsen kan fastsætte i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2.

Energistyrelsen vil eksempelvis også kunne fastsætte, hvilke frister der skal gælde for styrelsens behandling af en klage indgivet til styrelsen eller for styrelsens behandling af sager, som styrelsen af egen drift rejser som led i sit tilsyn.

Herudover vil Energistyrelsens eksempelvis også kunne fastsætte en pligt for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og for statslige myndigheder til at give Energistyrelsen de oplysninger og det materiale, som styrelsen skønner relevant for behandlingen af en sag som led i tilsynet, herunder fastsætte hvilke oplysninger og hvilket materiale, styrelsen kan anmode om. Energistyrelsen vil i den forbindelse eksempelvis også kunne fastsætte regler om udstedelse af påbud for manglende efterkommelse af styrelsens anmodninger om oplysninger og materiale. I konkrete sager, som måtte blive indbragt for Energistyrelsen, eller som styrelsen rejser af egen drift, skal styrelsen kunne træffe afgørelse på et tilstrækkeligt oplyst grundlag.

Med den foreslåede ændring i telelovens § 81, stk. 2, skabes der samtidig hjemmel til, at der i regler fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelserne i de fastsatte regler. Hermed vil manglende overholdelse af de pligter, herunder eksempelvis oplysningspligter, som styrelsen kan fastsætte regler om, kunne straffes med bøde.

Med fastsættelse af reglerne om tilsynet vil det blive tydeligt, hvordan Energistyrelsen vil kunne gennemføre sit tilsyn, hvilke tidsfrister der gælder for styrelsens behandling af klager, hvordan styrelsen kan reagere i forhold til manglende overholdelse af reglerne, og hvilke oplysningspligter og pligter til indsendelse af materiale til brug for styrelsens gennemførelse af tilsynet og behandling af klager, herunder hvilke sanktioner, der kan iværksættes ved manglende overholdelse af sådanne pligter m.v.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1, indføres en pligt for statslige myndigheder til, i det omfang en statslig myndighed udlejer arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. til digital infrastruktur, at indgå aftaler på markedsvilkår. Statslige myndigheders lejefastsættelse er i dag reguleret i budgetvejledningen, hvoraf det fremgår, at statslige myndigheders lejeindtægter skal fastsættes således, at det for staten bedst mulige økonomiske resultat opnås. Når der med lovforslaget indføres en pligt for statslige myndigheder til at indgå sådanne aftaler på markedsvilkår, så skal der være en tilsynsmyndighed, som kan sikre overholdelse af forpligtelsen på hurtig og effektiv vis.

Med den foreslåede bestemmelse sikres det, at Energistyrelsen som tilsynsmyndighed kan behandle og træffe afgørelse i sager om indgåelse af aftaler mellem statslige myndigheder og udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer til digital infrastruktur på markedsvilkår.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 3, er ny og giver klima-, energi- og forsyningsministeren hjemmel til at fastsætte regler om metoder til fastsættelse af de markedsvilkår, hvorpå offentlige myndigheder kan indgå aftaler om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1.

Med bestemmelsen vil klima-, energi- og forsyningsministeren i en bekendtgørelse kunne fastsætte en eller flere specifikke metoder, som offentlige myndigheder, herunder både kommuner, regioner og statslige myndigheder, herunder styrelser og direktorater m.v., der lejer arealer ud til udbydere af elektroniske kommunikationsnet til brug for opsætning af master eller antenner, skal benytte til at beregne en lejepris på markedsvilkår for et konkret areal.

Energistyrelsen har udarbejdet en vejledning om markedisleje ved udlejning af arealer til brug for digital infrastruktur. Vejledningen beskriver mulige metoder til, hvordan offentlige myndigheder kan fastsætte en lejepris på markedsvilkår, når myndigheden lejer arealer ud til udbydere af elektroniske kommunikationsnet bl.a. med henblik på etablering af master eller opsætning af antennesystemer. Metoderne i vejledningen er eksempler på beregningsmetoder, som en eventuel regulering i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 3, vil kunne indeholde. Da der er tale om en vejledning, som myndighederne ikke er forpligtede til at følge, er der risiko for, at vejledningen ikke anvendes og dermed ikke sikrer en ensartet praksis for prisfastsættelse for leje af offentlige arealer. Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 3, skal, hvis hjemlen udmøntes, være med til at sikre fuldstændig klarhed, ensartethed og gennemsigtighed i forhold til de beregningsmetoder til fastsættelse af markedsvilkår, som offentlige myndigheder benytter i deres lejefastsættelse. Det er til gavn for både den pågældende offentlige myndighed og udbydere af elektroniske kommunikationsnet i forbindelse med en aftaleindgåelse om udlejning af arealer til master og antenner. Udmøntningen af bestemmelsen vil blive aktuel, hvis vejledningen ikke i tilstrækkelig grad kan skabe en mere klar, ensartet og gennemsigtig praksis for offentlige myndigheders fastsættelse af lejepriser.

Såfremt hjemlen bliver udnyttet, vil ministeren kunne regulere, hvilke metoder offentlige myndigheder skal benytte til fastsættelse af markedsvilkår for de aftaler, som offentlige myndigheder indgår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om leje af arealer til f.eks. master og antenner. Ministeren vil således kunne regulere, hvilke økonomiske og juridiske principper, der skal lægges til grund ved en vurdering af, hvad der er markedsvilkår. En af metoderne i vejledningen omhandler lejeprisfastsættelse på grundlag af den offentlige vurdering. I den forbindelse bemærkes det, at såfremt hjemlen skal udmøntes, så forventes dette tidligst at kunne ske, når et nyt ejendomsvurderingssystem er fuldt ud implementeret og i brug.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil f.eks. kunne fastsætte en eller flere beregningsmetoder, der hver især finder anvendelse på alle typer af arealer til brug for opsætning af master og antenner, eller fastsætte en eller flere metoder, der hver især kan anvendes på bestemte afgrænsede typer af arealer. Det kunne f.eks. være en metode til brug for arealer til opsætning af en mast og en metode til brug for arealer til opsætning af antenner. Såfremt der fastsættes flere beregningsmetoder, der hver især finder anvendelse på alle typer af arealer, kan metoderne enten bygges op således, at den offentlige myndighed har frit valg af metode under hensyn til, at den offentlige myndighed skal benytte den metode, der bedst afspejler markedsvilkårene for det pågældende areal, eller således at metoderne er indbyrdes prioriteret.

Til nr. 60

Det gældende kapitel 21 b i teleloven har overskriften "Offentlige myndigheders og institutioners adgang til etablering af wi-fi-hotspots". Kapitlet indeholder bestemmelserne § 60 b og § 60 c, som fastsætter reglerne for offentlige myndigheders og institutioners, herunder kommuners, etablering af wi-fi-hotspots på udendørs steder med aktiviteter rettet mod international turisme og på steder, hvor

en offentlig myndighed institution har fået støtte fra Europa-Kommissionen til etablering af et wi-fi-hotspot.

Kapitlet foreslås fremover at indeholde bestemmelserne § 60 b og § 60 c, jf. nr. 3. Det foreslås, at der ikke i disse bestemmelser fremover fastsættes regler for etablering af wi-fi-hotspots, men at der i stedet fastsættes regler for en trådløs adgang til internettet gennem bl.a. et radiobaseret lokalnet, som stilles til rådighed for offentligheden.

For at afspejle indholdet i bestemmelserne i det foreslåede nr. 3, foreslås det at ændre *overskriften* på kapitel 21 b til: ”Offentlige myndigheders og institutioners mulighed for at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden”.

Til nr. 61

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 b, stk. 1, er ny og giver offentlige myndigheder og institutioner mulighed for at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden på institutionens lokaliteter eller i områder tæt herpå. Bestemmelsen implementerer artikel 56, stk. 6, litra a, i teledirektivet.

Efter de uskrevne regler i kommunalfuldmagten antages det, at en kommune som udgangspunkt ikke uden lovhjælp kan drive handel, håndværk, industri og finansiel virksomhed.

Det er således ikke en kommunal opgave efter kommunalfuldmagtsreglerne at drive erhvervsvirksomhed, herunder generelt at stille elektroniske kommunikationstjenester til rådighed for borgerne. Efter kommunalfuldmagtsreglerne vil en kommune dog kunne etablere elektroniske kommunikationstjenester til eget brug, herunder til kommunens institutioner m.v., og hvor den kommunale opgaveløsning begrundes det, kan en kommune stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for andre, men til en begrænset personkreds.

Kommuner har således ikke efter kommunalfuldmagtsreglerne mulighed for at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden, idet det kan betragtes således, at kommunen driver erhvervsvirksomhed i konkurrence med private udbydere af elektroniske kommunikationstjenester.

Kommuner har dog efter telelovens § 60 b mulighed for at tilbyde gratis wi-fi i områder, hvor der er aktiviteter rettet mod international turisme. Adgangen hertil kan gives i 1 time pr. døgn pr. apparat, og der skal være tale om udendørs dækning. Herudover må der ikke være tale om et sammenhængende net i et større område, og kommunen skal købe wi-fi-adgangen af en privat udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Herudover har kommuner efter telelovens § 60 c i teleloven mulighed for at give offentligheden gratis adgang til wi-fi-hotspots på kommunens egne adresser eller på offentligt tilgængelige steder. Det er en forudsætning, at kommunen har opnået hel eller delvis støtte til etableringen af wi-fi-hotspottet fra Europa-Kommissionen. Herudover må der ikke være tale om et sammenhængende net i et større område, og kommunen skal købe etableringen og driften af wi-fi-hotspottet af en privat udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Kommuner har endvidere efter telelovens § 60 c i teleloven mulighed for at etablere wi-fi-hotspots og stille dem til rådighed for offentligheden, hvis kommunen har ansøgt Europa-Kommissionen om støtte til etableringen, men har fået afslag herpå. Kommunen skal i så fald give klima-, energi- og forsyningsministeren besked om den planlagte etablering af wi-fi-hotspottet inden for 45 dage efter afslaget på støtte.

Staten og regionerne har efter telelovens § 60 c i teleloven mulighed for at give offentligheden gratis adgang til wi-fi-hotspots på statens eller regionens egne adresser eller på offentligt tilgængelige steder. Det er en forudsætning, at staten eller regionen har opnået hel eller delvis støtte til etableringen af wi-fi-hotspottet fra Europa-Kommissionen. Herudover må der ikke være tale om et sammenhængende net i et større område, og staten eller regionen skal købe etableringen og driften af wi-fi-hotspottet af en privat udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Der findes endvidere anden lovgivning, som giver adgang til indendørs at etablere en trådløs adgang til internettet. Det gælder f.eks. efter biblioteksloven, hvorefter biblioteker for at fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet skal stille internet til rådighed for brugerne. Andre offentlige institutioner, herunder f.eks. hospitaler, har imidlertid ikke i dag en hjemmel til at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden på pladser m.v.

Efter den foreslåede bestemmelse kan offentlige myndigheder og institutioner stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden. Ved offentlige myndigheder forstås almindelige offentlige forvaltningsmyndigheder, herunder kommuner, regioner og statslige myndigheder, herunder styrelser og direktorater. Ved offentlige institutioner forstås enheder under en offentlig myndighed, som ikke udfører myndighedsopgaver, men f.eks. driftsopgaver. Det kan f.eks. være en skole eller et hospital.

Den trådløse adgang til internettet skal gives gennem et radiobaseret lokalnet, som myndigheden eller institutionen benytter på lokaliteten til brug for ansatte, gæster eller besøgende. Det kan f.eks. være til brug for borgere, som på stedet kan tilgå forskellige lokale digitale tjenester, som den offentlige myndighed eller institution tilbyder.

Ved et radiobaseret lokalnet forstås et trådløst adgangssystem med lav effekt og lille rækkevidde, der har en lav risiko for at forstyrre andre sådanne systemer etableret i nærheden af andre brugere, og som anvender harmoniserede radiofrekvenser på et ikkeeksklusivt grundlag, jf. den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 7.

Offentlige myndigheder eller institutioner vil alene kunne stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden gennem et radiobaseret lokalnet, hvis den offentlige myndighed eller institution også benytter det radiobaserede lokalnet på lokaliteten til anden brug f.eks. for at kunne tilbyde lokale digitale tjenester.

Offentlige myndigheder og institutioner kan for det første stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden på myndighedens eller institutionens lokaliteter. Ved lokaliteter forstås hovedsageligt en adresse med en eller flere bygninger, som myndigheden eller institutionen råder over f.eks. et rådhus. En lokalitet kan dog også være en matrikel uden en bygning, som den offentlige myndighed eller institution råder over.

For det andet kan offentlige myndigheder og institutioner stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden i et offentligt tilgængeligt område, som ligger tæt på myndighedens eller institutionens lokalitet. Ved et område, som ligger tæt på den offentlige myndigheds eller institutions lokalitet, forstås et område, som støder op til den offentlige myndighed eller institution f.eks. et rådhus med en plads foran. Et område kan dog også ligge tæt på en myndigheds eller institutions lokalitet uden at støde op til lokaliteten, hvis det ligger i umiddelbar nærhed af myndighedens eller institutionens adresse f.eks. et rådhus med en tilhørende offentlig tilgængelig have, som alene er adskilt af f.eks. en vej.

Bestemmelsen fastsætter ikke, hvilken maksimal størrelse området tæt på den offentlige myndigheds eller institutions lokalitet kan have, men der vil være tale om et område, som er afgrænset i forhold til andre tilstødende områder f.eks. en plads i forbindelse med rådhus, som er afgrænset af omkringliggende veje, eller en have, som er afgrænset af et hegn.

Det en forudsætning for, at en offentlig myndighed eller institution kan stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden, at det sker som et supplement til en tjeneste, som myndigheden eller institutionen udbyder på lokaliteten. Det vil sige, at den offentlige myndighed eller institution alene må stille en trådløs adgang til internettet til rådighed, hvis myndigheden eller institutionen udbyder en anden tjeneste på den pågældende lokalitet.

Den foreslåede bestemmelse er den primære bestemmelse, hvis offentlige myndigheder eller institutioner ønsker at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden. Det vil sige, at den offentlige myndighed eller institution i første omgang skal se på, om betingelserne i den foreslåede bestemmelse er opfyldte, inden den overvejer behovet for at anvende bestemmelserne i den foreslåede § 60 c. Hvis betingelserne i den foreslåede bestemmelse ikke er opfyldte, men hvis betingelserne i den foreslåede § 60 c er opfyldte, f.eks. fordi der er tale om et område, hvor der er aktiviteter rettet mod international turisme, eller hvor der er modtaget tilskud fra Europa-Kommissionen, vil telelovens § 60 c i stedet kunne anvendes.

Ifølge direktivets artikel 56, stk. 6, må de kompetente myndigheder ikke uberettiget begrænse udbuddet af adgangen til radiobaserede lokalnet til offentligheden i de situationer, som er beskrevet i litra a og b. Bestemmelsen i § 60 b foreslås indsat for at sikre, at denne adgang ikke bliver begrænset uberettiget.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre mere trådløs bredbåndskapacitet, da der forudses en stigning i efterspørgslen herpå. Den foreslåede bestemmelse vil skabe alternative løsninger til, at man trådløst kan få adgang til internettet, hvilket bl.a. også kan medvirke til at lette presset på behovet for mobildata.

Bestemmelsen udvider offentlige myndigheders og institutioners adgang til at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden i forhold til gældende ret.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 b, stk. 2, er ny og giver offentlige myndigheder og institutioner mulighed for at lade et radiobaseret lokalnet, som angivet i stk. 1, indgå i et fælles net af forskellige slutbrugeres radiobaserede lokalnet i et fælles net. Bestemmelsen implementerer artikel 56, stk. 6, litra b, i teledirektivet.

Efter de uskrevne regler i kommunalfuldmagten antages det, at en kommune som udgangspunkt ikke uden lovhjemmel kan drive handel, håndværk, industri og finansiell virksomhed.

Det er således ikke en kommunal opgave efter kommunalfuldmagtsreglerne at drive erhvervsvirksomhed, herunder generelt at stille elektroniske kommunikationstjenester til rådighed for borgerne. Efter kommunalfuldmagtsreglerne vil en kommune dog kunne etablere elektroniske kommunikationstjenester til eget brug, herunder til kommunens institutioner m.v., og hvor den kommunale opgaveløsning begrundet det, kan en kommune stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for andre, men til en begrænset personkreds.

Kommuner har således ikke efter kommunalfuldmagtsreglerne mulighed for at lade et radiobaseret lokalnet indgå i et fælles net af radiobaserede lokalnet, idet det kan betragtes således, at kommunen driver erhvervsvirksomhed i konkurrence med private udbydere af elektroniske kommunikationstjenester.

Hvis regionerne eller staten vil lade et radiobaseret lokalnet indgå i et fælles net af radiobaserede lokalnet kræver det en lovhjemmel.

Efter den foreslåede bestemmelse har offentlige myndigheder og institutioner mulighed for at lade et radiobaseret lokalnet indgå i et fælles net af forskellige slutbrugeres radiobaserede lokalnet med henblik på herigennem at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed indbyrdes for hinanden slutbrugerne imellem eller for offentligheden.

Der kan både være tale om et fælles net bestående af forskellige slutbrugeres radiobaserede lokalnet, som en offentlig myndighed eller institution har taget initiativ til at samle, eller som en ikkestatslig organisation, f.eks. en NGO, har taget initiativ til at samle.

Ved offentlige myndigheder forstås almindelige offentlige forvaltningsmyndigheder, herunder kommuner, regioner og statslige myndigheder, herunder styrelser og direktorater. Ved offentlige institutioner forstås enheder under en offentlig myndighed, som ikke udfører myndighedsopgaver, men f.eks. driftsopgaver. Det kan f.eks. være en skole eller et hospital.

Ved et radiobaseret lokalnet forstås et trådløst adgangssystem med lav effekt og lille rækkevidde, der har en lav risiko for at forstyrre andre sådanne systemer etableret i nærheden af andre brugere, og som anvender harmoniserede radiofrekvenser på et ikkeeksklusivt grundlag, jf. den foreslåede bestemmelse i § 2, nr. 7, jf. det foreslåede nr. 3.

Slutbrugere er i § 2, nr. 3, i teleloven defineret som: ”Bruger af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som ikke på kommercielt grundlag stiller de pågældende elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til rådighed for andre.”

Et fælles net af forskellige radiobaserede lokalnet består af en række slutbrugere eller forskellige offentlige myndigheder, som stiller deres radiobaserede lokalnet til rådighed for hinanden eller for offentligheden. Det kan også være en kombination af slutbrugere og offentlige myndigheder eller institutioner. Bestemmelsen fastsætter ikke et loft over, hvor mange radiobaserede lokalnet der kan indgå i et fælles net.

Ved et fælles net af radiobaserede lokalnet forstås, at en bruger af de pågældende radiobaserede lokalnet kan bevæge sig fra dækningsområdet for det ene net til dækningsområdet for et andet net uden f.eks. at skulle logge ind på ny.

En offentlig myndighed eller institution vil ikke kunne lade et eventuelt radiobaseret lokalnet, som ikke er tilknyttet myndighedens eller institutionens lokalitet eller et område tæt herpå, indgå i et fælles net. Det er ikke en forudsætning, at det radiobaserede lokalnet er stillet rådighed for offentligheden for at kunne indgå i et fælles net, idet formålet med det fælles net alene kan være at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for de deltagende slutbrugere, men ikke nødvendigvis for offentligheden.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at give offentlige myndigheder og institutioner mulighed for at medvirke til at sikre mere trådløs bredbåndskapacitet, da der forudses en stigning i efterspørgslen herpå. Den foreslåede bestemmelse vil kunne medvirke til at skabe alternative løsninger til, at man trådløst kan få adgang til internettet, hvilket bl.a. også kan medvirke til at lette presset på behovet for mobildata.

Den foreslåede bestemmelse udvider offentlige myndigheders og institutioners muligheder for at medvirke til at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden i forhold til gældende ret.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 b, stk. 3, er ny og giver klima-, energi- og forsyningsministeren hjemmel til i særlige tilfælde at fastsætte regler om krav til eller begrænsninger i den trådløse adgang til internettet efter det foreslåede stk. 1.

Efter telelovens § 60 c, stk. 4, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte begrænsninger i wi-fi-adgangen for de kommuner, som ønsker at etablere wi-fi-hotspots efter at have fået afslag på EU-støtte, og efter stk. 5 kan ministeren fastsætte regler om begrænsninger i wi-fi-adgangen for de offentlige institutioner, som etablerer wi-fi-hotspots med EU-støtte.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan efter den foreslåede bestemmelse fastsætte regler om krav til eller begrænsninger i den trådløse adgang til internettet efter det foreslåede stk. 1. Det kan f.eks. være en tidsmæssig begrænsning i adgangen, eller det kan være en maksimal datamængde, som kan anvendes af hvert stykke udstyr f.eks. en mobiltelefon i et bestemt tidsrum. Krav og begrænsninger kan eventuelt fastsættes midlertidigt.

Ministeren kan fastsætte begrænsninger i den trådløse adgang til internettet i særlige tilfælde, hvor ministeren vurderer, at der kan være en risiko for, at den trådløse adgang til internettet vil kunne blive misbrugt af brugerne. Det kan f.eks. være naboer til internetadgangen, som bruger dette som erstatning for sin egen internetadgang, eller hvor der er risiko for, at nogle brugere benytter internetadgangen på en sådan måde f.eks. ved brug af store datamængder, at de væsentligt påvirker kvaliteten for andre brugere.

Når offentlige myndigheder og institutioner får adgang til at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed, er der en risiko for, at denne adgang vil kunne blive misbrugt af brugerne. Hvor den bagvedliggende aftale mellem den offentlige myndighed eller institution og internetudbyderen ikke indeholder begrænsninger i forhold til den offentlige myndigheds eller institutions anvendelse af internetadgangen, herunder myndighedens eller institutionens tilrådgivningsstilling af

internetadgangen efter det foreslåede stk. 1, kan der være behov for, at ministeren fastsætter regler for denne tilrådighedsstillelse.

I særlige tilfælde vil der således kunne blive fastsat begrænsninger i den internetadgang, som en offentlig myndighed eller institution kan stille til rådighed efter det foreslåede stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 c, stk. 1, viderefører med enkelte ændringer bestemmelsen i telelovens § 60 b, stk. 1. Bestemmelsen giver kommuner mulighed for at stille en gratis trådløs adgang til internettet til rådighed på udendørs steder, hvor der er aktiviteter rettet mod international turisme.

Efter telelovens § 60 b, stk. 1, har kommuner mulighed for at tilbyde gratis wi-fi i områder, hvor der er aktiviteter rettet mod international turisme. Adgangen hertil kan gives i 1 time pr. døgn pr. apparat, og der skal være tale om udendørs dækning. Herudover må der ikke være tale om et sammenhængende net i et større område, og kommunen skal købe wi-fi-adgangen af en privat udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Efter den foreslåede bestemmelse kan kommuner stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden på udendørs steder, hvor der er aktiviteter rettet mod international turisme. Den trådløse adgang kan f.eks. gives gennem et wi-fi-hotspot.

Den trådløse adgang til internettet skal være gratis. Det vil sige, at der ikke må opkræves nogen form for betaling f.eks. penge, persondata eller via reklamer. Den skal endvidere stilles til rådighed for offentligheden, hvorfor alle skal have mulighed for at benytte adgangen.

Ved aktiviteter rettet mod international turisme forstås f.eks. turistattraktioner og centrale pladser i byrummet og andre områder, hvor der forventes at være udenlandske turister. Det udelukker dog ikke, at andre end turister, der opholder sig i området, kan benytte sig af den tilbudte gratis adgang.

Hvis den offentlige myndighed eller institution råder over en eksisterende trådløs adgang til internettet f.eks. gennem wi-fi, som myndigheden eller institutionen benytter til andre formål, vil myndigheden eller institutionen efterfølgende eller sideløbende kunne vælge at stille denne adgang til rådighed for offentligheden, forudsat at det er på et udendørs sted med aktiviteter rettet mod international turisme, og at de øvrige krav og begrænsninger i de foreslåede stk. 3-5 er opfyldte.

Der er i bestemmelsen ændret i formuleringen således, at kommuner får adgang til at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden i stedet for at give adgang til et wi-fi-hotspot, som det er tilfældet i den gældende telelovens § 60 b, stk. 1.

I forhold til den foreslåede bestemmelse i § 60 b, stk. 1, vil den her foreslåede bestemmelse alene finde anvendelse, hvis betingelserne for at anvende § 60 b, stk. 1, ikke er opfyldt. Det kan f.eks. være, at der ikke er tale om en offentlig myndigheds eller institutions lokalitet eller et område tæt herpå, men at der tale om en havn med aktiviteter rettet mod international turisme.

Bestemmelsen udelukker ikke, at en kommune som offentlig myndighed eller institution kan stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden efter det foreslåede stk. 2 på f.eks. et

offentligt tilgængeligt sted, hvor der måtte være aktiviteter rettet mod international turisme, hvis kommunen opnår støtte hertil fra EU.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at der er overensstemmelse mellem denne bestemmelse og den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 b, stk. 1, som skal implementere artikel 56, stk. 6, litra b, i teledirektivet.

Ændringen i ordlyden, hvorefter adgang til at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden i stedet for at give adgang til et wi-fi-hotspot, som det er tilfældet i den gældende § 60 b, stk. 1, sikrer, at bestemmelsen er teknologineutral. Samtidig sikres det, at den foreslåede bestemmelse er i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 b, stk. 1, hvorefter der også kan stilles en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden, dog forudsat at dette sker gennem et radiobaseret lokalnet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 c, stk. 2, viderefører med enkelte ændringer bestemmelsen i telelovens § 60 c, stk. 1 og 2. Bestemmelsen giver offentlige myndigheder og institutioner mulighed for at stille en gratis trådløs adgang til internettet til rådighed på steder, hvor myndigheden eller institutionen har modtaget støtte til etableringen fra Europa-Kommissionen, eller hvor myndigheden eller institutionen har ansøgt om, men ikke har opnået støtte fra Europa-Kommissionen.

Efter telelovens § 60 c, stk. 1, har offentlige institutioner mulighed for at give offentligheden gratis adgang til wi-fi-hotspots på institutionens egne adresser eller på offentligt tilgængelige steder. Det er en forudsætning, at den offentlige institution har opnået hel eller delvis støtte til etableringen af wi-fi-hotspottet fra Europa-Kommissionen.

Kommuner har endvidere efter telelovens § 60 c, stk. 2, mulighed for at etablere wi-fi-hotspots og stille dem til rådighed for offentligheden, hvis kommunen har ansøgt Europa-Kommissionen om støtte til etableringen, men har fået afslag herpå.

Ved offentlige myndigheder forstås almindelige offentlige forvaltningsmyndigheder, herunder kommuner, regioner og statslige myndigheder, herunder styrelser og direktorater. Ved offentlige institutioner forstås enheder under en offentlig myndighed, som ikke udfører myndighedsopgaver, men f.eks. driftsopgaver. Det kan f.eks. være en skole eller et hospital.

Ved lokaliteter forstås hovedsageligt en adresse med en eller flere bygninger, som myndigheden eller institutionen råder over f.eks. et rådhus. En lokalitet kan dog også være en matrikel uden en bygning, som den offentlige myndighed eller institution råder over. Ved et udendørs offentligt tilgængeligt sted forstås f.eks. et torv eller en park.

Den trådløse adgang til internettet skal være gratis. Det vil sige, at der ikke må opkræves nogen form for betaling f.eks. penge, persondata eller via reklamer. Den skal endvidere stilles til rådighed for offentligheden, hvorfor alle skal have mulighed for at benytte adgangen.

Det er en forudsætning for muligheden for at stille en gratis trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden efter det foreslåede stk. 1, at den offentlige myndighed eller institution opnår støtte fra EU til etableringen. Etablering kan f.eks. omfatte indkøb af udstyr, opsætning af udstyr,

oprettelse af adgang til internettet m.v. Støtte fra EU kan f.eks. komme fra støtteordninger, som udspringer af Europa-Kommissionens Connecting Europe Facility 2 (CEF 2).

Det er ikke afgørende, om den relevante støtteordning også måtte tilbyde f.eks. økonomisk finansiering til andet end etableringen f.eks. til driften. Imidlertid er det afgørende, at der i så fald til hvert enkelt trådløst adgang til internettet f.eks. et wi-fi-hotspot ydes finansiering fra Europa-Kommissionen til at dække alle eller dele af omkostningerne til etablering afhængig af den enkelte støtteordning.

Det er en forudsætning for muligheden for at stille en gratis trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden efter det foreslåede stk. 2, at den offentlige myndighed eller institution har ansøgt om støtte til etableringen af den trådløse adgang til internettet f.eks. et wi-fi-hotspot hos Europa-Kommissionen, men ikke har opnået støtte. Etableringen af en trådløs adgang til internettet vil kunne ske i det område, som har været omfattet af den offentlige myndigheds eller institutions ansøgning om støtte fra Europa-Kommissionen f.eks. en park eller et torv.

Hvis den offentlige myndighed eller institution råder over en eksisterende trådløs adgang til internettet f.eks. gennem wi-fi, som myndigheden eller institutionen benytter til andre formål, vil myndigheden eller institutionen efterfølgende eller sideløbende kunne vælge at stille denne adgang til rådighed for offentligheden, forudsat at det er et sted, hvor myndigheden eller institutionen har fået støtte eller har søgt Europa-Kommissionen om støtte til etableringen, og at de øvrige krav og begrænsninger i de foreslåede stk. 3, 4 og 6 er opfyldte.

Det er i bestemmelsen foreslået at give offentlige myndigheder og institutioner, herunder kommuner, adgang til at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden i stedet for at give adgang til et wi-fi-hotspot, som det er tilfældet i den gældende § 60 c, stk. 1 i teleloven. Herudover foreslås det at lade alle offentlige myndigheder og institutioner og ikke alene kommuner være omfattet af stk. 2, stk. 2.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at der er overensstemmelse mellem denne bestemmelse og den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 b, stk. 1, som skal implementere artikel 56, stk. 6, litra b, i teledirektivet.

Ændringen i ordlyden, hvorefter adgang til at stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden i stedet for at give adgang til et wi-fi-hotspot, som det er tilfældet i den gældende § 60 c, stk. 1 og 2, sikrer, at bestemmelsen er teknologineutral. Samtidig sikres det, at den foreslåede bestemmelse er i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 b, stk. 1, hvorefter der også kan stilles en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden, dog forudsat at dette sker gennem et radiobaseret lokalnet.

De foreslåede bestemmelser i stk. 2, nr. 1 og 2, har en indholdsmæssig sammenhæng, da begge numre omfatter internetadgang i tilknytning til EU-støtte, men der skelnes i bestemmelsen mellem, om det er kommuner eller alle offentlige myndigheder og institutioner, som kan anvende de muligheder, som bestemmelserne giver. Med ændringen i bestemmelsen skelnes der ikke mellem de tilfælde, hvor det alene er en kommune, som har adgang til at stille en internetadgang til rådighed, og de tilfælde, hvor alle offentlige myndigheder og institutioner har denne mulighed, idet det foreslås, alle offentlige myndigheder og institutioner bliver omfattede af stk. 2, nr. 1 og 2.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 c, stk. 3, viderefører bestemmelserne i telelovens § 60 b, stk. 1, litra c, og § 60 c, stk. 1, nr. 3. Bestemmelsen fastsætter, at offentlige myndigheder og institutioner ikke må etablere et sammenhængende net i et større område.

Efter bestemmelserne i telelovens § 60 b, stk. 1, litra c, og § 60 c, stk. 1, nr. 3, er det et krav for, at henholdsvis en kommune og en offentlig institution kan etablere wi-fi-hotspots og stille adgangen hertil til rådighed for offentligheden, at henholdsvis kommunen og den offentlige institution ikke skaber et sammenhængende net i et større område.

Efter den foreslåede bestemmelse er det en forudsætning for muligheden for at stille en gratis trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden efter de foreslåede stk. 1 og 2, at der ikke er tale om, at den offentlige myndighed eller institution etablerer et sammenhængende net i et større område. Et større sammenhængende område vil f.eks. være hele centrum eller hele kvarterer i en by. Den offentlige myndighed eller institution må dog gerne stille en trådløs adgang til internettet til rådighed i et mindre sammenhængende område f.eks. i en park, på en havn, på en plads eller i en gade.

Det er ikke afgørende, om adgangen gives gennem et eller flere adgangspunkter. Det afgørende er alene, hvilken dækning der skabes med de pågældende adgangspunkter. Den samme offentlige myndighed eller institution må således ikke etablere flere forskellige trådløse adgange til internettet f.eks. gennem wi-fi-hotspots på en sådan måde, at dækningen heraf overlapper hinanden, og der dermed skabes en sammenhængende trådløs adgang til internettet i et større område.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 c, stk. 4, viderefører bestemmelserne i telelovens § 60 b, stk. 2, og § 60 c, stk. 1, nr. 4, i teleloven. Bestemmelsen fastsætter, at offentlige myndigheder og institutioner skal købe etablering og drift af den trådløse adgang til internettet af en privat udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Efter bestemmelserne i telelovens § 60 b, stk. 2, og § 60 c, stk. 1, nr. 4, er det et krav for, at henholdsvis en kommune og en offentlig institution kan etablere wi-fi-hotspots og stille adgangen hertil til rådighed for offentligheden, at henholdsvis kommunen og den offentlige institution køber etablering og drift af wi-fi-hotspottet af en privat udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Den foreslåede bestemmelse fastsætter et krav om, at den offentlige myndighed eller institution skal købe etablering og drift af den trådløse adgang til internettet efter de foreslåede stk. 1 og 2, af en privat udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, og at dette sker på almindelige markedsvilkår. Det betyder f.eks., at de offentlige myndigheder eller institutioner ikke må betale overpris for etablering og drift af den trådløse adgang til internettet.

Køb af en trådløs adgang til internettet omfatter etablering, herunder opsætning af adgangspunkter, den tilknyttede internetadgang og den efterfølgende drift af nettet, herunder vedligeholdelse. Det vil sige, at myndigheden eller institutionen ikke selv må eje eller drive infrastrukturen, men at denne ejes og drives af en privat udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 c, stk. 5, viderefører bestemmelsen i telelovens § 60 b, stk. 1, litra a. Bestemmelsen fastsætter, at kommuner alene må stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden på udendørs steder, hvor der er aktiviteter rettet mod international turisme 1 time pr. døgn pr. stykke udstyr.

Efter bestemmelsen i telelovens § 60 b, stk. 1, litra a, er det et krav for, at en kommune kan etablere wi-fi-hotspots på udendørs steder, hvor der er aktiviteter rettet mod international turisme og stille adgangen hertil gratis til rådighed for offentligheden, at adgangen maksimalt gives i en time pr. døgn pr. apparat.

Efter den foreslåede bestemmelse må en kommune maksimalt stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden på udendørs steder, hvor der er aktiviteter rettet mod international turisme, i 1 time pr. døgn pr. stykke udstyr. Ved udstyr forstås slutbrugerudstyr, der kan benytte en trådløs internetadgang, bl.a. mobiltelefoner, tablets og bærbare computere. Adgangsbegrænsningen kan f.eks. ske ved brug af cookies, som er en lille tekstfil, der giver mulighed for at lagre oplysninger eller tilgå allerede lagrede oplysninger på brugerens computer, mobiltelefon eller tablet. Tidbegrænsningen gælder samlet for den enkelte kommune, hvilket vil sige, at der ikke må gives adgang i mere end 1 time pr. døgn pr. stykke udstyr, selvom kommunen måtte stille en trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden flere forskellige steder.

Der foreslås en ændring i ordlyden i stk. 5 i forhold til den gældende bestemmelse fra apparat til udstyr.

Ændringen i ordlyden fra apparat til udstyr skyldes, at betegnelsen apparat i lov nr. 260 af 16. marts 2016 om radioudstyr og elektromagnetiske forhold dækker over udstyr, som ikke anvender radiofrekvenser, hvilket ikke stemmer overens med den type udstyr, som foreslås omfattet af stk. 5, og som netop skal kunne anvende radiofrekvenser for at kunne gøre brug af en trådløs adgang til internettet. Den foreslåede ændring er således alene af ordensmæssig karakter.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 c, stk. 6, nr. 1, er ny og fastsætter, at den offentlige myndighed eller institution for at kunne stille en trådløs adgang til internettet til rådighed efter det foreslåede stk. 2, nr. 2, skal have opfyldt kriterierne for at ansøge om støtte hos Europa-Kommissionen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 c, stk. 6, nr. 2, viderefører bestemmelsen i telelovens § 60 c, stk. 3. Bestemmelsen fastsætter, at offentlige myndigheder eller institutioner skal give klima-, energi- og forsyningsministeren besked om, at myndigheden eller institutionen planlægger at stille en gratis trådløs adgang til internettet til rådighed uden støtte fra Europa-Kommissionen efter det foreslåede stk. 2, litra b.

Efter bestemmelsen i telelovens § 60 c, stk. 2, er det et krav for, at en offentlig institution kan etablere wi-fi-hotspots, hvor denne har fået afslag på støtte fra Europa-Kommissionen til etableringen, at institutionen giver klima-, energi- og forsyningsministeren herom inden for 45 dage efter afslaget.

Kravet om, at institutionen skal have opfyldt ansøgningskriterierne, følger af bemærkningerne til bestemmelsen i telelovens § 60 c, stk. 2, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg B, L 41, tilføjelse til betænkning, side 2.

Efter det foreslåede litra a, er det en forudsætning for, at offentlige myndigheder og institutioner kan stille en gratis trådløs adgang til internettet til rådighed efter det foreslåede stk. 2, nr. 2, at myndigheden eller institutionen har opfyldt kriterierne for at ansøge om støtte hos Europa-Kommissionen, men at årsagen til, at myndigheden eller institutionen ikke har opnået støtte, skyldes andre forhold f.eks. at der ikke har været tilstrækkelige støttemidler til, at alle ansøgere kunne få del i støtten. Det vil f.eks. kunne være tilfældet med en ordning, hvor støtten søges efter et først til mølle-princip, og hvor en kommune ikke kom blandt de første i forbindelse med tildelingen af støtte.

Efter det foreslåede nr. 2, er det endvidere en forudsætning, at den offentlige myndighed eller institution giver klima-, energi- og forsyningsministeren besked om, at myndigheden eller institutionen planlægger at stille en gratis trådløs adgang til internettet til rådighed uden støtte fra Europa-Kommissionen efter det foreslåede stk. 2, nr. 2. Ministeren skal have modtaget denne besked senest 45 dage, efter Europa-Kommissionen har meddelt, at den pågældende offentlige myndighed eller institution ikke har opnået hel eller delvis støtte til etableringen af internetadgangen. Hvis ministeren ikke modtager meddelelse fra den offentlige myndighed eller institution inden for de 45 dage, vil myndigheden eller institutionen ikke kunne stille en gratis trådløs adgang til internettet til rådighed for offentligheden.

Bestemmelsen i det foreslåede stk. 6, nr. 1, om, at en offentlig myndighed eller institution skal have opfyldt ansøgningskriterierne, er ny i forhold til den gældende bestemmelse i telelovens § 60 c, stk. 2. Kravet om, at ansøgningskriterierne skal være opfyldt, følger dog af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 c, men det foreslås, at dette i stedet fremgår af den foreslåede lovbestemmelse. Hermed gør det klart, at der er tale om betingelse for at kunne stille en trådløs adgang til rådighed for offentligheden.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 c, stk. 7, viderefører bestemmelserne i telelovens § 60 c, stk. 4 og 5. Bestemmelsen giver klima-, energi- og forsyningsministeren hjemmel til at fastsætte regler om krav til eller begrænsninger i den trådløse adgang til internettet efter det foreslåede stk. 2.

Efter telelovens § 60 c, stk. 4, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte begrænsninger i wi-fi-adgangen for de kommuner, som ønsker at etablere wi-fi-hotspots efter at have fået afslag på EU-støtte, og efter stk. 5 kan ministeren fastsætte regler om begrænsninger i wi-fi-adgangen for de offentlige institutioner, som etablerer wi-fi-hotspots med EU-støtte.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan efter den foreslåede bestemmelse fastsætte regler om krav til eller begrænsninger i den trådløse adgang til internettet efter det foreslåede stk. 2. Det kan f.eks. være en tidsmæssig begrænsning i adgangen svarende til det foreslåede stk. 5, eller det kan være en maksimal datamængde, som kan anvendes af hvert stykke udstyr f.eks. en mobiltelefon i et bestemt tidsrum. Krav og begrænsninger kan eventuelt fastsættes midlertidigt.

Ministeren kan fastsætte begrænsninger i den trådløse adgang til internettet i tilfælde, hvor ministeren vurderer, at der kan være en risiko for, at konkurrencen på markedet kan skades

væsentligt, eller hvor der er risiko for, at den trådløse adgang til internettet vil kunne blive misbrugt af brugerne. Det kan f.eks. være naboer til internetadgangen, som bruger dette som erstatning for sin egen internetadgang, eller hvor der er risiko for, at nogle brugere benytter internetadgangen på en sådan måde f.eks. ved brug af store datamængder, at de væsentligt påvirker kvaliteten for andre brugere.

Ministeren vil dog ikke kunne fastsætte krav eller begrænsninger, som medvirker til, at offentlige myndigheder eller institutioner ikke kan opfylde kravene til at modtage støtte fra Europa-Kommissionen til etablering af en trådløs adgang til internettet f.eks. et wi-fi-hotspot efter en aktuel støtteordning, eller som medvirker til, at offentlige myndigheder eller institutioner ikke kan overholde de forpligtelser, som de måtte være blevet pålagt i forbindelse med at have modtaget en sådan EU-støtte.

Da den foreslåede bestemmelse i § 60 c, stk. 2, omfatter alle offentlige myndigheder og institutioner og ikke indeholder en opdeling af kommuner og offentlige myndigheder og institutioner, foreslås bestemmelserne i de gældende § 60 c, stk. 4 og 5, af ordensmæssige hensyn slået sammen.

Til nr. 62

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 d, stk. 1, viderefører uden ændringer bestemmelsen i § 60 d, stk. 1, i teleloven. Bestemmelsen har ikke været sat i kraft, jf. § 2, stk. 2, i lov nr. 1531 af 18. december 2018 om ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

I dag reguleres området af erhvervsfremmeloven, som alene regulerer tiltag, der fremmer erhvervslivet. Erhvervsministeriet udgav i 2014 en vejledning om udrulning af bredbånd i medfør af lov om erhvervsfremme og regional udvikling. I vejledningen fortolkes bemærkningerne til erhvervsfremmeloven således, at erhvervsfremmeloven siden er anvendt som hjemmel til kommunalt tilskud til udrulning af elektroniske kommunikationsnet med et erhvervsudviklingsigte.

Den foreslåede § 60 d, stk. 1, vil give kommunalbestyrelser mulighed for at give tilskud til etablering af elektroniske kommunikationsnet efter regler fastsat i medfør af stk. 2. Den foreslåede bestemmelse vil afskære kommunernes mulighed for at anvende hjemlen i erhvervsfremmeloven og erstatte denne med nye og mere klare rammer fastsat i medfør af den foreslåede § 60 d, stk. 2. Lov om erhvervsfremme kan således ikke fremover anvendes som hjemmel til kommunale tilskud til etablering af elektroniske kommunikationsnet.

Det vil derfor fremover være den foreslåede § 60 d i teleloven, der skal anvendes, når en kommune vil give tilskud til etablering af elektroniske kommunikationsnet.

Formålet er at skabe klare rammer afgrænset af den eller de EU-godkendte tilskudsmodeller, som kommunerne vil kunne anvende til at give økonomisk tilskud til udrulning af digital infrastruktur og samtidig give udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (teleudbydere) forudsigelighed og sikkerhed i forhold til investeringer.

En sikkerhed om, hvad der udgør en lovlig tilskudsordning, samt gennemsigtighed og forudsigelighed i forhold til, hvor tilskud kan gives og hvordan, vil være til gavn for alle interessenter på området, herunder teleselskaber, kommuner og de virksomheder og borgere, som ønsker god dækning.

Det er hensigten, at en eller flere tilskudsmodeller, som forventes udmøntet i bekendtgørelsesform, skal give kommunerne én samlet adgang for at give tilskud eksempelvis til udrulning af bredbånd.

Bestemmelsen i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 d, stk. 2, viderefører uden ændringer bestemmelsen i telelovens § 60 d, stk. 2.

Det foreslås med § 60 d, stk. 2, at give Energistyrelsen hjemmel til at fastsætte regler om gennemførelse og administration af tilskudsordninger som nævnt i stk. 1, herunder de tilskudsberettigede foranstaltninger og aktiviteter, tilskudsmodtagere og tilbagebetaling af tilskud, samt om vilkår og betingelser for tilskud, herunder åben engrosadgang. Det vil medføre, at regler for sådanne tilskud vil blive fastsat af Energistyrelsen. Forud for fastsættelsen af regler forventer Energistyrelsen at søge godkendelse fra Europa-Kommissionen af en eller flere tilskudsmodeller.

Med det foreslåede § 60 d, stk. 2, vil Energistyrelsen kunne fastsætte regler for tilskudsordningens gennemførelse og administration, herunder afgrænsning af de tilskudsberettigede foranstaltninger og aktiviteter, tilskudsmodtagere og tilbagebetaling af tilskud, samt om vilkår og betingelser for tilskud, herunder åben engrosadgang. Reglerne vil ligeledes afspejle de statsstøtteretlige krav, som følger af EU-reglerne, herunder de betingelser, som Europa-kommissionen vil fastsætte for at kunne godkende statsstøtten. Sådanne betingelser kunne f.eks. være, at statsstøtten ikke må gives til kriseramte virksomheder, at støtten skal kræves tilbage af kommunerne ved overkompensation, at kommunernes udbudsmateriale skal indeholde bestemte vilkår m.v. Opremsningen af emner, som Energistyrelsen kan fastsætte regler om, er ikke en udtømmende liste. Reglerne vil indeholde de nærmere detaljer i den eller de tilskudsmodeller, som de kommunale projekter skal følge.

Det er forventningen, at følgende elementer vil indgå i tilskudsmodellerne på baggrund af EU's statsstøtteretningslinjer for bredbånd: 1) Kortlægning af adresser med dårlig dækning, hvor kommunerne kan gennemføre initiativer for bedre dækning. Dette sikrer, at eksisterende og konkret planlagt udrulning tre år frem ikke fortrænges. 2) Sikring af en konkurrencepræget, transparent og ikkediskriminerende proces for valg af tilskudsmodtager, f.eks. et udbud. 3) Varetagelse af konkurrencehensyn gennem regulering af andre selskabers adgang til den støttede infrastruktur, herunder f.eks. vilkår om pris for adgang og varighed af adgangsforpligtelsen.

Tilskudsmodellerne vil skulle forhandles inden for eksisterende rammer og retningslinjer for EU-støttereglerne, herunder Europa-Kommissionens retningslinjer for tilskud til bredbånd. Det vil sige, at der med tilskudsmodellerne vil blive tale om en tydeliggørelse og eksemplificering af den eksisterende retsstilling. Når en tilskudsmodel bliver godkendt af Europa-Kommissionen, vil Energistyrelsen skulle implementere reglerne ved en bekendtgørelse, hvorefter modellen vil kunne anvendes direkte til tildeling af tilskud til etablering af digitale kommunikationsnet i danske kommuner.

Som en del af tilskudsmodellen vil der være krav til, hvordan der skal gives åben adgang til det kommunalt støttede net (engrosadgang). Det vil sige, at der skal gives adgang for andre teleselskaber til at bruge den infrastruktur, der gives tilskud til at bygge. Det er allerede et EU-retligt krav, at der skal gives engrosadgang i en periode på mindst syv år, når der er givet tilskud til at rulle infrastruktur ud. Der indføres derfor ikke en ny forpligtelse med bestemmelsen. Vilkår for de andre selskabers engrosadgang vil kunne være, at der f.eks. fastsættes rimelige priser for, hvad det skal koste for andre selskaber at få adgang til den støttede infrastruktur, samt hvilke

adgangsprodukter der vil skulle stilles til rådighed. Energistyrelsen vil inddrage Erhvervsstyrelsen i udvikling af vilkår om åben engrosadgang i tilskudsmodellerne således, at der i relevant omfang sikres ensretning med afgørelser i medfør af den sektorspecifikke konkurrenceregulering, hvor Erhvervsstyrelsen træffer markedsafgørelser.

De endeligt godkendte tilskudsmodeller vil afspejle en forhandling med Europa-Kommissionen. Interessenterne på området vil få mulighed for at bidrage med forslag til indholdet af tilskudsmodellerne, så disse afspejler de konkrete behov.

Med den foreslåede § 60 d, stk. 2, vil Energistyrelsen endvidere fastsætte regler om blandt andet afgrænsning af de tilskudsberettigede foranstaltninger. Energistyrelsen vil kortlægge dækningen i Danmark på adresseniveau og udpege de adresser med dårlig dækning, der vil kunne modtage kommunalt tilskud. Kortlægningen bevirker, at det er tydeligt for alle (kommuner, borgere, virksomheder, teleudbydere), hvem der kan ydes tilskud til.

Kortlægningen skal ifølge de europæiske regler for statsstøtte til bredbånd tage højde for den eksisterende dækning og konkrete udrulningsplaner inden for tre år. Energistyrelsen vil ud fra faglige hensyn, herunder datakvalitet og erfaring med kortlægning, beslutte, hvilken metode der skal anvendes til kortlægningen under hensyntagen til eventuelle særlige krav, der måtte indgå i de endelige tilskudsmodeller. En lignende kortlægning anvendes allerede til bredbåndpuljen, og Energistyrelsen forestår generelt kortlægningen af mobil- og bredbåndsdækning og offentliggør informationen til brug for slutbrugere og andre myndigheder.

Som forudsat i de europæiske statsstøtteregler vil Energistyrelsen gennemføre en høring over kortlægningen over områder, hvor der vil kunne ydes kommunalt tilskud til efter den foreslåede § 60 d, stk. 1.

Tilskudsmodellerne vil kunne anvendes ved tilskud til udrulning af digitale kommunikationsnet i vid for- stand. Modellerne vil være neutrale i forhold til, hvilken teknologi der vil kunne gives tilskud til.

Det vil være den tilskudsgivende kommunes ansvar, at tilskuddet gives på et lovligt grundlag, samt at kontrakter m.v. er i overensstemmelse med gældende ret, herunder statsstøttereglerne. Med lovligt grundlag forstås, at tilskuddet efter den foreslåede bestemmelse vil blive givet inden for de rammer, der gælder efter de europæiske statsstøtteregler, herunder vilkår i statsstøttegodkendelser (tilskudsmodeller) fra Europa-Kommissionen samt lovgivningen i øvrigt. Kommunerne vil skulle indsætte vilkår i de aftaler, som de indgår om tilskud, for at sikre overholdelsen af statsstøttereglerne.

Energistyrelsen skal vejlede om de godkendte tilskudsmodellens rammer. Styrelsens vejledning vil være rettet mod potentielle og aktuelle deltagere i bredbåndprojekter, herunder kommuner, selskaber, virksomheder eller andre interessenter, der skal bruge de i tilskudsmodellen fastsatte regler.

Energistyrelsen vil i den forbindelse kunne bistå interessenter med fortolkningsbidrag og specificering af tilskudsmodellens rammer. Styrelsen vil desuden fungere som bindeled mellem kommuner og Europa-Kommissionen, såfremt der skulle være behov for yderligere uddybning eller underbyggende svar. Energistyrelsen vil oparbejde en specialviden på området til gavn for samtlige

kommunale projekter i landet. Hvad der konkret vil skulle vejledes om, og hvordan dette gøres mest hensigtsmæssigt vil afhænge af, hvordan tilskudsmodellerne i sidste ende kommer til at se ud.

Herudover vil Energistyrelsen efter det foreslåede § 60 e føre tilsyn med overholdelsen af de regler, som fastsættes i medfør af den foreslåede § 60 d, stk. 2

Energistyrelsen vil evaluere, om tilskudsmodellerne bør genforhandles. Til det formål vil styrelsen opsamle erfaringer fra anvendelse af modellerne, ligesom styrelsen vil stå for at ændre tilskudsmodellerne, når det vurderes hensigtsmæssigt.

Hvis Energistyrelsen vurderer, at der er tilstrækkeligt grundlag til at genforhandle en tilskudsmodel, vil Energistyrelsen gå i dialog med Europa-Kommissionen herom. Ved tilstrækkeligt grundlag forstås eksempelvis, hvis der viser sig at være væsentlige uhensigtsmæssigheder ved den godkendte ordning, eller hvis en ændring vil kunne lette arbejdet med etablering af digital infrastruktur væsentligt, uden at dette skader konkurrencen.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at skabe klare rammer afgrænset af den eller de EU-godkendte tilskudsmodeller, som kommunerne vil kunne anvende til at give økonomisk tilskud til udrulning af digital infrastruktur og samtidig give udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (teleudbydere) forudsigelighed og sikkerhed i forhold til investeringer.

En sikkerhed om, hvad der udgør en lovlig tilskudsordning samt gennemsigtighed og forudsigelighed i forhold til, hvor tilskud kan gives og hvordan, vil være til gavn for alle interessenter på området, herunder teleselskaber, kommuner og de virksomheder og borgere, som ønsker god dækning.

Med forslaget § 60 d, stk. 2, om, at Energistyrelsen fastsætter nærmere regler om kommunalt tilskud til etablering af elektroniske kommunikationsnet, vil en kommune ikke fremover på eget initiativ kunne anvende en anden ramme til økonomisk tilskud til etablering af digital infrastruktur, når § 60 d er trådt i kraft. Dermed vil det ikke længere være muligt for kommuner at benytte de eksisterende, mere generelle regler i erhvervsfremmeloven.

Bestemmelsen i telelovens § 60 e erstattes af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 e, stk. 1, som med enkelte ændringer viderefører bestemmelsen i telelovens § 60 e. Bestemmelsen fastsætter, at Energistyrelsen fører tilsyn med overholdelsen af regler fastsat i medfør af den foreslåede § 60 d, stk. 2.

Det fremgår af den gældende bestemmelse i telelovens § 60 e, at Energistyrelsen, når klima-, energi- og forsyningsministeren sætter bestemmelsen i kraft, jf. § 2, stk. 2, i lov nr. 1531 af 18. december 2018 om ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, vil føre tilsyn med overholdelse af vilkår og betingelser for tilskud, herunder åben engrosadgang, som er fastsat i medfør af den gældende bestemmelse i telelovens § 60 d, stk. 2.

Det kommunale tilsyn varetages i dag af Ankestyrelsen med Social- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed. Det kommunale tilsyn fører efter § 48 i lov om kommunernes styrelse tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder.

Det foreslås i telelovens § 60 e, stk. 1, at Energistyrelsen, når klima-, energi- og forsyningsministeren sætter reglen i kraft, jf. den foreslåede § 8, stk. 2, vil føre tilsyn med kommunernes overholdelse af vilkår og betingelser, som bliver fastsat i medfør af den foreslåede § 60 d, stk. 2. En kommune vil skulle overholde disse vilkår og betingelser i forbindelse med et tilskudsprojekt for at sikre, at kommunerne overholder de vilkår og betingelser, som vil blive fastsat af Europa-Kommissionen i forbindelse med godkendelse af en tilskudsordning. En godkendt tilskudsordning har til formål at sikre, at der ikke gives ulovlig statsstøtte.

Energistyrelsen vil f.eks. føre tilsyn med, at kommunerne alene inkluderer støtteberettigede adresser i et projekt, at de sikrer, at der er gives engrosadgang til et støttet net, at der ikke gives støtte til en adresse, hvor en udbyder allerede har planer om udrulning af infrastruktur, eller at kommunen overholder processuelle og formelle krav til f.eks. udbudsmaterialet og høringsprocesser.

Energistyrelsen vil kunne føre et reaktivt tilsyn, dvs. der vil kunne klages over en kommunes manglende overholdelse af de vilkår og betingelser, som bliver fastsat i medfør af den foreslåede § 60 d, stk. 2, eller Energistyrelsen vil af egen drift kunne gennemføre stikprøvekontrol m.v. I medfør af det foreslåede stk. 2 vil der kunne fastsættes nærmere regler for dette.

Klager over Energistirelsens afgørelser, som styrelsen måtte træffe i forbindelse med sit tilsyn, vil kunne påklages til Teleklagenævnet efter de almindelige klageregler i telelovens § 76, stk. 1. For så vidt angår den kortlægning, som Energistyrelsen vil skulle gennemføre i forbindelse med udarbejdelsen af rammerne og regelsættet efter den foreslåede § 60 d, stk. 2, er der ikke tale om, at Energistyrelsen træffer en afgørelse, som vil kunne påklages til Teleklagenævnet. Kortlægningen er alene en visualisering af de regler, som fastsættes efter § 60 d, stk. 2, og som indeholder begrænsningerne i forhold til, hvilke adresser der kan støttes af kommuner.

Energistyrelsen vil i medfør af de regler, som vil blive fastsat i medfør af den foreslåede § 60 d, stk. 2, kunne stille som betingelse for, at en kommune kan gennemføre et projekt, at kommunen forud giver Energistyrelsen relevante oplysninger og materiale om projektet med henblik på, at der kan rettes op på eventuelle uoverensstemmelser, allerede inden der udbetales et tilskud. Hermed kan det undgås, at det bliver nødvendigt at kræve støtte tilbagebetalt efterfølgende til skade for støttemodtageren. Sådanne foranstaltninger vil ikke være et led i Energistyrelsens tilsyn, men vil være en del af betingelserne for at kunne yde støtte.

De dele af en kommunes projekt om tildeling af tilskud, som ikke vedrører regler fastsat i medfør af den foreslåede § 60 d, stk. 2, vil fortsat være underlagt det almindelige kommunale tilsyn, som er placeret hos Ankestyrelsen.

Efter § 48 a i lov om kommunernes styrelse beslutter Ankestyrelsen selv, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag. Social- og Indenrigsministeriet er som led i det kommunale og regionale tilsyn ikke i almindelighed klageinstans over for Ankestyrelsen, men ministeriet kan af egen drift blandt andet efter § 53, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse tage spørgsmål om lovligheden af kommunale og regionale dispositioner eller undladelser, som Ankestyrelsen har udtalt sig om som tilsynsmyndighed, op til behandling, når ministeriet skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter. Tilsvarende gælder, hvis Ankestyrelsen har besluttet ikke at tage spørgsmål om lovligheden af kommunale og regionale dispositioner eller undladelser op til behandling.

For så vidt angår overtrædelser i forbindelse med kommuners gennemførelse af EU-udbud af offentlige bygge- og anlægsarbejder m.v. vil klager skulle indgives til Klagenævnet for Udbud efter de almindelige betingelser herfor.

Det følger endvidere af konkurrencelovens § 11 a, stk. 1, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan udstede påbud om, at tilskud, der er ydet ved hjælp af offentlige midler til fordel for bestemte former for erhvervsvirksomhed, skal bringes til ophør eller skal tilbagebetales.

Det fremgår som nævnt af den gældende § 60 e, at Energistyrelsen vil føre tilsyn med kommunernes overholdelse af vilkår og betingelser fastsat i medfør af den gældende § 60 d, stk. 2, herunder åben engrosadgang. Samtidig fremgår det af bemærkningerne til den gældende bestemmelse i telelovens § 60 d, jf. Folketingstidende 2018-19, tillæg A, L 23, som fremsat, side 10, at det er hensigten, at tilsynet skal følge det almindelige kommunale tilsyn i henhold til lov om kommunernes styrelse, og at dette alene vil skulle fraviges på to områder. Det ene område er tilsynet med vilkår og betingelser for den åbne engrosadgang, som foretages af Energistyrelsen med vejledning fra Erhvervsstyrelsen. Det andet drejer sig om Energistirelsens kortlægning af tilskudsberettigede adresser i forbindelse med den tilskudsordning, som der fastsættes regler om i medfør af den foreslåede § 60 d, stk. 2.

I den gældende bestemmelse i telelovens § 60 e står der ”herunder åben engrosadgang”, hvilket må forstås således, at Energistyrelsen også vil kunne føre tilsyn med kommunernes overholdelse af andre typer af vilkår og betingelser end åben engrosadgang. Bemærkningerne til den gældende bestemmelse i telelovens § 60 d vil dog kunne føre til den forståelse, at tilsynet med de øvrige typer af vilkår og betingelser vil henhøre under det almindelige kommunale tilsyn, dvs. Ankestyrelsen.

Da det fagligt set vil være mest hensigtsmæssigt, at tilsynet med overholdelsen af vilkår og betingelser, som fastsættes i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 d, stk. 2, gennemføres af Energistyrelsen, som udarbejder regelsættet, foreslås dette fastsat i den nye bestemmelse i telelovens § 60 e.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 e vil det blive gjort tydeligt, at det er Energistyrelsen, som fører tilsyn med overholdelsen af vilkår og betingelser, som fastsættes i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 d, stk. 2.

Bestemmelsen i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 e, stk. 2, er ny og giver klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at fastsætte regler for det tilsyn, som styrelsen gennemfører efter det foreslåede stk. 1.

Det fremgår af den gældende bestemmelse i telelovens § 60 e, at Energistyrelsen vil føre tilsyn med overholdelse af vilkår og betingelser for tilskud, herunder åben engrosadgang, som er fastsat i medfør af § 60 d, stk. 2. Bestemmelsen har ikke været sat i kraft, jf. § 2, stk. 2, i lov nr. 1531 af 18. december 2018 om ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Der er ikke efter de gældende regler fastsat yderligere regler for dette tilsyn.

Det foreslås i telelovens § 60 e, stk. 2, at klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter de nærmere regler for tilsynet efter det foreslåede stk. 1.

Reglerne vil fastsætte, hvordan Energistyrelsen vil kunne føre tilsynet, herunder at styrelsen vil kunne føre et reaktivt tilsyn, dvs. der vil kunne klages over en kommunes manglende overholdelse af de vilkår og betingelser, som bliver fastsat i medfør af den foreslåede § 60 d, stk. 2. Det vil kunne fremgå af reglerne, hvem der i den forbindelse er klageberettigede. Energistyrelsen vil også af egen drift kunne gennemføre stikprøvekontrol m.v.

Reglerne vil herudover fastsætte, hvilke oplysninger og materiale Energistyrelsen kan anmode kommunerne om, og processen for dette. Der vil kunne fastsættes regler om tvangsbøder, hvor dette måtte være nødvendigt, f.eks. for at sikre, at oplysningspligten efterkommes.

Det vil endvidere i reglerne blive fastsat, hvilke reaktionsmuligheder der vil blive tillagt Energistyrelsen i forbindelse med en konstatering af, at en kommune ikke har overholdt vilkår og betingelser for tildeling af tilskud, jf. bl.a. regler fastsat i medfør af den foreslåede § 60 d, stk. 2. Der vil f.eks. kunne fastsættes regler om, at Energistyrelsen i tilfælde af manglende overholdelse af reglerne inden gennemførelsen af et projekt vil kunne give en kommune et påbud om at tilpasse sit tilskudsprojekt, så det overholder de fastsatte vilkår og betingelser. Det kan f.eks. være et påbud om, at en kommune skal fjerne bestemte adresser fra projektet, da adresserne ikke er tilskudsberettigede.

Herudover vil der blive fastsat regler om, at Energistyrelsen vil høre Erhvervsstyrelsen, inden Energistyrelsen træffer afgørelse om eventuelle overtrædelser af kravene i forbindelse med åben engrosadgang.

Endelig vil der blive fastsat regler om, at Energistyrelsen i tilfælde, hvor en kommune allerede har gennemført et tilskudsprojekt, vil kunne træffe afgørelse om, at der er givet ulovligt tilskud. En sådan afgørelse vil herefter kunne overdrages til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, som efter konkurrencelovens § 11 a, stk. 1, kan udstede påbud om, at tilskud, der er ydet ved hjælp af offentlige midler til fordel for bestemte former for erhvervsvirksomhed, skal bringes til ophør eller skal tilbagebetales.

Reglerne om tilsynet vil bl.a. blive fastsat på baggrund af, hvilke krav Europa-Kommissionen stiller til tilsynet i forbindelse med sin godkendelse af en tilskudsordning, som Energistyrelsen udarbejder i medfør af den foreslåede § 60 d, for at sikre, at statsstøttereglerne bliver overholdt.

Det foreslås at lade klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om tilsynet med vilkår og betingelser, som bliver fastsat i medfør af den foreslåede § 60 d, stk. 2, for at gøre det klart, hvordan tilsynet vil blive gennemført, hvilke reaktionsmuligheder Energistyrelsen vil have ved manglende overholdelse samt sikre, at Europa-Kommissionens krav til tilsynet vil kunne imødekommes.

Til nr. 63

Bestemmelsen i den foreslåede § 60 f er ny og fastsætter, at kommuner kan stille passiv infrastruktur til brug for elektroniske kommunikationsnet til rådighed for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og fastsætter, hvilke forudsætninger der gælder herfor.

Teleloven indeholder ikke regler, der giver kommuner mulighed for at etablere passiv infrastruktur til brug for elektroniske kommunikationsnet. Hjemlen til dette findes i dag i lov om

erhvervsfremme (erhvervsfremmeloven), som regulerer tiltag, der fremmer erhvervslivet. Dette følger af en vejledning om udrulning af bredbånd i medfør af den tidligere lov om erhvervsfremme og regional udvikling, som Erhvervsministeriet udgav i 2014. I vejledningen fortolkes bemærkningerne til loven således, at erhvervsfremmeloven kan anvendes som hjemmel til etablering af passiv infrastruktur til brug for elektroniske kommunikationsnet.

I henhold til erhvervsfremmelovens § 14 er det en betingelse for kommuners etablering af passiv infrastruktur, som de stiller til rådighed for udbydere af elektroniske kommunikationsnet, at der er tale om erhvervsfremmeaktiviteter, at adgangen til den passive infrastruktur er bredt tilgængelig for virksomhederne, og at tilrådgighedsstillelsen ikke virker konkurrenceforvridende i forhold til det private erhvervsliv.

For at sikre overholdelse af statsstøttere reglerne, vil tilrådgighedsstillelsen skulle ske i overensstemmelse med det markedsøkonomiske operatørprincip, dvs. på markedsvilkår. Det fremgår af Erhvervsministeriets vejledning om udrulning af bredbånd i medfør af lov om erhvervsfremme, at udbydere skal betale markedspris for adgangen til at benytte infrastrukturen. Det er således i dag forudsat, at tilrådgighedsstillelse af passiv infrastruktur sker på markedsvilkår og ikke på bedre vilkår end markedsvilkår. Hvis en kommune tilbyder at stille passiv infrastruktur til rådighed på bedre vilkår end markedsvilkår, risikeres det, at en eller flere udbydere af den grund opnår en fordel i forhold til andre udbydere, og at der således kan være tale om statsstøtte. Dette indebærer, at kommuner, der benytter muligheden, skal drive virksomhed med fortjeneste for øje af hensyn til overholdelse af statsstøttere reglerne.

Kommuner er underlagt de almindelige kommunalretlige grundsætninger om kommuners opgavevaretagelse, de såkaldte kommunalfuldmagtsregler. Ifølge disse er det ikke en kommunal opgave uden lovhjemmel at drive virksomhed med fortjeneste for øje. Kommuner har derfor f.eks. ikke mulighed for uden lovhjemmel at drive televirksomhed i konkurrence med private udbydere.

Kommuner kan i medfør af den foreslåede bestemmelse stille passiv infrastruktur til brug for elektroniske kommunikationsnet til rådighed for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Ved passiv infrastruktur forstås i denne sammenhæng komponenter, der benyttes ved etablering og drift af elektroniske kommunikationsnet, og som ikke aktivt medvirker til enten at overføre, lagre eller behandle kommunikation i nettet, men som alene udgør passive, fysiske rammer for nettet. Eksempler på passiv infrastruktur er tomrør, kabelkanaler, rør, mandehuller, kabinetter, pæle og master.

Kommunen kan vælge at etablere den passive infrastruktur, f.eks. nedlægge tomrør, med henblik på at stille denne til rådighed for udbyderne, men det er også muligt for kommunen at stille passiv infrastruktur, som allerede er etableret til anden brug, til rådighed for udbyderne.

At en kommune kan stille passiv infrastruktur til rådighed forstås således, at kommunen fortsat ejer den passive infrastruktur. Hvis kommunen på et tidspunkt ikke længere er interesseret i at eje infrastrukturen, kan kommunen frasælge denne på markedsvilkår.

Bestemmelsen fastsætter en række forudsætninger for, at kommuner kan stille passiv infrastruktur til rådighed.

Efter det foreslåede *nr. 1*, er det en forudsætning, at tilrådighedsstillelsen af den passive infrastruktur har et erhvervsfremmende formål. Et erhvervsfremmende formål kan f.eks. være at sikre dækning for eksisterende virksomheder, potentielle iværksættere eller at tiltrække virksomheder til et område i kommunen. Hovedformålet med at stille passiv infrastruktur til rådighed skal være erhvervsfremme, men husstande i de udpegede områder kan også få gavn af den passive infrastruktur i området og de tjenester, der måtte blive udbudt gennem infrastrukturen, idet en udbyder, som benytter den passive infrastruktur, også vil kunne tilbyde private kunder adgang til det elektroniske kommunikationsnet.

Det betyder omvendt også, at kommunen ikke må stille passiv infrastruktur til rådighed alene med henblik på at skabe dækning til private husstande.

Efter det foreslåede *nr. 2*, er det en forudsætning, at tilrådighedsstillelsen af den passive infrastruktur sker på markedsvilkår, dvs. bl.a. til en pris svarende til prisen for tilsvarende ydelser på det private marked. Dette vil i høj grad afhænge af den konkrete situation, men kan tage udgangspunkt i en prissætning af tilsvarende infrastruktur anlagt i kommercielt øjemed, dog med forbehold for reglerne i konkurrencelovens § 6. Anden form for benchmarking vil eventuelt også kunne være relevant at inddrage i forhold til fastsættelsen af prisen. I de tilfælde, hvor tilsvarende infrastruktur er underlagt prisregulering, vil den regulerede pris kunne fungere som en indikator for markedsprisen. Lejevilkårene, herunder lejeprisen, vil dog være underlagt de almindelige krav om saglighed, ikkediskrimination og konkurrencefordrejning m.v.

Det er en forudsætning for, at udlejning efter bestemmelsen er i overensstemmelse med reglerne for EU's indre marked, at udlejningen overholder det såkaldte markedøkonomiske operatørprincip, hvorefter økonomisk aktivitet fra en offentlig myndigheds side ikke betragtes som statsstøtte, når den offentlige myndigheds økonomiske aktivitet sker på en økonomisk rationel måde således, at en rationel privat markedsaktør med lignende forudsætninger for investeringen som den offentlige myndighed også ville have foretaget investeringen på samme vilkår. Energistyrelsen vil vejlede kommuner om, hvordan dette sikres i praksis.

Efter det foreslåede *nr. 3*, er det en forudsætning, at den passive infrastruktur bliver stillet til rådighed på en sådan måde, at den er bredt tilgængelig for alle interesserede udbydere. Det betyder, at kommunen skal tilbyde alle interesserede udbydere, der ønsker adgang til den passive infrastruktur, samme vilkår, og hvis det er teknisk muligt, skal den passive infrastruktur give mulighed for, at flere udbydere kan benytte infrastrukturen samtidig. Kommunen kan evt. gennemføre en interessehøring, inden etableringen af den passive infrastruktur med henblik på at fastlægge, hvor mange udbydere der måtte være interesserede i at benytte infrastrukturen, og kommunen vil herefter kunne tilpasse infrastrukturen i forhold til, hvor mange interesserede udbydere der måtte være.

Endelig er det efter det foreslåede *nr. 4*, en forudsætning, at tilrådighedsstillelsen af den passive infrastruktur ikke virker konkurrenceforvridende i forhold til andre udbydere af tilsvarende passiv infrastruktur. Det betyder, at den ikke må fortrænge kommercielle investeringer. Det gøres ved at sikre, at der ikke eksisterer eller planlægges etablering af tilsvarende infrastruktur i området eller infrastruktur med tilsvarende anvendelsesmuligheder.

En kommune vil således forinden tilrådighedsstillingen af den passive infrastruktur skulle undersøge, om der allerede findes tilsvarende infrastruktur i det pågældende område, eller om der planlægges etablering af tilsvarende infrastruktur i den nærmeste fremtid (tre år frem). Dette kan i visse tilfælde delvist gøres gennem Ledningsejerregistret (LER), der er relevant for nedgravet passiv infrastruktur, eller gennem en høring.

Der ændres ikke i klagebestemmelser med denne lovændring. Det vil sige, at klageadgang følger det almindelige klage- og tilsynssystem. Ved tvivl om, hvorvidt en kommune har stillet passiv infrastruktur til rådighed inden for lovgivningens rammer, har enhver mulighed for at rette henvendelse herom til det kommunale tilsyn. Det kommunale tilsyn varetages af Ankestyrelsen med Social- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed.

Det kommunale tilsyn fører efter § 48 i lov om kommunernes styrelse tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder.

Efter § 48 a i lov om kommunernes styrelse beslutter Ankestyrelsen selv, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag. Social- og Indenrigsministeriet er som led i det kommunale og regionale tilsyn ikke i almindelighed klageinstans over for Ankestyrelsen, men ministeriet kan af egen drift blandt andet efter § 53, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse tage spørgsmål om lovligheden af kommunale og regionale dispositioner eller undladelser, som Ankestyrelsen har udtalt sig om som tilsynsmyndighed, op til behandling, når ministeriet skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter. Tilsvarende gælder, hvis Ankestyrelsen har besluttet ikke at tage spørgsmål om lovligheden af kommunale og regionale dispositioner eller undladelser op til behandling.

Efter den gældende bestemmelse i telelovens § 60 d, stk. 1, kan kommunalbestyrelser give tilskud til etablering af elektroniske kommunikationsnet, og efter bestemmelsens stk. 2 fastsætter Energistyrelsen nærmere regler om en sådan tilskudsordning.

Erhvervsministeriet udgav i 2014 en vejledning om udrulning af bredbånd i medfør af lov om erhvervsfremme og regional udvikling. I vejledningen fortolkes bemærkningerne til erhvervsfremmeloven således, at denne siden er anvendt som hjemmel til kommunalt tilskud til udrulning af elektroniske kommunikationsnet med et erhvervsudviklingsigte.

Det følger af bemærkningerne til den gældende bestemmelse i telelovens § 60 d, jf. Folketingstidende 2018-19, tillæg A, L 23, som fremsat, side 10, at kommuner, når klima-, energi- og forsyningsministeren sætter bestemmelsen i kraft, jf. § 2 i lov nr. 1531 af 18. december 2018 om ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, vil være afskåret fra at bruge hjemlen i lov om erhvervsfremme (erhvervsfremmeloven).

De regler, som Energistyrelsen vil fastsætte i medfør af stk. 2, vil dog alene omhandle tilskud til etablering af elektroniske kommunikationsnet, og der vil derfor ikke i medfør af denne bestemmelse blive fastsat regler om tilrådighedsstilling af passiv infrastruktur på markedsvilkår. Ikke desto mindre vil kommunerne fremover være afskåret fra at anvende erhvervsfremmeloven som hjemmel, hvis kommunen ønsker at stille passiv infrastruktur til rådighed.

Tilrådighedsstillelse af passiv infrastruktur kan reducere initialomkostningerne ved at udbygge f.eks. højhastighedsbredbåndsnæ, hvilket kan fremme bredbåndsselskabernes incitament til at udrulle i området, ligesom det kan begrænse prisen for tilslutning til nettet i området.

For at sikre, at kommuner også fremover vil kunne stille passiv infrastruktur til rådighed på markedsvilkår for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og dermed har mulighed for på den måde at fremme dækningen af elektroniske kommunikationstjenester i et bestemt område i kommunen, foreslås der indsat en ny bestemmelse herom i § 60 f.

Der er ikke med den foreslåede bestemmelse tiltænkt nogen ændring i kommunernes mulighed for at stille passiv infrastruktur til rådighed i forhold til den mulighed, som kommunerne har i dag i medfør af erhvervsfremmeloven, som denne er fortolket i Erhvervsministeriets vejledning fra 2014 om udrulning af bredbånd i medfør af den tidligere lov om erhvervsfremme og regional udvikling.

Til nr. 64

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 1, nr. 1, bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at implementere teledirektivets artikel 109, stk. 1-2 og stk. 5, om alarmkommunikationer og det fælleseuropæiske alarmnummer.

Teledirektivets artikel 109, stk. 1-2 og stk. 5 erstatter forsyningspligtdirektivets artikel 26, stk. 1-4. I medfør af bestemmelsen i telelovens § 61, stk. 1, kan klima-, Energi- og Forsyningsministeren fastsætte regler om minimumskrav med henblik på at sikre telekommunikation ved alarmering.

Reglerne gælder for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester (herefter udbydere) og ejere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som er tilsluttet offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester (herefter ejere af net).

Ved EU-Domstolens dom af 5. juni 2019 i sag C-142/18, Skype Communications Sàrl, EU:C:2019:460, præmis 49, blev det fastslået, at også internetbaserede kommunikationstjenester, som benytter telefonnumre i en national nummerplan er omfattet af begrebet "elektronisk kommunikationstjeneste" i de dagældende teledirektivs forstand. Derved er tjenester som f.eks. "Skype Out" også omfattet af begrebet "elektroniske kommunikationstjenester" i teleloven, og ministeren vil kunne stille krav til udbydere af disse tjenester i medfør af teleloves § 61.

Klima-, Energi og Forsyningsministeren kan i medfør af telelovens § 61, stk. 1, nr. 1, fastsætte regler om indbyrdes dirigering og koordinering af alarmopkald og stedbestemmelsesoplysninger til den relevante alarmcentral, der blandt andet forpligter udbydere og ejere af net til at sikre, at der sker en koordinering, således at alarmcentralerne ikke skal modtage alarmopkald og stedbestemmelsesoplysninger fra mange forskellige udbydere. Dette indebærer blandt andet, at én eller flere udbydere kan pålægges at modtage alarmopkald og stedbestemmelsesoplysninger fra andre udbydere med henblik på at dirigere opkaldene og forestå en koordineret aflevering af disse til alarmcentralerne.

Ved aflevering af alarmopkald forstås den nødvendige dirigering og fremføring af opkaldet til nettermineringspunkt eller lignende i den relevante alarmcentral samt tilrådighedsstillelse af den nødvendige infrastruktur herfor.

Bemyndigelsen til at fastsætte reglerne er udmøntet i Bekendtgørelse om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (udbudsbekendtgørelsen), jf. bekendtgørelse nr. 715 af 23. juni 2011 om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Telelovens § 61, stk. 1, nr. 1, er udmøntet i udbudsbekendtgørelsens § 4, som fastlægger regler vedrørende aflevering (terminering) og dirigering af alarmopkald til den offentlige alarmtjeneste (112). Bestemmelsen regulerer forholdet vedrørende forpligtelser for udbydere af såvel offentlige som ikke-offentlige taletelefonitjenester, som ikke udelukkende giver adgang til at foretage opkald til udlandet, til at yde bistand til håndtering af opkald til den offentlige alarmtjeneste (112) frem til alarmcentralen. Formålet med bestemmelsen er overordnet at sikre, at et alarmopkald dirigeres fra den kaldende part til alarmcentralen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 1, nr. 1, vil medføre, at der vil kunne fastsættes regler om, at udbydere og ejere af net, vil kunne forpligtes til at dirigere og koordinere afleveringen af alarmkommunikation til den relevante alarmcentral. Herudover vil der kunne fastsættes regler, som forpligter en eller flere udbydere eller ejere af net, at varetage koordineret aflevering af alarmkommunikation og stedbestemmelsesoplysninger fra andre udbydere og ejere af net.

Der vil som følge af gældende ret fortsat kunne fastsættes krav til udbydere af internetbaserede kommunikationstjenester, som benytter telefonnumre i en national nummerplan. Se hertil EU-Domstolens dom c-142/18, hvor det blev det fastslået, at også internetbaserede kommunikationstjenester, som benytter telefonnumre i en national nummerplan er omfattet af begrebet ”elektronisk kommunikationstjeneste”.

Med alarmkommunikation menes kommunikation, der etableres via en interpersonel kommunikationstjeneste mellem en slutbruger og alarmcentralen med det formål at anmode om og modtage hjælp fra beredskabstjenester. Derved forstås kommunikation ikke kun ved opkald, men også ved andre tjenester som f.eks. SMS, jf. den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 21.

Med alarmcentral menes en fysisk lokalitet, hvor en alarmkommunikation modtages, under ansvar af en offentlig myndighed, jf. den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 24.

Med relevante alarmcentral menes den alarmcentral, som alarmmyndighederne har fastsat skal dække alarmkommunikationer fra et bestemt område eller af en bestemt type, jf. den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 23).

Med beredskabstjeneste menes en tjeneste, der yder omgående og hurtig bistand i situationer, hvor der i særlig grad er direkte risiko for liv eller lemmer, for individuel eller kollektiv sundhed eller sikkerhed, for privat eller offentlig ejendom eller for miljøet, jf. den foreslåede bestemmelse i telelovens § 2, nr. 22.

Bestemmelsen vil medføre en udvidelse af anvendelsesområdet, idet andre fremtidige teknologier end taleopkald vil kunne anvendes som telekommunikation ved alarmering. Således vil anvendelse af eksempelvis SMS også kunne omfattes af begrebet. Slutbrugeren sikres dermed adgang til alarmtjenester ved brug af flere former for kommunikation og ikke kun ved taleopkald.

Den foreslåede bestemmelse vil således fortsat medføre, at der vil kunne fastsættes regler om, at udbydere og ejere af net vil skulle sikre indbyrdes dirigering og koordinering af alarmkommunikation (112) til den relevante alarmcentral.

Af teledirektivets artikel 109, stk. 2, fremgår det, at medlemsstaternes sikring af alarmkommunikationer til den mest passende alarmcentral skal ske efter høring af beredskabstjenesterne og udbydere af nummerbaserede elektroniske kommunikationstjenester. Det vil sige, at fastsættelsen af bestemmelser om dirigering og koordinering af alarmkommunikation til den relevante alarmcentral skal ske i samarbejde mellem alarmmyndighederne og udbydere af elektroniske kommunikationstjenester.

De foreslåede ændringer i bestemmelsen i telelovens § 61, stk. 1, nr. 1, har baggrund i, at den tekniske udvikling gør det muligt for slutbrugere at få adgang til beredskabstjenester, ikke kun ved taleopkald men også ved hjælp af andre interpersonelle kommunikationstjenester. Begrebet alarmkommunikation skal derfor omfatte alle de elektroniske kommunikationstjenester, der gør det muligt at få adgang til sådanne beredskabstjenester.

For en nærmere redegørelse af begrebet alarmkommunikation herunder fastlæggelsen af, hvilke tjenester som kan anvendes til alarmkommunikation, henvises til de specielle bestemmelser til den foreslåede ændring af telelovens § 3.

Andre former for alarmkommunikation vil også kunne tænkes anvendt i fremtiden, og det er derfor nødvendigt at sikre, at anvendelsesområdet for bestemmelsen rækker ud over kommunikation via taleopkald.

Eksempelvis anvendes SMS i stigende omfang som supplement til alarmopkald, hvor der sideløbende med opkaldet sendes SMS'er med stedbestedesoplysninger om den kaldende. Denne funktion benævnes AML (Advanced Mobile Location) og gør det muligt nemmere og mere præcist at finde frem til personer, som ringer efter hjælp. SMS'er vil også kunne anvendes som særskilt alarmkommunikation, hvor slutbrugeren ikke behøver at foretage opkald, men kan nøjes med at sende en SMS til alarmmyndighederne. Det forventes, at stedbestedesoplysninger fra udbydere også vil skulle fremsendes i forbindelse med fremsendelsen af en sådan alarm-SMS. Den tekniske løsning for SMS til 112, herunder opsætning og finansiering, vil skulle ske i samarbejde mellem alarmmyndighederne, udbydere og netejere.

Anvendelsen af SMS som alarmkommunikation har baggrund i hensynet til, at der er situationer, hvor slutbrugeren kan have behov for at få adgang til alarmmyndighederne på anden vis end ved opkald. Det kan eksempelvis være relevant i situationer, hvor den kaldende ikke har mulighed for at tale eller på grund af et handicap ikke er i stand til at kommunikere gennem tale.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 1, nr. 1, vil kunne medføre, at det kan være nødvendigt for udbydere og ejere af net at omstille nuværende eller købe nye it-systemer, som vil kunne understøtte afsendelsen af fremtidige former for alarmkommunikation. Konsekvenserne vil dog afhænge af, i hvilket omfang nye former for alarmkommunikation allerede kan anvendes ved de eksisterende systemer. Udbydere eller ejere af net vil dog antages at kunne udligne og indhente disse udgifter gennem prisfastsættelsen af deres produkter til slutbrugere.

Det konkrete omfang af de økonomiske konsekvenser vil skulle fastlægges nærmere, blandt andet på baggrund af dialog med branchen og alarmmyndighederne. Derfor vil Energistyrelsen forud for en udmøntning af hjemmelsbestemmelsen foretage en nærmere vurdering af de økonomiske og administrative konsekvenser, som er forbundet med fastsættelsen af regler om indbyrdes dirigering og koordinering af alarmkommunikation til den relevante alarmcentral.

Til nr. 65

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 1, nr. 2, bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at implementere teledirektivets artikel 109, stk. 6, om alarmkommunikationer og det fælleseuropæiske alarmnummer.

Teledirektivets artikel 109, stk. 6 erstatter forsyningspligtdirektivets artikel 26, stk. 5.

I medfør af bestemmelsen i telelovens § 61, stk. 1, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om minimumskrav med henblik på at sikre telekommunikation ved alarmering.

Reglerne gælder for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester (herefter udbydere) og ejere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som er tilsluttet offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester (herefter ejere af net).

Klima-, energi og forsyningsministeren kan i medfør af telelovens § 61, stk. 1, nr. 2, fastsætte regler, der forpligter både udbydere og ejere af net til at sikre, at der foretages stedbestemmelse af alarmopkald og stedbestemmelsesoplysninger i forbindelse hermed stilles til rådighed for den relevante alarmcentral. Bestemmelsen indebærer, at der kan fastsættes regler, som forpligter udbydere og ejere af net til at sikre, at der leveres stedbestemmelsesoplysninger i form af brugerens fysiske position ved brugerens opkald til den offentlige alarmtjeneste. Stedbestemmelsesoplysningerne skal stilles til rådighed for alarmcentralerne senest samtidig med, at opkaldet når frem til den relevante alarmcentral, uanset hvilken teknologi der anvendes.

Bemyndigelsen til at fastsætte reglerne er udmøntet i bekendtgørelse om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (udbudsbekendtgørelsen), jf. bekendtgørelse nr. 715 af 23. juni 2011 om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Telelovens § 61, stk. 1, nr. 2 er udmøntet i udbudsbekendtgørelsens § 5, som fastlægger regler, som sikrer, at alarmmyndighederne har tilstrækkelige oplysninger til rådighed til at kunne stedbestemme opkald til alarmtjenesten. Bestemmelsen forpligter udbydere af taletelefonitjenester og udbydere eller ejere af elektroniske kommunikationsnet til at stille stedbestemmelsesoplysninger til rådighed for den offentlige alarmtjeneste senest samtidig med alarmopkaldet foretages.

Udbudsbekendtgørelsens § 6 fastsætter rammerne for, hvad den udbyder, som er ansvarlig for den samlede koordinering, dirigering og aflevering af alarmopkald og stedbestemmelsesoplysninger til alarmcentralen (forsyningspligtudbyderen), må kræve i betaling hos de andre udbydere. Betalingen må højst udgøre dækning af de samlede omkostninger tillagt en rimelig fortjeneste.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 1, nr. 2, vil medføre, at der kan udstedes regler, som forpligter udbydere og ejere af net til at sikre, at der stilles stedbestemmelsesoplysninger til

rådighed for alarmcentralerne straks efter alarmkommunikationen er etableret til den relevante alarmcentral.

Med stedbestedelsesoplysninger forstås oplysninger, som angiver den geografiske placering af det terminaludstyr, som bruges til alarmkommunikationen. I mobilnet vil det både være oplysninger, som stammer fra udbydernes netinfrastruktur, og, hvis de er tilgængelige, oplysninger om den kaldende part, som stammer fra mobiltelefoner, jf. teledirektivets artikel 109, stk. 6. Sidstnævnte kan f.eks. være positionsoplysninger fra satellitter genereret via mobiltelefonens gps-funktion.

I fastnet er det stedbestedelsesoplysninger om nettermineringspunktets fysiske adresse.

De stedbestedelsesoplysninger, som vil skulle stilles til rådighed omfatter både netbaserede stedbestedelsesoplysninger og, hvis de er tilgængelige, stedbestedelsesoplysninger, som stammer fra mobiltelefoner. I tilfælde af, at stedbestedelsesoplysninger, som stammer fra en mobiltelefon først bliver tilgængelig efter alarmkommunikationen når frem til den relevante alarmcentral, skal disse straks efter alarmkommunikationen er etableret supplere de netbaserede stedbestedelsesoplysninger.

Det kan på bekendtgørelsesniveau nærmere defineres, hvilke typer af elektroniske kommunikationstjenester der muliggør samtidig levering af stedbestedelsesoplysninger ved alarmkommunikation.

Modtagelsen og brugen af stedbestedelsesoplysninger om den kaldende part, som omfatter både netbaserede stedbestedelsesoplysninger og stedbestedelsesoplysninger der stammer fra mobiltelefoner, bør ske i overensstemmelse med den relevante EU-ret samt national ret om behandling af personoplysninger og sikkerhedsforanstaltninger.

Formålet med bestemmelsen er at sikre, at der fra alle relevante udbydere og ejere af net vil kunne tilvejebringes stedbestedelsesoplysninger med henblik på at stille disse til rådighed for alarmmyndighederne til brug ved alarmmyndighedernes håndtering af alarmkommunikation. Dette sikrer, at alarmtjenesterne får adgang til oplysninger, som kan være af vital betydning, eksempelvis i nødsituationer, hvor den kaldende kan befinde sig i en situation, hvor det er vanskeligt at finde og oplyse adressen til alarmtjenesten.

Den enkelte udbyder eller ejer af net vil ikke nødvendigvis være forpligtet til selv at levere stedbestedelsesoplysninger til alarmmyndighederne, men vil være ansvarlig for, at stedbestedelsesoplysninger leveres til alarmmyndighederne. Det kan eksempelvis ske gennem en anden udbyder eller leverandør af stedbestedelsesoplysninger.

Den løsning, der anvendes, vil skulle gøre det muligt for alarmmyndighederne at stbedbestemme alarmopkaldet eller at kunne vurdere usikkerheden forbundet med de oplysninger, som stilles til rådighed. Sådanne bidrag til stbedbestemmelse af alarmopkald vil f.eks. kunne omfatte områdemarkering, markeringer af forskellige anvendelser eller typer af taletelefonitjenester i forsyningspligtudbyders landsdækkende nummeroplysningsdatabase eller aktiv stbedbestemmelse eksempelvis for mobiltelefonitjenester via metoden Celle ID, AML eller lignende.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at der kan fastsættes regler om, at udbydere og ejere af net vil skulle stille stedbestemmelsesoplysninger til rådighed uden omkostninger for slutbrugeren og alarmmyndighederne. Dette vil gælde ved samtlige alarmkommunikationer til det fælleseuropæiske nummer "112". Dette vil indebære, at udbydere og ejere af net ikke vil kunne opkræve betaling hos slutbrugeren eller den relevante alarmcentral for udgifter forbundet med fremskaffelsen eller fremsendelsen af stedbestemmelsesoplysningerne.

Kravet om stille stedbestemmelsesoplysninger til rådighed uden omkostninger for slutbrugeren og alarmmyndighederne, vil ikke omfatte eventuelle udgifter, som ikke er forbundet fremskaffelsen eller fremsendelsen af stedbestemmelsesoplysningerne. Omfattet er eksempelvis ikke udgifter forbundet med etableringen, udvikling og finansieringen af den er eller de tekniske løsninger, som skal muliggøre, at stedbestemmelsesoplysningerne stilles til rådighed.

Den foreslåede bestemmelse er ikke begrænset til alarmkommunikation til det fælleseuropæiske alarmnummer "112". Således vil bestemmelsen også kunne anvendes på alarmkommunikation på fremtidige numre, som vil blive anvendt til alarmkommunikation. Desuden foreslås et nyt § 61, stk. 3, hvorefter bestemmelser som nævnt i den foreslåede § 61, stk. 1 og stk. 2 i teleloven kan udvides til at gælde for tilsvarende kommunikation med politiet, sundhedsmyndighederne m.v.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 1, nr. 2, skyldes, at teledirektivets artikel 109, stk. 6, stiller krav om, at udbydere og ejere af net skal stille stedbestemmelsesoplysninger til rådighed for alarmcentralen uden omkostninger for alarmcentralen og slutbrugeren for så vidt angår samtlige alarmkommunikationer til det fælleseuropæiske alarmnummer "112".

I medfør af gældende ret, skal udbydere og ejere af net sikre, at alle brugere og slutbrugere kan foretage gratis opkald til den offentlige alarmtjeneste (112). Fremsendelsen af stedbestemmelsesoplysninger i form af AML sker automatisk samtidig med opkaldet og er således en accessorisk del af opkaldet. Henset til, at slutbrugerne i medfør af gældende ret har krav på at foretage gratis opkald til alarmtjenesten, bør slutbrugerne følgelig heller ikke betale for omkostningerne forbundet med fremskaffelse eller fremsendelse af stedbestemmelsesoplysninger i form af AML. På den vis sikres, at slutbrugerne får gratis adgang til alarmkommunikation.

Den foreslåede bestemmelse har baggrund i hensynet til, at stedbestemmelsesoplysninger som finder anvendelse på alle alarmkommunikationer, øger beskyttelsesniveauet og sikkerheden for slutbrugerne og hjælper alarmtjenesterne med at udføre deres opgaver. Dette forudsætter, at stedbestemmelsesoplysningerne stilles til rådighed og fremføres til alarmcentralerne så de kan fremføre relevant data til de relevante alarmtjenester.

Den foreslåede bestemmelse i § 61, stk. 1, nr. 2, vil kunne medføre økonomiske konsekvenser for udbydere og ejere af net som følge af, at de ikke må opkræve betaling fra slutbrugeren eller alarmcentralen for at fremskaffe eller fremsende stedbestemmelsesoplysninger.

Det konkrete omfang af de økonomiske konsekvenser vil skulle fastlægges nærmere, blandt andet på baggrund af dialog med branchen og alarmmyndighederne. Derfor vil Energistyrelsen forud for en udmøntning af hjemmelsbestemmelsen foretage en nærmere vurdering af de økonomiske og administrative konsekvenser, som er forbundet med fastsættelsen af regler om, at udbydere og ejere af net vil skulle stille stedbestemmelsesoplysninger til rådighed gratis for slutbrugeren og den relevante alarmcentral.

Til nr. 66

I medfør af telelovens § 61, stk. 1, nr. 3, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om minimumskrav til udbydernes og netejernes pligt til at yde bistand ved alarmcentralernes alarmering af politi, redningsberedskab, ambulancetjeneste og andre beredskabstjenester.

Bemyndigelsen til at fastsætte reglerne er udmøntet i Bekendtgørelse om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (udbudsbekendtgørelsen), jf. bekendtgørelse nr. 715 af 23. juni 2011 om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

De foreslåede ændringer er en uændret videreførelse af gældende ret og er alene konsekvensrettelser idet bestemmelsen ikke længere vil være den sidste i nummerrækken.

Den foreslåede videreførelse af telelovens § 61, stk. 1, nr. 3, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren fortsat kan fastsætte regler om minimumskrav til udbydere og netejere pligt til at yde bistand ved alarmcentralernes alarmering af politi, redningsberedskab, ambulancetjeneste og andre beredskabstjenester.

Til nr. 67

Den gældende bestemmelse i telelovens § 61 indeholder ikke udtrykkelig hjemmel til at fastsætte regler, som forpligter udbydere og ejere af net til på anmodning fra alarmcentralerne eller politiet at spærre for alarmkommunikation til 112 eller lignende samfundskritiske tjenester.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 1, nr. 4, vil medføre, at der vil kunne fastsættes regler om, at udbydere og ejere af net vil kunne forpligtes til at medvirke til at blokere for alarmkommunikation til 112 på anmodning fra alarmcentralerne eller politiet.

Energistyrelsen vil i forbindelse med en eventuel udmøntning af forslaget til telelovens § 61, stk. 1, nr. 4, skulle foretage en nærmere vurdering af, hvorvidt der er tale om overimplementering. Såfremt den foreslåede bestemmelse vurderes at være en overimplementering vil Energistyrelsen følge proceduren for behandling af bestemmelser indeholdende overimplementering.

De foreslåede ændringer i telelovens § 61, stk. 1, nr. 4, skyldes, at det skal være muligt at blokere for chikanøs alarmkommunikation, herunder chikaneopkald til alarmcentralerne, så det sikres, at der altid vil være adgang til disse i nødsituationer.

Gentagne og massekoordinerede chikaneopkald kan overbelaste nettet og i værste fald medføre sammenbrud af nettet. Da alarmkommunikation er en samfundskritisk tjeneste, bør der fastsættes regler, som kan imødegå overbelastning af alarmsystemet ved chikanøse opkald.

Blokering for opkald til alarmcentralerne er særligt relevant fra enheder, som ikke klart identificerer den kaldende. Det drejer sig i særdeleshed om enheder, som ikke indeholder SIM-kort.

Opkald fra SIM-løse enheder viser ikke nummer som ved opkald fra enheder med SIM-kort. I sidstnævnte tilfælde vil opkaldet kunne identificeres med et nummer fra en national nummerplan og

efterfølgende spærres. Opkald fra simløse enheder viser enhedens IMEI-nummer, som er et 15-cifret nummer der er unikt for den anvendte enhed.

For effektivt at kunne imødegå chikanøse opkald fra SIM-løse enheder skal være muligt at tilpligte udbydere og ejere af net at fremsende det fulde IMEI-nummer eller anden entydig identifikation af den kaldende enhed og efterfølgende blokere for dette på anmodning fra alarmcentralerne eller politiet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 1, nr. 4, vil kunne medføre økonomiske og administrative konsekvenser for udbydere og ejere af net, i de tilfælde hvor deres it-systemer ikke er indstillet til eksempelvis at kunne fremsende det fulde EMEI-nummer i forbindelse med opkald fra en SIM-løs enhed. I disse tilfælde, vil udbyderen eller ejeren af net skulle udvikle på it-systemet, eller indkøbe et system så den nødvendige funktionalitet sikres. Udbyderne eller ejerne af net vil dog antages at kunne udligne og indhente disse udgifter gennem prisfastsættelsen af deres produkter.

Det konkrete omfang af de økonomiske konsekvenser vil skulle fastlægges nærmere, blandt andet på baggrund af dialog med branchen og alarmmyndighederne. Derfor vil Energistyrelsen forud for en udmøntning af hjemmelsbestemmelsen foretage en nærmere vurdering af de økonomiske og administrative konsekvenser, som er forbundet med fastsættelsen af regler om, at udbydere og ejere af net på anmodning fra alarmcentralerne eller politiet vil skulle spærre for opkald til 112 eller lignende samfundskritiske tjenester.

Bestemmelsen medfører ikke i sig selv økonomiske eller administrative konsekvenser for borgerne eller det offentlige.

Den foreslåede bestemmelse i § 61, stk. 1, nr. 5, bemyndiger klima-, energi- og forsyningsministeren til at implementere teledirektivets artikel 108, 2. pkt., 1. led om medlemsstaternes sikring af, at udbydere af talekommunikationstjenester træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre uafbrudt adgang til beredskabstjenester. Teledirektivets artikel 108, 2. pkt., 1. led, erstatter forsyningspligt-direktivets artikel 23, 2. pkt.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 61, stk. 1, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om minimumskrav til udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester (herefter udbydere) og ejere af elektroniske kommunikationsnet, som er tilsluttet offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester (herefter ejere af net, med henblik på at sikre telekommunikation ved alarmering.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 1, nr. 5, vil medføre, at der vil kunne fastsættes regler om, at udbydere og ejere af net vil kunne tilpligtes til at træffe nødvendige foranstaltninger, som vil sikre adgangen til og integriteten af beredskabstjenester.

Indførelsen af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. nr. 5, skyldes, at den dagældende § 62 i teleloven om sikring af samfundsvigtig kommunikation i beredskabssituationer, blev ophævet ved lov nr. 1567 af 15. december 2015 om net- og informationssikkerhed. Der ses derfor behov for at præcisere, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at udbydere af talekommunikationstjenester skal træffe nødvendige foranstaltninger til at sikre uafbrudt adgang til beredskabstjeneste.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 1, nr. 5, vil medføre, at klima-, energi og forsyningsministeren kan fastsætte regler, der pålægger udbydere af talekommunikationstjenester at træffe yderligere foranstaltninger til at sikre uafbrudt adgang til beredskabstjenester. Dette vil i givet fald påføre udbyderne økonomiske byrder. Klima-, energi- og forsyningsministeriet vil forud for en udmøntning af hjemmelsbestemmelsen foretage en nærmere vurdering af de økonomiske og administrative konsekvenser, som er forbundet med fastsættelsen af regler for regler som nævnt i telelovens § 61, stk. 1, nr. 5.

Til nr. 68

Den gældende bestemmelse i telelovens § 61 indeholder ikke udtrykkelig hjemmel til at fastsætte regler om takseringen af koordinering, dirigering og aflevering af alarmopkald, herunder stedbestedelsesoplysninger.

I medfør af telelovens § 61, stk. 1, nr. 1, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler, om dirigering og koordinering af alarmopkald, der blandt andet forpligter udbydere og ejere af net til at sikre, at der sker en koordinering, således at alarmcentralerne ikke skal modtage alarmopkald fra mange forskellige udbydere. Dette indebærer blandt andet, at én eller flere udbydere pålægges at modtage alarmopkald fra andre udbydere med henblik på at dirigere opkaldene og forestå en koordineret aflevering af disse til alarmcentralerne. Det er en forudsætning, at der indgås aftaler mellem udbyderne herom, og der vil med henblik på at sikre rimelige vilkår for udbyderne eventuelt kunne blive tale om tillige at regulere spørgsmål om, hvilken pris den eller de udbydere, der pålægges den omhandlede koordinering, må tage for at varetage denne opgave.

Ved aflevering af alarmopkald forstås den nødvendige dirigering og fremføring af opkaldet til nettermineringspunkt eller lignende i den relevante alarmcentral samt tilrådighedsstillelse af den nødvendige infrastruktur herfor.

Bemyndigelsen til at fastsætte reglerne er udmøntet i Bekendtgørelse om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (udbudsbekendtgørelsen) jf. bekendtgørelse nr. 715 af 23. juni 2011 om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Udbudsbekendtgørelsens § 6 fastsætter rammerne for hvad den udbyder, som er ansvarlig for den samlede koordinering, dirigering og aflevering af alarmopkald og stedbestedelsesoplysninger til alarmcentralen (forsyningspligtudbyderen), må opkræve hos de andre udbydere. Betalingen må højst udgøre dækning af de samlede omkostninger tillagt en rimelig fortjeneste.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 2, vil medføre, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte regler for takseringen forbundet med koordineringen, dirigeringen og afleveringen af alarmkommunikation, herunder stedbestedelsesoplysninger.

Med alarmkommunikation menes kommunikation, der etableres via en elektronisk kommunikationstjeneste mellem en slutbruger og alarmcentralen med det formål at anmode om og modtage hjælp fra beredskabstjenester. Derved forstås kommunikation ikke kun ved opkald, men også ved andre tjenester som f.eks. SMS, jf. forslag til telelovens § 2, nr. 21.

Den nye bestemmelse vil indebære, at der vil kunne fastsættes regler for taksering, som vedrører de samtrafiktakster som udbydere og ejere af net faktureres indbyrdes for at ekspedere alarmkommunikation, herunder opkald, SMS eller lignende.

Energistyrelsen vil i forbindelse med en eventuel udmøntning af forslaget til telelovens § 61, stk. 2, skulle foretage en nærmere vurdering af, hvorvidt der er tale om overimplementering. Dette vil blandt andet bero på forhandlinger med telebranchen og alarmmyndighederne.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 2, har baggrund i hensynet til de potentielle omkostninger som mængden af alarmkommunikation vil kunne påføre udbydere og ejere af net.

Eksempelvis med indførelsen af AML (Advanced Mobile Location) ved opkald til det fælleseuropæiske alarmnummer "112", vil der i løbet af opkaldet blive afsendt flere SMS'er med stedbestemmelsesoplysninger til alarmcentralen. Omkostningerne til disse må ikke takseres over for slutbrugeren eller alarmcentralen i medfør af den foreslåede § 61, stk. 1, nr. 2, som implementerer teledirektivets art. 109, stk. 6. Udbydere og ejere af net vil altså ikke kunne opkræve slutbrugeren eller alarmcentralen betaling for at sende AML-SMS'erne, men vil selv kunne have omkostninger ved fremsendelsen heraf.

I takt med at funktionen AML i fremtiden kan tænkes anvendt ved alarmkommunikation til andre numre end det fælleseuropæiske alarmnummer "112" og i forbindelse med andre tjenester end taletelefoni, vil dette medføre forøgede omkostninger for udbydere og ejere af net. For at sikre rimelige vilkår for udbydere og ejere af net, vil det kunne være nødvendigt at regulere hvilke priser, der kan opkræves af udbyderne for eksempelvis at modtage SMS'er med stedbestemmelsesoplysninger.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 2, vil kunne bidrage til at sikre rimelige vilkår for de udbydere og ejere af net, som er forpligtede til at stille stedbestemmelsesoplysninger til rådighed ved alarmkommunikation, idet der kan fastsættes regler for, hvad der må takseres i alle led fra forsendelse til aflevering hos alarmcentralen, eller det led som modtager på vegne af alarmcentralen.

Det konkrete omfang af de økonomiske konsekvenser vil skulle fastlægges nærmere, blandt andet på baggrund af dialog med branchen og alarmmyndighederne. Derfor vil Energistyrelsen forud for en udmøntning af hjemmelsbestemmelsen foretage en nærmere vurdering af de økonomiske og administrative konsekvenser, som er forbundet med fastsættelsen af regler for takseringen af koordinering, dirigering og aflevering af alarmkommunikation, herunder af stedbestemmelsesoplysninger.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 61 indeholder ikke hjemmel til at fastsætte regler for takseringen af, koordinering, dirigering og aflevering af alarmkommunikation, herunder af stedbestemmelsesoplysninger, som ikke er alarmopkald til alarmmyndighederne.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 3, vil medføre, at ministeren for klima- energi- og forsyning vil kunne fastsætte samme regler som nævnt i forslag til telelovens § 61, stk. 1 og stk. 2, gældende for kommunikation med politiet, sundhedsmyndighederne m.v. som er svarer til alarmkommunikation.

Den foreslåede hjemmelsbestemmelse er tilføjet af hensyn til fremtidssikring, f.eks. hvis det senere skulle blive nødvendigt (og muligt) at anvende AML (Advanced Mobile Location) til andre numre end 112.

I forbindelse med en udmøntning af hjemmelen til at fastsætte samme regler som nævnt i forslag til telelovens § 61, stk. 1 og stk. 2, for kommunikation med politiet, sundhedsmyndighederne m.v., vil Energistyrelsen skulle foretage en særskilt vurdering af de persondataretlige aspekter forbundet med anvendelsen af stedbestemmelsesoplysninger til andre numre end 112.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 3, har baggrund i hensynet til at sikre at politiet, sundhedsmyndighederne m.v. opnår samme grad af effektivitet som ved alarmkommunikation. Politi, sundhedsmyndigheder m.v., som modtager opkald, kan eksempelvis ligeledes have behov for, at opkald koordineres, så opkaldet dirigeres hen til rette myndighed og at der afleveres stedbestemmelsesoplysninger, så de relevante myndigheder nemmere kan hjælpe den kaldende.

At der også vil kunne fastsættes regler for takseringen for anden kommunikation end alarmkommunikation skyldes også, at der kan være specifikke numre, som ikke nødvendigvis kan klassificeres som et alarmnummer, men som stadig har behov for at kunne få tilsendt stedbestemmelsesoplysninger. Et eksempel herpå er nummeret ”114”, som er det landsdækkende ikke-akutte nummer til politiet.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 61, stk. 3, kan medføre økonomiske konsekvenser for udbydere og ejere af net, såfremt AML vil blive benyttet ved kommunikation som er tilsvarende alarmkommunikation. Det vil medføre en betydelig stigning af SMS'er indeholdende stedbestemmelsesoplysninger og disse SMS'er vil udbydere og ejere af net ikke kunne taksere over for slutbrugeren eller politiet, sundhedsmyndighederne m.v.

Det konkrete omfang af de økonomiske konsekvenser vil skulle fastlægges nærmere, blandt andet på baggrund af dialog med branchen og alarmmyndighederne. Derfor vil Energistyrelsen forud for en udmøntning af hjemmelsbestemmelsen foretage en nærmere vurdering af de økonomiske og administrative konsekvenser, som er forbundet med fastsættelsen af regler for regler som nævnt i forslaget til telelovens § 61, stk. 1 og stk. 2, for kommunikation med politiet, sundhedsmyndighederne m.v., som svarer til alarmkommunikation.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre gennemsigtighed for borgerne, eksempelvis ved at der etableres et fællesnummer, som borgerne kan ringe til uanset, hvilken landsdel borgeren befinder sig i. Det kunne eksempelvis være et fællesnummer til akuthjælp ved sygdom, som i Region Hovedstaden er ”1813”, men forskellige ottecifrede numre for regionerne. Den relevante myndighed vil i den forbindelse mere effektivt kunne finde frem til den kaldende, da myndigheden i forbindelse med opkaldet også vil modtage stedbestemmelsesoplysninger.

Til nr. 69

Den foreslåede bestemmelse i om tilføjelse af et nyt stykke 3 og 4 i telelovens § 67 giver bemyndigelse til implementering af teledirektivets artikel 7.

Ansættelsesvilkår og regler for afskedigelse af chefer i staten reguleres i gennem overenskomst, herunder den til enhver tid gældende Rammeaftale om kontraktansættelse af chefer i staten.

Ansættelse og afskedigelse sker således i henhold til det til enhver tid gældende cirkulære om rammeaftale om kontraktansættelse af chefer i staten, cirkulære om åremålsansættelse, samt tjenestemandsløven.

Teledirektivet fastlægger i artikel 5, at der i direktivet opereres med to forskellige typer af myndigheder, der tillægges kompetencer i direktivet. For det første kan der være tale om nationale tilsynsmyndigheder, der skal nyde både en politisk og en økonomisk uafhængighed, og for det andet kan der være tale om andre kompetente myndigheder, der alene skal være økonomisk uafhængige.

Ved politisk uafhængige forstås, at den pågældende myndighed ikke er underlagt instruksbeføjelse vedrørende afgørelser eller ved udstedelsen af regulering i konkrete sager. Den politiske uafhængighed er i gældende ret sikret i telelovens § 67, stk. 1 og 2.

Ved økonomisk uafhængighed forstås, at den udøvende myndighed på en konkret opgave i henhold til loven er retligt adskilt fra en udøver af ejerskabsbeføjelser over for en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, eller udbydere af interpersonelle nummeruafhængige kommunikationstjenester. Kravet skal sikre den udøvende myndigheds habilitet i forhold til beslutninger om regulering.

Teleloven indeholder en række opgaver, der er tillagt myndigheder som nationale tilsynsmyndigheder. Disse opgaver omfatter navnlig bestemmelserne i telelovens afsnit IV om den sektorspecifikke konkurrenceregulering, hvor navnlig Erhvervsstyrelsen, men også Energistyrelsen varetager opgaver. Herudover gælder kravene vedrørende nationale tilsynsmyndigheder i forhold til varetagelsen af opgaver efter visse forordninger, herunder netneutralitetsforordningen og roamingforordningen. Energistyrelsen er tilsynsmyndighed for disse forordninger.

Reglerne vil derfor med den nuværende ressortfordeling kunne fastsættes for ledelsen i Erhvervsstyrelsen og Energistyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 67, stk. 3, bemyndiger klima- energi- og forsyningsministeren til at fastsætte nærmere regler om udnævnelse og afskedigelse af ledelsen i de myndigheder, der er tillagt opgaver i henhold til teleloven, jf. dog den foreslåede bestemmelse i telelovens § 67, stk. 4.

De regler, der vil kunne fastsættes, vil alene være udtryk for minimumsbeskyttelsesregler, der skal sikre at minimumsreglerne i teledirektivets artikel 7 overholdes, med henblik på sikring af en national tilsynsmyndigheds uafhængighed.

Kravene i teledirektivets artikel 7 indebærer, at der fastsættes en minimumsvarighed for åremålsansættelse på 3 år for ledelsen i en national tilsynsmyndighed. Endvidere skal ledelsen have beskyttelse mod usaglig eller ubegrundet afskedigelse, ligesom en afskediget leder skal kunne kræve begrundelsen offentliggjort.

Regler fastsat i medfør af bemyndigelsen vil kunne omfatte ledelsen i de myndigheder, der varetager opgaver som national tilsynsmyndighed, som dette er defineret i teledirektivet jf. artikel 5-11. Med den gældende ressortdeling vil der være tale om Energistyrelsen.

Baggrunden for kravene i teledirektivets artikel 5, og dermed den foreslåede bestemmelse i telelovens § 67, stk. 4, er at sikre et minimumsniveau af beskyttelse for ledelsen i myndigheder, der varetager opgaver som uafhængig myndighed.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 67, stk. 3 forventes ikke udmøntet, da beskyttelsesniveauet i den almindelige danske lovgivning, samt kollektive aftaler vurderes at ligge væsentligt over det foreskrevne niveau. Hjemmelen bør alene udnyttes, hvis beskyttelsesniveauet i dansk ret, herunder i kollektive aftaler mindskes.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 67, stk. 4, bemyndiger erhvervsministeren til at fastsætte nærmere regler om udnævnelse og afskedigelse af ledelsen i de myndigheder, der er tillagt opgaver i henhold til telelovens kapitel 11-14 og kapitel 16-18.

De regler, der vil kunne fastsættes, vil alene være udtryk for minimumsbeskyttelsesregler, der skal sikre at minimumsreglerne i teledirektivets artikel 7 overholdes, med henblik på sikring af en national tilsynsmyndigheds uafhængighed.

Kravene i teledirektivets artikel 7 indebærer, at der fastsættes en minimumsvarighed for åremålsansættelse på 3 år for ledelsen i en national tilsynsmyndighed. Endvidere skal ledelsen have beskyttelse mod usaglig eller ubegrundet afskedigelse, ligesom en afskediget leder skal kunne kræve begrundelsen offentliggjort.

Regler fastsat i medfør af bemyndigelsen vil kunne omfatte ledelsen i de myndigheder, der varetager opgaver som national tilsynsmyndighed, som dette er defineret i teledirektivet jf. artikel 5-11. Med den gældende ressortdeling vil der være tale om Erhvervsstyrelsen.

Baggrunden for kravene i teledirektivets artikel 5, og dermed den foreslåede bestemmelse i telelovens § 67, stk. 4, er at sikre et minimumsniveau af beskyttelse for ledelsen i myndigheder, der varetager opgaver som uafhængig myndighed.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 67, stk. 4 forventes ikke udmøntet, da beskyttelsesniveauet i den almindelige danske lovgivning, samt kollektive aftaler vurderes at ligge væsentligt over det foreskrevne niveau. Hjemmelen bør alene udnyttes, hvis beskyttelsesniveauet i dansk ret, herunder i kollektive aftaler mindskes.

Til nr. 70

Den foreslåede bestemmelse om konsekvensrettelse af telelovens § 72, stk. 1 om offentliggørelse af afgørelser er en implementering af teledirektivets artikel 120, stk. 2.

Telelovens § 72, stk. 1 indeholder krav, om at afgørelser truffet i henhold til afsnit IV i teleloven om pålæggelse af forpligtelser, skal offentliggøres. Afgørelser om netadgangsforpligtelser kan pålægges i medfør af §§ 33, stk. 2 og 38-41.

Hensynet bag den gældende bestemmelse om offentliggørelse af afgørelser er, at aktører på markedet skal kunne gøre sig bekendt med hvilke netadgangsforpligtelser, der er pålagt i medfør af den sektorspecifikke konkurrenceregulering.

Offentliggørelsen skal ske på en brugervenlig måde, og skal løbende sikre overblik over retstilstanden. Offentliggørelsen skal endvidere sætte markedsaktører i stand til at udøve retten til at påklage afgørelser.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 72, stk. 1, om tilføjelse af en henvisning til telelovens § 35 a, foreslås det, at afgørelser efter den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a skal offentliggøres på lige fod med øvrige afgørelser om markedsregulering efter afsnit IV i teleloven.

Der er med den foreslåede bestemmelse ikke tilsigtet nogen ændring i øvrigt af kravet om offentliggørelse efter § 72, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil sikre gennemsigtighed om forpligtelser pålagt i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a.

Til nr. 71

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af en ny bestemmelse i telelovens § 73 a, implementer dele af teledirektivets artikel 22, om geografiske kortlægninger af netudrulning.

Energistyrelsen gennemfører med hjemmel i telelovens § 75 årlige kortlægninger af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet. Den gældende bestemmelse giver Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen hjemmel til at indhente de data styrelserne skønner nødvendige for at gøre det muligt at overskue og sammenligne det samlede udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, og skabe overblik over hvordan konkurrencen fungerer på markedet. § 75 i teleloven implementerer blandt andet artikel 21, stk. 2 i forsyningspligtdirektivet, der foreskriver, at de nationale tilsynsmyndigheder skal offentliggøre guides og vejledninger til slutbrugere, der giver forbrugere mulighed for at foretage informerede valg på markedet for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Herudover er det i bemærkningerne til den gældende bestemmelse, jf. Folketingstidende 2010/2011, A, lovforslag nr. 59, side 146, nævnt, at der kan udarbejdes og offentliggøres statistikker vedrørende priser, markedsudvikling og andet af interesse for forbrugere.

Den gældende hjemmel indeholder således ikke en specifik henvisning til kortlægning af infrastruktur eller offentliggørelse af disse kortlægninger.

De gældende direktiver i teledirektivpakken, herunder forsyningspligtdirektivets artikel 21, har hidtil ikke indeholdt specifikke krav om kortlægninger af eksisterende teleinfrastruktur eller om kortlægning af udrulningsplaner fra teleselskaberne. Der har imidlertid på flere områder, herunder i forhold til dækning og markedsregulering været forudsat, at der i et vist omfang blev gennemført kortlægninger både af eksisterende infrastruktur og af udrulningsplaner.

Hvert år gennemfører Energistyrelsen en kortlægning af danskernes adgang til fastnet- og mobilt bredbånd (bredbåndskortlægningen). Kortlægningen består af bredbåndsudbydernes indberetninger af de adresser, hvorpå de udbyder bredbåndsdækning, samt med hvilke teknologier og hastigheder.

Udbydernes indberetninger til bredbåndskortlægningen offentliggøres blandt andet på Tjekditnet.dk – det gælder både på adresseniveau, hvor den enkelte bruger kan søge på bredbåndsmulighederne på hjemmeadressen, ligesom der offentliggøres nøgletal, f.eks. hvor stor en andel af boliger og virksomheder som har adgang til 100/30 Mbit/s. Derudover er det muligt for brugerne at udtrække hjemmesidens datagrundlag i forskellige formater, herunder som rene rådata eller som geotiff-filer. Data kan også tilgås via en API-funktion.

Ud over at opdatere Tjekditnet.dk i forbindelse med bredbåndskortlægningen, hvor alle bredbåndsudbydernes dækning opdateres, foretages der også dataopdateringer fra selskaber efter behov på øvrige tidspunkter i løbet af året. Disse dataopdateringer er frivillige for udbydernes.

Energistyrelsens kortlægning, og de data, der indhentes fra udbydere og ejere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, anvendes også af Energistyrelsen til at kortlægge hvilke adresser, der i henhold til statsstøtteretlige regler, er støtteberettigede. Kortlægningen suppleres i forbindelse med statsstøttesager med en undersøgelse af eventuelle konkrete udrulningsplaner

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 73 a, foreslås det at indsætte en udtrykkelig hjemmel til gennemførelsen af geografiske kortlægninger af netudrulningen, herunder både i forhold til den eksisterende infrastruktur, eventuelle udrulningsplaner og ejerforhold. Kortlægningen vil kunne omfatte teknologi, hastigheder og andre kvalitetsparametre, herunder både for fastnet- og mobilteknologier.

Teledirektivet indfører i artikel 22 et nyt udtrykkeligt krav om kortlægning af eksisterende infrastruktur samt en mulighed for at gennemføre kortlægning af eventuelle udrulningsplaner.

Kortlægningsbestemmelsen i artikel 22 skal støtte op om en mere harmoniseret tilgang til de kortlægninger, som er forudsat i resten af direktivet, herunder i forhold til navnlig markedsreguleringen, der i dansk ret er implementeret i telelovens afsnit IV, men også i forhold til opgaver omkring kortlægning af støtteberettigede adresser i forhold til eventuel statsstøtte.

I artikel 22, stk. 7 bemyndiges BEREC til at udarbejde retningslinjer for gennemførelsen af geografiske kortlægninger og prognoser efter artikel 22 med henblik på at sikre en ensartet anvendelse af bestemmelsen. Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen skal i anvendelsen af den foreslåede bestemmelse i videst muligt omfang inddrage BEREC's retningslinjer i tilrettelæggelsen af geografiske kortlægninger og prognoser.

Den foreslåede bestemmelse indeholder gennemførelsen af kortlægningsbestemmelsen i artikel 22, herunder regler om indhentning af oplysninger til brug for kortlægningerne, om videregivelse af oplysninger til andre myndigheder, herunder til Kommissionen og institutioner i andre medlemsstater, tilgængeliggørelse af grunddata og endelig om anvendelse af oplysninger fra kortlægningerne til forbrugeroplysning.

Med den foreslåede bestemmelse tilsigtes ikke en grundlæggende ændring i den måde Energistyrelsen i dag gennemfører kortlægninger, eller hvordan Energistyrelsen tilgængeliggør oplysninger, men derimod alene at sikre klare rammer om kortlægningerne og under hvilke betingelser data fra kortlægningerne kan videregives til andre myndigheder og gøres tilgængelige for interessenter.

Med den foreslåede bestemmelse tilsigtes ej heller en ændring af de øvrige aktiviteter, der i dag gennemføres med hjemmel i telelovens § 75, herunder gennemførelsen af Telestatistikken, de årlige udgivelser af Økonomiske Nøgletal for Telebranchen og indsamling af data om prisudviklingen.

Den foreslåede bestemmelse om geografiske kortlægninger af netudrulning skal således give klare rammer for både myndighederne på området for elektronisk kommunikation, og for de relevante udbydere og ejere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i forhold til hvilke myndigheder, der kan gennemføre kortlægninger af netudrulningen og hvilke virksomheder, der vil skulle medvirke til kortlægningerne.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke medføre yderligere byrder på udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, end hvad der følger af gældende ret. Der lægges med den foreslåede bestemmelse ikke op til indhentning af hverken færre eller flere oplysninger, end hvad der er tilfældet under gældende ret. Omfanget af dataindberetningerne kan fremadrettet blive justeret som følge af eventuelle nye eller ændrede behov, herunder også som følge af nye krav fra Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) eller Europa-Kommissionen.

Enhver udvidelse af omfanget af dataindberetningerne skal nøje vurderes af Energistyrelsen i forhold til at undgå yderligere byrder på selskaberne, og skal i videst muligt omfang ske i dialog med de berørte selskaber.

Den foreslåede bestemmelse om geografiske kortlægninger i telelovens § 73 a, stk. 1, implementer dele af teledirektivets artikel 22, stk. 1, 1. afsnit.

Den foreslåede bestemmelse indeholder hjemmel og pligt for Energistyrelsen til at gennemføre kortlægninger af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet.

Den foreslåede bestemmelse vil være udtryk for en præcisering af gældende ret i forhold til hvilke pligter Energistyrelsen har i forhold til gennemførelse af geografiske kortlægninger om udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet.

Energistyrelsen vil skulle gennemføre kortlægninger regelmæssigt, og mindst hvert tredje år. Teledirektivet foreskriver, at kortlægning af eksisterende infrastruktur skal ske mindst hvert tredje år. Herudover foreskriver teledirektivet i artikel 22, stk. 7, at BEREC skal udfærdige retningslinjer med henblik på en ensartet anvendelse af geografiske kortlægninger, som de bemyndigede myndigheder i de enkelte medlemsstater i videst muligt omfang skal tage hensyn til. BEREC's retningslinjer om geografiske kortlægninger af eksisterende infrastruktur anbefaler i pkt. 27, at kortlægninger bør gennemføres årligt.

Energistyrelsen (tidligere Erhvervsstyrelsen og IT- og Telestyrelsen) har igennem 20 år gennemført årlige kortlægninger. Efter etableringen af tjekditnet.dk er de årlige kortlægninger blevet suppleret af halvårslige eller hyppigere frivillige opdateringer, efter ønske fra telebranchen.

Det er med den foreslåede bestemmelse ikke intentionen, at ændre Energistrelsens mangeårige praksis for frekvensen af kortlægninger eller opdateringer.

Der er tale om en implementering, der i udgangspunktet udgør en overimplementering i forhold til direktivkravet om kortlægninger hvert tredje år. Det er dog vurderingen at BEREC's retningslinjer medfører at der ikke er tale om en overimplementering, da Energistyrelsen som udgangspunkt skal følge BEREC's retningslinjer, medmindre særlige nationale forhold tilsiger noget andet. Henset til at Energistyrelsen har en længerevarende praksis for årlige kortlægninger er der ikke nationale forhold, der tilsiger at Energistyrelsen ikke kan gennemføre årlige kortlægninger. De byrder der følger af årlig dataindsamling frem for dataindsamlinger hvert 3. år opvejes af at telebranchen selv har interesse i opdaterede kortlægninger af dækning med henblik på markedsføring og planlægning.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1 har baggrund i et behov for at skabe en højere grad af gennemsigtighed og forudsigelighed i rammerne for gennemførelse af geografiske kortlægninger, så det er klart for myndigheder og virksomheder i hvilket omfang, der gennemføres kortlægninger af elektroniske kommunikationsnets udbredelse.

Der er gennem de senere år gennemført kortlægninger af dækning og udbredelse af elektroniske kommunikationsnet af flere forskellige myndigheder, herunder i forbindelse med forskellige tiltænkte statsstøtteordninger.

Den foreslåede bestemmelse medfører en højere grad af forudsigelighed og gennemsigtighed for både virksomheder og myndigheder.

Den foreslåede bestemmelse om geografiske kortlægninger i telelovens § 73 a, stk. 2 implementerer dele af teledirektivets artikel 22, stk. 1, 2. afsnit.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 73 a, stk. 2, foreslås indsat en opregning af de opgaver og formål, som en kortlægning af den geografiske udbredelse af elektroniske kommunikationsnet skal sikre gennemførelsen af, og som kortlægningen skal være tilstrækkelig detaljeret til at levere data til.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 medfører, at der vil blive indført en opregning af de opgaver, der skal understøttes af de geografiske kortlægninger, der skal gennemføres i henhold til stk. 1 og stk. 3. Indførelsen af en udtømmende liste medfører en højere grad af forudsigelighed i forhold til de byrder, der pålægges udbydere af elektroniske kommunikationsnet i forbindelse med geografiske kortlægninger.

I den foreslåede bestemmelse i telelovens § 73 a, stk. 2, nr. 1, foreslås anføres markedsundersøgelser i henhold til telelovens § 37, og analyser efter § 35 a.

I forbindelse med den sektorspecifikke konkurrenceregulering af telemarkedet i henhold til afsnit IV i teleloven er det af afgørende betydning, at analyserne gennemføres på et tilstrækkeligt oplyst grundlag. Dette gælder både i forhold til en markedsundersøgelse efter § 37 eller i forbindelse med en konkret anmodning i henhold til § 35 a, hvor oplysninger om udbredelse, ejerskab og lignende kan have stor betydning for Erhvervsstyrelsens vurderinger i forbindelse med markedsafgrænsninger, markedsanalyser, udformning af netadgangsforpligtelser eller vurderinger af om der kan etableres parallelle net i et bestemt område.

I den foreslåede bestemmelses stk. 2, nr. 2, anføres identifikation af støtteberettigede adresser i henhold til EU-regler om statsstøtte.

Kortlægning af støtteberettigede adresser udgør en af grundforudsætningerne for anvendelse af statsstøtte til udrulning af bredbånd i henhold til EU-regler på området.

Kortlægningen skal ifølge de europæiske regler for statsstøtte til bredbånd tage højde for den eksisterende dækning og konkrete udrulningsplaner inden for tre år. Energistyrelsen vil ud fra faglige hensyn, herunder datakvalitet og erfaring med kortlægning, beslutte, hvilken metode der skal anvendes til kortlægningen under hensyntagen til eventuelle særlige krav, der måtte indgå i de endelige tilskudsmodeller. En lignende kortlægning anvendes allerede til bredbåndpuljen, og Energistyrelsen forestår generelt kortlægningen af mobil- og bredbåndsdækning og offentliggør informationen til brug for slutbrugere og andre myndigheder.

I den foreslåede bestemmelse i telelovens § 73 a, stk. 2, nr. 3, anføres forbrugerinformation som en opgave, som kortlægningen af udbredelsen af bredbånd skal understøtte. Energistyrelsen offentliggør i dag på tjekditnet.dk data fra den årlige kortlægning af udbredelsen af bredbånd med henblik på at understøtte forbrugere og virksomheders valg af udbydere, hvor tjekditnet.dk giver et overblik over tilgængelige hastigheder, teknologier og udbydere på adresseniveau i hele Danmark.

I den foreslåede bestemmelse i telelovens § 73 a, stk. 2, nr. 4, anføres analyser med henblik på anvendelse af forsyningspligt som en opgave, der skal understøttes af de geografiske kortlægninger, der gennemføres i henhold til stk. 1 eller stk. 3. Udformning og indførelse af forsyningspligt i henhold til telelovens kapitel 4, herunder forsyningspligt på talekommunikation eller forsyningspligt på bredbånd, forudsætter et godt overblik over udbredelsen af forskellige tjenester, hastigheder og netejere, og den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Energistyrelsen kan gennemføre kortlægninger med henblik på udformning og indførelse af forsyningspligt.

I den foreslåede bestemmelse i telelovens § 73 a, stk. 2, nr. 5, anføres frekvensauktioner som en opgave, der skal understøttes af geografiske kortlægninger, der gennemføres i henhold til frekvensloven. Frekvensauktioner omfatter ofte dækningskrav. Fastsættelse af dækningskrav i frekvensauktioner kræver overblik over udbredelsen af mobile eller andre trådløse tjenester, så dækningskravene kan fastsættes så nøjagtigt som muligt.

I den foreslåede bestemmelse i telelovens § 73 a, stk. 2, nr. 6, anføres politikunderstøttelse som en opgave, der skal understøttes af geografiske kortlægninger. Politiske initiativer skal kunne målrettes til de steder i Danmark, der har behov for dækningsinitiativer, hvilket kræver detaljerede geografiske kortlægninger af udbredelsen af elektroniske kommunikationstjenester.

Den foreslåede bestemmelse om geografiske kortlægninger i telelovens § 73 a, stk. 3 implementer dele af teledirektivets artikel 22, stk. 1, 1. og 3. afsnit.

I henhold til de gældende bestemmelser om oplysningspligt og statistiske kortlægninger kan både Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen indhente oplysninger med henblik på gennemførelse af styrelsernes opgaver i henhold til teleloven.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 73 a, stk. 3, foreslås Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen bemyndiget til at foretage supplerende kortlægninger ud over den i stk. 1 nævnte kortlægning. Sådanne supplerende kortlægninger vil kunne angå yderligere kortlægninger af eksisterende infrastruktur, ejerskabsforhold, udrulningsplaner eller lignende. De supplerende

kortlægninger skal ligesom kortlægninger efter stk. 1 ske med henblik på opfyldelsen af én eller flere af de i stk. 2 nævnte opgaver.

Den foreslåede bestemmelse vil skulle fungere som opsamlingsbestemmelse for Erhvervsstyrelsen og Energistyrelsen i forhold til kortlægninger, der ikke umiddelbart kan gennemføres i sammenhæng med kortlægningen efter stk. 1. Det er med den foreslåede bestemmelse ikke intentionen at ændre Energistyrelsen eller Erhvervsstyrelsens adgang til at indhente oplysninger til brug for de opgaver styrelserne gennemfører men derimod at skabe mere gennemsigtighed og dermed forudsigelighed i forhold til, hvilke krav udbydere eller ejere af elektroniske kommunikationsnet kan blive mødt med.

Som eksempel på en supplerende kortlægning kan nævnes en kortlægning af udrulningsplaner med henblik på statsstøtte i henhold til de EU-retlige regler om statsstøtte til bredbånd, hvor kortlægning af udrulningsplaner er en forudsætning for anvendelse af statsstøtte. Det kan være nødvendigt at gennemføre sådanne kortlægninger af udrulningsplaner adskilt fra den grundlæggende kortlægning af udbredelsen af infrastruktur efter stk. 1, men kortlægningen kan som det er tilfældet i forhold til bredbåndspuljen også gennemføres i sammenhæng med den årlige kortlægning efter stk. 1.

Tilsvarende kunne kortlægning af mere generaliserede udrulningsplaner være relevant i forbindelse med Erhvervsstyrelsens markedskortlægninger og øvrige analyser i henhold til afsnit IV om sektorspecifik konkurrenceregulering.

Endelig kan nævnes Energistyrelsens opdateringer af data til tjekditnet.dk, som indhentes oftere end den årlige kortlægning. Disse opdateringer sker som regel på frivillig basis i forhold til udbydernes indberetninger, og giver udbyderne mulighed for at have opdaterede informationer om dækning tilgængelige på tjekditnet.dk ud fra markedsføringshensyn.

Den foreslåede bestemmelse har baggrund i behovet for en mere fleksibel adgang til at gennemføre kortlægninger af udbredelsen af infrastruktur eller udrulningsplaner.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke medføre yderligere byrder for udbydere eller ejere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester end hvad der opleves efter de gældende regler, men den foreslåede bestemmelse medfører en højere grad af gennemsigtighed i forhold til hvilke byrder, der kan forventes.

Den foreslåede bestemmelse i bestemmelsen i telelovens § 73 a, stk. 4 om oplysningspligt i forbindelse med kortlægninger implementerer dele af teledirektivets artikel 20, stk. 1 og artikel 22.

Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen kan i henhold til den gældende § 73, og § 75 indhente enhver oplysning, der er nødvendig for enten styrelsen tilsyn, øvrige opgaver i henhold til loven eller til statistiske formål. Den gældende oplysningspligt omfatter pligt for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til at udlevere alt relevant materiale om eksisterende infrastruktur og lignende.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 73 a, stk. 4, vil give Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen hjemmel til at kræve alle oplysninger, som styrelserne skønner relevante i forbindelse med en kortlægning efter bestemmelsens stk. 1 eller stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil give klar hjemmel til at gennemføre dataindsamlinger til kortlægninger, der skal opfylde kravene i stk. 2, herunder også formål som frekvensadministration og gennemførelse af statsstøtteordninger, hvor hjemmel til kortlægning og dataindsamling, skulle findes i de retsakter, der gav mulighed for den konkrete aktivitet.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 4 har baggrund i en konsolidering af de hjemler, der anvendes til dataindsamlinger med henblik på kortlægning. Den foreslåede bestemmelse vil øge gennemsigtigheden for både myndigheder og udbydere i forhold til, hvornår Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen kan kræve oplysninger til brug for kortlægninger.

Den foreslåede bestemmelse medfører en højere grad af gennemsigtighed, men medfører ikke yderligere byrder for udbydere eller ejere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, da der med bestemmelse ikke lægges op til indsamling af yderligere data end hvad Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen indhenter efter gældende ret.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 73 a, stk. 5, om videregivelse af data fra geografiske kortlægninger implementerer dele af teledirektivets artikel 22, stk. 5.

Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen er i henhold til den gældende telelovs § 73, stk. 2 berettiget til at indhente oplysninger med henblik på videregivelse til Europa-Kommissionen eller til tilsynsmyndigheder i andre EU-lande med henblik på opfyldelse af de pågældende myndigheders forpligtelser i henhold til teledirektiverne eller øvrige traktatmæssige forpligtelser. § 73, stk. 2 indeholder et krav om orientering af de relevante virksomheder i forbindelse med videregivelse.

Energistyrelsen eller Erhvervsstyrelsen skal ikke indhente tilsagn eller accept fra berørte virksomheder men alene orientere om videregivelsen. Der sker imidlertid ikke en konkret orientering af den enkelte virksomhed i forbindelse med downloads af offentligt tilgængelige datasæt.

Energistyrelsen skal efter de gældende regler holde oplysninger, der i henhold til forvaltningsloven kan betragtes som forretningshemmeligheder fortrolige.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 73 a, stk. 5, giver Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen mulighed for at videregive oplysninger indsamlet i forbindelse med kortlægninger i henhold til stk. 1 eller stk. 3 til andre myndigheder, herunder kommuner, regioner, andre statslige myndigheder, BEREC eller Europa Kommissionen, hvis de pågældende myndigheder kan garantere samme kommercielle fortrolighed som den afgivende myndighed.

I det omfang, der videregives oplysninger i henhold til den foreslåede bestemmelse, vil den afgivende myndighed fortsat skulle orientere eventuelle berørte virksomheder, idet der fortsat ikke vil ske en konkret orientering i forbindelse med download af offentligt tilgængelige datasæt, eller når der leveres anonymiserede data til f.eks. Europa-Kommissionen.

Oplysninger om dækning og udbredelse af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester kan have stor betydning for en række myndigheder. Det kan f.eks. være relevant for en kommune i forbindelse med gennemførelse af en statsstøtteordning, hvor detaljerede oplysninger om dækning kan være afgørende for, om et givent projekt kan gennemføres, da der i henhold til gældende EU-regler kun kan gives støtte til underforsynede områder.

Endvidere kan dækningen med elektroniske kommunikationsnet i et givent område have betydning for beslutninger om anvendelse af nye teknologier, som f.eks. smart styring af forsyningsinfrastruktur eller trafik. Det kan i denne forbindelse være af stor betydning, at Energistyrelsen kan udlevere detaljerede oplysninger til andre myndigheder.

Den foreslåede bestemmelse sikrer, at Energistyrelsen eller Erhvervsstyrelsen kan videregive relevante oplysninger til andre myndigheder med henblik på opfyldelsen af opgaver i teledirektivet eller andre opgaver omfattet af stk. 2. Endvidere sikrer den foreslåede bestemmelse at oplysninger, der videregives, behandles med den samme fortrolighed, som blev sikret af den afgivende myndighed. Der tilsigtes ingen ændring af indholdet af fortroligheden, og hvorvidt en oplysning vil skulle holdes fortrolig, vil fortsat skulle afgøres i henhold til forvaltningsloven.

Den foreslåede bestemmelse om tilgængeliggørelse af data fra geografiske kortlægninger i telelovens § 73 a, stk. 6, implementer dele af teledirektivets artikel 22, stk. 6.

Der er i den gældende telelov ingen bestemmelser om tilgængeliggørelse af data fra kortlægninger af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Udbydernes indberetninger til bredbåndskortlægningen offentliggøres blandt andet på Tjekditnet.dk – det gælder både på adresseniveau, hvor den enkelte bruger kan søge på bredbåndsmulighederne på hjemmeadressen, ligesom der offentliggøres nøgletal, f.eks. hvor stor en andel af boliger og virksomheder som har adgang til 100/30 Mbit/s. Derudover er det muligt for brugerne at udtrække hjemmesidens datagrundlag i forskellige formater, herunder som rene rådata eller som geotiff-filer. Af de rene rådata indgår der ikke navne på de selskaber, som har indberettet den enkelte bredbåndsforbindelse. Data kan også tilgås via en API-funktion til visualisering på eksterne hjemmesider.

Data anvendes også til at kortlægge de adresser, som er berettigede til at søge støtte fra bredbåndspuljen. Kortlægningen til bredbåndspuljen visualiseres på sin egen hjemmeside med en kortfunktion. Det er muligt at udtrække en Excel-fil med alle støtteberettigede adresser på hjemmesiden. På kortfunktionen indgår ikke information om, hvilke bredbåndsudbydere der har indberettet bredbåndsdækning på den enkelte adresse.

Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 73 a, stk. 6, forslås Energistyrelsen og Erhvervsstyrelsen forpligtet til at stille data fra kortlægninger af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til rådighed på markedet, forudsat at de pågældende oplysninger ikke er underlagt kommerciel fortrolighed. Data skal stilles til rådighed i en form, der gør det muligt at genanvende data i andre sammenhænge i overensstemmelse med direktiv 2003/98/EF om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer.

Det er med den foreslåede bestemmelse ikke intentionen at ændre Energistyrelsens eller Erhvervsstyrelsens praksis men derimod at understrege, at arbejdet med tilgængeliggørelse af offentlige data skal fortsætte og prioriteres af begge styrelser.

Data fra kortlægninger af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester omfatter normalt ikke persondataoplysninger. I det tilfælde, at data omfatter persondataoplysninger, skal disse

tilgængeliggøres og behandles i overensstemmelse med generelle regler om behandling af persondataoplysninger.

Som eksempel på oplysninger, der kan være omfattet af kommerciel fortrolighed, kan nævnes oplysninger om udrulningsplaner eller lignende oplysninger, der kan betragtes som forretningshemmeligheder i henhold til forvaltningsloven.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse er, at understøtte den markedsbaserede bredbåndsudrulning, samt at tilgængeliggørelse af data indeholder betydeligt vækstpotentiale og kan udgøre grobund for nye og innovative tjenester.

Med den foreslåede bestemmelse gives markedet sikkerhed for, at de relevante myndigheder i videst muligt omfang stiller data til rådighed for markedet.

Den foreslåede bestemmelse om offentliggørelse af data fra geografiske kortlægninger i telelovens § 73 a, stk. 7 implementerer dele af teledirektivets artikel 22, stk. 6.

Gældende ret indeholder ikke en udtrykkelig hjemmel i telereguleringen til offentliggørelse af data fra geografiske kortlægninger med henblik på forbrugeroplysning. Ligeledes er der i de gældende direktiver ingen krav om offentliggørelse af oplysninger om den geografiske udbredelse af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på forbrugeroplysning.

Energistyrelsen offentliggør på tjekditnet.dk oplysninger fra geografiske kortlægninger med henvisning til Energistyrelsens generelle opgave om sektorspecifik forbrugeroplysning på teleområdet.

Tjekditnet.dk blev lanceret i 2015. På Tjekditnet.dk er det muligt at finde data om bredbåndsdækningen i Danmark – både via mobil og fastnet. Data er tilgængelige på adresseniveau. Data består af teleselskabernes indberetning af oplysninger af, hvor de udbyder bredbåndstjenester. Hver fastnetbredbåndsudbyder opdaterer sine dækningsoplysninger minimum en gang om året, mens mobiloperatørerne opdaterer oplysninger om mobildækning tre gange om året.

Data præsenteres direkte på Tjekditnet.dk, både via en forbrugerrettet søgefunktion samt via en kortfunktion. Det er dog også muligt at downloade og anvende data på anden vis, såsom f.eks. ved udtræk af rådata om bredbåndsdækning på adresseniveau – altså hvilke bredbåndsmuligheder, der er tilgængelige på den enkelte adresse, API-funktion med adgang til visning af data om dækning, databerigede billedfiler (geotiff-filer) med visning af bredbåndsdækning til anvendelse i et GIS-værktøj og excel-filer med nøgletal om dækningen i kommuner, regioner, på landsplan mv.

Med den foreslåede bestemmelse om forbrugeroplysning i telelovens § 73 a, stk. 7, indføres et udtrykkeligt krav til Energistyrelsen om at offentliggøre oplysninger fra geografiske kortlægninger med henblik på forbrugeroplysning.

Teledirektivets artikel 22, stk. 6, indeholder krav om, at den ansvarlige tilsynsmyndighed skal stille et it-værktøj til rådighed for offentligheden, således at slutbrugerne sættes i stand til at fastslå, hvilke net eller tjenester, der er til rådighed i forskellige områder, med en detaljeringsgrad, som kan støtte dem i deres valg af tjenesteudbyder. Kravet er betinget af, at der fra markedets side ikke er et lignende værktøj, der giver slutbrugerne tilsvarende mulighed.

En privat udbyder af en sådan tjeneste vil kunne gøre brug af data stillet til rådighed af Energistyrelsen i henhold til stk. 6.

Med den foreslåede bestemmelse er det ikke intentionen at ændre Energistyrelsens praksis i forhold til tjekditnet.dk, men derimod at indføre et krav om at videreføre Energistyrelsens forbrugeroplysning i forhold til udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Energistyrelsen bør kun ophøre med offentliggørelsen af tjekditnet.dk eller lignende tjeneste, såfremt markedet leverer en lignende uafhængig tjeneste, der kan støtte slutbrugernes valg af tjenesteudbydere.

Energistyrelsen skal i forbindelse med offentliggørelse af data fra kortlægninger af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester afveje hensynet til forbrugeroplysning over for konkurrencehensyn, så der alene offentliggøres oplysninger, der kan påvirke konkurrencen negativt, hvis dette er strengt nødvendigt for at gøre slutbrugere i stand til at foretage informerede valg af tjenesteudbydere.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse om offentliggørelse af data med henblik på forbrugeroplysning er, at tilstedeværelsen af et sådant værktøj som tjekditnet.dk kan være afgørende for slutbrugeres evne til at foretage informerede valg af tjenesteudbydere.

Med den foreslåede bestemmelse gives forbrugerne sikkerhed for, at der er en effektiv uafhængig tjeneste på markedet, der understøtter valget af tjenesteudbydere, hvad enten tjenesten offentliggøres af Energistyrelsen eller af en privat udbyder på baggrund af oplysninger fra Energistyrelsens kortlægning af udbredelsen af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Til nr. 72

Den foreslåede bestemmelse om konsekvensændring af telelovens § 75 implementerer dele af teledirektivets artikel 20 og 21.

I henhold til telelovens § 75 kan Energistyrelsen udarbejde og offentliggøre statistik og dokumentation om forskellige forhold inden for telemarkedet, som Energistyrelsen skønner relevante. Formålet er at gøre det muligt at overskue og sammenligne det samlede udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og at skabe overblik over, hvordan konkurrencen fungerer på telemarkedet.

Energistyrelsen kan i denne forbindelse kræve, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester udleverer alt materiale og alle oplysninger, herunder også oplysninger om udbydernes konkurrencesituation, markedsandele m.v., som skønnes nødvendige for at udarbejde dokumentation og statistik.

Med den foreslåede bestemmelse om konsekvensændring af telelovens § 75, foreslås kredsen af mulige pligtsubjekter udvidet fra udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, til også at omfatte udbydere af interpersonelle nummeruafhængige kommunikationstjenester.

Den foreslåede bestemmelse vil, med tilføjelsen af interpersonelle nummeruafhængige kommunikationstjenester, endvidere udvide hvad der i bestemmelsen forstås ved telemarkedet.

Udvidelsen heraf vil medføre, at Energistyrelsens forpligtelse efter stk. 1, udvides således at formålet med statistikkerne fremadrettet også vil være at belyse denne del af telemarkedet.

Tilføjjelsen af interpersonelle nummerafhængige kommunikationstjenester vil medføre, at Energistyrelsen i relevant omfang vil kunne indhente data fra denne type udbydere, til brug for styrelsens udarbejdelse af statistik efter bestemmelsens stk. 1.

Det materiale, som vil kunne indhentes, vil kunne stilles til rådighed for private, som ønsker at skabe overskuelighed og gennemsigtighed på telemarkedet. Det forudsættes, at der ikke herved vil blive videregivet oplysninger om enkeltpersoners eller juridiske personers private, herunder økonomiske, forhold, eller om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold eller lignende, for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller virksomhed, oplysningen angår, at oplysningerne ikke videregives.

Oplysninger indsamlet i medfør af bestemmelsen vil skulle behandles i overensstemmelse med gældende regler om beskyttelse af persondata.

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse er, at teledirektivet i en række bestemmelser udvider anvendelsesområdet til at omfatte interpersonelle nummerafhængige kommunikationstjenester.

Udvidelsen af anvendelsesområdet er i lovforslaget foreslået gennemført ved indsættelse af en ny definition i telelovens § 2, nr. 20, samt ved bemyndigelser til udstedelse af bekendtgørelser i de foreslåede bestemmelser i §§ 4, 4 a og 33.

Udvidelsen af anvendelsesområdet for disse bestemmelser, herunder navnlig den foreslåede ændring af telelovens § 33, kan hvis den udmøntes medføre behov for statistisk materiale i forhold til udbredelsen af interpersonelle nummerafhængige kommunikationstjenester på det danske telemarked.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Energistyrelsen vil være bemyndiget til at indsamle data fra udbydere af interpersonelle nummerafhængige kommunikationstjenester, hvilket vil kunne medføre administrative byrder for denne type udbydere.

Indsamling af statistisk materiale om interpersonelle nummerafhængige kommunikationstjenester, forventes imidlertid ikke iværksat før der identificeres et konkret behov for statistik om de pågældende tjenester, herunder hvis Europa-Kommissionen i henhold til teledirektivets artikel 61, stk. 2 træffer afgørelse, om at medlemsstaterne skal sikre konnektivitet imellem disse tjenester. Dette forventes ikke inden for en overskuelig periode, idet Europa-Kommissionen forud herfor vil skulle gennemføre en analyse og konsekvensvurdering af et sådant krav.

Endvidere er de fleste udbydere af interpersonelle nummerafhængige kommunikationstjenester grænseoverskridende og dataindsamling vil skulle koordineres gennem BEREC.

Der forventes derfor ikke de første år, nye byrder på erhvervslivet som følge af den foreslåede bestemmelse.

Til nr. 73

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 81, stk. 1, nr. 2, er ny og implementerer teledirektivets artikel 106, stk. 7, om udbyderskift og nummerportabilitet.

Efter gældende ret er der ikke fastsat regler om bødestraf for overtrædelse i teleloven om nummerportering.

Energistyrelsen fastsætter i dag vilkår om, at udbydere skal overholde gældende regler om nummerportering, jf. telelovens §§ 26-28, ved tildeling af numre og nummerserier.

Ved alvorlige og gentagne overtrædelser af de fastsatte vilkår kan Energistyrelsen tilbagekalde tildelte numre og nummerserier, jf. telelovens § 27, stk. 1, i bekendtgørelse om den samlede danske nummerplan, jf. bekendtgørelse nr. 425 af 14. april 2011 med senere ændringer. Energistyrelsen kan pålægge udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester tvangsbøder, hvis en afgivende udbyder undlader at efterkomme afgørelser truffet på baggrund af manglende eksekvering af en slutbrugers anmodning om nummerportering.

Endvidere har udbydere en pligt til at yde slutbrugere rimelig kompensation i tilfælde af forsinket portering af abonnentnumre samt i tilfælde af misbrug af nummerportering foretaget af udbyderen eller på dennes vegne.

Den foreslåede bestemmelse fastslår, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der misbruger nummerporteringsprocessen eller foretager portering af numre eller skift af udbyder uden slutbrugers udtrykkelige samtykke, jf. § 28 a, kan straffes med bøde. Bødeniveauet skal virke præventivt og sikre, at sanktionerne står mål med den mulige fortjeneste ved at overtræde forpligtelser pålagt i medfør af den foreslåede bestemmelse.

Ved misbrug af nummerporteringsprocessen forstås, at udbydere involveret i en nummerporteringsproces f.eks. anvender data genereret i forbindelse med portering af abonnentnumre fra en udbyder til en anden i markedsføringsøjemed. De involverede udbydere må således kun anvende data, der er genereret i forbindelse med en portering, til at gennemføre skifte- og nummerporteringsprocessen.

Nummerportabilitet og skifte af udbyder er en afgørende faktor, som letter forbrugernes valg og fremmer effektiv konkurrence på liberaliserede markeder for elektronisk kommunikation, og bør derfor gennemføres med mindst mulig risiko for misbrug af nummerportering og skifte af udbyder.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at give hjemmel til at fastsætte passende sanktioner, der er nødvendige for at minimere risici for misbrug af nummerporteringsprocessen eller portering af numre og skifte af udbyder uden slutbrugers udtrykkelige samtykke.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at gøre det mindre attraktivt for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester at misbruge nummerporteringsprocessen eller foretage en nummerportering eller et skifte af udbyder uden slutbrugers udtrykkelige samtykke. Den foreslåede bestemmelse har således til hensigt at øge slutbrugernes tryghed i forbindelse med skift af udbyder.

Til nr. 74

Den gældende bestemmelse i telelovens § 81, stk. 1, nr. 4 medfører, at med bøde straffes den forsyningspligtudbyder, der under særlige omstændigheder ikke overholder regler som nævnt i blandt andet § 17, stk. 4, vedrørende de radiobaserede maritime nød- og sikkerhedstjenester i farvandene omkring Danmark og Grønland. Forsyningspligten på disse tjenester blev ophævet ved bekendtgørelse nr. 482 af 20. maj 2016 om forsyningspligttydelser.

Den foreslåede ændring af telelovens § 81, stk. 1, nr. 4 (der bliver til nr. 5) medfører, at der ikke længere vil være straf for manglende overholdelse af regler om radiobaserede maritime nød- og sikkerhedstjenester.

De foreslåede ændringer i telelovens § 81, stk. 1, nr. 4, om at fjerne henvisningen til § 17, stk. 4, skyldes, at den gældende § 17, stk. 4 udgår af teleloven, idet forsyningspligten på de radiobaserede maritime nød- og sikkerhedstjenester er ophævet. Ændringen af § 81, stk. 1, nr. 4 er en konsekvensrettelse heraf.

Til nr. 75

Den foreslåede ændring i telelovens § 81, stk. 2, er ikke udtryk for direktivimplementering.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 81, stk. 2, giver hjemmel til, at der kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i regler fastsat i medfør af telelovens § 3, § 8, stk. 1, og §§ 9 og 61.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 60 a, hvorefter kommuner og regioner kan indgå aftaler på markedsvilkår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet, er ikke strafbelagt i medfør af teleloven.

I medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2, fører Energistyrelsen tilsyn med, at de aftaler, som statslige myndigheder indgår med udbydere af elektroniske kommunikationsnet om udlejning af arealer, bygninger, høje konstruktioner, master m.v. med henblik på udbygning af radiokommunikationsnettet, bliver indgået på markedsvilkår i henhold til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1. I medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2, fører Energistyrelsen endvidere tilsyn med, at statslige myndigheder overholder de regler om metoder til fastsættelse af markedsvilkår, som klima-, energi- og forsyningsministeren bliver bemyndiget til at fastsætte i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 3. Med den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2, bemyndiges Energistyrelsen endvidere til at kunne fastsætte regler om tilsynet, herunder regler om, hvordan tilsynet gennemføres, hvilke afgørelser Energistyrelsen kan træffe, om frister for styrelsens behandling af sager som led i tilsynet, om oplysningspligt og pligt til indsendelse af materiale til brug for tilsynet.

Det foreslås, at der i telelovens § 81, stk. 2, indsættes en henvisning til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2. Med den foreslåede ændring gives der hjemmel til, at der kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i regler fastsat efter den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2, hvorefter Energistyrelsen bl.a. kan fastsætte regler om oplysningspligt og pligt til indsendelse af materiale, som Energistyrelsen skønner relevant til brug for gennemførelsen af styrelsens tilsyn. Samtidig foreslås nogle mindre ændringer i telelovens § 81, stk. 2, der alene er af lovteknisk karakter.

Den foreslåede ændring af telelovens § 81, stk. 2, er nødvendiggjort af hensynet til at kunne sanktionere med bødestraf for manglende efterkommelse af regler om bl.a. oplysningspligt og pligt til fremsendelse af materiale, som Energistyrelsen skønner relevant til brug for sit tilsyn, herunder om regler for udstedelse af påbud til efterkommelse af sådanne forpligtelser, som Energistyrelsen måtte fastsætte i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 2. Energistyrelsen har behov for i konkrete sager, som indbringes for styrelsen, og i sager, som styrelsen rejser af egen drift, at kunne træffe afgørelse på et tilstrækkeligt oplyst grundlag. De øvrige mindre ændringer af lovteknisk karakter i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 81, stk. 2, er nødvendiggjort af, at der med lovforslaget foreslås indført en henvisning til den foreslåede § 60 a, stk. 2, i teleloven, i en angivelse af en række bestemmelser i teleloven. Det er nødvendigt rent lovteknisk at indsætte paragraftegn foran hver enkelt henvisning til bestemmelser i teleloven i telelovens § 81, stk. 2.

Med den foreslåede ændring vil Energistyrelsen i bekendtgørelse bl.a. kunne fastsætte regler om oplysningspligt og pligt til indsendelse til styrelsen af materiale til brug for styrelsens tilsyn med statslige myndigheders overholdelse af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a og om, at manglende efterkommelse af sådanne forpligtelser vil kunne straffes med bøde.

Til nr. 76

Den foreslåede bestemmelse om tilføjelse af bilag 1 til teleloven implementerer teledirektivets bilag IV om kriterier for vurdering af tilbud om saminvestering.

Den foreslåede bestemmelse er ny. Der er ikke et bilag til den gældende telelov.

Gældende telelov indeholder ikke specifik hjemmel for udbyderen med en stærk markedsposition til at afgive tilsagn om saminvestering. Dog kan udbydere med en stærk markedsposition give tilsagn på nogle markeder med det formål at håndtere konkurrenceproblemer, som Erhvervsstyrelsen har konstateret, og som styrelsen herefter skal tage hensyn til, når styrelsen træffer afgørelse om passende forpligtelser.

På baggrund heraf indeholder teleloven ikke regler for hvilke specifikke betingelser et tilbud om saminvestering skal overholde.

For en nærmere redegørelse af de foreslåede regler om saminvestering, henvises til de specielle bemærkninger i forslag til telelovens § 47 a.

Den foreslåede bestemmelse om, at der indsættes et *bilag 1* til teleloven vil medføre, at der opstilles minimumskrav til, hvad et saminvesteringstilbud efter forslag til telelovens § 47 a, stk. 2, vil skulle opfylde. Erhvervsstyrelsen vil skulle vurdere, om det af udbyderen med en stærk markedspositions afgivne saminvesteringstilbud overholder kriterierne.

Kriterierne i bilag 1 handler overordnet om, at sikre potentielle investorers adgang til saminvesteringen gennem ikke-diskriminerende vilkår, at saminvesteringstilbuddet er transparent, og at saminvesteringstilbuddet dels omfatter vilkår for potentielle medinvestorer, som vil fremme bæredygtig konkurrence på lang sigt og dels sikrer en bæredygtig investering, som i væsentlig grad vil bidrage til udrulningen af net med meget høj kapacitet.

Erhvervsstyrelsen vil ikke være begrænset til kriterierne opstillet i bilag 1, og styrelsen vil således kunne overveje yderligere kriterier, som styrelsen finder nødvendige for at sikre potentielle investorers adgang til saminvesteringen, set i lyset af særlige lokale forhold og markedsstrukturen.

Medinvestorerne vil skulle være udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Kriterierne i bilag 1 vil skulle indgå i den samlede vurdering af udbyderen med en stærk markedspositions tilsagn, som Erhvervsstyrelsen skal foretage i medfør af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 47 a, stk. 2, nr. 5.

Den foreslåede bestemmelse har baggrund i hensynet til bedst muligt at sikre rettigheder og vilkår for aktuelle og potentielle medinvestorer adgang til saminvesteringen ved at opstille en række minimumskrav, som blandt andet sikrer ikke-diskriminerende vilkår for fremtidige adgangssøgende, transparens i saminvesteringstilbuddet samt vilkår, som gør det muligt for potentielle medinvestorer at konkurrere bæredygtigt på lang sigt. Hensynet bag minimumskravene i bilag 1 er også, at sikre en bæredygtig investering, der sandsynligvis vil kunne dække fremtidige behov, ved at udrulle nye netelementer, som i væsentlig grad bidrager til udrulningen af net med meget høj kapacitet.

Den foreslåede bestemmelse om indsættelse af bilag 1 i teleloven, vil medføre transparens og forudsigelighed for potentielle investorer, som sikres bedst mulige forudsætninger for adgang til at deltage i saminvesteringen. Bestemmelsen vil også medføre transparens og forudsigelighed for adgangssøgende udbydere, som ikke deltager i saminvesteringen, og sikre at disse udbydere på det nye net får samme forudsætninger for at konkurrere som før udrulningen.

Til § 2

Til nr. 1

Af den gældende EU-note til lov om radiofrekvenser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1100 af 10. august 2016 (herefter frekvensloven), fremgår, at frekvensloven gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet), begge som ændret senest ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF af 25. november 2009.

I medfør af artikel 125 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/1972/EU af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning) (herefter teledirektivet) ophæves de nævnte direktiver med virkning fra den 21. december 2020. Teledirektivet erstatter bl.a. rammedirektivet og tilladelsesdirektivet.

EU-noten til frekvenslovens titel foreslås derfor affattet, så der henvises til teledirektivet i stedet.

Til nr. 2

Overskriften til frekvenslovens § 1 er ”lovens anvendelsesområde”.

Det foreslås af ordensmæssige grunde, at overskriften til frekvenslovens § 1 ændres til lovens anvendelsesområde og definitioner, idet der ud over definitionen af radiofrekvenser i den gældende bestemmelse i frekvenslovens § 1, stk. 3, foreslås implementeret definitioner fra teledirektivets artikel 2.

Til nr. 3

Teleterminaludstyr var omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (radio- og teleterminaludstyrsdirektivet), som i 2016 blev ophævet og erstattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/30/EU om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet (omarbejdning) (EMC-direktivet) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse af radioudstyr på markedet og om ophævelse af direktiv 1999/5/EF (radioudstyrsdirektivet).

Det ændrede anvendelsesområde for radioudstyrsdirektivet har ført til, at i den gældende lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, der implementerer bl.a. radioudstyrsdirektivet og EMC-direktivet, er teleterminaludstyr i form af fastnetterminaludstyr som fastnettelefoner og internetmodemmer ikke omfattet af reglerne om radioudstyr, men af reglerne om apparater i EMC-direktivet. Dette har således været situationen siden den 13. juni 2016, hvor dele af bl.a. radioudstyrsdirektivet blev gennemført i dansk ret ved lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, jf. lovbekendtgørelse nr. 823 af 3. juli 2007, som implementerede dele af radio- og teleterminaludstyrsdirektivet og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/108/EF af 15. december 2004 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet og om ophævelse af direktiv 89/336/EØF, blev ophævet.

Da radioudstyrsdirektivet og dermed bestemmelserne om radioudstyr i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold alene omhandler radioudstyr, har teleterminaludstyr siden den 13. juni 2016 været omfattet af bestemmelserne om apparater i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold. I lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold blev betegnelserne teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater, som fremgår af frekvenslovens § 1, stk. 2, og § 44, stk. 1, ikke videreført.

Teleterminaludstyr og elektrisk eller elektronisk apparat er nu omfattet af betegnelsen apparat, som i § 2, stk. 1, nr. 1, i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold defineres som: a) Et færdigproduceret elektrisk eller elektronisk produkt eller en kombination af sådanne produkter, som gøres tilgængeligt på markedet som en funktionel enhed, der er beregnet til brugeren, og som kan tænkes at fremkalde elektromagnetiske forstyrrelser, eller hvis funktion kan tænkes at blive påvirket af sådanne forstyrrelser, b) komponenter eller delmontager beregnet til at blive indbygget i et produkt af brugeren eller c) mobile anlæg i form af en kombination af produkter og eventuelle andre anordninger, som er beregnet til at blive flyttet og anvendt på forskellige steder.

Betegnelserne teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater i frekvenslovens § 1, stk. 2, og § 44, stk. 1, foreslås erstattet af betegnelsen apparater, som efter lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold omfatter teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater.

Der er alene tale om en sproglig tilretning af de anvendte begreber i frekvensloven som følge af de ændrede betegnelser i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, og der er ikke tilsigtet nogen indholdsmæssige ændringer ved den foreslåede ændring.

Til nr. 4

Med de foreslåede definitioner i frekvenslovens § 1, stk. 3, implementeres definitionerne i teledirektivets artikel 2, nr. 20, 25 og 26.

Definitionen af skadelig interferens i teledirektivets artikel 2, nr. 20, er en indholdsmæssig videreførelse af definitionen i rammedirektivets artikel 2, litra r. De øvrige definitioner findes ikke i de gældende direktiver på teleområdet.

De foreslåede definitioner med undtagelse af nr. 3 er nye. Der findes ikke tilsvarende definitioner i frekvensloven.

I den gældende bestemmelse i frekvenslovens § 1, stk. 3, defineres alene "radiofrekvenser". "Radiofrekvenser" er ikke defineret i teledirektivet. Ved "radiofrekvenser" forstås elektromagnetiske bølger i frekvensområdet op til 3.000 GHz, der udbredes uden kunstig afskærmning.

Der foreslås i frekvenslovens § 1, stk. 3, indsat en række definitioner fra teledirektivet af relevans for frekvensområdet. Derudover foreslås den eksisterende definition af "radiofrekvenser" i frekvenslovens § 1, stk. 3, videreført uændret.

I det foreslåede *nr. 1* i frekvenslovens § 1, stk. 3, defineres begrebet delt anvendelse af radiofrekvenser, jf. definitionen i teledirektivets artikel 2, nr. 26.

Delt anvendelse af radiofrekvenser kan bidrage til at imødekomme den stigende efterspørgsel på radiofrekvenser til brug for bl.a. nye trådløse teknologier og tjenester. I en række af teledirektivets bestemmelser er der derfor fokus på, at medlemsstaterne gennem konkrete tiltag skal fremme eller ikke lægge hindringer i vejen for deling af radiofrekvenser. Deling af radiofrekvenser mellem flere brugere kan bidrage til faktisk og effektiv anvendelse af frekvensressourcerne.

Delt anvendelse af radiofrekvenser kan bl.a. ske på grundlag af tilladelsesfri anvendelse af de pågældende radiofrekvenser, jf. regler udstedt i medfør af frekvenslovens § 6, stk. 2, som inden for bestemte tekniske rammer giver flere brugere mulighed for at få adgang til og anvende de samme radiofrekvenser.

Delt anvendelse kan også ske på grundlag af tilladelser til at anvende de pågældende radiofrekvenser, hvor brugere med en tilladelsesindehaver kan aftale betingelserne for delt anvendelse af konkrete radiofrekvenser. I den forbindelse vil de tilladelsesvilkår, som indgår i den pågældende tilladelse, fortsat skulle overholdes, og Energistyrelsen fører over for den pågældende tilladelsesindehaver tilsyn med, at dette er tilfældet.

Delt anvendelse kan endvidere ske på grundlag af en ordning med anvendelse i forskellige geografiske områder eller på forskellige tidspunkter, herunder på grundlag af aftaler mellem en

tilladelsesindehaver og interesserede brugere, i overensstemmelse med vilkår i de tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som er relevante i situationen. Sådanne aftaler vil desuden skulle være i overensstemmelse med rammerne, som følger af den generelle konkurrencelovgivning. Pligten til at sikre dette påhviler til enhver tid parterne i en sådan aftale.

I det foreslåede *nr. 2* i frekvenslovens § 1, stk. 3, defineres begrebet harmoniserede radiofrekvenser, jf. definitionen i teledirektivets artikel 2, nr. 25. Begrebet indgår i ordlyden af en række af teledirektivets bestemmelser, som frekvenser, hvor interesseredes adgang til at anvende radiofrekvenserne og vilkårene for denne anvendelse er harmoniseret gennem tekniske gennemførelsesforanstaltninger vedtaget af Europa-Kommissionen.

Harmoniserede betingelser for adgang til og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser fastsættes ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger, som vedtages af Europa-Kommissionen i medfør af artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 676/2002/EF af 7. marts 2002 om et frekvenspolitisk regelsæt i Det Europæiske Fællesskab (frekvenspolitikbeslutningen).

Harmoniserede betingelser for anvendelse af radiofrekvenser er som udgangspunkt en fravigelse af hovedreglen i teledirektivets art. 45, stk. 3 og 4, og frekvenslovens § 14, stk. 1 og 2, om, at der udstedes tjeneste- og teknologineutrale tilladelser til at anvende radiofrekvenser. Teledirektivet og frekvensloven indeholder dog samtidig undtagelser til dette udgangspunkt begrundet i, at det kan være berettiget for at nå de overordnede mål med reglerne om at fremme visse specifikke tjenester f.eks. at fremme udrulning og anvendelse af net med meget høj kapacitet, effektiv anvendelse af radiofrekvenser og konkurrencen på markedet. Et eksempel på dette er, at der er bestemmelser, som omhandler radiofrekvenser, hvis anvendelse er harmoniseret for, at de kan anvendes til trådløst bredbånd.

Efter teledirektivets artikel 118, stk. 2 og 3, behandles forslag til tekniske gennemførelsesforanstaltninger i Frekvensudvalget, der er nedsat i henhold til artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 676/2002/EF. Frekvensudvalget er et udvalg som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 182/2011/EU af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser. Forslag til gennemførelsesforanstaltninger behandles i Frekvensudvalget efter komitologiproceduren rådgivningsprocedure, jf. artikel 5 i forordning nr. 182/2011/EU.

Disse tekniske gennemførelsesforanstaltninger er bindende og skal gennemføres i dansk lovgivning.

Det sker ved, at det i bekendtgørelse om fastlæggelse af rammerne for anvendelse og indbyrdes prioritering af de samlede radiofrekvenser (frekvensplan), jf. bekendtgørelse nr. 1150 af 21. november 2019, som udstedes af Energistyrelsen i medfør af frekvenslovens § 4, angives, at radiofrekvenserne er afsat til anvendelse på de harmoniserede tekniske vilkår ved at indsætte en henvisning til den pågældende gennemførelsesforanstaltning. De harmoniserede tekniske vilkår er de tekniske rammer, der fremgår af den tekniske gennemførelsesforanstaltning, og som af de nationale frekvensmyndigheder kan fastsættes som vilkår for frekvensanvendelsen i tilladelser til at anvende de pågældende harmoniserede radiofrekvenser.

Tekniske vilkår for anvendelse af harmoniserede radiofrekvenser kan i medfør af frekvenslovens § 14, stk. 3, fastsættes i vilkår for anvendelse af de tilladelser til at anvende de pågældende

radiofrekvenser, som udstedes af Energistyrelsen, eller i form af de tekniske rammer for at anvende radiofrekvenserne i medfør af bekendtgørelse om anvendelse af radiofrekvenser uden tilladelse samt om amatørradioprøver og kaldesignaler m.v., jf. bekendtgørelse nr. 1155 af 21. november 2019, som udstedes af Energistyrelsen i medfør af frekvenslovens § 6, stk. 2, hvis frekvensanvendelsen er gjort tilladelsesfri.

Begrebet harmoniserede radiofrekvenser i det foreslåede nr. 2 anvendes i en række bestemmelser vedrørende frekvensområdet i teledirektivet og i dette lovforslag. Der er derfor behov for at implementere definitionen i teledirektivets artikel 2, nr. 25. Det sker ved den foreslåede definition af begrebet og ved en række af de foreslåede bestemmelser i § 2 i nærværende lovforslag.

Efter indsættelsen af en definition i det foreslåede nr. 2 af begrebet harmoniserede radiofrekvenser skal begrebet over alt i nærværende lovforslag forstås som radiofrekvenser, for hvilke harmoniserede betingelser vedrørende adgang til og effektiv udnyttelse er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 676/2002/EF af 7. marts 2002 om et frekvenspolitisk regelsæt i Det Europæiske Fællesskab (frekvenspolitikbeslutningen).

Radiofrekvenser, som udgør den eneste definition i frekvenslovens i dag, jf. frekvenslovens § 1, stk. 3, foreslås defineret i det foreslåede nr. 2, sammen med en række nye definitioner, som foreslås indsat i frekvenslovens § 1, stk. 3.

I det foreslåede nr. 3 i frekvenslovens § 1, stk. 3, videreføres uændret definitionen af ordet radiofrekvenser i frekvenslovens § 1, stk. 3. "Radiofrekvenser" er elektromagnetiske bølger i frekvensområdet op til 3.000 GHz, der udbredes uden kunstig afskærmning.

Ved kunstig afskærmning forstås kunstig retningsstyring. Kunstig afskærmning kan være kabler, som radiofrekvenserne transporteres igennem. At loven alene regulerer radiofrekvenser uden kunstig afskærmning medfører, at den ikke vil gælde gælder for radiofrekvenser, som transporteres i ledninger og kabler.

Det betyder, at frekvensanvendelsen i f.eks. et kabel-tv-anlægs kabler ikke i medfør af frekvensloven vil være beskyttet mod forstyrrelser fra en ikke-afskærmet anvendelse af radiofrekvenser i overensstemmelse med frekvenslovgivningen uden for kabel-tv-anlægget, som skyldes, at kabel-tv-anlægget ikke er tilstrækkeligt afskærmet mod udefrakommende radiofrekvenser.

I det foreslåede nr. 4, i frekvenslovens § 1, stk. 3, defineres begrebet uacceptable forstyrrelser, jf. definitionen af begrebet skadelig interferens i teledirektivets artikel 2, nr. 20.

Begrebet skadelig interferens fremgår af de gældende definitioner i rammedirektivet og fremgår af frekvenslovens bestemmelser som uacceptable forstyrrelser, jf. frekvenslovens § 5, stk. 3, § 14, stk. 1, og § 23, stk. 3. Uacceptable forstyrrelser er den generelt anvendte og fast indarbejdede betegnelse på frekvensområdet i Danmark for den type af forstyrrelser af radiokommunikation, som omtales i definitionen i rammedirektivets artikel 2, litra r, og i teledirektivets artikel 2, nr. 20.

Begreberne uacceptable forstyrrelser og skadelig interferens dækker således over de samme forhold, som efter direktivernes definitioner forekommer, når forstyrrelserne udgør en fare for

radionavigationstjenesters eller andre sikkerhedstjenesters funktion, eller som på anden måde i alvorlig grad forringer, hindrer eller gentagne gange afbryder radiokommunikationstjenester, der fungerer i overensstemmelse med gældende internationale regler eller Unionens eller medlemsstaternes gældende regler. "Radionavigation" omhandler stedbestemmelse ved hjælp af radiofrekvenser til navigationsformål, herunder advarsel om forhindringer.

Radionavigationstjenester eller andre sikkerhedstjenester kan f.eks. være tjenester på luftfartsområdet til brug for flysikkerhed. Disse tjenester er omfattet af betegnelsen aeronautisk radionavigation.

Uacceptable forstyrrelser, som på anden måde i alvorlig grad forringer, hindrer eller gentagne gange afbryder radiokommunikationstjenester, skal forstås i overensstemmelse med bemærkningerne til den gældende bestemmelse i frekvenslovens § 41, stk. 2, nr. 2, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 4278-4279, som omhandler Energistyrelsens tilsyn med overholdelse af loven og af regler og vilkår, der er fastsat i medfør af loven i relation til anvendelse af radiofrekvenser.

Af de nævnte bemærkninger fremgår, at det beror på en samlet vurdering af omstændighederne, om en konkret forstyrrelse i det enkelte tilfælde er acceptabel eller uacceptabel. En konstateret forstyrrelse vil være uacceptabel, når der er tale om en forstyrrelse af radiokommunikationstjenester af en vis varighed eller af tilbagevendende karakter, der medfører, at radiokommunikation ved lovlig anvendelse af radiofrekvenser ikke kan gennemføres. En forstyrrelse vil således være uacceptabel, når forstyrrelsen forringer funktionaliteten af radiokommunikationen, radiosenderen eller brugerens radioudstyr eller apparater.

Det fremgår videre af de nævnte bemærkninger, at i vurderingen af, om en forstyrrelse er uacceptabel, indgår også, hvordan forstyrrelsen kommer til udtryk, herunder om der er tale om forstyrrelse af livsvigtig frekvensanvendelse. Der kan f.eks. være tale om forstyrrelse af radioudstyr, der anvendes til at beskytte liv eller helbred, eller af en mindre væsentlig frekvensanvendelse, som f.eks. en hobbybrugers frekvensanvendelse i radioudstyr udelukkende beregnet til modtagelse, trådløst computertilbehør eller udstyr med kort rækkevidde, der anvender radiofrekvenser, hvortil der ikke kræves tilladelse fra Energistyrelsen.

Det fremgår endelig de nævnte bemærkninger, at en forstyrrelse kun vil kunne betegnes som uacceptabel, hvis forstyrrelsen er forårsaget af en anden brugers anvendelse af radioudstyr eller apparater og ikke skyldes, at der er fejl i den pågældende brugers eget udstyr. Når der er tale om fejl i den pågældende brugers eget udstyr, vil der som udgangspunkt ikke foreligge en overtrædelse af frekvenslovgivningen fra en forstyrrende brugers side.

Til nr. 5

Teledirektivet finder ikke anvendelse på medlemsstaternes tiltag ud fra hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret, jf. artikel 1, stk. 3, litra c, og betragtning nr. 6.

I henhold til teledirektivets artikel 45, stk. 5, kan medlemsstaterne indføre begrænsninger i, hvilke elektroniske kommunikationstjenester der kan udbydes i bestemte frekvensbånd. Foranstaltninger, der hindrer, at en hvilken som helst anden elektronisk kommunikationstjeneste udbydes i et bestemt frekvensbånd skal være begrundet i nødvendigheden af at beskytte livskritiske tjenester. Artikel 45, stk. 5, erstatter rammedirektivets artikel 9, stk. 4. Eventuelle tiltag vil skulle iværksættes inden for rammerne af Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde.

Den foreslåede bestemmelse er ny.

Det foreslås i frekvenslovens § 2, stk. 5, at skabe adgang for klima-, energi- og forsyningsministeren til at kunne beslutte at afsætte bestemte radiofrekvenser til statens eget brug til brug for den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og forsvaret. Det foreslås derudover, at denne beslutning efterfølgende af Energistyrelsen indarbejdes i bekendtgørelsen om fastlæggelse af rammerne for anvendelse og indbyrdes prioritering af de samlede frekvensressourcer (frekvensplan), som udstedes af Energistyrelsen i medfør af frekvenslovens § 4.

Radiofrekvenser er en knap ressource, og statens behov for at kunne råde over radiofrekvenser til brug for varetagelsen af væsentlige samfundsinteresser kan ændre sig over tid. Det er derfor hensigtsmæssigt, at der skabes hjemmel til at afsætte radiofrekvenser til statens eget brug ud fra hensynet til beskyttelsen af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret. En tilsvarende hjemmel eksisterer aktuelt ikke, og statslige myndigheder har derfor ikke kunnet reservere radiofrekvenser til statslig brug. I stedet har statslige myndigheder kunnet søge om en frekvenstilladelse på lige fod med f.eks. private virksomheder.

I dag er der f.eks. efter ansøgning udstedt tilladelse til staten, i form af henholdsvis Energistyrelsen og Center for Beredskabskommunikation, med henblik på, at disse myndigheder kan anvende radiofrekvenser til brug for henholdsvis driften af kystradionettet i Danmark og nød- og beredskabstjenesters opgaveløsning. Kystradionettet giver mulighed for, at skibe i danske farvande kan kalde Lyngby Radio, hvis skibet er i nød eller har brug for hjælp. Lyngby Radio udsender desuden på vegne af DMI og Søfartsstyrelsen m.fl. navigationsefterretninger, storm- og kulingvarsler, overisningsvarsler m.v. via kystradionettet. Energistyrelsen står for drift og vedligehold af kystradionettet, mens Lyngby Radio under forsvaret står for radiokommunikationen med skibe i danske farvande. Center for Beredskabskommunikation råder over en frekvenstilladelse, der vil kunne bruges til beredskabskommunikation på SINE (SikkerhedsNET).

Fremadrettet kan der for statslige myndigheder også opstå behov for at varetage hensyn til beskyttelsen af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og forsvaret, som betyder, at det kan være nødvendigt, at der afsættes de nødvendige frekvensressourcer til brug for udførelsen af konkrete opgaver til sikring af de nævnte forhold. Det kunne, ud over radiofrekvenser som nævnt til brug for nød- og beredskabstjenesternes opgaveløsning f.eks. også dreje sig om radiofrekvenser til brug for hjemmeværnets behov for trådløs kommunikation og politiets behov for særskilte radiofrekvenser. Også i relation til udøvelsen af offentlige transportopgaver eller ved offentlig infrastruktur kan der være behov for at afsætte særskilte radiofrekvenser af hensyn til beskyttelsen af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og forsvaret.

Klima-, energi- og forsyningsministerens beslutning om at afsætte radiofrekvenser ud fra hensynet til beskyttelsen af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret kan træffes uden, at Energistyrelsen har foretaget en vurdering af, om der er frekvensknaphed. Det afgørende er, om det vurderes påkrævet at afsætte de pågældende radiofrekvenser til statens eget brug for at kunne varetage hensyn til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret. Der vil fortsat skulle udstedes tilladelse til at anvende radiofrekvenser til den statslige myndighed, som skal anvende radiofrekvenserne af hensyn til beskyttelsen af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret.

Det er hensigtsmæssigt, at ledige radiofrekvenser, som vurderes at være egnede til at sikre varetagelsen af hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret, kan afsættes således, at det sikres, at der kan etableres velfungerende kommunikation, som løser væsentlige samfundsmæssige behov. Vurderingen af ledige radiofrekvensers egnethed sker på baggrund af deres karakter, tilgængelig frekvensmængde, placering i frekvensbåndet og i henhold til den relevante anvendelse og teknologi knyttet til frekvenserne. Vurderingen kan ændre sig over tid. En beslutning om at afsætte radiofrekvenser til statens eget brug bør derfor træffes af klima-, energi- og forsyningsministeren og indarbejdes af Energistyrelsen i bekendtgørelse om fastlæggelse af rammerne for anvendelse og indbyrdes prioritering af de samlede radiofrekvensressourcer (frekvensplan).

Når staten køber ydelser, skal det sendes i offentligt udbud således, at den pågældende kontrakt er konkurrenceudsat, og staten opnår den økonomisk mest fordelagtige løsning. Dette gælder i udgangspunktet også for indkøb af adgang til og brug af elektroniske kommunikationsnet, der anvendes af myndigheder, der varetager opgaver vedrørende beskyttelsen af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed samt af forsvaret. Hvis en udbyder skal kunne etablere et radiokommunikationsnet, skal udbyderen som udgangspunkt have en tilladelse til at anvende radiofrekvenser hertil, jf. frekvenslovens § 6, stk. 1. I forbindelse med forberedelsen og gennemførelsen af offentlige udbud vedrørende elektroniske kommunikationsnet til tjenester relateret til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret, kan det være samfundsøkonomisk fordelagtigt og nødvendigt for opgaveløsningen, at staten har mulighed for at afsætte radiofrekvenser, som vil være egnede til brug for statens opgaveløsning, og hvor en adgang til at anvende de pågældende radiofrekvenser på baggrund af en udstedt tilladelse f.eks. af den statslige tilladelsesindehaver derefter kan stilles til rådighed for den leverandør, som måtte blive valgt til at udføre opgaven.

Ved egnede radiofrekvenser forstås, at radiofrekvenserne vurderes at være egnede til at anvende til løsning af statens særlige behov i forhold til radiofrekvensernes tekniske karakteristika, det relevant udstyr, der skal anvendes til den statslige opgaveløsning, eller som forventes at blive tilgængeligt for opgaveløsningen. Der kan f.eks. være en række tjenester og funktionaliteter, som er afgørende for den statslige opgaveløsning, men som ikke alt radioudstyr understøtter på tilstrækkelig vis. Derfor vil det kun være visse radiofrekvenser, som kan eller forventes at kunne anvendes med sådant egnet radioudstyr, som klima-, energi- og forsyningsministeren kan beslutte at afsætte til statens eget brug ud fra hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret. I nogle tilfælde træffes en sådan beslutning på baggrund af en indstilling fra Energistyrelsen eller som følge af internationale beslutninger, hvorefter der skal afsættes radiofrekvenser til et bestemt formål.

En beslutning om at afsætte frekvenser til statslig brug kan efter omstændighederne udgøre eller medføre en begrænsning af den fri bevægelighed, der dog i henhold til den foreslåede bestemmelse vil være begrundet i tvingende almene hensyn og tillige proportional og som sådan i overensstemmelse med EU-retten.

Det er uden betydning for ministerens beslutning om at afsætte radiofrekvenser til statslig brug, om Energistyrelsen har konstateret, at der er knaphed på de pågældende radiofrekvenser, jf. frekvenslovens § 7, stk. 6. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil kun kunne beslutte at afsætte radiofrekvenser i tilfælde, hvor det vurderes, at radiofrekvenserne er egnede til at varetage hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret som beskrevet ovenfor.

Energistyrelsen kan af egen drift indstille til klima-, energi- og forsyningsministeren, at der bør træffes beslutning om at afsætte radiofrekvenser ud fra hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret, når der er konstateret et konkret behov herfor. Konkrete behov kan eksempelvis være i tilfælde, hvor der er truffet en politisk eller international beslutning om, at radiofrekvenserne skal afsættes til bestemte tjenester omfattet af de nævnte hensyn, hvis statslige myndigheder gør opmærksom på behovet for at afsætte visse frekvenser til statslig brug, eller hvis staten skal gennemføre et offentligt udbud til sådanne tjenester.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan beslutte at afsætte radiofrekvenser ud fra hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret, selvom radiofrekvenserne allerede er udstedt til andre tilladelsesindehavere. Klima-, energi- og forsyningsministerens beslutning om at afsætte frekvenser til statens eget brug vil dog som udgangspunkt blive truffet i forhold til ledige radiofrekvenser, der kan afsættes til det pågældende formål, hvis der er ledige egnede radiofrekvenser.

Hvis der ikke er ledige egnede radiofrekvenser, og det måtte være nødvendigt at afsætte bestemte radiofrekvenser til statens eget brug, som er tildelt private eller statslige myndigheder som tilladelsesindehavere, vil Energistyrelsen eksempelvis kunne ændre vilkår i de eksisterende frekvenstilladelser i medfør af frekvenslovens § 23 eller tilbagekalde tilladelser helt eller delvist i medfør af frekvenslovens § 24. Når Energistyrelsen anvender disse bestemmelser i frekvensloven, er styrelsen underlagt de almindelige principper om, at vilkår i tilladelser eller tilbagekaldelse af tilladelser skal begrænses til det nødvendige, være objektivt begrundede, gennemsigtige, ikke-diskriminerende og forholdsmæssigt afpassede.

Der kunne f.eks. være tale om vilkår, der indebærer, at en tilladelsesindehaver skal sikre prioriteret adgang eller udleje kapacitet i sit net til brug for en statslig opgaveløsning eller en statslig myndigheds behov i øvrigt. Kun i ganske særlige tilfælde, f.eks. på grund af internationale beslutninger, som Danmark vil være retligt forpligtet til at gennemføre i dansk ret, forventes det at kunne blive nødvendigt, at Energistyrelsen skal tilbagekalde en eksisterende frekvenstilladelse helt eller delvist. Det forudsættes, at ændring eller tilbagekaldelse af tilladelser alene vil blive aktuel, hvis det vurderes nødvendigt for at varetage hensyn til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret, herunder til brug for tjenester til sikring af menneskers liv og sikkerhed, som forudsætter brug af den pågældende radiofrekvens. Ændring af vilkår i eksisterende tilladelser og tilbagekaldelse af tilladelser vil kun ske i de tilfælde, hvor der ikke ses andre måder for staten at kunne opfylde statens behov og varetagelsen af hensyn til beskyttelse af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret.

Der har ikke hidtil været behov for at ændre vilkår i eller tilbagekalde udstedte frekvenstilladelser for at varetage de væsentlige samfundsmæssige behov, som er omhandlet i den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 2, stk. 5. Der er heller ikke hidtil vedtaget internationale beslutninger, som Danmark er retligt forpligtet til at gennemføre i dansk ret, der har gjort dette nødvendigt.

Det forventes, at det i et vist omfang vil være muligt at anvende eller anvise teknisk substituerbare radiofrekvenser for tilladelsesindehavere, hvis der måtte opstå behov for at afsætte radiofrekvenser til statens eget brug, hvortil der allerede er udstedt tilladelser. Er der således mulighed for at vælge mellem to eller flere egnede radiofrekvenser, der alle opfylder statens behov på samme måde, vil

beslutningen om at afsætte radiofrekvenser til statens brug blive rettet mod frekvenser, der ikke er omfattet af en allerede tildelt frekvenstilladelse, ligesom afsættelsen af radiofrekvenser, hvis det er muligt, vil blive forsøgt rettet mod frekvenser, hvor der ikke er frekvensknaphed. Ved beslutningen om at afsætte radiofrekvenser til statslig brug vil beslutningen således tilsigtes at have den mindst muligt indgribende karakter.

Det forventes ikke, at der på et tidspunkt vil opstå behov for at ændre vilkår i tilladelser eller tilbagekalde tilladelser delvist eller helt med henblik på at varetage disse behov i frekvensbånd, hvor der er frekvensknaphed. Der forventes således f.eks. ikke vedtaget bindende retsakter i EU i forhold til frekvensbånd, som er harmoniseret på EU-plan til brug for trådløse bredbåndstjenester, hvor der i Danmark er udstedt tilladelser til udbud af offentlige mobilkommunikationsnet og -tjenester, og som gør det nødvendigt at ændre vilkårene i eller tilbagekalde disse tilladelser.

Det forventes derfor, at det i et vist omfang vil være muligt at anvende eller anvise teknisk substituerbare radiofrekvenser for tilladelsesindehavere, hvis der måtte opstå behov for at afsætte radiofrekvenser til statens eget brug, hvortil der allerede er udstedt tilladelser. Er der således mulighed for at vælge mellem to eller flere egnede radiofrekvenser, der alle opfylder statens behov på samme måde, vil beslutningen om at afsætte radiofrekvenser til statens brug blive rettet mod frekvenser, der ikke er omfattet af en allerede tildelt frekvenstilladelse, ligesom afsættelsen af radiofrekvenser, hvis muligt, vil blive forsøgt rettet mod frekvenser, hvor der ikke er frekvensknaphed., fordi sådanne behov vil opstå i forhold til frekvensbånd, hvor der ikke er knaphed på radiofrekvenser. Ved beslutningen om at afsætte radiofrekvenser til statslig brug vil beslutningen således tilsigtes at have den mindst muligt indgribende karakter.

Energistyrelsen vil udstede tilladelse til den statslige myndighed, som forventes at skulle råde over eller anvende de pågældende radiofrekvenser, og opkræve frekvensafgifter fra den pågældende myndighed. Den pågældende statslige myndighed, som bliver tilladelsesindehaver, kan herefter selv anvende frekvenstilladelsen eller om nødvendigt eventuelt stille radiofrekvenserne til rådighed for den leverandør, som f.eks. skal udføre opgaven med at drive et elektronisk kommunikationsnet til brug for det pågældende formål. Dette er f.eks. sket i forbindelse med kystradionettet i Danmark, og hvor der er udstedt frekvenstilladelser til Energistyrelsen.

Klima-, energi- og forsyningsministerens beslutning om at afsætte radiofrekvenserne ud fra hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret vil medføre, at ingen efterfølgende ansøgninger om de pågældende radiofrekvenser kan imødekommes af Energistyrelsen.

Klima-, energi- og forsyningsministerens beslutning om at afsætte radiofrekvenser til statens eget brug for at varetage hensyn til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og til forsvaret vil af Energistyrelsen skulle indarbejdes i den førstkommende udgave af bekendtgørelse om fastlæggelse af rammerne for anvendelse og indbyrdes prioritering af de samlede radiofrekvensressourcer (frekvensplan).

Til nr. 6

Den foreslåede indsættelse af et nyt 2. pkt. i frekvenslovens § 7, stk. 6, er ikke et udtryk for direktivimplementering.

Det fremgår af den gældende bestemmelse i frekvenslovens § 7, stk. 6, at der foreligger frekvensknaphed, når Energistyrelsen konstaterer, at der er mere end én ansøger til den eller de samme radiofrekvenser i et givent geografisk område, og hvor Energistyrelsen ikke vil kunne imødekomme alle modtagne ansøgninger, herunder ved at angive muligheder for at anvende radiofrekvenser, som efter styrelsens vurdering er substituerbare i forhold til de ansøgte radiofrekvenser.

Der foreligger således ikke frekvensknaphed i de tilfælde, hvor Energistyrelsen modtager mere end én ansøgning om tilladelse til at anvende de samme radiofrekvenser, men hvor anvendelsen vedrører to forskellige geografiske områder, så Energistyrelsen kan udstede tilladelse til alle ansøgere, uden at dette vil skabe forstyrrelser for de øvrige ansøgere, som får udstedt tilladelser, eller for eksisterende tilladelsesindehavere.

Der foreligger heller ikke frekvensknaphed i de tilfælde, hvor Energistyrelsen kan anvise radiofrekvenser, som er substituerbare i forhold til de ansøgte radiofrekvenser. Det vil sige radiofrekvenser, som dækker samme geografiske område, og som giver ansøgeren tilsvarende tekniske anvendelsesmuligheder som de ansøgte radiofrekvenser. Radiofrekvenser anses dog ikke for substituerbare, hvis ansøgeren kan dokumentere, at henvisning til at anvende andre radiofrekvenser end de ansøgte vil resultere i væsentlige meromkostninger, f.eks. i forbindelse med indkøb og etablering af udstyr. Udpegning af substituerbare radiofrekvenser vil alene ske, hvis Energistyrelsen ikke har mulighed for at udstede tilladelse til at anvende de oprindeligt ansøgte radiofrekvenser til den pågældende ansøger. Dette kan eventuelt være tilfældet ved samtidig modtagelse af flere ansøgninger til samme radiofrekvenser, og hvor tilladelsen efter lodtrækning efter frekvensloven § 7, stk. 2, udstedes til en anden ansøger.

Foreligger der knaphed på konkrete radiofrekvenser inden for et geografisk afgrænset område, tildeles de pågældende radiofrekvenser enten på baggrund af klima-, energi- og forsyningsministerens beslutning om auktion eller offentligt udbud, jf. frekvenslovens §§ 9-11, eller efterhånden, som ansøgninger herom modtages, jf. frekvenslovens § 7, stk. 1, eller på baggrund af auktion efter frekvenslovens § 12, hvis der ikke er konstateret væsentlige samfundsmæssige hensyn at varetage ved tildelingen af tilladelser.

Den foreslåede indsættelse af et nyt § 7, stk. 6, 2. pkt., i frekvensloven, vil medføre, at frekvensknaphed også kan foreligge, når Energistyrelsen vurderer, at efterspørgslen efter radiofrekvenser i et givent geografisk område ikke kan forventes at ville kunne imødekommes inden for et kortere tidsrum, herunder ved at angive muligheder for at anvende radiofrekvenser, som efter Energistyrelsens vurdering er substituerbare i forhold til de ansøgte radiofrekvenser.

Frekvensknaphed vil i henhold til den foreslåede ændring bero på en vurdering, der som udgangspunkt vil tage afsæt i en høring af relevante parter om deres interesse for de konkrete radiofrekvenser samt Energistyrelsens viden om eksempelvis forventet udvikling af udstyr, som kan bruges til at anvende radiofrekvenserne i overensstemmelse med en eventuel teknisk harmonisering vedtaget i EU, jf. den foreslåede definition af harmoniserede radiofrekvenser i frekvenslovens § 1, stk. 3, nr. 1.

Der vil ikke foreligge frekvensknaphed i de tilfælde, hvor Energistyrelsen vurderer, at den forventede efterspørgsel efter de samme radiofrekvenser vedrører forskellige geografiske områder,

således at Energistyrelsen vil kunne udstede tilladelse til alle ansøgere, uden at dette vil skabe forstyrrelser for eksisterende tilladelsesindehavere eller for brugere af radiofrekvenser.

Frekvensknaphed vil, jf. den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 7, stk. 6, 2. pkt., afhænge af Energistyrelsens vurdering af udviklingen af efterspørgslen inden for et kortere tidsrum. Dette tidsrum vil strække sig over en passende periode, inden for hvilken Energistyrelsen har mulighed for at vurdere, hvordan efterspørgslen vil udvikle sig. Denne vurdering vil eksempelvis kunne tage udgangspunkt i ovenstående høring samt Energistyrelsens viden om eventuel kommende teknisk harmonisering på EU-plan af betingelserne for adgang til og anvendelse af radiofrekvenser og udvikling af udstyr, som kan bruges til at anvende radiofrekvenserne i overensstemmelse med denne harmonisering.

Der vil heller ikke foreligge frekvensknaphed i de tilfælde, hvor Energistyrelsen vil kunne anvise radiofrekvenser, som er substituerbare i forhold til de konkrete frekvensressourcer. Det vil sige radiofrekvenser, som dækker samme geografiske område, og som giver de interesserede parter tilsvarende tekniske anvendelsesmuligheder, som de ville kunne få ved at anvende de ansøgte radiofrekvenser.

Radiofrekvenser anses dog ikke for substituerbare, hvis de interesserede parter kan dokumentere, at henvisning til anvendelse af andre radiofrekvenser end de ansøgte vil resultere i væsentlige meromkostninger. Hvorvidt der er tale om væsentlige meromkostninger, vil bero på en konkret vurdering. For at der er tale om væsentlige meromkostninger, skal meromkostningerne ved at benytte de substituerbare radiofrekvenser frem for de oprindeligt ansøgte radiofrekvenser have en sådan størrelse, at det vil være væsentligt bebyrdende for en ansøger. At der er visse meromkostninger forbundet ved at blive henvist til at anvende substituerbare radiofrekvenser på grund af eksempelvis omkodning af udstyr eller indkøb af nyt udstyr er ikke i sig selv nok til, at Energistyrelsen ikke kan anvise disse radiofrekvenser som substituerbare. Denne vurdering vil blandt andet bygge på oplysninger fra de interesserede parter om omkostningerne ved eventuelt nødvendig omkodning af udstyr eller indkøb og etablering af nyt udstyr. Udpegning af substituerbare radiofrekvenser vil alene ske, hvis Energistyrelsen ikke vil have mulighed for at imødekomme efterspørgslen ved at udstede tilladelse til at anvende de efterspurgte radiofrekvenser til den pågældende interesserede part.

Den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 7, stk. 6, søger at løse de problemstillinger, der kan opstå i tilfælde, hvor der med en høj grad af sikkerhed kan forventes en stigende efterspørgsel efter bestemte radiofrekvenser inden for en kortere periode.

Dette kan f.eks. skyldes, at udstyr til at anvende radiofrekvenserne i overensstemmelse med en eventuel teknisk harmonisering vedtaget i EU forventes at komme på markedet inden for et kortere tidsrum efter, at radiofrekvenserne stilles til rådighed på teknisk harmoniserede vilkår.

Den gældende bestemmelse om frekvensknaphed i frekvenslovens § 7, stk. 6, kan føre til ulige vilkår i forhold til frekvenstildelingen. Det skyldes, at der som udgangspunkt vil blive udstedt tilladelser til at anvende radiofrekvenser efterhånden, som ansøgninger herom modtages, jf. frekvenslovens § 7, stk. 1. Hvis der efter et par år opstår knaphed efter den gældende definition, vil der ofte være grundlag for at holde auktion eller offentligt udbud efter frekvensloven §§ 9-12. I så fald vil de første ansøgere få udstedt tilladelser til at anvende radiofrekvenserne efterhånden, som ansøgninger herom modtages, jf. frekvenslovens § 7, stk. 1, i modsætning til de efterfølgende

ansøgere, der eventuelt vil skulle konkurrere om radiofrekvenserne i en auktion eller et offentligt udbud. Dette betyder, at de første ansøgere vil skulle betale frekvensafgiften for anvendelse af de pågældende radiofrekvenser, mens de ansøgere, som eksempelvis senere får tildelt frekvenstilladelser ved auktion, vil skulle betale en yderligere pris i form af budsummen. Der er derfor behov for at skabe mulighed for, at Energistyrelsen i sin vurdering af frekvensknaphed kan inddrage viden om den forventede udvikling i efterspørgslen efter radiofrekvenserne inden for en kortere tidsperiode og på den måde sikre lige vilkår for aktører, der ønsker tilladelse til at anvende de pågældende radiofrekvenser.

Eksempelvis er en række frekvensbånd i 2019 blevet identificeret til mobilt bredbånd på internationalt plan i regi af Den Internationale Telekommunikationsunion. Det drejer sig blandt andet om 26 GHz-, 40 GHz- og 66 GHz-frekvensbåndene. Disse frekvensbånd er karakteriseret ved at indeholde en stor mængde radiofrekvenser for at imødekomme markedets forventede efterspørgsel efter frekvenser til fremtidens mobiltjenester. Derfor er der ikke nødvendigvis frekvensknaphed, når radiofrekvenserne stilles til rådighed på teknisk harmoniserede vilkår. Det kan skyldes, at der er en stor mængde radiofrekvenser til rådighed, eller at der i nogle tilfælde først udvikles udstyr, som kan bruges til at anvende radiofrekvenserne i overensstemmelse med en eventuel teknisk harmonisering vedtaget i EU, efter de stilles til rådighed. I den situation vil efterspørgslen efter de relevante radiofrekvenser forventes at stige, når udstyret til den harmoniserede anvendelse er tilgængeligt på markedet. Forventningen om en stigende efterspørgsel bygger på den generelle teknologiske udvikling og det stigende dataforbrug. Denne stigning kommer blandt andet fra mobilkommunikation og såkaldt machine-to-machine-kommunikation til brug for eksempelvis fjernaflæsning af målere, lagerstyring, telemedicin, produktion og smart city-løsninger. Disse tendenser forventes at medføre en generelt større efterspørgsel efter radiofrekvenser.

Det bemærkes, at denne problemstilling ikke kan imødekommes ved at udstede tilladelser med kortere varighed, på grund af forpligtelsen i teledirektivet til at sikre, at tilladelsesindehavere får samlet mindst 20 års regulatorisk forudsigelighed i forhold til tilladelser til radiofrekvenser, som er harmoniseret til brug for trådløse bredbåndstjenester. Dertil kommer, at den relativt lange tilladelsesvarighed kan give interesserede incitament til at søge om flere radiofrekvenser, end de aktuelt har behov for. Forslaget søger således at løse disse problemstillinger ved at give mulighed for holde auktion eller offentligt udbud i tilfælde, hvor der ikke kan konstateres knaphed efter de nuværende regler, men hvor Energistyrelsen vurderer, at den samlede efterspørgsel efter radiofrekvenserne i det givne frekvensbånd, ikke vil kunne imødekommes inden for et kortere tidsrum.

Frekvenslovens § 7, stk. 6, foreslås endvidere ændret for at supplere bestemmelsen om fremlysning i frekvenslovens § 8. Fremlysning kræver, at der kan udarbejdes frekvenstilladelser, hvor konkrete radiofrekvenser og tekniske vilkår fremgår, til brug for fremlysningen. I visse tilfælde, herunder særligt ved frekvensbånd med store frekvensmængder, er der flere mulige inddelinger af frekvensbåndet. Det er derfor ikke muligt på forhånd at udarbejde frekvenstilladelser, som præcist imødekommer de forskellige aktørers ønsker og behov. I en frekvensauktion løses denne problemstilling ved, at frekvensbåndet inddeles i mindre dele, som budgivere har mulighed for at byde på. På den måde sker selve inddelingen af frekvensbåndet gennem auktionsprocessen, hvorved det inddeles på en måde, der tilgodeser budgivernes forskellige behov. Ved at gøre det muligt at statuere knaphed i de tilfælde, hvor Energistyrelsen vurderer, at der inden for en kortere periode vil være frekvensknaphed, vil den foreslåede ændring muliggøre tildeling på baggrund af en auktion i

sådanne situationer. Derved vil bestemmelsen give mulighed for at supplere fremlysningsværktøjet i sådanne tilfælde.

Endelig foreslås frekvenslovens § 7, stk. 6, ændret, da nogle af de forventninger til udviklingen på frekvensmarkedet, som den gældende bestemmelse om frekvensknaphed bygger på, herunder øgede muligheder for overdragelse og mulighed for fleksibel anvendelse af radiofrekvenser, ikke fuldt ud er blevet indfriet. Det var i forhold til frekvenslovens § 7, stk. 6, antagelsen, at markedets aktører ville løse det behov, der tidligere havde været for at kunne tage højde for såkaldt fremtidig frekvensknaphed, gennem mere fleksibel anvendelse af radiofrekvenser og øget overdragelse af frekvenstilladelser. Der er derfor også af denne årsag brug for at præcisere bestemmelsen om frekvensknaphed.

Den foreslåede bestemmelse i frekvensloven § 7, stk. 6, vil medføre, at Energistyrelsen foruden efter den nuværende definition af frekvensknaphed, også kan statuere frekvensknaphed, når Energistyrelsen vurderer, at efterspørgslen efter radiofrekvenser i et givent geografisk område ikke kan forventes at kunne imødekommes inden for et kortere tidsrum, herunder ved at angive radiofrekvenser, som efter Energistyrelsens vurdering er substituerbare i forhold til de ansøgte radiofrekvenser.

Vurderingen af, om efterspørgslen kan imødekommes, vil som hovedregel skulle tage udgangspunkt i en høring af relevante parter om deres interesse for de konkrete radiofrekvenser. Denne interessehøring skal udformes så konkret og detaljeret som muligt for at fremme konkrete og detaljerede høringssvar, som giver det mest retvisende billede af efterspørgslen. Er Energistyrelsen i tvivl om, hvorvidt der er frekvensknaphed, vil Energistyrelsen, hvis det er muligt, i øvrigt kunne iværksætte en fremlysning efter frekvensloven § 8.

Frekvensknaphed inden for et kortere tidsrum anses som en periode på maksimalt fem år fra det tidspunkt, hvor Energistyrelsen foretager vurderingen. Dette vil være en passende periode i forhold til at kunne vurdere, hvordan efterspørgslen vil udvikle sig. Denne vurdering beror dels på ovenstående høring, men kan også suppleres med Energistyrelsens viden om, hvornår der eksempelvis kan forventes at være udstyr tilgængeligt på markedet, som kan bruges til at anvende radiofrekvenserne i overensstemmelse med en eventuel teknisk harmonisering vedtaget i EU.

Til nr. 7

Den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 7 a implementerer teledirektivets artikel 45, stk. 3, om anden anvendelse af radiofrekvenser end på harmoniserede tekniske vilkår i tilfælde af manglende efterspørgsel på at anvende radiofrekvenserne på harmoniserede tekniske vilkår, og teledirektivets artikel 49, stk. 3, litra e, om tilladelsers varighed. Det fremgår af teledirektivets artikel 45, stk. 3, at der undtagelsesvis kan udstedes tilladelser til at anvende radiofrekvenser på andre tekniske vilkår, når der ikke er efterspørgsel på regionalt eller nationalt plan efter at anvende radiofrekvenser i dele af eller et fuldstændigt frekvensbånd på harmoniserede tekniske vilkår.

Den foreslåede bestemmelse er ny. Anvendelse af radiofrekvenser på andre end de harmoniserede tekniske vilkår er ikke reguleret i gældende lovgivning.

Harmoniserede betingelser vedrørende adgang til og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser fastsættes ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger, som vedtages af Europa-Kommissionen i

medfør af artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 676/2002/EF af 7. marts 2002 om et frekvenspolitisk regelsæt i Det Europæiske Fællesskab (frekvenspolitikbeslutningen).

Der henvises for en nærmere beskrivelse af harmoniserede radiofrekvenser til de specielle bemærkninger til forslaget om en definition af harmoniserede radiofrekvenser i den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 1, stk. 3, nr. 2.

Efter teledirektivets artikel 118, stk. 2 og 3, behandles forslag til tekniske gennemførelsesforanstaltninger i Frekvensudvalget, der er nedsat i henhold til artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 676/2002/EF. Frekvensudvalget er et udvalg som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 182/2011/EU af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser. Forslag til gennemførelsesforanstaltninger behandles i Frekvensudvalget efter rådgivningsproceduren, jf. artikel 5 i forordning nr. 182/2011/EU.

Disse tekniske gennemførelsesforanstaltninger er bindende og skal gennemføres i dansk lovgivning. Det sker ved, at det i bekendtgørelse om fastlæggelse af rammerne for anvendelse og indbyrdes prioritering af de samlede radiofrekvenser (frekvensplan), jf. bekendtgørelse nr. 1150 af 21. november 2019, som udstedes af Energistyrelsen i medfør af frekvenslovens § 4, angives, at adgang til og anvendelse af de harmoniserede radiofrekvenser sker på de harmoniserede vilkår ved indsættelse af en henvisning til den pågældende gennemførelsesforanstaltning.

Derudover gennemføres tekniske vilkår for anvendelse af harmoniserede radiofrekvenser i medfør af frekvenslovens § 14, stk. 3, i vilkår for anvendelse af de tilladelser til at anvende de pågældende radiofrekvenser, eller i de tekniske rammer for at anvende radiofrekvenserne uden tilladelse i medfør af bekendtgørelse om anvendelse af radiofrekvenser uden tilladelse samt om amatørradioprøver og kaldesignaler m.v., jf. bekendtgørelse nr. 1155 af 21. november 2019, som udstedes af Energistyrelsen i medfør af frekvenslovens § 6, stk. 2, hvis anvendelse af de pågældende radiofrekvenser er gjort tilladelsesfri.

Endelig kan varigheden af tilladelser, der udstedes til de pågældende radiofrekvenser, begrænses i medfør af bekendtgørelse om tilladelser til at anvende radiofrekvenser, jf. bekendtgørelse nr. 1148 af 21. november 2019, som udstedes af Energistyrelsen i medfør af bl.a. frekvenslovens § 19, til en bestemt dato, så der kan udstedes tilladelse til at anvende radiofrekvenserne på de harmoniserede tekniske vilkår på det tidspunkt, som følger af gennemførelsesforanstaltningen. Endelig kan der foretages ændring af tilladelsesvilkår i eksisterende tilladelser i nødvendigt omfang i medfør af frekvenslovens § 23, stk. 1, nr. 1, for at sikre gennemførelsen af forpligtelser, der følger af samarbejdet i EU, eller ske delvis eller hel tilbagekaldelse i nødvendigt omfang i medfør af frekvenslovens § 24, nr. 1, af eksisterende tilladelser, når gennemførelsesforanstaltningen skal implementeres, for at gennemføre forpligtelser, der følger af samarbejdet i EU.

Det foreslås i § 7 a, stk. 1, at Energistyrelsen i tilfælde af manglende efterspørgsel efter harmoniserede radiofrekvenser i medfør af frekvenslovens § 7, stk. 1, vil kunne udstede tilladelser, efterhånden som ansøgninger herom modtages, til at anvende radiofrekvenserne på andre tekniske vilkår end harmoniserede tekniske vilkår.

De harmoniserede tekniske vilkår er de tekniske rammer, der fremgår af den tekniske gennemførelsesforanstaltning, og som af de nationale frekvensmyndigheder indsættes som vilkår for frekvensanvendelsen i tilladelser til at anvende de pågældende harmoniserede radiofrekvenser.

Det følger af teledirektivets artikel 45, stk. 3, at medlemsstaterne skal give mulighed for, hvis visse betingelser er opfyldt, at tillade, at ledige radiofrekvenser anvendes på andre tekniske vilkår end de forudsatte harmoniserede tekniske vilkår. Det fremgår i den forbindelse af direktivets betragtninger, at efterspørgslen efter harmoniserede radiofrekvenser ikke nødvendigvis vil være ens i hele EU, og at der derfor kan forekomme manglende efterspørgsel efter hele eller dele af harmoniserede frekvensbånd på nationalt eller regionalt plan i medlemsstaterne. Det følger videre af teledirektivets artikel 45, stk. 3, at Energistyrelsen vil skulle oplyse Europa-Kommissionen og de øvrige EU-medlemsstater om styrelsens eventuelle udstedelse af tilladelser til at anvende harmoniserede radiofrekvenser på andre tekniske vilkår og resultatet af den krævede regelmæssige vurdering af, om grundlaget for sådanne tilladelser fortsat er til stede.

Den foreslåede bestemmelse i § 7 a, stk. 1, finder alene anvendelse, hvor det kræver tilladelse efter frekvenslovens § 6, stk. 1, at anvende de pågældende radiofrekvenser. Den foreslåede bestemmelse vil ikke være relevant, hvor frekvensanvendelsen er gjort tilladelsesfri i medfør af regler fastsat i medfør af frekvenslovens § 6, stk. 2. Det sker i givet fald i bekendtgørelse om anvendelse af radiofrekvenser uden tilladelse samt om amatørradioprøver og kaldesignaler m.v. Det er f.eks. tilfældet med radiofrekvenser, der anvendes til trådløs internetadgang (Wi-Fi), hvor Europa-Kommissionen har vedtaget en række retsakter om harmoniseret anvendelse.

Efter det foreslåede *nr. 1* vil det være en forudsætning for at udstede tilladelse med andre end harmoniserede tekniske vilkår, at den manglende efterspørgsel er konstateret på baggrund af, at Energistyrelsen har gennemført en offentlig høring over interessen for at anvende radiofrekvenserne på de harmoniserede tekniske vilkår, og at styrelsen i den forbindelse tager hensyn til, hvordan efterspørgslen forventes at være. Denne offentlige høring gennemføres i overensstemmelse med teledirektivets artikel 23, stk. 1, på baggrund af bestemmelsen i bilaget til bekendtgørelse om det frekvenspolitiske rammemandat udstedt af klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af frekvenslovens § 3, der foreskriver, at Energistyrelsen i frekvensadministrationen skal sikre behørig inddragelse gennem høringer af aktører i branchen og øvrige relevante interessenter, der som udgangspunkt har en varighed på mindst fire uger.

Efter det foreslåede *nr. 2* vil det endvidere være en forudsætning, at anvendelse af de pågældende radiofrekvenser på andre tekniske vilkår end de harmoniserede tekniske vilkår ikke hindrer tilgængeligheden til eller anvendelsen af de pågældende radiofrekvenser på de harmoniserede tekniske vilkår i andre EU-medlemsstater. Ved tilgængelighed forstås, at en udstedt tilladelse til alternativ anvendelse af radiofrekvenserne ikke må hindre, at andre interesserede brugere kan ansøge om og i givet fald få udstedt tilladelse til at anvende radiofrekvenserne på de harmoniserede tekniske vilkår. Anvendelsen af de pågældende radiofrekvenser i andre EU-medlemsstater må heller ikke hindres som følge af anvendelse af radiofrekvenserne i medfør af en tilladelse til alternativ anvendelse. Det vil sige, at anvendelsen af radiofrekvenserne i Danmark ikke må medføre tekniske forstyrrelser i andre EU-medlemsstater, som fører til, at radiofrekvenserne ikke kan anvendes der på den måde, der er forudsat i EU-retsakter, som harmoniserer anvendelsen af radiofrekvenserne.

Efter det foreslåede *nr. 3* vil det endelig være en forudsætning for at udstede tilladelse med andre end harmoniserede tekniske vilkår, at Energistyrelsen ved sin beslutning lægger vægt på, at

radiofrekvenserne på længere sigt bør være tilgængelige for anvendelse på de harmoniserede tekniske vilkår og tager i betragtning, at fremkomsten af radioudstyr på grund af stordriftsfordele fremmes ved, at radiofrekvenserne anvendes på de harmoniserede tekniske vilkår. Det vil sige, at Energistyrelsen ved beslutningen skal tage i betragtning, om anvendelse af radiofrekvenserne på andre tekniske vilkår vil hæmme, at der udvikles og introduceres nyt radioudstyr til brug for anvendelse af radiofrekvenserne på de harmoniserede tekniske vilkår. Derudover skal styrelsen sikre, at radiofrekvenserne på kort sigt kan gøres tilgængelige for anvendelse på de harmoniserede tekniske vilkår, hvis der opstår efterspørgsel.

Det foreslås i *stk. 2*, at Energistyrelsen regelmæssigt vurderer, om grundlaget for en udstedt tilladelse til at anvende radiofrekvenser på andre tekniske vilkår end de harmoniserede tekniske vilkår fortsat er til stede. Dette følger af teledirektivets artikel 45, *stk. 3, 2. afsnit*.

Det er ikke nærmere angivet i teledirektivet, hvor ofte den regelmæssige vurdering skal foretages. Det forventes, at Energistyrelsen som udgangspunkt hvert femte år foretager en vurdering af, om grundlaget for at anvende de pågældende radiofrekvenser på andre tekniske vilkår fortsat er til stede. Denne vurdering skal foretages på grundlag af kriterierne i det foreslåede *stk. 1, nr. 1-3*. Det vil sige, at Energistyrelsen skal have konstateret den manglende efterspørgsel efter at anvende radiofrekvenserne på de harmoniserede tekniske vilkår på baggrund af en offentlig høring over interessen, at anvendelsen på andre tekniske vilkår ikke hindrer tilgængelighed til eller anvendelse af radiofrekvenserne på de harmoniserede tekniske vilkår i andre EU-medlemsstater, og at Energistyrelsen tager hensyn til den langsigtede tilgængelighed eller anvendelse af de pågældende radiofrekvenser og stordriftsfordele af anvendelse på de harmoniserede tekniske vilkår.

Hvis Energistyrelsen, mens der er udstedt en tilladelse til at anvende radiofrekvenserne på andre tekniske vilkår, modtager en ansøgning om at anvende radiofrekvenserne på de harmoniserede tekniske vilkår, skal Energistyrelsen behandle ansøgningen og vurdere, hvilken tildelingsmetode som i givet fald skal anvendes i den pågældende situation i overensstemmelse med frekvenslovens regler herom. Dette følger ligeledes af teledirektivets artikel 45, *stk. 3, 2. afsnit*.

Det vil sige, at det blandt andet skal vurderes, om der er knaphed på radiofrekvenserne, jf. frekvenslovens § 7, *stk. 6*, ligesom Energistyrelsen kan beslutte at iværksætte en fremlysning af en eller flere tilladelser til at anvende de pågældende radiofrekvenser, jf. frekvenslovens § 8. Hvis det efter fremlysningen viser sig, at der ikke er efterspørgsel på de pågældende radiofrekvenser, kan Energistyrelsen efter den foreslåede bestemmelse i § 7 a udstede tilladelse i medfør af frekvenslovens § 7, *stk. 1*, til at anvende radiofrekvenserne på andre tekniske vilkår end de harmoniserede tekniske vilkår. Der vil på sædvanlig vis i en sådan tilladelse skulle fastsættes tekniske vilkår for at anvende radiofrekvenserne i medfør af frekvenslovens § 14, *stk. 3*.

Den eksisterende tilladelsesindehaver kan i lyset af ansøgningen fra en anden aktør evt. også være interesseret i at få en tilladelse til at anvende frekvenserne på harmoniserede tekniske vilkår. I tilfælde af knaphed kan der efter omstændighederne blive tale om udstedelse af tilladelser på baggrund af auktion, offentligt udbud eller efterhånden, som ansøgninger herom modtages, jf. frekvenslovens §§ 10-12. Hvis der ikke er knaphed, kan en tilladelse blive udstedt til ansøgeren eller ansøgerne i medfør af frekvenslovens § 7, *stk. 1*.

Den foreslåede bestemmelse vil kunne medvirke til at imødekomme efterspørgsel efter radiofrekvenser til andre anvendelser end på harmoniserede tekniske vilkår, indtil der i markedet

opstår efterspørgsel efter radiofrekvenserne på de harmoniserede tekniske vilkår. Bestemmelsen kan derfor være med til at fremme effektiv anvendelse af radiofrekvenser, som er et af formålene med frekvensloven, jf. frekvenslovens § 2, stk. 1.

Tilladelser til at anvende radiofrekvenser på andre tekniske vilkår end de harmoniserede tekniske vilkår vil blive udstedt med en varighed på et år i medfør af regler, som fastsættes i bekendtgørelse om tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som udstedes i medfør af frekvenslovens § 19. Udstedelse af denne type af tilladelser vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse om ændring af frekvenslovens § 19, at Energistyrelsen i medfør af frekvenslovens § 19 også kan fastsætte regler om varigheden af tilladelser til at anvende harmoniserede radiofrekvenser på andre vilkår, som udstedes i medfør af frekvenslovens § 7 a, jf. § 7, stk. 1.

Energistyrelsen vil i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om tilladelse til at anvende radiofrekvenser på andre tekniske vilkår end de harmoniserede tekniske vilkår vejlede ansøgeren om, at tilladelsen har en varighed på et år, at ansøgeren frem mod udløbet af tilladelsen vil skulle ansøge om at få udstedt en ny tilladelse af et års varighed, og at det ikke er givet, at tilladelsen ved udløbet på ny vil kunne udstedes på tilsvarende vilkår. Det skyldes, at der ikke udstedes tilladelse til at anvende radiofrekvenserne på harmoniserede tekniske vilkår, og at radiofrekvenserne skal være tilgængelige med kort varsel for interesserede brugere, der ønsker at anvende radiofrekvenserne på de harmoniserede tekniske vilkår. Udstedelse af en ny tilladelse med et års varighed kan f.eks. ikke ske, hvis Energistyrelsen agter at imødekomme en ansøgning om anvendelse af de pågældende radiofrekvenser på de harmoniserede tekniske vilkår, eller Energistyrelsen på baggrund af en ansøgning om at anvende radiofrekvenserne på de harmoniserede tekniske vilkår er ved at vurdere, hvilken fremgangsmåde for udstedelse af tilladelser der skal anvendes, jf. frekvenslovens bestemmelser i §§ 7-12. Det vil ligeledes fremgå af tilladelsen, at der er tale om en tilladelse til at anvende radiofrekvenser på andre tekniske vilkår end de harmoniserede tekniske vilkår, og at tilladelsen derfor har en varighed på et år, hvorefter tilladelsen bortfalder.

Til nr. 8

Den foreslåede ændring er en justering af bestemmelsen med henblik på at gøre ordlyden tidssvarende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag. Indholdet i frekvenslovens § 9 skal ses i lyset af teledirektivets artikel 55, der omhandler krav til de procedurer for begrænsning af antallet af brugsrettigheder til radiofrekvenser i forbindelse med auktioner eller offentlige udbud, der fastsættes nationalt. Teledirektivets artikel 55 erstatter tilladelsesdirektivets artikel 7.

Klima-, energi-, og forsyningsministeren træffer i medfør af frekvenslovens § 9 beslutning om, hvilken tildelingsmetode der skal anvendes ved tildeling af radiofrekvenser, når Energistyrelsen har konstateret, at der er frekvensknaphed efter frekvenslovens § 7, stk. 6, og at der ved udstedelsen af tilladelser er væsentlige samfundsmæssige hensyn fastsat i bekendtgørelse om det frekvenspolitiske rammemandat, jf. bekendtgørelse nr. 1118 af 12. november 2019, udstedt af klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af frekvenslovens § 3, at varetage.

Hvis klima-, energi-, og forsyningsministeren træffer beslutning om, at Energistyrelsen skal gennemføre auktion eller offentligt udbud, indeholder frekvenslovens § 9, stk. 3, de emner, som klima-, energi-, og forsyningsministeren skal træffe beslutning om. Disse emner er inddelt i syv punkter, herunder hvilke typer og antal af tilladelser der skal være omfattet af auktionen eller det offentlige udbud i frekvenslovens § 9, stk. 3, nr. 2.

Ordlyden i § 9, stk. 3, nr. 2, vedrørende typer og antal af tilladelser har været fortolket bredt, så klima-, energi-, og forsyningsministerens beslutning vedrørende dette emne har kunnet rumme de tilpasninger, der siden lovens ikrafttræden har været nødvendige for, at Energistyrelsen har kunnet gennemføre mere komplekse auktioner. Dermed har der været en udvikling i den måde, hvorpå auktioner gennemføres.

Der foreslås en ændring af § 9, stk. 3, nr. 2, der vil indebære, at bestemmelsens ordlyd er tidssvarende i forhold til, hvordan auktioner og offentlige udbud gennemføres i dag. Med den foreslåede ændring vil det blive tydeliggjort, at i forbindelse med auktioner beslutter klima-, energi-, og forsyningsministeren, hvilke radiofrekvenser og opdelingen heraf der vil være omfattet af auktionen. Samtidig vil det blive tydeliggjort, at klima-, energi-, og forsyningsministeren i forbindelse med tildeling ved offentligt udbud beslutter, hvilke typer og antal af tilladelser der skal være omfattet af det offentlige udbud.

Der er et behov for at ændre ordlyden af § 9, stk. 3, nr. 2, i frekvensloven, fordi klima-, energi-, og forsyningsministeren træffer beslutning om, hvilke radiofrekvenser og opdelingen heraf der skal være omfattet af en konkret auktion.

Tidligere var auktioner udformet sådan, at det på forhånd var fastsat, hvilke typer og antal af tilladelser der skulle indgå i auktionen. I dag er auktioner mere komplekse, hvilket bl.a. betyder, at radiofrekvenserne som oftest er opdelt i forskellige frekvensblokke, som budgiverne kan byde på i auktionen. Auktioner kan samtidig indeholde flere budrunder, hvilket betyder, at det først i den sidste budrunde vil kunne konstateres, hvor mange radiofrekvenser ud af den samlede mængde i auktionen, den enkelte budgiver vil få tildelt, og hvor mange budgivere der vinder en tilladelse. Dermed vil resultatet af auktionen afgøre, hvilke og hvor mange tilladelser der vil blive tildelt på baggrund af auktionen. Dette betyder, at klima-, energi-, og forsyningsministeren ikke som tidligere på forhånd vil skulle træffe beslutning om typer og antal af tilladelser i auktionen, men derimod hvilke radiofrekvenser der skal på auktion og opdelingen heraf i f.eks. frekvensblokke.

I forhold til offentligt udbud er den foreslåede ændring en konsekvensrettelse, fordi den gældende ordlyd af bestemmelsen fortsat skal gælde for gennemførelse af offentlige udbud. Det er fortsat relevant at fastsætte hvilke typer og antal af tilladelser, tilbudsgiver skal afgive tilbud på i et offentligt udbud.

Konsekvensen af den foreslåede ændring er, at ordlyden af frekvenslovens § 9, stk. 3, nr. 2, er mere retvisende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag samtidig med, at den gældende ordlyd vedrørende typer og antal tilladelser fremover kun vedrører offentlige udbud.

Til nr. 9

Den foreslåede ændring er en opdatering af bestemmelsen med henblik på at gøre ordlyden tidssvarende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag. Indholdet i frekvenslovens § 10 skal ses i lyset af teledirektivets artikel 55, der omhandler krav til de procedurer for begrænsning af antallet af brugsrettigheder til radiofrekvenser i forbindelse med auktioner eller offentlige udbud, der fastsættes nationalt. Teledirektivets artikel 55 erstatter tilladelsesdirektivets artikel 7.

For auktioner, hvor der er væsentlige samfundsmæssige hensyn at varetage i forbindelse med tildelingen af tilladelser, træffer Energistyrelsen nærmere beslutning om gennemførelse af auktionen og om vilkår i de tilladelser, der udstedes på baggrund af auktionen i medfør af § 10 i frekvensloven.

Frekvenslovens § 10, stk. 2, indeholder de emner, som Energistyrelsens beslutning kan omfatte, herunder bl.a. § 10, stk. 2, nr. 1, der henviser til auktionsformen, auktionsmaterialet, afholdelse af auktionen og forudsætninger for deltagelse i auktionen.

Energistyrelsens beslutning indeholder det juridiske grundlag for Energistyrelsens gennemførelse af auktionen.

Der foreslås en ændring af § 10, stk. 2, nr. 1, der vil indebære, at bestemmelsens ordlyd bliver tidssvarende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag. Med den foreslåede ændring vil det blive tydeliggjort, at i forbindelse med auktioner beslutter Energistyrelsen en række forhold i relation til auktionen, der bl.a. vedrører auktionsdesign, herunder bl.a. auktionsformat og frekvenslofter.

Den foreslåede ændring af ordlyden af bestemmelsen skal tydeliggøre, at flere elementer, herunder auktionsformat og frekvenslofter indgår i auktionsdesignet. Den gældende ordlyd vedrørende auktionsformen vurderes i dag at være upræcis i forhold til det, som Energistyrelsens beslutning indeholder i relation til gennemførelsen af auktionen. Auktionsdesign rummer alle de elementer, der indgår i gennemførelsen af en auktion. Det foreslås at henvise til bl.a. auktionsformat og frekvenslofter som en del af de emner, der skal indgå i Energistyrelsens beslutning. Auktionsformat betegner den auktionstype, der vælges og gennemføres elektronisk. Frekvenslofter er et værktøj i auktionen, som sikrer et minimum antal af vindere i en auktion, da frekvensloftet fastsætter, hvor mange radiofrekvenser den enkelte budgiver i auktionen maksimalt kan få tildelt i auktionen.

Den foreslåede ændring vil ikke medføre en ændring i de emner, som indgår i Energistyrelsens beslutning efter § 10 i frekvensloven.

Der er et behov for at ændre ordlyden af frekvenslovens § 10, stk. 2, nr. 1, med henblik på at tydeliggøre, hvilke elementer der kan indgå i Energistyrelsens beslutning vedrørende auktionsdesign m.v. I dag er auktioner blevet mere komplekse, hvilket betyder, at flere elementer indgår i design af en auktion og spiller indbyrdes sammen. Samtidig vil det blive tydeliggjort, hvad et auktionsdesign kan indeholde, herunder f.eks. auktionsformat og frekvenslofter.

Konsekvensen af den foreslåede ændring er, at ordlyden af frekvenslovens § 10, stk. 2, nr. 1, mere retvisende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag og eksemplificerer, hvad et auktionsdesign kan indeholde. Auktioner er ofte komplekse processer, hvorfor den nuværende formulering af frekvenslovens § 10, stk. 2, nr. 1, er upræcis.

Til nr. 10

Den foreslåede ophævelse er af ordensmæssig karakter med henblik på at gøre ordlyden tidssvarende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag. Indholdet i frekvenslovens § 10 skal ses i lyset af teledirektivets artikel 55, der omhandler krav til de procedurer for begrænsning af

antallet af brugsrettigheder til radiofrekvenser i forbindelse med auktioner eller offentlige udbud, der fastsættes nationalt. Teledirektivets artikel 55 erstatter tilladelsesdirektivets artikel 7.

For auktioner, hvor der er væsentlige samfundsmæssige hensyn at varetage i forbindelse med tildelingen af tilladelser, træffer Energistyrelsen nærmere beslutning om gennemførelse af auktionen og om vilkår i de tilladelser, der udstedes på baggrund af auktionen i medfør af § 10 i frekvensloven.

Frekvenslovens § 10, stk. 2, indeholder de emner, som Energistyrelsens beslutning vedrørende auktionen kan omfatte, herunder bl.a. § 10, stk. 2, nr. 3, der henviser til fordeling af tilladelserne.

Energistyrelsens beslutning indeholder det juridiske grundlag for Energistyrelsens gennemførelse af auktionen.

Det foreslås, at frekvenslovens § 10, stk. 2, nr. 3, ophæves med henblik på, at bestemmelsen afspejler, hvordan auktioner gennemføres i dag. Den foreslåede ophævelse er begrundet i, at Energistyrelsens beslutning ikke vedrører en fordeling af tilladelserne.

En fordeling af tilladelserne sker på baggrund af resultatet af auktionen og vil således være omfattet af frekvenslovens § 10, stk. 2, nr. 1. Dermed er bestemmelsens ordlyd forældet.

Den foreslåede ophævelse af frekvenslovens § 10, stk. 2, nr. 3, indebærer en konsekvensændring af rækkefølgen i de efterfølgende numre, og således ændres frekvenslovens § 10, stk. 2, nr. 4-7, til § 10, stk. 2, nr. 3-6.

Der er et behov for at ophæve § 10, stk. 2, nr. 3, i frekvensloven, fordi ordlyden er forældet i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag. Fordeling af tilladelserne sker på baggrund af resultatet af den enkelte auktion og vil således være omfattet af frekvenslovens § 10, stk. 2, nr. 1.

Konsekvensen af den foreslåede ophævelse er, at ordlyden af frekvenslovens § 10, stk. 2, er mere retvisende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag.

Til nr. 11

Den foreslåede ændring er en ensretning i forhold til frekvenslovens § 10, stk. 2, nr. 2, og § 12, stk. 2, nr. 3. Indholdet i § 11 skal ses i lyset af teledirektivets artikel 55, der omhandler krav til de procedurer for begrænsning af antallet af brugsrettigheder til radiofrekvenser i forbindelse med auktioner eller offentlige udbud, der fastsættes nationalt. Teledirektivets artikel 55 erstatter tilladelsesdirektivets artikel 7.

For offentlige udbud, som gennemføres på baggrund af klima-, energi-, og forsyningsministerens beslutning i medfør af § 9 i frekvensloven, træffer Energistyrelsen nærmere beslutning om gennemførelse af det offentlige udbud og om vilkår i de tilladelser, der udstedes på baggrund af det offentlige udbud i medfør af § 11 i frekvensloven.

Frekvenslovens § 11, stk. 2, indeholder de emner, som Energistyrelsens beslutning kan omfatte, herunder bl.a. § 11, stk. 2, nr. 6, der henviser til depositum.

Energistyrelsens beslutning i medfør af frekvenslovens § 11 indeholder det juridiske grundlag for Energistyrelsens gennemførelse af det offentlige udbud.

Der foreslås en ændring af frekvenslovens § 11, stk. 2, nr. 6, med henblik på at opdatere bestemmelsen, så Energistyrelsens beslutning udover at kunne indeholde krav vedrørende depositum også kan indeholde krav vedrørende bankgaranti.

Den foreslåede ændring skal ses i lyset af frekvenslovens § 10, stk. 2, nr. 2, og § 12, stk. 2, nr. 3, der henviser til både depositum og bankgaranti som et emne vedrørende Energistyrelsens beslutning om gennemførelse af auktioner.

Der er et behov for at ændre § 11, stk. 2, nr. 6, i frekvensloven, så ordlyden af denne bestemmelse er enslydende med frekvenslovens § 10, stk. 2, nr. 2, og § 12, stk. 2, nr. 3. Forskellen er utilsigtet og bør derfor ændres.

I dag er udgangspunktet, at der gennemføres en auktion efter reglerne i §§ 9 og 10 i frekvensloven, når der er konstateret knaphed på radiofrekvenser efter frekvenslovens § 7, stk. 6, og der er væsentlige samfundsmæssige hensyn angivet i bekendtgørelse om det frekvenspolitiske rammemandat, jf. bekendtgørelse nr. 1118 af 12. november 2019, udstedt af klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af frekvenslovens § 3, at varetage ved udstedelsen af tilladelser. Det kan dog ikke udelukkes, at der kan være behov for tildeling gennem offentligt udbud fremadrettet.

På den baggrund er der behov for, at frekvenslovens § 11, stk. 2, nr. 6, er enslydende med § 10, stk. 2, nr. 2, og § 12, stk. 2, nr. 3. Der kan også i offentlige udbud være behov for at fastsætte krav til bankgaranti i Energistyrelsens beslutning f.eks. i de tilfælde, hvor tilbudsgiver skal stille et depositum for at deltage i det offentlige udbud, som kan opfyldes ved, at tilbudsgiver udsteder en bankgaranti over for Energistyrelsen.

Energistyrelsen vil efter den foreslåede ændring fremadrettet kunne fastsætte krav om bankgaranti i forbindelse med gennemførelse af offentlige udbud, som dette også er tilfældet, når Energistyrelsen gennemfører auktioner efter frekvenslovens §§ 10 og 12.

Til nr. 12

Den foreslåede ændring er en opdatering af bestemmelsen med henblik på at gøre ordlyden tidssvarende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag. Indholdet i § 12 skal ses i lyset af teledirektivets artikel 55, der omhandler krav til de procedurer for begrænsning af antallet af brugsrettigheder til radiofrekvenser i forbindelse med auktioner eller offentlige udbud, der fastsættes nationalt. Teledirektivets artikel 55 erstatter tilladelsesdirektivets artikel 7.

Energistyrelsen holder auktion i medfør af § 12 i tilfælde af frekvensknaphed efter § 7, stk. 6, og hvor der ikke i henhold til regler fastsat i bekendtgørelse om det frekvenspolitiske rammemandat, jf. bekendtgørelse nr. 1118 af 12. november 2019, udstedt af klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af frekvenslovens § 3 er væsentlige samfundsmæssige hensyn at varetage i forbindelse med udstedelsen af tilladelser.

Frekvenslovens § 12, stk. 2, indeholder de emner, som Energistyrelsen kan træffe beslutning om. Disse emner er inddelt i ni punkter, herunder hvilke typer og antal af tilladelser der skal være omfattet af auktionen i § 12, stk. 2 nr. 1.

Der har siden lovens ikrafttræden været en udvikling i den måde, hvorpå auktioner gennemføres. Langt størstedelen af auktionerne har været gennemført i medfør af frekvenslovens §§ 9 og 10. Ikke desto mindre kan det blive aktuelt at gennemføre fremtidige auktioner i medfør af frekvenslovens § 12, hvorfor relevante ændringer i frekvenslovens §§ 9 og 10 tilsvarende bør indarbejdes i frekvenslovens § 12.

Der foreslås en ændring af frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 1, der vil indebære, at bestemmelsens ordlyd er tidssvarende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag. Med den foreslåede ændring vil det blive tydeliggjort, at i forbindelse med auktioner beslutter Energistyrelsen, hvilke radiofrekvenser og opdelingen heraf der vil være omfattet af auktionen.

Den foreslåede ændring af frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 1, sikrer samtidig en ensretning i forhold til den foreslåede ændring af frekvenslovens § 9, stk. 3, nr. 2, jf. lovforslagets § 2, nr. 8.

Der er et behov for at ændre ordlyden af § 12, stk. 2, nr. 1, i frekvensloven, fordi Energistyrelsen træffer beslutning om, hvilke radiofrekvenser og opdelingen heraf der skal være omfattet af en konkret auktion.

Tidligere var auktioner udformet sådan, at det på forhånd var fastsat, hvilke typer og antal af tilladelser der skulle indgå i auktionen. I dag er auktioner mere komplekse, hvilket bl.a. betyder, at radiofrekvenserne som oftest er opdelt i forskellige frekvensblokke, som budgiverne kan byde på i auktionen. Auktioner kan samtidig indeholde flere budrunder, hvilket betyder, at det først i den sidste budrunde vil kunne konstateres, hvor mange radiofrekvenser ud af den samlede mængde i auktionen, den enkelte budgiver vil få tildelt, og hvor mange budgivere der vinder en tilladelse. Dermed vil resultatet af auktionen afgøre, hvilke og hvor mange tilladelser der vil blive tildelt på baggrund af auktionen. Dette betyder, at Energistyrelsen ikke som tidligere på forhånd vil kunne træffe beslutning om typer og antal af tilladelser, men derimod hvilke radiofrekvenser, der skal på auktion og opdelingen heraf i f.eks. frekvensblokke.

Konsekvensen af den foreslåede ændring er, at ordlyden af frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 1, er mere retvisende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag. Auktioner er blevet mere komplekse og gennemføres som oftest med flere budrunder. Derfor er den nuværende formulering af § 12, stk. 2, nr. 1, blevet forældet.

Til nr. 13

Den foreslåede ændring er en opdatering af bestemmelsen med henblik på at gøre ordlyden tidssvarende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag. Indholdet i frekvenslovens § 12 skal ses i lyset af teledirektivets artikel 55, der omhandler krav til de procedurer for begrænsning af antallet af brugsrettigheder til radiofrekvenser i forbindelse med auktioner eller offentlige udbud, der fastsættes nationalt. Teledirektivets artikel 55 erstatter tilladelsesdirektivets artikel 7.

Energistyrelsen holder auktion i medfør af frekvenslovens § 12 i tilfælde af frekvensknaphed efter § 7, stk. 6, og hvor der ikke i henhold til regler fastsat i bekendtgørelse om det frekvenspolitiske

rammemandat, jf. bekendtgørelse nr. 1118 af 12. november 2019, udstedt af klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af frekvenslovens § 3 er væsentlige samfundsmæssige hensyn at varetage i forbindelse med udstedelsen af tilladelser.

Frekvenslovens § 12, stk. 2, indeholder de emner, som Energistyrelsens beslutning kan omfatte, herunder bl.a. § 12, stk. 2, nr. 2, der henviser til auktionsformen, auktionsmaterialet, afholdelse af auktionen og forudsætninger for deltagelse i auktionen.

Der har siden lovens ikrafttræden været en udvikling i forhold til, hvordan auktioner gennemføres. Langt størstedelen af auktioner har været gennemført i medfør af frekvenslovens §§ 9 og 10. Ikke desto mindre kan det blive aktuelt at gennemføre fremtidige auktioner i medfør af frekvenslovens § 12, hvorfor relevante ændringer i frekvenslovens §§ 9 og 10 tilsvarende bør indarbejdes i frekvenslovens § 12.

Energistyrelsens beslutning i medfør af frekvenslovens § 12 indeholder det juridiske grundlag for Energistyrelsens gennemførelse af auktionen.

Der foreslås en ændring af § 12, stk. 2, nr. 2, der vil indebære, at bestemmelsens ordlyd er tidssvarende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag. Med den foreslåede ændring vil det blive tydeliggjort, at i forbindelse med auktioner beslutter Energistyrelsen en række forhold i relation til auktionen, der bl.a. vedrører auktionsdesign, herunder bl.a. auktionsformat og frekvenslofter.

Den foreslåede ændring af ordlyden af bestemmelsen vil skulle tydeliggøre, at flere elementer, herunder auktionsformat og frekvenslofter indgår i auktionsdesignet. Den gældende ordlyd vedrørende auktionsformen vurderes i dag at være upræcis i forhold til det, som Energistyrelsens beslutning indeholder i relation til gennemførelsen af auktionen. Auktionsdesign rummer alle de elementer, der indgår i gennemførelsen af en auktion. Det foreslås at henvise til bl.a. auktionsformat og frekvenslofter som en del af de emner, der skal indgå i Energistyrelsens beslutning. Auktionsformat betegner den auktionstype, der vælges og gennemføres elektronisk. Frekvenslofter er et værktøj i auktionen, som sikrer et minimum antal af vindere i en auktion, da frekvensloftet fastsætter, hvor mange radiofrekvenser den enkelte budgiver i auktionen kan få tildelt i auktionen.

Den foreslåede ændring vil ikke medføre en ændring i de emner, som indgår i Energistyrelsens beslutning efter § 12 i frekvensloven.

Der er et behov for at ændre ordlyden af frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 2, med henblik på at tydeliggøre, hvilke elementer der kan indgå i Energistyrelsens beslutning vedrørende auktionsdesign m.v. I dag er auktioner blevet mere komplekse, hvilket betyder, at flere elementer indgår i design af en auktion og spiller indbyrdes sammen. Samtidig vil det blive tydeliggjort, hvad et auktionsdesign kan indeholde, herunder auktionsformat og frekvenslofter.

Konsekvensen af den foreslåede ændring er, at ordlyden af frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 2, er mere retvisende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag og eksemplificerer, hvad et auktionsdesign kan indeholde. Auktioner er ofte komplekse processer, hvorfor den nuværende formulering af frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 2, er upræcis.

Til nr. 14

Den foreslåede ændring skal sikre, at bestemmelsen er enslydende med frekvenslovens § 9, stk. 3, nr. 4. Indholdet i § 12 skal ses i lyset af teledirektivets artikel 55, der omhandler krav til de procedurer for begrænsning af antallet af brugsrettigheder til radiofrekvenser i forbindelse med auktioner eller offentlige udbud, der fastsættes nationalt. Teledirektivets artikel 55 erstatter tilladelsesdirektivets artikel 7.

Energistyrelsen holder auktion i medfør af frekvenslovens § 12 i tilfælde af frekvensknaphed efter § 7, stk. 6, og hvor der ikke i henhold til regler fastsat i bekendtgørelse om det frekvenspolitiske rammemandat, jf. bekendtgørelse nr. 1118 af 12. november 2019, udstedt af klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af frekvenslovens § 3 er væsentlige samfundsmæssige hensyn at varetage i forbindelse med udstedelsen af tilladelser.

Frekvenslovens § 12, stk. 2, indeholder de emner, som Energistyrelsen kan træffe beslutning om vedrørende gennemførelse af auktionen. Disse emner er inddelt i ni punkter, herunder Energistyrelsens fastsættelse af minimumsbudsum i medfør af frekvenslovens § 12, stk. 2 nr. 4.

Frekvenslovens § 9, stk. 3, nr. 4, indeholder en lignende bestemmelse, der dog både indeholder en henvisning til minimumsbudsum og mindstepris. Denne bestemmelse finder anvendelse, når klima-, energi-, og forsyningsministeren træffer beslutning i relation til auktioner og offentlige udbud, hvor der i henhold til regler fastsat i bekendtgørelse om det frekvenspolitiske rammemandat, jf. bekendtgørelse nr. 1118 af 12. november 2019, udstedt af klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af frekvenslovens § 3 er væsentlige samfundsmæssige hensyn at varetage i forbindelse med udstedelsen af tilladelser.

Gældende ret indeholder dermed en utilsigtet forskel mellem indholdet i frekvenslovens § 9, stk. 3, nr. 4, og § 12, stk. 2, nr. 4.

Energistyrelsens beslutning i medfør af frekvenslovens § 12 indeholder det juridiske grundlag for Energistyrelsens gennemførelse af auktionen.

Der foreslås en ændring af frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 4, så bestemmelsen ud over at henvise til minimumsbudsum også henviser til mindstepris.

Minimumsbudsummen er det mindstebeløb, som en budgiver skal byde i en auktion. Minimumsbudsummen kan eksempelvis være summen af mindstepriserne på de genstande f.eks. frekvensblokke, der udbydes i auktionen. Mindstepriser relaterer sig til den eller de genstande, der er på auktion. Det kan f.eks. være én frekvensblok ud af flere.

Der er et behov for at ændre ordlyden af § 12, stk. 2, nr. 4, i frekvensloven, fordi gældende ret indeholder en utilsigtet forskel mellem indholdet i frekvenslovens § 9, stk. 3, nr. 4, og § 12, stk. 2, nr. 4.

Der kan være behov for at fastsætte regler om minimumsbudsum og mindstepris både i auktioner, der gennemføres i medfør af frekvenslovens §§ 9 og 10, hvor klima-, energi-, og forsyningsministeren træffer beslutning om auktion eller offentligt udbud, og i de tilfælde, hvor Energistyrelsen i medfør af § 12 træffer beslutning om gennemførelse af auktion. Derfor foreslås

det, at de to nævnte bestemmelser med den foreslåede ændring fremadrettet begge både henviser til minimumsbudsum og mindstepris.

Det har været utilsigtet, at frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 4, ikke indeholder en henvisning til mindstepris, når Energistyrelsen træffer beslutning om auktionen i medfør af frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 4.

Langt størstedelen af auktioner har været gennemført i medfør af frekvenslovens §§ 9 og 10. Ikke desto mindre kan det blive aktuelt at gennemføre fremtidige auktioner i medfør af frekvenslovens § 12. Derfor er det relevant at gennemføre den foreslåede ændring.

Energistyrelsen vil fremadrettet kunne fasttætte beslutning om minimumsbudsum og mindstepris i auktioner, der holdes i medfør af reglerne i frekvenslovens § 12.

Til nr. 15

Den foreslåede ophævelse er af ordensmæssig karakter med henblik på at gøre ordlyden tidssvarende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag. Indholdet i frekvenslovens § 12 skal ses i lyset af teledirektivets artikel 55, der omhandler krav til de procedurer for begrænsning af antallet af brugsrettigheder til radiofrekvenser i forbindelse med auktioner eller offentlige udbud, der fastsættes nationalt. Teledirektivets artikel 55 erstatter tilladelsesdirektivets artikel 7.

Energistyrelsen holder auktion i medfør af frekvenslovens § 12 i tilfælde af frekvensknaphed efter frekvenslovens § 7, stk. 6, og hvor der ikke i henhold til regler fastsat i bekendtgørelse om det frekvenspolitiske rammemandat, jf. bekendtgørelse nr. 1118 af 12. november 2019, udstedt af klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af frekvenslovens § 3 er væsentlige samfundsmæssige hensyn at varetage i forbindelse med udstedelsen af tilladelser.

Frekvenslovens § 12, stk. 2 indeholder de emner, som Energistyrelsen kan træffe beslutning om vedrørende gennemførelse af auktionen. Disse emner er inddelt i ni punkter, herunder Energistyrelsens fastsættelse af fordeling af tilladelser i medfør af frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 5.

Frekvenslovens § 10, stk. 2, nr. 3, indeholder en tilsvarende bestemmelse, der foreslås ophævet i medfør af lovforslagets § 2, nr. 10.

Der har siden lovens ikrafttræden været en udvikling i forhold til, hvordan auktioner gennemføres. Langt størstedelen af auktioner har været gennemført i medfør af frekvenslovens §§ 9 og 10. Ikke desto mindre kan det blive aktuelt at gennemføre fremtidige auktioner i medfør af frekvenslovens § 12.

Energistyrelsens beslutning i medfør af frekvenslovens § 12 indeholder det juridiske grundlag for Energistyrelsens gennemførelse af auktionen.

Det foreslås, at frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 5, ophæves med henblik på at afspejle, hvordan auktioner gennemføres i dag. Den foreslåede ophævelse er begrundet i, at Energistyrelsens beslutning ikke vedrører en fordeling af tilladelseerne.

En fordeling af tilladelserne sker på baggrund af resultatet af auktionen og vil således være omfattet af frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 2.

Den foreslåede ophævelse af frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 5, indebærer en konsekvensændring af rækkefølgen i de efterfølgende numre, og således ændres frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 6-9, til § 12, stk. 2, nr. 5-8.

Der er behov for at ophæve frekvenslovens § 10, stk. 2, nr. 3, fordi ordlyden er forældet i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag. Fordeling af tilladelserne sker på baggrund af resultatet af den enkelte auktion og vil således være omfattet af frekvenslovens § 12, stk. 2, nr. 2.

Konsekvensen af den foreslåede ophævelse er, at ordlyden af frekvenslovens § 12, stk. 2, er mere retvisende i forhold til, hvordan auktioner gennemføres i dag.

Til nr. 16

Den foreslåede ændring i § 14, stk. 1, nr. 2, er ikke udtryk for direktivimplementering.

I frekvenslovens § 14, stk. 1, indgår en opregning af de formål, som kan begrunde, at der fastsættes begrænsninger i tilladelser til at anvende radiofrekvenser i form af krav om at anvende en bestemt teknologi, hvis Energistyrelsen vurderer, at det er nødvendigt. Af frekvenslovens § 14, stk. 1, nr. 2, fremgår, at et af disse hensyn kan være at beskytte folkesundheden mod elektromagnetiske felter.

Det foreslås, at ”elektromagnetiske felter eller” i frekvenslovens § 14, stk. 1, nr. 2, ændres til ”elektromagnetiske felter.”. Baggrunden for den foreslåede ændring er, at der i frekvenslovens § 14, stk. 1, foreslås indsat fire nye numre i form af § 14, stk. 1, nr. 4-7.

Til nr. 17

Den foreslåede ændring i § 14, stk. 1, nr. 3, er ikke udtryk for direktivimplementering.

I frekvenslovens § 14, stk. 1, indgår en opregning af de formål, som kan begrunde, at der fastsættes begrænsninger i tilladelser til at anvende radiofrekvenser i form af krav om at anvende en bestemt teknologi, hvis Energistyrelsen vurderer, at det er nødvendigt. Af frekvenslovens § 14, stk. 1, nr. 3, fremgår, at et af disse hensyn kan være at overholde en fastsat begrænsning i udbuddet af en bestemt tjeneste.

Det foreslås, at ”tjeneste.” i frekvenslovens § 14, stk. 1, nr. 3, ændres til ”tjeneste.”. Baggrunden for den foreslåede ændring er, at der foreslås indsat fire nye numre i frekvenslovens § 14, stk. 1, som beskrevet nedenfor i den foreslåede ændring af frekvenslovens § 14, stk. 1.

Til nr. 18

Den foreslåede indsættelse af nr. 4-7 i frekvenslovens § 14, stk. 1, implementerer teledirektivets artikel 45, stk. 4, litra c-f. Teledirektivets artikel 45 erstatter artikel 9 i rammedirektivet.

Efter frekvenslovens § 14, stk. 1, fastsætter Energistyrelsen ved udstedelse af tilladelser vilkår for, hvordan de radiofrekvenser, som er omfattet af tilladelserne, må anvendes.

Udgangspunktet er, at der udstedes tjeneste- og teknologineutrale tilladelser, så en tilladelsesindehaver selv kan beslutte, hvilken teknologi tilladelsesindehaveren vil anvende, og hvilken tjeneste tilladelsesindehaveren vil udbyde i medfør af tilladelsen til at anvende radiofrekvenser. Men der kan gøres undtagelser fra dette udgangspunkt og fastsættes vilkår, som kan omfatte begrænsninger i form af krav om at anvende en bestemt teknologi, hvis Energistyrelsen vurderer, at sådanne begrænsninger er nødvendige af hensyn til at undgå uacceptabel forstyrrelse af frekvensanvendelsen eller beskytte folkesundheden mod elektromagnetiske felter. Endelig kan sådanne begrænsninger være nødvendige for at overholde en fastsat begrænsning i udbuddet af en bestemt tjeneste.

Krav om, at en tilladelsesindehaver skal anvende en bestemt teknologi, når tilladelsesindehaveren anvender radiofrekvenser omfattet af tilladelsen, kan være relevante, hvor det for at fremme formålene med frekvensloven efter lovens § 2 om at varetage væsentlige samfundsmæssige hensyn, fremme konkurrence og sikre effektiv anvendelse af radiofrekvenser er berettiget at fastsætte vilkår om, at tilladelsesindehaveren skal anvende en bestemt teknologi i stedet for selv at kunne vælge.

Det foreslås, at der i frekvenslovens § 14, stk. 1, indsættes fire nye bestemmelser i form af nr. 4-7.

Disse nye bestemmelser vil give Energistyrelsen adgang til i en tilladelse til at anvende radiofrekvenser at fastsætte forholdsmæssigt afpassede og ikkediskriminerede begrænsninger i form af krav om, at en bestemt teknologi skal anvendes, når tilladelsesindehaveren anvender radiofrekvenser i medfør af tilladelsen. Disse krav vil skulle være nødvendige for at opnå de mål, som fremgår af de foreslåede nr. 4-7.

Det foreslås i nr. 4, at der vil kunne fastsættes krav for at sikre tjenesters tekniske kvalitet. Denne adgang til at fastsætte krav foreslås indført for at gøre det muligt gennem tilladelsesvilkår at fremme, at der udbydes velfungerende tjenester på markedet med et passende niveau for disse tjenesters tekniske kvalitet, uden at det f.eks. udelukkes, at der kan anvendes mere end én tjeneste i samme frekvensbånd.

Det foreslås i nr. 5, at der vil kunne fastsættes krav for at sikre mest mulig delt anvendelse af radiofrekvenser. Denne adgang til at fastsætte krav foreslås indført for at gøre det muligt gennem tilladelsesvilkår at fremme, at frekvensressourcerne anvendes så effektivt som muligt ved f.eks. at fastsætte vilkår om delingsordninger mellem forskellige tilladelsesindehavere og andre brugere af radiofrekvenser.

Det foreslås i nr. 6, at der vil kunne fastsættes krav for at sikre effektiv udnyttelse af radiofrekvenser. Effektiv udnyttelse af radiofrekvenser er et af de overordnede formål med frekvensloven, og denne mulighed for at fastsætte krav foreslås indført for at gøre det muligt gennem tilladelsesvilkår at fremme anvendelse af bestemte teknologier med henblik på at fremme, at den knappe ressource, som radiofrekvenser er, anvendes så effektivt som muligt. Denne mulighed består allerede i forhold til udbud af tjenester i frekvenslovens § 14, stk. 2, nr. 3, hvorefter der kan fastsætte begrænsninger i udbuddet af en bestemt tjeneste, hvis det vurderes nødvendigt for at sikre effektiv udnyttelse af frekvensressourcerne.

Det foreslås i nr. 7, at der vil kunne fastsættes krav for at sikre opfyldelse af en almennyttig målsætning. Denne adgang til at fastsætte krav foreslås indført for, at der gennem en begrænsning

af, hvilken teknologi der må anvendes i medfør af en tilladelse til at anvende radiofrekvenser, kan træffes nødvendige foranstaltninger for at varetage almennyttige målsætninger i overensstemmelse med EU-retten. Teledirektivet giver i den forbindelse medlemsstaterne mulighed for at gennemføre proportionale tiltag, som sigter mod at sikre væsentlige sikkerhedsinteresser, beskytte den offentlige orden og den offentlige sikkerhed samt varetage hensyn til forsvaret.

Til nr. 19

Den foreslåede bestemmelse i § 14, stk. 5, skal ses i lyset af teledirektivets artikel 45-47, hvorefter medlemsstaterne bl.a. skal søge at fremme størst mulig faktisk og effektiv anvendelse af radiofrekvenser f.eks. ved at fastsætte vilkår for tilladelserne, der angiver de nærmere betingelser og frister for at anvende radiofrekvenserne.

Frekvensloven indeholder en hjemmel til at fastsætte vilkår om at anvende tilladelser udstedt på baggrund af auktion eller offentligt udbud, jf. frekvenslovens § 10, stk. 3, nr. 2, § 11, stk. 3, nr. 2, og § 12, stk. 3. Energistyrelsens hjemmel til at fastsætte denne type vilkår blev indført ved en ændring af frekvensloven i 2016. Formålet var at sikre en effektiv anvendelse af radiofrekvenser, idet radiofrekvenser har en væsentlig samfundsmæssig betydning for den digitale infrastruktur.

Energistyrelsens hjemmel til at fastsætte vilkår om anvendelse i tilladelser, der er udstedt på baggrund af auktion eller offentligt udbud, er blevet anvendt af Energistyrelsen i forbindelse med auktion over tilladelser i 1800 MHz-frekvensbåndet i 2016 og auktion over tilladelser i 700-, 900- og 2300 MHz-frekvensbåndene i 2019. Tilladelsesindehaverne har på baggrund af resultaterne af disse auktioner fået udstedt tilladelser med vilkår om at anvende de omfattede radiofrekvenser på en bestemt måde inden en nærmere fastsat dato. Dette betyder i praksis, at tilladelsesindehaveren skal dokumentere over for Energistyrelsen på et nærmere angivet tidspunkt, at tilladelsesindehaveren anvender de radiofrekvenser, der er omfattet af deres tilladelse, på den måde det er angivet i tilladelserne. Vilkårene om anvendelse i tilladelserne beskriver, hvordan tilladelsesindehaverne skal dokumentere det pågældende vilkår om anvendelse.

Frekvensloven indeholder ikke i dag en hjemmel for Energistyrelsen til at fastsætte vilkår om anvendelse i tilladelser, der udstedes, efterhånden som ansøgninger herom modtages, i medfør af frekvenslovens § 7, stk. 1. Energistyrelsen har i dag mulighed for i medfør af frekvenslovens § 10, stk. 3, § 11, stk. 3 og § 12, stk. 3, at fastsætte vilkår om anvendelse i tilladelser, der udstedes i medfør af frekvenslovens §§ 10-12 på baggrund af auktion eller udbud.

Radiofrekvenser, der udstedes tilladelse til i medfør af frekvenslovens § 7, stk. 1, kan have mange forskellige karakteristika og kan eksempelvis anvendes til radiokædeforbindelser og landmobile tjenester.

Energistyrelsen fastsætter en række vilkår i medfør af frekvenslovens § 14 ved udstedelse af tilladelser i medfør af frekvenslovens § 7, stk. 1. Disse vilkår kan bl.a. omfatte begrænsninger i form af krav om at anvende en bestemt teknologi eller begrænsninger i forhold til at udbyde en bestemt tjeneste, hvis Energistyrelsen vurderer, at sådanne begrænsninger er nødvendige, jf. frekvenslovens § 14, stk. 1 og 2. Vilkår om forskellige radiotekniske krav, herunder krav om maksimal sendestyrke og krav med henblik på at minimere forstyrrelser af anden radiokommunikation, fastsættes af Energistyrelsen i medfør af frekvenslovens § 14, stk. 3.

Der foreslås indsat en hjemmel i § 14, stk. 5, hvorefter Energistyrelsen vil kunne fastsætte et vilkår om anvendelse af radiofrekvenser inden en nærmere fastsat dato i tilladelser til at anvende radiofrekvenser, der udstedes i medfør af frekvenslovens § 7, stk. 1, efterhånden som ansøgninger herom modtages. Energistyrelsens adgang til at kunne fastsætte vilkår om anvendelse foreslås således indsat i frekvenslovens generelle bestemmelse om Energistyrelsens fastsættelse af en række forskellige vilkår i udstedte tilladelser.

Energistyrelsens fastsættelse af vilkår om anvendelse skal medvirke til at sikre en effektiv frekvensanvendelse, som harmonerer med de overordnede formål i frekvenslovens § 2 om at fremme konkurrence på markedet og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser.

Der har vist sig et behov for, at Energistyrelsen kan sikre en effektiv frekvensanvendelse i andre typer af tilladelser end dem, der er udstedt på baggrund af auktion eller offentligt udbud. Der kan også i tilladelser, der udstedes i medfør af § 7, stk. 1, efterhånden som ansøgninger herom modtages, være behov for i konkrete tilfælde at fastsætte vilkår om anvendelse for at sikre, at frekvenserne ikke ligger ubrugte hen. Hermed sikres det også, at tilladelsesindehavere ikke hindrer, at andre kan få adgang til de pågældende radiofrekvenser, hvis de ikke anvendes. På den baggrund foreslås Energistyrelsens adgang til at kunne fastsætte vilkår om anvendelse i tilladelser til at anvende radiofrekvenser udvidet.

Formålet med at indføre en adgang for Energistyrelsen til at kunne fastsætte et vilkår om anvendelse er at opnå en faktisk og effektiv frekvensudnyttelse til gavn for udbygningen af den digitale infrastruktur. Samtidig skal det sikres, at radiofrekvenser ikke er tildelt til tilladelsesindehavere, der ikke anvender radiofrekvenserne. Dette er til gavn for andre potentielle brugere af de pågældende frekvenser, som dermed kan få udstedt tilladelse til at anvende radiofrekvenserne.

Med det foreslåede stk. 5 i frekvenslovens § 14 får Energistyrelsen mulighed for at fastsætte vilkår om, at radiofrekvenser omfattet af tilladelser til at anvende radiofrekvenser, der udstedes i medfør af § 7, stk. 1, efterhånden som ansøgninger herom modtages, skal tages i anvendelse inden et nærmere bestemt tidspunkt og derefter til stadighed anvendes i et nærmere bestemt omfang.

Energistyrelsens udnyttelse af denne adgang til at kunne fastsætte vilkår om anvendelse vil skulle ske på baggrund af en proportionalitetsvurdering. Således vil der skulle foretages en afvejning af hensynet til, at radiofrekvenser anvendes effektivt til gavn for den digitale infrastruktur over for hensynet til tilladelsesindehaverens interesse i at kunne tage radiofrekvenser i anvendelse, efterhånden som tilladelsesindehaveren får behov for yderligere kapacitet.

Et vilkår om anvendelse vil ligeledes skulle fastsættes ud fra en vurdering af de anvendelsesmuligheder, der er for den pågældende type radiofrekvenser. Anvendelsesmuligheder skal i denne sammenhæng forstås som f.eks., hvilke typer af tjenester der kan udbydes med de pågældende radiofrekvenser, og hvorvidt radiofrekvenserne kan anvendes på andre måder, der sikrer en effektiv udnyttelse.

Ved fastsættelsen af et vilkår om anvendelse vil yderligere elementer kunne indgå, herunder krav om udbud af tjenester og krav om procentvis anvendelse af tilladelsen.

Endvidere vil et vilkår om anvendelse kunne fastsættes som en trinvis anvendelse. Det kan f.eks. ske således, at en vis procentdel af radiofrekvenserne i tilladelsen skal anvendes på en nærmere bestemt måde inden to år, og en større procentvis andel skal anvendes på en nærmere bestemt måde inden fire år efter udstedelsen af tilladelsen.

Som udgangspunkt forventes tilladelsesindehaverne at ville få en frist på et-fire år til at opfylde et vilkår om anvendelse. Energistyrelsen kan fastsætte en længere frist, hvis der er væsentlige grunde til det. En frist på et-fire år skal ses i lyset af tilladelsernes varighed på typisk 15 år. Endvidere vil fristen ikke skulle fastsættes på en sådan måde, så formålet med bestemmelsen ikke bliver opfyldt. Det vil sige, at fristen normalt ikke vil skulle fastsættes, så tilladelsesindehaveren får f.eks. 10 år til at opfylde et vilkår om anvendelse, idet der i den situation kun vil være fem år tilbage af tilladelsens varighed.

Med henblik på at sikre, at frekvenserne til stadighed anvendes og ikke kun på det tidspunkt, hvor anvendelsen af frekvenserne skal dokumenteres over for Energistyrelsen, skal et vilkår om anvendelse forstås som krav om en løbende anvendelse. Det vil sige, at vilkåret om anvendelse skal opfyldes løbende efter det tidspunkt, hvor det er dokumenteret opfyldt over for Energistyrelsen.

Et konkret eksempel på, hvor der vil kunne være behov for at fastsætte et vilkår om anvendelse, er i en tilladelse, der udstedes til landsdækkende anvendelse af radiofrekvenser til radiokædeformål. Her kan anvendelsen af frekvenserne være stor i begyndelsen af tilladelsesperioden. I løbet af tilladelsesperioden kan radiokædelinkene f.eks. blive erstattet af fiberforbindelser, og dermed falder anvendelsen af frekvenserne i den landsdækkende tilladelse. I sådan et tilfælde vil Energistyrelsen i medfør af frekvenslovens § 41 kunne bede tilladelsesindehaveren om at dokumentere, at vilkåret om anvendelse overholdes, hvis der er behov for frekvenserne til andre brugere eller andre formål. Energistyrelsen vil i et sådant tilfælde i stedet for en tilladelse, der giver tilladelsesindehaveren ret til at anvende radiofrekvenserne i hele landet, eventuelt kunne tilbyde tilladelsesindehaveren en tilladelse til enkelte radiokædestrækninger, der vil kunne opfylde tilladelsesindehaverens konkrete behov.

Et eventuelt vilkår om anvendelse vil i medfør af det foreslåede stk. 5 i frekvenslovens § 14 blive fastsat i den tilladelse, der bliver udstedt i medfør af frekvenslovens § 7, stk. 1. Det vil fremgå af tilladelsen, hvordan de omfattede radiofrekvenser skal anvendes, og hvordan tilladelsesindehaveren skal dokumentere, at radiofrekvenserne anvendes i overensstemmelse med vilkåret.

Energistyrelsen vil ikke fastsætte vilkår om anvendelse i alle typer af tilladelser, der udstedes i medfør af frekvenslovens § 7, stk. 1. Det vil alene være relevant for Energistyrelsen at anvende denne adgang til at fastsætte vilkår om anvendelse i relativt få tilfælde, hvor Energistyrelsen finder det proportionalt og nødvendigt i lyset af radiofrekvensernes anvendelsesmuligheder, Energistyrelsens tidligere erfaringer med anvendelsen af de pågældende radiofrekvenser og Energistyrelsens vurdering af de fremtidige anvendelsesmuligheder for de pågældende radiofrekvenser.

Energistyrelsen vil med den foreslåede bestemmelse fremover kunne fastsætte vilkår om anvendelse i tilladelser, der er udstedt ved auktion eller offentligt udbud og i tilladelser, der udstedes, efterhånden som ansøgninger herom modtages.

Som udgangspunkt må en tilladelsesindehaver, der ansøger om en tilladelse, formodes at have incitament til at anvende de pågældende radiofrekvenser. På den baggrund vurderes den foreslåede ændring ikke at få en negativ påvirkning på tilladelsesindehavernes forretningsforhold, fleksibilitet m.v.

Den foreslåede ændring medvirker til at fremme, at de pågældende radiofrekvenser anvendes. Samtidig kan den foreslåede ændring sammen med betaling af frekvensafgift, jf. frekvenslovens § 50, medvirke til at fremme, at tilladelser tilbageleveres, hvis de ikke anvendes. Dermed vil andre aktører i markedet få bedre muligheder for at få tilladelse til at anvende de pågældende radiofrekvenser.

Til nr. 20

Den foreslåede udvidelse af Energistyrelsens bemyndigelse til at kunne fastsætte regler om varigheden af tilladelser til at anvende radiofrekvenser, der er harmoniseret til trådløse bredbåndstjenester, giver Energistyrelsen hjemmel til at fastsætte regler, som implementerer teledirektivets artikel 49, stk. 2-4, som er nye bestemmelser i forhold til de gældende direktiver på området. Teledirektivets artikel 49, stk. 1, erstatter tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 2, 4. afsnit.

I medfør af den gældende bestemmelse i frekvenslovens § 19 bemyndiges Energistyrelsen til at fastsætte regler om varigheden af tilladelser til at anvende radiofrekvenser.

Der kan være tale om tilladelser, som udstedes efter frekvenslovens § 7, stk. 1, efterhånden som ansøgninger herom modtages, eller på baggrund af auktion eller offentligt udbud efter frekvenslovens § 10, stk. 4, § 11, stk. 4, eller § 12, stk. 4, hvis varigheden af de sidstnævnte tilladelser ikke allerede er fastsat i de konkrete tilladelser, som er blevet udstedt efter auktionen eller det offentlige udbud. Endelig bemyndiges Energistyrelsen også til at fastsætte regler om varigheden af frekvenstilladelser til brug for afprøvning af en nærmere specificeret teknologi eller tjeneste, jf. frekvenslovens § 13, stk. 1.

I medfør af bekendtgørelse om tilladelser til at anvende radiofrekvenser, jf. bekendtgørelse nr. 1148 af 21. november 2019, har tilladelser, der udstedes efterhånden som ansøgninger herom modtages, jf. frekvenslovens § 7, stk. 1, en varighed på resten af det kalenderår, hvori tilladelsen udstedes, og de 15 følgende kalenderår, medmindre der er søgt om en kortere varighed. En forsøgstilladelse udstedt i medfør af frekvenslovens § 13, stk. 1, udstedes med en varighed på 1 år, medmindre der er søgt om en kortere varighed.

Varigheden af tilladelser udstedt på baggrund af auktion og offentligt udbud fastsættes oftest konkret i medfør af Energistyrelsens beslutning om vilkår i tilladelser, jf. frekvenslovens § 10, stk. 3, § 11, stk. 3, og § 12, stk. 3. I den forbindelse kan det også besluttes, om tilladelserne skal bortfalde ved udløbet af varigheden.

Det foreslås, at Energistyrelsens bemyndigelse til i frekvenslovens § 19 at fastsætte regler om varigheden af tilladelser udvides, så Energistyrelsen kan fastsætte regler om varigheden af tilladelser til at anvende radiofrekvenser, der er harmoniseret til trådløse bredbåndstjenester, som udstedes, efterhånden som ansøgninger herom modtages, jf. frekvenslovens § 7, stk. 1, på baggrund af auktion, jf. frekvenslovens § 10, stk. 4, og § 12, stk. 4, eller på baggrund af et offentligt udbud, jf.

frekvenslovens § 11, stk. 4, og om varigheden af tilladelser udstedt i medfør af frekvenslovens § 7, stk. 1, jf. § 7 a, til at anvende radiofrekvenser på andre vilkår end de harmoniserede tekniske vilkår.

Det fremgår af teledirektivets artikel 49, stk. 1, som af tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 2, 4. afsnit, i dag, at tilladelsers varighed skal være rimelig i forhold til at fremme konkurrence, dækning, tjenestekvalitet, effektiv anvendelse af frekvenser, innovation samt mulighederne for at genvinde foretagne investeringer.

Efter teledirektivets artikel 49, stk. 2, skal varigheden af tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som er harmoniseret til trådløse bredbåndstjenester, og som har en tidsmæssigt begrænset varighed, ud over at have rimelig varighed i overensstemmelse med artikel 49, stk. 1, også give tilladelsesindehaverne en reguleringsmæssig forudsigelighed på mindst 20 år i forhold til betingelserne for at foretage investeringer i infrastruktur til brug for at anvende radiofrekvenserne. Tilladelserne skal udstedes med en varighed på mindst 15 år, og hvis tilladelserne ikke udstedes med en varighed på mindst 20 år, skal tilladelserne kunne forlænges med en passende varighed for samlet at give tilladelsesindehaverne den reguleringsmæssige forudsigelighed på mindst 20 år.

Det forudsættes, at Energistyrelsen ved udmøntningen af bemyndigelsen i den foreslåede bestemmelse fastsætter regler om, at de pågældende tilladelser som udgangspunkt udstedes med en varighed på mindst 20 år.

Der kan efter teledirektivets artikel 49, stk. 3, i en række nærmere angivne tilfælde gøres undtagelse fra artikel 49, stk. 2, og udstedes tilladelser til de pågældende radiofrekvenser med kortere varighed, end det kræves efter artikel 49, stk. 2.

Der kan udstedes tilladelser til at anvende radiofrekvenserne i begrænsede geografiske områder, hvor adgangen til højhastighedsnet er meget mangelfuld eller fraværende, og det er nødvendigt for at sikre opfyldelse af de overordnede mål på frekvensområdet i teledirektivet om harmonisering af frekvensanvendelsen i EU for at fremme effektiv anvendelse af radiofrekvenser og sikre forbrugerne flest mulige fordele. Det kan derudover ske i forbindelse med specifikke kortsigtede projekter, til forsøg med anvendelse af radiofrekvenser, til brug for anvendelse af radiofrekvenser, som kan sameksistere teknisk med trådløse bredbåndstjenester og endelig til tilladelser til at anvende harmoniserede radiofrekvenser på andre tekniske vilkår end de harmoniserede tekniske vilkår, jf. den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 7 a. Disse undtagelser kan også udmøntes gennem regler, som fastsættes af Energistyrelsen i medfør af den foreslåede udvidede bemyndigelse i frekvenslovens § 19.

Som nævnt ovenfor i de specielle bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 7 a vil bl.a. tilladelser til at anvende radiofrekvenser på andre tekniske vilkår end de harmoniserede tekniske vilkår blive udstedt med en varighed på et år. Det skyldes, at der ikke udstedes tilladelse til at anvende radiofrekvenserne på harmoniserede tekniske vilkår, og at radiofrekvenserne skal være tilgængelige med kort varsel for interesserede brugere, der ønsker at anvende dem på de harmoniserede tekniske vilkår.

En væsentlig teknologisk forandring de kommende år vil være introduktionen af 5. generations mobilnet – også kaldet 5G. Formålet med fastsætte en bemyndigelse til Energistyrelsen til at fastsætte regler om, at tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som er harmoniseret til trådløse bredbåndstjenester, skal have en varighed på mindst 20 år, er at give tilladelsesindehaverne en

umiddelbar og klar reguleringsmæssig forudsigelighed på mindst 20 år, som det kræves i teledirektivets artikel 49, stk. 2, for at fremme investeringssikkerheden. Med den foreslåede bestemmelse søges det generelt at give aktørerne på markedet større klarhed og forudsigelighed om de regulatoriske rammer for investering i udrulning og anvendelse af 5G-mobilnet, der kræver foretagelse af væsentlige investeringer i ny teleinfrastruktur og udstyr for at kunne udbyde 5G-tjenester.

Fastsættelse i konkrete tilladelser udstedt f.eks. på baggrund af en auktion eller et offentligt udbud af en varighed på mere end 20 år for tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som er harmoniseret til trådløse bredbåndstjenester, kan være relevant, hvor en tilladelsesindehaver f.eks. vil skulle foretage særligt store investeringer i udrulning af infrastruktur for at anvende frekvenserne, opfylde tilladelsesvilkår om at sikre en vis geografisk eller befolkningsmæssig dækning til en vis frist eller vilkår om at anvende de omfattede radiofrekvenser på en bestemt måde inden en nærmere bestemt dato. Disse vilkår kan være byrdefulde, men fastsættes med henblik på at sikre det væsentlige samfundsmæssige hensyn i, at udbredelse af disse tjenester, som kan have stor samfundsøkonomisk betydning, sker i hele landet. En varighed på mere end 20 år kan også være relevant, hvor der på tidspunktet for udstedelsen af tilladelserne er teknologisk umodenhed eller anden usikkerhed for tilladelsesindehaverne om, hvordan og med hvilket udstyr frekvenserne skal anvendes i tilladelsesperioden.

Der sondres i teledirektivets artikel 49, stk. 2, ikke mellem tilladelser, der udstedes efterhånden som ansøgninger herom modtages, jf. frekvenslovens § 7, stk. 1, og tilladelser, som udstedes efter auktion eller offentligt udbud, jf. frekvenslovens §§ 10-12. Det afgørende for, om en tilladelse er omfattet af kravene til varighed i teledirektivets artikel 49, stk. 2, er, om der er tale om tilladelser til at anvende harmoniserede radiofrekvenser til trådløse bredbåndstjenester, som udstedes med en begrænset varighed. Derfor vil varigheden af eventuelle tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som er harmoniseret med henblik på trådløse bredbåndstjenester, og som udstedes efterhånden som ansøgninger herom modtages, jf. frekvenslovens § 7, stk. 1, ved udstedelsen også blive fastsat til mindst 20 år i medfør af de regler, som udstedes i medfør af den foreslåede udvidede bemyndigelse i frekvenslovens § 19.

Ved den foreslåede udvidede bemyndigelse for Energistyrelsen til at fastsætte regler i medfør af frekvenslovens § 19 kan der fastsættes regler, som medfører, at indehavere af tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som er harmoniseret til trådløse bredbåndstjenester, får den i teledirektivet krævede reguleringsmæssige forudsigelighed på mindst 20 år i forhold til at foretage investeringer i infrastruktur til brug for at anvende radiofrekvenser opfyldes.

Varigheden af konkrete tilladelser, som f.eks. udstedes på baggrund af en auktion eller et offentligt udbud, vil på udstedelsestidspunktet altid være kendt af deltagerne i auktionen eller det offentlige udbud gennem auktions- eller udbudsmaterialet, som foreligger, inden auktionen holdes, eller det offentlige udbud gennemføres.

Set i forhold til tilsvarende tilladelser udstedt på baggrund af auktioner, som klima-, energi- og forsyningsministeren har truffet beslutning om i medfør af frekvenslovens § 9, stk. 2, i årene 2010-2019, vil et udgangspunkt på 20 års varighed ikke føre til en væsentlig ændring af den hidtidige gennemsnitlige varighed af disse tilladelser, der har været på mellem 19 og 20 år.

Tilladelser til at anvende radiofrekvenser til at afprøve en nærmere specificeret teknologi eller tjeneste efter frekvenslovens § 13 vil fortsat blive udstedt med en maksimal varighed på et år.

Til nr. 21

Den foreslåede ændring af frekvenslovens § 21, stk. 3, giver hjemmel til at fastsætte regler, der implementerer dele af teledirektivets artikel 51, stk. 2 og stk. 3, om overdragelse og udlejning af frekvenstilladelser. Teledirektivets artikel 51 erstatter rammedirektivets artikel 9 b.

Overdragelse og tilbagelevering af frekvenstilladelser er reguleret i frekvenslovens § 21. Efter frekvenslovens § 21, stk. 1, kan tilladelsesindehavere overdrage frekvenstilladelser til nye tilladelsesindehavere, herunder overdrage dele af frekvenstilladelser i form af dele af de omfattede radiofrekvenser eller dele af tilladelsernes geografiske anvendelsesområde. Tilladelsesindehavere kan i samme omfang tilbagelevere frekvenstilladelser til Energistyrelsen.

Overdragelse og tilbagelevering kræver efter frekvenslovens § 21, stk. 1, som udgangspunkt ikke godkendelse af Energistyrelsen. I medfør af bekendtgørelse om overdragelse og tilbagelevering af visse tilladelser til at anvende radiofrekvenser, jf. bekendtgørelse nr. 1129 af 1. december 2009, udstedt af klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af frekvenslovens § 21, stk. 4 og 5, kræves Energistyrelsens forudgående godkendelse for, at tilladelsesindehavere kan overdrage eller tilbagelevere dele af tilladelser udstedt på baggrund af auktion eller offentligt udbud. Tilladelser til at anvende radiofrekvenser afsat til radio- eller tv-formål, jf. frekvenslovens § 35, kan ikke overdrages.

Enhver hel eller delvis overdragelse er omfattet af frekvenslovens § 21. I forbindelse med en hel eller delvis overdragelse af en tilladelse vil Energistyrelsen skulle udstede en eller flere nye tilladelser, som udmønter opdelingen af frekvensbånd og geografisk anvendelsesområde og angiver, hvem der er tilladelsesindehavere. Ved overdragelse af en frekvenstilladelse sker der en overførsel af alle rettigheder og pligter efter tilladelsens vilkår fra den overdragende tilladelsesindehaver til en ny tilladelsesindehaver. Disse rettigheder og pligter overføres til den eller de nye tilladelsesindehavere, når der er udstedt en eller flere nye frekvenstilladelser, som træder i stedet for den overtagne tilladelse. Det følger dog af bekendtgørelse om overdragelse og tilbagelevering af visse tilladelser til at anvende radiofrekvenser, at det kræver Energistyrelsens godkendelse at overdrage eller tilbagelevere dele af en tilladelse udstedt efter auktion, jf. frekvenslovens § 10, eller offentligt udbud, jf. frekvenslovens § 11. En tilladelsesindehaver skal i disse tilfælde over for Energistyrelsen forud for den påtænkte overdragelse godtgøre, at der ikke udestår betaling til staten for en eventuel budsum for den udstedte tilladelse eller for omkostninger forbundet med Energistyrelsens forberedelse og afholdelse af auktionen eller det offentlige udbud samt udstedelse af tilladelsen. Tilladelsesindehaveren vil endvidere skulle godtgøre, at den pågældende efter den delvise overdragelse eller tilbagelevering fortsat vil kunne opfylde en række vilkår i den oprindelige tilladelse, herunder krav til geografisk eller befolkningsmæssig dækning eller udbud af tjenester.

En tilladelsesindehaver kan frit udleje, lease eller udlåne radiofrekvenser uden inddragelse af Energistyrelsen. Sådanne dispositioner medfører ikke ændring af, hvem der er tilladelsesindehaver og anses dermed ikke for overdragelser.

Tilladelsesindehavere skal underrette Energistyrelsen, når en aftale om overdragelse er indgået, og Energistyrelsen offentliggør disse oplysninger, jf. frekvenslovens § 21, stk. 2, af hensyn til at fremme gennemsigtighed og et dynamisk marked for handel med frekvenstilladelser.

Energistyrelsen er efter frekvenslovens § 21, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte regler om pligt for tilladelsesindehavere til at meddele styrelsen deres planer om at overdrage frekvenstilladelser. Endvidere kan Energistyrelsen fastsætte regler om, hvilke typer af tilladelser eller tilladelsesindehavere som omfattes af pligten samt regler for styrelsens offentliggørelse af de modtagne oplysninger. Pligten til at meddele Energistyrelsen planer om at overdrage frekvenstilladelser er fastsat i bekendtgørelse om tilladelser til at anvende radiofrekvenser, jf. bekendtgørelse nr. 1148 af 21. november 2019, og påhviler tilladelsesindehavere med et CVR-nummer. Det Centrale Virksomhedsregister (CVR) er statens stamregister med aktuelle og historiske grunddata om alle registrerede virksomheder i Danmark.

Enhver udstedelse af nye tilladelser som følge af en overdragelse af en frekvenstilladelse eller dele heraf skal ske i overensstemmelse med bekendtgørelse om frekvensplanen, jf. bekendtgørelse nr. 1150 af 21. november 2019, udstedt i medfør af frekvenslovens § 4. Det vil sige, at hvis de frekvenser, der overdrages fra en tilladelsesindehaver til en ny tilladelsesindehaver, er harmoniseret med henblik på en bestemt anvendelse, vil Energistyrelsen efter en overdragelse ikke kunne udstede tilladelse til den nye tilladelsesindehaver til anvendelse, som ikke måtte være i overensstemmelse med frekvensplanen.

Bemyndigelsen til Energistyrelsen i frekvenslovens § 21, stk. 3, til at fastsætte regler om tilladelsesindehaveres meddelelse og offentliggørelse af planer om overdragelse af tilladelser foreslås ændret, så bemyndigelsen udvides med en adgang for Energistyrelsen til at fastsætte regler om, at tilladelsesindehaveres planer om hel eller delvis udlejning af tilladelser også skal meddeles til Energistyrelsen, inden en eventuel aftale om udlejning indgås. Derudover foreslås bemyndigelsen udvidet, så Energistyrelsen kan fastsætte regler om, at tilladelsesindehavere skal give eventuelle specifikke yderligere oplysninger vedrørende tilladelser, der kan overdrages, som Europa-Kommissionen kan fastlægge i en gennemførelsesretsakt.

Ved hel eller delvis udlejning af tilladelser forstås en aftale om leje mod vederlag af en tilladelse til at anvende radiofrekvenser eller dele heraf, f.eks. dele af de omfattede radiofrekvenser eller tidsmæssigt. En aftale om leasing er også omfattet af lejebegrebet. Hel eller delvis udlån af en frekvenstilladelse er ikke omfattet af begrebet udlejning i den foreslåede bestemmelse.

Det fremgår af teledirektivets artikel 51, stk. 2, som noget nyt i forhold til rammedirektivets artikel 9 b, stk. 2, at også en virksomheds planer om at udleje frekvenstilladelser, ud over som hidtil planer om at overdrage frekvenstilladelser, i overensstemmelse med nationale procedurer skal meddeles den kompetente nationale myndighed, som skal offentliggøre disse oplysninger.

Det fremgår derudover af teledirektivets artikel 51, stk. 3, at de kompetente myndigheder skal fremme overdragelse og udlejning af frekvenstilladelser ved at stille relevante oplysninger om udstedte frekvenstilladelser, der kan overdrages, til rådighed for offentligheden i et standardiseret elektronisk format og opbevare disse oplysninger, så længe de pågældende tilladelser er udstedt. Det fremgår af bestemmelsen i teledirektivet som noget nyt i forhold til rammedirektivets artikel 9 b, stk. 2, at Europa-Kommissionen kan vedtage gennemførelsesretsakter med henblik på at udpege de oplysninger, som skal stilles til rådighed af de kompetente myndigheder.

Med den foreslåede ændring af frekvenslovens § 21, stk. 3, som bemyndiger Energistyrelsens til at fastsætte regler om, at tilladelsesindehavere skal meddele styrelsen eventuelle planer om udlejning af frekvenstilladelser, implementeres teledirektivets artikel 51, stk. 2. Det forventes, at bemyndigelsen vil blive udmøntet sådan, at pligten til at meddele Energistyrelsen oplysningerne vil påhvile tilladelsesindehavere, som er virksomheder med CVR-nummer. Dette svarer til den pligt, som i medfør af den gældende bemyndigelse i frekvenslovens § 21, stk. 3, i medfør af bekendtgørelse om tilladelser til at anvende radiofrekvenser påhviler tilladelsesindehavere med CVR-nummer til at underrette Energistyrelsen om deres planer om at overdrage tilladelser til at anvende radiofrekvenser. Denne implementering følger af, at pligtsubjektet i forhold til overdragelse af tilladelser til at anvende radiofrekvenser i rammedirektivets artikel 9 b og overdragelse og udlejning af tilladelser til at anvende radiofrekvenser i teledirektivets artikel 51 er virksomheder.

Energistyrelsen vil i medfør af den foreslåede udvidede bemyndigelse i frekvenslovens § 21, stk. 3, udvide bestemmelsen i bekendtgørelse om tilladelser til at anvende radiofrekvenser om disse tilladelsesindehaveres underretningspligt over for styrelsen i forhold til deres planer om overdragelse med en pligt til at meddele styrelsen deres planer om at udleje frekvenstilladelser helt eller delvist, inden en aftale om udlejning af radiofrekvenser indgås.

Hvis Europa-Kommissionen vedtager en gennemførelsesretsakt om, hvilke oplysninger de kompetente myndigheder skal stille offentligt til rådighed om frekvenstilladelser, der kan overdrages, vil Energistyrelsen i medfør af den foreslåede bemyndigelse hertil i frekvenslovens § 21, stk. 3, kunne fastsætte de nødvendige regler i bekendtgørelse om tilladelser til at anvende radiofrekvenser om, hvilke oplysninger tilladelsesindehavere skal give Energistyrelsen, og som styrelsen efterfølgende offentliggør. Hvis Europa-Kommissionen måtte vedtage disse regler i form af en gennemførelsesforordning, vil klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 51 a kunne fastsætte de nødvendige supplerende regler for at anvende en sådan gennemførelsesforordning. Gennemførelsesforordninger gælder umiddelbart i EU-medlemsstaterne og har forrang for national ret.

Til nr. 22

Med den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 22 a implementeres teledirektivets artikel 61, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse er ny.

Der findes regler om fælles udnyttelse af infrastruktur i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v. (masteloven), som indeholder regler om fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og adgang til opsætning af antennesystemer på bygninger og andre høje konstruktioner. Reglerne gælder også for master, der ikke anvendes til radiokommunikationsformål. Ejere af master til radiokommunikationsformål skal i henhold til lovens regler imødekomme anmodninger fra andre parter om fælles udnyttelse af den pågældende mast, medmindre der foreligger tekniske hindringer for fælles udnyttelse f.eks. radiotekniske hindringer. Indgivelse af en anmodning forudsætter, at den ansøgende part har ret til at anvende frekvenser og har de nødvendige tilladelser fra landzone- og bygningsmyndighederne.

Adgang til eksisterende fysisk infrastruktur med henblik på etablering af elektroniske kommunikationsnet i dag reguleres også i afsnit IV om sektorspecifik konkurrenceregulering og i afsnit V om samhusning og fælles udnyttelse af faciliteter i teleloven.

Inden for den sektorspecifikke konkurrenceregulering i afsnit IV i teleloven kan Erhvervsstyrelsen pålægge en udbyder med stærk markedsposition at give adgang til udbyderens elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i form af en forpligtelse om netadgang. En netadgangsforpligtelse kan omfatte enhver form for aktiv eller passiv infrastruktur i den relevante udbyders net. For at kunne pålægge en forpligtelse om netadgang i henhold til den sektorspecifikke konkurrenceregulering er det en forudsætning, at Erhvervsstyrelsen i en markedsundersøgelse af et konkret afgrænset marked har konstateret, at der er så væsentlige konkurrenceproblemer, at en sektorspecifik konkurrenceregulering er nødvendig. Herefter udpeges på markedet eventuelle udbydere med stærk markedsposition. Den eller de udpegede udbydere kan herefter pålægges de forpligtelser, der er nødvendige for at imødegå de konkurrenceproblemer, der er konstateret på det konkrete marked, herunder en forpligtelse om netadgang til udbyderens passive fysiske infrastruktur i et nærmere bestemt omfang. Markedsundersøgelserne følger en i EU-retten nøje reguleret procedure med inddragelse af blandt andre Europa-Kommissionen.

I forhold til afsnit V om samhusning og fælles udnyttelse af faciliteter i teleloven kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet, tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger. De forpligtelser, der kan fastsættes regler om, har i et vist omfang lighed med forpligtelser, der kan pålægges en udbyder med stærk markedsposition efter afsnit IV i teleloven. Reglerne, der vil kunne fastsættes, har dog et andet anvendelsesområde end reglerne om forpligtelser for en udbyder med stærk markedsposition og varetager andre hensyn. I det omfang det er nødvendigt, vil der med bestemmelserne kunne fastsættes regler om samhusning og fælles udnyttelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, herunder samhusning i tilhørende bygninger, brønde, gadeskabe og lignende, hvis hensyn til miljøet, folkesundheden, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn tilsiger det. Ligeledes kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om fælles udnyttelse af ledningsnet, der er egnet til fremføring af elektronisk kommunikation, i bygninger, hvis det er berettiget ud fra hensyn til miljøet, folkesundheden, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn. Til forskel fra den sektorspecifikke konkurrenceregulering kan regler fastsat i medfør af afsnit V i teleloven omfatte enhver udbyder af elektroniske kommunikationsnet.

Lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v. (graveloven) indeholder regler om graveadgang og ekspropriation med henblik på nedgravning af kabler og opsætning af tilhørende faciliteter til brug for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og adgang til eksisterende passiv infrastruktur for at sikre fælles udnyttelse af eksisterende passiv fysisk infrastruktur på tværs af forsyningssektorer, herunder el-, vand- og varmforsyning og telekommunikation. Fælles udnyttelse skal medvirke til en mere omkostningseffektiv etablering af bredbånd og mindske omkostningerne for netoperatører, kommuner, samfundet og miljøet som følge af færre gravearbejder. Bestemmelserne om fælles udnyttelse af eksisterende passiv fysisk infrastruktur i graveloven finder ikke anvendelse på passiv fysisk infrastruktur, som er omfattet af bestemmelserne om fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål i mastelovens §§ 2 og 3. Gravelovens bestemmelser finder ligeledes ikke anvendelse på udbydere af elektroniske kommunikationsnet, når der er truffet afgørelse eller fastsat regler i medfør af den sektorspecifikke

konkurrenceregulering i afsnit IV i teleloven eller fastsat regler om samhusning og fælles udnyttelse af faciliteter i medfør af afsnit V i teleloven, der pålægger den pågældende udbyder forpligtelser om adgang til passiv fysisk infrastruktur i videre omfang, end der følger af gravelovens bestemmelser om adgang eller regler fastsat i medfør heraf.

Ved udtrykket roaming forstås, at et mobilselskab anvender et andet mobilselskabs net til at dække på steder, hvor det pågældende mobilselskab ikke selv har dækning med eget mobilnet. National roaming betyder f.eks., at en slutbruger, som et sted i landet ikke kan få forbindelse til det mobilnet, hvor slutbrugeren er abonnent, automatisk får forbindelse til et andet mobilnet, der har dækning det pågældende sted, og som slutbrugeren teleselskab har indgået aftale om roaming med. Aftaler om roaming mellem mobilselskaberne i Danmark er ikke reguleret i medfør af telelovgivningen i dag. Det skyldes, at konkurrenceforpligtelserne på markedet for mobiloriginering, som er det sektorspecifikke marked på teleområdet, som roaming er en del af, blev ophævet i 2009. Erhvervsstyrelsen vurderede på daværende tidspunkt, at konkurrencen var så velfungerende, at der ikke længere var behov for sektorspecifik konkurrenceregulering, herunder at der ikke skulle fastsættes forpligtelser i forhold til udbydere med stærk markedsposition om at give adgang til selskabernes mobilnet.

Erhvervsstyrelsens vurdering af konkurrencesituationen på mobilområdet gælder fortsat. Med de gældende markedsforhold på mobilmarkedet, som er præget af konkurrence mellem mobilselskaberne, kan det efter EU-lovgivningen ikke pålægges mobilselskaberne i medfør af den sektorspecifikke konkurrenceregulering at indgå roamingaftaler. Heller ikke i EU-regi er mobilmarkedet længere udpeget som et marked, der potentielt kan have konkurrenceproblemer, som giver grundlag for at fastsætte forudgående konkurrenceregulerende forpligtelser for udbydere med stærk markedsposition.

Det er i dag muligt for aktører på markedet at indgå aftaler om netdeling og aftaler om roaming på kommercielt grundlag. Sådanne aftaler er undergivet den generelle konkurrencelovgivning, herunder forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 1*, at hvor der ikke i et lokalt område stilles nogen alternativ adgangsmulighed til slutbrugere til rådighed på rimelige betingelser, vil Energistyrelsen kunne træffe afgørelse om, at en tilladelsesindehaver, som har mulighed for at udbyde elektroniske kommunikationsnet i området ved hjælp af radiofrekvenser, skal imødekomme enhver rimelig anmodning om at give adgang til tilladelsesindehaverens passive infrastruktur i området eller om at indgå en aftale om roaming i området til brug for udbud af elektroniske kommunikationstjenester. En sådan anmodning skal indgives skriftligt til tilladelsesindehaveren og angive elementer i den passive infrastruktur, der anmodes om adgang til, eller relevante elementer i forhold til en lokalafale om roaming.

Der fremgår af de foreslåede bestemmelser i *stk. 3* og *4* i bestemmelsen en række betingelser og forhold, som Energistyrelsen vil skulle tage højde for og inddrage i sin vurdering af, om der skal pålægges en tilladelsesindehaver en forpligtelse som beskrevet i det foreslåede *stk. 1*. Der henvises til de specielle bemærkninger til de foreslåede bestemmelser i *stk. 3* og *4* for en nærmere gennemgang heraf.

At der ikke stilles nogen alternativ adgangsmulighed til slutbrugere til rådighed på rimelige betingelser skal forstås med forbehold af den sektorspecifikke konkurrenceregulering i teleloven.

Det vil sige, at der ikke på engrosniveau af en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester stilles adgang til slutbrugere til rådighed på rimelige betingelser enten på grundlag af kommercielle aftaler herom eller på grundlag af forpligtelser om at give adgang, samtrafik eller sikre interoperabilitet pålagt udbyderen i medfør af telelovens afsnit IV.

Ved udtrykket lokalt område forstås det geografiske område, hvor der ikke stilles nogen alternativ adgangsmulighed til slutbrugere til rådighed på rimelige betingelser. Der kan være tale om en eller få husstande. Energistyrelsens eventuelle afgørelse efter den foreslåede bestemmelse om pligt til at give adgang til infrastruktur eller indgå aftale om roaming skal pålægges meget lokalt, så fokus er at adressere det konstaterede problem. Forpligtelsen bør målrettes, så den i videst muligt omfang alene giver en anmodende part mulighed for at udbyde elektroniske kommunikationstjenester, hvor der ikke stilles en alternativ adgangsmulighed til slutbrugere til rådighed på rimelige betingelser.

Ved rimelig anmodning forstås enhver anmodning, som ikke går videre end, hvad der er nødvendigt for at opfylde den anmodendes behov til at kunne udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i det pågældende lokale område. Det vil i den forbindelse være en forudsætning, at infrastrukturen er egnet til at få adgang til for den anmodende part, herunder at der er plads, og at adgangen ikke medfører risiko for, at den eksisterende tilladelsesindehavers udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester ikke kan opretholdes.

En anmodning vil ikke være rimelig, hvis den anmodende part reelt ikke har behov for adgang, eller anmodningen har chikanøs karakter. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis den anmodende part sender tilladelsesindehaveren anmodninger med henblik på at forstyrre tilladelsesindehaverens virksomhed eller uden at have en reel interesse i at opnå adgangen eller indgå en aftale om roaming.

Hvis tilladelsesindehaveren vurderer, at en anmodning ikke er rimelig set i forhold til den forpligtelse herom, som Energistyrelsen har pålagt tilladelsesindehaveren ved en forudgående afgørelse i medfør af den foreslåede bestemmelse i stk. 3, og på den baggrund afviser anmodningen, kan den anmodende part indbringe sagen for Energistyrelsen. Energistyrelsen kan ved behandlingen af sagen træffe afgørelse om, hvorvidt anmodningen er rimelig, jf. den foreslåede bestemmelse i stk. 5.

Ved passiv infrastruktur forstås i denne sammenhæng komponenter, der benyttes ved etablering og drift af elektroniske kommunikationsnet, og som ikke aktivt medvirker til enten at overføre, lagre eller behandle kommunikation, men som alene udgør passive, fysiske rammer for nettet. Eksempler på passiv infrastruktur er tomrør, kabelkanaler, rør, mandehuller, kabinetter, pæle, master og bygninger. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i stk. 2 for en nærmere beskrivelse af, hvad der forstås ved aktiv infrastruktur.

Ved udtrykket roaming forstås, at et mobilselskab anvender et andet mobilselskabs net til at dække på steder, hvor den pågældende mobilselskab ikke selv har dækning. National roaming betyder f.eks., at en slutbruger, som et sted i landet ikke kan få forbindelse til det mobilnet, hvor slutbrugeren er abonnent, automatisk får forbindelse til et andet mobilnet, der har dækning det pågældende sted, og som slutbrugerens teleselskab har indgået aftale om roaming med. I modsætning til reglerne om deling af master og lignende, hvor udbydere skal tilbyde hinanden adgang til passiv fysisk infrastruktur som master og lignende, er der således tale om, at en slutbruger via sit mobilselskab får adgang til et andet mobilselskabs aktive udstyr og frekvenser.

Roaming vil dermed kunne mindske de gener pga. manglende mobildækning, som slutbrugere oplever, navnlig i tyndt befolkede områder eller ved overbelastning af deres mobilselekskabs net.

En anmodning vil skulle indgives skriftligt til tilladelsesindehaveren og angive elementer i den passive infrastruktur, der anmodes om adgang til, eller relevante elementer i forhold til en lokalaf tale om roaming. Kravet om skriftlighed kan opfyldes ved, at den anmodende part fremsender anmodningen med almindelig brevpost eller digitalt f.eks. ved e-mail eller et andet elektronisk system, der kan håndtere sådanne anmodninger.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for undtagelsesvist at pålægge indehavere af tilladelser til at anvende radiofrekvenser, der giver mulighed for at udbyde elektroniske kommunikationsnet, at give en part, der anmoder om det, adgang til passiv infrastruktur eller indgå en lokalaf tale om roaming. Formålet med bestemmelsen er at fremme forsyning af slutbrugere med elektroniske kommunikationstjenester, hvor der i et lokalt område ikke stilles nogen alternativ adgangsmulighed til slutbrugere til rådighed på rimelige betingelser, Energistyrelsen vil i den forbindelse skulle iagttage en række betingelser og tage hensyn til en række forhold som nævnt i de foreslåede bestemmelser i stk. 3 og 4.

Energistyrelsen vil af egen drift eller på anmodning fra en interesseret part kunne træffe afgørelse om at pålægge en tilladelsesindehaver, som har mulighed for at udbyde elektroniske kommunikationsnet i det lokale område, at give adgang til passiv infrastruktur eller indgå en lokal roamingaf tale. En sådan forpligtelse vil alene kunne anvendes til at give adgang til infrastruktur, som er etableret, eller til et net, som er i drift, og som der derfor kan indgås en af tale om roaming i forhold til. Bestemmelsen vil ikke kunne anvendes til at pålægge en aktør at etablere infrastruktur, drive elektroniske kommunikationsnet eller udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på at kunne give adgang. Den, der får adgang til eksisterende passiv infrastruktur eller til at indgå en lokal roamingaf tale med den pågældende udbyder, får ikke ejendomsret over nogen del af infrastrukturen, men erhverver udelukkende en brugsret til de dele af infrastrukturen, som adgangen måtte omfatte.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 2*, at hvor en forpligtelse efter *stk. 1* ikke er tilstrækkelig til at adressere, at der ikke stilles nogen alternativ adgangsmulighed til slutbrugere til rådighed på rimelige betingelser, kan Energistyrelsen træffe afgørelse om, at en tilladelsesindehaver, der har mulighed for at udbyde elektroniske kommunikationsnet i det lokale område nævnt i *stk. 1* ved hjælp af radiofrekvenser, skal imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til tilladelsesindehaverens aktive infrastruktur til brug for udbud af elektroniske kommunikationstjenester i området. En sådan anmodning skal indgives skriftligt til tilladelsesindehaveren og angive de elementer i den aktive infrastruktur, der anmodes om adgang til.

Der fremgår af de foreslåede bestemmelser i *stk. 3* og *4* i bestemmelsen en række betingelser og forhold, som Energistyrelsen vil skulle tage højde for og inddrage i sin vurdering af, om der skal pålægges en tilladelsesindehaver en forpligtelse som beskrevet i det foreslåede *stk. 1*. Der henvises til de specielle bemærkninger til de foreslåede bestemmelser i *stk. 3* og *4* for en nærmere gennemgang heraf.

Ved begrebet aktiv infrastruktur forstås elementer i et elektronisk kommunikationsnet til brug for anvendelse af radiofrekvenser, der er i stand til at generere, behandle, forstærke og styre signaler.

Eksempler på aktive elementer er sendere, modtagere, forstærkere og dekodere. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i stk. 1 for en nærmere beskrivelse af, hvad der forstås ved passiv infrastruktur.

En anmodning vil skulle indgives skriftligt til tilladelsesindehaveren og angive elementer i den aktive infrastruktur, der anmodes om adgang til. Kravet om skriftlighed kan opfyldes ved, at den anmodende part fremsender anmodningen med almindelig brevpост eller digitalt f.eks. ved e-mail eller et andet elektronisk system, der kan håndtere sådanne anmodninger.

For så vidt angår de øvrige elementer i den foreslåede bestemmelse henvises til gennemgangen af de tilsvarende elementer og begreber i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i stk. 1 ovenfor.

Den foreslåede bestemmelse giver for at fremme forsyning af slutbrugere med elektroniske kommunikationstjenester, hvor der i et lokalt område ikke stilles nogen alternativ adgangsmulighed til slutbrugere til rådighed på rimelige betingelser, mulighed for undtagelsesvist at pålægge indehavere af tilladelser til at anvende radiofrekvenser, der giver mulighed for at udbyde elektroniske kommunikationsnet, at give en part, der anmoder om det, adgang til aktiv infrastruktur. Energistyrelsen vil i den forbindelse skulle iagttage en række betingelser og tage hensyn til en række forhold som nævnt i de foreslåede bestemmelser i stk. 3 og 4.

Energistyrelsen vil af egen drift eller på anmodning fra en interesseret part kunne træffe afgørelse om at pålægge en tilladelsesindehaver, som har mulighed for at udbyde elektroniske kommunikationsnet i det lokale område, at give adgang til aktiv infrastruktur. En sådan forpligtelse vil alene kunne anvendes til at give adgang til infrastruktur, som er etableret, eller til et net, som er i drift, og som der derfor kan indgås en aftale i forhold til. Bestemmelsen vil ikke kunne anvendes til at pålægge en aktør at etablere infrastruktur, drive elektroniske kommunikationsnet eller udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på at kunne give adgang. Den, der får adgang til eksisterende aktiv infrastruktur med den pågældende udbyder, får ikke ejendomsret over nogen del af infrastrukturen, men erhverver udelukkende en brugsret til de dele af infrastrukturen, som adgangen måtte omfatte.

Det foreslås i *stk. 3*, at Energistyrelsen ved en afgørelse kan pålægge en tilladelsesindehaver de forpligtelser, som er nævnt i de foreslåede bestemmelser i stk. 1 og 2, på rimelige betingelser.

Adgang til infrastruktur eller en lokal roamingaftale på baggrund af en forpligtelse pålagt tilladelsesindehaveren i medfør af en afgørelse truffet af Energistyrelsen skal som udgangspunkt gives på rimelige betingelser, herunder i forhold til pris. Betingelserne vil i første omgang skulle udmøntes på baggrund af en forhandling mellem de to parter, hvor den tilladelsesindehaver, som anmodes om adgang eller en roamingaftale, kan udarbejde et tilbud. I praksis vil der blive indgået en aftale, som vil skulle indeholde alle vilkår for adgangen eller roamingaftalen.

At skulle give adgang til infrastruktur eller at indgå en lokal roamingaftale vil som udgangspunkt medføre en negativ økonomisk påvirkning af den adgangsgivende tilladelsesindehaver, herunder som følge af at skulle give en konkurrent adgang med henblik på at udbyde tjenester. Derfor forudsættes det, at Energistyrelsen i sin afgørelse tager højde for dette og afbøder eventuelle negative konsekvenser ved afgørelsen.

Energistyrelsen vil i sin afgørelse skulle sikre, at tilladelsesindehaveren gennem betaling fra den anmodende part vil få dækket sine omkostninger ved at give adgang eller indgå en roamingaftale. Desuden vil tilladelsesindehaveren skulle have en rimelig forrentning af den investerede kapital og kompensation for påvirkningen af tilladelsesindehaverens forretningsplan. Energistyrelsen vil endvidere skulle tage fuldt hensyn til tilladelsesindehaverens investeringers rentabilitet i forhold til fastsættelse af vilkårene for at give adgang eller indgå en roamingaftale, herunder prisen. Samlet set skal det derfor sikres ved Energistyrelsens afgørelse, at tilladelsesindehaveren sikres såvel dækning af omkostninger som rimelig indtjening og forrentning.

Hvad der udgør rimelige betingelser i Energistyrelsens afgørelse, vil afhænge af en konkret vurdering af de foreliggende omstændigheder. Tilladelsesindehaveren skal i prisfastsættelsen have mulighed for at kunne afbøde eventuelle negative økonomiske konsekvenser. Det vil sige, at tilladelsesindehaveren mindst som ovenfor nævnt kan kræve omkostningsdækning for at give adgang eller indgå en lokal roamingaftale. Hvis tilladelsesindehaveren f.eks. skal foretage yderligere vedligeholdelses- eller tilpasningsforanstaltninger i forhold til, hvad der ellers ville have været nødvendigt eller foretage eventuelle forebyggende beskyttelsesforanstaltninger af tilladelsesindehaverens net, vil disse omkostninger kunne indregnes i prisen for at give adgang. Energistyrelsen kan endvidere lægge vægt på, hvad der i almindelighed gælder i kommercielle aftaler om tilsvarende forhold på det pågældende marked.

Derudover vil rimelige betingelser ligeledes som ovenfor nævnt skulle give tilladelsesindehaveren mulighed for at beregne en rimelig forrentning af den investerede kapital og fortjeneste, idet adgang eller en lokal roamingaftale vil kunne påvirke tilladelsesindehaverens forretningsplan, herunder de investeringer som den pågældende har foretaget eller vil foretage. Endvidere kan eventuelle afskrivninger på berørte aktiver på det tidspunkt, hvor der anmodes om adgang eller en lokal roamingaftale, og eventuelle forretningsmodeller, der danner grundlag for tilladelsesindehaverens investeringer, indgå i den pris, som tilladelsesindehaveren i henhold til Energistyrelsens afgørelse må tage.

En række betingelser, som fremgår af de foreslåede bestemmelser i *stk. 3* vil endvidere skulle være opfyldt for, at Energistyrelsen kan træffe afgørelse om at pålægge en tilladelsesindehaver en forpligtelse som nævnt i de foreslåede bestemmelser i *stk. 1* og *2*. Energistyrelsen vil i en eventuel afgørelse efter de foreslåede bestemmelser i *stk. 1* eller *2* skulle godtgøre, at betingelserne for at pålægge en forpligtelse er opfyldt. Betingelserne i de foreslåede *nr. 1-3* er kumulative.

Efter det foreslåede *stk. 3, nr. 1*, skal forpligtelsen for tilladelsesindehaveren være umiddelbart nødvendig for, at den anmodende part kan udbyde elektroniske kommunikationstjenester i det lokale område ved hjælp af radiofrekvenser.

Det vil sige, at den adgang, som den anmodende part får, eller den lokale roamingaftale, som indgås med tilladelsesindehaveren, umiddelbart vil skulle stille den anmodende part i stand til at udbyde elektroniske kommunikationstjenester i det pågældende område. Den anmodende part skal dermed selv have adgang til at anvende radiofrekvenser enten på grundlag af en tilladelse eller en aftale med en tilladelsesindehaver om at anvende dennes radiofrekvenser, hvis den anmodende part får adgang til infrastruktur.

Efter det foreslåede *stk. 3, nr. 2*, skal muligheden for at pålægge denne forpligtelse i forhold til en tilladelsesindehaver være klart fastsat på tidspunktet for udstedelsen af tilladelsesindehaverens

tilladelse til at anvende radiofrekvenser, der giver mulighed for at udbyde elektroniske kommunikationsnet i det pågældende lokale område.

Som følge heraf vil muligheden for, at tilladelsesindehaveren kan blive pålagt denne forpligtelse, skulle angives klart i tilladelsesindehaverens tilladelse med henvisning til den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 22 a. Heraf følger, at forpligtelsen ikke vil kunne pålægges tilladelsesindehavere, som har fået deres tilladelse udstedt inden ikrafttrædelsen af frekvenslovens § 22 a den 21. december 2020.

Efter det foreslåede stk. 3, nr. 3, skal der endelig for det første være uoverstigelige fysiske eller økonomiske hindringer for, at infrastruktur til brug for udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som er afhængige af anvendelse af radiofrekvenser, udrulles af markedet i det lokale område. Dernæst skal slutbrugernes adgang til elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i det lokale område som følge af disse hindringer være alvorligt mangelfuld eller fraværende.

Ved uoverstigelige fysiske hindringer for, at infrastruktur til brug for udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som er afhængige af anvendelse af radiofrekvenser, udrulles af markedet i det lokale område, forstås, at der kan være situationer, hvor det ikke er praktisk muligt på grund af manglende kapacitet i tilladelsesindehaverens net til at give den anmodende part adgang eller at indgå en lokal roamingaftale med den anmodende part. Derudover kan der f.eks. være tale om tilfælde, hvor miljøbeskyttelsesmæssige forhold, forhold som følge af planlovgivningen eller fredningsmæssige forhold er til hinder for, at en tilladelsesindehaver kan imødekomme en anmodning, når den fremsættes.

Ved uoverstigelige økonomiske hindringer for, at infrastruktur til brug for udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som er afhængige af anvendelse af radiofrekvenser, udrulles af markedet i det lokale område, forstås, at der kan være situationer, hvor det hverken på tidspunktet for anmodningen eller i fremtiden kan forventes, at markedssituationen i det pågældende lokale område ændrer sig på en måde, som fører til, at der vil ske markedsbaseret udrulning af infrastruktur i det lokale område. Som følge heraf vil det ikke vise sig relevant for andre aktører til brug for udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som er afhængige af anvendelse af radiofrekvenser til slutbrugere i det lokale område, at etablere et parallelt kommercielt rentabelt alternativ til tilladelsesindehaverens eksisterende infrastruktur.

Endelig er det en betingelse for at pålægge en tilladelsesindehaver en forpligtelse som nævnt i stk. 1 og 2, at adgangen til elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester for slutbrugere i det lokale område som følge af hindringerne for markedsbaseret udrulning af infrastruktur i området er alvorligt mangelfuld eller helt fraværende.

Det vil på den baggrund ikke være relevant at pålægge en tilladelsesindehaver en forpligtelse efter den foreslåede bestemmelse i områder, hvor der er dækningskrav i en tilladelse til at anvende radiofrekvenser, som tilhører den pågældende tilladelsesindehaver eller andre tilladelsesindehavere, og som afhjælper problemet med adgang til net eller tjenester for slutbrugere. Derudover vil en eksisterende aftale om roaming mellem en tilladelsesindehaver, som driver et net i området, efter omstændighederne også kunne afhjælpe problemet for slutbrugere, hvis de dermed via en anden udbyder har adgang til elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i området.

Generelt gælder det i forhold til forpligtelser, som Energistyrelsen kan pålægge efter den foreslåede bestemmelse i § 22 a, at de ikke må gå videre, end målet med de pågældende forpligtelser i lyset af formålet med loven tilsiger. Det vil sige, at forpligtelsen skal være proportional, og at Energistyrelsen skal vælge den mindst indgribende forpligtelse, der er egnet og nødvendig til at løse de konstaterede problemer. Energistyrelsen har således efter den foreslåede bestemmelse fleksibilitet til at vælge den mest hensigtsmæssige adgangs- eller delingsforpligtelse, der bør være forholdsmæssig og begrundet med udgangspunkt i det konstaterede problems art.

Eksempelvis vil det ikke være forholdsmæssigt, hvis Energistyrelsen pålægger en tilladelsesindehaver en forpligtelse til at indgå en lokal roamingaftale, hvis det på grund af den forpligtede tilladelsesindehavers netopbygning medfører, at roaming må gives med en væsentligt større geografisk udstrækning end det konstaterede lokale problem i forhold til slutbrugeres adgang til net og tjenester. Hvis Energistyrelsen har pålagt en forpligtelse om, at en tilladelsesindehaver skal indgå en lokal roamingaftale i et område, vil tilladelsesindehaveren efter omstændighederne kunne afvise at indgå en roamingaftale med den anmodende part, hvis denne roamingaftale på grund af tilladelsesindehaverens netopbygning vil få et væsentligt større geografisk udstrækning end det konstaterede problem, som førte til Energistirelsens pålæggelse af forpligtelsen.

Om sådanne omstændigheder måtte gøre sig gældende og udgøre tilstrækkeligt grundlag for en tilladelsesindehaver til at afvise en anmodning om en lokalafale om roaming, vil Energistyrelsen kunne påse i forbindelse med en behandling af en tvist mellem tilladelsesindehaveren og en anmodende part i medfør af den foreslåede bestemmelse i stk. 5.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 4*, at Energistyrelsen ud over iagttagelse af betingelserne nævnt i den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* skal inddrage en række forhold i grundlaget for vurderingen af, om Energistyrelsen skal træffe afgørelse om at pålægge tilladelsesindehavere forpligtelser efter de foreslåede bestemmelser i *stk. 1* eller *2*. Disse forhold vil skulle afspejles i Energistirelsens afgørelse efter de foreslåede bestemmelser i *stk. 1* eller *2*.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 4, nr. 1*, skal Energistyrelsen ved sin afgørelse tage hensyn til det generelle samfundsmæssige behov for at maksimere konnektivitet, herunder langs større transportveje og i bestemte områder af landet, og muligheden for betydeligt at øge tjenesteudbuddet og tjenestekvaliteten for slutbrugerne.

Konnektivitet forstås som adgang til og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet for slutbrugere og virksomheder, herunder gennem effektiv anvendelse af radiofrekvenser.

Et net med meget høj kapacitet er, jf. den foreslåede definition heraf i telelovens § 2, nr. 6, et elektronisk kommunikationsnet, der udelukkende består af optiske fiberelementer, som minimum frem til fordelingspunktet på leveringsstedet, eller et elektronisk kommunikationsnet, som under normale spidsbelastningsvilkår kan give en tilsvarende netpræstation for så vidt angår disponibel båndbredde til downlink og uplink, robusthed, fejlrelaterede parametre samt latenstid og variation heri. Det samme er tilfældet, selvom slutbrugerens oplevelse heraf varierer på grund af forskellige egenskaber ved de medier, hvorved nettet i sidste ende etablerer forbindelse med nettermineringspunktet. Denne definition omfatter også net, hvor fiberen trækkes til et fordelingspunkt, og den resterende strækning dækkes af andre teknologier som f.eks. RLAN, mobilnet, kabel-tv-net eller lignende. Det afgørende er, om nettet leverer båndbredde, robusthed, pakkeab, latenstid og lignende kvalitetsparametre på et niveau, der er sammenligneligt med et

fibernet. Net, der ikke anvender fiber i accessleddet, kan derfor efter omstændighederne også være omfattet af definitionen.

Kan disse forhold fremmes ved afgørelsen, bør Energistyrelsen efter den foreslåede bestemmelse tage det i betragtning ved fastsættelsen af forpligtelsen.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 4, nr. 2, skal Energistyrelsen ved sin afgørelse tage hensyn til, at radiofrekvenser skal anvendes effektivt. Effektiv anvendelse af radiofrekvenser kan fremmes ved, at en anmodende part, der ikke har infrastruktur i det pågældende område, får adgang til tilladelsesindehaverens infrastruktur og dermed får mulighed for at anvende sine egne radiofrekvenser i det pågældende område.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 4, nr. 3, skal Energistyrelsen ved sin afgørelse tage hensyn til de tekniske muligheder for deling og tilknyttede betingelser. Energistyrelsen vil skulle tage hensyn til de konkrete tekniske muligheder for tilladelsesindehaveren for at give adgang til infrastruktur eller indgå en lokal roamingaftale. Hvis det er relevant, kan særlige forhold i den forbindelse afspejles i forpligtelsen. Der kan f.eks. være tale om, at tilladelsesindehaveren skal kompenseres for særlige omkostninger forbundet med at give adgang til den anmodende part i den aftale, som indgås på baggrund af den pålagte forpligtelse.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 4, nr. 4, skal Energistyrelsen ved sin afgørelse tage hensyn til situationen med hensyn til infrastrukturbaseret og tjenestebaseret konkurrence. Energistyrelsen vil skulle tage hensyn til, om det kan forventes, at der vil blive udrullet konkurrerende infrastruktur i området, som en eventuel forpligtelse for en tilladelsesindehaver pålagt i medfør af de foreslåede bestemmelser stk. 1 eller stk. 2 vil kunne hæmme, fordi incitamentet til udrulning af konkurrerende infrastruktur derved mindskes.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 4, nr. 5, skal Energistyrelsen ved sin afgørelse tage hensyn til teknologisk innovation. Energistyrelsen vil i den forbindelse kunne lægge vægt på, om der er særlige tekniske løsninger for at give adgang eller roaming i det pågældende område, som bør indgå i styrelsens afgørelse. Der kan også være tale om, at der er mulighed for andre tekniske løsninger end at give adgang eller pålægge pligt til at indgå aftale om roaming i det pågældende område, som kan adressere det grundlæggende problem om, at der ikke stilles nogen alternativ adgangsmulighed til slutbrugere til rådighed på rimelige betingelser.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 4, nr. 6, skal Energistyrelsen ved sin afgørelse tage hensyn til, at der skal være incitament for tilladelsesindehavere til overhovedet at udrulle infrastrukturen. Det vil sige, at risikoen for, at der ikke vil blive udrullet infrastruktur i områder, hvor der er et forretningsmæssigt lavt incitament til at gøre det, ved, at tilladelsesindehavere efterfølgende kan blive mødt med forpligtelser til at dele deres infrastruktur eller indgå lokalaftaler om roaming, skal tages i betragtning i forbindelse med Energistirelsens vurdering af, om en forpligtelse som nævnt i stk. 1 og 2 skal pålægges i et konkret tilfælde.

Inden Energistyrelsen måtte træffe afgørelse om at pålægge tilladelsesindehavere forpligtelser efter de foreslåede bestemmelser i stk. 1 og 2, kan det være relevant for Energistyrelsen at koordinere et udkast til afgørelse med Erhvervsstyrelsen i forhold til eventuelle implikationer for den sektorspecifikke konkurrenceregulering på teleområdet eller Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i forhold til eventuelle implikationer for den generelle konkurrencelovgivning. Anvendelsen af disse

regelsæt, som administreres af henholdsvis Erhvervsstyrelsen og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, begrænses ikke af den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 22 a. En sådan inddragelse, hvor det er relevant, vil kunne bidrage til at belyse, om der er særlige forhold vedrørende den sektorspecifikke konkurrenceregulering på teleområdet eller den generelle konkurrencelovgivning, som Energistyrelsen bør inddrage i vurderingen af, om og i givet fald hvilken forpligtelse Energistyrelsen skal pålægge en tilladelsesindehaver i medfør af de foreslåede bestemmelser i stk. 1 eller 2.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 5*, at Energistyrelsen behandler sager om tilladelsesindehaveres afvisning af en anmodning om adgang til infrastruktur eller om at indgå en lokalaftale om roaming på baggrund af en forpligtelse pålagt af ENS i medfør af stk. 1 eller 2, herunder sager om at sådanne anmodninger ikke er imødekommet af den forpligtede tilladelsesindehaver inden for to måneder.

Det forudsættes i teledirektivets artikel 61, stk. 4, sidste afsnit, at der skal være en tvistbilæggelsesfunktion ved en kompetent myndighed.

En tvist mellem en tilladelsesindehaver, som er pålagt en forpligtelse af Energistyrelsen i medfør af de foreslåede bestemmelser i stk. 1 og 2, og en anmodende part, kan f.eks. dreje sig om, hvad der udgør rimelige betingelser for en konkret adgang eller aftale om roaming i forhold til Energistirelsens afgørelse, eller om, at tilladelsesindehaveren ikke har taget stilling til en anmodning inden to måneder fra modtagelsen. Afgørelsen af en tvist vil som udgangspunkt ske på baggrund af en samlet konkret vurdering af de foreliggende omstændigheder. Der kan være indbyrdes sammenhæng mellem de individuelle betingelser, herunder pris, varighed og vilkår for opsigelse. Der kan være en indbyrdes påvirkning mellem de individuelle betingelser, herunder pris, aftalens varighed og vilkår for opsigelse af aftalen.

Der kan f.eks. lægges vægt på, hvilke betingelser der i almindelighed gælder i kommercielle aftaler om tilsvarende adgang som i den foreliggende sag. Et kort opsigelsesvarsel kan f.eks. være rimeligt i lyset af varigheden af aftalen eller prisfastsættelsen. Et længere opsigelsesvarsel kan være rimeligt, hvor den anmodende part skal foretage visse investeringer, så rentabiliteten i den samlede investering for den anmodende part tilsiger en længere afskrivningsperiode.

Det vil i den forbindelse være nødvendigt at tage i betragtning, at en ændring af ét vilkår i en aftale kan bevirke, at andre vilkår i aftalen bør justeres.

Der kan ved vurderingen også lægges vægt på, hvilket geografisk område aftalen vedrører. Der kan være forskel på de omkostninger, som er forbundet med at give adgang eller indgå en lokal roamingaftale, i forskellige områder.

Hvis Energistyrelsen har pålagt en forpligtelse om, at en tilladelsesindehaver skal indgå lokal roamingaftale i et område, vil tilladelsesindehaveren efter omstændighederne kunne afvise at indgå en roamingaftale med den anmodende part, hvis denne roamingaftale på grund af tilladelsesindehaverens netopbygning vil få et væsentligt større geografisk udstrækning end det konstaterede problem, som førte til Energistirelsens pålæggelse af forpligtelsen. Der kan i sådanne tilfælde mangle proportionalitet mellem det konstaterede problem, og den forpligtelse, som tilladelsesindehaveren vil blive pålagt som følge af Energistirelsens afgørelse.

Om sådanne omstændigheder måtte gøre sig gældende og udgøre tilstrækkeligt grundlag for en tilladelsesindehaver til at afvise en anmodning om en lokalaftale om roaming, vil Energistyrelsen kunne træffe konkret afgørelse om i forbindelse med en behandling af en tvist mellem tilladelsesindehaveren og en anmodende part i medfør af den foreslåede bestemmelse.

Det fremgår endvidere af teledirektivet, at et af de midler, som Energistyrelsen vil have til rådighed i forbindelse med en eventuel tvistløsning mellem en tilladelsesindehaver og en anmodende part for at skabe proportionalitet mellem tilladelsesindehaverens forpligtelse og den anmodende parts adgang til infrastruktur eller en lokalaftale om roaming i tilladelsesindehaverens net, er, at styrelsen kan træffe afgørelse om, at den anmodende part skal dele radiofrekvenser, som den anmodende part måtte have tilladelse til at anvende i det pågældende geografiske område, med tilladelsesindehaveren.

Inden Energistyrelsen træffer afgørelse i en tvist mellem en tilladelsesindehaver og en anmodende part, vil styrelsen gennemføre en høring af de to parter over et udkast til afgørelse. Parterne gives dermed mulighed for at bidrage med oplysninger, som de finder relevante for styrelsens afgørelse. Den anmodende part får også mulighed for at overveje, om parten ønsker at opretholde en eventuel klage, hvis Energistyrelsen påtænker at gøre det til et vilkår i afgørelsen, at parten skal dele radiofrekvenser i det pågældende område med tilladelsesindehaveren.

Til nr. 23

Teleterminaludstyr var omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (radio- og teleterminaludstyrsdirektivet), som i 2016 blev ophævet og erstattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/30/EU om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet (omarbejdning) (EMC-direktivet) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse af radioudstyr på markedet og om ophævelse af direktiv 1999/5/EF (radioudstyrsdirektivet).

Det ændrede anvendelsesområde for radioudstyrsdirektivet har ført til, at i den gældende lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, der implementerer bl.a. radioudstyrsdirektivet og EMC-direktivet, er teleterminaludstyr i form af fastnetterminaludstyr som fastnettelefoner og internetmodemmer ikke omfattet af reglerne om radioudstyr, men af reglerne om apparater i EMC-direktivet. Dette har således været situationen siden den 13. juni 2016, hvor dele af bl.a. radioudstyrsdirektivet blev gennemført i dansk ret ved lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, jf. lovbekendtgørelse nr. 823 af 3. juli 2007, som implementerede dele af radio- og teleterminaludstyrsdirektivet og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/108/EF af 15. december 2004 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet og om ophævelse af direktiv 89/336/EØF, blev ophævet.

Da radioudstyrsdirektivet og dermed bestemmelserne om radioudstyr i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold alene omhandler radioudstyr, har teleterminaludstyr siden den 13. juni 2016 været omfattet af bestemmelserne om apparater i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold. I lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold blev betegnelserne teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater, som fremgår af frekvenslovens § 1, stk. 2, og § 44, stk. 1, ikke videreført.

I lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold blev begreberne teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater, som fremgår af frekvenslovens § 42, stk. 1, ikke videreført.

Teleterminaludstyr og elektrisk eller elektronisk apparat er nu omfattet af begrebet apparat, som i § 2, stk. 1, nr. 1, i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold defineres som: a) Et færdigproduceret elektrisk eller elektronisk produkt eller en kombination af sådanne produkter, som gøres tilgængeligt på markedet som en funktionel enhed, der er beregnet til brugeren, og som kan tænkes at fremkalde elektromagnetiske forstyrrelser, eller hvis funktion kan tænkes at blive påvirket af sådanne forstyrrelser, b) komponenter eller delmontager beregnet til at blive indbygget i et produkt af brugeren eller c) mobile anlæg i form af en kombination af produkter og eventuelle andre anordninger, som er beregnet til at blive flyttet og anvendt på forskellige steder.

Begreberne teleterminaludstyr eller elektriske og elektroniske apparater i frekvenslovens § 42, stk. 1, foreslås erstattet af begrebet apparater, som efter lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold omfatter teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater.

Der er alene tale om en sproglig tilretning af de anvendte begreber i frekvensloven som følge af de ændrede begreber i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, og der er ikke tilsigtet nogen indholdsmæssige ændringer.

Til nr. 24

Teleterminaludstyr var omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (radio- og teleterminaludstyrsdirektivet), som i 2016 blev ophævet og erstattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/30/EU om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet (omarbejdning) (EMC-direktivet) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse af radioudstyr på markedet og om ophævelse af direktiv 1999/5/EF (radioudstyrsdirektivet).

Det ændrede anvendelsesområde for radioudstyrsdirektivet har ført til, at i den gældende lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, der implementerer bl.a. radioudstyrsdirektivet og EMC-direktivet, er teleterminaludstyr i form af fastnetterminaludstyr som fastnettelefoner og internetmodemmer ikke omfattet af reglerne om radioudstyr, men af reglerne om apparater i EMC-direktivet. Dette har således været situationen siden den 13. juni 2016, hvor dele af bl.a. radioudstyrsdirektivet blev gennemført i dansk ret ved lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, jf. lovbekendtgørelse nr. 823 af 3. juli 2007, som implementerede dele af radio- og teleterminaludstyrsdirektivet og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/108/EF af 15. december 2004 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet og om ophævelse af direktiv 89/336/EØF, blev ophævet.

Da radioudstyrsdirektivet og dermed bestemmelserne om radioudstyr i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold alene omhandler radioudstyr, har teleterminaludstyr siden den 13. juni 2016 været omfattet af bestemmelserne om apparater i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold. I lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold blev betegnelserne teleterminaludstyr og

elektriske og elektroniske apparater, som fremgår af frekvenslovens § 1, stk. 2, og § 44, stk. 1, ikke videreført.

Da radioudstyrsdirektivet og dermed bestemmelserne om radioudstyr i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold alene omhandler radioudstyr, har teleterminaludstyr fra den 13. juni 2016 været omfattet af bestemmelserne om apparater i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold. I lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold blev begreberne teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater, som fremgår af frekvenslovens § 42, stk. 1, nr. 1, ikke videreført.

Teleterminaludstyr og elektrisk eller elektronisk apparat er nu omfattet af begrebet apparat, som i § 2, stk. 1, nr. 1, i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold defineres som: a) Et færdigproduceret elektrisk eller elektronisk produkt eller en kombination af sådanne produkter, som gøres tilgængeligt på markedet som en funktionel enhed, der er beregnet til brugeren, og som kan tænkes at fremkalde elektromagnetiske forstyrrelser, eller hvis funktion kan tænkes at blive påvirket af sådanne forstyrrelser, b) komponenter eller delmontager beregnet til at blive indbygget i et produkt af brugeren eller c) mobile anlæg i form af en kombination af produkter og eventuelle andre anordninger, som er beregnet til at blive flyttet og anvendt på forskellige steder.

Begreberne teleterminaludstyr eller elektriske og elektroniske apparater i frekvenslovens § 42, stk. 1, nr. 1, foreslås erstattet af begrebet apparater, som efter lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold omfatter teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater.

Der er alene tale om en sproglig tilretning af de anvendte betegnelser i frekvensloven som følge af de ændrede betegnelser i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, og der er ikke tilsigtet nogen indholdsmæssige ændringer.

Til nr. 25

Teleterminaludstyr var omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/5/EF af 9. marts 1999 om radio- og teleterminaludstyr samt gensidig anerkendelse af udstyrets overensstemmelse (radio- og teleterminaludstyrsdirektivet), som i 2016 blev ophævet og erstattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/30/EU om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet (omarbejdning) (EMC-direktivet) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse af radioudstyr på markedet og om ophævelse af direktiv 1999/5/EF (radioudstyrsdirektivet).

Det ændrede anvendelsesområde for radioudstyrsdirektivet har ført til, at i den gældende lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, der implementerer bl.a. radioudstyrsdirektivet og EMC-direktivet, er teleterminaludstyr i form af fastnetterminaludstyr som fastnettelefoner og internetmodemmer ikke omfattet af reglerne om radioudstyr, men af reglerne om apparater i EMC-direktivet. Dette har således været situationen siden den 13. juni 2016, hvor dele af bl.a. radioudstyrsdirektivet blev gennemført i dansk ret ved lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, og lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, jf. lovbekendtgørelse nr. 823 af 3. juli 2007, som implementerede dele af radio- og teleterminaludstyrsdirektivet og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/108/EF af 15. december 2004 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet og om ophævelse af direktiv 89/336/EØF, blev ophævet.

Da radioudstørsdirektivet og dermed bestemmelserne om radioudstyr i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold alene omhandler radioudstyr, har teleterminaludstyr siden den 13. juni 2016 været omfattet af bestemmelserne om apparater i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold. I lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold blev betegnelserne teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater, som fremgår af frekvenslovens § 1, stk. 2, og § 44, stk. 1, ikke videreført.

I lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold blev betegnelserne teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater, som fremgår af frekvenslovens § 42, stk. 1, nr. 3, § 42, stk. 2, nr. 1, og § 42, stk. 2, nr. 2, ikke videreført.

Teleterminaludstyr og elektrisk eller elektronisk apparat er nu omfattet af betegnelsen apparat, som i § 2, stk. 1, nr. 1, i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold defineres som: a) Et færdigproduceret elektrisk eller elektronisk produkt eller en kombination af sådanne produkter, som gøres tilgængeligt på markedet som en funktionel enhed, der er beregnet til brugeren, og som kan tænkes at fremkalde elektromagnetiske forstyrrelser, eller hvis funktion kan tænkes at blive påvirket af sådanne forstyrrelser, b) komponenter eller delmontager beregnet til at blive indbygget i et produkt af brugeren eller c) mobile anlæg i form af en kombination af produkter og eventuelle andre anordninger, som er beregnet til at blive flyttet og anvendt på forskellige steder.

Betegnelserne teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater i frekvenslovens § 42, stk. 1, nr. 3, § 42, stk. 2, nr. 1, og § 42, stk. 2, nr. 2, foreslås erstattet af betegnelsen apparater, som efter lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold omfatter teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater.

Der er alene tale om en sproglig tilretning af de anvendte betegnelser i frekvensloven som følge af de ændrede betegnelser i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, og der er ikke tilsigtet nogen indholdsmæssige ændringer.

Til nr. 26

Det fremgår af frekvenslovens § 42, stk. 2, nr. 2, at Energistyrelsen ved konstatering af forstyrrelser på stedet bl.a. kan afbryde radioudstyr, teleterminaludstyr og elektriske og elektroniske apparater, som forstyrrer andre apparater, hvis funktion er afgørende for menneskers liv eller helbred.

Et apparat defineres i § 2, stk. 1, nr. 1, i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold som et færdigproduceret elektrisk eller elektronisk produkt eller en kombination af sådanne produkter, som gøres tilgængeligt på markedet som en funktionel enhed, der er beregnet til brugeren, og som kan tænkes at fremkalde elektromagnetiske forstyrrelser, eller hvis funktion kan tænkes at blive påvirket af sådanne forstyrrelser, komponenter eller delmontager beregnet til at blive indbygget i et produkt af brugeren eller mobile anlæg i form af en kombination af produkter og eventuelle andre anordninger, som er beregnet til at blive flyttet og anvendt på forskellige steder.

Radioudstyr defineres i § 2, stk. 1, nr. 17, i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold som et elektrisk eller elektronisk produkt, som tilsigtet udsender eller modtager radiofrekvenser eller begge dele med henblik på radiokommunikation eller radiostedbestemmelse eller begge dele, eller et

elektrisk eller elektronisk produkt, som skal suppleres med ekstraudstyr, f.eks. en antenne, for tilsigtet at udsende eller modtage radiofrekvenser eller begge dele med henblik på radiokommunikation eller radiostedbestemmelse eller begge dele.

Det vil på baggrund af de gældende definitioner af henholdsvis apparat og radioudstyr i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold sige, at et apparat ikke er radioudstyr, og som følge heraf omfatter andre apparater i frekvenslovens § 42, stk. 2, nr. 2, ikke radioudstyr.

Det fremgår imidlertid af bemærkningerne til § 39 i lov nr. 421 af 6. juni 2002 om radiofrekvenser, jf. Folketingstidende 2001/02, Tillæg A, side 5211, som frekvenslovens § 42 er en indholdsmæssig og på dette punkt sprogligt uændret videreførelse af, at der ved apparater i overensstemmelse med den dagældende lov om radio- og teleterminaludstyr og elektromagnetiske forhold, jf. lovbekendtgørelse nr. 823 af 3. juli 2007, forstås radio- og teleterminaludstyr og andre apparater, udstyr eller anlæg, der indeholder elektriske eller elektroniske komponenter, som kan fremkalde forstyrrelser, eller hvis funktion kan blive påvirket af sådanne forstyrrelser.

Det vil sige, at der ved forstyrrer andre apparater i frekvenslovens § 42, stk. 2, nr. 2, ud over forstyrrer apparater også skal forstås forstyrrer radioudstyr, som det i dag er defineret i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold.

Det foreslås derfor, at forstyrrer andre apparater i frekvenslovens § 42, stk. 2, nr. 2, ændres til forstyrrer radioudstyr og apparater.

Den foreslåede ændring af frekvenslovens § 42, stk. 2, nr. 2, sikrer tilstrækkelig klar hjemmel til, at Energistyrelsen i forbindelse med tilsyn efter bestemmelsen kan afbryde radioudstyr og apparater, som ud over apparater også måtte forstyrre anvendelsen af radioudstyr, hvis funktion er afgørende for menneskers liv eller helbred.

Til nr. 27

Der er er ikke tale om implementering af direktivbestemmelser.

Den foreslåede bestemmelse er ny.

Efter frekvenslovens § 45, stk. 1, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler, hvorefter andre offentlige myndigheder og private bemyndiges til helt eller delvist at udføre opgaver, som følger af regler udstedt i medfør af frekvenslovens §§ 27-30. Disse opgaver drejer sig bl.a. om afholdelse af prøver med henblik på udstedelse af certifikater til betjening af udstyr, der anvendes i luftfartsradiotjenester og maritime radiotjenester samt udstedelse af kaldesignaler og identifikationsnumre. I dag er eksempelvis Søfartsstyrelsen bemyndiget til at udføre opgaver på det maritime område, og Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen er bemyndiget til at udføre opgaver på luftfartsområdet.

Energistyrelsen kan i medfør af frekvenslovens § 51, stk. 1, nr. 1-3, fastsætte regler om gebyrer for afholdelse af prøver og udstedelse af certifikater, herunder genparter af certifikater jf. frekvenslovens § 28, udstedelse af kaldesignaler og identifikationsnumre, jf. frekvenslovens § 29, og udsendelse af rykkere i tilfælde af manglende betaling af de nævnte gebyrer.

Efter frekvenslovens § 51, stk. 2, opkræver Energistyrelsen og andre offentlige myndigheder samt private, der efter frekvenslovens § 45, stk. 1, er blevet bemyndiget til at udføre opgaver, gebyrer, som er fastsat i medfør af frekvenslovens § 51, stk. 1.

Bemyndigelsen i frekvenslovens § 51, stk. 1, til at fastsætte regler om gebyrer er udmøntet ved Energistyrelsens bekendtgørelse om gebyrer for prøver, certifikater, kaldesignaler og identifikationsnumre, jf. bekendtgørelse nr. 1149 af 21. november 2019. I medfør af bekendtgørelsen opkræver Energistyrelsen gebyrer for amatørradioprøver og for udstedelse af genpart af certifikat og udstedelse af kaldesignal i amatørradio- og amatørradiosatellit-tjenesten. Søfartsstyrelsen opkræver gebyrer for udstedelse af kaldesignaler og identifikationsnumre i maritime radiotjenester til dansk indregistrerede skibe, offshore-platforme og -anlæg samt redningsstationer, redningskøretøjer og redningsfly m.v. Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen opkræver gebyrer for udstedelse og genudstedelse af kaldesignal og identifikationsnummer til brugere af radiofrekvenser i luftfartsradiotjenester i dansk indregistrerede luftfartøjer eller på jordstationer. Gebyrernes størrelse fastsættes på baggrund af gebyrregnskaber, som de pågældende offentlige myndigheder udarbejder i overensstemmelse med Finansministeriets budgetvejledning.

Reglerne om gebyrer fastsættes af Energistyrelsen, og denne kompetence til at fastsætte regler kan i dag ikke delegeres til andre offentlige myndigheder.

Det foreslås i frekvenslovens § 45, stk. 3, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at fastsætte regler, hvorefter andre offentlige myndigheder, der i medfør af frekvenslovens § 45, stk. 1, er bemyndiget til at udføre opgaver som nævnt i frekvenslovens §§ 27-30, også bemyndiges til at fastsætte regler om gebyrer for de pågældende opgaver som nævnt i § 51, stk. 1, nr. 1 og 2, og udsendelse af rykkere i tilfælde af manglende betaling af sådanne gebyrer, jf. § 51, stk. 1, nr. 3.

Med den foreslåede bestemmelse bemyndiges klima-, energi- og forsyningsministeren til at give andre offentlige myndigheder mulighed for at fastsætte regler om opkrævning af gebyrer relateret til de opgaver i frekvenslovens §§ 27-30, som de pågældende myndigheder udfører i medfør af en delegation fra klima-, energi- og forsyningsministeren i medfør af frekvenslovens § 45, stk. 1.

Det vil være hensigtsmæssigt, at klima-, energi- og forsyningsministeren får mulighed for at bemyndige andre offentlige myndigheder, som er bemyndiget til at udføre specifikke opgaver, til også at kunne fastsætte regler om gebyrer for de pågældende opgaver i stedet for, at disse regler fastsættes i en bekendtgørelse, som udstedes af Energistyrelsen. Det skyldes, at det er mest nærliggende, at det er den myndighed, som udfører opgaverne og på den baggrund beregner gebyrets størrelse, der fastsætter reglerne om gebyrer. Herved skabes mulighed for, at reglerne om gebyrer kan indgå i sammenhæng med de pågældende opgaver.

Hertil kommer, at der kan blive tale om en mindre administrativ lettelse for både Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og de pågældende offentlige myndigheder, når myndigheden, der er bemyndiget til at varetage de pågældende opgaver, også vil kunne blive bemyndiget til at fastsætte regler om gebyrer for de pågældende opgaver.

Forslaget medfører således, at klima-, energi- og forsyningsministeren får mulighed for at udstede en bekendtgørelse, hvoraf bemyndigelse til at udføre opgaver som nævnt i frekvenslovens §§ 27-30 og evt. regelfastsættelse som nævnt i frekvenslovens §§ 28 og 29 vedrørende de pågældende opgaver samt bemyndigelse til at fastsætte regler om gebyrer for opgaverne kan fremgå.

Ligesom det er tilfældet ved delegation af opgavevaretagelse, vil klima-, energi- og forsyningsministerens eventuelle bemyndigelse af andre offentlige myndigheder til at fastsætte regler om gebyrer for udførte opgaver ske efter forudgående aftale mellem Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og den pågældende anden myndighed.

Regler om gebyrer, som fastsættes af en anden myndighed på baggrund af en delegation i medfør af den foreslåede bestemmelse i frekvenslovens § 45, stk. 3, vil skulle være i overensstemmelse med bestemmelser om fastsættelse af gebyrer m.v. i Finansministeriets til enhver tid gældende budgetvejledning.

Det bemærkes, at muligheden for at opkræve gebyrer efter § 51 i frekvensloven ikke nødvendigvis vil blive udnyttet. Eksempelvis forventes muligheden for at opkræve gebyrer efter frekvenslovens § 51 fortsat ikke at blive fuldt udnyttet på det maritime område. Radioprøver for fritidssejlere udbydes af en række private udbydere, som opkræver betaling på markedsvilkår. Derfor indeholder bekendtgørelse om gebyrer for prøver, certifikater, kaldesignaler og identifikationsnumre ikke gebyrer for afholdelse af prøver og gebyrer for udstedelse af certifikater for fritidssejlere.

Selvom radioprøver udbydes af en række private udbydere, udsteder Søfartsstyrelsen imidlertid certifikater i visse tilfælde for fritidssejlere. Det sker f.eks., når en søfarende med en højere uddannelse alene ønsker et SRC-bevis til VHF-radiotjeneste, eller et certifikat er bortkommet, og der ønskes en genpart. Det forventes derfor, at Søfartsstyrelsen efter bemyndigelse hertil vil fastsætte regler om gebyrer for Søfartsstyrelsens udstedelse af certifikater.

Til nr. 28

Europa-Kommissionen bemyndiges i enkelte bestemmelser i teledirektivet til at vedtage gennemførelsesretsakter på frekvensområdet.

Det drejer sig om gennemførelsesretsakter i medfør af teledirektivets artikel 28, stk. 4, om grænseoverskridende forstyrrelser mellem EU-medlemsstater af anvendelse af harmoniserede radiofrekvenser og artikel 51, stk. 3, om oplysninger, som i givet fald skal indgå i medlemsstaternes offentligt tilgængelige registre over udstedte frekvenstilladelser med henblik på at fremme overdragelse og udlejning af tilladelser mellem aktører på markedet. Disse gennemførelsesretsakter kan efter Europa-Kommissionens tilkendegivelser eventuelt blive vedtaget i form af gennemførelsesforordninger, der på samme måde som forordninger gælder umiddelbart i EU-medlemsstaterne og har forrang for national ret. Der gælder ligeledes i dag andre forordninger på området for elektronisk kommunikation.

Den gældende bestemmelse i frekvensloven om anvendelse af forordninger er frekvenslovens § 54, stk. 1, nr. 5, hvorefter den, der overtræder forordninger på frekvensområdet, straffes med bøde.

Der findes tilsvarende bestemmelser om anvendelse af forordninger i telelovens § 80 og i § 46 i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold. Disse bestemmelser indeholder bemyndigelser til erhvervsministeren og klima, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler, der er nødvendige for at anvende forordninger. Der kan i medfør af disse bemyndigelser f.eks. fastsættes regler om tilsyn med overholdelse af forordninger, håndhævelse af forordninger, herunder

administrativ gennemtvungelse ved hjælp af tvangsbøder, og sanktioner for manglende overholdelse af forordninger eller manglende efterlevelse af afgørelser truffet i medfør af forordninger.

Det foreslås i en ny § 51 a i frekvensloven at bemyndige klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler, som er nødvendige for at anvende forordninger udstedt af Den Europæiske Union på frekvensområdet, herunder regler om kompetence, tilsyn og håndhævelse i form af bestemmelser om oplysningspligt, forbud, påbud og tvangsbøder ved manglende overholdelse af forordninger eller manglende efterlevelse af afgørelser truffet i medfør af forordninger.

Der er som nævnt hjemmel i frekvenslovens § 54, stk. 1, nr. 5, til at straffe den, der overtræder forordninger på frekvensområdet. Den foreslåede bemyndigelse i frekvenslovens § 51 a indeholder derfor ikke hjemmel til at fastsætte regler om sanktioner i form af bødestraf.

Forordninger gælder ifølge EUF-Traktatens artikel 288 umiddelbart i medlemsstaterne og må som udgangspunkt ikke gennemføres i dansk ret. Hvis det af praktiske grunde er hensigtsmæssigt, kan bestemmelser i en forordning gengives i de danske regler. I sådanne tilfælde vil det af en note til bekendtgørelsens titel fremgå, at bestemmelserne stammer fra en forordning, og at gengivelsen alene er begrundet i praktiske hensyn.

EU-retsakter i form af forordninger og gennemførelsesforordninger gælder således umiddelbart i Danmark uden implementering i dansk ret. Men der kan være behov for at fastsætte bestemmelser i dansk ret, som er nødvendige for at anvende forordninger og gennemførelsesforordninger. Der kan f.eks. være tale om kompetencebestemmelser samt regler om tilsyn og håndhævelse i form af bestemmelser om oplysningspligt, forbud, påbud og tvangsbøder.

Med den foreslåede bestemmelse bringes ordlyden af bestemmelsen om anvendelse af forordninger i frekvensloven på linje med de tilsvarende bestemmelser i teleloven og lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold med undtagelse af muligheden for at fastsætte regler om straf, som allerede fremgår af den gældende bestemmelse i frekvenslovens § 54, stk. 1, nr. 5. Det vil herefter være muligt at fastsætte relevante regler i bekendtgørelsesform, som måtte være nødvendige for at anvende forordninger på frekvensområdet i Danmark.

Der foreslås indsat en tilsvarende bestemmelse i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v.

Til § 3

Til nr. 1

Med den foreslåede ændring af mastelovens titel implementeres dele af teledirektivets artikel 57 om udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Masteloven indeholder i dag bl.a. regler om adgang til fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og regler om adgang til opsætning af antennesystemer på bygninger, konstruktioner og master, der ikke anvendes til radiokommunikationsformål.

Mastelovens *titel* foreslås ændret som følge af, at lovens indhold og anvendelsesområde udvides. Med lovforslaget foreslås indført en ny bestemmelse i mastelovens § 14 a om, at offentlige

myndigheder, der kontrollerer fysisk infrastruktur og gadeinventar, herunder eksempelvis lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v., og andre, der kontrollerer gadeinventar, skal imødekomme anmodninger om adgang til den fysiske infrastruktur og gadeinventar fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. Med lovforslaget foreslås endvidere indført en ny bestemmelse i mastelovens § 23 a om, at Energistyrelsen behandler og træffer afgørelse i sager om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af en offentlig myndighed, og om adgang til gadeinventar, der kontrolleres af andre. For en definition af fysisk infrastruktur henvises til bemærkninger til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3. For en definition af gadeinventar henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4. Denne type fysisk infrastruktur og gadeinventar vil i dag ikke nødvendigvis være omfattet af mastelovens anvendelsesområde på grund af det i masteloven indbyggede højdebegrænsningskrav. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde spiller en væsentlig rolle i udrulningen af 5G-net, som typisk er kendetegnet ved, at nettet består af flere og mere tætsiddende antenner i lavere højde end tilfældet er med eksempelvis 3G- og 4G-net.

Den foreslåede ændring af mastelovens titel er med til at præcisere lovens indholdsmæssige afgrænsning af hensyn til brugerne af masteloven.

Til nr. 2

Med den foreslåede nye fodnote til mastelovens titel implementeres dele af teledirektivets artikel 57 om udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Den gældende lov indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF af 7. marts 2002 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (adgangsdirektivet) (EF-Tidende 2002 nr. L 108, s. 7), dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet) (EF-tidende 2002 nr. L 108, s. 33) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet) (EF-Tidende 2002 nr. L 108, s. 21). Disse direktiver er blevet ophævet ved og erstattet med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1972 af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation.

Med den foreslåede ændring af *fodnoten* til mastelovens titel vil der ikke længere blive henvist til de gældende direktiver på teleområdet. I stedet vil der med ændringen af fodnoten til lovens titel blive henvist til, at lovforslaget implementerer dele af det nye teledirektiv.

Teledirektivet udgør de nye rammer for elektronisk kommunikation. Med implementeringen af teledirektivet i national ret skal det fremgå, at lovgivningen implementerer dele af teledirektivet.

Til nr. 3

Den foreslåede nyaffattelse af overskriften til mastelovens kapitel 1 er ikke i sig selv udtryk for direktivimplementering.

Den eksisterende overskrift til mastelovens kapitel 1 er lovens formål og anvendelsesområde.

Det foreslås af ordensmæssige grunde, at *overskriften* til mastelovens kapitel 1 ændres til lovens formål, anvendelsesområde og definitioner. Den foreslåede nyaffattelse er en konsekvens af, at der med lovforslaget foretages en udvidelse af lovens formål og anvendelsesområde som følge af, at lovforslaget implementerer dele af teledirektivets artikel 57 om udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Samtidig udvides antallet af definitioner som følge af implementeringen af dele af teledirektivets artikel 2 og artikel 57. Den foreslåede nyaffattelse er af redaktionel karakter.

Til nr. 4

Med den foreslåede ændring af mastelovens § 1, stk. 1, implementeres dele af teledirektivets artikel 57 om udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Det følger af den gældende bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 1, at formålet med loven er at sikre optimal radiokommunikation samtidig med, at det samlede antal master og disses påvirkning af omgivelserne begrænses mest muligt.

Den gældende lov indeholder regler om fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål, regler om adgang til opsætning af antennesystemer på bygninger og høje konstruktioner på mere end 8,5 meter over terræn og regler om adgang til opsætning af antennesystemer på andre høje konstruktioner, herunder siloer, vindmøller, skorstene og master, der ikke anvendes til radiokommunikationsformål.

Den foreslåede ændring i mastelovens § 1, stk. 1, udvider mastelovens formålsbestemmelse. Med den foreslåede ændring finder loven anvendelse ikke alene på master til radiokommunikationsformål, bygninger og andre høje konstruktioner, men også på fysisk infrastruktur, herunder bygninger og gadeinventar såsom lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v., som ikke lever op til den højdebegrænsning på bygninger og konstruktioner m.v., der er omfattet af den gældende lov. Hermed sikres det, at loven, ud over at sikre optimal radiokommunikation samtidig med, at antallet af master begrænses mest muligt, endvidere sikrer udbredelse af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, gennem rammer for fælles udnyttelse af fysisk infrastruktur og gadeinventar, som ikke er omfattet af den gældende lov.

Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde spiller en væsentlig rolle i udrulningen af 5G-net, som typisk er kendetegnet ved, at nettet består af flere og mere tætsiddende antenner i lavere højde end tilfældet er med eksempelvis 3G- og 4G-net. For at sikre udbredelsen af sådanne trådløse adgangspunkter ved anbringelse på fysisk infrastruktur som f.eks. bygninger og gadeinventar er det nødvendigt at ændre lovens formål. Reglerne i teledirektivets artikel 57, stk. 4, om adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter på fysisk infrastruktur supplerer reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation om fælles udnyttelse af passiv fysisk infrastruktur til brug for højhastighedsbredbånd. Bestemmelsen i teledirektivets artikel 57, stk. 4, er en opsamlingsbestemmelse i forhold til direktiv 2014/61/EU således, at bestemmelsen i teledirektivet omfatter fysisk infrastruktur, som ikke er omfattet af direktiv 2014/61/EU.

Med lovforslaget sikres det, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester kan få adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, som kontrolleres af offentlige myndigheder, og som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. Med lovforslaget vil tilsvarende regler gælde for gadeinventar, der kontrolleres af andre. Hermed kan udbyderne udnytte meget af den eksisterende fysiske infrastruktur og gadeinventar, der er placeret rundt omkring, i stedet for at etablere nyt.

Med offentlig myndighed menes almindelige offentlige forvaltningsmyndigheder, herunder kommuner, regioner og statslige myndigheder, herunder styrelser og direktorater, som kontrollerer fysisk infrastruktur som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3, eller gadeinventar som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4. Med andre menes eksempelvis private fysiske personer eller private juridiske personer, herunder eksempelvis andelsboligforeninger, grundejerforeninger, almene boliger, der administreres af en almen boligorganisation m.v., fonde og virksomheder m.v., offentligt ejede selskaber og virksomheder, herunder forsyningsvirksomheder, m.v., som kontrollerer gadeinventar som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4. Der er således tale om andre end offentlige myndigheder.

Til nr. 5

Med den foreslåede indsættelse af et nyt nr. 4 og 5 i mastelovens § 1, stk. 2, implementeres dele af teledirektivets artikel 57 om udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Den gældende lov omfatter fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål, adgang til opsætning af antennesystemer på bygninger og høje konstruktioner på mere end 2 etager, hvor bygningens ydervægge eller tag er hævet mere end 8,5 meter over terræn, og adgang til opsætning af antennesystemer på andre høje konstruktioner, herunder siloer, vindmøller, skorstene og master, der ikke anvendes til radiokommunikationsformål, i det omfang disse konstruktioners højde er større end byggelovens højdebegrænsninger. Der ligger således i loven indbygget en højdebegrænsning i forhold til, hvilke bygninger og høje konstruktioner m.v., der er omfattet af loven.

Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 2, nr. 4, vil loven omfatte adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, på fysisk infrastruktur, der kontrolleres af en offentlig myndighed, og på gadeinventar, der kontrolleres af en offentlig myndighed. Adgangen til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af en offentlig myndighed, forudsætter, at den fysiske infrastruktur og gadeinventaret er teknisk egnet til at være vært for sådanne trådløse adgangspunkter eller er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.

Med offentlig myndighed menes almindelige offentlige forvaltningsmyndigheder, herunder kommuner, regioner og statslige myndigheder, herunder styrelser og direktorater, som kontrollerer fysisk infrastruktur som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3, eller gadeinventar som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4.

Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 2, nr. 5, vil loven endvidere omfatte adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, på gadeinventar, der kontrolleres af andre. Adgangen til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på gadeinventar, der kontrolleres af andre, forudsætter, at gadeinventaret er teknisk egnet til at være vært for sådanne trådløse adgangspunkter eller er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.

Med andre menes eksempelvis private fysiske personer eller private juridiske personer, herunder eksempelvis andelsboligforeninger, grundejerforeninger, almene boliger, der administreres af en almen boligorganisation m.v., fonde og virksomheder m.v., offentligt ejede selskaber og virksomheder, herunder forsyningsvirksomheder, m.v., som kontrollerer gadeinventar som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4. Der er således tale om andre end offentlige myndigheder.

Dermed udvides lovens anvendelsesområde til at omfatte fysisk infrastruktur, som ikke nødvendigvis er omfattet af den gældende lovs anvendelsesområde. Fysisk infrastruktur kan være bygninger og gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v. Det vil sige også infrastruktur, som er lavere end den højdebegrænsning på bygninger og konstruktioner m.v., der er omfattet af den gældende lov. Typisk vil trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, skulle placeres i en højde, der er et par eller få meter over terræn. Europa-Kommissionen er i medfør af teledirektivets artikel 57, stk. 2, bemyndiget til ved gennemførelsesretsakter løbende på baggrund af den teknologiske udvikling at angive de tekniske og fysiske karakteristika for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som har betydning for placeringen af sådanne trådløse adgangspunkter.

For en nærmere definition af trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. For en nærmere definition af fysisk infrastruktur og gadeinventar henvises til bemærkningerne til de foreslåede bestemmelser i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3 og 4. For en beskrivelse af, hvad der menes med et transportnet, henvises der til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens 1, stk. 4, nr. 3.

Med den foreslåede ændring sikres det, at loven finder anvendelse i tilfælde, hvor trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, skal opsættes på fysisk infrastruktur og gadeinventar, som kontrolleres af en offentlig myndighed, eller på gadeinventar, som kontrolleres af andre, og som er teknisk egnet hertil, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet, men som på grund af den højdebegrænsning, der er indbygget i loven på grund af byggelovgivningen, ikke er omfattet af de bygninger, konstruktioner m.v., som loven i øvrigt omfatter.

Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde spiller en væsentlig rolle i udrulningen af 5G-net, som typisk er kendetegnet ved, at nettet består af flere og mere tætsiddende antenner i lavere højde end tilfældet er med eksempelvis 3G- og 4G-net. For at sikre udbredelsen af sådanne trådløse adgangspunkter ved anbringelse på fysisk infrastruktur som f.eks. bygninger og gadeinventar, er det nødvendigt at ændre lovens anvendelsesområde. Reglerne i teledirektivets artikel 57, stk. 4, om adgang til at opsætte sådanne trådløse adgangspunkter på fysisk infrastruktur supplerer reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation om

fælles udnyttelse af passiv fysisk infrastruktur til brug for højhastighedsbredbånd. Bestemmelsen i teledirektivets artikel 57, stk. 4, er en opsamlingsbestemmelse i forhold til direktiv 2014/61/EU således, at bestemmelsen i teledirektivet omfatter fysisk infrastruktur, som ikke er omfattet af direktiv 2014/61/EU.

Med lovforslaget sikres det, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester kan få adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, som kontrolleres af offentlige myndigheder, og som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. Med lovforslaget vil tilsvarende regler gælde for gadeinventar, der kontrolleres af andre. Hermed kan udbyderne udnytte meget af den eksisterende fysiske infrastruktur og gadeinventar, der er placeret rundt omkring, i stedet for at etablere nyt.

Til nr. 6

Med den foreslåede ændring af mastelovens § 1, stk. 3, implementeres dele af teledirektivets artikel 57 om udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Efter den gældende bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 3, er master, bygninger og andre konstruktioner tilhørende politiet undtaget fra lovens anvendelsesområde.

Med den foreslåede ændring i mastelovens § 1, stk. 3, sikres det, at også fysisk infrastruktur, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3, tilhørende politiet er undtaget fra lovens regler om adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, på fysisk infrastruktur, som kontrolleres af en offentlig myndighed.

Teledirektivets artikel 1, stk. 3, litra c), indebærer, at tiltag, der gennemføres ud fra hensynet til den offentlige orden og den offentlige sikkerhed, kan opretholdes eller iværksættes.

Den foreslåede ændring er herudover udtryk for en uændret videreførelse af gældende ret i øvrigt for master, bygninger og andre konstruktioner tilhørende politiet.

Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at alene politiet får adgang til egne master, bygninger, andre høje konstruktioner og fysiske infrastruktur. Denne afgrænsning foretages af sikkerhedsmæssige hensyn til den offentlige orden og sikkerhed og af hensyn til politiets arbejde.

Med den foreslåede bestemmelse vil udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester ikke i medfør af denne lov kunne få adgang til master, bygninger, andre høje konstruktioner eller fysisk infrastruktur tilhørende politiet for at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde eller for at opsætte antennesystemer i øvrigt. En eventuel adgang til politiets master, bygninger, andre høje konstruktioner eller fysiske infrastruktur vil skulle ske på grundlag af en aftale herom med politiet.

Til nr. 7

Den foreslåede nyaffattelse af mastelovens § 1, stk. 4, implementerer teledirektivets artikel 2, nr. 23, som definerer, hvad der skal forstås ved trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde samt dele

af teledirektivets artikel 57. Som noget nyt indfører teledirektivets artikel 57 specifikke regler for udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Med lovforslaget indføres i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a regler om adgang for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar. Teledirektivet indeholder ikke klare definitioner af, hvad der skal forstås ved fysisk infrastruktur og gadeinventar. På den baggrund foreslås det, at der i mastelovens § 1, stk. 4, indføres definitioner af, hvad der skal forstås ved fysisk infrastruktur og gadeinventar. Den foreslåede definition af antennesystemer er en uændret videreførelse af den gældende definition heraf i mastelovens § 1, stk. 4.

Der findes ikke i den gældende mastelov definitioner af, hvad der skal forstås ved trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde, fysisk infrastruktur og gadeinventar eller specifikke regler for udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

I den gældende bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, defineres alene, hvad der skal forstås ved antennesystemer. Ved antennesystemer forstås i masteloven kabler, antennebærerør og antenner opsat på selve masten, bygningen eller konstruktionen eller på de på masten, bygningen eller konstruktionen opsatte bærerør.

Efter mastelovens § 2, stk. 1, skal ejere af master til radiokommunikationsformål imødekomme anmodninger fra andre om fælles udnyttelse af den pågældende mast, herunder i tilfælde, hvor fælles udnyttelse kræver udbygning eller udskiftning af den pågældende mast, samt anmodninger om fælles udnyttelse af tilhørende bygninger m.v. Det følger af mastelovens § 2, stk. 4, at forpligtelsen ikke gælder, såfremt der foreligger tekniske hindringer for fælles udnyttelse, herunder radiotekniske hindringer, at udbygning eller udskiftning af den pågældende mast kræver nedlukning af driften af offentligt tilgængelige teletjenester eller radio- eller tv-udsendelsesvirksomhed for at imødekomme anmodningen, at der gælder særlige sikkerhedsforskrifter for adgang til eller benyttelse af den pågældende mast, som gør fælles udnyttelse umulig, eller at der, for så vidt angår fælles udnyttelse af tilhørende bygninger m.v., ikke er mulighed for fysisk adskillelse af parternes udstyr, herunder at der ikke kan etableres særskilt adgang til dette. I medfør af mastelovens § 3, stk. 1, kan landzone- eller bygningsmyndigheden udstede påbud om at give adgang til fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål.

Efter mastelovens § 10, stk. 1, skal ejere af bygninger, konstruktioner og master, der ikke anvendes til radiokommunikationsformål, imødekomme anmodninger om adgang til opsætning af antennesystemer på den pågældende mast, bygning eller konstruktion. Det følger af mastelovens § 10, stk. 3, at forpligtelsen ikke gælder, hvis der foreligger tekniske hindringer for opsætning af antennesystemer, herunder radiotekniske hindringer, at opsætning af antennesystemer ikke er mulig på grund af mastens, bygningens eller den pågældende konstruktions udformning, bæreevne eller lignende, eller at der gælder særlige sikkerhedsforskrifter for adgang til den pågældende mast, bygning eller konstruktion, som gør opsætning af antennesystemer umulig. I medfør af mastelovens § 11 kan landzone- eller bygningsmyndigheden udstede påbud om at give adgang til opsætning af antennesystemer på master, bygninger og andre høje konstruktioner.

I gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 1, defineres, hvad der skal forstås ved passiv fysisk infrastruktur. Med passiv fysisk infrastruktur menes et element i et net, som skal huse andre elementer i et net uden selv at blive et aktivt element i nettet, f.eks. rør, master, kabelkanaler, inspektionsbrønde, mandehuller, gadeskabe, bygninger, adgangsveje til bygninger, antenneanlæg, tårne og pæle m.v.

Definitionen stammer fra Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation, som fastsætter regler om fælles udnyttelse af passiv fysisk infrastruktur med henblik på etablering af højhastighedsbredbånd. Reglerne i graveloven finder kun anvendelse på passiv fysisk infrastruktur, som indgår i et net, og som ejes af en netoperatør.

Efter gravelovens § 9 f, stk. 1, skal en netoperatør imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til netoperatørens eksisterende passive fysiske infrastruktur fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation og fra enhver anden netoperatør med henblik på etablering af elementer af andre net. En netoperatør er eksempelvis udbydere af elektroniske kommunikationsnet, forsyningsselskaber på tværs af forsyningsarter, herunder energiselskaber, vandforsyningsselskaber, fjernvarmeselskaber m.v., vejmyndigheder og kommuner. Det følger af gravelovens § 9 f, stk. 3, at en anmodning om adgang kan afslås ud fra objektive, gennemsigtige og forholdsmæssige kriterier, herunder den tekniske egnethed af den passive fysiske infrastruktur, tilgængelig plads i den passive fysiske infrastruktur, den offentlige sikkerhed og folkesundheden, netsikkerhed og -integritet, risikoen for, at de planlagte tjenester i væsentlig grad påvirker ydelsen af andre tjenester, der er placeret i den samme passive fysiske infrastruktur, eller at netoperatøren udbyder adgang til fysisk netinfrastruktur i engrosledet. Adgangsforpligtelsen efter graveloven følger af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation og gælder kun passiv fysisk infrastruktur, som indgår i et net, og som ejes af en netoperatør.

Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde udgør en del af et elektronisk kommunikationsnet som defineret i telelovens § 2, nr. 4. Med elektroniske kommunikationsnet menes enhver form for radiofrekvens- eller kabelbaseret teleinfrastruktur, der anvendes til formidling af elektroniske kommunikationstjenester.

Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er i dag underlagt de samme regler, som gælder for opsætning af antennesystemer i øvrigt, herunder regler i bygningsreglementet vedr. byggetilladelser, regler i planloven vedrørende landzonetilladelser, regler i naturbeskyttelsesloven vedrørende beskyttelse af naturområder, regler i bygningsfredningsloven vedrørende beskyttelse af fredede bygninger, regler i museumsloven vedrørende beskyttelse af fortidsminder m.v.

Det foreslås, at der i mastelovens § 1, stk. 4, indsættes en række definitioner af relevans for de regler vedrørende udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som foreslås indført i mastelovens § 14 a. Herudover foreslås den eksisterende definition af antennesystemer i mastelovens § 1, stk. 4, videreført uændret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 1.

Med teledirektivets artikel 57 indføres regler om udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Reglerne indebærer bl.a., at de kompetente myndigheder, f.eks. kommunerne eller statslige myndigheder, ikke uberettiget må begrænse udrulningen af sådanne trådløse adgangspunkter, og at eventuelle regler for udrulningen af sådanne trådløse adgangspunkter skal være nationalt sammenhængende. Reglerne indebærer endvidere, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har ret til at få adgang til fysisk infrastruktur, herunder gadeinventar, som kontrolleres af en offentlig myndighed, og som er teknisk egnet til at være vært for sådanne trådløse adgangspunkter, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse

adgangspunkter med et transportnet. Med lovforslaget foreslås reglerne om adgang til fysisk infrastruktur udvidet i begrænset omfang således, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester også har ret til at få adgang til gadeinventar, som kontrolleres af andre, og som er teknisk egnet til at være vært for sådanne trådløse adgangspunkter, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.

Med den foreslåede bestemmelse i *nr. 1* i mastelovens § 1, stk. 4, defineres, hvad der skal forstås ved antennesystemer. Ved antennesystemer forstås i denne lov kabler, antennebærerør og antenner opsat på selve masten, bygningen eller konstruktionen eller på de på masten, bygningen eller konstruktionen opsatte bærerør. Den foreslåede definition af antennesystemer er en uændret videreførelse af den gældende definition heraf.

Eksempler på antenner er paraboler, link, antenner til brug forskellige mobile teknologier, herunder 2G, 3G, 4G og 5G.

Med den foreslåede bestemmelse i *nr. 2* i mastelovens § 1, stk. 4, indføres der som noget nyt en definition af, hvad der skal forstås ved trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde. Herved forstås en lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille rækkevidde, der enten benytter radiofrekvenser på grundlag af en tilladelse eller på et tilladelsesfrit grundlag eller begge dele, og som kan anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, som kan være udstyret med en eller flere ikke iøjnefaldende antenner, og som giver brugerne trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet, uanset om den underliggende nettopologi er mobil- eller fastnetbaseret.

Den foreslåede definition er generisk beskrevet. De nærmere fysiske og tekniske karakteristika såsom maksimumstørrelse, vægt og udstrålingseffekt for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er ikke nærmere angivet i den foreslåede definition. I teledirektivets artikel 57, stk. 2, er der etableret en bemyndigelse for Europa-Kommissionen til ved hjælp af gennemførelsesretsakter at angive sådanne fysiske og tekniske karakteristika for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter forventes at være i form af gennemførelsesforordninger, som er direkte anvendelige og umiddelbart gældende i alle EU's medlemslande. Europa-Kommissionen kan løbende vedtage gennemførelsesretsakter med sådanne fysiske og tekniske karakteristika på baggrund af den teknologiske udvikling. På den baggrund er det ikke muligt i definitionen af trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde præcist at angive sådanne fysiske og tekniske egenskaber.

Med lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille rækkevidde menes f.eks. femtoceller, picoceller, metroceller eller mikroceller, som kan være meget små og benytter udstyr, som ikke er iøjnefaldende i lighed med, hvad der anvendes af udstyr i RLAN-routere i den private husholdning. Sådanne celler udgør en del af et elektronisk kommunikationsnet som defineret i telelovens § 2, nr. 4, og anvendes til at skabe trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet. Sådanne celler vil typisk være udstyret med en antenntype og teknologi, der sender eller modtager eller både sender og modtager radiosignaler med lav effekt, og som har begrænset rækkevidde. Der er således tale om radioudstyr. Det er ikke muligt i den foreslåede definition af trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde mere præcist at angive, hvad der menes med lav effekt og lille rækkevidde eller i øvrigt mere præcist at angive de fysiske og tekniske egenskaber, som sådant udstyr skal opfylde for at være omfattet af definitionen af et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde. Sådanne egenskaber er det overladt til Europa-Kommissionen løbende at fastsætte i form af gennemførelsesretsakter.

Der er endvidere tale om egenskaber, der kan ændre sig over tid på baggrund af den teknologiske udvikling. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der kan benyttes til udrulning af 5G-net, skal placeres med kortere afstand og i lavere højde end tilfældet er med eksempelvis 3G- og 4G-net. Netadgangsinstallationen kan benyttes til at få trådløs adgang til et elektronisk kommunikationsnet, uanset om den bagvedliggende nettopologi er mobil- eller fastnetbaseret.

Den trådløse netadgangsinstallation skal benytte radiofrekvenser enten på grundlag af en tilladelse udstedt af Energistyrelsen eller på et tilladelsesfrit grundlag eller begge dele afhængig af, hvilke frekvenser det trådløse adgangspunkt benytter.

Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde benytter typisk de højere frekvenser, f.eks. 3,5 GHz og 26 GHz, som er velegnede til at øge kapaciteten i nettet og hastigheden, og de opsættes typisk i tæt befolkede områder eller langs hovedtrafikårer.

Den trådløse netadgangsinstallation vil kunne anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, som giver brugerne trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet, uanset om det underliggende net er mobil- eller fastnetbaseret. Det er således ikke et krav, at et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde for at være omfattet af definitionen giver brugere trådløs adgang til offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, f.eks. en mobiloperatørs offentligt tilgængelige net. Omfattet af definitionen vil dermed f.eks. også være en virksomheds trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som alene giver virksomhedens ansatte trådløs adgang til virksomhedens interne net. Om et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde er installeret indendørs eller udendørs eller på privat område, hvortil der ikke er offentlig adgang, eller på et offentligt tilgængeligt område har heller ikke betydning for, om et trådløst adgangspunkt er omfattet af definitionen.

Den trådløse netadgangsinstallation kan være udstyret med en eller flere ikke iøjnefaldende antenner. Et trådløst adgangspunkt kan eksempelvis være udstyret med en eller flere antenner, der er integreret i selve udstyret og dermed usynligt for offentligheden. Europa-Kommissionen er i medfør af teledirektivets artikel 57, stk. 2, bemyndiget til ved gennemførelsesretsakter løbende på baggrund af den teknologiske udvikling at angive de tekniske og fysiske karakteristika for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Det er den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der placerer det trådløse adgangspunkt med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur eller gadeinventar, der skal sikre, at det trådløse adgangspunkt overholder de tekniske og fysiske krav, der følger af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakt.

Derfor foreslås det, at de trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som er omfattet af den foreslåede definition heraf, omfatter sådanne trådløse adgangspunkter, der er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter, jf. teledirektivets artikel 57, stk. 2. Det vil sige sådanne trådløse adgangspunkter, som overholder de fysiske og tekniske karakteristika, som angives af Europa-Kommissionen.

Det foreslås endvidere, at definitionen af trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde omfatter sådanne trådløse adgangspunkter, som klima-, energi- og forsyningsministeren i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 5, bemyndiges til at fastsætte regler om. I medfør af den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 5, kan ministeren fastsætte regler om, at lovens regler om adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter på fysisk infrastruktur og gadeinventar i medfør af den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, finder tilsvarende anvendelse på andre

trådløse adgangspunkter end sådanne, der er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter i henhold til teledirektivets artikel 57, stk. 2.

Med lovforslaget indføres nye regler om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal have adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af en offentlig myndighed, og på gadeinventar, der kontrolleres af andre. Det er nødvendigt med en definition og afgrænsning af, hvad der menes med sådanne trådløse adgangspunkter. Det er ikke muligt i definitionen at fastsætte de nærmere fysiske og tekniske karakteristika såsom maksimumstørrelse, vægt og udstrålingseffekt for sådanne trådløse adgangspunkter, da disse karakteristika fastsættes løbende af Europa-Kommissionen på baggrund af den teknologiske udvikling.

Med den foreslåede definition foretages der en afgrænsning af, hvad der forstås ved et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde, og hvilke trådløse adgangspunkter der er omfattet af reglerne i teledirektivets artikel 57, herunder regler om, i hvilke tilfælde offentlige myndigheder kan kræve eller afskæres fra at kræve forudgående individuel tilladelse til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Med den foreslåede bestemmelse i nr. 3 i mastelovens § 1, stk. 4, indføres der som noget nyt en definition af, hvad der skal forstås ved fysisk infrastruktur. Herved forstås bygninger og anden infrastruktur, som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.

I gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 1, er det defineret, hvad der skal forstås ved passiv fysisk infrastruktur. Denne definition stammer fra Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation, som fastsætter regler om fælles udnyttelse af passiv fysisk infrastruktur med henblik på etablering af højhastighedsbredbånd. Med passiv fysisk infrastruktur menes et element i et net, som skal huse andre elementer i et net uden selv at blive et aktivt element i nettet, f.eks. rør, master, kabelkanaler, inspektionsbrønde, mandehuller, gadeskabe, bygninger, adgangsveje til bygninger, antenneanlæg, tårne og pæle m.v. Reglerne i graveloven finder kun anvendelse på passiv fysisk infrastruktur, som indgår i et net, og som ejes af en netoperatør. Herved er der mange bygninger og fysisk infrastruktur, som falder uden for lovens anvendelsesområde, men som i øvrigt er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. Bestemmelsen i teledirektivet artikel 57, stk. 4, om adgang til fysisk infrastruktur supplerer reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Bestemmelsen er en opsamlingsbestemmelse i forhold til direktiv 2014/61/EU således, at teledirektivet finder anvendelse på fysisk infrastruktur, som ikke er omfattet af direktiv 2014/61/EU.

Hensigten med bestemmelsen i teledirektivets artikel 57, stk. 4, er således at indføre tilsvarende regler for fysisk infrastruktur, som falder uden for reglerne i graveloven og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation.

Fysisk infrastruktur kan eksempelvis være bygninger, andre konstruktioner og anden infrastruktur, herunder gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v. Også eksempelvis metrostationer og letbanestationer er omfattet. Der kan både være tale om enkeltstående fysisk infrastruktur og fysisk infrastruktur, der indgår i et net af infrastrukturer, f.eks. belysningsnettet langs trafikårer. De i den foreslåede definition nævnte typer infrastruktur udgør ikke en udtømmende liste.

For at være omfattet af definitionen skal den fysiske infrastruktur enten være teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, eller den fysiske infrastruktur skal være nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. At den fysiske infrastruktur skal være teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde indebærer, at den fysiske infrastruktur dels skal være radioteknisk egnet, dvs. at der ikke er specifikke omstændigheder vedrørende den infrastruktur, der anmodes om adgang til, som gør infrastrukturen uegnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, f.eks. at infrastrukturen er konstrueret, så radiosignaler ikke kan sendes eller modtages uhindret, og dels at der rent fysisk skal være plads på den fysiske infrastruktur til, at der kan opsættes et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde. At den fysiske infrastruktur skal være nødvendig for at forbinde et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde med et transportnet indebærer, at den fysiske infrastruktur skal være nødvendig for at nå fra den position, hvor det trådløse adgangspunkt opsættes hen til transportnettet. Der kunne f.eks. være tale om at føre kabling fra det trådløse adgangspunkt gennem eller på en bygning hen til et sted, hvor der kan forbindes til transportnettet.

Med transportnet menes den del af et elektronisk kommunikationsnet, som ikke udgør den hos slutbrugeren adgangsgivende eller terminerende del af nettet. Transportnettet vil typisk være den del af nettet, der transporterer signaler fra en hovedcentral og frem til den adgangsgivende eller terminerende del af nettet, herunder de dele af nettet, der går fra en hovedcentral og ud til lokale centraler.

Med lovforslaget indføres der med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a nye regler om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal have adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af en offentlig myndighed, og adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på gadeinventar, der kontrolleres af andre. Det er derfor nødvendigt med en definition af, hvad der menes med fysisk infrastruktur.

Med den foreslåede bestemmelse i *nr. 4* i mastelovens § 1, stk. 4, indføres der en definition af, hvad der skal forstås ved gadeinventar. Herved forstås lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v., som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne adgangspunkter med et transportnet.

En definition af gadeinventar er nødvendiggjort af, at der med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a indføres regler om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester udover at have ret til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, på fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af offentlige myndigheder, endvidere får ret til at opsætte sådanne trådløse adgangspunkter på gadeinventar, der kontrolleres af andre.

I gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 1, defineres, hvad der skal forstås ved passiv fysisk infrastruktur. Denne definition stammer fra Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation, som fastsætter regler om fælles udnyttelse af passiv fysisk infrastruktur med henblik på etablering af højhastighedsbredbånd. Med passiv fysisk infrastruktur menes et element i et net, som skal huse andre elementer i et net uden selv at blive et aktivt element i nettet, f.eks. rør, master, kabelkanaler, inspektionsbrønde, mandehuller, gadeskabe, bygninger, adgangsveje til bygninger, antenneanlæg, tårne og pæle m.v. Reglerne i graveloven finder kun anvendelse på passiv fysisk infrastruktur, som indgår i et net, og som ejes af en netoperatør. Herved er der mange typer af infrastrukturer, herunder f.eks. gadeinventar, som falder uden for lovens anvendelsesområde, men som i øvrigt er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. Bestemmelsen i teledirektivets artikel 57, stk. 4, om adgang til fysisk infrastruktur supplerer reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Bestemmelsen er en opsamlingsbestemmelse i forhold til direktiv 2014/61/EU således, at teledirektivet finder anvendelse på fysisk infrastruktur, herunder gadeinventar, som ikke er omfattet af direktiv 2014/61/EU.

Hensigten med bestemmelsen i teledirektivets artikel 57, stk. 4, er således at indføre tilsvarende regler for fysisk infrastruktur og gadeinventar, som falder uden for reglerne i graveloven og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation.

Gadeinventar udgør en delmængde af den infrastruktur, der er omfattet af definitionen af fysisk infrastruktur, som foreslås indført i bestemmelsen i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3. Gadeinventar er eksempelvis lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v. Også eksempelvis metrostationer og letbanestationer er omfattet. De nævnte typer af gadeinventar udgør ikke en udtømmende liste.

For at være omfattet af definitionen skal gadeinventaret enten være teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, eller gadeinventaret skal være nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. At gadeinventaret skal være teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde indebærer, at gadeinventaret dels skal være radioteknisk egnet, dvs. at der ikke er specifikke omstændigheder vedrørende gadeinventaret, som gør det uegnet til at være vært for sådanne trådløse adgangspunkter, f.eks. at gadeinventaret er konstrueret, så radiosignaler ikke kan sendes eller modtages uhindret, og dels at der rent fysisk skal være plads på gadeinventaret til, at der kan opsættes et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde. At gadeinventaret skal være nødvendig for at forbinde et trådløst adgangspunkt med et transportnet indebærer, at gadeinventaret skal være nødvendig for at nå fra den position, hvor det trådløse adgangspunkt opsættes, hen til transportnettet. Der kunne f.eks. være tale om at føre kabling fra det trådløse adgangspunkt gennem eller på en bygning hen til et sted, hvor der kan forbindes til transportnettet.

Med transportnet menes den del af et elektronisk kommunikationsnet, som ikke udgør den hos slutbrugeren adgangsgivende eller terminerende del af nettet. Transportnettet vil typisk være den del af nettet, der transporterer signaler fra en hovedcentral og frem til den adgangsgivende eller

terminerende del af nettet, herunder de dele af nettet, der går fra en hovedcentral og ud til lokale centraler.

Med lovforslaget indføres der med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a nye regler om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal have adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af offentlige myndigheder, og adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på gadeinventar, der kontrolleres af andre. Det er derfor nødvendigt med en definition af, hvad der menes med gadeinventar.

Til nr. 8

Med den foreslåede ændring af mastelovens § 1, stk. 5, implementeres dele af teledirektivets artikel 57. Det følger af teledirektivets artikel 57, stk. 4, at medlemsstaterne sikrer, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har ret til at få adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur, herunder bygninger, og gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v., som kontrolleres af en offentlig myndighed, og som er teknisk egnet til at være vært for sådanne trådløse adgangspunkter, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne adgangspunkter med et transportnet.

Med den gældende bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 5, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om, at lovens regler om fælles udnyttelse helt eller delvis skal finde tilsvarende anvendelse på antennesystemer.

Med den foreslåede ændring af mastelovens § 1, stk. 5, kan klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere fastsætte regler om, at lovens regler om adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, finder tilsvarende anvendelse på andre trådløse adgangspunkter end sådanne, der er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter, jf. teledirektivets artikel 57, stk. 2. Med teledirektivets artikel 57, stk. 2, er Europa-Kommissionen bemyndiget til via gennemførelsesretsakter at angive de fysiske og tekniske karakteristika såsom maksimumstørrelse, vægt og, hvis det er relevant, udstrålingseffekt for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som er omfattet af de lempeligere regler om opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der indføres med teledirektivets artikel 57, stk. 1, og af reglerne om adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af offentlige myndigheder, og gadeinventar, der kontrolleres af andre, i henhold til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a.

Sådanne regler kan f.eks. vedrøre typen af trådløse adgangspunkter, maksimal udstrålingseffekt, maksimumstørrelse, maksimumvægt, farvevalg, højde, placering m.v.

Teledirektivets artikel 57 er ikke til hinder for nationalt at fastsætte yderligere regler for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, herunder yderligere tekniske og fysiske specifikationer for, hvilke trådløse adgangspunkter der skal være omfattet af de regler om adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, der indføres med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a. Herved kan der i højere grad lægges vægt på, hvordan man kan skabe de bedste rammer for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenesters udrulningsplaner for f.eks. 5G. Det er derfor hensigtsmæssigt, at der indføres en hjemmel for klima-

, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. Det kan give fleksibilitet til at tilpasse reglerne til danske forhold.

Såfremt bemyndigelsen udmøntes, vil det betyde, at andre trådløse adgangspunkter end sådanne, der er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter, jf. teledirektivets artikel 57, stk. 2, kan blive omfattet af reglerne om adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur og gadeinventar, som indføres med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a.

Til nr. 9

Den foreslåede ændring af mastelovens § 1 a, stk. 4, er ikke udtryk for direktivimplementering.

Efter den gældende bestemmelse i mastelovens § 1 a, stk. 4, kan klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med social- og indenrigsministeren fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra klima-, energi- og forsyningsministeren om forhold, som er omfattet af loven eller af regler udstedt i medfør heraf, skal foregå digitalt. Bestemmelsen er ikke udmøntet i en bekendtgørelse.

Med den foreslåede ændring af mastelovens § 1 a, stk. 4, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra klima-, energi- og forsyningsministeren om forhold, som er omfattet af loven eller af regler udstedt i medfør heraf, skal foregå digitalt. Fastsættelse af sådanne regler om digital kommunikation til og fra klima-, energi- og forsyningsministeren kan med den foreslåede ændring ske uden forudgående forhandling med social- og indenrigsministeren.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at lovens benævnelse af statsforvaltningerne blev ændret til energi-, forsynings- og klimaministeren ved lov nr. 1711 af 27. december 2018. Baggrunden herfor er, at opgaven som klagemyndighed for visse af bygningsmyndighedens afgørelser efter lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v., der tidligere har været varetaget af Statsforvaltningen, er overgået til Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet. Ved kongelig resolution af 27. juni 2019 er betegnelsen Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet ændret til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. Bestemmelsens anvendelse af formuleringen efter forhandling med social- og indenrigsministeren blev ikke taget ud af loven i forbindelse med ændringen af kompetencefordelingen mellem statsforvaltningen og klima-, energi- og forsyningsministeren ved lov nr. 1711 af 27. december 2018. Dette gøres derfor med den foreslåede ændring.

Til nr. 10

Den foreslåede ophævelse af mastelovens § 1 b, stk. 2, er ikke udtryk for direktivimplementering.

Efter den gældende bestemmelse i § mastelovens 1 b, stk. 2, kan klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med social- og indenrigsministeren fastsætte regler om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan udstede afgørelser og andre dokumenter efter masteloven eller efter regler udstedt i medfør af masteloven uden underskrift, med maskinelt eller på tilsvarende måde gengivet underskrift eller under anvendelse af en teknik, der sikrer entydig

identifikation af den, som har udstedt afgørelsen eller dokumentet. Bestemmelsen er ikke udmøntet i en bekendtgørelse.

Med den foreslåede ophævelse af mastelovens § 1 b, stk. 2, vil klima-, energi- og forsyningsministeren ikke længere være bemyndiget til efter forhandling med social- og indenrigsministeren at fastsætte regler om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan udstede afgørelser og andre dokumenter efter denne lov eller efter regler udstedt i medfør af denne lov uden underskrift, med maskinel eller på tilsvarende måde gengivet underskrift eller under anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt afgørelsen eller dokumentet. Fastsættelse af sådanne regler kan nu ske uden forudgående forhandling med social- og indenrigsministeren efter bestemmelsen i mastelovens § 1 b, stk. 1.

Den foreslåede ophævelse af bestemmelsen er en konsekvens af, at lovens benævnelse af statsforvaltningerne blev ændret til energi-, forsynings- og klimaministeren ved lov nr. 1711 af 27. december 2018. Baggrunden herfor er, at opgaven som klagemyndighed for visse af bygningsmyndighedens afgørelser efter lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v., der tidligere har været varetaget af Statsforvaltningen, er overgået til Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet. Ved kongelig resolution af 27. juni 2019 er betegnelsen Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet ændret til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. Bestemmelsens anvendelse af formuleringen efter forhandling med social- og indenrigsministeren blev ikke taget ud af loven i forbindelse med ændringen af kompetencefordelingen mellem statsforvaltningen og klima-, energi- og forsyningsministeren ved lov nr. 1711 af 27. december 2018.

Bestemmelsen i mastelovens § 1 b, stk. 2, vurderes ikke at have noget selvstændigt indhold efter ændringen af kompetencefordelingen mellem statsforvaltningen og klima-, energi- og forsyningsministeren ved lov nr. 1711 af 27. december 2018. Derfor foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 11

Den foreslåede ændring af mastelovens § 1 c, stk. 2, er ikke udtryk for direktivimplementering.

Det følger af den gældende bestemmelse i mastelovens § 1 c, stk. 1, at hvor det i loven eller i regler udstedt i medfør af loven er påkrævet, at et dokument, som er udstedt af andre end en offentlig myndighed, jf. mastelovens § 1 a, stk. 1 og 4-7, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet.

Efter den gældende bestemmelse i mastelovens § 1 c, stk. 2, kan klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med henholdsvis social- og indenrigsministeren, transportministeren, erhvervsministeren eller forsvarsministeren fastsætte nærmere regler om fravigelse af underskriftskrav. Det kan herunder bestemmes, at krav om personlig underskrift ikke kan fraviges for visse typer af dokumenter. Bestemmelsen er ikke udmøntet i en bekendtgørelse.

Med den foreslåede ændring i mastelovens § 1 c, stk. 2, kan klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med henholdsvis transportministeren, erhvervsministeren eller forsvarsministeren fastsætte nærmere regler om fravigelse af underskriftskrav på de pågældende ministeriers områder. Det kan herunder bestemmes, at krav om personlig underskrift ikke kan fraviges for visse typer af

dokumenter. Med den foreslåede ændring kan klima-, energi- og forsyningsministeren ikke længere fastsætte nærmere regler om fravigelse af underskriftskrav på Social- og Indenrigsministeriets område.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at lovens benævnelse af statsforvaltningerne blev ændret til energi-, forsynings- og klimaministeren ved lov nr. 1711 af 27. december 2018. Baggrunden herfor er, at opgaven som klagemyndighed for visse af bygningsmyndighedens afgørelser efter lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v., der tidligere har været varetaget af Statsforvaltningen, er overgået til Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet. Ved kongelig resolution af 27. juni 2019 er betegnelsen Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet ændret til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. Bestemmelsens anvendelse af formuleringen social- og indenrigsministeren blev ikke taget ud af loven i forbindelse med ændringen af kompetencefordelingen mellem statsforvaltningen og klima-, energi- og forsyningsministeren ved lov nr. 1711 af 27. december 2018. Dette gøres derfor med den foreslåede ændring.

Til nr. 12

Den foreslåede indsættelse af en ny § 14 a i masteloven implementerer teledirektivets artikel 57, stk. 2 og 4, og artikel 3, stk. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Bestemmelserne i teledirektivet indebærer, at medlemsstaterne sikrer, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har ret til at få adgang til fysisk infrastruktur, herunder bygninger og gadeinventar, der kontrolleres af offentlige myndigheder, og som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne adgangspunkter med et transportnet med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde som defineret i teledirektivets artikel 2, nr. 23, og i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. Af bestemmelsen i direktiv 2014/61/EU følger, at adgang til infrastruktur skal gives senest to måneder efter modtagelsen af en anmodning herom.

Efter den gældende mastelovs § 2, stk. 1, skal ejere af master til radiokommunikationsformål imødekomme anmodninger fra andre om fælles udnyttelse af den pågældende mast, herunder i tilfælde, hvor fælles udnyttelse kræver udbygning eller udskiftning af den pågældende mast, samt anmodninger om fælles udnyttelse af tilhørende bygninger m.v. Det følger af mastelovens § 2, stk. 4, at forpligtelsen ikke gælder, såfremt der foreligger tekniske hindringer for fælles udnyttelse, herunder radiotekniske hindringer, at udbygning eller udskiftning af den pågældende mast kræver nedlukning af driften af offentligt tilgængelige teletjenester eller radio- eller tv-udsendelsesvirksomhed for at imødekomme anmodningen, at der gælder særlige sikkerhedsforskrifter for adgang til eller benyttelse af den pågældende mast, som gør fælles udnyttelse umulig, eller at der, for så vidt angår fælles udnyttelse af tilhørende bygninger m.v., ikke er mulighed for fysisk adskillelse af parternes udstyr, herunder at der ikke kan etableres særskilt adgang til dette. I medfør af mastelovens § 3, stk. 1, kan landzone- eller bygningsmyndigheden udstede påbud om at give adgang til fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål.

Efter den gældende mastelovs § 10, stk. 1, skal ejere af bygninger, konstruktioner og master, der ikke anvendes til radiokommunikationsformål, imødekomme anmodninger om adgang til opsætning af antennesystemer på den pågældende mast, bygning eller konstruktion. Det følger af mastelovens

§ 10, stk. 3, at forpligtelsen ikke gælder, hvis der foreligger tekniske hindringer for opsætning af antennesystemer, herunder radiotekniske hindringer, at opsætning af antennesystemer ikke er mulig på grund af mastens, bygningens eller den pågældende konstruktions udformning, bæreevne eller lignende, eller at der gælder særlige sikkerhedsforskrifter for adgang til den pågældende mast, bygning eller konstruktion, som gør opsætning af antennesystemer umulig. I medfør af mastelovens § 11, stk. 1, kan landzone- eller bygningsmyndigheden udstede påbud om at give adgang til opsætning af antennesystemer på master, bygninger og andre høje konstruktioner.

Efter gravelovens § 9 f, stk. 1, skal en netoperatør imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til netoperatørens eksisterende passive fysiske infrastruktur fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation og fra enhver anden netoperatør med henblik på etablering af elementer af andre net. Benævnelsen netoperatør er defineret i gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 2, og er eksempelvis udbydere af elektroniske kommunikationsnet, forsyningsselskaber på tværs af forsyningsarter, herunder energiselskaber, vandforsyningsselskaber, fjernvarmeselskaber m.v., vejmyndigheder og kommuner. I gravelovens § 9 e, stk. 2, nr. 1, defineres passiv fysisk infrastruktur som et element i et net, som skal huse andre elementer i et net uden selv at blive et aktivt element i nettet, f.eks. rør, master, kabelkanaler, inspektionsbrønde, mandehuller, gadeskabe, bygninger, adgangsveje til bygninger, antenneanlæg, tårne og pæle m.v. Det følger af gravelovens § 9 f, stk. 3, at en anmodning om adgang kan afslås ud fra objektive, gennemsigtige og forholdsmæssige kriterier, herunder den tekniske egnethed af den passive fysiske infrastruktur, tilgængelig plads i den passive fysiske infrastruktur, den offentlige sikkerhed og folkesundheden, netsikkerhed og -integritet, risikoen for, at de planlagte tjenester i væsentlig grad påvirker ydelsen af andre tjenester, der er placeret i den samme passive fysiske infrastruktur, eller at netoperatøren udbyder adgang til fysisk netinfrastruktur i engrosledet. Adgangsforpligtelsen efter den nævnte lov følger af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation og gælder kun passiv fysisk infrastruktur, som indgår i et net, og som ejes af en netoperatør.

Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 1, skal offentlige myndigheder, der kontrollerer fysisk infrastruktur, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3, eller gadeinventar, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4, imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til den fysiske infrastruktur og gadeinventaret fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 1, skal endvidere andre, der kontrollerer gadeinventar, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4, imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til gadeinventaret fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2.

Med offentlige myndigheder menes almindelige offentlige forvaltningsmyndigheder, herunder kommuner, regioner og statslige myndigheder, herunder styrelser og direktorater, som kontrollerer fysisk infrastruktur som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3, eller gadeinventar som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4.

Med andre menes eksempelvis private fysiske personer eller private juridiske personer, herunder eksempelvis andelsboligforeninger, grundejerforeninger, almene boliger, der administreres af en almen boligorganisation m.v., fonde og virksomheder m.v., offentligt ejede selskaber og virksomheder, herunder forsyningsvirksomheder, m.v., som kontrollerer gadeinventar som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4. Der er således tale om andre end offentlige myndigheder.

Grunden til, at det foreslås at lave denne afgrænsning til gadeinventar, som kontrolleres af andre end offentlige myndigheder, er, at eksempelvis private borgeres boliger og virksomheders bygninger, kontorer, produktionslokaler, lagerhaller m.v. dermed vil være undtaget fra retten for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

En offentlig myndighed kontrollerer fysisk infrastruktur og gadeinventar, og andre kontrollerer gadeinventar, når myndigheden eller andre ejer eller på anden måde råder over sådan fysisk infrastruktur og gadeinventar f.eks. ved at kunne indgå aftaler om lån, leje eller leasing af infrastrukturen eller gadeinventaret. For en definition af fysisk infrastruktur henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3. For en definition af gadeinventar henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4.

Adgangsforpligtelsen gælder kun med henblik på opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. Det følger heraf, at en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester ikke med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a vil kunne opsætte andre antennesystemer eller andet udstyr, der ikke kan indeholdes i definitionen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. Bestemmelsen er dog ikke til hinder for, at der vil kunne opsættes andre antennesystemer eller andet udstyr på baggrund af en almindelig aftale herom mellem en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester og en offentlige myndighed eller andre. For en definition af trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2.

Den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som får adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, får ikke ejerskab over nogen del af den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret, men erhverver udelukkende en brugsret hertil.

Adgang til offentlige myndigheders fysiske infrastruktur og gadeinventar og adgang til andres gadeinventar vil ikke i almindelighed have karakter af ekspropriation. Adgangen til at placere trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, på fysisk infrastruktur og på gadeinventar kan indebære, at den offentlige myndighed eller andre bliver begrænset i sin anvendelse af den fysiske infrastruktur eller gadeinventar. Begrænsningens omfang vil variere afhængigt af, hvilken type fysisk infrastruktur eller gadeinventar der anmodes om adgang til og af størrelsen på den eller de trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der skal opsættes. Såfremt den offentlige myndighed eller andre ikke kan afslå en anmodning, vil myndigheden eller andre blive påført en begrænsning i sin egen mulighed for at udnytte evt. ledig kapacitet på infrastrukturen eller gadeinventaret. I den forbindelse spiller det en væsentlig rolle, hvilke andre formål den offentlige myndighed eller andre ville kunne benytte infrastrukturen eller gadeinventaret til, hvis de trådløse adgangspunkter ikke blev sat op på

infrastrukturen eller gadeinventaret. I forhold til gadeinventar så er den primære funktion af den type infrastruktur allerede opfyldt på det tidspunkt, hvor en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester anmoder om adgang. Det kan være belysning i en lygtepæl eller trafiksignalering i et trafiksignal. Det kan dog ikke udelukkes, at gadeinventar kan være relevant til opsætning af andet udstyr f.eks. overvågningsudstyr m.v., der har en begrænset størrelse. Der kan derfor for denne type infrastruktur være begrænsede alternative anvendelsesmuligheder. Når det handler om bygninger og anden fysisk infrastruktur, kan det ikke udelukkes, at der potentielt kan være alternative anvendelsesmuligheder, herunder udlejning til andre erhvervsformål, men i disse tilfælde vil den eller de trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, der ønskes sat op på bygningen eller den fysiske infrastruktur, kun optage en meget begrænset del af bygningen eller infrastrukturen.

Adgangsforpligtelsen i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 1, indebærer ikke en adgang for en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til at kræve, at den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret skal udbygges eller udskiftes eller i øvrigt være genstand for en strukturel forstærkning for at gøre plads til et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde.

Det følger endvidere af den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 4, at adgang skal gives på rimelige, gennemsigtige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, herunder pris. Det bemærkes i den forbindelse, at offentlige myndigheder og andre kan indgå kommercielle aftaler med udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar. I forhold til offentlige myndigheder, skal adgangen gives på markedsvilkår. Det følger af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a.

Herudover er offentlige myndigheder underlagt statsstøttereglerne og konkurrencelovgivningen. Statsstøttereglerne indebærer bl.a., at det er en forudsætning for, at der ikke er tale om statsstøtte, at en offentlig myndighed ikke må tage en lavere pris end den markedsbaserede pris. Konkurrencelovgivningen indebærer, at en offentlig myndighed, når myndigheden udøver økonomisk aktivitet, som har betydning for konkurrencen, skal undlade at tage urimeligt høje priser i tilfælde, hvor den offentlige myndighed har en dominerende stilling på markedet for den fysiske infrastruktur eller gadeinventar, som kan benyttes til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Der henvises i den forbindelse til reglerne i konkurrencelovens § 11.

I forhold til andre, så er offentligt ejede selskaber og virksomheder, i det omfang selskabets eller virksomhedens aktivitet kan tilregnes staten, underlagt statsstøttereglerne i samme omfang som offentlige myndigheder. Herudover er andre ikke på samme måde som offentlige myndigheder underlagt statsstøttereglerne. Imidlertid er også andre, der udlejer arealer, omfattet af konkurrencelovgivningen. Det indebærer, at også andre skal undlade at tage urimeligt høje priser i tilfælde, hvor vedkommende har en dominerende stilling i forhold til den gadeinventar, der anmodes om adgang til. Der henvises i den forbindelse til reglerne i konkurrencelovens § 11.

Der er en række forhold, som kan have betydning for størrelsen af den samlede pris for adgang til en offentlig myndigheds fysiske infrastruktur og gadeinventar og til andres gadeinventar. Det kan f.eks. være, om den offentlige myndighed eller andre har alternative anvendelsesmuligheder, herunder udlejning til andre formål og erhverv, om der er alternativ fysisk infrastruktur eller gadeinventar, hvor det er muligt at placere trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og skabe den samme dækning, om der er begrænsninger i anvendelsesmulighederne af den fysiske

infrastruktur eller gadeinventaret som følge af opsætningen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, om der er vedligeholdelsesforpligtelser for den offentlige myndighed eller andre af den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret, om der er særlige forhold omkring sikkerhed, f.eks. krav om eskorte og overvågning af teknikere i forbindelse med vedligeholdelse, sikkerhedsgodkendelse af udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller af underleverandører i forbindelse med adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, tilknyttede serviceydelser, f.eks. døgnbemanding, m.v.

Europa-Kommissionen kan via gennemførelsesretsakter, jf. teledirektivets artikel 57, stk. 2, angive de fysiske og tekniske karakteristika såsom maksimumstørrelse, vægt, og hvis det er relevant, udstrålingseffekt, som trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde skal leve op til for at være omfattet af reglerne i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a. Sådanne fysiske karakteristika kan endvidere indebære visse krav til det visuelle udtryk og æstetiske hensyn.

I forbindelse med opnåelse af adgang til en offentlig myndigheds fysiske infrastruktur eller gadeinventar og til andres gadeinventar aftales de nærmere omstændigheder herfor mellem den offentlige myndighed eller andre og udbyderen af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Som udgangspunkt vil aftalen om adgang være så længe, som parterne aftaler sig til i forbindelse med fastsættelse af vilkår.

Der kan forekomme tilfælde, hvor det kan være nødvendigt for en offentlig myndighed, der kontrollerer fysisk infrastruktur eller gadeinventar, eller andre, der kontrollerer gadeinventar, eksempelvis at nedtage eller flytte fysisk infrastruktur eller gadeinventar, hvorpå der er opsat trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Disse tilfælde er ikke reguleret med lovforslaget. Sådanne tilfælde bør parterne forholde sig til i den aftale, der ligger til grund for adgangen til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Der bør således af aftalen fremgå vilkår om, hvordan parterne skal forholde sig i tilfælde af, at det er nødvendigt for en offentlig myndighed eller andre at flytte eller nedtage fysisk infrastruktur eller gadeinventar, hvorpå der er placeret trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Da der er tale om kontraktretlige forhold, vil en tvist herom skulle afgøres af domstolene.

Anmodning om adgang til fysisk infrastruktur og til gadeinventar forudsætter, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 3, at den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, eller at den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. At den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret skal være teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde indebærer, at den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret dels skal være radioteknisk egnet, dvs. at der ikke er specifikke omstændigheder vedrørende den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret, som gør det uegnet til at være vært for sådanne trådløse adgangspunkter, f.eks. at den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret er konstrueret, så radiosignaler ikke kan sendes eller modtages uhindret, og dels at der rent fysisk skal være plads på den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret til, at der kan opsættes et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde. At den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret skal være nødvendig for at forbinde et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde med et transportnet indebærer, at den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret skal være nødvendig for at nå fra den position, hvor det trådløse adgangspunkt opsættes hen til transportnettet. Der kunne f.eks. være tale om at føre kabling

fra det trådløse adgangspunkt gennem eller på en bygning hen til et sted, hvor der kan forbindes til transportnettet.

Med teledirektivets artikel 57, stk. 1, indføres en lempeligere adgang til at udrulle trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Det følger af teledirektivets artikel 57, stk. 1, at de kompetente myndigheder ikke uberettiget må begrænse udrulningen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Navnlig må de kompetente myndigheder ikke underkaste udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som er i overensstemmelse med de fysiske og tekniske karakteristika, som Europa-Kommissionen i medfør af teledirektivets artikel 57, stk. 2, er bemyndiget til at angive i gennemførelsesretsakter, forudgående individuelle tilladelser. I det omfang en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester skal have adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, på bygninger, konstruktioner, fysisk infrastruktur eller på steder af arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, som er beskyttede i henhold til dansk ret, eller som er nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed, så tillader teledirektivets artikel 57, stk. 1, afsnit 3, at de kompetente myndigheder i disse tilfælde kan kræve, at udbyderen har indhentet en forudgående tilladelse fra den relevante myndighed, såfremt en sådan tilladelse er nødvendig for at opsætte sådanne trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Der kan være bestemmelser i eksempelvis byggeloven, bygningsreglementet, planloven, naturbeskyttelsesloven, bygningsfredningsloven, museumsloven m.v., som varetager beskyttelsen af hensyn til arkitektoniske, historiske og naturmæssige værdier, eller hensynet til den offentlige sikkerhed, som tilsiger, at der skal gives en forudgående tilladelse til, at der må opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Dette sikrer, at der også i disse sager sker en afvejning af, hvilke løsninger der er hensigtsmæssige ud fra de almene arkitektoniske, historiske, plan- og naturbeskyttelseshensyn, der er styrende for opsætningen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og andre antennesystemer og udstyr i øvrigt. Omfattet af adgangen til at kræve forudgående tilladelse er f.eks. fredede bygninger og fortidsminder, fredede naturområder m.v. Placering af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på folkekirkens kirkebygninger eller på kirkebygninger for de anerkendte eller godkendte trossamfund forudsætter tillige de nødvendige tilladelser fra stiftsøvrigheden eller det pågældende trossamfund. Uanset om der skal en forudgående tilladelse til, vil adgangen altid skulle aftales med den offentlige myndighed, som kontrollerer den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret, og med andre, der kontrollerer gadeinventaret.

I forbindelse med adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar kan den adgangssøgende udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester ikke kræve, at der på den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret skal foretages ændringer eller tilpasninger, for at der kan blive plads til det trådløse adgangspunkt med lille rækkevidde.

Det er kun rimelige anmodninger om adgang, som en offentlig myndighed eller andre skal imødekomme. For en afklaring af, hvad der menes med rimelig anmodning, henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 2.

En anmodning om adgang skal indgives skriftligt til den offentlige myndighed, der kontrollerer den fysiske infrastruktur eller det gadeinventar, som der anmodes om adgang til, og til andre, der kontrollerer det gadeinventar, som der anmodes om adgang til. Kravet kan opfyldes ved fremsendelse af anmodningen digitalt f.eks. via e-mail eller via et elektronisk system, der kan håndtere sådanne anmodninger.

I anmodningen skal det angives, hvilken fysisk infrastruktur eller hvilket gadeinventar der anmodes om adgang til. Anmodes der kun om adgang til en afgrænset del af en fysisk infrastruktur eller gadeinventar, skal denne del angives i anmodningen.

Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 2, kan en offentlig myndighed og andre afvise ikke-rimelige anmodninger fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar. En anmodning må eksempelvis anses for rimelig, såfremt anmodningen ikke går videre end det, som er nødvendigt for at opfylde den adgangssøgende udbyders behov. Modsætningsvis vil en anmodning eksempelvis ikke være rimelig, såfremt anmodningen indsendes, uden at den adgangssøgende udbyder har et reelt behov for adgang, eller såfremt anmodningen har chikanøs karakter. En anmodning vil endvidere ikke være rimelig, såfremt anmodningen om adgang til en bestemt fysisk infrastruktur eller gadeinventar indgives, selvom det er tydeligt for den adgangssøgende udbyder, at den pågældende fysiske infrastruktur eller gadeinventar ikke er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, eller ikke er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. Det vil heller ikke være rimeligt, såfremt en udbyder kontinuerligt indgiver mange anmodninger om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, hvor en enkelt anmodning åbenlyst kunne have omfattet al den fysiske infrastruktur eller alt det gadeinventar, som der er behov for adgang til.

Såfremt den offentlige myndighed eller andre vurderer, at anmodningen ud fra en konkret vurdering ikke er rimelig og afviser anmodningen, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 2, kan den adgangssøgende udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester herefter indbringe sagen for Energistyrelsen, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a. Energistyrelsen kan i behandlingen af sagen træffe afgørelse om, hvorvidt anmodningen er rimelig, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 3. Det er endvidere muligt at indbringe sagen for domstolene efter retsplejelovens regler uden forudgående anvendelse af muligheden for at indbringe sagen for Energistyrelsen i medfør af mastelovens § 23 a.

Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 3, kan en offentlig myndighed give afslag på en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3, og på en anmodning om adgang til gadeinventar som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4, hvis den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, eller hvis den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret ikke er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 3, kan også andre give afslag på en anmodning om adgang til gadeinventar som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4, hvis gadeinventaret ikke er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, eller hvis gadeinventaret ikke er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet.

At den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret skal være teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde indebærer, at den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret dels skal være radioteknisk egnet, dvs. at der ikke er specifikke omstændigheder vedrørende den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret, som gør det uegnet til at være vært for trådløse

adgangspunkter med lille rækkevidde, f.eks. at den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret er konstrueret, så radiosignaler ikke kan sendes eller modtages uhindret, og dels at der rent fysisk skal være plads på den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret til, at der kan opsættes et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde. At den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret skal være nødvendig for at forbinde et trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde med et transportnet indebærer, at den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret skal være nødvendig for at nå fra den position, hvor det trådløse adgangspunkt opsættes hen til transportnettet. Der kunne f.eks. være tale om at føre kabling fra det trådløse adgangspunkt gennem eller på en bygning hen til et sted, hvor der kan forbindes til transportnettet.

Afslag skal meddeles skriftligt til den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der har indgivet anmodningen, senest to måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen. Det fremgår af teledirektivets artikel 57, stk. 4, at retten til adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, skal sikres ved at anvende de procedurer, der er vedtaget i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Det følger af artikel 3, stk. 4, i direktiv 2014/61/EU, at afslag på en anmodning skal meddeles inden for to måneder efter datoen for modtagelsen af den fuldstændige anmodning om adgang. Modsætningsvis følger det også heraf, at adgang til fysisk infrastruktur og til gadeinventar skal gives senest to måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Det er den offentlige myndighed eller andre, der skal vurdere, om den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, eller er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. Det kan ske i dialog med den adgangssøgende udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 4, fastslås det, at adgang til en offentlig myndigheds fysiske infrastruktur som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3, og gadeinventar som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4, og at adgang til andres gadeinventar som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4, gives på rimelige, gennemsigtige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, herunder i forhold til en eventuel prisfastsættelse, som led i en forhandling mellem den adgangsgivende offentlige myndighed eller andre og den adgangssøgende udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Offentlige myndigheder og andre kan indgå kommercielle aftaler med udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar. I praksis vil der skulle udarbejdes en aftale mellem parterne, som vil indeholde de nærmere vilkår og betingelser for adgangen. Hvad der er rimelige vilkår og betingelser for adgang afgøres på baggrund af en konkret vurdering af de omstændigheder, der gør sig gældende i situationen. Alt efter omstændighederne kan flere forhold påvirke betingelserne og prisfastsættelsen for adgang. I vurderingen af vilkårs rimelighed kan der lægges vægt på, hvilke vilkår der i almindelighed gælder i kommercielle aftaler om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar.

I forhold til offentlige myndigheder skal adgangen gives på markedsvilkår. Det følger af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a, stk. 1. Der er ikke tale om en eksakt pris, men den skal findes på baggrund af en konkret vurdering, hvor der skal tages udgangspunkt i objektive forhold

ved den fysiske infrastruktur og gadeinventar. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 a.

Herudover er offentlige myndigheder underlagt statsstøttereglerne og konkurrencelovgivningen. Statsstøttereglerne indebærer bl.a., at det er en forudsætning for, at der ikke er tale om statsstøtte, at en offentlig myndighed ikke må tage en lavere pris end den markedsbaserede pris. Statsstøtte er som udgangspunkt i strid med EU's regler for det indre marked, medmindre støtten kan tilrettelægges inden for rammerne af gruppefritagelsesforordningen, de minimis-forordningen eller i form af en støtteordning, der er anmeldt til og godkendt særskilt af Europa-Kommissionen, inden den gennemføres. Statsstøtte kræver endvidere en konkret hjemmel i dansk ret. Der eksisterer ikke aktuelt i dansk ret en hjemmel til, at offentlige myndigheder kan give statsstøtte til udbydere af elektroniske kommunikationsnet i form af en lav leje på arealer, hvor en sådan lav lejepris ikke svarer til markedsniveauet.

Konkurrencelovgivningen indebærer, at en offentlig myndighed, når myndigheden udøver økonomisk aktivitet, som har betydning for konkurrencen, skal undlade at tage urimeligt høje priser i tilfælde, hvor den offentlige myndighed har en dominerende stilling på markedet for den fysiske infrastruktur eller gadeinventar, som kan benyttes til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. Der henvises i den forbindelse til reglerne i konkurrencelovens § 11.

I forhold til andre, så er offentligt ejede selskaber og virksomheder, i det omfang selskabets eller virksomhedens aktivitet kan tilregnes staten, underlagt statsstøttereglerne i samme omfang som offentlige myndigheder. Herudover er andre ikke på samme måde som offentlige myndigheder underlagt statsstøttereglerne. Imidlertid er også andre, der udlejer arealer, omfattet af konkurrencelovgivningen. Det indebærer, at også andre skal undlade at tage urimeligt høje priser i tilfælde, hvor vedkommende har en dominerende stilling i forhold til den gadeinventar, der anmodes om adgang til. Der henvises i den forbindelse til reglerne i konkurrencelovens § 11.

Der er en række forhold, som kan have betydning for størrelsen af den samlede pris for adgang til en offentlig myndigheds fysiske infrastruktur og gadeinventar og for adgang til andres gadeinventar. Det kan f.eks. være, om den offentlige myndighed eller andre har alternative anvendelsesmuligheder, herunder udlejning til andre formål og erhverv, om der er alternativ fysisk infrastruktur eller gadeinventar, hvor det er muligt at placere trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og skabe den samme dækning, om der er begrænsninger i anvendelsesmulighederne af den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret som følge af opsætningen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, om der er vedligeholdelsesforpligtelser for den offentlige myndighed eller andre af den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret, om der er særlige forhold omkring sikkerhed, f.eks. krav om eskorte og overvågning af teknikere i forbindelse med vedligeholdelse, sikkerhedsgodkendelse af udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller af underleverandører i forbindelse med adgang til en fysisk infrastruktur og gadeinventar, tilknyttede serviceydelser, f.eks. døgnbemanding, m.v.

Herudover følger det af teledirektivets artikel 57, stk. 5, at udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, ikke må være underlagt afgifter eller gebyrer ud over administrationsgebyrer til dækning af de administrationsomkostninger, der måtte påløbe som led i administration og kontrol. Sådanne omkostninger, som offentlige myndigheder eller andre har til administration m.v., vil skulle

afspejles i den betaling, som vil kunne kræves for at give adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar.

Vilkårene i en aftale skal ses i sammenhæng med hinanden. Om en aftale samlet set er givet på rimelige vilkår, afhænger derfor af en samlet vurdering. Der er en indbyrdes indvirkning mellem de individuelle vilkår, herunder eksempelvis pris, varighed og vilkår for opsigelse af aftalen. Om et kort opsigelsesvarsel i en konkret aftale kan siges at være rimeligt, kan således eksempelvis afhænge af den varighed af aftalen, som den adgangssøgende udbyder ønsker, samt prisfastsættelsen m.v. En ændring af et vilkår i en aftale kan medføre ændringer af andre vilkår. Hvad der kan siges at være rimelige vilkår kan ikke fastlægges generelt, men må vurderes individuelt i den pågældende aftale.

Den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som får adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, får ikke ejerskab over nogen del af den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret, dvs. at adgangen ikke påvirker ejerforholdet til infrastrukturen eller gadeinventaret. At en udbyder får adgang indebærer, at udbyderen får en brugsret til den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret.

En offentlig myndighed og andre skal give udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der anmoder herom, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 1, adgang til sin fysiske infrastruktur eller sit gadeinventar senest to måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen, medmindre en anmodning afvises, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 2, eller afslås, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 3. Det følger af teledirektivets artikel 57, stk. 4, at de procedurer, der er vedtaget i henhold til direktiv 2014/61/EU, anvendes i forbindelse med den adgangsforpligtelse til fysisk infrastruktur og gadeinventar, som foreslås indført med bestemmelsen i mastelovens § 14 a. Tidsfristen på to måneder fra modtagelsen af anmodningen svarer til reglerne i gravelovens § 9 f, som implementerer artikel 3 direktiv 2014/61/EU.

En offentlig myndighed skal offentliggøre sine vilkår og betingelser for adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, som kontrolleres af den offentlige myndighed. En offentliggørelse kan ske ved f.eks. at angive vilkår og betingelser på myndighedens hjemmeside eller anden platform, som er egnet til offentliggørelse. I forbindelse med en offentlig myndigheds offentliggørelse af sine vilkår og betingelser skal myndigheden, når myndigheden udøver økonomisk aktivitet, som har betydning for konkurrencen, undgå at offentliggøre priser, da det kan være i strid med konkurrencelovens regler om forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler. En myndighed kan dog godt offentliggøre sine prissætningsmetoder og øvrige vilkår og betingelser. Der henvises i den forbindelse til reglerne i konkurrenceloven.

Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 5, foretages en afgrænsning af, hvilke aktører der kan få adgang til offentlige myndigheders fysiske infrastruktur og gadeinventar og adgang til andres gadeinventar. Det følger af bestemmelsen, at det er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der kan fremsætte en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar.

Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 6, skal adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar i henhold til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 1, gives, efterhånden som anmodninger herom modtages. Heri består der et princip om først-til-mølle. Dette

princip indebærer, at såfremt flere udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester anmoder om adgang til den samme fysiske infrastruktur eller det samme gadeinventar, og der ikke er tilstrækkelig kapacitet på den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret til at imødekomme behovet i alle anmodningerne, så skal adgang gives til den udbyder, hvis anmodning blev modtaget først. Hvis der modtages flere anmodninger samme dag, og der ikke er tilstrækkelig kapacitet på den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret til at imødekomme alle udbydernes behov, gives adgang efter lodtrækning.

Den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 7, medfører, at i det omfang der i anden lovgivning er fastsat særlige sikkerhedsforskrifter for den fysiske infrastruktur eller gadeinventar, som en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester anmoder om adgang til, så skal gennemførelsen af opsætningen af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde ske på de vilkår og med de begrænsninger, som følger af disse sikkerhedsforskrifter.

Den foreslåede bestemmelse medfører bl.a., at man f.eks. ved adgang til fysisk infrastruktur tilhørende Banedanmark skal følge de af Banedanmark fastsatte sikkerhedsforskrifter og retningslinjer for adgang til jernbaneinfrastruktur samt regler for adgang til og færdsel på de pågældende arealer.

Tilsvarende vil der ved adgang til fysisk infrastruktur tilhørende forsvaret, som ikke er offentligt tilgængeligt, være en række sikkerhedsmæssige hensyn, som gør, at der vil skulle indhentes en forudgående tilladelse og evt. gives adgang på særlige vilkår. Der gælder således en række sikkerhedsmæssige regler om bl.a. sikkerhedsafstand mellem forsvarets klassificerede systemer og udstyr og civilt udstyr.

I øvrigt bemærkes, at offentlige myndigheder, der behandler klassificerede informationer, i medfør af Justitsministeriets sikkerhedscirkulære § 41 skal sørge for, at udstyr til behandling af klassificerede informationer skal være installeret på en sådan måde, at informationerne ikke kompromitteres via direkte elektromagnetisk udstråling eller bortledning.

Den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 8, indebærer, at i det omfang der gælder særlige sikkerhedsforskrifter for den fysiske infrastruktur eller gadeinventar, som en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har fået adgang til at opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på, så varetages drift og vedligeholdelse af den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret og af de på infrastrukturen eller gadeinventaret placerede trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde af den offentlige myndighed eller andre, der kontrollerer den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret. Dette skal ske under respekt af de til enhver tid gældende sikkerhedsforskrifter. Bestemmelsen åbner mulighed for, at andet kan aftales parterne imellem.

Som udgangspunkt afholdes udgifter til drift og vedligeholdelse af den fysiske infrastruktur eller gadeinventar af den offentlige myndighed eller andre, der kontrollerer den fysiske infrastruktur eller gadeinventaret. Udgifter til drift og vedligeholdelse af de på den fysiske infrastruktur eller på gadeinventaret placerede trådløse adgangspunkter afholdes som udgangspunkt af den pågældende udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. En anden fordeling af udgifter til drift og vedligeholdelse kan aftales parterne imellem.

Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a sikres det, at den eksisterende fysiske infrastruktur og gadeinventar, der er placeret på offentlige myndigheders arealer, og at den

gadeinventar, der er placeret på offentlige og private arealer, kan udnyttes mere effektivt samtidig med, at det bidrager til at mindske de samfundsmæssige og miljømæssige påvirkninger, f.eks. potentiel forurening og trafikale gener, der er forbundet med etablering af ny infrastruktur.

Den foreslåede bestemmelse har væsentlig betydning for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenesters udrulning af f.eks. 5G-net i Danmark og kan være med til at løse de dæknings- og kapacitetsudfordringer i forhold til mange samtidige brugere, som der er med de eksisterende antennesystemer og teknologier.

Til nr. 13

Den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a er ny og implementerer teledirektivets artikel 57, stk. 4 og artikel 3, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Bestemmelsen i teledirektivet indebærer, at medlemsstaterne sikrer, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester har ret til at få adgang til fysisk infrastruktur, der kontrolleres af offentlige myndigheder, og som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne adgangspunkter med et transportnet. Bestemmelsen i direktiv 2014/61/EU indebærer, at tvister om adgang til infrastruktur skal afgøres inden for fire måneder.

Efter den gældende mastelovs § 2, stk. 1, skal ejere af master til radiokommunikationsformål imødekomme anmodninger fra andre om fælles udnyttelse af den pågældende mast, herunder i tilfælde hvor fælles udnyttelse kræver udbygning eller udskiftning af den pågældende mast, samt anmodninger om fælles udnyttelse af tilhørende bygninger m.v. Det følger af mastelovens § 2, stk. 4, at forpligtelsen ikke gælder, såfremt der foreligger tekniske hindringer for fælles udnyttelse. I medfør af mastelovens § 3, stk. 1, kan landzone- eller bygningsmyndigheden udstede påbud om at give adgang til fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål.

Efter den gældende mastelovs § 10, stk. 1, skal ejere af bygninger, konstruktioner og master, der ikke anvendes til radiokommunikationsformål, imødekomme anmodninger om adgang til opsætning af antennesystemer på den pågældende mast, bygning eller konstruktion. Det følger af mastelovens § 10, stk. 3, at forpligtelsen ikke gælder, hvis der foreligger tekniske hindringer for opsætning af antennesystemer. I medfør af mastelovens § 11, stk. 1, kan landzone- eller bygningsmyndigheden udstede påbud om at give adgang til opsætning af antennesystemer på master, bygninger og andre høje konstruktioner.

I sager, hvor der er tvist om betalingen for den aftalte eller påbudte adgang til fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål eller tvist om betalingen for den aftalte eller påbudte adgang til opsætning af antennesystemer på bygninger, konstruktioner og master, der ikke anvendes til radiokommunikation, skal ejeren af masten, bygningen, konstruktionen m.v. som minimum have fuld erstatning. I mangel af enighed herom afgøres erstatningsspørgsmålet af en voldgiftsret, hvor hver af parterne vælger en voldgiftsmand. Hvis der ikke kan opnås enighed mellem voldgiftsmændene, træffes afgørelsen ved kendelse afsagt af en opmand udpeget af præsidenten for vedkommende landsret, jf. mastelovens § 5 og § 12.

I sager efter mastelovens § 2, § 3, § 10 og § 11, hvor der er tvist om adgangen til udnyttelse af tredjemands arealer eller om betalingen herfor, og fælles udnyttelse derfor forudsætter

ekspropriation efter mastelovens § 15, skal landzone- eller bygningsmyndigheden, inden tilladelse gives eller påbud udstedes, forelægge sagen for Energistyrelsen med henblik på eventuel efterfølgende forelæggelse for ekspropriationskommissionen efter ekspropriationsproceduren i mastelovens § 15, jf. lovens mastelovens § 6 og § 13. I medfør af mastelovens § 15 kan Energistyrelsen tillade, at der iværksættes ekspropriation med henblik på at sikre adgang til udnyttelse af arealer, hvorpå der kan opsættes master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål, eller med henblik på opførelse af bygninger til udstyr til brug for master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål.

I medfør af mastelovens § 17 kan landzone- eller bygningsmyndigheden indhente en byggeteknisk udtalelse fra en byggesagkyndig, hvis det bestrides, at opsætning af antennesystemer konstruktionsteknisk er mulig. I medfør af mastelovens § 18 skal landzone- eller bygningsmyndigheden indhente en radioteknisk udtalelse fra Energistyrelsen, hvis det bestrides, at opsætning af antennesystemer radioteknisk er mulig.

Det følger af mastelovens § 22, at klager over landzonemyndighedens afgørelser efter mastelovens § 3 og § 11 skal indgives til Planklagenævnet. Planklagenævnet kan af parterne kræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sagerne. Planklagenævnet er ikke bundet af Energistirelsens udtalelse efter mastelovens § 18 og kan indhente yderligere radiotekniske oplysninger i sagen hos Energistyrelsen. Det følger af mastelovens § 23, at klager over bygningsmyndighedens afgørelser efter mastelovens § 3 og § 11 skal indgives til klima-, energi- og forsyningsministeren. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan af parterne kræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sagerne. Klima-, energi- og forsyningsministeren er ikke bundet af Energistirelsens udtalelse efter mastelovens § 18 og kan indhente yderligere radiotekniske oplysninger i sagen. Klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Det følger af mastelovens § 24, at klager over Energistirelsens afslag på tilladelse til, at der kan iværksættes ekspropriation efter mastelovens § 15, herunder klager over Energistirelsens sagsbehandling i forbindelse hermed, kan indbringes for Teleklagenævnet. Teleklagenævnet kan af parterne afkræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sager for nævnet.

Efter gravelovens § 9 f, stk. 1, skal en netoperatør imødekomme enhver rimelig anmodning om adgang til netoperatørens eksisterende passive fysiske infrastruktur fra en udbyder af elektroniske kommunikationsnet med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Det følger af gravelovens § 9 f, stk. 3, at en anmodning om adgang kan afslås ud fra objektive, gennemsigtige og forholdsmæssige kriterier, herunder den tekniske egnethed af den passive fysiske infrastruktur, tilgængelig plads i den passive fysiske infrastruktur m.v. Imødekommelse af, afvisning af eller afslag på en anmodning om adgang skal ske senest to måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Efter gravelovens § 9 j og k skal indehavere af brugsretten til et adgangspunkt eller indehavere af brugsretten til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur imødekomme enhver rimelig anmodning fra udbydere af offentlige højhastighedsnet til elektronisk kommunikation om adgang til adgangspunktet eller den eksisterende bygningsinterne fysiske infrastruktur. Imødekommelse af, afvisning af eller afslag på en anmodning om adgang skal ske senest to måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen.

Det følger af gravelovens § 9 m, at Energistyrelsen behandler sager efter gravelovens §§ 9 f, j og k. Sager kan indbringes for Energistyrelsen af den netoperatør, der har fremsat en anmodning, eller af den netoperatør, der har modtaget en anmodning om adgang. Efter gravelovens § 9 n kan Energistyrelsen træffe afgørelse om, at en netoperatør skal give adgang til sin eksisterende passive fysiske infrastruktur, jf. gravelovens § 9 f, og herunder fastsætte vilkår og betingelser, herunder pris, at indehaveren af brugsretten til et adgangspunkt eller til eksisterende bygningsintern fysisk infrastruktur skal give adgang til adgangspunktet eller den bygningsinterne fysiske infrastruktur, jf. gravelovens §§ 9 j og k, og herunder fastsætte eventuelle vilkår og betingelser, herunder eventuel pris. Energistyrelsen kan af sagens parter kræve enhver oplysning og ethvert materiale, som Energistyrelsen skønner relevant med henblik på behandling af sagen, jf. gravelovens § 9 o. Undlader en netoperatør at afgive oplysninger, som Energistyrelsen kan kræve, kan Energistyrelsen pålægge netoperatøren tvangsbøder. Det følger af gravelovens § 9 q, at Energistirelsens afgørelser efter gravelovens § 9 n ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

I forhold til statslige myndigheder vil departementet i et ministerium altid kunne føre tilsyn med en underliggende styrelse m.v. Det følger af den hierarkiske organisering af sådanne myndigheder og det over-/underordningsforhold, der i kraft heraf er mellem et ministerium og dets styrelser m.v. Herudover er statslige myndigheder underlagt Rigsrevisionens undersøgelseskompetence.

Det kommunale tilsyn varetages af Ankestyrelsen med Social- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed. Det kommunale tilsyn fører efter § 48 i lov om kommunernes styrelse tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Efter § 48 a i lov om kommunernes styrelse beslutter Ankestyrelsen selv, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag. Social- og Indenrigsministeriet er som led i det kommunale og regionale tilsyn ikke i almindelighed klageinstans over for Ankestyrelsen, men ministeriet kan af egen drift blandt andet efter § 53, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse tage spørgsmål om lovligheden af kommunale og regionale dispositioner eller undladelser, som Ankestyrelsen har udtalt sig om som tilsynsmyndighed, op til behandling, når ministeriet skønner, at sagen er af principiel eller generel betydning eller har alvorlig karakter. Tilsvarende gælder, hvis Ankestyrelsen har besluttet ikke at tage spørgsmål om lovligheden af kommunale og regionale dispositioner eller undladelser op til behandling. Ankestyrelsen er ikke klagemyndighed i forhold til bygningsmyndighedens afgørelser efter mastelovens § 3, stk. 1, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 1 og 2. Ved lov nr. 1711 af 27. december 2018 overgik opgaven som klagemyndighed for visse af bygningsmyndighedens afgørelser efter lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål m.v., der tidligere har været varetaget af Statsforvaltningen, til klima-, energi-, forsyningsministeren.

Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a kan Energistyrelsen behandle sager vedrørende udbydere af elektroniske kommunikationsnets adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, som kontrolleres af offentlige myndigheder, og adgang til gadeinventar, der kontrolleres af andre, i henhold til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 1.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* kan Energistyrelsen behandle sager vedrørende en offentlig myndigheds eller andres afvisning eller afslag på en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af en offentlig myndighed, og om adgang til gadeinventar, der kontrolleres af andre, jf. de foreslåede bestemmelser i mastelovens § 14 a, stk. 2 og 3, og sager hvor en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af en offentlig myndighed, og om adgang til gadeinventar, der kontrolleres af andre,

ikke er imødekommet inden for to måneder efter datoen for modtagelsen af anmodningen, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 1, jf. § 14 a, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at der findes et organ, som kan behandle tvister mellem en offentlig myndighed eller andre og en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, der kontrolleres af en offentlig myndighed, eller gadeinventar, der kontrolleres af andre, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 1.

Energistyrelsens uafhængighed er sikret i den gældende mastelovs § 19 c, hvorefter Energistyrelsen skal være retligt adskilt og funktionelt uafhængige af udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, og i den gældende mastelovs § 20, stk. 1, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren ikke kan give Energistyrelsen tjenestebefaling om styrelsens varetagelse af myndighedsopgaver vedrørende konkrete sager, om behandling og afgørelse af enkeltsager, om Energistyrelsens udstedelse af administrative forskrifter på områder, hvor styrelsen er bemyndiget hertil, eller om Energistyrelsens øvrige tilsynsaktiviteter med henblik på at sikre overholdelse af denne lov og administrative forskrifter udstedt i medfør heraf.

I sin behandling af sager, der indbringes for styrelsen i medfør af den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 1, kan det være nødvendigt, at styrelsen tager hensyn til forhold på andre ministerområder, herunder eksempelvis planlovgivning, lokalplaner m.v. Styrelsen vil i disse tilfælde indhente oplysninger hos og rådføre sig med de relevante myndigheder.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk.* 2 kan en sag indbringes for Energistyrelsen af den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der har fremsat en anmodning i henhold til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 1, eller af den offentlige myndighed eller andre, der har modtaget en anmodning i henhold til samme bestemmelse. Herved er muligheden for at indbringe en sag afgrænset til kun at være for den udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som har fremsat en anmodning, og den offentlige myndighed eller andre, der har modtaget en anmodning, og som dermed er tillagt en ret eller pligt i relation til den foreslåede § 14 a i den konkrete situation. Det vil ikke være muligt for en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller en offentlig myndighed eller andre, der ikke har nogen direkte tilknytning til den konkrete anmodning, at indgive en klage vedrørende en anden udbyders anmodning. En afledt interesse i forhold til en fremsat anmodning kan således ikke berettige en indbringelse af en sag for Energistyrelsen.

Med offentlige myndigheder menes almindelige offentlige forvaltningsmyndigheder, herunder kommuner, regioner og statslige myndigheder, herunder styrelser og direktorater, som kontrollerer fysisk infrastruktur som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3, eller gadeinventar som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4.

Med andre menes eksempelvis private fysiske personer eller private juridiske personer, herunder eksempelvis andelsboligforeninger, grundejerforeninger, almene boliger, der administreres af en almen boligorganisation m.v., fonde og virksomheder m.v., offentligt ejede selskaber og virksomheder, herunder forsyningsvirksomheder, m.v., som kontrollerer gadeinventar som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 4. Der er således tale om andre end offentlige myndigheder.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* kan Energistyrelsen træffe afgørelse i sager, der indbringes for styrelsen, jf. de foreslåede bestemmelser i mastelovens § 23 a, stk. 1 og 2. Indholdet af afgørelserne i den foreslåede bestemmelse modsvarer de sagstyper, som kan indbringes for styrelsen, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 1. Energistyrelsen skal i tilknytning til sagsbehandlingen vurdere, om den pågældende anmodning om adgang i den indbragte sag er rimelig, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 1. Såfremt anmodningen ikke vurderes at være rimelig, træffer Energistyrelsen afgørelse om at opretholde en afvisning, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 2, eller et afslag, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 3.

Med den foreslåede bestemmelse kan Energistyrelsen træffe afgørelse om, at en offentlig myndigheds eller andres afvisning, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 2, eller afslag, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 3, er berettiget. Energistyrelsen kan endvidere træffe afgørelse om, at en offentlig myndighed skal give adgang til sin fysiske infrastruktur eller sit gadeinventar, og at andre skal give adgang til sit gadeinventar, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 1, herunder fastsætte vilkår og betingelser for adgangen i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 4. Energistyrelsen kan endvidere træffe afgørelse om, at en offentlig myndigheds eller andres afvisning, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 2, eller afslag, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 3, på en anmodning om adgang til fysisk infrastruktur eller gadeinventar, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, stk. 1, ikke er berettiget.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* gives Energistyrelsen hjemmel til at kunne kræve alle oplysninger og alt materiale, som styrelsen skønner nødvendigt og relevant i forbindelse med styrelsens behandling af sager efter den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 1, og med henblik på at styrelsen kan træffe afgørelse i sager, der indbringes for styrelsen, og herunder fastsætte vilkår og betingelser efter den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 3. Oplysningspligten, som indføres med den foreslåede bestemmelse, omfatter således udelukkende sagsbehandling i relation til konkrete sager, der er blevet rejst af en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller af en offentlig myndighed eller andre i henhold til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 1. Det gør, at Energistyrelsen kan træffe afgørelse i konkrete sager, som er indbragt for styrelsen i medfør af den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 1, på et tilstrækkeligt oplyst grundlag. Manglende overholdelse af oplysningspligten kan straffes med bøde i medfør af den foreslåede ændring i mastelovens § 25, stk. 1, nr. 2.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 5* gives klima-, energi- og forsyningsministeren hjemmel til at fastsætte regler om Energistyrelsens behandling af sager. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil eksempelvis kunne fastsætte regler for Energistyrelsens sagsbehandling, regler for frister i forbindelse med Energistyrelsens behandling af sager, regler for hvilke afgørelser Energistyrelsen kan træffe, regler om oplysningspligt og pligt til indsendelse af materiale til brug for styrelsens behandling af sager m.v. I den forbindelse bemærkes, at det følger af teledirektivet, at adgangspligten i artikel 57, stk. 4, sikres ved at anvende de procedurer, der er vedtaget i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil eksempelvis kunne fastsætte regler for Energistyrelsens sagsbehandling af sager, der måtte blive indbragt for styrelsen.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil eksempelvis også kunne fastsætte, hvilke afgørelser og reaktionsmuligheder der vil blive tillagt Energistyrelsen i forbindelse med styrelsens behandling af sager, der måtte blive indbragt for styrelsen. I den forbindelse bemærkes, at Energistyrelsen i medfør af den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 3, allerede er bemyndiget til at kunne træffe en række afgørelser. De regler for afgørelser, som ministeren bemyndiges til at fastsætte, vil være sådanne afgørelser, som afviger fra eller har en anden karakter end de afgørelser, som Energistyrelsen kan træffe i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 23 a, stk. 3.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil eksempelvis også kunne fastsætte, hvilke frister der skal gælde for styrelsens behandling af sager, herunder regler for inden for hvilken frist Energistyrelsen skal træffe afgørelse. Det følger af artikel 3, stk. 5, i direktiv 2014/61/EU, at det nationale tvistbilæggelsesorgan bilægger tvisten så hurtigt som muligt og under alle omstændigheder inden for fire måneder efter datoen for modtagelsen af den fuldstændige anmodning, bortset fra under ekstraordinære omstændigheder. I den forbindelse bemærkes, at tidsfristerne vil blive fastsat inden for rammerne af direktiv 2014/61/EU.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil eksempelvis også kunne fastsætte regler om pligter for offentlige myndigheder og for andre til at give Energistyrelsen andre oplysninger og andet materiale, som styrelsen skønner relevant for behandlingen af en sag end sådanne oplysninger og materiale, som Energistyrelsen kan kræve i medfør af den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 4. Ministeren vil eksempelvis også kunne fastsætte, hvilke oplysninger og hvilket materiale Energistyrelsen kan anmode om i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 23 a, stk. 4. Ministeren vil også kunne fastsætte regler om udstedelse af påbud for manglende efterkommelse af styrelsens anmodninger om oplysninger og materiale.

Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a vil Energistyrelsen kunne behandle og træffe afgørelse i sager om adgang til offentlige myndigheders fysiske infrastruktur og gadeinventar og om adgang til andres gadeinventar, som indbringes for styrelsen af en offentlig myndighed eller andre eller af en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Når der indføres en adgangsplicht, skal der være et organ, som kan sikre overholdelse af forpligtelsen på hurtig og effektiv vis.

Energistyrelsen er i sin opgavevaretagelse retligt adskilt fra og funktionelt uafhængig af udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, jf. mastelovens § 19 c, ligesom klima-, energi- og forsyningsministeren ikke kan give Energistyrelsen tjenestebefaling om styrelsens varetagelse af myndighedsopgaver vedrørende konkrete sager, om behandling og afgørelse af enkeltsager, om Energistyrelsens udstedelse af administrative forskrifter på områder, hvor styrelsen er bemyndiget hertil, eller om Energistyrelsens øvrige tilsynsaktiviteter med henblik på at sikre overholdelse af denne lov og administrative forskrifter udstedt i medfør heraf, jf. mastelovens § 20.

Til nr. 14

Den foreslåede ændring af § 24, stk. 1, implementerer teledirektivets artikel 31.

Det følger af den gældende bestemmelse i mastelovens § 24, stk. 1, at klager over Energistyrelsens afslag efter mastelovens § 15, stk. 1, herunder klager over Energistyrelsens sagsbehandling i forbindelse hermed, kan indbringes for Teleklagenævnet. Efter den gældende bestemmelse i

mastelovens § 15, stk. 1, kan Energistyrelsen give tilladelse til, at der kan iværksættes ekspropriation vedrørende fast ejendom med henblik på at sikre adgang til udnyttelse af arealer, hvorpå der kan opsættes master eller antennesystemer til radiokommunikationsformål.

Det følger af gravelovens § 9, at Energistyrelsens afgørelse efter gravelovens § 1, stk. 1, kan indbringes for Teleklagenævnet. Efter gravelovens § 1, stk. 1, kan Energistyrelsen tillade, at der iværksættes ekspropriation vedrørende fast ejendom med henblik på nedgravning af kabler og opsætning af tilhørende faciliteter til brug for elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der indgår i offentlige elektroniske kommunikationsnet.

Det følger af gravelovens § 9 p, at Energistyrelsens afgørelser efter gravelovens § 9 n ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Efter gravelovens § 9 n kan Energistyrelsen bl.a. træffe afgørelse i sager vedrørende adgang til eksisterende passiv fysisk infrastruktur og vedrørende adgang til oplysninger om og adgang til anlægsopmåling af eksisterende passiv fysisk infrastruktur i sager, der indbringes for styrelsen i medfør af gravelovens § 9 m.

Den foreslåede ændring i mastelovens § 24, stk. 1, indebærer, at Energistyrelsens afgørelser efter den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 3, kan indbringes for Teleklagenævnet.

Den foreslåede ændring skal sikre, at en uafhængig klageinstans kan behandle klager over Energistyrelsens afgørelser, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 3.

Teleklagenævnet er nedsat af erhvervsministeren i medfør af telelovens § 68.

I medfør af § 1 i bekendtgørelse om Teleklagenævnets virksomhed træffer Teleklagenævnet endelig administrativ afgørelse i sager, som ved lov eller regler udstedt i medfør heraf er henlagt til nævnet. Teleklagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, men kan indbringes for domstolene senest 8 uger efter, at Teleklagenævnets afgørelse er meddelt den pågældende, jf. telelovens § 71.

Teleklagenævnets behandling af sager udøves i overensstemmelse med reglerne herom i bekendtgørelse om Teleklagenævnets virksomhed og reglerne for nævnets virksomhed i kapitel 26 i teleloven.

Det er et krav i teledirektivets artikel 31, at der nationalt findes effektive mekanismer, hvorefter en kompetent myndigheds afgørelser kan påklages til en klageinstans, som er uafhængig af de involverede parter og af indblanding udefra eller politisk pres, der kan forhindre en uafhængig vurdering af sager, som den skal behandle. Den uafhængige klageinstans skal være effektiv. På den baggrund foreslås det, at Teleklagenævnet får henlagt kompetencen til at træffe endelig administrativ afgørelse i sager, som Energistyrelsen træffer afgørelser i, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 3.

Med den foreslåede ændring sikres det, at Teleklagenævnet som uafhængig klageinstans kan træffe endelig administrativ afgørelse i sager om adgang til fysisk infrastruktur og gadeinventar, som kontrolleres af offentlige myndigheder, og adgang til gadeinventar, som kontrolleres af andre, i henhold til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a.

Til nr. 15

Den foreslåede ændring af mastelovens § 24, stk. 4, er ikke udtryk for direktivimplementering.

Efter den gældende bestemmelse i mastelovens § 24, stk. 4, kan klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med henholdsvis social- og indenrigsministeren, transportministeren, erhvervsministeren eller forsvarsministeren fastsætte regler om, at landzone- og bygningsmyndighedernes, taksationskommissionernes, ekspropriationskommissionernes, Planklagenævnets og klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser truffet i henhold til forskrifter udstedt i medfør af mastelovens § 1 a, stk. 4-7, ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Med den foreslåede ændring i mastelovens § 24, stk. 4, kan klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med henholdsvis transportministeren, erhvervsministeren eller forsvarsministeren fastsætte regler om, at landzone- og bygningsmyndighedernes, taksationskommissionernes, ekspropriationskommissionernes, Planklagenævnets og klima-, energi- og forsyningsministerens afgørelser truffet i henhold til forskrifter udstedt i medfør af mastelovens § 1 a, stk. 4-7, ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Med den foreslåede ændring vil klima-, energi- og forsyningsministerens fastsættelse af sådanne regler ikke længere være afhængig af en forhandling med social- og indenrigsministeren.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at lovens benævnelse af statsforvaltningerne blev ændret til energi-, forsynings- og klimaministeren ved lov nr. 1711 af 27. december 2018. Baggrunden herfor er, at opgaven som klagemyndighed for visse af bygningsmyndighedens afgørelser efter masteloven, der tidligere har været varetaget af Statsforvaltningen, er overgået til Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet. Ved kongelig resolution af 27. juni 2019 er betegnelsen Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet ændret til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Bestemmelsens anvendelse af formuleringen social- og indenrigsministeren blev ikke taget ud af loven i forbindelse med ændringen af kompetencefordelingen mellem statsforvaltningen og klima-, energi- og forsyningsministeren ved lov nr. 1711 af 27. december 2018. Dette gøres derfor med den foreslåede ændring.

Til nr. 16

Den foreslåede indsættelse af et nyt kapitel 6 b og en ny § 24 b i masteloven er ikke udtryk for direktivimplementering.

Europa-Kommissionen bemyndiges i teledirektivets artikel 57, stk. 2, til at vedtage gennemførelsesretsakter vedr. trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2.

Det drejer sig om gennemførelsesretsakter med angivelse af fysiske og tekniske karakteristika såsom maksimumstørrelse, vægt, og hvis det er relevant, udstrålingseffekt for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, som skal være omfattet af den lempeligere adgang til at opsætte sådanne trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som indføres med direktivets artikel 57, stk. 1, og af de regler om adgang til offentlige myndigheders fysiske infrastruktur og gadeinventar og de regler om adgang til andres

gadeinventar, som indføres med direktivets artikel 57, stk. 4, der implementeres i den foreslåede § 14 a i masteloven.

Disse gennemførelsesretsakter kan efter Europa-Kommissionens hidtidige tilkendegivelser blive vedtaget i form af gennemførelsesforordninger, der på samme måde som forordninger gælder umiddelbart i medlemslandene og har forrang for national ret. Der gælder ligeledes i dag andre forordninger på området for elektronisk kommunikation.

Der findes ikke en tilsvarende bestemmelse i den gældende mastelov.

Der findes dog bestemmelser om anvendelse af forordninger i § 80 i teleloven og i § 46 i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold. Disse bestemmelser indeholder bemyndigelser til henholdsvis erhvervsministeren og klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler, der er nødvendige for at anvende forordninger. Der kan i medfør af disse bemyndigelser f.eks. fastsættes regler om tilsyn med overholdelse af forordninger, håndhævelse af forordninger, herunder administrativ gennemtvungelse ved hjælp af tvangsbøder, og sanktioner for manglende overholdelse af forordninger eller manglende efterlevelse af afgørelser truffet i medfør af forordninger.

Det foreslås i et nyt *kapitel 6 b* og en ny *§ 24 b* i masteloven at bemyndige klima-, energi- og forsyningsministeren til at fastsætte regler, som måtte være nødvendige for at anvende forordninger udstedt af Den Europæiske Union vedrørende forhold omfattet af masteloven, herunder regler om håndhævelse i form af forbud, påbud og tvangsbøder samt om sanktioner i form af bødestraf for manglende overholdelse af forordninger eller manglende efterlevelse af afgørelser truffet i medfør af forordninger.

EU-retsakter i form af forordninger og gennemførelsesforordninger gælder som ovenfor nævnt umiddelbart og skal ikke implementeres i dansk ret. Men der kan være behov for at fastsætte danske bestemmelser, som er nødvendige for at anvende EU-retsakterne. Der kan f.eks. være tale om kompetencebestemmelser samt regler om tilsyn og håndhævelse. I forhold til den kompetence, som Europa-Kommissionen er givet i teledirektivets artikel 57, stk. 2, til i gennemførelsesretsakter at angive tekniske og fysiske karakteristika for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, så vides det ikke, hvad sådanne fremtidige gennemførelsesretsakter vil indeholde.

Med den foreslåede bestemmelse bliver det muligt for klima-, energi- og forsyningsministeren at fastsætte regler, som måtte være nødvendige for at anvende forordninger vedr. forhold omfattet af loven.

Med den foreslåede bestemmelse bringes loven på linje med de tilsvarende bestemmelser i teleloven og lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold. Det vil herefter være muligt at fastsætte relevante regler i bekendtgørelsesform, som måtte være nødvendige for at anvende forordninger.

Lignende bemyndigelse foreslås i medfør af dette lovforslag indsat i lov om radiofrekvenser.

Forordninger gælder ifølge EUF-Traktatens artikel 288 umiddelbart i medlemsstaterne og må som udgangspunkt ikke gennemføres i dansk ret. Hvis det af praktiske grunde er hensigtsmæssigt, kan bestemmelser i en forordning gengives i de danske regler. I sådanne tilfælde vil det af en note til

bekendtgørelsens titel fremgå, at bestemmelserne stammer fra en forordning, og at gengivelsen alene er begrundet i praktiske hensyn.

Til nr. 17

Den foreslåede ændring af mastelovens § 25, stk. 1, nr. 2, er ikke udtryk for direktivimplementering.

Det følger af den gældende mastelovs § 22, stk. 1, at klager over landzonemyndighedens afgørelser efter mastelovens § 3, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 1 og 2, skal indgives til Planklagenævnet. Af stk. 2 følger det, at Planklagenævnet af parterne kan kræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sagerne.

Det følger af den gældende mastelovs § 23, stk. 1, at klager over bygningsmyndighedens afgørelser efter mastelovens § 3, stk. 1 og 2, § 8, stk. 1, og § 11, stk. 1 og 2, skal indgives til klima-, energi- og forsyningsministeren. Af stk. 2 følger det, at klima-, energi- og forsyningsministeren af parterne kan kræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sagerne.

Det følger af den gældende mastelovs § 24, stk. 1, at klager over Energistyrelsens afslag efter mastelovens § 15, stk. 1, herunder klager over Energistyrelsens sagsbehandling i forbindelse hermed, kan indbringes for Teleklagenævnet. Af stk. 6 følger det, at Teleklagenævnet af parterne kan afkræve alle relevante oplysninger, som skønnes nødvendige med henblik på behandling af sager for nævnet.

Det følger af den gældende mastelovs § 25, stk. 1, nr. 2, at den der ikke afgiver oplysninger i medfør af mastelovens § 22, stk. 2, § 23, stk. 2, og § 24, stk. 6, straffes med bøde.

Med den foreslåede ændring i mastelovens § 25, *stk. 1, nr. 2*, bliver det muligt med bøde at straffe udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, offentlige myndigheder og andre for manglende overholdelse af oplysningspligten, som foreslås indført med mastelovens § 23 a, stk. 4.

Med den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 23 a, stk. 4, kan Energistyrelsen som klageinstans for sager i medfør af den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 14 a, jf. § 23 a, stk. 1, af sagens parter kræve enhver oplysning og ethvert materiale, som styrelsen skønner relevant med henblik på behandling af sagen.

Når der med lovforslaget indføres en oplysningspligt, må der nødvendigvis også indføres en mulighed for bødestraf for manglende overholdelse af oplysningspligten. Manglende overholdelse af de gældende oplysningspligter i loven er i forvejen sanktioneret med bødestraf.

Hvis en udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller en offentlig myndighed eller andre ikke efterkommer en anmodning fra Energistyrelsen om oplysninger og materiale til brug for styrelsens sagsbehandling, så kan parterne straffes med bøde.

Til § 4

Til nr. 1

Den foreslåede ændring af *titlen* i lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 664 af 10. juli 2003, som ændret ved § 28 i lov nr. 1231 af 18. december 2012 implementerer (dele af) teledirektivets artikel 113 om interoperabilitet for udstyr til bilradiomodtagere og forbrugerudstyr til radiomodtagere og forbrugerudstyr til digitalt tv. teledirektivets artikel 113 erstatter forsyningspligtdirektivets artikel 24.

Den gældende lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 664 af 10. juli 2003, som ændret ved § 28 i lov nr. 1231 af 18. december 2012, indeholder ikke i dag bestemmelser vedrørende interoperabilitet for udstyr til bilradiomodtagere.

Den foreslåede bestemmelse, vil medføre en ændring af lovens titel, således at der i lovens titel efter »tv-signaler« indsættes »og interoperabilitet for digital jordbaseret radiotransmission«. Lovens titel vil derefter afspejle det nye indhold af loven, hvorved producenter og importører af køretøjer af klasse M vil skulle sikre, at bilradiomodtagere, der er indbygget i nye køretøjer i klasse M, består af en modtager, som skal kunne modtage og gengive som minimum radiotjenester som udsendes via digital jordbaseret radiotransmission.

Den foreslåede bestemmelse om at ændre lovens titel skyldes, at det tydeligt bør fremgå, at loven fremover også vil omfatte interoperabilitet for digital jordbaseret radiotransmission, og dermed det nye indhold af loven.

Til nr. 2

Af den gældende fodnote til lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 664 af 10. juli 2003, fremgår, at loven gennemfører dele af Europa Parlamentets og Rådets Direktiv 95/47/EF, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF af 7. marts 2002 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (adgangsdirektivet) og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet).

I medfør af artikel 26 i rammedirektivet ophævedes direktiv 95/47/EF og i medfør af artikel 125 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/1972/EU af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning) (herefter teledirektivet) ophæves adgangsdirektivet og rammedirektivet med virkning fra den 21. december 2020. Teledirektivet erstatter således bl.a. rammedirektivet og adgangsdirektivet.

Fodnoten til lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. titel foreslås derfor affattet, så der henvises til teledirektivet i stedet.

Til nr. 3

Den foreslåede ændring, af § 1 i lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. giver mulighed for at implementere dele af teledirektivets artikel 113, stk. 1, om interoperabilitet for udstyr til bilradiomodtagere og forbrugerudstyr til radiomodtagere og forbrugerudstyr til digitalt tv. Teledirektivets artikel 113 erstatter forsyningspligtdirektivets artikel 24.

Bestemmelsen om interoperabilitet for bilradiomodtagere er ny i teledirektivet. Det følger af artikel 113, stk. 1, og punkt 3 i bilag XI, at medlemsstaterne skal sikre, at alle bilradiomodtagere, der er indbygget i nye køretøjer i klasse M, som er gjort tilgængeligt på markedet til salg eller udleje i EU fra og med den 21. december 2020 skal kunne modtage og gengive som minimum radiotjenester som udsendes via digital jordbaseret radiotransmission. Det angives videre, at radiomodtagere, som er i overensstemmelse med harmoniserede standarder, hvis referencer er offentliggjort i EU-Tidende, eller med dele heraf, skal anses for at opfylde kravet, der er omfattet af disse standarder eller dele af deraf. I Danmark er digitale radiomodtagere ikke sædvanligt forekommende i personbiler.

Den foreslåede bestemmelse, om tilføjelse af et nummer i § 1, nr. 4, i lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. vil medføre, at Energistyrelsen vil skulle fastsætte nærmere regler, der vil forpligte producenter og importører af biler i klasse M til at skulle sikre, at indbyggede radiomodtagere i nye biler i klasse M er interoperable og i stand til at modtage og gengive som minimum radiotjenester udsendt via digital jordbaseret radiotransmission.

Som udgangspunkt vil kravet skulle gælde producenter og importører af køretøjer.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke medføre et krav til køretøjer, men krav til radiomodtagere i køretøjer. Der vil ydermere ikke være tale om et typegodkendelseskrav, idet det ikke er et krav, at køretøjet skal have en radio, så hvis der eksisterer en typegodkendelse, er adgangen til markedet sikret. Hermed kan en COC-attest udstedes og køretøjet kan registreres og ibrugtages.

Køretøjer i klasse M omfatter køretøjer (personbiler) med mindst fire hjul, der er beregnet til at transportere passagerer, jf. bilag 1 i bekendtgørelse nr. 1050 af 17. oktober 2019 om detailforskrifter for køretøjers indretning og udstyr. Definitionen af personbiler (M1, M2 og M3) svarer til definitionen i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2018/858 af 30. maj 2018.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kravet til radiomodtageren i bilen alene vil skulle gælde for nye køretøjer, der er gjort tilgængelig på markedet til salg eller leje i EU fra den 21. december 2020.

Kravet om, at køretøjet skal være gjort tilgængelig på markedet til salg eller leje i EU fra den 21. december 2020, forventes at blive fortolket således, at kravet til bilradiomodtagere alene vil skulle gælde for køretøjer, der er produceret fra den 21. december 2020. Dette vil kunne aflæses på køretøjets COC-attest (Certificate of Conformity), som er en producenterklæring om, at køretøjet overholder den givne godkendte type og dermed i overensstemmelse med typegodkendelsen og Europa-Kommissionens standarder. Denne fortolkning vil give producenter og importører af køretøjer længst mulig frist for efterlevelse af det tidsmæssige krav. Samtidig vil der kunne undgå en overgangsproblematik for køretøjer, der er produceret den 20. december 2020. Køretøjer, der vil være produceret fra den 21. december 2020, forventes alle at have indbygget DAB-radiomodtager fra producenten på grund af kravets omfang.

Et køretøj kan ikke tages i anvendelse, registreres eller ibrugtages uden gyldig overensstemmelsesattest (COC-attest). Det vil indebære, at en COC-attest i praksis vil kunne foreligge, før et køretøj gøres tilgængeligt på markedet.

Køretøjer, der i kraft af udstedelse af en COC-attest senest den 20. december 2020 er gjort tilgængelige på markedet til salg eller leje, vil således kunne registreres og tages i brug efter den 21. december 2020, uanset kravene til indbygget radiomodtager.

Da kravet til bilradiomodtagere alene vil skulle gælde for køretøjer, der er gjort tilgængelig på markedet til salg eller leje i EU fra den 21. december 2020, vil det indebære, at kravet til bilradiomodtagere alene vil skulle gælde for køretøjer, hvortil der foreligger et tilbud eller en aftale (skriftlig eller mundtlig) mellem to eller flere juridiske eller fysiske personer om overførslen af ejerskab, besiddelse eller anden rettighed i forbindelse med køretøjet efter afslutningen af produktionsfasen, eller hvor COC-attesten er udstedt fra den 21. december 2020.

Betegnelsen interoperabilitet vil i denne sammenhæng betyde, at bilradiomodtagere vil skulle bestå af en modtager, som kan modtage og gengive som minimum radiotjenester udsendt via digital jordbaseret radiotransmission. Modtagere, som er i overensstemmelse med harmoniserede standarder, hvis referencer er offentliggjort i EU-Tidende, eller med dele heraf, vil skulle anses for at opfylde kravet, der er omfattet af disse standarder eller dele heraf. Dette vil indebære, at kravet til modtagere vil være opfyldt, hvis der f.eks. er tale om en DAB+-modtager eller en anden modtager, der er i overensstemmelse med en harmoniseret standard, som er offentliggjort i EU-Tidende.

Den foreslåede bestemmelse vil dog ikke udelukke, at bilradiomodtagere i nye køretøjer i klasse M er i stand til at modtage og gengive radiotjenester, der udsendes via analog jordbaseret radiotransmission.

Den foreslåede bestemmelse i § 1, nr. 4, i lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v., vil endvidere indebære, at Energistyrelsen ved en konstatering af overtrædelser af regler fastsat i medfør af lovforslagets § 5, nr. 3, vil kunne give påbud om at bringe forholdene i orden, jf. den gældende bestemmelse i § 2, stk. 2, i lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. Et påbud vil kunne indeholde et krav om at gøre bilradiomodtageren lovlig. Såfremt Energistyrelsen giver påbud, vil der skulle gives tilstrækkeligt med tid til at bringe forholdene i overensstemmelse med påbuddet.

Såfremt et påbud ikke efterkommes, vil den pågældende producent eller importør af nye biler i klasse M kunne straffes med bøde i henhold til den gældende § 5 i lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v.

Den gældende bestemmelse i § 3 i lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. vil ikke skulle gælde for køretøjer i klasse M. I henhold til denne bestemmelse kan klima-, energi-, og forsyningsministeren ikke give Energistyrelsen tjenestebefaling om styrelsens varetagelse af myndighedsopgaver vedrørende konkrete sager, om behandling og afgørelse af enkeltsager, om Energistytrelsens udstedelse af administrative forskrifter på områder, hvor styrelsen er bemyndiget hertil, eller om Energistytrelsens øvrige tilsynsaktiviteter med henblik på at sikre overholdelse af denne lov og administrative forskrifter udstedt i medfør heraf.

Den gældende bestemmelse i § 4 i lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. vil ikke på nuværende tidspunkt skulle gælde for bilradiomodtagere. I henhold til denne bestemmelse kan klima-, energi-, og forsyningsministeren fastsætte nærmere regler om gebyrer i forbindelse med tilsyn og kontrol med overholdelse af loven og de i medfør heraf fastsatte regler.

Fastsættelsen af de nærmere regler om pligten for producenter og importører af biler i klasse M til at sikre, at indbyggede bilradiomodtagere i nye biler i klasse M er interoperable og i stand til at modtage og gengive radiotjenester udsendt via digital jordbaseret radiotransmission forventes at skulle ske ved en ændring af bekendtgørelse nr. 393 af 2. maj 2011 om digitale radio- og tv-tjenester m.v.

Den foreslåede bestemmelse i § 1, nr. 4, i lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v. om at fastsætte nærmere regler om pligten for producenter og importører af biler i klasse M til at skulle sikre, at indbyggede radiomodtagere i nye biler i klasse M er interoperable og i stand til at modtage og gengive som minimum radiotjenester udsendt via digital jordbaseret radiotransmission, skyldes, at slutbrugerne skal kunne stole på, at alt udstyr, der sælges til modtagelse af radio i nye køretøjer i klasse M, er indbyrdes kompatibelt, og at sådant udstyr overholder et minimum af harmoniserede standarder.

Den foreslåede bestemmelse i § 1, nr. 4, i lov om standarder for transmission af tv-signaler m.v., og indførelsen af kravet om interoperabilitet med DAB+ standarden eller en anden harmoniseret standard, som er offentliggjort i EU-Tidende, vurderes ikke at medføre væsentlige økonomiske konsekvenser, herunder omstillingsomkostninger. De Danske Bilimportører vurderer, at de løbende omkostninger vil blive fordelt på markedet afhængig af udbud og efterspørgsel. Det er usikkert, hvorvidt identiske bilmodeller vil blive udbudt båd med og uden indbygget radio, og hvilken prisdifference, der kan blive tale om. For så vidt køretøjer, der kun udbydes med indbygget DAB-radio, vil det heller ikke være muligt at vurdere prisen herfor sammenlignet med situationen før indførelsen af krav til indbyggede bilradiomodtagere.

Foreningen De Danske Bilimportører gennemførte primo 2018 en medlemsundersøgelse i forhold til udbredelsen af DAB+ i nyregistrerede biler. Undersøgelsen dækkede 77 pct. af nyregistrerede biler i 2018. Resultaterne varierer meget fra mærke til mærke, hvor en betydelig andel i 2018 havde DAB+ som standard, mens andre kun havde DAB+ som et muligt tilvalg. Fælles for alle var, at DAB+ ville være tilgængeligt fra ultimo 2019, enten som standard eller som tilvalg. Det er De Danske Bilimportørers forventning, at når kravet til bilradiomodtagerne implementeres, vil alle nye biler i klasse M til det europæiske marked som standard have indbyggede bilradiomodtagere, der opfylder de fastsatte krav, herunder interoperabilitet med DAB+ eller en anden harmoniseret standard, som er offentliggjort i EU-Tidende.

Endelig vil den foreslåede bestemmelse kunne medføre konsekvenser for Energistyrelsen, som fremover vil skulle føre tilsyn med overholdelsen af kravene til bilradiomodtagerne i køretøjer i klasse M.

Til § 5

Til nr. 1

Bestemmelserne i § 1, nr. 8, i lov nr. 1531 af 18. december 2018 om ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, hvori § 60 d og § 60 e er fastsat, ophæves. Bestemmelsen i § 60 d fastsætter regler for kommuners tilskud til udrulning af elektroniske kommunikationsnet, og bestemmelsen i § 60 e fastsætter regler for kommunernes tilsyn med overholdelsen af regler, der fastsættes i medfør af § 60 d, stk. 2.

Der foreslås en ny § 60 d i teleloven svarende til den gældende bestemmelse i telelovens § 60 d. Herudover foreslås telelovens § 60 e ændret. De gældende bestemmelser i telelovens § 60 d og § 60 e er endnu ikke sat i kraft af klima-, energi og forsyningsministeren, som i medfør af § 2, stk. 2, i ændringsloven har hjemmel til at sætte ændringslovens § 1, nr. 8, i kraft. Det er kun muligt at sætte bestemmelser fra samme nr. i kraft samtidig, hvorfor det foreslås også at videreføre den gældende bestemmelse i telelovens § 60 d, som også var omfattet af § 1, nr. 8. Herved kan både den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 d og den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 e sættes i kraft samtidig, jf. den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 8, stk. 2.

Til § 6

Til nr. 1

Med den foreslåede indsættelse af et nyt stk. 13 i planlovens § 15, implementeres dele af teledirektivets artikel 57 om udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Det følger således af teledirektivets artikel 57, stk. 1, at de kompetente myndigheder ikke uberettiget må begrænse udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Navnlig må udrulningen ikke underkastes individuelle byplanlægningstilladelser eller andre forudgående individuelle tilladelser. De kompetente myndigheder kan dog kræve forudgående individuel tilladelse til udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på bygninger eller på steder af arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, som er beskyttede i henhold til national ret, eller om nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed. Derudover skal medlemstaterne søge at sikre, at regler for udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er nationalt sammenhængende. I dette tilfælde at masteloven og planloven er sammenhængende.

Det følger af planlovens bestemmelser, at der i lokalplaner kan være arkitektoniske, historiske eller naturmæssige hensyn, der gør, at der ikke kan opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer, og hvor der skal søges om dispensation fra lokalplanen for at kunne opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Dette vil være i overensstemmelse med teledirektivets artikel 57, stk. 1.

Sådanne bestemmelser i lokalplaner kan der f.eks. være med hjemmel i planlovens § 15, stk. 2, nr. 7 om bebyggelsens omfang og udformning, planlovens § 15, stk. 2, nr. 10 om anvendelse og vedligeholdelse af ubebyggede arealer, planlovens § 15, stk. 2, nr. 11 om bevaring af landskabstræk og planlovens § 15, stk. 2, nr. 17 om bevaring af eksisterende bebyggelse, således at bebyggelsen kun med tilladelse fra kommunalbestyrelsen må nedrives, ombygges eller på anden måde ændres. Udover at det også kan være beskrevet i formålsbestemmelsen i lokalplanen.

Men der kan også være lokalplaner, som hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer på baggrund af andre hensyn end arkitektoniske, historiske eller naturmæssige hensyn. Disse lokalplaner vil forudsætte, at der søges om dispensation fra lokalplanen for at kunne opsætte trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Dette vil ikke være i overensstemmelse med teledirektivets artikel 57, stk. 1, om at udrulningen ikke må underkastes individuelle byplanlægningstilladelser eller andre forudgående individuelle tilladelser, idet en dispensation fra lokalplanen må sidestilles med en tilladelse. Derudover kan der også være tilfælde, hvor der ikke vil kunne gives dispensation, hvorfor en

udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil ville forudsætte, at der blev lavet en ny lokalplan eller lokalplantillæg.

Derudover kan der være lokalplaner, som tager hensyn til den offentlige sikkerhed f.eks. i forhold til forsvarets arealer.

Den foreslåede bestemmelse i planlovens § 15, stk. 13, fastsætter, at bestemmelser i lokalplaner, som hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, på fysisk infrastruktur eller på arealer, er uden virkning i forhold til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed. Det samme gælder bestemmelser med tilsvarende indhold i planer, som er opretholdt efter § 68, stk. 2, eller bestemmelser med tilsvarende indhold i servitutter, hvor kommunalbestyrelsen er eneste påtaleberettigede. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i § 1, stk. 4, nr. 2 og nr. 3 i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

Typisk vil de trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde skulle placeres i en højde, der er et par eller få meter over terræn, og vil typisk blive placeret i tæt befolkede områder eller langs hovedtrafikårer og med kortere mellemrum, end hvad man kender til i forhold til f.eks. 3G-net og 4G-net.

For en definition af trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde henvises der til definitionen heraf i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. Af denne fremgår det, at ved trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde forstås en lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille rækkevidde, der enten benytter radiofrekvenser på grundlag af en tilladelse eller på et tilladelsesfrit grundlag eller begge dele, og som kan anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, som kan være udstyret med en eller flere ikke iøjnefaldende antenner, og som giver brugerne trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet, uanset om den underliggende nettopologi er mobil- eller fastnetbaseret. Trådløse adgangspunkter omfatter sådanne trådløse adgangspunkter, der er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter vedtaget i medfør af teledirektivets artikel 57, stk. 2, og sådanne trådløse adgangspunkter, som klima-, energi- og forsyningsministeren har fastsat regler om i medfør af den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 5.

Den foreslåede definition i masteloven er generisk beskrevet. De nærmere fysiske og tekniske karakteristika, såsom maksimumstørrelse, vægt og udstrålingseffekt for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er ikke nærmere angivet i den foreslåede definition. Med teledirektivets artikel 57, stk. 2, er det overladt til Europa-Kommissionen løbende at angive sådanne fysiske og tekniske karakteristika for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. For en nærmere definition af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. For en definition af fysisk infrastruktur henvises der til definitionen heraf i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3. Af denne fremgår, at ved fysisk infrastruktur forstås bygninger og anden infrastruktur, som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter som defineret i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. Fysisk infrastruktur kan eksempelvis være bygninger, andre konstruktioner og anden

infrastruktur, herunder gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v. Der kan både være tale om enkeltstående fysisk infrastruktur og fysisk infrastruktur, der indgår i et net af infrastrukturer, f.eks. belysningsnettet langs trafikårer. De nævnte typer infrastruktur udgør ikke en udtømmende liste. For at være omfattet af definitionen skal den fysiske infrastruktur enten være teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller den fysiske infrastruktur skal være nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. For en nærmere definition af fysisk infrastruktur henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3.

Ud over lokalplaner findes der en række ældre planer, m.v. i henhold til den tidligere bygge- og byplanlovgivning, jf. planlovens § 68, stk. 2, som har samme funktion og retsvirkning som lokalplaner. Disse kan også indeholde bestemmelser om beskyttelse ud fra arkitektoniske, historiske eller af naturmæssige hensyn. Endvidere findes der en række ældre servitutter, bl.a. såkaldte byggeservitutter, typisk fra før 1977, hvor kommuneplanlovens regler trådte i kraft, samt øvrige servitutter, hvor kommunalbestyrelsen er eneste påtaleberettigede, og som kan indeholde tilsvarende regler om beskyttelse ud fra arkitektoniske, historiske eller af naturmæssige hensyn, som lokalplaner har kunnet bestemme.

For både de ældre planer, som er opretholdt efter planlovens § 68, stk. 2 og de ældre servitutter, betyder det ligesom med lokalplanerne, at bestemmelser i disse, som hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer, er uden virkning i forhold til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at eksisterende lokalplaner, nye lokalplaner, ældre planer og servitutter ikke hindrer opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed i bestemmelserne. Bestemmelserne skal være udformet så præcist, at der kan støttes ret på dem.

Det, at bestemmelsen i lokalplanen ikke har virkning, gælder kun i forhold til det trådløse adgangspunkt med lille rækkevidde og ikke i forhold til andre forhold i bestemmelsen i lokalplanen. Det er således ikke hele bestemmelsen i lokalplanen, som ikke har virkning.

Såfremt der skal kunne ske opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, på fysisk infrastruktur eller på arealer, der er beskyttede ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi eller af hensyn til den offentlige sikkerhed på baggrund af en bestemmelse i en lokalplan, ældre plan, vil det forudsætte at kommunalbestyrelsen giver dispensation eller at der bliver lavet en ny lokalplan, som ikke vil hindre opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. For så vidt angår servituttens, vil det forudsætte at kommunalbestyrelsen ændrer servituttens, således at servituttens ikke vil hindre opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Det er op til kommunalbestyrelsen at beslutte, om de ønsker at give mulighed for opsætning eller ikke.

Det påregnes, at de fleste lokalplaner, som vil kunne hindre opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, er begrundet ud fra arkitektoniske, historiske eller naturmæssige hensyn. Det vil derfor kun dreje sig om et mindre antal lokalplaner, som vil kunne være til hinder for opsætning

af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil ud fra andre hensyn, og som derfor vil blive omfattet af bestemmelsen. Det samme gør sig gældende for de ældre planer, som er opretholdt efter planlovens § 68, stk. 2, og de ældre servitutter.

Med lovforslaget sikres det, at lokalplaner, ældre planer og servitutter ikke uberettiget begrænser udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur eller på arealer, og at udrulningen ikke er underkastet individuelle dispensationer fra lokalplaner, eller at der ikke skal udarbejdes en ny lokalplan for at give adgang til udrulningen.

Til nr. 2

Med den foreslåede indsættelse af et nyt nr. 21 i planlovens § 36, stk. 1, implementeres dele af teledirektivets artikel 57 om udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Det følger af teledirektivets artikel 57, stk. 1, at de kompetente myndigheder ikke uberettiget må begrænse udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Navnlig må udrulningen ikke underkastes individuelle byplanlægningstilladelser eller andre forudgående individuelle tilladelser. Der kan dog kræves tilladelse til udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på bygninger eller på steder af arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, som er beskyttede i henhold til national ret, eller om nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed. Derudover skal medlemsstaterne søge at sikre, at regler for udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er nationalt sammenhængende. I dette tilfælde at masteloven og planloven er sammenhængende.

Det følger af planlovens § 35, stk. 1, at der ikke uden tilladelse (landzonetilladelse) fra kommunalbestyrelsen må foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af besående bebyggelse og ubebyggede arealer i landzone.

Tilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, kræves ikke til panelantenner til mobilkommunikation med tilhørende radiomoduler og transmissionslinks i neutrale farver, som opsættes på eksisterende master, der anvendes til offentlig mobilkommunikation, siloer eller høje skorstene, når bebyggelsens højde ikke dermed forøges, jf. § 35, stk. 1, nr. 17. Landzonetilladelse kræves derfor hvis panelantennerne ikke opsættes på eksisterende master, siloer eller høje skorstene. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde kan være panelantenner, men behøver ikke at være det.

Der findes ikke særskilt regulering i planloven i forhold til trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Den foreslåede bestemmelse i planlovens § 35, stk. 21, fastsætter, at tilladelse efter § 35, stk. 1, ikke kræves til trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, der opsættes på fysisk infrastruktur eller på arealer, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet ud fra en arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, i henhold til national ret, eller af hensyn til den offentlige sikkerhed. Trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og fysisk infrastruktur forstås i overensstemmelse med definitionerne i § 1, stk. 4, nr. 2 og nr. 3 i lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v.

Typisk vil de trådløse adgangspunkter skulle placeres i en højde, der er et par eller få meter over terræn, og vil typisk blive placeret i tæt befolkede områder eller langs hovedtrafikårer og med kortere mellemrum, end hvad man kender til i forhold til f.eks. 3G-net og 4G-net.

For en definition af trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde henvises der til definitionen heraf i den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2. Af denne fremgår det, at ved trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde forstås en lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille rækkevidde, der enten benytter radiofrekvenser på grundlag af en tilladelse eller på et tilladelsesfrit grundlag eller begge dele, og som kan anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, som kan være udstyret med en eller flere ikke iøjnefaldende antenner, og som giver brugerne trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet, uanset om den underliggende nettopologi er mobil- eller fastnetbaseret. Trådløse adgangspunkter omfatter sådanne trådløse adgangspunkter, der er omfattet af Europa-Kommissionens gennemførelsesretsakter vedtaget i medfør af teledirektivets artikel 57, stk. 2, og sådanne trådløse adgangspunkter, som klima-, energi- og forsyningsministeren har fastsat regler om i medfør af den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 5.

Den foreslåede definition i masteloven er generisk beskrevet. De nærmere fysiske og tekniske karakteristika såsom maksimumstørrelse, vægt og udstrålingseffekt for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er ikke nærmere angivet i den foreslåede definition. Med teledirektivets artikel 57, stk. 2, er det overladt til Europa-Kommissionen løbende at angive sådanne fysiske og tekniske karakteristika for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. For en nærmere definition af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2.

Fysisk infrastruktur kan eksempelvis være bygninger, andre konstruktioner og anden infrastruktur, herunder gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, stoppesteder m.v. Der kan både være tale om enkeltstående fysisk infrastruktur og fysisk infrastruktur, der indgår i et net af infrastrukturer, f.eks. belysningsnettet langs trafikårer. De nævnte typer infrastruktur udgør ikke en udtømmende liste. For at være omfattet af definitionen skal den fysiske infrastruktur enten være teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, jf. den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 2, eller den fysiske infrastruktur skal være nødvendig for at forbinde sådanne trådløse adgangspunkter med et transportnet. For en nærmere definition af fysisk infrastruktur henvises til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i mastelovens § 1, stk. 4, nr. 3.

Hensyn til national ret eller til den offentlige sikkerhed kan f.eks. være i forhold til en fredet bygning efter fredningsbestemmelser, naturbeskyttelse efter naturbeskyttelsesbestemmelser, retningslinjer i kommuneplaner, som varetager arkitektoniske, historiske eller naturmæssige værdier, eller i forbindelse med Forsvarets arealer, hvis den offentlige sikkerhed taler herfor.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at der ikke skal ansøges om landzonetilladelse, hvis der skal opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur eller på arealer, medmindre den fysiske infrastruktur eller arealet er beskyttet af arkitektoniske, historiske eller naturmæssige hensyn i henhold til national ret, eller af hensyn til den offentlige sikkerhed.

Såfremt der skal kunne opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil på fysisk infrastruktur eller på arealer, der er beskyttede ud fra en arkitektonisk, historisk eller

naturmæssig værdi, vil det forudsætte at kommunalbestyrelsen meddeler en landzonetilladelse. Det er op til kommunalbestyrelsen at beslutte, om de ønsker at meddele landzonetilladelse til opsætningen.

Bestemmelsen i planloven omfatter kun trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og udstyr hertil, som opsættes på eksisterende fysisk infrastruktur. Såfremt der ikke er noget fysisk infrastruktur, som det kan opsættes på, hvorfor der skal opsættes nyt infrastruktur, vil selve etableringen af den nye infrastruktur kræve, at der meddeles en landzonetilladelse hertil. Dog vil det ikke kræve en landzonetilladelse, når der efterfølgende skal opsættes trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på den nye etablerede infrastruktur.

Bestemmelsen betyder, at det vil være nemmere for udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester at udrulle trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som udgør en væsentlig rolle i forbindelse med udrulningen af f.eks. 5G-net.

Med lovforslaget sikres det, at kravet om landzonetilladelse ikke uberettiget begrænser udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på fysisk infrastruktur eller på arealer.

Til § 7

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 21. december 2020.

Herudover foreslås det i *stk. 2*, at klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af de foreslåede bestemmelser i telelovens §§ 60 d-60 f.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 d, giver kommuner mulighed for at give tilskud til udrulning af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, som Energistyrelsen i henhold til bestemmelsen fastsætter nærmere regler for.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 60 e, fastsætter, at Energistyrelsen fører tilsyn med kommunernes overholdelse af vilkår og betingelser, som følger af regler fastsat i medfør af telelovens § 60 d, *stk. 2*, og at klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter de nærmere regler for dette tilsyn.

Den foreslåede bestemmelse i § 60 f, fastsætter, at kommuner ved overholdelse af visse betingelser vil kunne stille passiv infrastruktur til rådighed for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Ifølge § 2 i lov nr. 1531 af 18. december 2018 om ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester fastsætter klima-, energi- og forsyningsministeren regler om tidspunkter for ikrafttræden af telelovens § 60 d og § 60 e. Ministeren har endnu ikke udnyttet denne hjemmel.

De foreslåede bestemmelser i telelovens §§ 60 d-60 f har en indholdsmæssig sammenhæng. Derfor foreslås det, at klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter regler om bestemmelseernes ikrafttræden.

Når klima-, energi- og forsyningsministeren har sat bestemmelserne i de foreslåede bestemmelser i telelovens § 60 d og § 60 f i kraft, vil kommuner ikke længere kunne anvende erhvervsfremmeloven som hjemmel til at give tilskud til udrulning af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller stille passiv infrastruktur til rådighed for udbydere, men de vil i stedet kunne anvende de foreslåede bestemmelser i telelovens § 60 d og § 60 f.

Det foreslås i *stk. 3*, at regler fastsat i medfør af telelovens § 4, stk. 1-3, § 14, stk. 5, og § 59, stk. 1 og 3, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler fastsat i medfør af denne lov.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 4, stk. 1, medfører, at klima- energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler med henblik på at forpligte udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til at sikre en række grundlæggende slutbrugerrettigheder i forbindelse med aftaler om levering af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 4, stk. 2, angiver hvilke regler ministeren blandt andet kan fastsætte bestemmelser om i medfør af stk. 1. Disse kan bl.a. omfatte bestemmelser om slutbrugerens ret til en kontrakt, indholdet af kontrakten, terminaludstyr, tekniske grænseflader og klagebehandling. Erhvervs- og vækstministeren kan herunder fastsætte nærmere regler om pligt til at stille særlige funktioner og faciliteter eventuelt gratis til rådighed for slutbrugerne og til at gøre slutbrugerne opmærksom på disse, om pligt til at oplyse slutbrugerne om mulighederne for at beskytte personoplysninger og om pligt til at videreformidle almennyttige oplysninger om lovlig og ulovlig anvendelse af elektroniske kommunikationstjenester m.v.

Den gældende telelovs § 4, stk. 1 og 2, er udmøntet i udbudsbekendtgørelsen.

Bestemmelserne i telelovens § 4, stk. 1 og 2, er videreført i de foreslåede bestemmelser i telelovens § 4, stk. 1, nr. 1-3 og 5.

Se nærmere om gældende ret og de foreslåede bestemmelser under de specielle bemærkninger til de enkelte foreslåede bestemmelser.

Den gældende bestemmelse i § 4, stk. 3, i teleloven medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndiges til at bestemme, at regler til sikring af slutbrugerrettigheder, jf. stk. 1, kun skal gælde for visse typer af aftaleforhold, herunder for aftaler med ikkeerhvervsdrivende slutbrugere, og at reglerne ikke skal kunne fraviges ved aftale. Ministeren kan desuden fastsætte nærmere regler om Energistyrelsens adgang til at dispensere fra kravene. Bestemmelsen i § 4, stk. 3, er udmøntet i udbudsbekendtgørelsens § 1, stk. 4, hvorefter bekendtgørelsens bestemmelser om sikring af kontraktgrundlag, varsling af ændringer, klagebehandling, spærring for udgående opkald, saldokontrol, specificeret regning og A-nummervisning kan fraviges i aftaler, hvor der er tale om kundeforhold, der ikke er omfattet af aftalelovens § 38 a om forbrugeraftaler.

Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 4, stk. 2, er en uændret videreførelse af gældende lovs § 4, stk. 3.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 14, stk. 5, nr. 1, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere kan fastsætte regler om for den nærmere afgræsning af, hvilke

forsyningspligttydelser, der skal stilles til rådighed for personer med handicap. Forsyningspligten omfatter aktuelt oprettelse, levering og drift af en teksttefontjeneste, et døgnåbent formidlingscenter og nummeroplysning og automatisk gennemstilling til reduceret pris for nærmere afgrænsede grupper af handicappede. Klima-, energi- forsyningsministeren kan også fastsætte forsyningspligt på andre tjenester til personer med handicap.

Bestemmelsen i telelovens § 14, stk. 5, nr. 1, om den nærmere afgrænsning af hvilke forsyningspligttydelser, der skal stilles til rådighed for personer med handicap, er delvist videreført i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 6, nr. 1, som implementerer teledirektivets artikel 85, stk. 4, om forsyningspligt på handicapområdet (tilgængelighed).

Den gældende bestemmelse i telelovens § 14, stk. 5, nr. 2, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere kan fastsætte regler om omfanget af forsyningspligttydelser, herunder de faciliteter og funktioner, der skal stilles til rådighed.

Bestemmelsen i telelovens § 14, stk. 5, nr. 3, om omfanget af forsyningspligttydelser, herunder de faciliteter og funktioner, der skal stilles til rådighed, vil blive delvist videreført i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 6, nr. 2.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 14, stk. 5, nr. 3, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere kan fastsætte regler om afgrænsning af leveringspligten, jf. § 16. Den gældende bestemmelse har udmøntet sig i forsyningspligtbekendtgørelsens § 10, hvorefter de gældende forsyningspligttydelser skal leveres til slutbrugerens bolig, fritidsbolig eller anden form for sædvanlig adresse eller til slutbrugerens erhvervsvirksomhed eller faste arbejdssted.

Bestemmelsen i telelovens § 14, stk. 5, nr. 3, om afgrænsning af leveringspligten, jf. § 16, vil blive delvist videreført i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 14, stk. 6, nr. 3, som implementerer teledirektivets artikel 84, stk. 1, om at medlemsstaterne sikrer, at alle forbrugere har adgang til en tilstrækkelig bredbåndinternetadgangstjeneste og til talekommunikationstjenester til en overkommelig pris og af den kvalitet, der er specificeret for deres områder, herunder den underliggende forbindelse, på et fast sted.

Bekendtgørelse nr. 482 af 20. maj 2016 om forsyningspligttydelser er udstedt med hjemmel i de gældende bestemmelser i bl.a. telelovens § 14, stk. 5. De øvrige bemyndigelsesbestemmelser, der henvises til i forsyningspligtbekendtgørelsen, bliver ikke ændret i nærværende lovforslag.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 59, stk. 1, giver klima-, energi- og forsyningsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, at ejere eller indehavere af råderetten til ledningsnet i bygninger skal give udbydere af elektroniske kommunikationsnet adgang til fælles udnyttelse af ledningsnettet med henblik på etablering af elektroniske kommunikationsnet. Regler, som ministeren fastsætter, skal være forholdsmæssige og berettigede under hensyn til formålene i telelovens § 1, som er at fremme et velfungerende og innovationspræget marked for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til gavn for slutbrugerne, og hensynene i telelovens § 59, stk. 2, dvs. hensyn til miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn. Fælles udnyttelse efter disse regler kan pålægges, når det ikke vil være rentabelt eller praktisk gennemførligt at anlægge et nyt funktionelt tilsvarende ledningsnet.

Den gældende bestemmelse i telelovens § 59, stk. 3, medfører, at klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere kan fastsætte regler om fordeling af omkostningerne forbundet med fælles udnyttelse af ledningsnet i bygninger i henhold til stk. 1 og om fastsættelse af vilkår ved fælles udnyttelse af ledningsnet i bygninger i henhold til stk. 1. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan endvidere fastsætte regler om indsigt i aftaler, tilsyn, alternativ tvistbilæggelse, pålæggelse af tvangsbøder og klageadgang i forbindelse med regler fastsat i medfør af stk. 1.

Bestemmelserne om adgang til ledningsnet i bygninger er delvist videreført i den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a, som implementerer teledirektivets artikel 61, stk. 3, om symmetrisk adgangsregulering. Teledirektivets artikel 61, stk. 3, er placeret i Afsnit II - Adgang, som indeholder den sektorspecifikke konkurrenceregulering af teleområdet. Som følge heraf foreslås bestemmelsen flyttet i teleloven fra afsnit V om samhusning og fælles udnyttelse af faciliteter til afsnit IV om sektorspecifik konkurrenceregulering. Hvor det efter gældende ret er brede samfundshensyn såsom miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller planmæssige hensyn, der er afgørende for bestemmelsens anvendelse, vil det med placeringen af den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a være mere målrettede konkurrencehensyn, der vil være bærende, herunder hensyn til effektiv konkurrence, fordele for slutbrugerne samt hensyn til investeringerne i teleinfrastruktur. Den foreslåede bestemmelse i telelovens § 35 a vil medføre, at en bredere gruppe af pligtssubjekter kan blive underlagt forpligtelser om adgang til ledningsnet ud fra konkurrencemæssige hensyn. Til gengæld vil den samme gruppe af pligtssubjekter ikke længere kunne pålægges forpligtelser om at dele ledningsnet i bygningerne ud fra hensyn om miljø, folkesundhed, den offentlige sikkerhed eller ud fra planmæssige hensyn.

Bekendtgørelse nr. 384 af 21. april 2011 om koordineret anvendelse af netelementer i elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt ledningsnet i bygninger er udstedt med hjemmel i bl.a. de gældende bestemmelser i telelovens § 59, stk. 1 og 3, som foreslås ophæves med lovforslaget.

Med den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 8, stk. 3, indføres en overgangsbestemmelse, der lader regler udstedt i medfør af de hidtidige bestemmelser vedblive med at være i kraft, indtil de ændres eller ophæves. Det indebærer, at regler, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden er udstedt i medfør af bestemmelser, som ændres eller ophæves ved dette lovforslag, forbliver i kraft, indtil de pågældende forskrifter ophæves eller erstattes af nye forskrifter udstedt i medfør af regler fastsat i medfør af dette lovforslag.

Til § 8

Efter den foreslåede bestemmelse i § 8 gælder loven ikke for Færøerne og Grønland, men lovens § 2 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Det færøske landsstyre overtog efter aftale mellem det færøske landsstyre og den danske regering den 1. januar 2002 lovgivnings- og myndighedskompetencen på radiokommunikationsområdet som færøsk særanliggende.

I Grønland er lov nr. 421 af 6. juni 2002 om radiofrekvenser sat i kraft ved anordning nr. 38 af 23. januar 2004 om ikrafttræden for Grønland af lov om radiofrekvenser med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

[Parallelopstilling vil fremgå af lovforslaget, som fremsættes.]

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2018/1972

af 11. december 2018

om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation

(omarbejdning)

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 114,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ⁽²⁾,

efter den almindelige lovgivningsprocedure ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF ⁽⁴⁾, 2002/20/EF ⁽⁵⁾, 2002/21/EF ⁽⁶⁾ og 2002/22/EF ⁽⁷⁾ er blevet væsentligt ændret. Da der skal foretages yderligere ændringer i disse direktiver, bør de af klarhedshensyn omarbejdes.
- (2) Kommissionen skal jævnlige tage de fem direktiver, der indgår i det nuværende regelsæt for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, nemlig direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF, 2002/22/EF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF ⁽⁸⁾, op til fornyet vurdering, navnlig for at afgøre, om den teknologiske og markedsmæssige udvikling giver grund til ændringer.
- (3) I dens meddelelse af 6. maj 2015, der fastsætter strategien for det digitale indre marked, angav Kommissionen, at dens revision af regelsættet for telekommunikation ville lægge vægt på foranstaltninger, der tager sigte på at skabe incitament til investering i højhastighedsbredbåndsnet, opnå en mere sammenhængende tilgang til radiofrekvenspolitik og -forvaltning på det indre marked, skabe de rette betingelser for et reelt indre marked ved at håndtere opsplittningen i reguleringen, sikre effektiv forbrugerbeskyttelse, lige vilkår for alle markedsdeltagere og ensartet anvendelse af reglerne samt etablere mere effektive institutionelle rammer for reguleringen.
- (4) Dette direktiv er et led i en »målrettet regulering« (REFIT), hvis anvendelsesområde omfatter fire direktiver, nemlig direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF og 2002/22/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1211/2009 ⁽⁹⁾. Hvert af disse direktiver indeholder foranstaltninger, der gælder for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og elektroniske kommunikationstjenester, i overensstemmelse med baggrunden for lovgivningen i en sektor, hvor virksomhederne har været vertikalt integrerede, dvs. aktive inden for udbud af både net og tjenester. Revisionen er en anledning til at omarbejde de fire direktiver for at forenkle den nuværende struktur med henblik på at gøre den mere sammenhængende og lettilgængelig i forhold til Refitmålet. Den giver også mulighed for at tilpasse strukturen til den nye markedssituation, hvor udbud af kommunikationstjenester ikke længere nødvendigvis er knyttet sammen med udbud af et net. Som fastsat i den interinstitutionelle aftale af 28. november 2001 om en mere systematisk omarbejdning af retsakter ⁽¹⁰⁾ består omarbejdning i, at der vedtages en ny retsakt, der i én og

samme tekst samler både de indholdsmæssige ændringer, der foretages i en tidligere retsakt, og de uændrede bestemmelser i denne retsakt. Forslaget til omarbejdning vedrører de indholdsmæssige ændringer, der foretages i en tidligere retsakt, og omfatter accessorisk kodificering af de uændrede bestemmelser i den tidligere retsakt sammen med nævnte indholdsmæssige ændringer.

- (5) Dette direktiv skaber en retlig ramme for at sikre frit udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, således at disse kun er underlagt de vilkår, der er fastsat i dette direktiv, og begrænsningerne i overensstemmelse med artikel 52, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), navnlig foranstaltninger vedrørende den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed, og i overensstemmelse med artikel 52, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder («chartret»).
- (6) Dette direktiv indskrænker ikke de enkelte medlemsstaters mulighed for at træffe nødvendige foranstaltninger til sikring af deres væsentlige sikkerhedsinteresser, beskyttelse af den offentlige orden og den offentlige sikkerhed samt til skabelse af de rette betingelser for efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger, under hensyntagen til at enhver begrænsning i udøvelsen af de rettigheder og friheder, der anerkendes ved chartret, navnlig artikel 7, 8 og 11, såsom begrænsninger vedrørende behandling af oplysninger, skal være fastlagt i lovgivningen, respektere disse rettigheders og friheders væsentligste indhold og være underlagt proportionalitetsprincippet, jf. chartrets artikel 52, stk. 1.
- (7) Konvergens mellem tele-, medie- og IT-sektoren betyder, at alle elektroniske kommunikationsnet og -tjenester så vidt muligt bør være omfattet af en samlet europæisk kodeks for elektronisk kommunikation, der indføres ved et enkelt direktiv, idet der dog kan være områder, for hvilke det er bedre at fastsætte umiddelbart gældende regler ved forordning. Det er nødvendigt at adskille regulering af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester fra regulering af indhold. Derfor omfatter dette direktiv ikke indholdet i de tjenester, der leveres via elektroniske kommunikationsnet ved hjælp af elektroniske kommunikationstjenester, f.eks. radio- og tv-udsendelsers indhold, finansielle ydelser og visse informationssamfundsydelser, og berører ikke foranstaltninger, der i henhold til EU-retten træffes på EU-plan eller på nationalt plan for så vidt angår sådanne tjenester med henblik på at fremme kulturel og sproglig mangfoldighed og varetage forsvaret af mediepluralisme. Indholdet af tv-programmer er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU ⁽¹¹⁾. Reguleringen af audiovisuel politik og audiovisuelt indhold sigter mod at opfylde mål af almen interesse, som f.eks. ytringsfrihed, mediepluralisme, upartiskhed, kulturel og sproglig mangfoldighed, social inklusion, forbrugerbeskyttelse og beskyttelse af mindrerårige. Adskillelsen mellem regulering af elektronisk kommunikation og regulering af indhold hindrer ikke, at der tages hensyn til den forbindelse, der er mellem de to områder, navnlig med henblik på at garantere mediepluralisme, kulturel mangfoldighed og forbrugerbeskyttelse. De kompetente myndigheder bør inden for rammerne af deres beføjelser bidrage til at sikre gennemførelsen af politikker med sigte på at fremme disse mål.
- (8) Dette direktiv omfatter udstyr til bilradio og forbrugerudstyr til radiomodtagere og forbrugerudstyr til digitalt tv, men berører ikke anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/53/EU ⁽¹²⁾ på radioudstyr.
- (9) For at gøre det muligt for de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder at opfylde de mål, der er opstillet i dette direktiv, navnlig om gennemgående interoperabilitet, bør direktivets anvendelsesområde omfatte visse aspekter af radioudstyr som defineret i direktiv 2014/53/EU og forbrugerudstyr til digitalt tv for at lette adgangen for slutbrugere med handicap. Det er vigtigt, at nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder tilskynder netoperatører og udstyrsfabrikanter til at samarbejde om at lette adgangen til elektroniske kommunikationstjenester for slutbrugere med handicap. Ikkeeksklusiv anvendelse af radiofrekvenser med henblik på egenanvendelse af radioterminaludstyr bør, skønt anvendelsen ikke har forbindelse med en økonomisk aktivitet, også være omfattet af dette direktiv, så der sikres en koordineret fremgangsmåde for så vidt angår tilladelsesordninger.
- (10) Visse elektroniske kommunikationstjenester i henhold til dette direktiv kunne også falde inden for definitionen af »tjeneste i informationssamfundet« i artikel 1 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 ⁽¹³⁾. Disse elektroniske kommunikationstjenester er også omfattet af det nævnte direktivs

bestemmelser, der gælder for tjenester i informationssamfundet, for så vidt som dette direktiv eller andre EU-retsakter ikke indeholder mere specifikke bestemmelser for de elektroniske kommunikationstjenester. Elektroniske kommunikationstjenester som f.eks. taletelefonitjenester, beskedtjenester og elektroniske posttjenester er dog omfattet af nærværende direktiv. En og samme virksomhed, f.eks. en internetudbyder, kan tilbyde både elektronisk kommunikation, som f.eks. adgang til internettet, og tjenester, som ikke er omfattet af nærværende direktiv, f.eks. levering af webbaseret, ikkekommunikationsrelateret indhold.

- (11) Samme virksomhed, f.eks. en kabeloperatør, kan både tilbyde en elektronisk kommunikationstjeneste, såsom overføring af tv-signaler, og tjenester, der ikke omhandles i dette direktiv, såsom kommercialisering af et tilbud om indholdsbaseeret radio- eller tv-spredningsvirksomhed, og derfor kan en sådan virksomhed pålægges yderligere forpligtelser i forbindelse med dens aktivitet som udbyder eller distributør af radio- eller tv-spredningsvirksomhed i medfør af bestemmelser, der ikke indeholdes i dette direktiv, med forbehold af de i bilaget til dette direktiv indeholdte vilkår.
- (12) Regelsættet bør omfatte brugen af radiofrekvenser til alle elektroniske kommunikationsnet, herunder den voksende egenanvendelse af radiofrekvenser, som ikke nødvendigvis er et led i en bestemt økonomisk aktivitet, til nye typer net, der udelukkende består af autonome systemer af mobilt radioudstyr, der er trådløst forbundet uden nogen central styring eller centraliseret netoperatør. I den trådløse 5G-kommunikation, der er undervejs, vil der sandsynligvis navnlig udvikle sig sådanne net uden for bygninger og på vejene, til brug i forbindelse med transport, energi, forskning og udvikling, e-sundhed, civilbeskyttelse og katastrofehjælp, tingenes internet, kommunikation mellem maskiner og netforbundne biler. Derfor bør medlemsstaterne, hvis de på grundlag af artikel 7 i direktiv 2014/53/EU anvender yderligere nationale krav til ibrugtagning eller anvendelse af sådant radioudstyr eller begge for at sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne og undgå skadelig interferens, tage hensyn til principperne for det indre marked.
- (13) Kravene til de elektroniske kommunikationsnets ydeevne er konstant stigende. Mens der tidligere især blev lagt vægt på at stille større båndbredde til rådighed, både i almindelighed og for den enkelte bruger, får andre parametre såsom latenstid, tilgængelighed og pålidelighed stadig større betydning. For i dag at imødekomme denne efterspørgsel anlægges der optiske fibernet længere og længere ud til brugerne, og fremtidige »net med meget høj kapacitet« skal have præstationsparametre svarende til dem, som et net baseret på optiske fibrelementer, der som minimum dækker strækningen frem til fordelingspunktet på leveringsstedet, kan levere. For en fast forbindelse betyder dette en netpræstation svarende til, den, der kan opnås med en optisk fiberforbindelse frem til et flerfamiliehus, betragtet som leveringsstedet, og for en trådløs forbindelse betyder det en netpræstation svarende til, hvad der kan opnås med en optisk fiberforbindelse frem til basisstationen, betragtet som leveringsstedet. Variationer i slutbrugernes oplevelse, som skyldes de forskellige egenskaber ved det medium, hvormed nettet i sidste ende etablerer forbindelse med nettermineringspunktet, bør ikke tages i betragtning med henblik på at fastslå, hvorvidt et trådløst net kan anses for at levere en tilsvarende netpræstation. I overensstemmelse med princippet om teknologineutralitet bør andre teknologier og transmissionsmedier ikke udelukkes, hvis de er sammenlignelige med dette referencescenarie for så vidt angår ydeevne. Etableringen af sådanne »net med meget høj kapacitet« vil sandsynligvis yderligere øge nettens ydeevne og bane vejen for udrulning af fremtidige generationer af trådløse net baseret på forbedrede radiogrænseflader og en tættere netarkitektur.
- (14) Der er behov for at tilpasse nogle af definitionerne for at sikre, at de er i overensstemmelse med princippet om teknologineutralitet og for at holde trit med den teknologiske udvikling, herunder nye former for netforvaltning, såsom ved hjælp af softwareemulerede net eller softwaredefinerede net. Den teknologiske og markedsmæssige udvikling har medført, at nettene er gået over til IP-teknologi (»Internet Protocol«), og at slutbrugerne har fået mulighed for at vælge mellem flere konkurrerende udbydere af taletelefoni. Derfor bør udtrykket »offentligt tilgængelig telefonitjeneste«, der udelukkende er anvendt i direktiv 2002/22/EF og i vid udstrækning opfattes som en henvisning til de traditionelle analoge telefonitjenester, erstattes af det mere tidssvarende og teknologineutrale udtryk »talekommunikationstjeneste«. Betingelserne for udbuddet af en tjeneste bør adskilles fra de egentlige definatoriske elementer i en talekommunikationstjeneste, dvs. en offentlig tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste med henblik på at etablere og modtage indenlandske eller indenlandske og internationale opkald direkte eller

indirekte ved hjælp af et eller flere numre i en national eller international nummerplan, uanset om en sådan tjeneste er baseret på kredsløbskoblet eller pakkekoblet teknologi. Det ligger i en sådan tjenestes natur, at den går begge veje og giver begge parter mulighed for at kommunikere. En tjeneste, der ikke opfylder alle disse betingelser, f.eks. en »klik-selv«-funktion på et kundeservicewebsted, er ikke en sådan tjeneste. Talekommunikationstjenester omfatter også kommunikationsmidler specifikt beregnet til slutbrugere med handicap, som gør brug af tekstrelæ eller totale konversationstjenester.

- (15) De tjenester, der anvendes til kommunikationsformål, og de tekniske midler til leveringen heraf har udviklet sig betydeligt. I stedet for traditionelle taletelefonitjenester, tekstbeskeder (SMS) og elektroniske posttjenester anvender slutbrugerne i stigende grad funktionelt tilsvarende onlinetjenester som f.eks. internettelefoni, beskedtjenester og webbaserede e-posttjenester. For at sikre, at slutbrugerne og deres rettigheder beskyttes effektivt og på samme måde, når de benytter funktionelt ækvivalente tjenester, bør en fremtidsorienteret definition af elektroniske kommunikationstjenester ikke baseres på rent tekniske parametre, men snarere bygge på en funktionel tilgang. Reguleringen bør have en passende rækkevidde for at opfylde sine almenyttige mål. Mens »overføring af signaler« fortsat er et vigtigt parameter, når det fastslås, hvilke tjenester der er omfattet af dette direktiv, bør definitionen også omfatte andre tjenester, som muliggør kommunikation. Fra en slutbrugers synspunkt er det ikke relevant, om en udbyder overfører signalerne selv, eller om kommunikationen leveres via en internetadgangstjeneste. Definitionen af elektronisk kommunikationstjeneste bør derfor omfatte tre typer tjenester, der delvis kan overlape hinanden, nemlig internetadgangstjenester som defineret i artikel 2, nr. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2120⁽¹⁴⁾, interpersonelle kommunikationstjenester som defineret i dette direktiv, og tjenester, der udelukkende eller hovedsagelig består i overføring af signaler. Definitionen af elektronisk kommunikationstjeneste bør fjerne de tvetydigheder, der er konstateret i gennemførelsen af den definitionen som forelå inden vedtagelsen af dette direktiv, og muliggøre en nøje afpasset anvendelse, bestemmelse for bestemmelse, af de specifikke rettigheder og forpligtelser i regelsættet på de forskellige typer tjenester. Behandlingen af personoplysninger i forbindelse med elektroniske kommunikationstjenester bør, uanset om den sker mod betaling eller ej, være i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679⁽¹⁵⁾.
- (16) For at falde ind under definitionen af elektronisk kommunikationstjeneste skal en tjeneste normalt ydes mod betaling. I den digitale økonomi anser markedsdeltagerne i stigende grad oplysninger om brugerne for at have monetær værdi. Elektroniske kommunikationstjenester udbydes ofte til slutbrugeren ikke kun mod penge, men i stigende grad og navnlig mod afgivelse af personoplysninger eller andre oplysninger. Begrebet betaling bør derfor omfatte situationer, hvor udbyderen af en tjeneste anmoder slutbrugeren om personoplysninger som omhandlet i forordning (EU) 2016/679 eller andre oplysninger, og slutbrugeren bevidst afgiver sådanne oplysninger direkte eller indirekte til udbyderen. Det bør også omfatte situationer, hvor slutbrugeren giver adgang til oplysninger uden aktivt at afgive disse, f.eks. personoplysninger, herunder IP-adresse, eller andre automatisk genererede oplysninger som f.eks. oplysninger, der indsamles og overføres ved hjælp af en cookie. I overensstemmelse med retspraksis fra Den Europæiske Unions Domstol (EU-Domstolen) vedrørende artikel 57 i TEUF⁽¹⁶⁾ er der også tale om betaling som omhandlet i TEUF, selv om tjenesteudbyderen ikke modtager betaling af modtageren af tjenesteydelsen, men i stedet af tredjemand. Begrebet betaling bør derfor også omfatte situationer, hvor slutbrugeren udsættes for reklamer som betingelse for at få adgang til en tjeneste, og situationer, hvor tjenesteudbyderen omsætter personoplysninger, som vedkommende har indsamlet, i penge i overensstemmelse med forordning (EU) 2016/679.
- (17) Interpersonelle kommunikationstjenester er tjenester, der muliggør kommunikation mellem personer og interaktiv udveksling af oplysninger, og omfatter tjenester som traditionelle taleopkald mellem to personer, men også alle former for e-mail, beskedtjenester og gruppechat. Interpersonelle kommunikationstjenester omfatter kun kommunikation mellem et afgrænset, dvs. ikke potentielt ubegrænset, antal fysiske personer, der bestemmes af afsenderen af kommunikationen. Kommunikation, der involverer juridiske personer, bør falde inden for definitionen i de tilfælde, hvor fysiske personer handler på vegne af disse juridiske personer eller er involveret på mindst én side af kommunikationen. Interaktiv kommunikation indebærer, at tjenesten giver modtageren af oplysningerne mulighed for at svare. Tjenester, der ikke opfylder disse krav,

såsom lineær spredning, video on demand, websteder, sociale netværk, blogs eller udveksling af oplysninger mellem maskiner, bør ikke betragtes som interpersonelle kommunikationstjenester. En tjeneste bør under særlige omstændigheder ikke betragtes som en interpersonel kommunikationstjeneste, når den interpersonelle og interaktive kommunikationsmulighed udgør en mindre og rent accessorisk funktion, der er knyttet til en anden tjeneste, og som af objektive tekniske grunde ikke kan anvendes uden den primære tjeneste, og hvis integration i den primære tjeneste ikke er et middel til at omgå anvendelsen af reglerne for elektroniske kommunikationstjenester. Da begreberne »mindre« og »rent accessorisk« udgør en undtagelse fra definitionen, bør de fortolkes snævert og fra et objektivi slutbrugerperspektiv. En interpersonel kommunikationsfunktion kan betragtes som mindre, hvis dens objektive nytte for en slutbruger er meget begrænset, og hvis den i virkeligheden knap nok anvendes af slutbrugerne. Et eksempel på en funktion, der kunne anses for at falde uden for anvendelsesområdet for definitionen på interpersonelle kommunikationstjenester, kunne i princippet være en kommunikationskanal i forbindelse med onlinespil, alt afhængigt af egenskaberne ved tjenestens kommunikationsmulighed.

- (18) Interpersonelle kommunikationstjenester, der anvender numre i en national eller international nummerplan, etablerer forbindelse til offentligt tildelte nummerressourcer. Disse nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester omfatter både tjenester, der er tildelt slutbrugernumre med henblik på at sikre end-to-end-konnektivitet, og tjenester, der giver slutbrugere mulighed for at få forbindelse til personer, der har fået tildelt sådanne numre. Den blotte anvendelse af et nummer som et identifikationsmiddel bør ikke sidestilles med anvendelse af et nummer til tilslutning til offentligt tildelte numre og bør derfor ikke i sig selv betragtes som tilstrækkelig til, at en tjeneste betragtes som en nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste. Nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester bør kun være underlagt forpligtelser, hvis almentvellet kræver, at der anvendes bestemte reguleringsmæssige forpligtelser for alle typer interpersonelle kommunikationstjenester, uanset om de anvender numre til at udbyde deres tjeneste eller ej. Det er rimeligt at behandle nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester anderledes, da de deltager i, og dermed også nyder godt af, et offentligt garanteret interoperabelt økosystem.
- (19) Et nettermineringspunkt (NTP) udgør i reguleringsøjemed en grænse mellem regelsættet for elektroniske kommunikationsnet og tjenester på den ene side og reguleringen af teleterminaludstyr på den anden. Det er de nationale tilsynsmyndigheders ansvar at fastlægge nettermineringspunktets placering. På baggrund af de nationale tilsynsmyndigheders praksis og i betragtning af de mange forskellige fastnettopologier og trådløse topologier bør Sæmmenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (»BEREC«) i tæt samarbejde med Kommissionen vedtage retningslinjer for fælles tilgang til identifikation af nettermineringspunktet i overensstemmelse med dette direktiv fastlægges i de forskellige konkrete tilfælde.
- (20) Den tekniske udvikling gør det muligt for slutbrugerne at få adgang til beredskabstjenester, ikke kun ved taleopkald, men også ved hjælp af andre interpersonelle kommunikationstjenester. Begrebet alarmkommunikation bør derfor omfatte alle de interpersonelle kommunikationstjenester, der gør det muligt at få adgang til sådanne beredskabstjenester. Det bygger på begreber, der allerede er fastlagt i EU-retten, nemlig en alarmcentral og den mest passende alarmcentral som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/758 ⁽¹⁷⁾ og »beredskabstjeneste« som defineret i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 305/2013 ⁽¹⁸⁾.
- (21) De nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders tiltag bør være baseret på et harmoniseret sæt af målsætninger og principper, og de bør, når det er nødvendigt, koordinere deres tiltag med myndighederne i andre medlemsstater og med BEREC, når de udfører deres opgaver i henhold til nærværende regelsæt.
- (22) De opgaver, som er tildelt de kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv, bidrager til gennemførelsen af mere generelle politikker inden for områderne kultur, beskæftigelse, miljø, social samhørighed samt by- og landsplanlægning.
- (23) Regelsættet bør ud over de eksisterende tre hovedmålsætninger om at fremme konkurrence, det indre marked og slutbrugernes interesser forfølge endnu et mål, der vedrører konnektivitet og udtrykkes i

resultater: udbredt adgang til og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet for alle unionsborgere og Unionens virksomheder på grundlag af rimelige priser og valgmuligheder, effektiv og fair konkurrence, åben innovation, effektiv udnyttelse af radiofrekvenser, fælles regler og forudsigelige reguleringstilgange på det indre marked samt de nødvendige sektorspecifikke regler til beskyttelse af unionsborgernes interesser. For medlemsstaterne, de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder samt interessenter betyder dette konnektivitetsmål på den ene side, at de skal sigte mod net med størst mulig kapacitet og tjenester, der er økonomisk bæredygtige inden for et bestemt område, og på den anden side, at de skal tilstræbe territorial samhørighed gennem konvergens for så vidt angår den kapacitet, der er til rådighed i forskellige områder.

- (24) Fremskridt hen imod opfyldelsen af de generelle mål i dette direktiv bør understøttes af et robust system til Kommissionens løbende evaluering og benchmarking af medlemsstaterne for så vidt angår tilgængeligheden af net med meget høj kapacitet hos alle større socioøkonomiske drivkræfter som f.eks. skoler, transportknudepunkter og større udbydere af offentlige tjenester såvel som stærkt digitaliserede virksomheder, tilgængeligheden af uafbrudt 5G-dækning i byområder og langs store landtransportveje samt tilgængeligheden til alle husstande i hver medlemsstat af elektroniske kommunikationsnet, der kan yde mindst 100Mbit/s, og som hurtigt kan opgraderes til gigabithastigheder. Med henblik herpå bør Kommissionen fortsætte med at overvåge medlemsstaternes resultater, herunder indekser, der sammenfatter relevante indikatorer for Unionens digitale resultater og følger udviklingen i medlemsstaternes digitale konkurrenceevne, såsom indekset over den digitale økonomi og det digitale samfund, og om nødvendigt udarbejde nye metoder og nye objektive, konkrete og målbare kriterier for benchmarking af medlemsstaternes effektivitet.
- (25) Princippet om, at medlemsstaterne bør anvende EU-retten på en teknologineutral måde, dvs. at en national tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed hverken bør påtvinge eller diskriminere til fordel for brugen af en bestemt type teknologi, udelukker ikke, at der, når det er berettiget for at nå målene for regelsættet, tages rimelige skridt til at fremme visse specifikke tjenester, som f.eks. digitalt tv, som et middel til øget radiofrekvenseffektivitet. Endvidere udelukker dette princip ikke, at der tages hensyn til, at visse transmissionsmedier har fysiske egenskaber og arkitekturtræk, der kan være overlegne med hensyn til tjenestekvalitet, kapacitet, vedligeholdelsesomkostninger, energieffektivitet, forvaltningsmæssig fleksibilitet, pålidelighed, robusthed og skalerbarhed og i sidste ende præstationer, hvilket kan afspejles i de skridt, der tages med henblik på forfølgelsen af de forskellige reguleringsmål.
- (26) Der bør tilskyndes til både reelle investeringer og konkurrence, som går hånd i hånd, således at økonomisk vækst, innovation og forbrugernes valgmuligheder øges.
- (27) Konkurrencen fremmes bedst ved at sikre et økonomisk effektivt niveau for investering i nye og eksisterende infrastrukturer, suppleret med regulering, hvor det måtte være nødvendigt, for at opnå effektiv konkurrence i detailledet. Et effektivt infrastrukturbaseret konkurrenceniveau findes, når infrastrukturoverlapningen er af et omfang, der betyder, at investorer kan forventes at opnå et rimeligt udbytte på baggrund af fornuftige forventninger til udviklingen i markedsandele.
- (28) Det er nødvendigt at skabe passende incitamenter for investering i nye net med meget høj kapacitet, der støtter innovationen i forbindelse med indholdsrige internettjenester og styrker Unionens internationale konkurrenceevne. Sådanne net har et enormt potentiale til at give forbrugerne og erhvervslivet i hele Unionen fordele. Det er derfor afgørende at fremme bæredygtige investeringer i udviklingen af disse nye net, idet man fastholder konkurrencen, da der fortsat er flaskehalse og adgangsbarrierer på infrastrukturniveau, og øger forbrugernes valgmuligheder gennem forudsigelighed og sammenhæng i reguleringen.
- (29) Målet er gradvis at mindske mængden af forhåndsregulerende sektorspecifikke bestemmelser, efterhånden som konkurrencen på markederne udvikler sig, og i sidste instans at sikre, at den elektroniske kommunikation reguleres udelukkende gennem konkurrenceretten. Da markederne for elektronisk kommunikation har udvist stærk konkurrencedynamik de seneste år, er det meget vigtigt, at forhåndsregulerede forpligtelser kun benyttes, hvor der ikke er effektiv og bæredygtig konkurrence på de relevante markeder. Sigtet med forhåndsregulering er at opnå fordele for slutbrugerne ved at sikre effektiv

konkurrence på detailmarkederne på et varigt grundlag. Forpligtelser på engrosniveau bør indføres, hvis konkurrencen på et eller flere detailmarkeder sandsynligvis ikke vil blive effektiv uden sådanne forpligtelser. Navnlig i betragtning af de forventede fremskridt med hensyn til innovation og konkurrence er det sandsynligt, at de nationale tilsynsmyndigheder gennem markedsanalyseprocessen gradvist kan konstatere, at der findes konkurrencedygtige detailmarkeder, også selv om der ikke reguleres på engrosniveau. I et sådant tilfælde bør den nationale tilsynsmyndighed konkludere, at det ikke længere er nødvendigt at regulere på engrosniveau, og foretage en vurdering af det tilsvarende relevante engrosmarked med henblik på at tilbagetrække forhåndsreguleringen. I den forbindelse bør den nationale tilsynsmyndighed tage hensyn til eventuelle løftestangeffekter mellem engrosmarkeder og relaterede detailmarkeder, hvilket kan kræve, at adgangsbarrierer på infrastrukturniveau fjernes med henblik på at sikre langsigtet konkurrence på detailniveau.

- (30) Elektronisk kommunikation er ved at blive uundværlig for et stigende antal sektorer. Tingenes internet er et eksempel på, hvordan overføring af radiosignaler, der er grundlaget for elektronisk kommunikation, er i stadig udvikling og påvirker den samfundsmæssige og forretningsmæssige virkelighed. For at vi kan drage størst mulig fordel af denne udvikling, er det afgørende, at der indføres og tages hensyn til nye trådløse kommunikationsteknologier og -applikationer i radiofrekvensforvaltningen. Da andre teknologier og applikationer, der anvender radiofrekvenser, også er genstand for stigende efterspørgsel og kan styrkes ved integration af eller kombination med elektronisk kommunikation, bør radiofrekvensforvaltningen, hvor det er hensigtsmæssigt, følge en tværsektoriel tilgang for at sikre en mere effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne.
- (31) Strategisk planlægning, samordning og i givet fald harmonisering på EU-plan kan medvirke til at sikre, at radiofrekvensbrugerne får fuldt udbytte af fordelene ved det indre marked, og at Unionens interesser forsvares effektivt på globalt plan. Derfor bør det være muligt at vedtage flerårige radiofrekvenspolitikprogrammer, hvor det er hensigtsmæssigt. Det første af sådanne programmer blev fastlagt ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 243/2012/EU ⁽¹⁹⁾, som fastlægger politiske retningslinjer og målsætninger for den strategiske planlægning og harmonisering af brugen af radiofrekvenser i Unionen. Det bør være muligt for disse politiske retningslinjer og målsætninger at indeholde henvisninger til den adgang til og den effektive udnyttelse af radiofrekvenser, der er en forudsætning for etableringen af et funktionsdygtigt indre marked, i overensstemmelse med dette direktiv.
- (32) Landegrænser bliver i stigende grad irrelevante for fastlæggelsen af, hvordan frekvensressourcerne udnyttes optimalt. Ubegrundede forskelle mellem de nationale politikker medfører øgede omkostninger og tabte markedsmuligheder for frekvensbrugerne og forsinker innovationen til skade for et velfungerende indre marked og for brugerne og økonomien som helhed.
- (33) Bestemmelserne om radiofrekvensforvaltning i dette direktiv bør være i overensstemmelse med arbejdet i internationale og regionale organisationer, der beskæftiger sig med radiofrekvensforvaltning, såsom Den Internationale Telekommunikationsunion (ITU) og Den Europæiske Konference af Post- og Teleadministrations (CEPT), for at sikre en effektiv forvaltning og harmonisering af radiofrekvensanvendelsen i hele Unionen og mellem medlemsstaterne og andre medlemmer af ITU.
- (34) I overensstemmelse med princippet om adskillelse af regulerings- og driftsopgaver bør medlemsstaterne, for at sikre de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders uvildige afgørelser, garantere disses uafhængighed. Dette krav om uafhængighed berører hverken medlemsstaternes institutionelle autonomi og forfatningsmæssige forpligtelser eller princippet om neutralitet i forhold til de ejendomsretlige ordninger i medlemsstaterne, jf. artikel 345 i TEUF. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder bør råde over de nødvendige personale- og ekspertressourcer samt økonomiske midler til at udføre deres opgaver.
- (35) Visse opgaver i henhold til direktivet som f.eks. forhåndsregulering af markedet, herunder indførelse af forpligtelser vedrørende adgang og samtrafik og bilæggelse af tvister mellem virksomheder, bør kun varetages af de nationale tilsynsmyndigheder, dvs. organer, som er uafhængige af både sektoren og enhver ydre indblanding i form af politisk pres. Medmindre andet er fastsat, bør medlemsstaterne kunne tildele andre tilsynsopgaver, der er fastsat i dette direktiv, til enten de nationale tilsynsmyndigheder eller andre

kompetente myndigheder. Under gennemførelsen bør medlemsstaterne fremme stabiliteten af de nationale tilsynsmyndigheders kompetencer med hensyn til tildelingen af de opgaver, der fulgte af gennemførelsen af Unionens rammebestemmelser for elektronisk kommunikation som ændret i 2009, navnlig opgaverne vedrørende markeds konkurrence eller markeds adgang. Hvis opgaver er tildelt andre kompetente myndigheder, bør disse andre kompetente myndigheder tilstræbe at høre de nationale tilsynsmyndigheder, inden de træffer en afgørelse. I henhold til princippet om godt samarbejde bør de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder udveksle oplysninger med henblik på udøvelsen af deres opgaver.

- (36) Dette direktiv indeholder ingen materielle bestemmelser om åben internetadgang eller roaming og berører ikke fordelingen af beføjelser til de nationale tilsynsmyndigheder i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 531/2012 ⁽²⁰⁾ og i forordning (EU) 2015/2120. På den anden side fastsætter dette direktiv endvidere, at de nationale tilsynsmyndigheder er kompetente med henblik på vurdering og nøje overvågning af markeds adgang og konkurrencespørgsmål, der potentielt påvirker slutbrugeres ret til åben internetadgang.
- (37) De nationale tilsynsmyndigheders uafhængighed blev styrket i forbindelse med revisionen af rammebestemmelserne for elektronisk kommunikation, der blev gennemført i 2009, så de kan anvende regelsættet med større gennemslagskraft, og deres autoritet og forudsigeligheden i deres afgørelser øges. Til dette formål måtte det udtrykkelig fastsættes i national ret, at den nationale tilsynsmyndighed i udførelsen af sine opgaver er beskyttet mod indblanding udefra og politisk pres, der kan forhindre en uafhængig vurdering af de sager, den skal behandle. En sådan påvirkning udefra gør en instans, der medvirker i den nationale lovgivningsproces, uegnet til at fungere som tilsynsmyndighed under regelsættet. Derfor måtte der på forhånd opstilles regler for, på hvilket grundlag ledelsen for en national tilsynsmyndighed kan afskediges, så enhver rimelig tvivl om tilsynsmyndighedens uafhængighed og upåvirkelighed over for eksterne faktorer fjernes. For at undgå vilkårlige afskedigelser bør medlemmer, der afskediges, have ret til at anmode om, at de kompetente retsinstanser efterprøver, om der foreligger en gyldig grund til afskedigelserne, jf. de grunde, der betragtes som gyldige i henhold til dette direktiv. Sådanne afskedigelser bør kun begrundes i medlemmets personlige eller faglige kvalifikationer. Det er vigtigt, at de nationale tilsynsmyndigheder har deres eget budget, der navnlig sætter dem i stand til at ansætte tilstrækkeligt kvalificeret personale. Af hensyn til åbenhed i forvaltningen bør dette budget hvert år offentliggøres. Inden for rammerne af deres budget bør de nationale tilsynsmyndigheder kunne forvalte deres personalemæssige og økonomiske ressourcer i fuld uafhængighed. For at sikre upartiskhed bør medlemsstater, der stadig ejer eller kontrollerer virksomheder, som gennem administrationsgebyrer bidrager til den nationale tilsynsmyndigheds eller andre kompetente myndigheders budget, sikre, at der er effektiv strukturel adskillelse mellem aktiviteterne i forbindelse med ejerskab eller kontrol og udøvelsen af kontrol over budgettet.
- (38) Det er nødvendigt yderligere at styrke de nationale tilsynsmyndigheders uafhængighed for at sikre, at deres ledelse og medlemmer er upåvirkelige over for pres udefra, ved at fastsætte mindstekrav til, hvilke kvalifikationer disse skal have for at kunne udnævnes, og en minimumsvarighed for deres mandat. For at afhjælpe risikoen for, at tilsynsmyndighederne varetager interesser i sektoren (»regulatory capture«), sikre kontinuitet og styrke uafhængigheden bør medlemsstaterne desuden overveje at begrænse muligheden for at forny mandatet for ledelsen eller bestyrelsesmedlemmerne og oprette en passende rotationsordning for bestyrelsen og den øverste ledelse. Dette kan være f.eks. gøres ved at udnævne de første medlemmer af det kollegiale organ for forskellige perioder, så de forskellige medlemmers såvel som deres efterfølgeres mandater ikke udløber på samme tidspunkt.
- (39) De nationale tilsynsmyndigheder bør stå til ansvar for den måde, hvorpå de udfører deres opgaver, og bør være forpligtet til at aflægge rapport herom. Denne forpligtelse bør normalt tage form af et krav om årlig rapportering snarere end ad hoc-anmodninger om rapportering, der kan begrænse deres uafhængighed eller hindre dem i udførelsen af deres opgaver, hvis kravene bliver urimeligt omfattende. Ifølge EU-Domstolens retspraksis ⁽²¹⁾ kan vidtgående eller ubetingede rapporteringskrav indirekte påvirke en myndigheds uafhængighed.

- (40) Medlemsstaterne bør meddele Kommissionen navnene på de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder. For myndigheder, der er kompetente med hensyn til tildeling af tilladelse til at installere faciliteter, bør det være muligt at opfylde meddelelsespligten ved at henvise til den centrale dokumentationstjeneste, der er oprettet i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU ⁽²²⁾.
- (41) Der bør bruges et system, der er så lidt indgribende som muligt, for tilladelser til udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester med henblik på at fremme udviklingen af nye kommunikationstjenester og paneuropæiske kommunikationsnet og -tjenester, og så tjenesteudbydere og forbrugerne kan udnytte det indre markeds stordriftsfordele.
- (42) Fordelene ved det indre marked for tjenesteudbydere og slutbrugere kan bedst virkeliggøres ved at anvende generelle tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, uden at stille krav om udtrykkelige beslutninger eller administrative afgørelser fra nationale tilsynsmyndigheder, og ved at begrænse eventuelle procedurekrav til kun at omfatte en deklatorisk anmeldelse. Hvis medlemsstaterne stiller krav om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester skal indgive anmeldelse, når de påbegynder deres aktiviteter, bør denne anmeldelse ikke indebære administrationsomkostninger for udbydere, og anmeldelsesformularen kan eventuelt stilles til rådighed via et link på de kompetente myndigheders websted. For at støtte en effektiv koordinering på tværs af grænserne, navnlig hvad angår paneuropæiske operatører, bør BEREC oprette og vedligeholde en database over sådanne anmeldelser. De kompetente myndigheder bør kun fremsende fuldstændige anmeldelser til BEREC. Medlemsstaterne bør ikke forhindre udbud af net eller tjenester på nogen måde, herunder på grund af en ufuldstændig anmeldelse.
- (43) Anmeldelser bør blot bestå i en erklæring om, at udbyderen agter at påbegynde udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Udbyderen bør kun forpligtes til at lade erklæringen supplere af de oplysninger, der er opført i dette direktiv. Medlemsstaterne bør ikke pålægge yderligere eller særskilte anmeldelseskrav.
- (44) I modsætning til de øvrige kategorier af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der er defineret i dette direktiv, gør nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester ikke brug af offentlige nummerressourcer og deltager ikke i et offentligt garanteret interoperabelt økosystem. Derfor bør denne type tjenester ikke være underlagt den generelle tilladelsesordning.
- (45) Ved tildeling af brugsrettigheder til radiofrekvenser, nummerressourcer eller tilladelse til at installere faciliteter bør de kompetente myndigheder meddele de virksomheder, der får tildelt sådanne rettigheder, de relevante vilkår. Medlemsstaterne bør kunne fastsætte sådanne vilkår for brug af radiofrekvenser i individuelle brugsrettigheder eller i den generelle tilladelse.
- (46) Generelle tilladelser bør kun indeholde vilkår, som udelukkende vedrører den elektroniske kommunikationssektor. De bør ikke omfatte vilkår, som allerede gælder i medfør af anden eksisterende national ret, navnlig vedrørende forbrugerbeskyttelse, der ikke udelukkende vedrører kommunikationssektoren. De kompetente myndigheder bør f.eks. kunne holde virksomheder orienteret om gældende miljøbeskyttelses- samt by- og landsplanlægningskrav. De fastsatte vilkår i den generelle tilladelse har ikke betydning for bestemmelsen af, hvilken lovgivning der finder anvendelse i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 ⁽²³⁾.
- (47) De vilkår, der kunne knyttes til generelle tilladelser, bør omfatte særlige betingelser vedrørende tilgængelighed for brugere med handicap og offentlige myndigheders og beredskabstjenesters behov for at kommunikere indbyrdes og med offentligheden før, under og efter en større katastrofe.
- (48) Virksomhedernes rettigheder og forpligtelser i henhold til generelle tilladelser må udtrykkeligt angives i disse tilladelser for at sikre ensartet konkurrence i hele Unionen og fremme grænseoverskridende forhandlinger om samtrafik mellem offentlige elektroniske kommunikationsnet.

- (49) Generelle tilladelser berettiger virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til offentligheden, til at forhandle samtrafik på vilkårene i dette direktiv. Virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til andre end offentligheden, kan forhandle samtrafik på kommercielle vilkår.
- (50) Når de kompetente myndigheder fastsætter vilkårene for generelle tilladelser og opkræver administrative gebyrer, bør de tage behørigt hensyn til situationer, hvor elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester udbydes af fysiske personer på et nonprofitgrundlag. Elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der ikke udbydes til offentligheden, bør være underlagt færre og mindre krævende vilkår, eller slet ingen, end hvad der er rimeligt for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der udbydes til offentligheden.
- (51) Hvis virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og elektroniske kommunikationstjenester i henhold til EU-retten, pålægges særlige forpligtelser som følge af deres udpegning som havende en stærk markedsposition som defineret i dette direktiv, bør disse særlige forpligtelser finde anvendelse adskilt fra de generelle rettigheder og forpligtelser, som gælder i henhold til den generelle tilladelse.
- (52) Det er muligt, at virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester har brug for dokumentation for deres rettigheder i henhold til en generel tilladelse for så vidt angår samtrafik og installation af faciliteter, navnlig for at fremme forhandlinger med regionale eller lokale myndigheder eller med tjenesteudbydere i andre medlemsstater. Derfor bør de kompetente myndigheder forsyne virksomhederne med erklæringer herom enten efter anmodning eller alternativt som automatisk svar på en anmeldelse i henhold til den generelle tilladelse. Sådanne erklæringer bør ikke i sig selv kunne begrunde krav om rettigheder, og hverken rettigheder i medfør af den generelle tilladelse, brugsrettigheder eller udøvelsen af sådanne rettigheder må afhænge af en erklæring.
- (53) Det bør være muligt at opkræve administrationsgebyrer fra virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationstjenester for at finansiere den nationale tilsynsmyndigheds eller andre kompetente myndigheds aktiviteter vedrørende administration af det generelle tilladelsessystem og tildeling af brugsrettigheder. Sådanne gebyrer bør kun dække de reelle administrationsomkostninger ved disse aktiviteter. Med henblik herpå bør det sikres, at de nationale tilsynsmyndigheds og andre kompetente myndigheds indtægter og udgifter er gennemsigtige via årlige opgørelser over de samlede gebyrbeløb, der er opkrævet, og de administrationsomkostninger, der er påløbet, for at virksomhederne kan kontrollere, om der er overensstemmelse mellem dem.
- (54) Ordningerne vedrørende administrationsgebyrer bør ikke fordreje konkurrencen eller skabe hindringer for markedsadgangen. Et generelt tilladelsessystem gør det umuligt at afkræve de enkelte virksomheder administrationsomkostninger og dermed gebyrer, undtagen for tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer, radiofrekvenser og tilladelser til installation af faciliteter. Alle administrationsgebyrer bør være i overensstemmelse med principperne i et generelt tilladelsessystem. Et eksempel på et rimeligt, enkelt og gennemsigtigt alternativ til disse kriterier for opkrævning af gebyrer kunne være en omsætningsafhængig fordelingsnøgle. Hvis administrationsgebyrerne er meget lave, kan enhedsgebyrer eller gebyrer, der kombinerer en enhedssats med et omsætningsafhængigt element, også være hensigtsmæssige. Hvor det generelle tilladelsessystem omfatter virksomheder med meget små markedsandele, f.eks. lokalsamfundsbaseede netudbydere, eller tjenesteudbydere, hvis forretningsmodel medfører meget begrænsede indtægter, selv hvor der er tale om en væsentlig markedsdækning målt i volumen, bør medlemsstaterne overveje at fastsætte en passende minimumstærskel for pålæggelse af administrationsgebyrer.
- (55) Medlemsstaterne kan være nødt til at ændre de rettigheder, vilkår, procedurer, gebyrer og afgifter, som hænger sammen med generelle tilladelser og brugsrettigheder, i tilfælde hvor det er objektivt velbegrundet. Sådanne påtænkte ændringer bør behørigt meddeles alle berørte parter i god tid, så de har fyldestgørende lejlighed til at udtale sig. Unødvendige procedurer bør undgås i forbindelse med mindre ændringer i eksisterende tilladelser til at installere faciliteter eller i brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til nummerressourcer, når disse ændringer ikke berører tredjemands interesser. Ved mindre ændringer af

rettigheder og forpligtelser forstås ændringer, som hovedsagelig er af administrativ art og ikke ændrer den generelle tilladelse og de individuelle brugsrettigheder i væsentlig grad og således ikke kan give konkurrencemæssige fordele i forhold til andre virksomheder.

- (56) Under hensyntagen til betydningen af at sikre juridisk forudsigelighed og for at fremme forudsigelighed i reguleringen for at skabe et sikkert miljø for investeringer, navnlig for ny trådløs bredbåndskommunikation, bør enhver begrænsning eller tilbagekaldelse af eksisterende brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer eller tilladelser til at installere faciliteter være genstand for forudsigelige og transparente procedurer. Derfor kan der eventuelt indføres strengere krav eller en anmeldelsesordning, navnlig i tilfælde hvor der er tildelt brugsrettigheder efter konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer og i tilfælde af harmoniserede radiofrekvensbånd, der skal bruges til trådløse elektroniske bredbåndskommunikationstjenester (»trådløse bredbåndstjenester«). Begrundelser, der henviser til faktisk og effektiv brug af radiofrekvenser og teknologisk udvikling, kunne bygge på de tekniske gennemførelsesforanstaltninger, der er vedtaget i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 2002/676/EF ⁽²⁴⁾. Hvis de generelle tilladelser og individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser endvidere skal begrænses, tilbagekaldes eller ændres uden samtykke fra rettighedshaveren, kan dette ske efter høring af de berørte parter, medmindre de foreslåede ændringer er mindre. Da begrænsninger eller tilbagekaldelser af generelle tilladelser eller rettigheder kan have betydelige konsekvenser for deres indehavere, bør de kompetente myndigheder være særligt opmærksomme og foretage en forhåndsvurdering af den potentielle skade, som sådanne foranstaltninger kan forårsage, inden de træffer disse foranstaltninger.
- (57) De nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder og BEREC må, for at kunne udføre deres opgaver effektivt, indsamle oplysninger fra markedets aktører, herunder en vurdering af, om de generelle vilkår og betingelser er i overensstemmelse med dette direktiv uden at suspendere anvendelsen af disse vilkår og betingelser i forbindelse med vurderingen. Undtagelsesvis kan det også være nødvendigt at indhente oplysninger fra andre virksomheder, der er aktive i sektorer tæt knyttet til den elektroniske kommunikationssektor, herunder indholdsudbydere, som ligger inde med oplysninger, der kan være nødvendige, for at de kan udføre deres opgaver i henhold til EU-retten. Det kan også være nødvendigt at indsamle sådanne oplysninger på Kommissionens vegne, således at den kan opfylde sine forpligtelser i henhold til EU-retten. Anmodninger om oplysninger bør stå i et rimeligt forhold til formålet og bør ikke påføre virksomhederne urimelige byrder. De oplysninger, der indsamles af de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, bør, medmindre de i henhold til nationale regler om aktindsigt er fortrolige samt med forbehold af EU-regler og national regler om kommerciel fortrolighed, være offentligt tilgængelige.
- (58) For at sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder udfører deres tilsynsopgaver effektivt, bør de oplysninger, som de indsamler, omfatte regnskabsoplysninger om de detailmarkeder, der er knyttet til engrosmarkeder, hvor en virksomhed er udpeget som havende en stærk markedsposition, og som derfor reguleres af den nationale tilsynsmyndighed. Endvidere bør oplysningerne omfatte data, der sætter den nationale tilsynsmyndighed i stand til at vurdere overholdelsen af de vilkår, der er knyttet til brugsrettigheder og de mulige følger af planlagte opgraderinger eller ændringer i nettopologien for udviklingen i konkurrencen eller for engrosprodukter, der stilles til rådighed for andre parter. Oplysninger om overholdelse af de dækningsforpligtelser, der er knyttet til brugsrettigheder til radiofrekvenser, er afgørende for at sikre fuldstændighed i de geografiske undersøgelser af netudrulning. I den forbindelse bør den kompetente myndighed kunne kræve, at der afgives oplysninger opdelt efter lokalområder med en granularitet, der er tilstrækkelig til at foretage en geografisk undersøgelse af netudrulningen.
- (59) For at lette byrden af indberetnings- og informationsforpligtelser for net- og tjenesteudbydere og de berørte kompetente myndigheder bør disse krav være forholdsmæssigt afpassede, objektivt berettigede og begrænset til det strengt nødvendige. Navnlig bør gentagne anmodninger fra den kompetente myndighed og fra BEREC om de samme oplysninger samt krav om systematisk og jævnlig dokumentation for overholdelsen af samtlige vilkår for den generelle tilladelse eller brugsrettigheden undgås. Virksomhederne bør være bekendt med, hvad de oplysninger, de anmodes om at fremlægge, skal bruges til. Fremlæggelse af oplysninger bør ikke være en betingelse for markedsadgang. Til statistiske formål kan

der stilles krav om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester skal indgive anmeldelse, når deres aktiviteter ophører.

- (60) Dette direktiv bør hverken berøre medlemsstaternes forpligtelse til at fremlægge enhver oplysning, som er nødvendig for at forsvare Unionens interesser i forbindelse med internationale aftaler, eller indberetningskrav i ret, der ikke er specifik for sektoren for elektronisk kommunikation, f.eks. konkurrenceretten.
- (61) Det er muligt at udveksle oplysninger, der af en kompetent myndighed betragtes som fortrolige i henhold til EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed og beskyttelse af personoplysninger, med Kommissionen, BEREC og andre myndigheder, hvis det er nødvendigt for anvendelsen af national ret, der gennemfører dette direktiv. De udvekslede oplysninger bør begrænses til, hvad der er relevant og rimeligt under hensyn til formålet med udvekslingen.
- (62) Bredbåndnettene til elektronisk kommunikation bliver stadig mere forskelligartede med hensyn til teknologi, topologi, de anvendte medier og ejendomsforholdene. Reguleringstiltag skal derfor bygge på detaljerede oplysninger vedrørende netudrulningen for at være effektiv og målrettet mod de områder, hvor der er behov for regulering. Disse oplysninger er afgørende for at fremme investeringer, øge konnektiviteten i hele Unionen og formidle oplysninger til alle relevante myndigheder og borgerne. De bør omfatte undersøgelser om både udrulning af net med meget høj kapacitet og væsentlige opgraderinger eller udvidelser af eksisterende kobbernet eller andre net, der muligvis ikke i alle henseender har samme præstationsegenskaber som net med meget høj kapacitet, f.eks. udrulning af fibernet til gadeskabet, kombineret med aktive teknologier som vectoring. De relevante prognoser bør vedrøre perioder på op til tre år. Detaljeringsgraden og den territoriale granularitet i de oplysninger, som de kompetente myndigheder bør indsamle, bør være afstemt efter det specifikke mål for reguleringen og være tilstrækkelig til at opfylde de reguleringsmæssige formål. Derfor vil størrelsen af den territoriale enhed også variere fra medlemsstat til medlemsstat afhængigt af de reguleringsmæssige behov under de særlige nationale omstændigheder og af, hvilke oplysninger der er til rådighed lokalt. I de fleste tilfælde vil niveau 3 i nomenklaturen for statistiske regionale enheder (NUTS) sandsynligvis ikke være en tilstrækkelig lille territorial enhed. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder bør følge BEREC's retningslinjer for bedste praksis i forbindelse med en sådan opgave, og disse retningslinjer vil kunne trække på erfaringerne fra de nationale tilsynsmyndigheders og/eller andre kompetente myndigheders gennemførelse af geografiske undersøgelser af netudrulningen. Uden at det berører kravet om kommerciel fortrolighed, bør de kompetente myndigheder, hvis oplysningerne ikke allerede er tilgængelige på markedet, stille de data, der er indsamlet i disse undersøgelser, direkte til rådighed i et åbent format i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/98/EF ⁽²⁵⁾ og uden begrænsninger med hensyn til videreanvendelse, og de bør stille værktøjer til at fastslå tjenestekvaliteten til rådighed for slutbrugerne for at bidrage til øget bevidsthed om de tilgængelige konnektivitetstjenester. I forbindelse med indsamlingen af disse oplysninger bør alle berørte myndigheder respektere fortrolighedsprincippet og undgå at skabe konkurrencemæssige ulemper for virksomheder.
- (63) Mindskelse af den digitale kløft i Unionen er afgørende, hvis alle Unionens borgere skal have adgang til internettjenester og digitale tjenester. Med henblik herpå bør de relevante myndigheder i tilfælde af specifikke og veldefinerede områder have mulighed for at opfordre virksomheder og offentlige myndigheder til at erklære, at de har til hensigt at udrulle net med meget høj kapacitet i disse områder, ved at give dem tilstrækkelig tid til at fremlægge et velovervejet svar. Oplysningerne i prognoserne bør afspejle de økonomiske udsigter for sektoren for elektronisk kommunikation og virksomheders investeringsplaner på det tidspunkt, hvor oplysningerne er indsamlet, så det er muligt at kortlægge konnektiviteten i forskellige områder. Hvis en virksomhed eller offentlig myndighed erklærer, at den har til hensigt at foretage udrulning i et område, bør den nationale tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed kunne kræve, at andre virksomheder og offentlige myndigheder erklærer, hvorvidt de agter at udrulle net med meget høj kapacitet eller væsentligt opgradere eller udvide deres net, så det kan yde en downloadhastighed på mindst 100 Mbit/s i dette område. Denne procedure vil skabe gennemsigtighed for de virksomheder og offentlige myndigheder, der har tilkendegivet interesse i udrulning i det pågældende område, hvormed de ved udformningen af deres forretningsplaner kan vurdere den sandsynlige

konkurrence, de vil møde fra andre net. Den positive virkning af en sådan gennemsigtighed afhænger af, om markedsdeltagerne svarer sandfærdigt og i god tro.

- (64) Markedsdeltagerne kan ændre deres udrulningsplaner af uforudsete, objektive og berettigede årsager, men de kompetente myndigheder bør gribe ind, herunder hvis offentlige midler er berørt, og om nødvendigt pålægge sanktioner, hvis de forsætligt eller som følge af grov uagtsomhed har modtaget vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger fra en virksomhed eller offentlig myndighed. Med henblik på anvendelsen af de relevante bestemmelser om sanktioner bør grov uagtsomhed henvises til en situation, hvor en virksomhed eller en offentlig myndighed giver vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger som følge af dens adfærd eller intern organisation, der ligger væsentligt under fornøden omhu i forbindelse med de afgivne oplysninger. Grov uagtsomhed bør ikke kræve, at virksomheden eller den offentlige myndighed er vidende om, at de afgivne oplysninger er vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige, men snarere at vedkommende burde have haft kendskab til det, hvis den havde handlet eller var organiseret med fornøden omhu. Det er vigtigt, at sanktionerne er tilstrækkeligt afskrækkende i lyset af den negative indvirkning på konkurrencen og på offentligt finansierede projekter. Bestemmelserne om sanktioner bør ikke berøre retten til at kræve erstatning for skader i henhold til national ret.
- (65) For at sikre forudsigelige investeringsbetingelser bør de kompetente myndigheder kunne meddele virksomheder og offentlige myndigheder, der tilkendegiver interesse i udrulning af net med meget høj kapacitet, om der er foretaget eller planlagt andre typer netopgraderinger, herunder med downloadhastigheder på under 100 Mbit/s, i det pågældende område.
- (66) Det er vigtigt, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder hører alle interesserede parter om påtænkte afgørelser, giver dem tilstrækkelig tid under hensyn til sagens kompleksitet til at fremsætte kommentarer og tager hensyn til disse kommentarer, før de træffer endelig afgørelse. For at sikre, at afgørelser på nationalt plan ikke får negative følger for det indre markeds funktion eller for andre af TEUF's målsætninger, bør de nationale tilsynsmyndigheder desuden underrette Kommissionen og andre nationale tilsynsmyndigheder om visse udkast til afgørelser, så disse får mulighed for at kommentere dem. Det er rimeligt, at de kompetente myndigheder hører de interesserede parter i de tilfælde, der er fastsat i dette direktiv, om alle udkast til foranstaltninger med konsekvenser for handelen mellem medlemsstaterne.
- (67) Det er i et konkurrencebaseret miljø vigtigt, at der tages hensyn til de berørte parter, herunder brugernes og forbrugernes, synspunkter. Medlemsstaterne bør tilrettelægge en passende høringsmekanisme for at tage behørigt hensyn til borgernes interesser. En sådan mekanisme kunne involvere et organ, som uafhængigt af den nationale tilsynsmyndighed og af tjenesteudbyderne udfører forskning for så vidt angår forbrugerrelaterede spørgsmål, eksempelvis forbrugeradfærd og mekanismer for leverandørskift, og som fungerer i åbenhed og leverer bidrag til de eksisterende mekanismer for høring af de berørte parter. Desuden kan der indføres en mekanisme, med det formål at muliggøre et passende samarbejde om spørgsmål vedrørende fremme af lovligt indhold. Samarbejdsprocedurer, der indføres ved hjælp af en sådan mekanisme, bør imidlertid ikke kunne benyttes til systematisk overvågning af brug af internettet.
- (68) Udenretslig tvistbilæggelse kan være et hurtigt og omkostningseffektivt middel for slutbrugere til at håndhæve deres rettigheder, navnlig for forbrugere, mikrovirksomheder og små virksomheder, som defineret i bilaget til Kommissionens henstilling 2003/361/EF ⁽²⁶⁾. Medlemsstaterne bør give mulighed for, at den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed med ansvar for eller mindst et uafhængigt organ med dokumenteret ekspertise i at håndtere slutbrugerrettigheder kan fungere som en alternativ tvistbilæggelsesinstans. Med hensyn til tvistbilæggelse af denne art bør myndighederne ikke være underlagt nogen instrukser. Da mange medlemsstater har indført tvistbilæggelsesprocedurer også for slutbrugere, der ikke er forbrugere, og som ikke er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/11/EU ⁽²⁷⁾, er det rimeligt at fastholde den sektorspecifikke tvistbilæggelsesprocedure for både forbrugere og, hvor medlemsstaterne udvider proceduren, andre slutbrugere, navnlig mikrovirksomheder og små virksomheder. For så vidt angår udenretslig tvistbilæggelse bør medlemsstaterne kunne opretholde eller indføre strengere bestemmelser end dem, der er fastsat i direktiv 2013/11/EU, for at sikre et højere forbrugerbeskyttelsesniveau.

- (69) Hvis der opstår en tvist mellem virksomheder i én medlemsstat på et område, der er omfattet af dette direktiv, f.eks. vedrørende forpligtelser i forbindelse med adgang og samtrafik eller metoder til overførsel af slutbrugerfortegnelser, bør den forurettede part, der har forhandlet i god tro, men ikke har kunnet nå til enighed med modparten, kunne anmode den nationale tilsynsmyndighed om at afgøre tvisten. De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne pålægge parterne en løsning. Når en national tilsynsmyndighed deltager i bilæggelsen af en tvist mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller tilhørende faciliteter i en medlemsstat, bør den søge at sikre, at de forpligtelser, der følger af dette direktiv, overholdes.
- (70) Ud over den klageadgang, der følger af EU-retten eller national ret, er der behov for en enkel procedure, der efter anmodning af en af tvistens parter sættes i gang for at bilægge grænseoverskridende tvister mellem virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationstjenester i forskellige medlemsstater.
- (71) En vigtig opgave for BEREC er i givet fald at vedtage udtalelser i forbindelse med tvister mellem parter i forskellige medlemsstater. De nationale tilsynsmyndigheder bør derfor i sådanne sager tage fuldt hensyn til BEREC's udtalelse, når de pålægger en virksomhed forpligtelser eller på anden vis bilægger tvisten.
- (72) Manglende koordinering mellem medlemsstaterne i forbindelse med tilrettelæggelse af brugen af radiofrekvenser på deres område kan, hvis den ikke afhjælpes ved bilaterale forhandlinger mellem medlemsstaterne, skabe store interferensproblemer med alvorlige konsekvenser for udviklingen af det digitale indre marked. Medlemsstaterne bør træffe alle nødvendige foranstaltninger for at undgå grænseoverskridende og skadelig interferens mellem sig. Frekvenspolitikgruppen, der blev nedsat ved Kommissionens afgørelse 2002/622/EF ⁽²⁸⁾, bør pålægges at støtte den nødvendige koordinering på tværs af landegrænserne og være det udpegede forum for bilæggelse af tvister mellem medlemsstaterne om grænseoverskridende spørgsmål. På grundlag af Frekvenspolitikgruppens løsningsforslag er en gennemførelsesforanstaltning i visse tilfælde nødvendig for definitivt at løse et problem med grænseoverskridende interferens eller for at håndhæve en koordineret løsning, der er aftalt af to eller flere medlemsstater i bilaterale forhandlinger, på et EU-retligt grundlag. Manglende koordinering mellem medlemsstaterne og Unionens nabolande kan også skabe store interferensproblemer. Medlemsstaterne bør træffe passende foranstaltninger for at undgå grænseoverskridende og skadelig interferens med Unionens nabolande og samarbejde med hinanden til dette formål. Efter anmodning fra medlemsstater, der er berørt af grænseoverskridende interferens fra tredjelande, bør Unionen give sin fulde støtte til disse medlemsstater.
- (73) Frekvenspolitikgruppen er en rådgivende gruppe på højt plan i Kommissionen, der blev nedsat ved afgørelse 2002/622/EF for at bidrage til udviklingen af det indre marked og støtte udformningen af en radiofrekvenspolitik på EU-plan under hensyntagen til økonomiske, politiske, kulturelle, strategiske, sundhedsmæssige og sociale aspekter samt tekniske parametre. Gruppen bør sammensættes af lederne af de organer, som har det overordnede politiske ansvar for strategisk radiofrekvenspolitik. Den bør bistå og rådgive Kommissionen med hensyn til radiofrekvenspolitikken. Dette bør yderligere øge radiofrekvenspolitikken synlighed på Unionens forskellige politikområder og bidrage til at sikre sammenhæng på tværs af sektorerne på EU-plan og nationalt plan. På anmodning fra Europa-Parlamentet og Rådet bør Frekvenspolitikgruppen også yde rådgivning til disse. Desuden bør gruppen også være forum for koordinering af medlemsstaternes gennemførelse af deres forpligtelser vedrørende radiofrekvenser i henhold til dette direktiv, og den bør spille en central rolle på områder af afgørende betydning for det indre marked, f.eks. koordinering og standardisering på tværs af grænserne. Der kan også nedsættes tekniske arbejdsgrupper eller ekspertgrupper til at bistå ved plenarmøder, hvor højststående repræsentanter fra medlemsstaterne og Kommissionen udstikker rammer for den strategiske politik. Kommissionen har tilkendegivet, at den senest seks måneder efter dette direktivs ikrafttræden agter at ændre afgørelse 2002/622/EF, således at den afspejler de nye opgaver, som overdrages til Frekvenspolitikgruppen ved dette direktiv.
- (74) De kompetente myndigheder bør overvåge og sikre, at vilkårene for den generelle tilladelse og brugsrettighederne overholdes, og navnlig at sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne

og overholdelse af forpligtelserne vedrørende dækning og tjenestekvalitet i kraft af administrative sanktioner, herunder økonomiske sanktioner og påbud og tilbagekaldelse af brugsrettigheder i tilfælde af manglende overholdelse af disse vilkår. Virksomhederne bør fremlægge de mest nøjagtige og fuldstændige oplysninger som muligt for de kompetente myndigheder, så disse er i stand til at løse deres tilsynsopgaver.

- (75) De vilkår, som knyttes til generelle tilladelser og individuelle brugsrettigheder, bør begrænses til dem, der er strengt nødvendige for at sikre overholdelsen af krav og forpligtelser i henhold til national ret og EU-retten.
- (76) Alle, der er genstand for en kompetent myndigheds afgørelse, bør kunne påklage afgørelsen til en instans, som er uafhængig af de involverede parter og af indblanding udefra og politisk pres, der kan forhindre en uafhængig vurdering af de sager, den skal behandle. Denne instans kan være en domstol. Desuden bør virksomhederne, hvis de finder, at deres ansøgninger om tilladelse til at installere faciliteter ikke er blevet behandlet i overensstemmelse med principperne i dette direktiv, have ret til at påklage sådanne afgørelser. Denne klageprocedure bør ikke berøre kompetencefordelingen inden for de nationale retssystemer og juridiske og fysiske personers rettigheder i henhold til national ret. Under alle omstændigheder bør medlemsstaterne garantere effektiv domstolskontrol af sådanne afgørelser.
- (77) For at skabe juridisk forudsigelighed for markedsdeltagerne bør klageinstanserne udføre deres funktioner effektivt. Klagesager bør navnlig ikke være unødigt langvarige. Foreløbige foranstaltninger, der suspenderer virkningerne af en kompetent myndigheds afgørelse, bør kun være tilladt, hvis det er presserende nødvendigt for at forhindre, at den part, der har anmodet om disse foranstaltninger, påføres alvorlig og uoprettelig skade, og når det er nødvendigt af hensyn til balancen mellem parternes interesser.
- (78) Der har været store forskelle i den måde, hvorpå klageinstanserne har benyttet foreløbige foranstaltninger til at suspendere de nationale tilsynsmyndigheders eller andre kompetente myndigheders afgørelser. For at skabe større ensartethed bør der indføres fælles fremgangsmåder i overensstemmelse med EU-Domstolens retspraksis. Klageinstanserne bør også have ret til at anmode om tilgængelige oplysninger, som er offentliggjort af BEREC. I betragtning af den betydning klagesager har for, hvordan regelsættet som helhed fungerer, bør der i alle medlemsstater indføres en ordning for indsamling af oplysninger om klagesager og beslutninger om suspension af de kompetente myndigheders afgørelser samt for rapportering af disse oplysninger til Kommissionen og BEREC. Denne ordning bør sikre, at Kommissionen eller BEREC kan indhente teksten til de pågældende afgørelser eller domme fra medlemsstaterne med henblik på at samle dem i en database.
- (79) Der bør foretages en mere transparent anvendelse af EU-mekanismen til konsolidering af det indre marked for elektronisk kommunikation af hensyn til borgerne og interessenter og for at give de berørte parter mulighed for at fremsætte deres synspunkter, herunder ved at kræve, at de nationale tilsynsmyndigheder offentliggør eventuelle udkast til foranstaltning, samtidig med at de meddeles Kommissionen, BEREC og de nationale tilsynsmyndigheder i andre medlemsstater. Alle sådanne udkast til foranstaltning bør være begrundede og indeholde en detaljeret analyse.
- (80) Kommissionen bør, under størst mulig hensyntagen til udtalelsen fra BEREC, kunne anmode en national tilsynsmyndighed om at trække et udkast til foranstaltning tilbage, hvis det vedrører afgrænsningen af relevante markeder eller udpegning af virksomheder som havende en stærk markedsposition eller ej, og hvis sådanne afgørelser ville hindre det indre marked eller være uforenelige med EU-retten, herunder navnlig de politiske mål, den nationale tilsynsmyndighed bør følge. Denne procedure berører hverken anmeldelsesproceduren i henhold til direktiv (EU) 2015/1535 eller Kommissionens særlige beføjelser i henhold til TEUF for så vidt angår overtrædelse af EU-retten.
- (81) Den nationale høring af de berørte parter bør gennemføres før høringen på EU-plan med henblik på konsolidering af det indre marked for elektronisk kommunikation og som led i proceduren for ensartet anvendelse af afhjælpende foranstaltninger, således at de berørte parter synspunkter kan afspejles i høringen på EU-plan. Derved undgår man også at skulle gennemføre endnu en høring på EU-plan, hvis den nationale høring fører til ændring af den planlagte foranstaltning.

- (82) Det er vigtigt, at regelsættet gennemføres rettidigt. Når Kommissionen har truffet afgørelse om, at en national tilsynsmyndighed skal trække en planlagt foranstaltning tilbage, bør tilsynsmyndigheden trække sit udkast til foranstaltning tilbage eller forelægge en revideret foranstaltning for Kommissionen. Der bør fastsættes en frist for meddelelsen af den reviderede foranstaltning til Kommissionen, for at informere markedsdeltagerne om, hvor længe markedsundersøgelsen varer, og den juridiske forudsigelighed øges.
- (83) Den EU-mekanisme, der gør det muligt for Kommissionen at kræve, at en national tilsynsmyndighed trækker planlagte foranstaltninger vedrørende markedsafgrænsning og udpegning af virksomheder med en stærk markedsposition tilbage, har bidraget væsentligt til en ensartet fremgangsmåde for udpegning af forhold, hvor der kan anvendes forhåndsregulering, og hvor virksomheder skal være omfattet af en sådan regulering. Erfaringerne med procedurerne i artikel 7 og 7a i direktiv 2002/21/EF har vist, at manglende ensartethed i de nationale tilsynsmyndigheders anvendelse af afhjælpende foranstaltninger under lignende markedsforhold underminerer det indre marked for elektronisk kommunikation. Derfor bør Kommissionen og BEREC inden for deres respektive ansvarsområder bidrage til at sikre en større grad af konsekvens i anvendelsen af afhjælpende foranstaltninger i forbindelse med udkast til foranstaltninger, som foreslås af de nationale tilsynsmyndigheder. Hvis BEREC deler Kommissionens tvivl for så vidt angår udkast til foranstaltninger vedrørende udvidelsen af forpligtelser efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, når det er nødvendigt for at imødegå store og varige økonomiske eller fysiske hindringer for duplikering, for virksomheder uafhængigt af udpegningen som havende en stærk markedsposition eller for reguleringen af nye netelementer med meget høj kapacitet, bør Kommissionen derudover kunne pålægge en national tilsynsmyndighed at trække udkastet til foranstaltning tilbage. For at få gavn af de nationale tilsynsmyndigheders ekspertise inden for markedsanalyse bør Kommissionen rådføre sig med BEREC, før den træffer sine afgørelser eller vedtager sine henstillinger.
- (84) I betragtning af de korte tidsfrister, der gælder ifølge ordningen for høring på EU-plan, bør Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage henstillinger eller retningslinjer til forenkling af procedurerne for udveksling af oplysninger mellem Kommissionen og de nationale tilsynsmyndigheder, f.eks. hvor der er tale om stabile markeder eller mindre ændringer i tidligere meddelte foranstaltninger. Kommissionen bør også tillægges beføjelse til at tillade en undtagelse fra kravet om meddelelse for at strømline procedurerne i visse tilfælde.
- (85) De nationale tilsynsmyndigheder bør samarbejde indbyrdes, med BEREC og med Kommissionen på en transparent måde for at sikre en ensartet anvendelse af dette direktiv i alle medlemsstaterne.
- (86) De nationale tilsynsmyndigheders skønsbeføjelser må forliges med udviklingen af en ensartet reguleringspraksis og en konsekvent anvendelse af regelsættet, for at tilsynsmyndighederne kan medvirke effektivt til at udvikle og komplettere det indre marked. Tilsynsmyndighederne bør derfor støtte Kommissionens og BEREC's aktiviteter vedrørende det indre marked.
- (87) Foranstaltninger, der kan få indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne, er foranstaltninger, som kunne øve en direkte eller indirekte, faktisk eller potentiel indflydelse på handelsmønstret mellem medlemsstaterne på en måde, der kan skabe en hindring for det indre marked. Det kan være foranstaltninger, som har væsentlig indvirkning på virksomheder eller brugere i andre medlemsstater, herunder foranstaltninger, der påvirker brugerprisen i andre medlemsstater, foranstaltninger, der påvirker de muligheder, en virksomhed med hjemsted i en anden medlemsstat har for at udbyde en elektronisk kommunikationstjeneste, og navnlig foranstaltninger, som påvirker muligheden for at udbyde transnationale tjenester, samt foranstaltninger, der påvirker markedsstrukturen eller -adgangen og dermed får følger for virksomheder i andre medlemsstater.
- (88) En mere ensartet brug og fastlæggelse af elementerne i udvælgelsesprocedurerne og de vilkår fastsat i brugsrettighederne til radiofrekvenser, som har en væsentlig indvirkning på markedsforholdene og konkurrencesituationen, herunder betingelserne for markedsadgang og ekspansion, ville fremmes af en koordineringsordning, hvorved Frekvenspolitikgruppen på anmodning af den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed eller undtagelsesvis på eget initiativ sammenkalder et peer review-forum for at gennemgå udkast til foranstaltninger forud for en given medlemsstats tildeling af

brugsrettigheder med henblik på at udveksle bedste praksis. Peer review-forummet er et instrument til peerlæring. Det bør bidrage til forbedret udveksling af bedste praksis mellem medlemsstaterne og øge gennemsigtigheden af de konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer. Peer review-processen bør ikke være en formel betingelse for nationale tilladelsesprocedurer. Udvekslingen af synspunkter bør baseres på oplysninger fra den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed, som anmoder om peer review-forummet, og være et led i en bredere national foranstaltning vedrørende brugsrettighederne til radiofrekvenser, der mere generelt kan omfatte tildeling, handel og udlejning, varighed, fornyelse eller ændring af brugsrettighederne. Derfor bør den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed også kunne forelægge oplysninger om andre udkast til nationale foranstaltninger eller aspekter heraf, der hænger sammen med den pågældende udvælgelsesprocedure med henblik på begrænsning af antallet af brugsrettigheder til radiofrekvenser, men som ikke er omfattet af peer review-ordningen. For at mindske den administrative byrde bør den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed kunne fremlægge disse oplysninger i et fælles indberetningsformat, hvis et sådant findes, med henblik på videresendelse til medlemmer af Frekvenspolitikgruppen.

- (89) Når det på EU-plan er vedtaget at harmonisere tildelingen af radiofrekvenser til bestemte virksomheder, bør medlemsstaterne nøje gennemføre disse vedtagelser ved tildelingen af brugsrettigheder af radiofrekvenser fra den nationale frekvensplan.
- (90) Medlemsstaterne bør kunne overveje at gøre brug af fælles tilladelsesprocesser, når de tildeler brugsrettigheder i tilfælde, hvor den forventede anvendelse strækker sig over grænsen til en anden medlemsstat.
- (91) Enhver kommissionsafgørelse med henblik på at sikre en harmoniseret anvendelse af dette direktiv bør være begrænset til reguleringsprincipper, -strategier og -metoder. For at undgå tvetydighed bør den ikke indeholde nogle detaljer, som normalt kræves til at afspejle nationale forhold, ligesom den ikke bør forbyde alternative strategier, som med rimelighed kan forventes at have tilsvarende virkning. En sådan afgørelse bør være forholdsmæssigt afpasset og bør ikke have nogen indvirkning på beslutninger, der er truffet af nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, og som ikke udgør nogen hindring for det indre marked.
- (92) Unionen og medlemsstaterne har i Verdenshandelsorganisationens regi afgivet en række tilsagn vedrørende standarder og regelsæt for telenet og -tjenester.
- (93) Standardisering bør fortsat primært være en markedsstyret proces. Der kan dog stadig være situationer, hvor det er hensigtsmæssigt at kræve bestemte standarder overholdt på EU-plan for at forbedre interoperabiliteten og brugernes valgmuligheder samt tilskynde til interkonnektivitet på det indre marked. På nationalt plan er medlemsstaterne undergivet direktiv (EU) 2015/1535. Standardiseringsprocedurer i henhold til nærværende direktiv berører ikke Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/30/EU ⁽²⁹⁾ og 2014/35/EU ⁽³⁰⁾ og direktiv 2014/53/EU.
- (94) Udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige kommunikationstjenester eller begge dele bør forpligtes til at træffe foranstaltninger for at beskytte henholdsvis sikkerheden i deres net og tjenester og for at forhindre eller minimere virkningen af sikkerhedshændelser. Under hensyn til teknologiens aktuelle stade bør disse foranstaltninger garantere et niveau af sikkerhed i net og tjenester, der står i et passende forhold til risikoen. Sikkerhedsforanstaltningerne bør som minimum tage hensyn til alle relevante aspekter af de følgende elementer: vedrørende nets og faciliteters sikkerhed: fysisk og miljømæssig sikkerhed, forsyningsikkerhed, kontrol af adgang til net og netintegritet; vedrørende håndtering af sikkerhedshændelser: procedurer for håndtering af sikkerhedshændelser, kapacitet til detektering af sikkerhedshændelser, underretning om og meddelelse af sikkerhedshændelser; vedrørende styring af driftskontinuitet: strategi for tjenesters kontinuitet og beredskabsplaner, katastrofeberedskabskapacitet; vedrørende monitorering, audit og testning: monitorerings- og logningspolitikker, øvelsesberedskabsplaner, testning af net og tjenester, sikkerhedsvurdering og kontrol med overholdelse; samt overholdelse af internationale standarder.

- (95) I betragtning af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenesters stigende betydning er det nødvendigt at sikre, at de også er omfattet af passende sikkerhedskrav i overensstemmelse med deres særlige karakter og økonomiske betydning. Udbydere af sådanne tjenester bør derfor også garantere et sikkerhedsniveau, der står i et passende forhold til risikoen. Da udbydere af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester normalt ikke udøver egentlig kontrol over transmissionen af signaler via net, kan risikoen i forbindelse med disse tjenester i visse henseender anses for at være lavere end i forbindelse med traditionelle elektroniske kommunikationstjenester. Hvor det er berettiget på baggrund af en vurdering af de faktiske sikkerhedsrisici, bør de foranstaltninger, der træffes af udbydere af de nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester derfor være mindre strenge. Samme fremgangsmåde bør finde tilsvarende anvendelse på interpersonelle kommunikationstjenester, der gør brug af numre, men hvor udbyderen ikke udøver egentlig kontrol over transmissionen af signaler.
- (96) Udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester bør via internettet informere brugerne om særlige og betydelige trusler og om, hvordan de kan sikre deres kommunikation, f.eks. ved at anvende bestemte typer software eller krypteringsteknologier. Kravet om at oplyse brugerne om sådanne trusler bør ikke fritage tjenesteudbydere for forpligtelsen til for egen regning at træffe passende og øjeblikkelige foranstaltninger til at afhjælpe eventuelle sikkerhedstrusler og genoprette tjenestens normale sikkerhedsniveau. Sådanne oplysninger om sikkerhedstrusler bør stilles gratis til rådighed for brugerne.
- (97) For at garantere sikkerheden i net og tjenester og med forbehold for medlemsstaternes beføjelser til at sikre beskyttelse af deres væsentlige sikkerhedsinteresser og den offentlige sikkerhed og for at tillade efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger bør anvendelse af kryptering, f.eks. end-to-end, hvor det er hensigtsmæssigt, fremmes og, hvis det er nødvendigt, være obligatorisk i overensstemmelse med principperne om indbygget sikkerhed og privatlivsbeskyttelse som standard.
- (98) De kompetente myndigheder bør sikre, at de offentlige elektroniske kommunikationsnets integritet og tilgængelighed opretholdes. Den Europæiske Unions Agentur for Net- og Informationsikkerhed (»ENISA«) bør medvirke til at øge sikkerhedsniveauet inden for elektronisk kommunikation ved bl.a. at yde ekspertise og rådgivning samt fremme udveksling af bedste praksis. De kompetente myndigheder bør have de nødvendige midler til at varetage deres opgaver, herunder beføjelser til at indhente tilstrækkelige oplysninger til, at de kan vurdere niveauet af sikkerhed i net eller tjenester. De bør også have beføjelser til at indhente omfattende og pålidelige oplysninger om faktiske sikkerhedshændelser, der har haft væsentlige følger for driften af net eller tjenester. De bør, hvor det er nødvendigt, bistås af enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser (»CSIRT'er«), og som er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/1148 ⁽³¹⁾. CSIRT'er kan navnlig pålægges at forsyne de kompetente myndigheder med oplysninger om risici og sikkerhedshændelser, der berører offentlige elektroniske kommunikationsnet og offentligt tilgængelige kommunikationstjenester, samt at anbefale løsninger.
- (99) Hvor udbud af elektronisk kommunikation afhænger af offentlige ressourcer, hvis anvendelse kræver specifik tilladelse, bør medlemsstaterne kunne give den myndighed, der er kompetent med hensyn til udstedelsen af tilladelser, ret til at opkræve afgifter for at sikre en optimal udnyttelse af de pågældende ressourcer i overensstemmelse med de procedurer, der er fastlagt i dette direktiv. Medlemsstaterne kan ikke opkræve andre gebyrer eller afgifter i forbindelse med udbud af net og elektroniske kommunikationstjenester end dem, som er fastsat i dette direktiv, jf. EU-Domstolens retspraksis. I den henseende bør medlemsstaterne have en ensartet tilgang til fastsættelse af disse gebyrer eller afgifter, så den generelle tilladelsesprocedure eller tildelingen af brugsrettigheder ikke indebærer en urimelig økonomisk byrde for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.
- (100) For at sikre en optimal udnyttelse af ressourcerne bør afgifterne afspejle den økonomiske og tekniske situation på det pågældende marked såvel som enhver anden faktor af væsentlig betydning for deres værdi. Samtidig bør afgifterne fastsættes på en måde, der sikrer effektiv tildeling og brug af radiofrekvenserne. Dette direktiv berører ikke det formål, som afgifterne for brugsrettigheder og tilladelser til at installere faciliteter anvendes til. Det bør f.eks. være muligt at anvende sådanne afgifter til at finansiere aktiviteter, der gennemføres af de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente

myndigheder, og som ikke kan dækkes af administrationsgebyrer. Når udvælgelse foregår ved en konkurrencepræget eller sammenlignende udvælgelsesprocedure, og afgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser helt eller delvis består i engangsbeløb, bør betalingsordninger sikre, at sådanne afgifter ikke i praksis fører til udvælgelse på grundlag af kriterier, der ingen forbindelse har med målet om at sikre optimal udnyttelse af radiofrekvenser. Kommissionen bør med jævne mellemrum kunne offentliggøre sammenlignende undersøgelser af og, hvis det er hensigtsmæssigt, anden vejledning om bedste praksis med henblik på tildeling af radiofrekvenser, nummerressourcer eller tilladelse til at installere faciliteter.

- (101) Afgifter, som pålægges virksomheder for brugsrettigheder til radiofrekvenser, kan påvirke afgørelser om, hvorvidt der skal anmodes om sådanne rettigheder, og om, hvorvidt der skal gøres brug af radiofrekvensressourcer. For at sikre optimal udnyttelse af radiofrekvenser bør medlemsstaterne derfor fastsætte mindstepriser på en måde, der fører til en effektiv tildeling af disse brugsrettigheder, uanset hvilken udvælgelsesprocedure der anvendes. Medlemsstaterne kunne også tage hensyn til eventuelle omkostninger, der er forbundet med at opfylde de tilladelsesvilkår, som fastsættes med henblik på at tilgodese politiske mål. I den forbindelse skal der også tages hensyn til konkurrenceforholdene på det pågældende marked, herunder en eventuel alternativ anvendelse af ressourcerne.
- (102) Optimal brug af radiofrekvensressourcer afhænger af, om der er egnede net og tilhørende faciliteter til rådighed. I den henseende bør medlemsstaterne sigte mod at sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, hvis de anvender afgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser og retten til at installere faciliteter, tager hensyn til behovet for at fremme en løbende infrastrukturudvikling med henblik på at opnå den mest effektive udnyttelse af ressourcerne. Medlemsstaterne bør derfor søge at sikre, at ordningerne for betaling af afgifter for brugsrettigheden til radiofrekvenser, der er knyttet til den ressource, som faktisk er til rådighed, i muligt omfang anvendes optimalt, så de støtter de investeringer, der er nødvendige for at fremme en sådan infrastrukturudvikling og udbuddet af tilhørende tjenester. Betalingsordningerne bør specificeres på en objektiv, transparent, forholdsmæssig og ikkediskriminerende måde, inden der indledes procedurer om tildelingen af brugsrettigheder til radiofrekvenser.
- (103) Der bør sikres, at der på rette tid og sted findes ikkediskriminerende og transparente procedurer for tildeling af tilladelse til at installere faciliteter, således at vilkårene for en loyal og effektiv konkurrence garanteres. Dette direktiv berører hverken medlemsstaternes lovgivning om ekspropriering og brug af ejendom, normal udøvelse af ejendomsretten, normal brug af offentlig ejendom eller princippet om neutralitet over for de ejendomsretlige ordninger i medlemsstaterne.
- (104) Tilladelser til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, som giver dem adgang til offentlig eller privat ejendom, er en væsentlig faktor i etableringen af elektroniske kommunikationsnet og nye netelementer. Unødvendig kompleksitet og forsinkelse i procedurerne for tildeling af rettigheder til at installere faciliteter kan derfor udgøre en betydelig hindring for udviklingen af konkurrence. Derfor bør tildelingen af rettigheder til at installere faciliteter til godkendte virksomheder forenkles. De kompetente myndigheder bør koordinere erhvervelsen af rettigheder til at installere faciliteter og stille relevante oplysninger til rådighed på deres websteder.
- (105) Det er nødvendigt at styrke medlemsstaternes beføjelser med hensyn til indehavere af rettigheder til at installere faciliteter for at sikre, at et nyt net etableres eller udbygges på en retfærdig, effektiv og miljømæssigt forsvarlig måde og uafhængigt af enhver forpligtelse for en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, til at give adgang til sit elektroniske kommunikationsnet. En bedre delt udnyttelse af faciliteter kan nedsætte de miljømæssige omkostninger ved etablering af elektronisk kommunikationsinfrastruktur og tjene folkesundheden, den offentlige sikkerhed samt målene for by- og landsplanlægningen. De kompetente myndigheder bør have beføjelse til at kræve, at virksomheder, som har draget fordel af rettighederne til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom, deles om sådanne faciliteter eller sådan ejendom, herunder fysisk samhusning, efter en offentlig høring af passende varighed, hvor alle berørte parter bør have mulighed for at give deres synspunkter til kende på de specifikke områder, hvor hensynet til den almene interesse

nødvendiggør en sådan deling. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor der allerede er stor pladsmangel i undergrunden, eller hvor en naturlig barriere skal krydses. De kompetente myndigheder bør navnlig kunne pålægge delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter såsom kabelkanaler, ledningskanaler, master, mandehuller, gadeskabe, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, bygninger eller adgangsveje til bygninger og en bedre koordinering af anlægsarbejder af miljøhensyn eller andre politiske hensyn. Det bør derimod være op til de nationale tilsynsmyndigheder at fastlægge regler for fordelingen af omkostningerne ved delt brug af faciliteter eller ejendom for at sikre, at de berørte virksomheder belønnes passende for deres risici. I lyset af de forpligtelser, der pålægges ved direktiv 2014/61/EU, bør de kompetente myndigheder, navnlig lokale myndigheder, i samarbejde med de nationale tilsynsmyndigheder også udarbejde passende koordineringsprocedurer for offentlige arbejder og andre relevante offentlige faciliteter eller anden relevant offentlig ejendom, der bør kunne omfatte procedurer, som sikrer, at de berørte parter får oplysning om relevante offentlige faciliteter eller relevant offentlig ejendom og igangværende eller planlagte offentlige arbejder, at de underrettes rettidigt om sådanne arbejder, og at delt brug fremmes så vidt muligt.

- (106) Hvor mobiloperatører af miljøhensyn får pålagt delt brug af tårne eller master, kan hensynet til folkesundheden medføre, at den enkelte operatørs maksimale tilladte sendeeffekt nedsættes, og det kan medføre, at operatørerne installerer flere sendeanlæg for at sikre et landsdækkende net. De kompetente myndigheder bør tilstræbe at forene miljøhensyn og hensynet til folkesundheden, idet de tager behørigt hensyn til forsigtighedsprincippet i Rådets henstilling 1999/519/EF ⁽³²⁾.
- (107) Radiofrekvenser er en knap ressource med en stor offentlig værdi og markedsværdi. De er en altafgørende ressource for radiobaserede elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, og i det omfang de anvendes til sådanne net og tjenester, bør de derfor effektivt allokeres og tildeles af de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i overensstemmelse med harmoniserede mål og principper samt efter objektive, transparente og ikkediskriminerende kriterier, alt sammen under hensyntagen til demokratiske, sociale, sproglige og kulturelle interesser i forbindelse med anvendelsen af radiofrekvenser. Beslutning nr. 676/2002/EF fastlægger rammerne for en harmonisering af radiofrekvensanvendelsen.
- (108) Frekvenspolitiske tiltag i Unionen bør hverken berøre foranstaltninger, der under overholdelse af EU-retten træffes på EU-plan eller på nationalt plan med sigte på almennyttige målsætninger, navnlig i forbindelse med offentlige myndigheders net og forsvarsnet, regulering af indhold og med AV- og mediepolitikken, eller medlemsstaternes ret til at tilrettelægge og anvende deres radiofrekvenser med henblik på den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller forsvaret.
- (109) Det er vigtigt for den økonomiske og sociale udvikling, deltagelsen i det offentlige liv og den sociale og territoriale samhørighed, at der i alle medlemsstater sikres udbredt konnektivitet. I takt med at konnektivitet og brugen af elektronisk kommunikation bliver en integreret del af det europæiske samfund og den europæiske velfærd, bør medlemsstaterne tilstræbe at sikre trådløs bredbåndsdækning i hele Unionen. En sådan dækning bør opnås ved at sørge for, at medlemsstaterne pålægger de fornødne dækningskrav, som bør tilpasses til de enkelte områder, der dækkes, og begrænses til rimelige byrder, som ikke står i vejen for tjenesteudbydernes udrulning. I betragtning af den store rolle, som systemer som f.eks. radiobaserede lokalnet (RLAN) spiller i leveringen af trådløst højhastighedsbredbånd indendørs, bør foranstaltningerne sigte mod at sikre frigivelse af tilstrækkelige radiofrekvenser i frekvensbånd, der er særligt værdifulde aktiver, når det gælder omkostningseffektiv udbygning af trådløse net med almen dækning, navnlig indendørs. Desuden bør sammenhængende og koordinerede foranstaltninger med henblik på jordbaseret trådløs dækning af høj kvalitet i hele Unionen, som bygger på bedste nationale praksis med hensyn til operatørernes tilladelsesforpligtelser, sigte mod at opfylde radiofrekvenspolitikprogrammets målsætning om, at alle unionsborgere, både indendørs og udendørs, skal have adgang til de hurtigste bredbåndshastigheder på mindst 30 Mbit/s senest i 2020, og mod opnåelse af en ambitiøs vision om et gigabitsamfund i Unionen. Sådanne foranstaltninger vil fremme innovative digitale tjenester og sikre socioøkonomiske fordele på langt sigt. Den sammenhængende områdedækning og konnektiviteten på tværs af medlemsstater bør være størst mulig og pålidelig med

henblik på at fremme nationale og grænseoverskridende tjenester og applikationer, såsom netforbundne biler og e-sundhed.

- (110) Det er bydende nødvendigt at sikre, at borgerne ikke eksponeres for elektromagnetiske felter på et niveau, der er skadeligt for folkesundheden. Medlemsstaterne bør tilstræbe konsekvens i hele Unionen for at adressere dette spørgsmål, idet der navnlig tages hensyn til forsigtighedsprincippet i henstilling nr. 1999/519/EF for at arbejde hen imod at sikre mere ensartede udrulningsbetingelser. Medlemsstaterne bør anvende den procedure, der er fastsat i direktiv (EU) 2015/1535, når det er relevant, bl.a. med henblik på at skabe gennemsigtighed for interessenter og give de øvrige medlemsstater og Kommissionen mulighed for at reagere.
- (111) Harmonisering og koordinering af radiofrekvenser og regulering af udstyr understøttet af standardisering er komplementære størrelser, der bør koordineres nøje, således at deres fælles mål opfyldes effektivt med støtte fra Frekvenspolitikgruppen. En koordinering af indholdet og timingen af mandater til Den Europæiske Konference af Post- og Teleadministratorer (CEPT) i henhold til beslutning nr. 676/2002/EF og standardiseringsanmodninger til standardiseringsorganer såsom Det Europæiske Standardiseringsinstitut for Telekommunikation, herunder med hensyn til radiomodtagerparametre, bør fremme indførelsen af fremtidige systemer, understøtte mulighederne for radiofrekvensdeling og sikre en effektiv radiofrekvensforvaltning.
- (112) Efterspørgslen efter harmoniserede radiofrekvenser er ikke ens i hele Unionen. Når der er mangel på efterspørgsel efter hele eller dele af et harmoniseret frekvensbånd på regionalt eller nationalt plan kunne medlemsstaterne undtagelsesvis tillade en alternativ brug af frekvensbåndet, f.eks. for at dække manglende markedsudbud til visse former for brug, så længe den manglende efterspørgsel gør sig gældende, og forudsat at den alternative brug ikke er til ulempe for den harmoniserede brug af frekvensbåndet i andre medlemsstater, og at den ophører, hvis der bliver efterspørgsel efter den harmoniserede brug.
- (113) Der er opnået fleksibilitet i radiofrekvensforvaltningen og adgangen til radiofrekvenser gennem teknologi- og tjenesteneutrale tilladelser, der tillader radiofrekvensbrugerne at vælge de bedste teknologier og tjenester til udnyttelse af radiofrekvensbånd, der i de relevante nationale planer for frekvensallokering, der er opstillet i overensstemmelse med EU-retten («princippet om teknologineutralitet og princippet om tjenesteneutralitet»), står til rådighed for elektroniske kommunikationstjenester. Administrative beslutninger om brug af bestemte teknologier og tjenester bør kun gælde, når mål af almen interesse står på spil, og bør være klart begrundede og jævnlige tages op til overvejelse.
- (114) Begrænsninger i princippet om teknologineutralitet bør være relevante og begrundet i nødvendigheden af at undgå skadelig interferens, f.eks. ved at stille krav om udstrålingsmasker og effektniveau, at beskytte folkesundheden ved at begrænse befolkningens udsættelse for elektromagnetiske felter, at sikre velfungerende tjenester gennem et passende niveau for tjenesternes tekniske kvalitet, uden nødvendigvis at udelukke muligheden for at anvende mere end en tjeneste i samme radiofrekvensbånd, at sikre en passende fælles brug af frekvenser, navnlig hvor brugen kun er betinget af generelle tilladelser, at sikre effektiv brug af frekvenser eller at opfylde almennyttige mål i overensstemmelse med EU-retten.
- (115) Radiofrekvensbrugerne bør også kunne vælge frit, hvilke tjenester de vil tilbyde via radiofrekvenserne. Der bør på den anden side tillades foranstaltninger, der kræver, at der tilbydes en bestemt tjeneste for at opfylde klart afgrænsede almennyttige målsætninger, herunder menneskers sikkerhed, behovet for fremme af social, regional eller territorial samhørighed eller undgåelse af ineffektiv udnyttelse af radiofrekvenser, hvis en sådan fravigelse er nødvendig og står i et rimeligt forhold til målene. Disse mål bør omfatte fremme af kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme som fastlagt af medlemsstaterne i overensstemmelse med EU-retten. Medmindre det er nødvendigt for at beskytte menneskers sikkerhed eller undtagelsesvis for at opfylde andre almennyttige mål som defineret af medlemsstaterne i overensstemmelse med EU-retten, bør undtagelser ikke give bestemte tjenester eksklusiv brugsrettigheder, men i stedet give de pågældende tjenester forrang, så andre tjenester eller teknologier så vidt muligt også kan anvende samme radiofrekvensbånd. Det henhører under

medlemsstaternes kompetence at fastlægge omfanget og arten af enhver undtagelse vedrørende fremme af kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme.

- (116) Da allokering af radiofrekvenser til bestemte teknologier eller tjenester udgør en fravigelse af principperne om teknologi- og tjenesteneutralitet og begrænser friheden til at vælge, hvilken tjeneste der udbydes, eller hvilken teknologi der anvendes, bør ethvert forslag om en sådan allokering være gennemsigtigt og gøres til genstand for en offentlig høring.
- (117) Hvor medlemsstaterne undtagelsesvist beslutter at begrænse friheden til at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester af hensyn til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed, bør medlemsstaterne angive grundene til en sådan begrænsning.
- (118) Radiofrekvenser bør forvaltes på en måde, der sikrer, at skadelig interferens undgås. Det grundlæggende begreb skadelig interferens bør derfor defineres tydeligt, så regulerende indgreb begrænses til, hvad der er nødvendigt for at forhindre en sådan interferens, idet der også tages hensyn til behovet for at overveje avancerede metoder til beskyttelse mod skadelig interferens med det formål at anvende disse teknologier og radiofrekvensforvaltningsmetoder til så vidt muligt at undgå anvendelse af princippet om ikkeinterferens og ikkebeskyttelse. Transport har i høj grad et grænseoverskridende element, og digitaliseringen af den medfører store udfordringer. Køretøjer (såsom metro, busser, biler, lastbiler, toge) bliver mere og mere autonome og netforbundne. I det indre marked er det blevet lettere for køretøjer at krydse nationale grænser. Det er afgørende at have pålidelig kommunikation og undgå skadelig interferens, hvis køretøjerne og de ombordværende kommunikationssystemer skal fungere sikkert og godt.
- (119) Med en stigende radiofrekvens efterspørgsel og nye forskellige applikationer og teknologier, som forudsætter en mere fleksibel adgang og brug af radiofrekvenser, bør medlemsstaterne fremme delt brug af radiofrekvenser ved at indføre så egnede tilladelsesordninger som muligt for de enkelte scenarier og ved at fastsætte egnede og transparente regler og betingelser herfor. Delt brug af radiofrekvenser sikrer i højere grad faktisk og effektiv udnyttelse af frekvenserne, idet den giver flere uafhængige brugere eller anordninger adgang til samme radiofrekvensbånd efter forskellige retlige ordninger, således at der bliver yderligere radiofrekvensressourcer til rådighed, udnyttelsen bliver mere effektiv, og fremme adgangen til radiofrekvenserne for nye brugere. Delt brug kan bygge på generelle tilladelser eller tilladelsesfri brug, som under bestemte betingelser for delt brug giver flere brugere mulighed for at få adgang til og bruge samme radiofrekvenser i forskellige geografiske områder eller på forskellige tidspunkter. Den kan også baseres på individuelle brugsrettigheder efter ordninger såsom tilladelsesbetinget delt adgang, hvor alle brugere (med en eksisterende bruger og nye brugere) aftaler vilkårene og betingelserne for den delte adgang under tilsyn af de kompetente myndigheder, således at et minimum af radiotransmissionskvalitet sikres. Hvis medlemsstaterne tillader delt brug efter forskellige tilladelsesordninger, bør de ikke fastsætte varighed for en sådan brug, der er meget forskellige, i de forskellige tilladelsesordninger.
- (120) Generelle tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser kan fremme den mest effektive radiofrekvensanvendelse og i nogle tilfælde fremme innovation og er konkurrencefremmende, mens individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i andre tilfælde kan være den mest hensigtsmæssige tilladelsesordning under visse specifikke omstændigheder. Individuelle brugsrettigheder bør f.eks. overvejes, når radiofrekvensernes gunstige spredningsmønstre eller transmissionens påtænkte effektive niveau indebærer, at generelle tilladelser ikke kan afhjælpe interferensproblemerne i lyset af den påkrævede tjenestekvalitet. Tekniske foranstaltninger som f.eks. løsninger til at forbedre kvaliteten af modtagere kan gøre det muligt at anvende generelle tilladelser eller muliggøre radiofrekvensdeling og eventuelt undgå systematisk brug af princippet om ikkeinterferens og ikkebeskyttelse.
- (121) Medlemsstaterne bør for at sikre forudsigelighed, juridisk forudsigelighed og investeringsstabilitet på forhånd fastsætte passende kriterier med henblik på at fastslå, om målene om effektiv udnyttelse af radiofrekvenser overholdes af rettighedshaverne, når de anvender de vilkår, der er knyttet til de individuelle brugsrettigheder og generelle tilladelser. Interesserede parter bør inddrages i fastlæggelsen af sådanne vilkår og på en transparent måde meddeles, hvordan det vil blive vurderet, om de har opfyldt deres forpligtelser.

- (122) For at undgå, at der skabes hindringer for adgangen til markedet, navnlig gennem konkurrencehæmmende hamstring, bør medlemsstaternes håndhævelse af de vilkår, der er knyttet til brugsrettigheden til radiofrekvenser, være effektiv, og alle kompetente myndigheder bør om nødvendigt bidrage. Håndhævelsesbetingelserne bør omfatte anvendelse af en klausul om, at brugsrettigheden fortabes, hvis frekvenserne ikke reelt udnyttes («use it or lose it»). Af hensyn til den juridiske forudsigelighed i forbindelse med eventuelle sanktioner for manglende udnyttelse af radiofrekvenser bør der på forhånd fastsættes minimumsgrænser for udnyttelse, herunder med hensyn til tidsrum, omfang og radiofrekvensernes identitet. Salg og udlejning af radiofrekvenser bør sikre en effektiv udnyttelse for den oprindelige rettighedshaver.
- (123) Hvis de harmoniserede betingelser for et radiofrekvensbånd er blevet fastsat i henhold til beslutning nr. 676/2002/EF, skal de kompetente myndigheder træffe afgørelse om, hvilken tilladelsesordning der er den mest hensigtsmæssige at anvende i det pågældende frekvensbånd eller dele heraf. Hvis alle medlemsstaterne sandsynligvis står over for lignende problemer, hvor divergerende løsninger kan fragmentere det indre marked for udstyr og derved forsinke udrulningen af 5G-systemer, kan det være nødvendigt for Kommissionen under videst mulig hensyntagen til udtalelsen fra Frekvenspolitikgruppen at anbefale fælles løsninger, som anerkender gældende tekniske harmoniseringsforanstaltninger. Dette kunne være en fælles værktøjskasse for medlemsstaterne, som de kan tage i betragtning, når de fastlægger passende ensartede tilladelsesordninger, der skal anvendes på et bånd eller en del af et bånd, alt efter faktorer som f.eks. befolkningstæthed, båndenes spredningsmønstre, forskellen mellem anvendelse i byområder og landdistrikter, et eventuelt behov for at beskytte eksisterende tjenester og de deraf følgende konsekvenser for stordriftsfordele i produktionen.
- (124) Deling af netinfrastruktur og i visse tilfælde radiofrekvensdeling kan gøre en mere faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser mulig og sikre en hurtig udrulning af net, navnlig i områder, der er mindre tætbefolkede. Når de kompetente myndigheder fastsætter, hvilke betingelser der skal knyttes til retten til radiofrekvenser, bør de også overveje at tillade forskellige former for deling eller koordinering mellem virksomheder med henblik på at sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser eller overholdelse af dækningsforpligtelser i overensstemmelse med konkurrenceretlige principper.
- (125) Kravene om overholdelse af principperne om teknologi- og tjenesteneutralitet i tildelingen af brugsrettigheder samt muligheden for at overdrage rettigheder mellem virksomheder understøtter friheden og midlerne til at levere elektroniske kommunikationstjenester til offentligheden og gør det derved også lettere at opfylde almenyttige mål. Dette direktiv foregriber ikke, hvorvidt radiofrekvenser tildeles direkte til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller til enheder, der bruger disse net eller tjenester. Sådanne enheder kan være udbydere af radio- eller tv-spredningsvirksomhed. Ansvar for overholdelsen af de vilkår fastsat i brugsrettighederne til radiofrekvenser, og de relevante vilkår, der er knyttet til den generelle tilladelse, bør dog ligge hos den virksomhed, der har fået tildelt brugsrettigheder til radiofrekvenserne. Visse forpligtelser, som radio- og tv-selskaber pålægges for udbud af audiovisuelle medietjenester, kan gøre det nødvendigt at anvende særlige kriterier og procedurer for tildelingen af brugsrettigheder til radiofrekvenser for at opfylde et bestemt almenyttigt mål, som medlemsstaterne har fastsat i overensstemmelse med EU-retten. Proceduren for at tildele sådanne rettigheder bør dog under alle omstændigheder være objektiv, transparent, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpasset.
- (126) Ifølge EU-Domstolens retspraksis bør alle nationale begrænsninger af de rettigheder, der sikres i artikel 56 i TEUF, være objektivt begrundet og forholdsmæssigt afpasset og bør ikke overskride dem, der er nødvendige for at nå deres mål. Radiofrekvenser, der er tildelt uden at følge en åben procedure, bør endvidere ikke anvendes til andre formål end det almenyttige mål, til hvilket de blev tildelt. I så tilfælde bør de interesserede parter gives mulighed for at fremsætte bemærkninger inden for en rimelig frist. Som led i ansøgningsproceduren for tildeling af rettigheder bør medlemsstaterne efterprøve, om ansøgeren kan opfylde de vilkår, der skal knyttes til sådanne rettigheder. Disse vilkår bør afspejles i udvælgelseskriterierne, som fastsættes på en objektiv, transparent, forholdsmæssigt afpasset og ikkediskriminerende måde forud for indledningen af en konkurrencepræget udvælgelsesprocedure. Med

henblik på at anvende sådanne kriterier kan ansøgeren anmodes om at fremlægge de oplysninger, der er nødvendige for at kunne godtgøre den pågældendes evne til at opfylde disse vilkår. Hvis disse oplysninger ikke gives, kan ansøgningen om ret til at anvende en radiofrekvens afvises.

- (127) Medlemsstaterne bør forud for tildelingen af rettigheder kun pålægge kontrol af elementer, som en ansøger, der udviser almindelig omhu, med rimelighed kan forventes af opfylde, idet der tages behørigt hensyn til vigtigheden af den samfundsmæssige værdi og markedsværdien af radiofrekvenser som en knap offentlig ressource. Dette berører ikke muligheden for efterfølgende kontrol af, hvorvidt udvælgelseskriterierne er opfyldt, f.eks. ved milepæle, hvis kriterierne ikke med rimelighed kunne opfyldes indledningsvist. For at opretholde en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser bør medlemsstater ikke tildele rettigheder, hvis deres kontrol tyder på, at ansøgeren ikke kan opfylde betingelserne, jf. dog muligheden for at fremme en tidsbegrænset brug til forsøgsformål. Tilladelser til brug af radiofrekvenser af en vis varighed bør gøre investeringerne mere forudsigelige, hvilket bidrager til en hurtigere netudrulning og bedre tjenester samt til stabilitet, der understøtter radiofrekvenshandel og -udlejning. Medmindre der gives tilladelse til at bruge radiofrekvenser for en ubegrænset periode, bør varigheden både tage hensyn til de fastsatte mål og være tilstrækkelig til at fremme tilbagebetalingen af de investeringer, der er foretaget. Selv om en længere varighed bidrager til større investeringsforudsigelighed, tjener foranstaltninger, der skal sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser, såsom den kompetente myndigheds beføjelse til at ændre eller tilbagekalde retten, såfremt vilkårene fastsat i brugsrettighederne ikke opfyldes, eller fremme af radiofrekvenshandel og -udlejning, til at forhindre en u hensigtsmæssig akkumulering af radiofrekvenser og skaber større fleksibilitet i distributionen af radiofrekvensressourcer. Større brug af afgifter på årsbasis er også et middel til at sikre en løbende vurdering af brugen af radiofrekvenserne af rettighedshaveren.
- (128) I betragtning af hvor vigtig en rolle teknisk innovation spiller, bør medlemsstaterne kunne tildele rettigheder til brug af radiofrekvenser til forsøgsformål med særlige begrænsninger og på særlige betingelser, der er nøje begrundet i, at rettighederne kun gælder for sådanne forsøg.
- (129) De kompetente myndigheder bør, når de beslutter, om en eksisterende brugsrettighed til harmoniserede radiofrekvenser skal fornyes, tage hensyn til, i hvilken grad en fornyelse vil fremme målene med regelsættet og andre mål i henhold til EU-retten eller national ret. Sådanne beslutninger bør være genstand for en åben, ikkediskriminerende og transparent procedure og bygge på en revision af, hvordan de vilkår fastsat i de pågældende brugsrettigheder, er blevet opfyldt. Når medlemsstaterne vurderer, om der er behov for at forny brugsrettigheder, bør de afveje, hvilke konsekvenser det har for konkurrencen at forny tildelte rettigheder i forhold til at åbne frekvensbåndet for nye brugere og dermed måske fremme en mere effektiv udnyttelse eller en innovativ ny brug. De kompetente myndigheder bør i denne forbindelse kunne beslutte kun at tillade en begrænset varighed af fornyelsen for at forhindre alvorlige forstyrrelser af den etablerede brug. Selv om beslutninger om, hvorvidt rettigheder, der er tildelt inden dette direktiv finder anvendelse, skal fornyes, bør respektere allerede gældende regler, bør medlemsstaterne også sikre, at de ikke skader målene med dette direktiv.
- (130) Når medlemsstaterne fornyer eksisterende brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser, bør de sammen med vurderingen af behovet for at forny rettigheden, revurdere de dertil hørende afgifter for at sikre, at disse afgifter fortsat fremmer en optimal brug, idet der tages hensyn til bl.a. markedsudviklingen og den teknologiske udvikling. Af hensyn til den juridiske forudsigelighed er det hensigtsmæssigt, at eventuelle tilpasninger af eksisterende afgifter baseres på de samme principper, som gælder ved tildeling af nye brugsrettigheder.
- (131) En effektiv forvaltning af radiofrekvenser kan sikres ved at sørge for, at de radiofrekvenser, der allerede er tildelt, fortsat bruges effektivt. For at give rettighedshavere juridisk forudsigelighed bør der tages stilling til muligheden for at forny brugsrettigheder inden for en rimelig frist forud for udløbet af de pågældende rettigheder, f.eks. hvor rettigheder er blevet tildelt for 15 år eller derover, mindst to år før udløbet af disse rettighederne, medmindre muligheden for fornyelse udtrykkeligt blev udelukket på tidspunktet for tildeling af rettighederne. Af hensyn til den løbende forvaltning af ressourcer bør de

kompetente myndigheder kunne tage stilling til sådanne spørgsmål på eget initiativ samt på anmodning af rettighedshaveren. Brugsrettighederne bør ikke fornys imod rettighedshaverens ønske.

- (132) Overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser kan være et effektivt middel til at opnå en mere effektiv udnyttelse af frekvenserne. Af fleksibilitets- og effektivitetshensyn og for at muliggøre en markedsbaseret værdiansættelse af radiofrekvenser bør medlemsstaterne som udgangspunkt tillade radiofrekvensbrugerne at overdrage eller udleje deres brugsrettigheder til tredjemand efter en enkelt procedure og i overensstemmelse med de vilkår, der er fastsat i sådanne rettigheder, og konkurrencereglerne under den ansvarlige nationale tilsynsmyndigheds tilsyn. Medlemsstaterne bør for at fremme en sådan overdragelse eller udlejning, forudsat at de tekniske gennemførelsesforanstaltninger, der er vedtaget i henhold til beslutning nr. 676/2002/EF, overholdes, også behandle anmodninger om at få radiofrekvensrettigheder delt eller skilt ad og om at få vilkår for brugen taget op til fornyet overvejelse.
- (133) Det bør være op til de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder at træffe foranstaltninger specifikt med henblik på at fremme konkurrencen, når brugsrettigheder til radiofrekvenser tildeles eller fornys, da de har den fornødne økonomiske og tekniske viden og det fornødne kendskab til markedet. Betingelserne for tildeling af radiofrekvenser kan påvirke konkurrenceforholdene på markederne for elektronisk kommunikation og adgangsforholdene. Begrænset adgang til radiofrekvenser, navnlig hvor disse er knappe, kan skabe adgangsbarrierer eller hæmme investeringer, udrulning af net, levering af nye tjenester eller applikationer, innovation og konkurrence. Nye brugsrettigheder, herunder dem, der er erhvervet gennem overdragelse eller leje, og indførelsen af nye fleksible kriterier for radiofrekvensbrug kan også påvirke konkurrencen. Visse betingelser, der bruges til at fremme konkurrencen, kan, hvis de anvendes urimeligt, have andre virkninger, f.eks. kan radiofrekvenslofter og -reservationer skabe en kunstig knaphed, engrosadgangsforpligtelser kan begrænse forretningsmodeller unødigt i mangel af markedsstyrke og begrænsninger af overdragelser kan hindre udviklingen af sekundære markeder. Det er derfor nødvendigt at foretage en konsistent og objektiv konkurrence-test af pålæggelsen af sådanne betingelser, og den bør foretages konsekvent. Brugen af sådanne foranstaltninger bør derfor baseres på de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders grundige og objektive vurdering af markedet og konkurrenceforholdene. De nationale kompetente myndigheder bør imidlertid altid sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser og at konkurrenceforvridning gennem konkurrencehæmmende hamstring undgås.
- (134) Med udgangspunkt i Frekvenspolitikgruppens udtalelser kan det for at undgå grænseoverskridende interferens være nødvendigt at vedtage en fælles frist for, hvornår det kan tillades at bruge et radiofrekvensbånd, der er blevet harmoniseret i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF, ligesom en sådan frist kan være nyttig, når det skal sikres, at fordelene ved de tilhørende tekniske harmoniseringsforanstaltninger for udstyrsmarkeder og ved udrulningen af net og tjenester med meget høj kapacitet udnyttes fuldt ud. Anvendelse af et radiofrekvensbånd kræver, at der tildeles radiofrekvenser i henhold til en generel tilladelsesordning eller individuelle brugsrettigheder, for at det er tilladt at anvende radiofrekvenserne, så snart tildelingsprocessen er afsluttet. Af hensyn til tildelingen af radiofrekvensbånd kan det være nødvendigt at frigive et frekvensbånd, som er optaget af andre brugere, og at yde dem erstatning. Gennemførelse af en fælles frist for tilladelse til anvendelse af harmoniserede frekvensbånd for elektroniske kommunikationstjenester, herunder 5G, kan imidlertid i en given medlemsstat blive berørt af uløste problemer i forbindelse med grænseoverskridende koordinering mellem medlemsstaterne eller med tredjelande, problemer med at sikre den tekniske migrering af eksisterende brugere af et bånd, begrænsning af anvendelsen af frekvensbåndet af hensyn til et mål af almen interesse, beskyttelse af den nationale sikkerhed og forsvaret eller force majeure. Under alle omstændigheder bør medlemsstaterne, hvad angår geografisk dækning, tidsaspekter og radiofrekvensområde, gøre alt for at begrænse eventuelle forsinkelser mest muligt. Derudover kan medlemsstaterne, hvor det er relevant, i lyset af deres vurdering af de relevante forhold anmode Unionen om at yde juridisk, politisk og teknisk bistand med henblik på at løse problemer vedrørende radiofrekvenskoordinering med Unionens nabolande, herunder kandidatlande og tiltrædelseslande, således at de pågældende medlemsstater kan opfylde deres forpligtelser i henhold til EU-retten.

- (135) For at sikre øget koordineret adgang til radiofrekvensressourcer senest i 2020 med henblik på at opnå faste og trådløse højhastighedsnet, i forbindelse med 5G, er 3,4-3,8 GHz- og 24,25-27,5 GHz-båndene af Frekvenspolitikgruppen blevet identificeret som prioriterede frekvensbånd, der er egnede til at opfylde målene i 5G-handlingsplanen senest i 2020. 40,5-43,5 GHz- og 66-71 GHz-båndene er også blevet udpeget med henblik på yderligere undersøgelse. Det er derfor nødvendigt at sikre, at 3,4-3,8 GHz- og 24,25-27,5 GHz-båndene eller dele deraf senest den 31. december 2020 stilles til rådighed for jordbaserede systemer, som kan levere trådløse bredbåndstjenester på harmoniserede betingelser fastsat i tekniske gennemførelsesforanstaltninger i henhold til artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF som supplement til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2017/899⁽³³⁾, eftersom disse bånd har særlige egenskaber, hvad angår dækning og datakapacitet, som gør det muligt at kombinere dem i tilstrækkelig grad med henblik på at opfylde 5G-kravene. Medlemsstaterne kan dog blive berørt af interferens, der sandsynligvis vil hidrøre fra tredjelande, som i overensstemmelse med ITU's radioreglement har udpeget disse frekvensbånd til andre tjenester end international mobil telekommunikation. Dette kan påvirke forpligtelsen til at overholde en fælles gennemførelsesdato. Den fremtidige anvendelse af 26 GHz-båndet til jordbaserede trådløse 5G-tjenester vil sandsynligvis bl.a. være rettet mod byområder og hotspotområder i byudkanter, mens der må påregnes en vis udrulning langs større veje og jernbanespor i landdistrikter. Dette giver mulighed for at anvende 26 GHz-båndet til andre tjenester end trådløse 5G-tjenester uden for disse geografiske områder, f.eks. til erhvervs-specifik kommunikation eller indendørs brug, og gør det derfor muligt for medlemsstaterne at udpege dette frekvensbånd og gøre det tilgængeligt på et ikke-eksklusivt grundlag.
- (136) Når efterspørgslen efter et radiofrekvensbånd overstiger de tilgængelige radiofrekvenser, og medlemsstaterne som følge deraf konkluderer, at brugsrettighederne til radiofrekvenser skal begrænses, bør de procedurer, der gælder for tildeling af disse rettigheder, være hensigtsmæssige og gennemskuelige for at undgå forskelsbehandling og for at optimere brugen af disse knappe ressourcer. Sådanne begrænsninger bør være berettigede, forholdsmæssigt afpassede og baseret på en omhyggelig vurdering af markedsvilkårene, idet der tages behørigt hensyn til de overordnede fordele for brugerne og til nationale mål og målene for det indre marked. Målene for enhver begrænsningsprocedure bør fastsættes tydeligt i forvejen. Medlemsstaterne bør, når de skal vælge den mest hensigtsmæssige udvælgelsesprocedure, rettidigt og på en transparent måde, og i overensstemmelse med koordineringstiltag truffet på EU-plan, høre alle interesserede parter om procedurens berettigelse, mål og betingelser. Medlemsstaterne bør bl.a. kunne anvende konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer ved tildeling af radiofrekvenser eller nummerressourcer af særlig økonomisk værdi. Ved forvaltningen af sådanne ordninger bør de kompetente myndigheder tage hensyn til målene i dette direktiv. Hvis en medlemsstat konstaterer, at der kan stilles yderligere rettigheder til rådighed i et frekvensbånd, bør den indlede proceduren herfor.
- (137) En voldsom stigning i efterspørgslen efter radiofrekvenser og i slutbrugernes efterspørgsel efter trådløs bredbåndskapacitet kan betyde, at der må findes løsninger, som muliggør alternative, komplementære og frekvensmæssigt effektive adgangsløsninger, herunder trådløse adgangssystemer med lav effekt og lille rækkevidde, såsom RLAN og net med små mobiladgangspunkter med lav effekt. Sådanne komplementære trådløse adgangssystemer, navnlig offentligt tilgængelige RLAN-adgangspunkter, forbedrer adgangen til internettet for slutbrugere og mobiltrafikfordelingen for mobiloperatørerne. RLAN benytter harmoniserede radiofrekvenser, uden at der stilles krav om en individuel tilladelse eller brugsrettighed til radiofrekvenser. De fleste RLAN-adgangspunkter benyttes til dato af private brugere som lokale trådløse forlængelser af deres faste bredbåndsforbindelse. Slutbrugere bør inden for rammerne af deres eget internetabonnement ikke forhindres i at dele adgangen til deres RLAN med andre, således at antallet af tilgængelige adgangspunkter øges, navnlig i tætbefolkede områder, den trådløse datakapacitet maksimeres ved hjælp af genanvendelse af radiofrekvenser, og der skabes en omkostningseffektiv trådløs bredbåndsinfrastruktur, der er tilgængelig for andre brugere. Unødige begrænsninger for udrulning og sammenkobling af RLAN-adgangspunkter bør derfor også fjernes.
- (138) De offentlige myndigheder eller offentlige tjenesteudbydere, som bruger RLAN i deres bygninger til gavn for personale, gæster eller kunder, f.eks. for at fremme adgangen til e-forvaltningstjenester eller til

oplysninger om offentlig transport eller trafikstyring, kunne også give adgang til sådanne adgangspunkter til almen brug for borgerne som en ekstra tjeneste ud over de tjenester, som de leverer til offentligheden i disse lokaler, i det omfang konkurrencereglerne og reglerne om offentlige udbud tillader det. Udbydere af en sådan lokal adgang til elektroniske kommunikationsnet på eller omkring en privat ejendom eller et afgrænset offentligt område på et ikkekommercielt grundlag eller som ekstraydelse til en anden aktivitet, der ikke afhænger af en sådan adgang, såsom RLAN-hotspots, der stilles til rådighed for kunder, der betaler for andre ydelser, eller til offentligheden generelt i området, kan blive omfattet af kravene i generelle tilladelser til brug af radiofrekvenser, men bør ikke skulle opfylde betingelser eller krav, der er knyttet til de generelle tilladelser, og som gælder udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller forpligtelser vedrørende slutbrugere eller samtrafik. En sådan udbyder bør dog være omfattet af reglerne om ansvar fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF ⁽³⁴⁾. Nye teknologier kommer til, såsom LiFi (Light Fidelity), og de vil supplere den aktuelle radiofrekvenskapacitet i RLAN og trådløse adgangspunkter med adgangspunkter, der er baseret på optisk synligt lys, og vil føre til hybride lokale datanet, der muliggør optisk trådløs kommunikation.

- (139) Da trådløse adgangspunkter med lav effekt og lille rækkevidde som f.eks. femtoceller, picoceller, metroceller eller mikroceller kan være meget små og benytter udstyr, der ikke er iøjefaldende i lighed med, hvad der anvendes i private RLAN-routere, som ikke kræver tilladelser ud over, dem der er nødvendigt for brugen af radiofrekvenser, og da sådanne adgangspunkter har en positiv indflydelse på udrulningen af radiofrekvenser og udviklingen af trådløs kommunikation, bør enhver indskrænkning af deres udrulning begrænses mest muligt. Som følge heraf bør medlemsstaterne for at fremme udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og med forbehold af gældende krav vedrørende radiofrekvensforvaltning ikke underlægge udrulning af sådanne anordninger på bygninger, som ikke er officielt beskyttet som en del af et særligt udpeget miljø eller på grund af deres særlige arkitektoniske eller historiske værdi, individuelle tilladelser, undtagen af hensyn til den offentlige sikkerhed. Med henblik herpå bør deres egenskaber, såsom maksimal størrelse, vægt og emissionsegenskaber, specificeres på EU-plan på en forholdsmæssig afpasset måde for så vidt angår lokal udrulning og for at sikre et højt beskyttelsesniveau for folkesundheden som fastsat i henstilling 1999/519/EF. Med henblik på drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde bør artikel 7 i direktiv 2014/53/EU anvendes. Dette gælder med forbehold for den private ejendomsret, der er fastsat i EU-retten eller national ret. Proceduren for behandling af ansøgninger om tilladelser bør strømlines og bør ikke berøre eventuelle kommercielle aftaler, og eventuelle administrationsgebyrer bør begrænses til de administrative omkostninger ved behandling af ansøgningen. Vurderingen af en ansøgning om en tilladelse bør tage så kort tid som muligt og i princippet højst fire måneder.
- (140) Offentlige bygninger og anden offentlig infrastruktur besøges og anvendes dagligt af et stort antal slutbrugere, der har behov for konnektivitet til at bruge e-forvaltning, e-transport og andre tjenester. Andre offentlige infrastrukturer såsom gadelamper, lyssignaler er meget værdifulde steder til udrulning af små celler f.eks. som følge af deres tæthed. Uden at dette berører de kompetente myndigheders mulighed for at underlægge udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde forudgående individuelle tilladelser, bør operatørerne have adgang til disse offentlige steder, så de i tilstrækkelig grad kan imødekomme efterspørgslen. Medlemsstaterne bør derfor sikre, at sådanne offentlige bygninger og anden offentlig infrastruktur stilles til rådighed på rimelige betingelser i forbindelse med udrulningen af små celler med henblik på at supplere direktiv 2014/61/EU, jf. dog principperne i dette direktiv. I direktiv 2014/61/EU følges en funktionel tilgang, og der pålægges kun adgangsforpligtelser for fysisk infrastruktur, når denne indgår i et net, og kun hvis den ejes eller benyttes af en netoperatør, hvorved mange bygninger, der ejes eller benyttes af offentlige myndigheder, falder uden for direktivets anvendelsesområde. Det er imidlertid ikke nødvendigt med en særlig forpligtelse for fysisk infrastruktur såsom kabelkanaler eller master, der anvendes til intelligente transportsystemer, som ejes af netoperatører (udbydere af transporttjenester eller udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet), og et nets værtsdele, som derved er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2014/61/EU.
- (141) Bestemmelserne i nærværende direktiv finder for så vidt angår adgang og samtrafik anvendelse på offentlige elektroniske kommunikationsnet. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet til andre end

offentligheden er ikke underlagt nogen forpligtelser vedrørende adgang eller samtrafik i henhold til dette direktiv, medmindre de i kraft af adgang til offentlige net kan underlægges betingelser, som er fastsat af medlemsstaterne.

- (142) Begrebet »adgang« defineres vidt forskelligt, og der er derfor behov for en præcis definition af, hvordan begrebet bruges i dette direktiv, uden at det berører dets anvendelse i forbindelse med andre af Unionens bestemmelser. En operatør kan eje det underliggende net eller de underliggende faciliteter eller leje nogle af dem eller dem alle.
- (143) På et marked med fri og åben konkurrence bør der ikke være begrænsninger, der hindrer virksomheder i at forhandle sig frem til indbyrdes adgangs- og samtrafikaftaler, navnlig hvad angår grænseoverskridende aftaler, i overensstemmelse med TEUF's konkurrenceregler. I forbindelse med skabelsen af et mere effektivt, reelt paneuropæisk marked med effektiv konkurrence, flere valgmuligheder og konkurrencedygtige tjenester for slutbrugere bør virksomheder, som modtager anmodninger om adgang eller samtrafik fra andre virksomheder, som er omfattet af en generel tilladelse for at kunne udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til offentligheden, i princippet indgå sådanne aftaler på et kommercielt grundlag og forhandle i god tro.
- (144) På markeder, hvor der også fremover vil være stor forskel på virksomhedernes forhandlingsposition, og hvor visse virksomheder er afhængige af infrastruktur, der udbydes af andre selskaber, for at kunne fremføre deres tjenester, vil det være hensigtsmæssigt, at der opstilles en rammelovgivning, som sikrer, at markedet fungerer effektivt. De nationale tilsynsmyndigheder bør gives mulighed for at sikre den fornødne adgang, samtrafik og interoperabilitet mellem tjenester til gavn for slutbrugerne, når det ikke lykkes at nå til enighed om en aftale på kommercielt grundlag. De kan navnlig sikre end-to-end-konnektivitet ved at pålægge virksomheder, der er omfattet af den generelle tilladelse, og som kontrollerer adgangen til slutbrugere, forholdsmæssige forpligtelser. Kontrol over adgangsmuligheder kan indebære ejerskab af eller kontrol over den fysiske forbindelse til slutbrugeren (hvad enten det er på fast- eller mobilnettet) eller mulighed for at ændre eller inddrage det eller de nationale numre, der er nødvendige for at oprette forbindelse til en slutbrugers nettermineringspunkt. Det vil f.eks. være aktuelt, hvis netoperatører uden rimelig grund begrænser slutbrugernes muligheder for at tilslutte sig internetportaler og tjenester.
- (145) I lyset af princippet om ikkediskrimination bør de nationale tilsynsmyndigheder sikre, at alle virksomheder uanset deres størrelse eller forretningsmodel, og hvad enten de er vertikalt integrerede eller adskilte, kan opnå samtrafik på rimelige vilkår med henblik på at udbyde end-to-end-konnektivitet og adgang til internettet.
- (146) Nationale love eller administrative forskrifter, der knytter betingelser og vilkår for adgang eller samtrafik sammen med aktiviteterne hos den part, der anmoder om samtrafik, herunder specifikt omfanget af den pågældendes investeringer i netinfrastruktur, i stedet for at knytte dem til de leverede samtrafik- eller adgangstjenester, kan resultere i konkurrencefordrejning, hvilket er i strid med konkurrencelovgivningen.
- (147) Netoperatører, der kontrollerer adgangen til deres egne kunder, gør dette ved hjælp af entydige numre eller adresser i en offentliggjort nummer- eller adresseoversigt. Andre netoperatører skal kunne aflevere trafik til disse kunder og har således brug for at kunne kobles sammen enten direkte eller indirekte. Der bør derfor fastsættes bestemmelser om rettigheder og pligter til at forhandle om indgåelse af samtrafikaftaler.
- (148) Interoperabilitet er en fordel for slutbrugerne og er et vigtigt mål for denne rammelovgivning. Fremme af interoperabilitet er et af målene for de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder i henhold til denne rammelovgivning. Denne rammelovgivning fastslår endvidere, at Kommissionen skal offentliggøre en liste over standarder eller specifikationer for udbud af tjenester, tekniske grænseflader eller netfunktioner som grundlag for at fremme harmoniseringen inden for elektronisk kommunikation. Medlemsstaterne bør fremme anvendelsen af de offentliggjorte standarder eller specifikationer i det omfang, disse er strengt nødvendige for at sikre interoperabilitet mellem tjenester og øge brugernes valgmuligheder.

- (149) I øjeblikket afhænger både end-to-end-konnektivitet og adgang til beredskabstjenester af, at slutbrugere benytter nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester. Den teknologiske udvikling eller en øget brug af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester kunne medføre mangel på tilstrækkelig interoperabilitet mellem kommunikationstjenester. Dette kunne skabe betydelige hindringer for markedsadgangen og for den videre innovation og dermed i betydeligt omfang true effektiv end-to-end-konnektivitet mellem slutbrugere.
- (150) Hvis sådanne interoperabilitetsproblemer opstår, bør Kommissionen kunne anmode om en rapport fra BEREC, som skal udarbejde en faktuel vurdering af markedssituationen på EU-niveau og medlemsstatsniveau. Under størst mulig hensyntagen til BEREC's rapport og anden til rådighed værende dokumentation og under hensyntagen til virkninger på det indre marked bør Kommissionen afgøre, om der er behov for, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder griber ind med regulering. Hvis Kommissionen mener, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder bør overveje regulatorisk indgriben, bør den kunne vedtage gennemførelsesforanstaltninger, som specificerer, hvilken form og hvilket omfang eventuel regulatorisk indgriben fra de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder bør have, herunder navnlig myndighedernes og andre udbyderes forpligtelser til at offentliggøre og tillade brug, ændring og videreformidling af relevante oplysninger og foranstaltninger med henblik på at pålægge alle eller bestemte udbydere obligatorisk brug af standarder eller specifikationer.
- (151) De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder bør i lyset af de specifikke nationale omstændigheder vurdere, om en intervention er nødvendig og berettiget for at sikre end-to-end-konnektivitet, og i givet fald pålægge de udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, som har et betydeligt dækningsniveau og betydelig brugerudbredelse, forholdsmæssigt afpassede forpligtelser i overensstemmelse med Kommissionens gennemførelsesforanstaltninger. Termen betydelig/-t bør fortolkes således, at den berørte udbyders geografiske dækning og antal slutbrugere repræsenterer en kritisk masse med henblik på at nå målet om at sikre end-to-end-konnektivitet mellem slutbrugere. Udbydere med et begrænset antal slutbrugere eller begrænset geografisk dækning, som kun marginalt ville kunne bidrage til at nå dette mål, bør normalt ikke være omfattet af sådanne interoperabilitetsforpligtelser.
- (152) I tilfælde hvor virksomheder ikke har adgang til realistiske alternativer til et ikkereplikerbart ledningsnet, kabler og tilhørende faciliteter i bygninger eller frem til det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, og med henblik på at skabe konkurrencemæssige resultater i slutbrugernes interesse, bør de nationale tilsynsmyndigheder have beføjelse til at pålægge alle virksomheder adgangsforpligtelser, uanset en udpegning som havende en stærk markedsposition. De nationale tilsynsmyndigheder bør i den forbindelse tage hensyn til alle tekniske og økonomiske hindringer for fremtidig replikering af net. Eftersom disse forpligtelser i visse tilfælde kan være indgribende, underminere incitamentet til investeringer og have den konsekvens, at dominerende aktørers position bliver styrket, bør de imidlertid kun pålægges, hvor det er begrundet og står i rimeligt forhold til at opnå bæredygtig konkurrence på de relevante markeder. Alene det forhold, at der allerede findes mere end en infrastruktur, bør ikke nødvendigvis fortolkes som tegn på, at dets aktiver kan replikeres. Virksomhederne bør, om nødvendigt i kombination med sådanne adgangsforpligtelser, også kunne påberåbe sig forpligtelsen til at give adgang til fysisk infrastruktur på grundlag af direktiv 2014/61/EU. Forpligtelser, der pålægges af den nationale tilsynsmyndighed i henhold til nævnte direktiv, og afgørelser truffet af andre kompetente myndigheder i henhold til direktiv 2014/61/EU for at sikre adgang til fysisk infrastruktur i bygninger eller fysisk infrastruktur frem til det første adgangspunkt bør være i overensstemmelse.
- (153) De nationale tilsynsmyndigheder bør i nødvendigt omfang kunne pålægge virksomhederne forpligtelser til at give adgang til de faciliteter, der er nævnt i et bilag til dette direktiv, dvs. programmeringsgrænseflader for applikationer (API'er) og elektroniske programoversigter (EPG'er), ikke kun for at sikre slutbrugernes adgang til digitale radio- og tv-tjenester, men også til beslægtede supplerende tjenester. Sådanne supplerende tjenester bør kunne omfatte programrelaterede tjenester, der

specifikt er udformet til at forbedre adgang for slutbrugere med handicap, og programrelaterede internetforbundne tv-tjenester.

(154) Når de nationale tilsynsmyndigheder vurderer det koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, frem til hvilket eller hvilken de agter at pålægge adgangsforpligtelser, er det vigtigt, at de vælger et punkt i overensstemmelse med BEREC's retningslinjer. Hvis der vælges et punkt tættere på slutbrugerne, vil det være mere fordelagtigt for den infrastrukturbaserede konkurrence og udrulningen af net med meget høj kapacitet. Den nationale tilsynsmyndighed bør således først overveje at vælge et punkt i en bygning eller lige uden for en bygning. Det kan være berettiget at udvide adgangsforpligtelserne til ledningsnet og kabler efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, idet sådanne forpligtelser begrænses til punkter, der ligger så tæt på slutbrugerne som muligt, og som kan være vært for et tilstrækkeligt antal slutbrugere, i tilfælde hvor det påvises, at der er store og varige fysiske eller økonomiske hindringer ved replikering, der medfører vigtige konkurrenceproblemer eller markedssvigt på detailniveau til skade for slutbrugerne. Vurderingen af netelementers replikabilitet kræver en markedsundersøgelse, der adskiller sig fra en analyse, der vurderer stærk markedsposition, og den nationale tilsynsmyndighed behøver således ikke at fastslå, at der er tale om stærk markedsposition, for at pålægge disse forpligtelser. På den anden side kræver en sådan analyse en tilstrækkelig økonomisk vurdering af markedsforholdene for at fastslå, om de kriterier, som er nødvendige for at pålægge forpligtelser, der går videre end det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, er opfyldt. Der er større sandsynlighed for, at sådanne udvidede adgangsforpligtelser er nødvendige i geografiske områder, hvor forretningsmulighederne for at udrulle alternativ infrastruktur er forbundet med større risici, f.eks. på grund af lav befolkningstæthed eller et begrænset antal flerfamiliehuse. Omvendt kan en høj koncentration af husstande være et tegn på, at det ikke er nødvendigt at pålægge sådanne forpligtelser. De nationale tilsynsmyndigheder bør også overveje, om sådanne forpligtelser vil kunne styrke positionen for virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition. De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne pålægge adgang til aktive eller virtuelle netelementer, der bruges til at udbyde tjenester på sådan infrastruktur, hvis adgangen til passive elementer ville være økonomisk ineffektiv eller fysisk umulig, og hvis den nationale tilsynsmyndighed mener, at formålet med adgangsforpligtelsen ville blive omgået, hvis der ikke blev grebet ind. For at styrke en ensartet reguleringspraksis i hele Unionen bør Kommissionen kunne kræve, at den nationale tilsynsmyndighed trækker sine udkast til foranstaltninger til udvidelse af adgangsforpligtelserne tilbage efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, hvis BEREC deler Kommissionens alvorlige tvivl om, hvorvidt udkastet til foranstaltning er foreneligt med EU-retten og navnlig reguleringsmålene i dette direktiv.

(155) I sådanne tilfælde og for at efterleve proportionalitetsprincippet kan det være hensigtsmæssigt for de nationale tilsynsmyndigheder at undtage visse kategorier af ejere eller virksomheder eller begge fra forpligtelser, der går videre end det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, der bør fastlægges af de nationale tilsynsmyndigheder, med den begrundelse, at en adgangsforpligtelse, som ikke bygger på en virksomheds udpegning som havende en stærk markedsposition, ville risikere at skade deres forretningsmuligheder ved nyligt udrullede netelementer, navnlig for små lokale projekter. Virksomheder, der udelukkende opererer på engrosniveau, bør ikke være genstand for sådanne adgangsforpligtelser, hvis de tilbyder en effektiv alternativ adgang på et kommercielt grundlag til et net med meget høj kapacitet på fair, ikkediskriminerende og rimelige vilkår og betingelser, herunder hvad angår pris. Det bør være muligt at udvide denne undtagelse til også at gælde andre udbydere på samme vilkår. Undtagelsen er muligvis ikke hensigtsmæssig for udbydere, der modtager offentlige midler.

(156) Deling af passiv infrastruktur, der benyttes ved trådløse elektroniske kommunikationstjenester i overensstemmelse med konkurrenceretlige principper, kan være særlig nyttig for at maksimere konnektivitet med meget høj kapacitet i hele Unionen, navnlig i områder, der er mindre tætbefolkede, hvor replikering ikke er mulig, og hvor slutbrugerne risikerer ikke at have en sådan konnektivitet. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder bør undtagelsesvis kunne pålægge en sådan deling eller lokal roamingadgang i overensstemmelse med EU-retten, hvis denne mulighed er klart fastlagt i de oprindelige vilkår for brugsrettigheden, og de påviser, at en sådan deling med fordel kan bidrage til at overvinde uoverstigelige økonomiske eller fysiske hindringer, og adgangen til net eller

tjenester derfor er alvorligt mangelfuld eller fraværende, idet der tages hensyn til mange aspekter, herunder især behovet for dækning langs større transportveje, udvalg og en bedre kvalitet af tjenester til slutbrugerne samt behovet for at bevare incitamentet til at udrulle infrastruktur. I tilfælde, hvor der ikke er adgang for slutbrugere, og deling af passiv infrastruktur alene ikke er tilstrækkelig til at håndtere situationen, bør de nationale tilsynsmyndigheder kunne pålægge forpligtelser til deling af aktiv infrastruktur. Dermed bevarer de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder fleksibiliteten til at vælge den mest hensigtsmæssige deling- eller adgangsforpligtelse, der bør være forholdsmæssig og begrundet med udgangspunkt i det konstaterede problems art.

- (157) Selvom det under visse omstændigheder kan være hensigtsmæssigt, at en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed indfører forpligtelser for virksomheder, uanset om de er udpeget som havende en stærk markedsposition, for at nå mål som end-to-end-konnektivitet eller interoperabilitet mellem tjenester, er det nødvendigt at sikre, at sådanne forpligtelser pålægges i overensstemmelse med regelsættet og navnlig dets anmeldelsesprocedurer. Sådanne forpligtelser bør kun pålægges, når det er begrundet i hensynet til at sikre formålene med dette direktiv, og hvor det er objektivt begrundet, gennemsigtigt, forholdsmæssigt og ikkediskriminerende med hensyn til at fremme effektivitet, holdbar konkurrence, effektive investeringer og effektiv innovation og giver slutbrugerne flest mulige fordele, og såfremt de pålægges i overensstemmelse med de relevante anmeldelsesprocedurer.
- (158) For at overvinde uoverstigelige økonomiske eller fysiske hindringer for at udbyde tjenester eller net, der afhænger af udnyttelse af radiofrekvenser, til slutbrugerne, og hvor der er huller i mobildækningen, kan lukningen heraf kræve adgang til og deling af passiv infrastruktur — eller hvor dette ikke er tilstrækkeligt — deling af aktiv infrastruktur eller lokale roamingaftaler. Uden at dette berører de delingsforpligtelser, der er knyttet til brugsrettigheder på grundlag af andre bestemmelser i dette direktiv, og navnlig foranstaltninger med henblik på at fremme konkurrencen, kan de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, når de agter at træffe foranstaltninger til at pålægge deling af passiv infrastruktur — eller når passiv adgang og deling ikke er tilstrækkelig — deling af aktiv infrastruktur eller lokale roamingaftaler, dog også opfordres til at overveje den mulige risiko for markedsdeltagerne i underforsynede områder.
- (159) Konkurrenceregler kan muligvis ikke i sig selv altid sikre den kulturelle mangfoldighed og mediepluralisme inden for digitalt tv. Den teknologiske og markeds-mæssige udvikling nødvendiggør, at forpligtelser til at give betinget adgang på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår tages op til fornyet overvejelse med jævne mellemrum af en medlemsstat for så vidt angår dens nationale marked for navnlig at afgøre, om det er berettiget at udvide dem, så de også omfatter EPG'er og API'er, i det omfang, det er nødvendigt for at sikre slutbrugernes adgang til bestemte digitale radio- og tv-transmissionstjenester. Medlemsstaterne bør kunne nærmere angive de digitale radio- og tv-transmissionstjenester, som slutbrugerne skal sikres adgang til ved hjælp af de love og administrative bestemmelser, de skønner nødvendige.
- (160) Medlemsstaterne bør også kunne give deres nationale tilsynsmyndighed tilladelse til at revurdere forpligtelserne i forbindelse med adgangsstyring af digitale radio- og tv-transmissionstjenester for gennem en markedsanalyse at vurdere, om betingelserne for virksomheder, som ikke har en stærk markedsposition på det relevante marked, skal trækkes tilbage eller ændres. En sådan tilbagetrækning eller ændring bør ikke få negative følger for slutbrugernes adgang til sådanne tjenester eller for udsigterne til en effektiv konkurrence.
- (161) Det er under visse omstændigheder nødvendigt at opstille en række ex ante-forpligtelser for at sikre udvikling af et konkurrencepræget marked med vilkår, som fremmer udrulning og ibrugtagning af net og tjenester med meget høj kapacitet og de størst mulige fordele for slutbrugerne. Definitionen på stærk markedsposition i dette direktiv svarer til begrebet dominerende stilling som fastlagt i EU-Domstolens retspraksis.
- (162) Der er en formodning for, at to eller flere virksomheder indtager en kollektivt dominerende stilling ikke alene, når der består strukturelle eller andre indbyrdes forbindelser, men også når det relevante markeds

struktur må siges at være befordrende for koordineringseffekter, altså at det tilskynder til parallel eller gensidigt tilpasset konkurrencebegrænsende markedsadfærd.

- (163) Det er vigtigt, at sådanne ex ante-forpligtelser kun pålægges på et engrosmarked, hvor der er en eller flere virksomheder med en stærk markedsposition, med henblik på at sikre holdbar konkurrence, og hvor midlerne i medlemsstatens eller Unionens konkurrenceret ikke er tilstrækkelige til at løse problemet. Kommissionen har under iagttagelse af principperne i konkurrenceretten opstillet retningslinjer på EU-plan for, hvordan de nationale tilsynsmyndigheder skal vurdere, om der er reel konkurrence på et givet marked, og om der er tale om en stærk markedsposition. De nationale tilsynsmyndigheder bør analysere, om der er reel konkurrence for så vidt angår et bestemt produkt eller tjenestemarked i et nærmere bestemt geografisk område, som kan være enten hele den pågældende medlemsstat, en del heraf eller tilgrænsende dele af områder i flere medlemsstater set under ét. En analyse af, om der foreligger effektiv konkurrence, bør omfatte en analyse af, om markedet er et potentielt konkurrencemarked, og om den eventuelle mangel på konkurrence altså er varig. Disse retningslinjer bør også behandle spørgsmålet om nye, fremspirende markeder, hvor den faktiske markedsleder sandsynligvis har en betydelig markedsandel, men ikke bør pålægges urimelige forpligtelser. Kommissionen bør regelmæssigt tage retningslinjerne op til revision, navnlig i forbindelse med en revision af den eksisterende ret og under hensyntagen til EU-Domstolens retspraksis, økonomisk tænkning og faktisk markedserfaring for at sikre, at de til stadighed er hensigtsmæssige på et marked i hastig udvikling. De nationale tilsynsmyndigheder må samarbejde med hinanden, hvor det pågældende marked viser sig at være transnationalt.
- (164) Ved afgørelser af, om en virksomhed har en stærk markedsposition på et bestemt marked, bør de nationale tilsynsmyndigheder handle i overensstemmelse med EU-retten og tage størst muligt hensyn til Kommissionens retningslinjer for markedsanalyse og vurderingen af en stærk markedsposition.
- (165) De nationale tilsynsmyndigheder bør afgrænse relevante geografiske markeder på deres område, idet der tages størst muligt hensyn til Kommissionens henstilling om relevante produkt- og tjenestemarkeder (»henstillingen«), som er vedtaget i henhold til dette direktiv, og til nationale og lokale forhold. De nationale tilsynsmyndigheder bør derfor som minimum analysere de markeder, som er omfattet af henstillingen, herunder de markeder, som er opført, men ikke længere er reguleret i den specifikke nationale eller lokale kontekst. De nationale tilsynsmyndigheder bør ligeledes analysere markeder, der ikke er omfattet af henstillingen, men som er reguleret på det område, der er under deres jurisdiktion, på grundlag af tidligere markedsanalyser, eller andre markeder, hvis de har tilstrækkelig grundlag for at mene, at de tre kriterier, som er fastsat i dette direktiv, er opfyldt.
- (166) Transnationale markeder kan afgrænses, når det er begrundet i markedsafgrænsning, under hensyntagen til alle udbuds- og efterspørgselssidefaktorer i overensstemmelse med konkurrenceretlige principper. BEREC er det mest egnede organ til at foretage en sådan analyse, idet det drager fordel af de nationale tilsynsmyndigheders omfattende fælles erfaring med afgrænsning af nationale markeder. Der bør tages hensyn til nationale forhold, når der foretages en analyse af potentielle transnationale markeder. Hvis de transnationale markeder afgrænses og berettiger foranstaltninger, bør de berørte nationale tilsynsmyndigheder samarbejde om at finde en hensigtsmæssig reguleringsmæssig respons, herunder i anmeldelsesproceduren over for Kommissionen. De kan også samarbejde på samme vis i tilfælde, hvor de transnationale markeder ikke er identificeret, men markedsvilkårene på deres områder er tilstrækkeligt ensartede til at kunne få gavn af en koordineret reguleringspraksis, eksempelvis hvad angår lignende omkostninger, markedsstrukturer eller operatører eller i tilfælde af transnational eller sammenlignelig efterspørgsel fra slutbrugerne.
- (167) Under visse omstændigheder er de geografiske markeder defineret som nationale eller subnationale, f.eks. fordi udrulningen af nettet er af national eller lokal karakter, hvilket sætter grænserne for virksomhedernes potentielle markedsposition, hvad angår engrosforsyning, men der er fortsat en markant transnational efterspørgsel hos en eller flere kategorier af slutbrugere. Det kan navnlig være tilfældet ved efterspørgsel fra slutbrugere inden for erhvervslivet, som driver faciliteter på flere steder i forskellige medlemsstater. Hvis denne transnationale efterspørgsel ikke kan efterkommes af leverandørerne i tilstrækkelig grad, f.eks. hvis disse er fragmenteret langs nationale grænser eller lokalt, opstår der en

potentiell hindring for det indre marked. BEREC bør derfor tildeles beføjelser til at fastsætte retningslinjer for de nationale tilsynsmyndigheder om fælles reguleringstilgange for at sikre, at den transnationale efterspørgsel kan efterkommes på tilfredsstillende vis, hvilket danner grundlag for interoperabiliteten af engrosadgangsprodukter i hele Unionen og muliggør effektivitet og stordriftsfordele til trods for en fragmenteret udbudsside. BEREC's retningslinjer bør forme de nationale tilsynsmyndigheders valg på vej mod målsætningen om det indre marked, når de pålægger virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, lovgivningsmæssige forpligtelser på nationalt niveau, og samtidig fungere som rettesnor for harmoniseringen af tekniske specifikationer for engrosadgangsprodukter, der kan dække en sådan konstateret transnational efterspørgsel i det indre markeds interesse.

- (168) Sigtet med enhver form for forhåndsregulering er i sidste instans at opnå fordele for slutbrugerne med hensyn til pris, kvalitet og valgmuligheder ved at sikre detailmarkeder med effektiv konkurrence på et holdbart grundlag. Navnlig i betragtning af de forventede fremskridt med hensyn til innovation og konkurrence er det sandsynligt, at de nationale tilsynsmyndigheder gradvist vil konstatere, at der findes mange konkurrenceprægede detailmarkeder, også selv om der ikke reguleres på engrosniveau.
- (169) For de nationale tilsynsmyndigheder er udgangspunktet for udpegningen af engrosmarkeder, hvor forhåndsregulering kan være berettiget, en analyse af tilsvarende detailmarkeder. Analysen af den effektive konkurrence på detail- og engrosniveau foretages ud fra et fremadrettet perspektiv over en given tidshorisont og bygger på konkurrenceretten, herunder EU-Domstolens retspraksis, hvis det er relevant. Hvis det konkluderes, at der vil være effektiv konkurrence på et detailmarked uden forhåndsregulering på engrosniveau på det eller de tilsvarende relevante markeder, bør det føre til, at den nationale tilsynsmyndighed konkluderer, at det ikke længere er nødvendigt at regulere på det relevante engrosniveau.
- (170) Sideløbende med den gradvise overgang til deregulerede markeder vil kommercielle aftaler, herunder om saminvestering og adgang mellem operatører, blive stadig mere almindelige, og hvis de er holdbare og forbedrer konkurrencedynamikken, vil de kunne bidrage til den konklusion, at et bestemt engrosmarked ikke berettiger forhåndsregulering. En lignende logik vil gælde den anden vej rundt på kommercielle aftalers uforudsete ophør på et dereguleret marked. Analysen af sådanne aftaler bør tage højde for, at muligheden for regulering kan være grund til, at netejere indgår i kommercielle forhandlinger. Med henblik på at sikre, at der tages passende hensyn til indvirkningen af regulering på tilknyttede markeder, bør de nationale tilsynsmyndigheder, når de bestemmer, om et givet marked berettiger forhåndsregulering, sikre, at markederne analyseres på sammenhængende vis og om muligt enten på samme tid eller så tæt på hinanden som muligt.
- (171) Når det vurderes, om regulering på engrosniveau kan løse problemer på detailniveau, bør de nationale tilsynsmyndigheder tage højde for det forhold, at adskillige engrosmarkeder kan bidrage med input fra det foregående engrosled for et givet detailmarked, ligesom et enkelt engrosmarked omvendt kan bidrage med input fra det foregående engrosled for en række detailmarkeder. Derudover kan konkurrencedynamikken på et givet marked blive påvirket af markeder, som hænger sammen, men ikke har et vertikalt forhold, sådan som det kan være tilfældet mellem visse fastnet- og mobilnetmarkeder. De nationale tilsynsmyndigheder bør foretage denne vurdering for hvert enkelt engrosmarked, der er i betragtning til regulering, idet de starter med foranstaltninger til adgang til civil infrastruktur, da sådanne foranstaltninger sædvanligvis er befordrende for mere holdbar konkurrence, herunder infrastrukturkonkurrence, og efterfølgende analyserer alle engrosmarkeder, hvor forhåndsregulering kan være berettiget, opstillet efter deres egnethed til at håndtere de konstaterede konkurrenceproblemer på detailniveau. Når de nationale tilsynsmyndigheder beslutter, hvilken specifik foranstaltning der skal træffes, bør de vurdere dens tekniske gennemførlighed og foretage en cost-benefit-analyse under hensyntagen til, hvor egnet foranstaltningen er til at håndtere de konstaterede konkurrenceproblemer på detailniveau og muliggøre konkurrence baseret på differentiering og teknologineutralitet. De nationale tilsynsmyndigheder bør overveje konsekvenserne af at træffe specifikke foranstaltninger, som, hvis de kun er gennemførlige i visse nettopologier, kan udgøre en hindring for udrulningen af net med meget høj kapacitet i slutbrugernes interesse.

- (172) Med forbehold af princippet om teknologineutralitet bør de nationale tilsynsmyndigheder gennem de indførte foranstaltninger og, hvor det er muligt, inden infrastrukturen udrulles, skabe incitamenter til at udvikle fleksible og åbne netarkitekturer, der med tiden kan reducere byrden ved og kompleksiteten af de foranstaltninger, der pålægges på et senere tidspunkt. Den nationale tilsynsmyndighed bør i hver fase af vurderingen, og før den beslutter, om en supplerende, mere byrdefuld foranstaltning skal træffes for en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, stræbe mod at fastslå, hvorvidt det pågældende detailmarked reelt vil være effektivt konkurrencedygtigt, også under hensyntagen til relevante kommercielle aftaler eller andre omstændigheder på engrosmarkedet, herunder andre former for regulering, der allerede er i kraft som f.eks. generelle adgangsforspligtelser til aktiver, der ikke kan erstattes, eller forpligtelser, der er pålagt i henhold til direktiv 2014/61/EU, og enhver regulering, som den nationale tilsynsmyndighed allerede betragter som passende for en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition. En sådan vurdering, der har til formål at sikre, at der kun indføres de afhjælpende foranstaltninger, der bedst egner sig til effektivt at håndtere eventuelle problemer, der er konstateret i markedsanalysen, hindrer ikke en national tilsynsmyndighed i at konkludere, at en kombination af disse foranstaltninger, også selv om de er af varierende intensitet, i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet er den mindst indgribende måde at håndtere problemet på. Selv om sådanne forskelle ikke resulterer i afgrænsningen af bestemte geografiske markeder, bør de kunne berettige differentiering i de afhjælpende foranstaltninger, der træffes på baggrund af konkurrencebegrænsningens varierende intensitet.
- (173) Forhåndsregulering, der pålægges på engrosniveau, og som i princippet er mindre indgribende end regulering på detailniveau, bør anses for tilstrækkelig til at afhjælpe potentielle konkurrenceproblemer på det eller de tilknyttede downstreammarked(er). Den gradvise afregulering af detailmarkederne i Unionen er udtryk for de fremskridt, der er sket med konkurrencens funktion, siden regelsættet for elektronisk kommunikation trådte i kraft. Derudover bør reglerne i forbindelse med indførelsen af forhåndsforanstaltninger over for virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, om muligt forenkles og gøres mere forudsigelige. Derfor bør indførelsen af forudgående kontrol baseret på en virksomheds udpegning som havende en stærk markedsposition på engrosmarkeder have forrang.
- (174) Når en national tilsynsmyndighed ophæver regulering på engrosniveau, bør den fastsætte en rimelig varslingsfrist for at sikre en holdbar overgang til et afreguleret marked. Ved fastsættelse af en sådan varslingsfrist skal den nationale tilsynsmyndighed tage højde for de eksisterende aftaler mellem adgangsudbydere og adgangssøgende, der er indgået på grundlag af pålagte lovgivningsmæssige forpligtelser. Sådanne aftaler kan i en bestemt periode navnlig give adgangssøgende en aftalemæssig beskyttelse. Den nationale tilsynsmyndighed bør ligeledes tage højde for markedsdeltagernes reelle mulighed for at tage imod eventuelle tilbud om kommerciel engrosadgang eller saminvestering, som kan findes på markedet, og nødvendigheden af at undgå en længere periode med mulig reguleringsarbitrage. De overgangsordninger, som er fastsat af den nationale tilsynsmyndighed, bør tage hensyn til omfanget og planlægningen af tilsynet med de aftaler, der allerede eksisterer, når varslingsperioden starter.
- (175) For at give markedsdeltagerne vished om retsgrundlaget er det nødvendigt at sætte en frist for markedsundersøgelserne. Det er vigtigt, at der gennemføres en markedsanalyse med jævne mellemrum og inden for en rimelig tidsramme. Der er risiko for, at en national tilsynsmyndigheds manglende analyse af et marked inden for den fastsatte frist, påvirker det indre marked negativt, og almindelige overtrædelsesprocedurer vil ikke medføre den ønskede virkning i rette tid. Alternativt bør den pågældende nationale tilsynsmyndighed kunne anmode BEREC om bistand til at fuldføre markedsanalysen. En sådan bistand kunne f.eks. have form af en særlig taskforce bestående af repræsentanter for andre nationale tilsynsmyndigheder.
- (176) På grund af den høje grad af teknologisk innovation og stærkt dynamiske markeder i sektoren for elektronisk kommunikation er det nødvendigt hurtigt at tilpasse lovgivning på en koordineret og harmoniseret måde på EU-plan, da erfaringen har vist, at afvigelser mellem de nationale tilsynsmyndigheder i gennemførelsen af regelsættet kan skabe hindringer for det indre marked.

- (177) For at skabe større stabilitet og forudsigelighed i de regulerende foranstaltninger bør den maksimale tilladte periode mellem markedsanalyserne dog forlænges fra tre til fem år under forudsætning af, at markedsændringer i den mellemliggende periode ikke kræver en ny analyse. For at fastslå, om en national tilsynsmyndighed har opfyldt sin forpligtelse til at analysere markeder, og om den har meddelt det tilsvarende udkast til foranstaltning mindst hvert femte år, er det kun en meddelelse indeholdende en ny vurdering af markedsafgrænsningen og af en stærk markedsposition, der vil blive betraget som starten på en ny femårig periode. Den blotte meddelelse af nye eller ændrede foranstaltninger, der pålægges på grundlag af en tidligere og urevideret markedsanalyse, vil ikke blive betraget som opfyldelse af denne forpligtelse. En national tilsynsmyndigheds manglende overholdelse af forpligtelsen til med jævne mellemrum at gennemføre markedsanalyser som fastsat i dette direktiv bør ikke i sig selv betragtes som grund til, at eksisterende forpligtelser, som den pågældende nationale tilsynsmyndighed har pålagt det pågældende marked, er ugyldige eller ikke kan anvendes.
- (178) Indførelsen af en særlig forpligtelse for en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, kræver ikke en supplerende markedsanalyse, men i stedet en begrundelse for, at den pågældende forpligtelse er hensigtsmæssig og passende i forhold til det konstaterede problem på det pågældende marked og på det tilknyttede detailmarked.
- (179) Ved vurderingen af forholdsmæssigheden af de forpligtelser og vilkår, der pålægges, bør de nationale tilsynsmyndigheder tage hensyn til de forskellige konkurrenceforhold i de forskellige områder i medlemsstaterne under henvisning til især resultaterne af den geografiske undersøgelse, der foretages i overensstemmelse med dette direktiv.
- (180) Når det overvejes, om der skal indføres foranstaltninger til kontrol af priser, og hvilken form disse foranstaltninger i så fald skal have, bør de nationale tilsynsmyndigheder søge at tillade investorerne et rimeligt udbytte af et bestemt nyt investeringsprojekt. Navnlig er der risici forbundet med investeringsprojekter i forbindelse med nye adgangsnet, som understøtter produkter, for hvilke efterspørgslen er usikker på det tidspunkt, hvor investeringen foretages.
- (181) Revision af forpligtelser, der er pålagt virksomheder, som er udpeget som havende en stærk markedsposition i den periode, som markedsanalysen omfatter, bør gøre det muligt for de nationale tilsynsmyndigheder at tage højde for, hvordan ny udvikling indvirker på de konkurrencemæssige forhold, f.eks. nyligt indgåede frivillige aftaler mellem virksomheder, såsom adgangsftaler eller aftaler om saminvestering, for derved at tilvejebringe den fleksibilitet, der er særlig nødvendig i forbindelse med længerevarende reguleringscykluser. En lignende logik bør gælde i tilfælde af et uforudset brud på eller en uforudset ophævelse af en kommercielle aftale, eller hvis de har virkninger, der adskiller sig fra markedsanalysen. Hvis ophævelse af en eksisterende aftale finder sted på et dereguleret marked, er det muligt, at der kræves en ny markedsanalyse. I mangel af en enkelt, vigtig ændring på markedet kan det dog i tilfælde af dynamiske markeder være nødvendigt at foretage en markedsanalyse oftere end hvert femte år, f.eks. ikke tidligere end hvert tredje år, således som det var tilfældet indtil datoen for dette direktivs anvendelse. Markeder bør betragtes som dynamiske, hvis den teknologiske udvikling og slutbrugernes efterspørgselsmønstre sandsynligvis vil udvikle sig på en sådan måde, at konklusionerne af analysen ville blive overflødiggjort på mellemlang sigt for en betydelig gruppe af geografiske områder eller af slutbrugere inden for det geografiske marked og produktmarked som defineret af den nationale tilsynsmyndighed.
- (182) Transparente betingelser og vilkår for adgang og samtrafik, herunder priser, gør det lettere at indgå aftaler, undgå uoverensstemmelser og styrke markedsaktørernes tillid til, at en tjeneste ikke udbydes på diskriminerende vilkår. Åbne og transparente tekniske grænseflader kan være særlig vigtige for at sikre interoperabilitet. Når en national tilsynsmyndighed pålægger forpligtelser med henblik på offentliggørelse af oplysninger, bør den også kunne præcisere, hvordan oplysningerne skal stilles til rådighed, og om de skal være vederlagsfrie under hensyntagen til oplysningernes art og formål.
- (183) Set i lyset af mængden af forskellige nettopologier, adgangsprodukter og markedsomstændigheder, der er opstået siden 2002, kan målsætningerne i bilag II til direktiv 2002/19/EF vedrørende ubundet adgang

til abonnentledninger og adgangsprodukter for udbydere af digitale tv- og radiotjenester nås bedre og på en mere fleksibel måde ved at opstille retningslinjer for minimumskriterier for et standardtilbud, der skal udarbejdes og jævnlige ajourføres af BEREC. Dette bilag bør derfor udgå.

- (184) Princippet om ikkediskrimination hindrer, at virksomheder med stærk markedsposition fordrejer konkurrencen, navnlig når der er tale om vertikalt integrerede virksomheder, der udbyder tjenester til virksomheder, som de konkurrerer med på downstreammarkeder.
- (185) For at håndtere og forhindre ikkeprisrelateret diskrimination er EoI (Equivalence of Inputs) i princippet den sikreste måde at opnå effektiv beskyttelse mod diskrimination. På den anden side vil levering af regulerede engrosinput på et EoI-grundlag sandsynligvis resultere i højere efterlevelselsesomkostninger end andre former for forpligtelser vedrørende ikkediskrimination. Disse højere efterlevelselsesomkostninger bør holdes op mod fordelene ved en hårdere konkurrence mellem aftagervirksomhederne og mod relevansen af garantier for ikkediskrimination i situationer, hvor den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, ikke er omfattet af direkte priskontrol. De nationale tilsynsmyndigheder kan navnlig tage hensyn til, at engrosinput via nye systemer på et EoI-grundlag sandsynligvis vil generere tilstrækkelige nettofordele og derfor være forholdsmæssigt afpassede i betragtning af de relativt lavere inkrementalomkostninger til sikring af, at nykonstruerede systemer er i overensstemmelse med EoI. Omvendt bør de nationale tilsynsmyndigheder ligeledes overveje, om forpligtelserne er forholdsmæssige for de berørte virksomheder, f.eks. ved at tage hensyn til gennemførelsesomkostningerne, og vægte de mulige hindringer for udrulningen af nye systemer, som står i forhold til mere trinvis opgraderinger, såfremt førstnævnte skulle blive genstand for mere restriktive lovgivningsmæssige forpligtelser. I medlemsstater med et højt antal af mindre virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, kan det være uforholdsmæssigt at indføre EoI for hver af disse virksomheder.
- (186) Regnskabsmæssig opsplnitning gør det muligt at klarlægge interne afregningspriser og giver de nationale tilsynsmyndigheder mulighed for at kontrollere, om eventuelle krav om ikkediskrimination er opfyldt. Kommissionen har i den forbindelse fremsat henstilling 2005/698/EF ⁽³⁵⁾.
- (187) Anlægsaktiver, som kan være vært for et elektronisk kommunikationsnet, er altafgørende for en vellykket udrulning af nye net pga. de høje omkostninger ved at kopiere dem og de betydelige besparelser, som kan opnås ved at genanvende dem. Der er som supplement til reglerne for den fysiske infrastruktur, som er fastsat i direktiv 2014/61/EU, følgelig behov for en særlig foranstaltning i de tilfælde, hvor anlægsaktiverne er ejet af en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition. Hvis der findes anlægsaktiver, og de er genanvendelige, er den positive virkning af opnåelse af faktisk adgang hertil på udrulningen af konkurrerende infrastruktur meget høj, og det er derfor nødvendigt at sikre, at adgangen til sådanne aktiver kan anvendes som en selvstændig foranstaltning, der kan forbedre konkurrence- og udrulningsdynamikken på ethvert downstreammarked, og som skal tages i betragtning forud for vurderingen af behovet for at pålægge andre eventuelle foranstaltninger og ikke blot anses som en accessorisk foranstaltning for andre engrosprodukter eller -tjenester eller som en foranstaltning, der er begrænset til virksomheder, som selv benytter sig af sådanne andre engrosprodukter eller -tjenester. Nationale tilsynsmyndigheder bør værdisætte oprindelige genanvendelige anlægsaktiver på grundlag af den forskriftsmæssigt bogførte værdi, efter fradrag af den akkumulerede afskrivning på beregningstidspunktet og indekseret ud fra et passende prisindeks, f.eks. detailpristallet, og udelukke de aktiver, der er fuldt ud afskrevet over en periode på ikke under 40 år, men som stadig anvendes.
- (188) De nationale tilsynsmyndigheder bør, når de pålægger forpligtelser i forbindelse med adgang til nye og forbedrede infrastrukturer, sikre, at disse adgangsbetingelser afspejler de omstændigheder, der ligger til grund for investeringsbeslutningen, og bl.a. tager hensyn til udrulningsomkostningerne, hvor hurtigt nye produkter og tjenester forventes at slå igennem, og det forventede detailpriseniveau. For at give investorerne planlægningsikkerhed bør de nationale tilsynsmyndigheder endvidere være i stand til om nødvendigt at fastsætte vilkår og betingelser for adgang, der er stabile gennem hensigtsmæssige analyseperioder. I tilfælde, hvor priskontrol skønnes hensigtsmæssig, kan disse vilkår og betingelser omfatte prisordninger, der afhænger af en aftales omfang eller løbetid, i overensstemmelse med EU-

retten, forudsat at de ikke har diskriminerende virkninger. Eventuelle adgangsbetingelser bør tage højde for nødvendigheden af at opretholde effektiv konkurrence til fordel for forbrugerne og virksomhederne.

- (189) Obligatorisk adgang til netinfrastruktur kan begrundes ud fra behovet for at styrke konkurrencen, men de nationale tilsynsmyndigheder er nødt til at afveje infrastrukturejernes ret til at udnytte deres infrastrukturer til egne formål mod andre tjenesteudbydere ret til at få adgang til faciliteter, der er væsentlige for, at de kan udbyde konkurrerende tjenester.
- (190) På markeder, hvor der fremadrettet kan forventes et øget antal adgangsnet, vil slutbrugerne sandsynligvis i højere grad nyde godt af forbedringer i netkvaliteten takket være infrastrukturbaseret konkurrence i forhold til markeder med kun ét net. Hvorvidt konkurrencen inden for andre parametre såsom pris og udvalg er tilstrækkelig, afhænger sandsynligvis af de nationale og lokale konkurrenceforhold. Når de nationale tilsynsmyndigheder vurderer tilstrækkeligheden af konkurrencen på sådanne parametre og behovet for reguleringstiltag, bør de også tage hensyn til, om engrosadgang er tilgængelig for interesserede virksomheder på rimelige kommercielle vilkår, der muliggør bæredygtige og konkurrencedygtige resultater for slutbrugerne på detailmarkedet. Anvendelsen af generelle konkurrenceregler på markeder, der er karakteriseret ved bæredygtig og effektiv infrastrukturbaseret konkurrence, burde være tilstrækkelig.
- (191) Hvis virksomhederne pålægges forpligtelser til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af netelementer og tilhørende faciliteter, bør disse anmodninger kun afslås på grundlag af objektive kriterier som f.eks. teknisk gennemførlighed eller behov for at bevare nettets integritet. Når adgang afslås, bør den afviste part kunne klage, jf. procedurene for bilæggelse af tvister i dette direktiv. En virksomhed, der er pålagt adgangsforpligtelser kan ikke forpligtes til at stille sådanne former for adgang til rådighed, som han ikke har mulighed for at stille til rådighed. Adgangsforpligtelser, som øger konkurrencen på kort sigt, bør ikke resultere i, at konkurrenterne mister deres incitament til at investere i alternative faciliteter, der kan styrke en mere bæredygtig konkurrence eller en bedre ydeevne og fordele for slutbrugerne på længere sigt. De nationale tilsynsmyndigheder kan f.eks., når de vælger det mindst indgribende reguleringstiltag og i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, beslutte at revidere de forpligtelser, som er pålagt virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedspostition, og ændre tidligere afgørelser, herunder ved at trække forpligtelser tilbage og pålægge eller ikke pålægge nye adgangsforpligtelser, hvis dette er til fordel for brugerne og den bæredygtige konkurrence inden for tjenester. De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne pålægge udbyderen af eller de parter, der er berettiget til adgang, tekniske og driftsmæssige betingelser i overensstemmelse med EU-retten. Navnlig indførelsen af tekniske standarder bør være i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535.
- (192) Det kan være nødvendigt at kontrollere priserne, såfremt en analyse af et bestemt marked viser, at konkurrencen er utilstrækkelig. Navnlig virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedspostition, bør undgå en prisklemme, således at forskellen mellem deres detailpriser og de samtrafik- eller adgangspriser, der skal betales af konkurrenter, der udbyder lignende detailtjenester, ikke er tilstrækkelig til at skabe bæredygtig konkurrence. Når en national tilsynsmyndighed beregner de omkostninger, der er forbundet med oprettelse af en tjeneste i henhold til dette direktiv, bør der tillades en rimelig forrentning af den investerede kapital, herunder passende omkostninger til arbejdskraft og byggeri, idet der i fornødent omfang foretages en tilpasning af kapitalens værdi, så den afspejler den løbende ansættelse af aktiver og af driftens effektivitet. Den metode, der anvendes ved omkostningsdækningen, bør afhænge af situationen og tage hensyn til nødvendigheden af at fremme effektiviteten, skabe holdbar konkurrence og udbygning af net med meget høj kapacitet og således øgede fordele for slutbrugerne, ligesom som den skal tage hensyn til behovet for forudsigelige og stabile engrospriser til gavn for alle operatører, der ønsker at udrulle nye og forbedrede net, jf. Kommissionens henstilling 2013/466/EU ⁽³⁶⁾.
- (193) Grundet usikkerheden om, hvor hurtigt efterspørgslen efter næste generation af bredbåndstjenester øges, er det vigtigt at give de operatører, som investerer i nye eller opgraderede net, en vis grad af prisfastsættelsesfleksibilitet med henblik på at fremme effektive investeringer og innovation. De

nationale tilsynsmyndigheder bør kunne beslutte at fastholde eller ikke at pålægge regulerede engrospriser for adgang til næstgenerationsnet, hvis der er tilstrækkelige konkurrencemæssige garantier. Mere specifikt for at dæmme op for urimeligt høje priser på markeder med virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, bør prisfastsættelsesfleksibiliteten ledsages af yderligere foranstaltninger til beskyttelse af konkurrencen og slutbrugernes interesser såsom strenge forpligtelser vedrørende ikkediskrimination, foranstaltninger til sikring af teknisk og økonomisk replikabilitet for downstreamprodukter og en påviselig begrænsning af detailprisen som resultat af infrastrukturkonkurrencen eller et prisanker, der stammer fra andre regulerede adgangsprodukter, eller begge. Disse konkurrencemæssige garantier er ikke til hinder for de nationale tilsynsmyndigheders indkredsning af andre omstændigheder, under hvilke det vil være passende ikke at indføre regulerede engrospriser for visse engrosinput, f.eks. når høj priselasticitet i slutbrugerefterspørgslen gør det urentabelt for virksomheden, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, at opkræve priser, som ligger væsentligt over konkurrenceniveauet, eller hvor en lavere befolkningstæthed begrænser incitamenterne til udvikling af net med meget høj kapacitet, og den nationale tilsynsmyndighed fastslår, at effektiv og ikkediskriminerende adgang er sikret gennem forpligtelser pålagt i overensstemmelse med dette direktiv.

- (194) Når en national tilsynsmyndighed pålægger forpligtelser til at indføre et omkostningsregnskabssystem med henblik på at støtte priskontrol, bør den selv kunne foretage en årlig revision for at sikre, at dette omkostningsregnskabssystem følges, hvis den råder over nødvendigt kvalificeret personale, eller kræve, at en sådan revision udføres af et andet kvalificeret organ, som er uafhængigt af den pågældende virksomhed.
- (195) Unionens afregningssystem for engrosterminering af taleopkald er baseret på, at det opkaldende net betaler. En analyse af substitution på efterspørgsels- og udbudssiden viser, at der hverken nu eller i en overskuelig fremtid findes erstatninger på engrosniveau, som kan begrænse fastsættelsen af takster for terminering i et givet net. Termineringsmarkedernes tovejskarakter betyder, at yderligere potentielle konkurrencemæssige problemer kan omfatte krydssubsidiering mellem operatører. Disse potentielle konkurrenceproblemer er fælles for markederne for terminering af taleopkald i både fast- og mobilnet. På grund af termineringsoperatørernes mulighed for og incitament til at hæve priserne væsentligt over omkostningerne synes omkostningsbaseret prisfastsættelse derfor at være det mest hensigtsmæssige middel til at løse dette problem på mellemlang sigt. Fremtidige markedsudviklinger kan ændre dynamikken på disse markeder i en sådan udstrækning, at regulering ikke længere vil være nødvendig.
- (196) Med henblik på at mindske den lovgivningsmæssige byrde ved at håndtere de konkurrencemæssige problemer, der er forbundet med engrosterminering af taleopkald, på en ensartet måde i hele Unionen bør Kommissionen ved hjælp af en delegeret retsakt fastsætte en fælles maksimal termineringstakst for taleopkald i mobilnettjenester og en fælles maksimal termineringstakst for taleopkald i fastnettjenester, der gælder i hele Unionen.
- (197) Dette direktiv bør opstille detaljerede kriterier og parametre, på grundlag af hvilke værdierne for termineringstakster for taleopkald fastsættes. Termineringstaksterne i hele Unionen er faldet støt og forventes fortsat at gøre det. Når Kommissionen fastsætter de maksimale termineringstakster i den første delegerede retsakt, som den vedtager i henhold til dette direktiv, bør den se bort fra enhver ubegrundet ekstraordinær national afvigelse fra denne tendens.
- (198) Da det er usikkert, hvor hurtigt efterspørgslen efter bredbåndstjenester med meget høj kapacitet samt de generelle stordriftsfordele og tætheden vil vokse, giver aftaler om saminvestering betydelige fordele, hvad angår samling af omkostninger og risici, hvilket gør det muligt for mindre virksomheder at investere på økonomisk fornuftige vilkår, og således at fremme bæredygtig langsigtet konkurrence, herunder i områder, hvor den infrastrukturbaserede konkurrence måske ikke er effektiv. Sådanne saminvesteringer kan antage forskellige former, f.eks. medejerskab af netaktiver eller langsigtet risikodeling gennem samfinansiering eller købsaftaler. I denne forbindelse medfører købsaftaler, der udgør saminvesteringer, erhvervelse af specifikke rettigheder til kapacitet af strukturel karakter, der indebærer en grad af medbestemmelse og giver medinvestorer mulighed for at konkurrere effektivt og bæredygtigt på lang

sigt på downstreammarkeder, hvor den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, er aktiv. Derimod giver kommercielle adgangsftaler, der er begrænset til leje af kapacitet, ikke anledning til sådanne rettigheder og bør derfor ikke betragtes som saminvesteringer.

- (199) Hvis en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, fremsætter et tilbud om saminvestering på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår i net med meget høj kapacitet, som består af optiske fibrelementer, der dækker strækningen op til slutbrugerens ejendom eller basisstationen og giver virksomheder af forskellig størrelse og med forskellig økonomisk kapacitet mulighed for at blive medinvestorer i infrastruktur, bør den nationale tilsynsmyndighed kunne afstå fra at pålægge forpligtelser i henhold til dette direktiv for det nye net med meget høj kapacitet, hvis mindst én potentiel medinvestor har indgået en aftale om saminvestering med denne virksomhed. Hvis en national tilsynsmyndighed beslutter at gøre et tilbud om saminvestering, der ikke har ført til en aftale, bindende og beslutter ikke at pålægge yderligere lovgivningsmæssige forpligtelser, kan den gøre dette, forudsat at en sådan aftale indgås, inden den deregulerende foranstaltning får virkning. Når det er teknisk umuligt at udrulle optiske fibrelementer op til slutbrugerens ejendom, bør net med meget høj kapacitet, der består af optiske fibrelementer op til et sted i umiddelbar nærhed af, dvs. lige uden for, denne ejendom, også kunne drage fordel af den samme regulatoriske behandling.
- (200) Når den nationale tilsynsmyndighed beslutter at afstå fra at pålægge forpligtelser, bør den tage disse skridt efter at have sikret, at tilbuddene om saminvestering overholder de nødvendige kriterier og er fremsat i god tro. Den differentierede regulering af nye net med meget høj kapacitet bør vurderes i efterfølgende markedsanalyser, hvilket navnlig efter en vis tid kan nødvendiggøre tilpasninger af reguleringen. Under behørigt begrundede omstændigheder bør de nationale tilsynsmyndigheder kunne pålægge forpligtelser vedrørende sådanne nye netelementer, når de fastslår, at visse markeder i mangel af reguleringstiltag ville stå over for betydelige konkurrenceproblemer. Navnlig kan de nationale tilsynsmyndigheder, når der er flere downstreammarkeder, der ikke har nået samme grad af konkurrence, kræve specifikke asymmetriske foranstaltninger for at fremme effektiv konkurrence, f.eks., men ikke begrænset til, nichedetailmarkeder såsom elektroniske kommunikationsprodukter til slutbrugere inden for erhvervslivet. For at bevare markedernes konkurrenceevne bør de nationale tilsynsmyndigheder også sikre rettighederne for de adgangssøgende, som ikke deltager i en given saminvestering. Dette bør opnås ved at bevare eksisterende adgangsprodukter eller — i tilfælde hvor oprindelige netelementer på sigt bliver afviklet — ved at indføre adgangsprodukter med en funktionalitet og kvalitet, der mindst svarer til det, der tidligere var tilgængeligt i den gamle infrastruktur, og i begge tilfælde med forbehold af en passende fleksibel mekanisme, der er godkendt af den nationale tilsynsmyndighed, og som ikke underminerer incitamenterne for medinvestorerne.
- (201) For at styrke en ensartet reguleringspraksis i hele Unionen bør Kommissionen, hvis de nationale tilsynsmyndigheder har konkluderet, at betingelserne i saminvesteringstilbuddet er opfyldt, kunne kræve, at den nationale tilsynsmyndighed trækker sine udkast til foranstaltninger tilbage og enten afstår fra at pålægge forpligtelser eller griber ind med lovgivningsmæssige forpligtelser for at afhjælpe væsentlige konkurrenceproblemer, hvis BEREC deler Kommissionens alvorlige tvivl om, hvorvidt udkastet til foranstaltning er foreneligt med EU-retten og navnlig reguleringsmålene i dette direktiv. Af effektivitetshensyn bør en national tilsynsmyndighed kunne sende en enkelt anmeldelse til Kommissionen af et udkast til foranstaltning, som vedrører en saminvesteringsordning, der opfylder de relevante betingelser. Hvis Kommissionen ikke udøver sine beføjelser til at kræve tilbagetrækning af udkastet til foranstaltning, vil det være uforholdsmæssigt, hvis efterfølgende forenklede anmeldelser af individuelle udkast til afgørelser fra den nationale tilsynsmyndighed på grundlag af samme ordning, herunder desuden dokumentation for faktisk indgåelse af en aftale med mindst en medinvestor, gøres til genstand for en afgørelse om tilbagetrækning i mangel af en ændring i omstændighederne. Endvidere finder forpligtelser, der er pålagt virksomheder uanset om de er udpeget som havende en stærkt markedsposition i henhold til dette direktiv eller direktiv 2014/61/EU, fortsat anvendelse. Forpligtelser i forbindelse med aftaler om saminvestering berører ikke anvendelsen af EU-retten.
- (202) Formålet med krav om funktionel adskillelse, hvorved en vertikalt integreret virksomhed forpligtes til at oprette driftsmæssigt adskilte forretningsenheder, er at sikre, at der leveres fuldt ligeværdige

adgangsprodukter til alle operatører i detailledet, herunder operatørens egne vertikalt integrerede afdelinger. Funktionel adskillelse kan styrke konkurrencen på en række relevante markeder ved at reducere incitamentet til forskelsbehandling væsentligt og ved at gøre det lettere at kontrollere og håndhæve overholdelsen af krav om ikkediskrimination. I særlige tilfælde bør det være muligt for en forpligtelse om funktionel adskillelse at være berettiget, hvor det trods vedvarende forsøg ikke er lykkedes at sikre reel ikkediskrimination på flere af de berørte markeder, og hvor der er ringe eller ingen udsigt til konkurrence på infrastrukturen inden for en rimelig tidsfrist, efter at der er indført en eller flere afhjælpende foranstaltninger, der tidligere ansås for hensigtsmæssige. Hvis der indføres et sådant krav, er det dog yderst vigtigt at sikre, at incitamenterne for den pågældende virksomhed til at investere i sit net bevares, og at der ikke opstår potentielle negative virkninger for forbrugerne. Der skal således først gennemføres en koordineret analyse af de forskellige relevante markeder i tilknytning til adgangsnettet i overensstemmelse med markedsanalyseproceduren. Under gennemførelsen af markedsanalysen og den nærmere udformning af forpligtelsen om funktionel adskillelse bør de nationale tilsynsmyndigheder være særlig opmærksomme på de produkter, der skal forvaltes af de særskilte forretningsenheder, og tage hensyn til nettets udrulning og teknologiske stade, der kan have betydning for muligheden for substitution mellem fastnet tjenester og trådløse tjenester. For at undgå forvriddning af konkurrencen i det indre marked bør planer om funktionel adskillelse godkendes på forhånd af Kommissionen.

- (203) Gennemførelsen af funktionel adskillelse bør ikke være til hinder for passende koordineringsmekanismer mellem de forskellige separate forretningsenheder, der sikrer, at moderselskabets økonomiske og ledelsesmæssige tilsynsrettigheder tilgodeses.
- (204) Hvis en vertikalt integreret virksomhed vælger at overdrage sine lokale adgangsnetaktiver eller en væsentlig del heraf til en særskilt juridisk enhed med en anden ejer eller oprette en særskilt forretningsenhed til at stå for adgangsprodukter, bør den nationale tilsynsmyndighed vurdere konsekvenserne af den planlagte transaktion, herunder enhver adgangsforpligtelse, som denne virksomhed tilbyder, for alle eksisterende forpligtelser, der er pålagt den vertikalt integrerede virksomhed, for at sikre, at eventuelle nye ordninger er i overensstemmelse med dette direktiv. Den pågældende tilsynsmyndighed bør gennemføre en ny analyse af de markeder, hvor den udskilte forretningsenhed driver virksomhed, og indføre, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser i overensstemmelse hermed. Til dette formål bør den nationale tilsynsmyndighed kunne anmode virksomheden om oplysninger.
- (205) Allerede i dag kan virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, som led i markedsanalysen give tilsagn på nogle markeder med det formål at håndtere konkurrenceproblemer, som den nationale tilsynsmyndighed har konstateret, og som myndigheden derefter tager hensyn til, når den træffer afgørelse om de passende regulatoriske forpligtelser. Der bør tages hensyn til enhver ny markedsudvikling, når der træffes afgørelse om de mest hensigtsmæssige afhjælpende foranstaltninger. Uden at dette berører bestemmelserne om reguleringen af saminvestering, begrænser arten af de givne tilsagn som sådan dog ikke de skønsbeføjelser, som den nationale tilsynsmyndighed tillægges for at pålægge virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, afhjælpende foranstaltninger. For at øge gennemsigtigheden og yde juridisk forudsigelighed i hele Unionen bør dette direktiv fastsætte en procedure for, hvordan virksomheder afgiver tilsagn, og hvordan de nationale tilsynsmyndigheder vurderer dem, under hensyntagen til markedsdeltagernes synspunkter ved hjælp af en markedstest, samt i givet fald hvordan de gøres bindende for den virksomhed, der giver tilsagnet, og kan håndhæves af den nationale tilsynsmyndighed. Medmindre den nationale tilsynsmyndighed har gjort tilsagn om saminvestering bindende og besluttet ikke at pålægge forpligtelser, er denne procedure ikke til hinder for anvendelse af markedsanalyseproceduren og forpligtelsen til at pålægge passende og forholdsmæssige foranstaltninger for at afhjælpe det konstaterede markedssvigt.
- (206) De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne gøre tilsagnene helt eller delvist bindende for en bestemt periode, som ikke bør overstige den periode, for hvilken de gives, efter at have foretaget en markedsundersøgelse ved hjælp af en offentlig høring af interessenter. Hvis tilsagnene er gjort bindende, bør den nationale tilsynsmyndighed overveje konsekvenserne af denne afgørelse i sin markedsanalyse og tage hensyn hertil, når den vælger den eller de mest hensigtsmæssige regulerende foranstaltninger. De

nationale tilsynsmyndigheder bør betragte de indgåede forpligtelser ud fra et fremadrettet bæredygtighedsperspektiv, navnlig når de fastsætter den periode, hvor forpligtelserne skal være bindende, og bør tage hensyn til den værdi, interessenterne tillægger den offentlige høring om stabile og forudsigelige markedsvilkår. Bindende forpligtelser vedrørende frivillig adskillelse hos vertikalt integrerede virksomheder, som er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder, kan tilføre processen forudsigelighed og gennemsigtighed ved at fastsætte gennemførelsesprocessen for den planlagte adskillelse, f.eks. ved at fastsætte en køreplan for gennemførelsen med klare milepæle og forudsigelige konsekvenser, hvis visse milepæle ikke nås.

- (207) Forpligtelserne kan omfatte udnævnelsen af en tilsynsadministrator, hvis identitet og mandat bør godkendes af den nationale tilsynsmyndighed, og virksomhedens pligt til at aflevere periodiske rapporter om gennemførelsen.
- (208) Netejere, hvis forretningsmodel er begrænset til at udbyde engrostop tjenester til andre, kan være til nytte for skabelsen af et engrosmarked i fremgang med positiv virkning på detailkonkurrencen downstream. Derudover kan deres forretningsmodel være attraktiv for potentielle økonomiske investorer i mindre omskiftelige infrastrukturaktiver og med mere langsigtede perspektiver for udrulningen af net med meget høj kapacitet. Ikke desto mindre fører tilstedeværelsen af en virksomhed, der udelukkende opererer på engrosniveau, ikke nødvendigvis til reelt konkurrencedygtige detailmarkeder, og virksomheder, der udelukkende opererer på engrosniveau, kan udpeges som havende en stærk markedsposition på bestemte produktmarkeder og geografiske markeder. Visse konkurrencerisici, der hidrører fra adfærden blandt virksomheder, hvis forretningsmodel udelukkende er engrosorienteret, kan være mindre, end hvad er tilfældet for vertikalt integrerede virksomheder, forudsat at engrosmodellen er reel, og der ikke findes incitamenter til at forskelsbehandle downstreamudbydere. Den reguleringsmæssige respons bør følgelig være tilsvarende mindre indgribende, men bør navnlig bevare muligheden for at indføre forpligtelser vedrørende fair og rimelig prisfastsættelse. Omvendt bør de nationale tilsynsmyndigheder være i stand til at gribe ind, hvis der er opstået konkurrenceproblemer til ulempe for slutbrugerne. En virksomhed, der er aktiv på et engrosmarked, og som udelukkende udbyder detailtjenester til erhvervsbrugere, som er større end små og mellemstore virksomheder, bør alene betragtes som en engrosvirksomhed.
- (209) For at fremme migreringen fra de gamle kobbernet til næstgenerationsnet, hvilket er i slutbrugernes interesse, bør de nationale tilsynsmyndigheder være i stand til at overvåge netoperatørernes egne initiativer i den henseende og til om nødvendigt at fastsætte betingelserne for en hensigtsmæssig migreringsproces, f.eks. ved hjælp af forudgående varsel, gennemsigtighed og tilgængelighed af alternative adgangsprodukter af mindst tilsvarende kvalitet, når netejeren har påvist sin hensigt om og vilje til at skifte til opgraderede net. Med henblik på at undgå uberettigede forsinkelser i migreringen bør de nationale tilsynsmyndigheder tildes beføjelser til at ophæve adgangsforpligtelser vedrørende kobbernettet, når en hensigtsmæssig migreringsproces er blevet fastsat, og overholdelse af betingelserne og processen for migrering fra den eksisterende infrastruktur er sikret. Dog bør netejere kunne afvikle eksisterende net. Adgangssøgende, som migrerer fra et adgangsprodukt, der er baseret på en eksisterende infrastruktur, til et adgangsprodukt, der er baseret på en mere avanceret teknologi eller et mere avanceret medium, bør kunne opgradere deres adgang til ethvert reguleret produkt med højere kapacitet, men bør ikke være forpligtet til at gøre det. I forbindelse med en opgradering bør adgangssøgende overholde de lovgivningsmæssige betingelser for adgang til et adgangsprodukt med højere kapacitet som fastsat af den nationale tilsynsmyndighed i dennes markedsanalyse.
- (210) Liberaliseringen af telesektoren, den stigende konkurrence og de øgede valgmuligheder inden for kommunikationstjenester går hånd i hånd med arbejdet for at fastlægge et harmoniseret regelsæt, der kan sikre udbuddet af forsyningspligtigheder. Begrebet forsyningspligt bør tages op til fornyet vurdering for at tage højde for de teknologiske fremskridt, markedsudviklingen og ændringer i brugernes behov.
- (211) Det følger af artikel 169 i TEUF, at Unionen skal medvirke til beskyttelsen af forbrugerne.
- (212) Forsyningspligten er et sikkerhedsnet, der skal sikre, at alle slutbrugere mindst har adgang til en række minimumsydelser og til en overkommelig pris for forbrugerne i situationer, hvor der er risiko for social

udstødelse, som stammer fra manglen på en sådan adgang, der hindrer borgerne i fuld social og økonomisk deltagelse i samfundet.

- (213) Basal bredbåndsiinternetadgang er praktisk talt tilgængelig overalt i Unionen og bruges i vis udstrækning til en lang række aktiviteter. Den generelle udnyttelse er dog lavere end tilgængeligheden, eftersom der stadig findes borgere som ikke har internetforbindelse grundet manglende kendskab, omkostninger, færdigheder eller efter eget valg. Tilstrækkelig bredbåndsiinternetadgang til en overkommelig pris har fået afgørende betydning for samfundet og for økonomien som helhed. Den danner grundlag for deltagelse i den digitale økonomi og i samfundet gennem grundlæggende onlineinternet tjenester.
- (214) Det er et fundamentalt krav til forsyningspligt at sikre, at alle forbrugere har adgang til en tilgængelig tilstrækkelig bredbåndsiinternetadgang og talekommunikationstjenester til en overkommelig pris på et fast sted. Medlemsstaterne bør ligeledes have mulighed for at sikre, at anden tilstrækkelig bredbåndsiinternetadgang og andre talekommunikationstjenester end adgang og tjenester, som ydes på et fast sted, til borgere på farten har en overkommelig pris, hvis de anser dette for nødvendigt for at sikre forbrugernes fulde sociale og økonomiske deltagelse i samfundet. I denne sammenhæng bør der lægges særlig vægt på at sikre, at slutbrugere med handicap har tilsvarende adgang. Der bør ikke være nogen begrænsninger på de tekniske midler, hvormed forbindelsen etableres, idet der kan anvendes trådbaseret eller trådløs teknologi, og heller ikke nogen begrænsning af, hvilken kategori af virksomheder der må varetage en del af eller hele forsyningspligten.
- (215) Den internetadgangshastighed, som en given bruger oplever, afhænger af en række faktorer som f.eks. internetudbyderens tilslutningsmuligheder samt den applikation, som forbindelsen anvendes til. Det er op til medlemsstaterne under hensyntagen til BEREC's rapport om bedste praksis at definere den tilstrækkelige bredbåndsiinternetadgang i lyset af de nationale forhold og den minimumsbåndbredde, som gælder for størstedelen af forbrugere på en medlemsstats område, med henblik på at muliggøre et tilstrækkeligt niveau af social inklusion og deltagelse i den digitale økonomi og det digitale samfund på deres område. Den tilstrækkelige bredbåndsiinternetadgangstjeneste til en overkommelig pris bør have tilstrækkelig båndbredde til at støtte adgangen til og anvendelsen af mindst ét minimumssæt af basale tjenester, som afspejler de tjenester, der anvendes af størstedelen af slutbrugere. Med henblik herpå bør Kommissionen overvåge udviklingen i brugen af internet til at udpege de onlinetjenester, som størstedelen af slutbrugere i hele Unionen anvender, og som er nødvendige for social og økonomisk deltagelse i samfundet, og ajourføre listen i overensstemmelse hermed. Kravene i EU-retten til adgangen til åbent internet, navnlig i forordning (EU) 2015/2120, bør finde anvendelse på alle tilstrækkelig bredbåndsiinternetadgangstjenester.
- (216) Forbrugere bør ikke være tvunget til at have adgang til tjenester, som de ikke ønsker, og det bør følgelig være muligt for berettigede forbrugere efter anmodning at begrænse forsyningspligtydelserne til en overkommelig pris til at omfatte talekommunikationstjenester.
- (217) Medlemsstater bør kunne udvide foranstaltninger vedrørende overkommelige priser og kontrol med udgifter til også at omfatte mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer, forudsat at de opfylder de relevante betingelser.
- (218) De nationale tilsynsmyndigheder bør i koordination med andre kompetente myndigheder kunne overvåge detailtaksternes udvikling og niveau for tjenester, der henhører under forsyningspligten. En sådan overvågning bør foretages på en sådan måde, at den ikke pålægger hverken de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder eller udbydere af sådanne tjenester for store administrative byrder.
- (219) Ved overkommelig pris forstås en pris, som medlemsstaterne fastlægger på nationalt plan under hensyn til særlige nationale forhold. Hvis medlemsstaterne fastsætter, at detailpriserne for tilstrækkelig bredbåndsiinternetadgang og talekommunikationstjenester ikke er overkommelige for forbrugere med lav indkomst eller særlige sociale behov, herunder ældre, slutbrugere med handicap og forbrugere, der bor i landdistrikter eller geografisk isolerede områder, bør de træffe passende foranstaltninger. Med henblik herpå kan medlemsstaterne yde disse forbrugere direkte støtte til kommunikationsformål, der kan være

en del af de sociale ydelser eller kuponer eller direkte betalinger til disse forbrugere. Dette kan være et hensigtsmæssigt alternativ, idet der tages hensyn til behovet for at minimere markedsforvridninger. Alternativt eller derudover kan medlemsstaterne pålægge alle udbydere af sådanne tjenester at tilbyde disse forbrugere basale takstvalgmuligheder eller -pakker.

- (220) Sikring af overkommelige priser kan omfatte særlige takstvalgmuligheder eller -pakker, der tager højde for behovene hos brugere med lav indkomst eller med særlige sociale behov. Sådanne tilbud bør leveres med basale funktioner for at undgå forvrejning af markedets funktion. Vurderingen af, om priserne er overkommelige for de enkelte forbrugere, bør være begrundet i, at disse har ret til at indgå en aftale med en udbyder, at de skal have et nummer til rådighed, at tjenesten skal være til rådighed uafbrudt, og at de skal kunne overvåge og kontrollere deres udgifter.
- (221) Hvis en medlemsstat kræver, at udbydere tilbyder forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov takstvalgmuligheder eller -pakker, der er anderledes end dem, som de tilbyder på normale kommercielle betingelser, bør disse takstvalgmuligheder eller pakker tilbydes af alle udbydere af internetadgang og talekommunikationstjenester. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet bør kravet om, at alle udbydere af internetadgang og talekommunikationstjenester skal tilbyde takstvalgmuligheder eller -pakker, ikke medføre en uforholdsmæssig stor administrativ eller økonomisk byrde for disse udbydere eller medlemsstater. Hvis en medlemsstat på grundlag af en objektiv vurdering påviser en sådan uforholdsmæssig stor administrativ eller økonomisk byrde, kan den undtagelsesvis beslutte kun at pålægge udpegede udbydere forpligtelse til at tilbyde særlige takstvalgmuligheder eller -pakker. Den objektive vurdering bør også overveje fordelene for forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov ved et udvalg af udbydere og fordelene for alle udbydere, der kan nyde godt af at være udbydere af forsyningspligtigheder. Hvis en medlemsstat undtagelsesvis beslutter kun at pålægge udpegede udbydere forpligtelse til at tilbyde særlige takstvalgmuligheder eller -pakker, bør den sikre, at forbrugere med lav indkomst eller særlige behov kan vælge mellem flere udbydere, der tilbyder sociale takster. Dog kan medlemsstaterne i visse situationer måske ikke garantere et udvalg af udbydere, f.eks. hvis kun én virksomhed udbyder tjenester i den pågældende forbrugers bopælsområde, eller hvis det at tilbyde et udvalg af udbydere vil pålægge medlemsstaten en uforholdsmæssig stor organisatorisk og økonomisk ekstrabyrde.
- (222) Overkommelige priser bør ikke længere være en hindring for forbrugernes adgang til et minimum af konnektivitetstjenester. Retten til at indgå en aftale med en udbyder bør indebære, at forbrugere, som kan få afslag, navnlig forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov, har mulighed for at indgå en aftale til en overkommelig pris om tilstrækkelig bredbåndinternetadgang og talekommunikationstjenester i det mindste fra et fast sted med enhver udbyder af sådanne tjenester på dette sted eller en udpeget udbyder, hvis en medlemsstat undtagelsesvis har besluttet at udpege en eller flere udbydere til at tilbyde disse takstvalgmuligheder eller -pakker. For at minimere de finansielle risici såsom ubetalte regninger bør udbyderne frit kunne beslutte, om de vil udbyde tjenesten efter forudbetaling på grundlag af individuelle forudbetalte enheder til en overkommelig pris.
- (223) For at sikre at borgerne kan træffes via talekommunikationstjenester, bør medlemsstaterne sørge for, at et nummer stilles til rådighed i en rimelig periode, også i perioder hvor talekommunikationstjenesten ikke anvendes. Udbyderne bør være i stand til at etablere mekanismer til kontrol af, at forbrugeren fortsat er interesseret i at bevare adgangen til nummeret.
- (224) Ydelse af kompensation til udbydere af sådanne tjenester under sådanne omstændigheder behøver ikke at medføre konkurrenceforvridning, når blot disse udbydere får kompensation for de specifikke nettoomkostninger derved, og nettoomkostningsbyrden inddækkes på en konkurrenceneutral måde.
- (225) For at vurdere behovet for tiltag til sikring af en overkommelig pris bør de nationale tilsynsmyndigheder i koordination med andre kompetente myndigheder, være i stand til at overvåge udviklingen i og detaljerne vedrørende tilbud om takstvalgmuligheder eller -pakker til forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov.

- (226) Medlemsstaterne bør gennemføre foranstaltninger, som fremmer skabelsen af et marked for produkter og tjenester til overkommelige priser, som omfatter faciliteter for forbrugere med handicap, herunder udstyr med kompenserende teknologier. Dette kan f.eks. ske ved henvisning til europæiske standarder eller ved at støtte gennemførelsen af krav i henhold til EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser. Medlemsstaterne bør fastsætte passende foranstaltninger under hensyntagen til nationale omstændigheder, som giver medlemsstaterne fleksibilitet til at træffe specifikke foranstaltninger, f.eks. hvis markedet ikke leverer produkter og tjenester til en overkommelig pris, der omfatter faciliteter for forbrugere med handicap, under almindelige økonomiske omstændigheder. Disse foranstaltninger kan omfatte direkte økonomisk støtte til slutbrugere. Omkostningerne for forbrugere med handicap ved relættjenester bør svare til gennemsnitsprisen på talekommunikationstjenester.
- (227) Relættjenester vedrører tjenester, som muliggør tovejskommunikation mellem fjernslutbrugere af forskellige former for kommunikation (f.eks. tekst, tegn og tale) ved at konvertere disse kommunikationsformer, normalt ved hjælp af en menneskelig operatør. Tekst i realtid er defineret i overensstemmelse med EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser og henviser til en slags tekstkonversation i punkt-til-punkt-situationer eller i multipunktkonference, hvor den tekst, der indtastes, sendes på en sådan måde, at brugeren opfatter kommunikationen som værende kontinuerlig på et tegn-for-tegn-grundlag.
- (228) Med henblik på datakommunikation ved transmissionshastigheder, der er tilstrækkelige til at give en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang, er fastnetforbindelser stort set tilgængelige for alle og benyttes af størstedelen af unionsborgerne. Det almindelige fastnetbredbånd dækkede og var tilgængeligt for 97 % af husstandene i Unionen i 2015 med en gennemsnitlig udnyttelsesgrad på 72 %, og tjenester baseret på trådløs teknologi når ud til endnu flere. Der er dog forskelle mellem medlemsstaterne med hensyn til tilgængeligheden og prisrimeligheden af fastnetbredbånd både i by- og landområder.
- (229) Markedet har en ledende rolle at spille for at sikre, at bredbåndsinternetadgang med en stadigt stigende kapacitet er tilgængelig. I områder, hvor markedet ikke vil levere, forekommer andre offentlige politikredskaber til fremme af tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangsforbindelser i princippet mere omkostningseffektive og mindre markedsforvridende end pålæggelse af forsyningspligt, og der kunne benyttes finansielle instrumenter såsom dem, der er tilgængelige under Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer og Connecting Europe-faciliteten, anvendelse af offentlige midler fra de europæiske struktur- og investeringsfonde, tilknytning af dækningsforpligtelser til brugsrettigheden til radiofrekvenser til støtte for udrulning af bredbåndsnet i områder, der er mindre tætbefolkede, og offentlige investeringer i overensstemmelse med EU's statsstøtteregele.
- (230) Hvis det efter en behørig vurdering under hensyntagen til resultaterne af den kompetente myndigheds geografiske undersøgelse af udbredelsen af nettene eller de seneste oplysninger, der er til rådighed for medlemsstaterne, inden resultaterne af den første geografiske undersøgelse foreligger, påvises, at det hverken er sandsynligt, at markedet eller offentlige interventionsmekanismer kan tilbyde slutbrugerne i visse områder en forbindelse, der kan yde en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som defineret af medlemsstaterne, og talekommunikationstjenester på et fast sted, bør medlemsstaten undtagelsesvis kunne udpege forskellige udbydere eller grupper af udbydere af disse tjenester i de forskellige relevante dele af det nationale område. Ud over den geografiske undersøgelse bør medlemsstaterne om nødvendigt kunne anvende yderligere dokumentation for at konstatere, i hvilket omfang tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester er tilgængelige på et fast sted. Denne yderligere dokumentation kan omfatte oplysninger, der er til rådighed for de nationale tilsynsmyndigheder gennem markedsanalyseproceduren, og oplysninger, der er indsamlet fra brugere. Medlemsstaterne bør kunne begrænse forsyningspligten til støtte for tilgængeligheden af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste, til kun at gælde slutbrugerens hovedopholdssted eller bopæl. Der bør ikke være nogen begrænsninger af de tekniske midler, hvormed den tilstrækkelige bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenesterne på et fast sted leveres, idet der kan anvendes trådbaseret eller trådløs teknologi, og heller ikke nogen begrænsning af, hvilken virksomhed der må varetage en del af eller hele forsyningspligten.

- (231) Det er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet op til medlemsstaterne at bestemme ud fra objektive kriterier, hvilke virksomheder der udpeges som forsyningspligtudbydere, i givet fald under hensyntagen til disse virksomheders evne og vilje til at levere alle eller en del af disse forsyningspligtudbydere. Dette forhindrer ikke medlemsstaterne i forbindelse med udpegningsprocessen i at medtage specifikke vilkår, der er begrundet i hensynet til effektivitet, herunder samling af geografiske områder eller komponenter eller fastsættelse af minimumsperioder for udpegelsen.
- (232) Omkostningerne ved at sikre, at der er en forbindelse til rådighed, der kan yde tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjenester, jf. dette direktiv, og talekommunikationstjenester på et fast sted til en overkommelig pris inden for rammerne af forsyningspligten, bør ansås navnlig ved at vurdere den forventede finansielle byrde for udbydere og brugere i sektoren for elektronisk kommunikation.
- (233) Som udgangspunkt må pålæggelse af krav til sikring af landsdækkende territorial dækning i udpegelsesproceduren forventes at udelukke eller afholde visse virksomheder fra at ansøge om at blive udpeget som forsyningspligtudbydere. Ligeledes kan det også medføre, at visse udbydere udelukkes på forhånd, hvis forsyningspligtudbydere udpeges for en uforholdsmæssigt lang eller ubegrænset periode. Hvis en medlemsstat beslutter at udpege en eller flere udbydere af hensyn til spørgsmålet om overkommelige priser, bør det være muligt for disse udbydere at være forskellige fra dem, der er udpeget med henblik på tilgængelighedsselementet i forsyningspligten.
- (234) Hvis en udbyder, der undtagelsesvis er udpeget til at tilbyde takstvalgmuligheder eller -pakker, der er anderledes end dem, som tilbydes på normale kommercielle betingelser som fastsat i overensstemmelse med dette direktiv, eller til at sikre tilgængeligheden på et fast sted af tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjenester eller talekommunikationstjenester som fastsat i overensstemmelse med dette direktiv, vælger at afhænde en set i forhold til dens forsyningspligt væsentlig del af eller alle sine lokale adgangsnetaktiver på det nationale område til en særskilt juridisk enhed med et andet endeligt ejerskab, bør den kompetente myndighed bedømme virkningerne af handelen for at sikre kontinuiteten i forsyningspligten på hele eller dele af det nationale område. Med henblik herpå bør den udbyder, der af den kompetente myndighed blev udpeget til at varetage forsyningspligten, på forhånd underrette denne myndighed om afhændelsen. Den kompetente myndigheds bedømmelse bør ikke berøre handelens indgåelse.
- (235) For at sikre stabile forhold og fremme en gradvis overgang bør medlemsstaterne fortsat inden for deres område kunne sikre opfyldelse af andre forsyningspligtudbydere end tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangs- og talekommunikationstjenester på et fast sted, som er omfattet af deres forsyningspligt i henhold til direktiv 2002/22/EF ved ikrafttrædelsen af nærværende direktiv, forudsat at disse tjenester eller sammenlignelige tjenester ikke er tilgængelige på normale kommercielle vilkår. Ved at tillade medlemsstaterne fortsat at sikre offentligheden offentlige betalingstelefoner, hvor der anvendes mønter, betalingskort eller forudbetalte kort, herunder kort sammen med en indtastet kode, telefonbøger og nummeroplysningstjenester inden for rammerne af forsyningspligten, så længe der er et påviseligt behov, vil de have den fornødne fleksibilitet til på behørig vis at tage hensyn til de forskellige nationale forhold. Dette kan omfatte opstilling af offentlige betalingstelefoner på vigtige steder for indrejse i landet, såsom i lufthavne eller på tog- og busstationer samt på steder, der opsøges af mennesker i nødsituationer, såsom hospitaler, politistationer og ved nødspor på motorveje, for at tilgodese rimelige behov hos slutbrugere, herunder navnlig slutbrugere med handicap.
- (236) Medlemsstaterne bør følge med i forbrugernes forhold, hvad angår deres anvendelse af tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester, og navnlig kontrollere, om priserne er overkommelige. Hvorvidt prisen på tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester er overkommelig hænger sammen med, hvor detaljerede oplysninger brugerne får om udgifterne til deres forbrug, samt med de relative omkostninger ved anvendelse i forhold til andre tjenester, og det afhænger også af, om de kan kontrollere udgifterne. Kravet om overkommelige priser indebærer derfor, at forbrugere gives øget indflydelse, og at udbydere pålægges visse forpligtelser. Blandt disse forpligtelser kan nævnes specifikke krav om specificeret fakturering samt muligheden for, at forbrugeren selektivt blokerer for visse opkald, f.eks. dyre opkald til særtjenester med

overtaksering, kontrollerer udgifterne gennem forudbetaling og modregner oprettelsesgebyrer. Sådanne foranstaltninger vil eventuelt skulle revurderes og ændres på baggrund af markedsudviklingen. Specificerede regninger for internetforbrug bør kun angive tidspunktet for, varigheden af og størrelsen af forbruget i en bestemt internet-session, men ikke angive, hvilke websteder eller internet-slutpunkter der er oprettet forbindelse til under en sådan internet-session.

- (237) Medmindre forbrugere med ret til overkommelige priser konsekvent betaler for sent eller undlader at betale, bør de, så længe tvisten ikke er afgjort, beskyttes mod, at deres telefonforbindelse afbrydes øjeblikkeligt som følge af manglende betaling, og de bør, navnlig i tilfælde af uenighed om store regninger for opkald til særtjenester med overtaksering, fortsat have adgang til absolut nødvendige talekommunikationstjenester og et minimumstjenesteniveau af internetadgang som defineret af medlemsstaterne. Det bør være muligt for medlemsstaterne at beslutte, at en sådan adgang kun skal opretholdes, hvis abonnenten fortsætter med at betale abonnementsafgiften eller gebyret for basal internetadgang.
- (238) Hvis udbuddet af tilstrækkelige bredbåndinternetadgangs- og talekommunikationstjenester eller udbuddet af andre tjenester i overensstemmelse med dette direktiv påfører en udbyder en urimelig byrde, kan denne urimelige byrde under behørig hensyntagen til udgifter og indtægter samt de immaterielle fordele, der følger af udbuddet af de pågældende tjenester, medtages i en eventuel beregning af nettoomkostningerne ved forsyningspligten.
- (239) Medlemsstaterne skal om nødvendigt fastlægge ordninger til finansiering af nettoomkostningerne ved forsyningspligten, såfremt det godtgøres, at forpligtelserne kun kan opfyldes med tab til følge eller er forbundet med nettoomkostninger, der ligger uden for normal forretningsstandard. Det er vigtigt at sikre, at nettoomkostningerne i forbindelse med forsyningspligten beregnes korrekt, og at eventuel finansiering så vidt muligt sker uden at påvirke konkurrencen og virksomhederne samt i overensstemmelse med artikel 107 og 108 i TEUF.
- (240) Når nettoomkostningerne ved forsyningspligten beregnes, skal både omkostninger og indtægter samt immaterielle goder, der resulterer af forsyningspligten, tages i betragtning, men der skal også tages højde for den generelle målsætning om at fastlægge prisstrukturer, der afspejler omkostningerne. Nettoomkostningerne ved forsyningspligten bør beregnes efter gennemskuelige procedurer.
- (241) Hensyntagen til immaterielle fordele betyder, at en skønnet pengeværdi af de indirekte fordele, som en virksomhed opnår som følge af sin stilling som forsyningspligtudbyder, bør fratrækkes den direkte nettoomkostning ved forsyningspligten for at kunne bestemme den samlede omkostningsbyrde.
- (242) Hvis forsyningspligten udgør en urimelig byrde for en udbyder, vil det være hensigtsmæssigt at give medlemsstaterne lov til at indføre ordninger, der gør det muligt at få dækket nettoomkostningerne effektivt. Godtgørelse ved brug af offentlige midler er én måde at dække nettoomkostningerne ved forsyningspligten på. Deling af nettoomkostningerne ved forsyningspligt mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester er en anden måde. Medlemsstaterne bør kunne finansiere nettoomkostningerne ved forsyningspligtens forskellige elementer gennem forskellige ordninger eller finansiere nettoomkostningerne ved nogle eller alle elementer gennem én af ordningerne eller en kombination heraf. Tilstrækkelig bredbåndinternetadgang giver ikke blot fordele for sektoren for elektronisk kommunikation, men også for onlineøkonomien i bred forstand og for samfundet som helhed. Når der tilvejebringes en forbindelse, som giver flere slutbrugere adgang til bredbåndshastighed, sættes disse i stand til at benytte onlinetjenester og dermed til aktivt at deltage i det digitale samfund. Det gavner både almenvellet og udbydere af elektronisk kommunikation, at sådanne forbindelser sikres på grundlag af forsyningspligten. Medlemsstaterne bør tage hensyn til disse forhold, når de vælger og udformer ordninger for dækning af nettoomkostninger.
- (243) I tilfælde af omkostningsdækning ved at dele nettoomkostningerne ved forsyningspligt mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester bør medlemsstaterne sikre, at metoden for allokering mellem udbydere bygger på objektive og ikkediskriminerende kriterier og er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet. Dette princip hindrer ikke medlemsstaterne i at undtage nye markedsaktører,

der ikke har vundet tilstrækkelig fodfæste på markedet. Det skal ved fastlæggelsen af eventuelle finansieringsordninger sikres, at markedsdeltagerne kun bidrager til finansieringen af forsyningspligtigheder og ikke til andre aktiviteter, som ikke er direkte knyttet til varetagelsen af forsyningspligten. Dækningsordninger bør følge EU-rettens principper og deleordninger, navnlig principperne om ikkediskrimination og proportionalitet. Enhver finansieringsordning bør sikre, at brugere i én medlemsstat ikke bidrager til omkostningerne ved forsyningspligten i en anden medlemsstat. Det bør være muligt at dele nettoomkostningerne ved forsyningspligten mellem alle eller nærmere bestemte kategorier af udbydere. Medlemsstaterne bør sikre, at deleordninger overholder principperne om gennemsigtighed, mindst mulig konkurrenceforvridning, ikkediskrimination og proportionalitet. Mindst mulig konkurrenceforvridning betyder, at bidrag skal dækkes på en måde, der i størst muligt omfang begrænser den økonomiske byrdes indvirkning på slutbrugerne, f.eks. ved at sprede bidrag mest muligt.

- (244) Udbydere, der modtager økonomisk støtte til forsyningspligtigheder, bør fremlægge oplysninger om de enkelte støtteberettigede elementer, der er tilstrækkelig detaljerede til at begrunde deres anmodning, for de nationale tilsynsmyndigheder. Medlemsstaternes ordninger for omkostningsberegning og finansiering af forsyningspligten bør meddeles Kommissionen, så den kan undersøge, om de er forenelige med TEUF. Medlemsstaterne bør skabe reel åbenhed om og mulighed for at kontrollere de beløb, der opkræves til finansiering af forsyningspligten. Beregningen af nettoomkostningerne ved levering af forsyningspligtigheder bør baseres på en objektiv og transparent metode for at sikre en så omkostningseffektiv levering af forsyningspligtigheder som muligt og fremme lige vilkår for markedsaktørerne. Det kan bidrage til at skabe større gennemsigtighed, hvis den metode, som påtænkes anvendt til beregning af nettoomkostningerne ved de enkelte aspekter af forsyningspligten, offentliggøres på forhånd, inden beregningen foretages.
- (245) Medlemsstaterne kan ikke pålægge markedsaktører finansielle bidrag vedrørende foranstaltninger, som ikke indgår i forsyningspligten. De enkelte medlemsstater har fortsat ret til at pålægge særlige foranstaltninger (uden for forsyningspligtens anvendelsesområde) og finansiere dem i overensstemmelse med EU-retten, men ikke ved hjælp af bidrag fra markedsaktører.
- (246) For effektivt at fremme den frie bevægelighed for varer, tjenesteydelser og personer inden for Unionen bør det være muligt at anvende visse nationale nummerressourcer, navnlig visse ikkegeografiske numre, på en ekstraterritorial måde, dvs. uden for den tildelende medlemsstats område. I lyset af den betydelige risiko for bedrageri med hensyn til interpersonel kommunikation bør en sådan ekstraterritorial anvendelse kun tillades til levering af andre elektroniske kommunikationstjenester end interpersonelle kommunikationstjenester. Håndhævelse af relevant national lovgivning, navnlig forbrugerbeskyttelsesreglerne og andre regler vedrørende brug af nummerressourcer, bør sikres af medlemsstaterne, uanset hvor brugsrettighederne er blevet tildelt, og hvor i Unionen nummerressourcerne bruges. Medlemsstaterne har fortsat kompetence til at anvende deres nationale ret på nummerressourcer, der bruges på deres område, også når rettighederne er blevet tildelt i en anden medlemsstat.
- (247) De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i medlemsstater, hvor nummerressourcer fra en anden medlemsstat bruges, har ikke kontrol over disse nummerressourcer. Det er derfor vigtigt, at den nationale tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed i en medlemsstat, der giver ret til ekstraterritorial anvendelse, også sikrer effektiv beskyttelse af slutbrugerne i de medlemsstater, hvor de pågældende numre anvendes. Med henblik på at opnå effektiv beskyttelse bør de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, som tildeler rettigheder til ekstraterritorial anvendelse, knytte betingelser dertil i overensstemmelse med dette direktiv vedrørende udbyderes overholdelse af forbrugerbeskyttelsesregler og andre regler vedrørende brug af nummerressourcer i de medlemsstater, hvor disse ressourcer vil blive brugt.
- (248) De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i de medlemsstater, hvor nummerressourcerne bruges, bør kunne anmode om støtte fra de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, som har tildelt brugsrettighederne til nummerressourcerne, til at bistå med at

håndhæve deres regler. Håndhævelsesforanstaltninger, som træffes af de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, der har tildelt brugsrettighederne, bør omfatte sanktioner med afskrækkende virkning, og navnlig i tilfælde af en grov overtrædelse tilbagekaldelse af den rettighed til ekstraterritorial anvendelse af nummerressourcerne, der er tildelt den berørte virksomhed. Kravene til ekstraterritorial anvendelse bør ikke berøre medlemsstaternes beføjelser til i en konkret sag at blokere adgangen til numre eller tjenester, hvor dette er begrundet af bedrageri eller misbrug. Ekstraterritorial anvendelse af nummerressourcer bør ikke berøre EU-reglerne for levering af roamingtjenester, herunder reglerne vedrørende forhindring af unormal brug eller misbrug af roamingtjenester, der er genstand for detailprisregulering, og som nyder godt af regulerede engrosroamingtakster. Medlemsstaterne bør fortsat have mulighed for at indgå specifikke aftaler med tredjelande om ekstraterritorial anvendelse af nummerressourcer.

- (249) Medlemsstaterne bør fremme trådløs provisionering af nummerressourcer for at gøre det lettere at skifte udbyder af elektronisk kommunikation. Trådløs provisionering af nummerressourcer gør det muligt at omprogrammere identifikatorer for kommunikationsudstyr uden fysisk adgang til de pågældende anordninger. Denne egenskab er især relevant for maskine-til-maskine-tjenester, dvs. tjenester, som indebærer automatisk overførsel af data og oplysninger mellem anordninger eller softwarebaserede applikationer med begrænset eller ingen menneskelig interaktion. Udbydere af sådanne maskine-til-maskine-tjenester har måske ikke mulighed for fysisk adgang til deres anordninger, fordi de anvendes i fjernliggende områder, eller fordi der anvendes et stort antal anordninger, eller på grund af deres brugsmønstre. I lyset af det spirende marked for maskine-til-maskine-tjenester og nye teknologier bør medlemsstaterne bestræbe sig på at sikre teknologineutralitet i forbindelse med fremme af trådløs provisionering.
- (250) For at virksomhederne kan konkurrere i den elektroniske kommunikationssektor, er det afgørende, at der stilles nummerressourcer til rådighed på grundlag af transparente, objektive og ikkediskriminerende kriterier. Medlemsstaterne bør gives mulighed for at tildele brugsrettigheder til nummerressourcer til andre virksomheder end udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i lyset af den øgede relevans af numre for forskellige tjenester i forbindelse med tingenes internet. Alle elementer i de nationale nummerplaner bør forvaltes af de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, herunder de punktkoder, der anvendes i forbindelse med netadresser. Hvor der er behov for harmonisering af nummerressourcer i Unionen for at understøtte udviklingen af paneuropæiske tjenester eller grænseoverskridende tjenester, navnlig nye maskine-til-maskine-baserede tjenester såsom netforbundne biler, og hvor efterspørgslen ikke kan dækkes af de eksisterende nummerressourcer, kan Kommissionen med bistand fra BEREC under anvendelse af sine udøvende beføjelser træffe gennemførelsesforanstaltninger.
- (251) Det bør være muligt at opfylde kravet om offentliggørelse af afgørelser om tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer ved at gøre disse afgørelser offentligt tilgængelige via et websted.
- (252) Der gør sig særlige forhold gældende, når børn skal efterlyses, hvorfor medlemsstaterne bør opretholde deres indsats for at sikre, at der faktisk på deres område stilles en velfungerende tjeneste til rådighed til efterlysning af børn under nummer »116000«. Medlemsstaterne bør træffe passende foranstaltninger til at sikre et tilstrækkeligt tjenestekvalitetsniveau i forbindelse med »116000«-nummeret.
- (253) Sideløbende med hotlinenummeret »116000« for efterlyste børn sørger mange medlemsstater også for, at børn har adgang til en børnevenlig tjeneste, der driver en telefonisk hjælpelinje for børn, der har brug for omsorg og beskyttelse, ved anvendelse af nummeret »116111«. Disse medlemsstater og Kommissionen bør sikre, at borgerne, navnlig børn og nationale børnebeskyttelsesordninger, gøres opmærksomme på eksistensen af »116111«-hjælpelinjen.
- (254) Et indre marked indebærer, at slutbrugere kan få forbindelse med alle numre i andre medlemsstaters nationale nummerplaner og benytte tjenester, der bruger ikkegeografiske numre inden for Unionen, herunder bl.a. frikalds- og overtakseringsnumre, bortset fra når den slutbruger, der ringes op, af kommercielle årsager har valgt at begrænse adgangen fra visse geografiske områder. Slutbrugere bør også kunne få forbindelse med internationale frikaldsnumre (UIFN). Der bør ikke lægges hindringer i

vejen for opkald på tværs af grænserne til numre og benyttelse af de tilknyttede tjenester, undtagen i objektivt velbegravede tilfælde, som f.eks. når det er nødvendigt for at bekæmpe bedrageri eller misbrug (f.eks. i forbindelse med visse særtjenester med overtaksering), hvor nummeret er defineret som rent nationalt (f.eks. et indenlandsk kortnummer), eller hvor det ikke er økonomisk muligt. Taksten, der pålægges parter, som foretager opkald fra steder uden for den pågældende medlemsstat, skal ikke nødvendigvis være den samme som for parter, der foretager opkald fra medlemsstaten. Der bør gives tydelige og fuldstændige forhåndsoplysninger til brugerne om enhver afgift for frikaldsnumre, f.eks. afgifter for internationale opkald til numre, som kan kaldes via de normale internationale retningsnumre. Hvis indtægter fra samtrafik eller andre tjenester tilbageholdes af udbydere af elektroniske kommunikationstjenester på grund af bedrageri eller misbrug, bør medlemsstaterne sikre, at de tilbageholdte tjenesteindtægter tilbagebetales til de slutbrugere, der er berørt af det pågældende bedrageri eller det pågældende misbrug, hvor det er muligt.

- (255) I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet bør en række af bestemmelserne om slutbrugernes rettigheder i dette direktiv ikke gælde for mikrovirksomheder, der kun udbyder nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester. Ifølge EU-Domstolens retspraksis skal definitionen af små og mellemstore virksomheder, som omfatter mikrovirksomheder, fortolkes strengt. For kun at medtage virksomheder, der reelt er uafhængige mikrovirksomheder, er det nødvendigt at undersøge strukturen af mikrovirksomheder, som danner en økonomisk koncern, hvis styrke overstiger en mikrovirksomheds styrke, og at sikre, at definitionen af mikrovirksomhed ikke omgås på et rent formelt grundlag.
- (256) Gennemførelsen af det indre marked for elektronisk kommunikation kræver, at der fjernes hindringer for slutbrugernes grænseoverskridende adgang til elektroniske kommunikationstjenester i hele Unionen. Udbydere af elektronisk kommunikation til offentligheden bør ikke nægte eller begrænse adgang eller diskriminere slutbrugere på baggrund af deres nationalitet eller bopæls- eller etableringsmedlemsstat. Det bør imidlertid være muligt at differentiere på grundlag af forskelle, der kan retfærdiggøres objektivt, hvad angår omkostninger og risici, der ikke er begrænset til foranstaltningerne i forordning (EU) nr. 531/2012 med hensyn til misbrug eller unormal anvendelse af regulerede detailroamingtjenester.
- (257) Den uensartede gennemførelse af reglerne om slutbrugerbeskyttelse har skabt væsentlige hindringer på det indre marked, som påvirker både udbydere af elektroniske kommunikationstjenester og slutbrugere. Disse hindringer bør reduceres ved anvendelse af ens regler, så der sikres et højt fælles beskyttelsesniveau i hele Unionen. En tilpasset fuld harmonisering af de slutbrugerrettigheder, der er omfattet af dette direktiv, bør i væsentlig grad øge den juridiske forudsigelighed for både slutbrugere og udbydere af elektroniske kommunikationstjenester og bør medføre en markant reduktion af hindringerne for markedsadgang og den unødvendige byrde ved regeloverholdelse, der skyldes de fragmenterede regler. Fuld harmonisering er med til at overvinde hindringer for det indre markeds funktion, der skyldes sådanne nationale bestemmelser vedrørende slutbrugerrettigheder, som samtidig beskytter nationale udbydere mod konkurrence fra andre medlemsstater. For at opnå et højt fælles beskyttelsesniveau bør flere bestemmelser om slutbrugerrettigheder i nogen grad styrkes i dette direktiv i lyset af bedste praksis i medlemsstaterne. Fuld harmonisering af deres rettigheder øger slutbrugernes tillid til det indre marked, idet de nyder godt af en beskyttelse på samme høje niveau, når de benytter elektroniske kommunikationstjenester, både i deres medlemsstat og i forbindelse med ophold, arbejde eller rejser i andre medlemsstater. Fuld harmonisering bør kun vedrøre de emner, der er omfattet af bestemmelserne om slutbrugernes rettigheder i dette direktiv. Derfor bør den ikke berøre national ret for så vidt angår de aspekter af slutbrugerbeskyttelse, herunder visse aspekter af transparensforanstaltninger, der ikke er omfattet af disse bestemmelser. F.eks. bør foranstaltninger vedrørende transparensforpligtelser, som ikke er omfattet af dette direktiv, betragtes som forenelige med princippet om fuld harmonisering, mens yderligere krav vedrørende transparens spørgsmål, der er omfattet af dette direktiv, såsom offentliggørelse af oplysninger, bør betragtes som uforenelige. Desuden bør medlemsstaterne kunne opretholde eller indføre nationale bestemmelser om spørgsmål, der ikke er specifikt behandlet i dette direktiv, navnlig med henblik på at behandle nye spørgsmål.
- (258) Aftaler er et vigtigt værktøj for slutbrugere, når det drejer sig om at sikre gennemskuelige oplysninger og den fornødne juridiske forudsigelighed. De fleste tjenesteudbydere på et konkurrencebaseret marked

indgår aftaler med deres kunder, fordi det rent kommercielt er det mest hensigtsmæssige. Forbrugertransaktioner i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester er ud over dette direktiv underlagt kravene i gældende EU-ret til beskyttelse af forbrugerne i forbindelse med aftaler, herunder navnlig Rådets direktiv 93/13/EØF⁽³⁷⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU⁽³⁸⁾. Medtagelse af oplysningskrav i dette direktiv, som også kan være krævet i henhold til direktiv 2011/83/EU, bør ikke føre til duplikering af oplysningerne i dokumenter før og efter indgåelse af en aftale. Relevante oplysninger, der er givet i forbindelse med dette direktiv, herunder eventuelle mere præskriptive og detaljerede oplysningskrav, bør anses for at opfylde de hertil svarende krav i medfør af direktiv 2011/83/EU.

- (259) Nogle af disse bestemmelser om slutbrugerbeskyttelse, der som udgangspunkt kun gælder for forbrugere, nemlig bestemmelserne om aftaleoplysninger, maksimal varighed af aftaler og pakker, bør ikke alene være til gavn for forbrugere, men også for mikrovirksomheder og små virksomheder og nonprofitorganisationer som defineret i medlemsstaternes nationale ret. Forhandlingspositionen for disse kategorier af virksomheder og organisationer er sammenlignelig med forbrugernes, og de bør derfor nyde godt af samme beskyttelsesniveau, medmindre de udtrykkeligt giver afkald på disse rettigheder. Forpligtelserne vedrørende aftaleoplysninger i dette direktiv, herunder de forpligtelser i direktiv 2011/83/EU, som der henvises til i dette direktiv, bør finde anvendelse, uanset om der foretages betaling og størrelsen af den betaling, som kunden skal betale. Forpligtelserne vedrørende aftaleoplysninger, herunder de forpligtelser, der findes i direktiv 2011/83/EU, bør finde automatisk anvendelse på mikrovirksomheder, små virksomheder og nonprofitorganisationer, medmindre de foretrækker at forhandle individuelle aftalevilkår med udbydere af elektroniske kommunikationstjenester. I modsætning til mikrovirksomheder, små virksomheder samt nonprofitorganisationer har større virksomheder som regel en bedre forhandlingsposition og er derfor ikke afhængige af de samme aftalemæssige oplysningskrav som forbrugerne. Andre bestemmelser, f.eks. om nummerportabilitet, som også er vigtige for større virksomheder, bør fortsat finde anvendelse på alle slutbrugere. »Nonprofitorganisationer« er retlige enheder, som ikke indtjener overskud til deres ejere eller medlemmer. Nonprofitorganisationer er typisk velgørende organisationer eller andre slags offentlige interesseorganisationer. I lyset af sådanne organisationers sammenlignelige situation er det derfor rimeligt at behandle dem på samme måde som mikrovirksomheder og små virksomheder i henhold til dette direktiv for så vidt angår slutbrugernes rettigheder.
- (260) De særlige forhold, der kendetegner sektoren for elektronisk kommunikation, kræver ud over horisontale aftalebestemmelser et begrænset antal yderligere bestemmelser om slutbrugerbeskyttelse. Slutbrugerne bør oplyses bl.a. om eventuelle kvalitetsniveauer, der tilbydes, betingelser for tilbud og opsigelse af aftaler, abonnements- og prisvilkår, der finder anvendelse, og takster for tjenester, som er genstand for særlige prisvilkår. Disse oplysninger er relevante for udbydere af andre offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester end transmissionstjenester, der anvendes til at levere maskine-til-maskine-tjenester. Med forbehold af de gældende regler om beskyttelse af personoplysninger bør en udbyder af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester ikke være omfattet af forpligtelser vedrørende oplysningskrav for så vidt angår aftaler, hvis denne udbyder og tilknyttede selskaber eller personer ikke modtager nogen betaling, der er direkte eller indirekte knyttet til udbuddet af elektroniske kommunikationstjenester, såsom hvor et universitet, giver besøgende fri adgang til sit wi-fi-net på universitetsområdet uden at modtage nogen betaling, hverken gennem brugerbetaling eller reklameindtægter.
- (261) Hvis slutbrugeren skal kunne foretage et veloplyst valg, er det afgørende, at de påkrævede relevante oplysninger gives forud for aftalens indgåelse i et klart og forståeligt sprog på et varigt medium eller, hvis dette ikke er muligt, og uden at det berører definitionen af varigt medium i direktiv 2011/83/EU, i et dokument, der stilles til rådighed af udbyderen og gives meddelelse om til brugeren, og som er let at downloade, åbne og konsultere på anordninger, som almindeligvis anvendes af forbrugerne. For at lette valget bør udbydere også af samme grund stille et resumé af de væsentlige aftalevilkår til rådighed. For at gøre det lettere at sammenligne og mindske efterlevelselsesomkostningerne bør Kommissionen efter høring af BEREC vedtage en skabelon for sådanne aftaleresuméer. De oplysninger, der gives før

indgåelse af en aftale, bør ligesom resumeskabelonen udgøre en integrerende del af den endelige aftale. Aftaleresuméet bør være kortfattet og letlæseligt og ideelt set ikke længere, end hvad der svarer til én A4-side, eller, hvis en række forskellige tjenester er samlet i en enkelt aftale, hvad der svarer til op til tre A4-sider.

- (262) Efter vedtagelsen af forordning (EU) 2015/2120 er bestemmelserne i dette direktiv vedrørende oplysninger om betingelser for begrænsning af adgang til eller brug af tjenester og applikationer samt oplysninger om trafikkontrol blevet forældede og bør ophæves.
- (263) Med hensyn til terminaludstyr bør kundeaftalen indeholde oplysninger om eventuelle betingelser, som udbyderen måtte have pålagt brugen af udstyret, f.eks. ved at SIM-låse mobile anordninger, hvis sådanne betingelser ikke er forbudt i henhold til den nationale ret, og om eventuelle gebyrer, som måtte forfalde til betaling ved aftalens opsigelse, uanset om denne finder sted før den fastsatte udløbsdato eller på denne dato, herunder om eventuelle omkostninger forbundet med at beholde udstyret. Hvis slutbrugeren beslutter at beholde det terminaludstyr, der blev solgt sammen på tidspunktet for aftalens indgåelse, bør en eventuel kompensation ikke overstige dets værdi pro rata temporis som beregnet på grundlag af værdien ved aftalens indgåelse eller på grundlag af den resterende del af servicegebyret indtil aftalens udløb, afhængig af hvilket beløb der er mindst. Medlemsstaterne bør kunne vælge andre metoder til beregning af kompensationssatsen, når en sådan sats er lig med eller mindre end den beregnede kompensation. Eventuelle begrænsninger for brug af terminaludstyr på andre net bør gratis ophæves af udbyderen senest ved betaling af en sådan kompensation.
- (264) Med forbehold af de materielle bestemmelser vedrørende sikkerhed, der påhviler udbyderen i henhold til dette direktiv, bør aftalen fastlægge, hvilke forholdsregler udbyderen kan træffe i tilfælde af sikkerhedshændelser, trusler eller sårbarheder. Desuden bør en aftale også angive eventuelle kompensations- og refusionsordninger, der er til rådighed, hvis en udbyder reagerer utilstrækkeligt på en sikkerhedshændelse, herunder hvis en sikringshændelse, som er anmeldt til udbyderen, finder sted på grund af kendte software- eller hardware-sårbarheder, som fabrikanten eller udvikleren har udsendt rettelser til, og tjenesteudbyderen ikke har foretaget disse rettelser eller truffet andre passende modforanstaltninger.
- (265) Gennemskuelige, aktuelle og sammenlignelige oplysninger om tilbud og tjenester er vigtige for forbrugerne på markeder med konkurrence mellem flere tjenesteudbydere. Slutbrugere bør let kunne sammenligne priserne for de forskellige tjenester, der tilbydes på markedet, på grundlag af oplysninger, der offentliggøres i en let tilgængelig form. For at gøre sammenligningen af priser og tjenester let bør de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder have mulighed for at kræve mere gennemskuelige oplysninger (herunder om takster, servicekvalitet, betingelser for leveret terminaludstyr og andre relevante statistiske oplysninger) af udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester. Sådanne krav bør tage behørigt hensyn til disse nets eller tjenesters egenskaber. De bør også sikre, at tredjeparter har ret til gratis at benytte offentligt tilgængelige oplysninger, der er udsendt af sådanne virksomheder, med henblik på at udbyde sammenligningsværktøjer.
- (266) Slutbrugere er ofte ikke opmærksomme på omkostningerne ved deres forbrugsadfærd eller har svært ved at vurdere deres tids- eller dataforbrug, når de bruger elektroniske kommunikationstjenester. For at øge gennemsigtigheden og muliggøre bedre kontrol med deres kommunikationsbudget er det vigtigt at give slutbrugere faciliteter til i tide at overvåge deres forbrug. Desuden bør medlemsstaterne kunne opretholde eller indføre bestemmelser om forbrugsgrænser, der beskytter slutbrugere mod ubehagelige overraskelser på regningen, herunder vedrørende særtjenester med overtaksering og andre tjenester, for hvilke der gælder særlige prisvilkår. Dette giver de kompetente myndigheder mulighed for at kræve, at oplysninger om sådanne priser skal gives, inden tjenesten ydes, og berører ikke medlemsstaternes mulighed for at opretholde eller indføre generelle forpligtelser for særtjenester med overtaksering for at sikre effektiv slutbrugerbeskyttelse.
- (267) Uafhængige sammenligningsværktøjer såsom websteder udgør et effektivt middel for slutbrugere til at vurdere fordelene ved forskellige udbydere af internetadgangstjenester og interpersonelle

kommunikationstjenester, når de ydes mod tilbagevendende eller forbrugsbaserede direkte pengebetalinger, og til at indhente upartiske oplysninger, navnlig ved at sammenligne priser, takster og kvalitetsparametre på ét sted. Sådanne værktøjer bør være operationelt uafhængige af tjenesteudbydere, og ingen tjenesteudbyder bør begunstiges i søgeresultaterne. Sådanne værktøjer bør sigte mod at give oplysninger, som både er klare, præcise, fuldstændige og omfattende. De bør også sigte mod at omfatte den bredest mulige vifte af tilbud for at give et repræsentativt overblik, samtidig med at de dækker en betydelig del af markedet. De oplysninger, der gives via sådanne værktøjer, bør være troværdige, upartiske og gennemsigtige. Slutbrugerne bør informeres om, at der findes sådanne værktøjer. Medlemsstaterne bør sikre, at slutbrugerne har gratis adgang til mindst et sådant værktøj på deres respektive områder. Hvis der kun er ét værktøj i en medlemsstat, og det værktøj tages ud af drift eller ikke længere lever op til kvalitetskriterierne, bør medlemsstaten sikre, at slutbrugerne inden for rimelig tid har adgang til et andet sammenligningsværktøj på nationalt plan.

- (268) Uafhængige sammenligningsværktøjer kan være drevet af private virksomheder eller af eller på vegne af kompetente myndigheder, men bør drives i henhold til bestemte kvalitetskriterier, herunder kravet om at give oplysninger om ejere af værktøjet, give præcise og ajourførte oplysninger, angive tidspunktet for den seneste ajourføring, fastsætte klare, objektive kriterier for sammenligningen og inddrage en bred vifte af tilbud, som dækker en betydelig del af markedet. Medlemsstaterne bør kunne fastsætte, hvor ofte sammenligningsværktøjerne skal gennemgå og ajourføre de oplysninger, som de formidler til slutbrugerne, under hensyntagen til hvor ofte udbydere af internetadgangstjenester og af offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester almindeligvis ajourfører deres oplysninger om takster og kvalitet.
- (269) Medlemsstaterne bør, af hensyn til at tage fat om spørgsmål af relevans for almenheden for så vidt angår brug af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester samt for at tilskynde beskyttelsen af andres rettigheder og frihedsrettigheder, med bistand fra udbydere af sådanne tjenester kunne udarbejde og formidle almennyttige oplysninger om brugen af sådanne tjenester eller foranledige sådanne oplysninger videreformidlet. Det bør være muligt, at sådanne oplysninger omfatter oplysninger til almenheden om de hyppigst forekommende overtrædelser og deres retlige konsekvenser, f.eks. om overtrædelse af reglerne om ophavsret, anden ulovlig anvendelse og formidling af skadeligt indhold og vejledning om og metoder til beskyttelse mod de risici, der kan true den personlige sikkerhed, f.eks. i forbindelse med videregivelse af personoplysninger under visse omstændigheder, samt privatlivets fred og personlige data, samt oplysninger om tilgængeligheden af let anvendelig og konfigurerbar software eller softwareoptioner, som gør det muligt at beskytte børn eller sårbare personer. Disse oplysninger kunne koordineres ved hjælp af samarbejdsproceduren i dette direktiv. Sådanne almennyttige oplysninger bør ajourføres, når det er påkrævet, og bør forelægges på let forståelige formater som fastlagt af de enkelte medlemsstater og på de nationale offentlige myndigheders websider. Medlemsstaterne bør kunne pålægge udbydere af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester at videreformidle disse standardiserede oplysninger til alle deres kunder på en efter myndighedernes opfattelse hensigtsmæssig måde. Videreformidlingen af sådanne oplysninger bør imidlertid ikke være forbundet med for stor en byrde for udbyderne. Hvis den gør dette, bør medlemsstaterne kræve, at en sådan videreformidling sker under anvendelse af de midler, som udbyderne sædvanligvis benytter i deres kommunikation med slutbrugerne.
- (270) Hvis der ikke findes relevante EU-retlige bestemmelser, betragtes indhold, applikationer og tjenester som lovlige eller skadevoldende i overensstemmelse med nationale materielle og processuelle regler. Det er en opgave for medlemsstaterne, ikke for udbyderne af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, ud fra gældende ret at tage stilling til, om indhold, applikationer eller tjenester er lovlige eller skadevoldende. Dette direktiv og direktiv 2002/58/EF finder anvendelse, medmindre andet er fastsat i direktiv 2000/31/EF, som bl.a. indeholder en regel om ren videreformidling (»mere conduit«) for mellemliggende tjenesteudbydere, som defineret deri.
- (271) De nationale tilsynsmyndigheder bør i koordination med andre kompetente myndigheder, eller, hvis det er relevant, andre kompetente myndigheder bør i koordination med de nationale tilsynsmyndigheder

bemyndiges til at overvåge kvaliteten af tjenesterne og til systematisk at indsamle oplysninger om kvaliteten af de tjenester, der tilbydes af udbydere af internetadgangstjenester og af offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester, for så vidt sidstnævnte er i stand til at tilbyde mindsteniveauer for tjenestekvalitet enten gennem kontrol med mindst visse elementer af nettet eller i medfør af en serviceleveranceaftale med henblik herpå, herunder kvaliteten af tjenesteudbuddet til slutbrugere med handicap. Disse oplysninger bør indsamles baseret på kriterier, der gør det muligt at sammenligne oplysningerne mellem tjenesteudbydere og mellem medlemsstater. Udbydere af sådanne elektroniske kommunikationstjenester, som driver virksomhed på et marked med fri konkurrence, må forventes at gøre passende og ajourførte oplysninger om deres tjenester offentligt tilgængelige, eftersom de har en forretningsmæssig interesse heri. De nationale tilsynsmyndigheder bør i koordination med andre kompetente myndigheder eller, hvis det er relevant, andre kompetente myndigheder bør i koordination med de nationale tilsynsmyndigheder dog alligevel kunne kræve, at sådanne oplysninger offentliggøres, såfremt det påvises, at de ikke tilstrækkeligt effektivt er bragt til offentlighedens kendskab. Hvis offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenesters tjenestekvalitet afhænger af eksterne faktorer, såsom kontrol af signaltransmission eller netforbindelse, bør de nationale tilsynsmyndigheder i koordination med andre kompetente myndigheder kunne kræve, at udbydere af sådanne tjenester oplyser deres forbrugere herom.

- (272) De nationale tilsynsmyndigheder bør i koordination med andre kompetente myndigheder også fastsætte de målemetoder, som tjenesteudbydere skal anvende for at forbedre sammenligneligheden af de formidlede data. For at fremme sammenligneligheden i hele Unionen og mindske efterlevelseseffekterne bør BEREC vedtage retningslinjer for relevante tjenestekvalitetsparametre, som de nationale tilsynsmyndigheder i koordination med andre kompetente myndigheder bør tage størst muligt hensyn til.
- (273) Forbrugerne bør kunne træffe velinformerede valg og skifte udbyder, når det er i deres interesse, således at de kan få fuldt udbytte af konkurrencen på markedet. Det er afgørende at sikre, at de kan gøre dette uden hindringer af juridisk, teknisk eller praktisk art, herunder aftalevilkår, procedurer og afgifter. Dette forhindrer ikke udbydere i at fastsætte rimelige mindsteperioder på op til 24 måneder for forbrugeraftalens løbetid. Medlemsstater bør imidlertid have mulighed for at opretholde eller indføre bestemmelser om en kortere maksimal varighed og for at tillade forbrugere at skifte abonnements- og prisvilkår eller opsigelse af en aftale i aftaleperioden uden at blive udsat for yderligere omkostninger i lyset af nationale forhold såsom konkurrenceniveauet og stabiliteten af investeringer i net. Uafhængigt af aftalen om en elektronisk kommunikationstjeneste kunne forbrugerne tænkes at foretrække og have gavn af en længere tilbagebetalingsperiode for fysiske forbindelser. Sådanne forbrugerforpligtelser kan spille en vigtig rolle med hensyn til at lette udrulningen af net med meget høj kapacitet hen til eller meget tæt på slutbrugers ejendom, herunder gennem efterspørgselsaggregeringsordninger, der giver netinvestorer mulighed for at reducere de risici, der er forbundet med den indledende ibrugtagning. Forbrugernes ret til at skifte mellem udbydere af elektroniske kommunikationstjenester som fastsat i dette direktiv bør dog ikke begrænses af sådanne tilbagebetalingsperioder i aftaler om fysiske forbindelser, og sådanne aftaler bør ikke omfatte terminaludstyr eller internetadgangsudstyr, såsom mobiltelefoner, routere og modemmer. Medlemsstaterne bør sikre ligebehandling af enheder, herunder operatører, der finansierer udrulning af en fysisk forbindelse med meget høj kapacitet til en slutbrugers ejendom, herunder hvis en sådan finansiering sker ved hjælp af aftaler om afbetaling.
- (274) Automatisk forlængelse af aftaler om elektroniske kommunikationstjenester er også mulig. I sådanne tilfælde bør slutbrugere være i stand til at opsiges deres aftale uden omkostninger efter aftaleperiodens udløb.
- (275) Enhver ændring af aftalevilkår, der foreslås af udbydere af andre offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester end nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, og som ikke er til fordel for slutbrugeren f.eks. hvad angår gebyrer, takster, begrænsning af datamængden, datahastigheden, dækningen eller behandlingen af personoplysninger, bør give slutbrugeren ret til at opsiges aftalen uden at blive pålagt nogen omkostninger, selv hvis disse ændringer er kombineret med ændringer, der indebærer fordele. Udbyderes ændring af aftalevilkår bør derfor give slutbrugeren ret at

opsige den pågældende aftale, medmindre hver ændring i sig selv er til fordel for slutbrugeren, eller ændringerne er af rent administrativ karakter f.eks. en ændring i udbyderens adresse og ikke har negativ virkning for slutbrugeren, eller ændringerne udelukkende er pålagt ved lov- eller regelændringer, såsom nye aftaleoplysningskrav, der er pålagt ved EU-retten eller national ret. Hvorvidt en ændring udelukkende er til slutbrugers fordel, bør vurderes på grundlag af objektive kriterier. Der bør kun ses bort fra slutbrugers ret til at opsige aftalen, hvis udbyderen er i stand til at godtgøre, at alle aftaleændringer udelukkende er til fordel for slutbrugeren eller er af rent administrativ karakter uden negativ virkning for slutbrugeren.

- (276) Slutbrugere bør underrettes om eventuelle ændringer i aftalevilkår ved hjælp af et varigt medium. Andre slutbrugere end forbrugere, mikrovirksomheder eller små virksomheder eller nonprofitorganisationer bør ikke kunne drage fordel af opsigelsesrettigheder i tilfælde af aftaleændringer for så vidt angår transmissionstjenester, der anvendes til maskine-til-maskine-tjenester. Medlemsstaterne bør kunne fastsætte specifik slutbrugerbeskyttelse vedrørende aftaleopsigelse, hvis slutbrugere skifter bopæl. Bestemmelserne om aftaleopsigelse bør ikke berøre andre bestemmelser i EU-retten eller national ret om grunde til, at tjenesteudbydere eller slutbrugere kan opsige aftaler eller ændre aftalevilkår og -betingelser.
- (277) Det er afgørende for at gøre konkurrencen i et konkurrencepræget miljø effektivt, at der er mulighed for at skifte udbyder. Det forventes at øge slutbrugernes tryghed i forbindelse med skift af udbyder og gøre dem mere villige til at deltage aktivt i konkurrenceprocessen, hvis der er gennemsigtige, præcise og rettidige oplysninger om udbyderskift til rådighed. Tjenesteudbydere bør sikre tjenestens kontinuitet, så slutbrugere har mulighed for at skifte udbyder uden at blive hæmmet af risikoen for, at tjenesten er utilgængelig, og, hvis det er teknisk muligt, give mulighed for at skifte på den dato, som slutbrugere ønsker.
- (278) Nummerportabilitet spiller en nøglerolle med hensyn til at øge forbrugernes valgmuligheder og skabe effektiv konkurrence på liberaliserede markeder for elektronisk kommunikation. Slutbrugere, der anmoder herom, bør have mulighed for at beholde deres numre uanset tjenesteudbyder og for et begrænset tidsrum mellem skift af tjenesteudbyder. Nummerportabilitet mellem det offentlige fastnet og mobilnettet er ikke omfattet af direktivet. Medlemsstaterne bør dog kunne anvende bestemmelser om nummerportabilitet mellem net, der udbyder tjenester på faste steder, og mobilnet.
- (279) Nummerportabilitet styrkes i betydelig grad, når såvel slutbrugere, der tager deres numre med sig, og slutbrugere, der ringer til disse, har adgang til transparente takstoplysninger. De nationale tilsynsmyndigheder bør, som led i implementeringen af nummerportabilitet, hvor det er muligt, fremme relevant taksttransparens.
- (280) De nationale tilsynsmyndigheder kan, når de sikrer, at prissætningen af samtrafik i forbindelse med udbud af nummerportabilitet er omkostningsbaseret, også tage hensyn til tilgængelige priser på sammenlignelige markeder.
- (281) Nummerportabilitet er en afgørende faktor, som letter forbrugernes valg og fremmer effektiv konkurrence på liberaliserede markeder for elektronisk kommunikation, og bør derfor gennemføres med mindst mulig forsinkelse, således at nummeret aktiveres og bliver funktionelt inden for en frist på én arbejdsdag, og slutbrugeren dermed ikke må undvære den pågældende tjeneste i mere end én arbejdsdag fra den aftalte dato. Retten til nummerportabilitet bør gives den slutbruger, der har den pågældende aftale (forudbetalt eller betalt efterfølgende) med en udbyder. For at understøtte etstedsbetjening og for at fremme gnidningsløst udbyderskift for slutbrugere bør skifteprocessen styres af den modtagende udbyder af elektronisk kommunikation til offentligheden. De nationale tilsynsmyndigheder eller, hvis det er relevant, andre kompetente myndigheder bør kunne fastlægge den globale proces for skiftet og porteringen af numre under hensyntagen til de nationale bestemmelser om aftaler og den teknologiske udvikling. Dette bør, hvor det er muligt, omfatte et krav om, at portering skal gennemføres trådløst, medmindre en slutbruger anmoder om en anden måde. Erfaringerne i visse medlemsstater har vist, at der er risiko for, at slutbrugere påtvinges et udbyderskift, uden at de har givet deres samtykke hertil. Skønt dette er et anliggende, der først og fremmest bør henhøre under de retshåndhævende myndigheder, bør det være muligt for medlemsstaterne at indføre det minimum af forholdsmæssige foranstaltninger,

herunder passende sanktioner vedrørende udbyderskift, der er nødvendigt for at minimere sådanne risici, og at sikre, at slutbrugerne beskyttes under hele udbyderskiftet uden at gøre processen mindre attraktiv for dem. Retten til nummerportabilitet bør ikke begrænses af aftalevilkår.

- (282) For at sikre, at skift og portering finder sted inden for de tidsfrister, der er fastsat i dette direktiv, bør medlemsstaterne fastsætte, at slutbrugere modtager kompensation fra udbydere på en let og rettidig måde, hvis en aftale mellem en udbyder og en slutbruger ikke overholdes. En sådan kompensation bør stå i rimeligt forhold til forsinkelsen med at overholde den pågældende aftale. Slutbrugere bør i det mindste kompenseres for forsinkelser på mere end én arbejdsdag med tjenesteaktivering, nummerportering eller utilgængelig tjeneste, og hvor udbydere ikke opfylder berammede tjeneste- eller installationsaftaler. Yderligere kompensation kan også være i form af automatisk nedsættelse af betalingen i tilfælde, hvor den afgivende udbyder skal fortætte med at yde sine tjenester, indtil den modtagende udbyders tjenester er aktiveret.
- (283) Pakker, der indeholder mindst enten én internetadgangstjeneste eller én offentligt tilgængelig nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste og andre tjenester, såsom offentligt tilgængelige nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, lineær spredning, og maskine-til-maskine-tjenester eller terminaludstyr, er blevet mere og mere udbredt og udgør en vigtig faktor i konkurrencen. Med henblik på dette direktiv bør en pakke anses for at foreligge i tilfælde, hvor elementerne i pakken ydes eller sælges af samme udbyder i henhold til samme aftale eller i henhold til aftaler, som er tæt forbundet med eller knyttet til hinanden. Selv om pakker ofte indebærer fordele for forbrugerne, kan de gøre det sværere eller bekosteligt at skifte udbyder og øge risikoen for »fastlåsnings« til en aftale. I tilfælde, hvor forskellige tjenester og terminaludstyr i en pakke er underlagt forskellige regler vedrørende opsigelse af aftalen og udbyderskift eller aftalemæssige forpligtelser vedrørende erhvervelse af terminaludstyr, er forbrugerne reelt hæmmede, hvad angår deres ret i henhold til dette direktiv til at skifte til konkurrencedygtige tilbud på hele pakken eller dele af den. Visse væsentlige bestemmelser i dette direktiv vedrørende aftaleresuméoplysninger, gennemsigtighed, aftalernes varighed og opsigelse og udbyderskift bør derfor finde anvendelse på alle dele af en pakke, herunder terminaludstyr, andre tjenester såsom digitalt indhold eller digitale tjenester og de elektroniske kommunikationstjenester, der ikke er direkte omfattet af anvendelsesområdet for disse bestemmelser. Alle slutbrugerforpligtelser, der finder anvendelse i henhold til dette direktiv på en given elektronisk kommunikationstjeneste, som ydes eller sælges som en særskilt tjeneste, bør også finde anvendelse, når den indgår i en pakke med mindst én internetadgangstjeneste eller én offentligt tilgængelig nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste. Andre aftalemæssige forhold, f.eks. vedrørende foranstaltninger i tilfælde af manglende overensstemmelse med aftalen, bør være omfattet af de regler, der finder anvendelse på de respektive dele af pakken, f.eks. af reglerne i aftaler om salg af varer eller levering af digitalt indhold. En ret til at opsiges et element i en pakke, som består af mindst én internetadgangstjeneste eller én offentligt tilgængelig nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste, inden udløbet af den aftalte varighed i henhold til den pågældende aftale på grund af manglende overensstemmelse eller manglende levering bør imidlertid give en forbruger ret til at opsiges alle elementerne i pakken. Forbrugerne bør ligeledes for at bibeholde deres evne til let at kunne skifte udbyder ikke blive låst fast i et forhold til en udbyder via en aftalemæssig de facto-forlængelse af den oprindelige aftaleperiode.
- (284) Udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester er forpligtede til at give adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer. Under ekstraordinære omstændigheder, navnlig grundet manglende teknisk gennemførlighed, er disse måske ikke i stand til at give adgang til beredskabstjenester eller lokalisering af den kaldende part eller begge dele. I sådanne tilfælde bør de på passende vis oplyse deres kunder herom i aftalen. Sådanne udbydere bør give deres kunder klare og gennemskelige oplysninger i den oprindelige aftale og ajourføre dem i forbindelse med enhver ændring af leveringen af adgang til beredskabstjenester, f.eks. i fakturaer. Disse oplysninger bør omfatte enhver begrænsning i territorial dækning baseret på planlagte tekniske driftsparametre for kommunikationstjenesten og den tilgængelige infrastruktur. Ydes tjenesten ikke over en forbindelse, som er opsat til at give en bestemt tjenestekvalitet, bør oplysningerne også omfatte pålidelighedsniveauet for adgang og for lokaliseringsoplysninger om den kaldende part i forhold til en tjeneste ydet over en sådan

forbindelse under hensyntagen til den aktuelle teknologi og de gældende kvalitetsstandarder samt tjenestekvalitetsparametrene i dette direktiv.

- (285) Slutbrugere bør fra enhver anordning, som muliggør brugen af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, kunne få adgang til beredskabstjenester gennem gratis alarmkommunikationer og uden at skulle benytte betalingsmidler, også når de benytter roamingtjenester i en medlemsstat. Ved alarmkommunikationer forstås kommunikationsmidler, der ikke kun omfatter talekommunikationstjenester, men også SMS, beskedtjenester, video eller andre former for kommunikation, f.eks. tekst i realtid samt totale konversationstjenester og relætjenester. Medlemsstater bør under hensyntagen til alarmcentralers kapacitet og tekniske udstyr kunne bestemme, hvilke nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester der er egnede til beredskabstjenester, herunder muligheden for at begrænse disse valgmuligheder til talekommunikationstjenester og tilsvarende for slutbrugere med handicap, eller at tilføje yderligere valgmuligheder som aftalt med nationale alarmcentraler. Alarmkommunikationer kan udløses på vegne af en person af et køretøjsmonteret alarmopkald eller et eCall som defineret i forordning (EU) 2015/758.
- (286) Medlemsstaterne bør sikre, at udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester giver pålidelig og nøjagtig adgang til beredskabstjenester under hensyntagen til nationale specifikationer og kriterier samt de nationale alarmcentralers kapacitet. Medlemsstaterne bør overveje alarmcentralernes evne til at håndtere alarmkommunikationer på mere end ét sprog. I tilfælde hvor den nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjeneste ikke ydes via en forbindelse, som er opsat til at give en bestemt servicekvalitet, er tjenesteudbyderen måske ikke i stand til at sikre, at nødopkald foretaget via dennes tjeneste dirigeres til den mest passende alarmcentral med samme pålidelighed. For sådanne netuafhængige udbydere, navnlig udbydere, som ikke er integreret med en udbyder af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, er det måske ikke altid teknisk muligt at give lokaliseringsoplysninger om den kaldende part. Medlemsstaterne bør sikre, at der indføres standarder til sikring af præcis og pålidelig routing og forbindelse til beredskabstjenesterne så hurtigt som muligt, så netuafhængige udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester kan opfylde de forpligtelser, der vedrører adgang til beredskabstjenester og levering af lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, på et niveau, der er sammenligneligt med det, der kræves af andre udbydere af sådanne kommunikationstjenester. Hvor sådanne standarder og tilhørende alarmcentralssystemer ikke er blevet indført, bør det ikke kræves, at netuafhængige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester giver adgang til beredskabstjenester, undtagen hvis det kan lade sig gøre rent teknisk eller på en måde, der er økonomisk rentabel. Dette kan eksempelvis omfatte medlemsstaters udpegning af en enkelt central alarmcentral til at modtage alarmkommunikationer. Sådanne udbydere bør ikke desto mindre orientere slutbrugerne, når adgang til det fælleseuropæiske alarmnummer »112« eller lokaliseringsoplysninger om den kaldende part ikke er understøttet.
- (287) For at forbedre medlemsstaternes rapportering og præstationsmåling med hensyn til besvarelse og håndtering af nødopkald bør Kommissionen hvert andet år aflægge rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om effektiviteten af gennemførelsen af det fælleseuropæiske alarmnummer »112«.
- (288) Medlemsstaterne bør i overensstemmelse med EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser træffe særlige foranstaltninger for at sikre, at beredskabstjenesterne, herunder det fælleseuropæiske alarmnummer »112«, er lige så tilgængelige for slutbrugere med handicap, herunder døve, hørehæmmede, talehæmmede og døvblinde slutbrugere, som for andre. Det kan betyde, at der skal tilvejebringes særligt terminaludstyr for slutbrugere med handicap, når andre kommunikationsmåder ikke er egnede til dem.
- (289) Det er vigtigt, at det fælleseuropæiske alarmnummer »112« bliver mere kendt, da det vil øge beskyttelsen og sikkerheden for borgere, der rejser i Unionen. Borgerne bør ved rejse i en hvilken som helst medlemsstat således bringes på det rene med, navnlig gennem oplysninger på opslag i internationale busterminaler, banegårde, havne og lufthavne samt i telefonbøger, slutbruger- og faktureringsmateriale, at det fælleseuropæiske alarmnummer »112« kan benyttes som fælles alarmnummer i hele Unionen. Det er først og fremmest medlemsstaterne, som er ansvarlige herfor, men Kommissionen bør fortsat både

støtte og supplere medlemsstaternes initiativer med henblik på at øge kendskabet til det fælleseuropæiske alarmnummer »112« og foretage regelmæssige evalueringer af offentlighedens kendskab til dette nummer.

- (290) Lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, som finder anvendelse på alle alarmkommunikationer, øger beskyttelsesniveauet og sikkerheden for slutbrugerne og hjælper alarmtjenesterne med at udføre deres opgaver, forudsat at det nationale system af alarmcentraler garanterer, at alarmkommunikation og tilhørende data fremføres til beredskabstjenesterne. Modtagelsen og brugen af lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, som omfatter både netbaserede lokaliseringsoplysninger og, hvis de er tilgængelige, forbedrede lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stammer fra mobiltelefoner, bør ske i overensstemmelse med den relevante EU-ret om behandling af personoplysninger og sikkerhedsforanstaltninger. Virksomheder, der udbyder netbaseret lokalisering, bør stille lokaliseringsoplysninger om den kaldende part til rådighed for beredskabstjenester, så snart opkaldet når frem til den pågældende tjeneste, uanset hvilken teknologi der anvendes. Imidlertid har lokaliseringsteknologier baseret på mobiltelefoner vist sig at være betydelig mere præcise og omkostningseffektive på grund af tilgængeligheden af data fra den europæiske geostationære navigations-overlay-tjeneste og satellitnavigationssystemet Galileo samt andre globale satellitnavigationssystemer og wi-fi-data. Lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stammer fra mobiltelefoner, bør derfor supplere netbaserede lokaliseringsoplysninger, selv hvis lokalisering på grundlag af data fra mobiltelefoner først bliver tilgængelig, efter at alarmkommunikationen er etableret. Medlemsstaterne bør sikre, at lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stammer fra mobiltelefoner, når disse findes, gøres tilgængelige for den mest passende alarmcentral. Dette er måske ikke altid muligt, f.eks. når lokalisering ikke er tilgængelig på en mobiltelefon eller gennem den interpersonelle kommunikationstjeneste, der anvendes, eller når det ikke er teknisk muligt at indhente disse oplysninger. Medlemsstaterne bør desuden sikre, at alarmcentralen er i stand til at uddrage og håndtere de tilgængelige lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, hvis det er muligt. Etableringen og overførslen af lokaliseringsoplysninger om den kaldende part bør være omkostningsfri for både slutbrugeren og den myndighed, der håndterer alarmkommunikationen, uanset midlet til etablering, f.eks. via mobiltelefonen eller nettet, eller midlet til overførsel, f.eks. via talekanal, SMS eller IP-baseret.
- (291) For at følge den teknologiske udvikling med hensyn til præcise lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, lige adgang for slutbrugere med handicap og routing af opkald til den mest passende alarmcentral bør Kommissionen have beføjelse til ved delegeret retsakt at vedtage de nødvendige foranstaltninger for at sikre foreneligheden, interoperabiliteten, kvaliteten, pålideligheden og kontinuiteten af alarmkommunikationer i Unionen, såsom funktionelle bestemmelser, hvorved forskellige parter rolle i kommunikationskæden fastlægges, f.eks. udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, netoperatører og alarmcentraler, samt tekniske bestemmelser, hvorved de tekniske midler til at opfylde de funktionelle bestemmelser fastlægges. Sådanne foranstaltninger bør ikke berøre den måde, hvorpå medlemsstaternes beredskabstjenester er organiseret.
- (292) En borger i en medlemsstat, som har behov for at kontakte beredskabstjenester i en anden medlemsstat, ikke gøre det, fordi beredskabstjenester ikke har nogle kontaktoplysninger for beredskabstjenesterne i andre medlemsstater. En EU-dækkende sikker database over numre på den eller de ledende beredskabstjenester i hvert land bør derfor indføres. Derfor bør BEREC opretholde en sikker database over medlemsstaternes beredskabstjenesters E.164-numre, hvis en anden organisation ikke opretholder en sådan database, med henblik på at sikre, at beredskabstjenesterne i én medlemsstat kan kontaktes af beredskabstjenesterne i en anden.
- (293) Indbyrdes forskellig national ret har udviklet sig vedrørende udsendelse via elektroniske kommunikationstjenester af offentlige advarsler om overhængende eller truende alvorlige nødsituationer og katastrofer. Med henblik på at tilnærme lovgivningen på dette område bør dette direktiv derfor fastsætte, at offentlige advarsler, når offentlige varslingsystemer er etableret, bør udsendes af udbydere af mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester til alle berørte slutbrugere. De berørte slutbrugere bør anses for at være de slutbrugere, som befinder sig i geografiske områder, der

potentielt er berørt af overhængende eller truende alvorlige nødsituationer og katastrofer i varselsperioden, som fastslået af de kompetente myndigheder.

- (294) Hvis effektiv forbindelse ud til alle berørte slutbrugere, uanset deres bopælssted eller -medlemsstat, er sikret og opfylder det højeste datasikkerhedsniveau, bør medlemsstaterne kunne give mulighed for udsendelsen af offentlige advarsler via andre offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester end mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester eller transmissionstjenester, der anvendes til radio- og tv-spredning, eller via mobilapplikationer, som transmitteres via internetadgangstjenester. Med henblik på at informere slutbrugere, der rejser ind i en medlemsstat, om sådanne offentlige varslingsystemer, bør den pågældende medlemsstat sikre, at disse slutbrugere straks automatisk pr. SMS modtager gratis og letforståelige oplysninger om, hvordan de kan modtage offentlige advarsler, herunder ved hjælp af mobilt terminaludstyr, der ikke er aktiveret til internetadgangstjenester. Andre offentlige advarsler end advarsler, der er afhængige af mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, bør transmitteres til slutbrugerne på en måde, som er let at modtage. Hvis et offentligt varslingsystem bygger på en applikation, bør det ikke kræve, at slutbrugerne logger ind eller registreres hos myndighederne eller applikationsudbyderen. Slutbrugernes lokaliseringsoplysninger bør anvendes i overensstemmelse med direktiv 2002/58/EF. Udsendelsen af offentlige advarsler bør være gratis for slutbrugerne. Som led i sin gennemgang af dette direktivs gennemførelse kan Kommissionen også vurdere, om det er muligt, i overensstemmelse med EU-retten og gennemførligt at indføre et fælles EU-dækkende offentligt varslingsystem med henblik på at advare offentligheden i tilfælde af overhængende eller truende katastrofer eller alvorlige nødsituationer på tværs af forskellige medlemsstater.
- (295) Medlemsstaterne bør have mulighed for at fastslå, om forslag til alternative systemer end gennem mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester virkelig svarer til sådanne tjenester, under størst muligt hensyntagen til de tilsvarende retningslinjer fra BEREC. Sådanne retningslinjer bør udarbejdes efter høring af nationale myndigheder med ansvar for alarmcentraler for at sikre, at beredskabseksperter spiller en rolle i forbindelse med udarbejdelsen heraf, og at der er en fælles forståelse mellem de forskellige medlemsstaters myndigheder om, hvad der er nødvendigt for at sikre fuld indførelse af sådanne offentlige varslingsystemer i medlemsstaterne, og samtidig sikre, at Unionens borgerne beskyttes effektivt, når de rejser i en anden medlemsstat.
- (296) I overensstemmelse med målene for chartret og de forpligtelser, der er fastsat i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap, bør regelsættet sikre, at alle slutbrugere, herunder slutbrugere med handicap, ældre og brugere med særlige sociale behov, har nem og lige adgang til tjenester af høj kvalitet og til en overkommelig pris, uanset hvor de har bopæl i Unionen. Ifølge erklæring nr. 22, der er knyttet som bilag til slutakten til Amsterdamtraktaten, skal EU's institutioner i forbindelse med udarbejdelsen af foranstaltninger i henhold til artikel 114 i TEUF tage hensyn til behovene hos personer med handicap.
- (297) De kompetente myndigheder bør for at sikre, at slutbrugere med handicap kan udnytte konkurrencen og de samme valgmuligheder mellem tjenesteudbydere som de fleste slutbrugere, om nødvendigt og på baggrund af de nationale forhold og efter at have hørt slutbrugere med handicap præcisere de forbrugerbeskyttelseskrav for slutbrugere med handicap, som skal opfyldes af udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester. Sådanne krav kan bl.a. omfatte krav om, at udbyderne sikrer, at slutbrugere med handicap udnytter deres tjenester på tilsvarende vilkår og betingelser, herunder priser, takster og kvalitet, som deres øvrige slutbrugere, uanset de ekstraomkostninger, som disse udbydere måtte pådrage sig. Yderligere krav kan relatere sig til engrosordninger mellem udbydere. For at undgå at skabe en uforholdsmæssig stor byrde for tjenesteyderne bør de kompetente myndigheder kontrollere, om målene om lige adgang og valgmuligheder kan opnås uden sådanne foranstaltninger.
- (298) Ud over EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser fastsætter dette direktiv nye udvidede krav til prismæssig overkommelighed og tilgængelighed for relevant terminaludstyr og specifikt udstyr og specifikke tjenester for slutbrugere med handicap. Derfor er den

tilsvarende forpligtelse i direktiv 2002/22/EF, hvorved medlemsstaterne blev pålagt at fremme tilgængeligheden af terminaludstyr til slutbrugere med handicap, forældet og bør ophæves.

- (299) Der er opstået effektiv konkurrence med hensyn til nummeroplysningstjenester og telefonbøger bl.a. i medfør af artikel 5 i Kommissionens direktiv 2002/77/EF⁽³⁹⁾. For at opretholde denne situation med effektiv konkurrence bør alle udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, der tildeler deres slutbrugere numre fra en nummerplan, fortsat have pligt til at stille alle relevante oplysninger til rådighed på en hensigtsmæssig, omkostningsbaseret og ikkediskriminerende måde.
- (300) Slutbrugere bør oplyses om deres ret til at bestemme, om de ønsker at stå opført i en telefonbog. Udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester bør respektere slutbrugernes beslutning, når de giver udbydere af telefonbogstjenester adgang til data. I artikel 12 i direktiv 2002/58/EF sikres slutbrugernes ret til privatlivets fred for så vidt angår optagelsen af deres personoplysninger i en offentlig telefonbog.
- (301) Foranstaltninger i engrosleddet til sikring af medtagelse af slutbrugerdata i databaser bør overholde kravene til beskyttelse af personoplysninger i henhold til forordning (EU) 2016/679 og artikel 12 i direktiv 2002/58/EF. Der bør indføres omkostningsorienteret levering af disse data til tjenesteudbydere, idet medlemsstaterne bør gives mulighed for at etablere en central mekanisme til levering af omfattende samlet information til telefonbogsudbydere, og drages omsorg for netadgang på rimelige og gennemsigtige vilkår for at sikre, at slutbrugerne fuldt ud kan drage fordel af konkurrence, hvilket i vidt omfang har gjort det muligt at afskaffe regulering af disse tjenester i detailleddet og tilvejebringelse af tilbud om telefonbogstjenester på rimelige og gennemskuelige vilkår.
- (302) Efter at forsyningspligten for telefonbogstjenester er ophævet, og da der findes et velfungerende marked for sådanne tjenester, er der ikke længere behov for at sikre adgangsretten til telefonbogstjenester. De nationale tilsynsmyndigheder bør dog fortsat kunne indføre forpligtelser og betingelser for virksomheder, der kontrollerer adgangen til slutbrugerne, således at adgangen til og konkurrencen på dette marked opretholdes.
- (303) Slutbrugerne skal kunne stole på, at alt udstyr, der sælges i Unionen til modtagelse af radio i nye køretøjer i klasse M og af digitalt tv, er indbyrdes kompatibelt. Medlemsstaterne skal kunne sikre, at sådant udstyr overholder et minimum af harmoniserede standarder. Disse standarder kan tilpasses løbende i takt med den teknologiske og markedsmæssige udvikling.
- (304) Hvis medlemsstaterne beslutter at vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med direktiv (EU) 2015/1535 om interoperabilitet for forbrugerradiomodtagere, bør de være i stand til at modtage og gengive radiotjenester, der udsendes via digital jordbaseret radiotransmission eller via IP-net, for at sikre, at interoperabilitet opretholdes. Dette kan også forbedre den offentlige sikkerhed, idet brugerne får mulighed for at benytte en bredere vifte af teknologier til at få adgang til og modtage oplysninger om nødsituationer i medlemsstaterne.
- (305) Det er ønskeligt, at forbrugerne opnår den højeste grad af tilslutningsmuligheder til digitale tv-apparater. Interoperabilitet er et koncept, der udvikler sig på dynamiske markeder. Standardiseringsorganer bør gøre deres yderste for at sikre, at relevante standarder udvikler sig i takt med den pågældende teknologi. Det er ligeledes vigtigt at sikre, at der er stik på digitale tv-apparater, der kan overføre alle nødvendige elementer i et digitalt signal, herunder audio- og videosignaler, adgangsstyringsinformation, serviceoplysninger, API-oplysninger og kopibeskyttelsesinformation. Direktivet bør derfor sikre, at funktionalitet tilhørende eller implementeret i stik ikke begrænses af netoperatører, tjenesteudbydere eller udstyrsfabrikanter og fortsætter med at udvikle sig i takt med den teknologiske udvikling. Med hensyn til visning og udformning af internetforbundne tv-tjenester må det anses for at være til gavn for forbrugerne, at der etableres en fælles standard baseret på markedskræfterne. Til at fremme en sådan udvikling bør medlemsstaterne og Kommissionen kunne tage politiske initiativer i overensstemmelse med traktaterne.
- (306) Bestemmelserne om interoperabilitet for forbrugerudstyr til radio og tv udelukker ikke, at bilradiomodtagere i nye køretøjer i klasse M er i stand til at modtage og gengive radiotjenester, der

udsendes via analog jordbaseret radiotransmission, og disse bestemmelser udelukker heller ikke, at medlemsstaterne pålægger forpligtelser om at sikre, at digitalt radiomodtagere er i stand til at modtage og gengive analoge jordbaserede radioudsendelser.

- (307) Uden at det berører EU-retten, forhindrer dette direktiv ikke medlemsstaterne i at vedtage tekniske forskrifter vedrørende digitalt jordbaseret tv-udstyr for at forberede forbrugernes migrering til nye standarder for jordbaseret transmission og undgå levering af udstyr, der ikke vil være i overensstemmelse med de standarder, som skal indføres.
- (308) Medlemsstaterne bør kunne pålægge virksomheder i deres retsområde rimelige »must carry«-forpligtelser for at tilgodese velbegrundede politiske hensyn, men en sådan pligt bør kun pålægges i den udstrækning, det er nødvendigt for at virkeliggøre almenyttige målsætninger, som medlemsstaterne nøje har fastlagt i overensstemmelse med EU-retten, og den bør være rimelig og transparent. Det bør være muligt at anvende »must carry«-forpligtelser for nærmere bestemte radio- og tv-kanaler samt supplerende tjenester, der udbydes af en nærmere bestemt medietjenesteudbyder. En af medlemsstaterne pålagt fordelingspligt skal være rimelig, dvs. at den skal stå i et rimeligt forhold til det tilsigtede mål, og være transparent på baggrund af klart definerede målsætninger i almenhedens interesse. Medlemsstaterne bør give en objektiv begrundelse for de »must carry«-forpligtelser, som de pålægger i deres nationale ret, for at sikre, at sådanne forpligtelser er transparente, står i et rimeligt forhold til målet og er klart afgrænsede. Forpligtelserne bør udformes på en måde, der giver tilstrækkelige incitamenter til effektive infrastrukturinvesteringer.
- (309) »Must carry«-forpligtelserne bør tages op til nyvurdering mindst hvert femte år med det formål at ajourføre dem i forhold til den teknologiske og markedsmæssige udvikling og sikre, at de fortsat står i et rimeligt forhold til de tilstræbte mål. Sådanne forpligtelser kan eventuelt indeholde en bestemmelse om en afpasset godtgørelse, som bør fastsættes i national ret. Hvor det er tilfældet, bør national ret også fastlægge den gældende metode til beregning af en passende godtgørelse. Denne metode bør undgå uoverensstemmelse med afhjælpende adgangsforanstaltninger, som de nationale tilsynsmyndigheder kan pålægge udbydere af transmissionstjenester, der anvendes til radio- og tv-spredning, og som er udpeget som havende en stærk markedsposition. Hvis en tidsbegrænset aftale undertegnet før den 20. december 2018 fastsætter en anden metode, bør det imidlertid være muligt fortsat at anvende denne metode i aftalens løbetid. I mangel af en national bestemmelse om godtgørelse bør udbydere af radio- eller tv-kanaler og udbydere af elektroniske kommunikationsnet, der anvendes til transmission af disse radio- eller tv-kanaler, kunne indgå en aftale om en afpasset godtgørelse.
- (310) Elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der bruges til transmission af radio- og tv-udsendelser til offentligheden, omfatter kabel-tv-, IPTV-, satellit- og jordbaserede sendernet. De kan også omfatte andre net, hvis et betydeligt antal slutbrugere anvender sådanne net som deres primære adgang til modtagelse af radio- og tv-udsendelser. »Must carry«-forpligtelser i forbindelse med transmission af analoge tv-udsendelser bør kun overvejes, hvis manglen på sådanne forpligtelser ville forårsage betydelige forstyrrelser for et betydeligt antal slutbrugere, eller hvis der ikke findes andre transmissionsmåder for bestemte tv-kanaler. »Must carry«-forpligtelser kan omfatte transmission af tjenester, der er specielt beregnet på at sikre slutbrugere med handicap lige adgang. Som følge heraf kan supplerende tjenester omfatte tjenester med det formål at lette adgangsmulighederne for slutbrugere med handicap, f.eks. videotekst, undertekstning for slutbrugere, der er døve eller hørehæmmede, synstolkning, oplæste undertekster og tegnsprogstolkning, og kan om nødvendigt omfatte adgang til de tilhørende rådata. I lyset af væksten i udbuddet og modtagelsen af internetforbundne tv-tjenester og EPG'ers vedvarende betydning for slutbrugernes valgmuligheder kan transmissionen af programrelaterede data, som er nødvendige for at understøtte internetforbundne tv- og EPG-funktioner, være omfattet af must carry-forpligtelser. Det bør være muligt for sådanne programrelaterede data at omfatte oplysninger om programindhold, og hvordan der opnås adgang til det, men ikke selve programindholdet.
- (311) Faciliteter som nummervisning er normalt til rådighed på moderne telefoncentraler og kan derfor i stigende grad udbydes uden eller med ganske få omkostninger. Medlemsstaterne behøver ikke at stille krav om, at disse faciliteter udbydes, såfremt det allerede er tilfældet. Direktiv 2002/58/EF sikrer

brugernes privatliv i forbindelse med specificeret fakturering ved at give dem mulighed for at beskytte deres privatliv i forbindelse med nummervisning. Udviklingen af disse tjenester på et paneuropæisk grundlag vil gavne forbrugerne og fremmes ved dette direktiv. Det er almindelig praksis for udbydere af internetadgangstjenester at give kunderne en e-mailadresse med deres virksomhedsnavn eller varemærke. For at sikre, at slutbrugere ikke udsættes for fastlåsningsvirkninger i forbindelse med risikoen for at miste adgang til e-mails ved skift af internetadgangstjenester, bør medlemsstaterne kunne pålægge udbydere af sådanne tjenester en forpligtelse til efter anmodning enten at give adgang til deres e-mails eller at overføre e-mails sendt til den eller de relevante e-mailadresser. Faciliteten bør stilles til rådighed gratis og i en periode, som den nationale tilsynsmyndighed anser for passende.

- (312) Medlemsstaterne sikrer ved at informere herom, at markedsaktørerne og potentielle nye aktører på markedet har kendskab til deres rettigheder og pligter og ved, hvor de kan få nærmere oplysninger herom. Når oplysningerne offentliggøres i den pågældende medlemsstats officielle tidende, kan de berørte parter i andre medlemsstater finde de oplysninger, de har brug for.
- (313) For at sikre, at det paneuropæiske marked for elektronisk kommunikation fungerer faktisk og effektivt, bør Kommissionen føre tilsyn med de omkostninger, der påvirker priserne for slutbrugere, og offentliggøre oplysninger derom.
- (314) For at afgøre, om EU-retten anvendes korrekt, skal Kommissionen vide, hvilke virksomheder der er udpeget som havende en stærk markedsposition, og hvilke forpligtelser de nationale tilsynsmyndigheder har pålagt markedsaktørerne. Det er derfor nødvendigt, at medlemsstaterne ud over at offentliggøre oplysningerne på nationalt niveau også sender dem til Kommissionen. Når medlemsstaterne skal sende oplysninger til Kommissionen, bør dette kunne ske i elektronisk form under forudsætning af, at der aftales passende procedurer for autentifikation.
- (315) For at tage hensyn til den markeds-mæssige, sociale og teknologiske udvikling, herunder udviklingen inden for tekniske standarder, styre risiciene for sikkerheden i net og tjenester og sikre en effektiv adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer bør beføjelsen til at vedtage retsakter delegeres til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 290 i TEUF for så vidt angår fastsættelse af en fælles EU-dækkende termineringstakst for taleopkald i fastnet- og mobilmarkeder, vedtagelse af foranstaltninger i relation til alarmkommunikationer i Unionen og tilpasning af bilagene til dette direktiv. Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau, og at disse høringer gennemføres i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning⁽⁴⁰⁾. For at sikre lige deltagelse i forberedelsen af delegerede retsakter modtager Europa-Parlamentet og Rådet navnlig alle dokumenter på samme tid som medlemsstaternes eksperter, og deres eksperter har systematisk adgang til møder i Kommissionens ekspertgrupper, der beskæftiger sig med forberedelsen af delegerede retsakter.
- (316) For at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af dette direktiv bør Kommissionen tillægges gennemførelsesbeføjelser til at vedtage afgørelser med henblik på at løse problemer med grænseoverskridende skadelig interferens mellem medlemsstater, at fastlægge en harmoniseret eller koordineret fremgangsmåde med henblik på at behandle inkonsekvent gennemførelse af almindelig regulering i praksis fra de nationale tilsynsmyndigheders side i forbindelse med regulering af markederne for elektronisk kommunikation samt nummerering, herunder nummerserier, portabilitet for numre og identifikationsmidler, nummer- og adresseomsætningssystemer og adgang til beredskabstjenesterne via det fælleseuropæiske alarmnummer »112«, at gøre gennemførelsen af standarder eller specifikationer obligatorisk eller fjerne standarder eller specifikationer fra den obligatoriske del af listen over standarder, at træffe tekniske og organisatoriske foranstaltninger for på passende vis at styre risiciene for sikkerheden i net og tjenester samt om, under hvilke forhold og efter hvilke procedurer der skal foretages underretninger om sikkerhedshændelser, at specificere relevante oplysninger vedrørende individuelle rettigheder, der kan sælges, offentligt til rådighed i et standardiseret elektronisk format, når brugsrettighederne til radiofrekvenser er tildelt, at specificere de trådløse adgangspunkters fysiske og tekniske egenskaber, at give en national tilsynsmyndighed beføjelse til eller forhindre denne i at pålægge virksomheder, som er udpeget som havende en stærk markedsposition, visse forpligtelser vedrørende

adgang eller samtrafik, at harmonisere særlige numre eller nummerserier for at løse problemer med uopfyldt efterspørgsel efter nummerressourcer på tværs af landegrænser eller på paneuropæisk plan og at præcisere en skabelon til aftaleresumé, der skal gives til forbrugere. Disse beføjelser bør udøves i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 ⁽⁴¹⁾.

- (317) Endelig bør Kommissionen om nødvendigt og efter at have taget størst muligt hensyn til BEREC's udtalelse kunne vedtage henstillinger angående udpegningen af de relevante produkt- og tjenestemarkeder, anmeldelserne i henhold til proceduren for konsolidering af det indre marked og den harmoniserede anvendelse af bestemmelserne i regelsættet.
- (318) Kommissionen bør regelmæssigt undersøge, hvordan dette direktiv fungerer, navnlig med henblik på at afgøre, om der er behov for ændringer i lyset af skiftende teknologiske betingelser og markedsvilkår.
- (319) Kommissionen bør i forbindelse med sin undersøgelse af, hvordan dette direktiv fungerer, vurdere, om der på baggrund af udviklingen på markedet og med sigte på både konkurrence og forbrugerbeskyttelse fortsat er behov for bestemmelserne om sektorspecifik forhåndsregulering, eller om de skal ændres eller ophæves. Eftersom dette direktiv indfører nye tilgange til regulering af sektorer for elektronisk kommunikation, såsom muligheden for at udvide anvendelsen af symmetriske forpligtelser efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt og reguleringen af saminvesteringer, bør der tages særligt hensyn til vurdering af deres funktion.
- (320) Fremtidig teknologisk og markedsmæssig udvikling, navnlig ændringer inden for anvendelse af forskellige elektroniske kommunikationstjenester og deres evne til at sikre effektiv adgang til beredskabstjenester, kan bringe opfyldelsen af målene i dette direktiv om slutbrugernes rettigheder i fare. BEREC bør derfor overvåge denne udvikling i medlemsstaterne og regelmæssigt offentliggøre en udtalelse, herunder en vurdering af indvirkningen af denne udvikling på anvendelsen i praksis af de bestemmelser i dette direktiv, der vedrører slutbrugere. Kommissionen bør under størst mulig hensyntagen til BEREC's udtalelse offentliggøre en rapport og forelægge et lovgivningsforslag, hvis den finder det nødvendigt for at sikre, at målene i dette direktiv opnås.
- (321) Direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF, 2002/22/EF og artikel 5 i afgørelse nr. 243/2012/EU bør ophæves.
- (322) Kommissionen bør overvåge overgangen fra de gældende til de nye rammebestemmelser.
- (323) Målet for dette direktiv, nemlig at skabe harmoniserede og forenklede rammer for regulering af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester og tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester, vilkårene for tilladelser til net og tjenester, radiofrekvensbrug og nummerressourcer, adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt beskyttelse af slutbrugere, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af handlingens omfang eller virkninger bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.
- (324) I henhold til den fælles politiske erklæring af 28. september 2011 fra medlemsstaterne og Kommissionen om forklarende dokumenter ⁽⁴²⁾ har medlemsstaterne forpligtet sig til i tilfælde, hvor det er berettiget, at lade meddelelsen af gennemførelsesforanstaltninger ledsage af et eller flere dokumenter, der forklarer forholdet mellem et direktivs bestanddele og de tilsvarende dele i de nationale gennemførelsesinstrumenter. I forbindelse med dette direktiv finder lovgiver, at fremsendelse af sådanne dokumenter er berettiget.
- (325) Forpligtelsen til at gennemføre dette direktiv i national ret bør kun omfatte de bestemmelser, hvori der er foretaget indholdsmæssige ændringer i forhold til de ophævede direktiver. Forpligtelsen til at gennemføre de bestemmelser, hvori der ikke er foretaget ændringer, følger af de ophævede direktiver.
- (326) Dette direktiv bør ikke berøre medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til de i bilag XII, del B, angivne frister for gennemførelse i national ret og datoerne for anvendelse af direktiverne —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

DEL I

RAMMEBESTEMMELSER (GENERELLE REGLER FOR FORVALTNING AF SEKTOREN)

AFSNIT I

ANVENDELSESOMRÅDE, MÅL, FORMÅL OG DEFINITIONER

KAPITEL I

Genstand, mål og definitioner

Artikel 1

Genstand, anvendelsesområde og mål

1. Dette direktiv fastlægger harmoniserede rammer for regulering af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester, tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester samt visse aspekter af terminaludstyr. Det fastsætter de nationale tilsynsmyndigheders og, hvor det er relevant, andre kompetente myndigheders opgaver og opstiller en række procedurer, der skal sikre, at rammebestemmelserne anvendes ensartet i hele Unionen.

2. Målene med dette direktiv er at:

- a) skabe et indre marked for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester med henblik på at sikre udrulning og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet og skabe holdbar konkurrence, interoperabilitet mellem elektroniske kommunikationstjenester, tilgængelighed, sikkerhed i net og tjenester og fordele for slutbrugerne, og
- b) sikre gennem effektiv konkurrence og valgmuligheder, at der udbydes offentligt tilgængelige tjenester af høj kvalitet og til en overkommelig pris i hele Unionen, at tage højde for de tilfælde, hvor behovene hos slutbrugerne, herunder brugere med handicap for at få adgang til tjenesterne på lige fod med andre, ikke opfyldes tilfredsstillende af markedet, og at fastsætte de nødvendige rettigheder for slutbrugerne.

3. Dette direktiv berører ikke:

- a) forpligtelser, der er pålagt ved national ret i henhold til EU-retten eller ved EU-retten for så vidt angår ydelser, der leveres via elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
- b) foranstaltninger, der er truffet på EU-plan eller på nationalt plan i henhold til EU-retten for at forfølge mål af almen interesse, navnlig for så vidt angår beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, regulering af indhold og politikken på det audiovisuelle område
- c) tiltag, der gennemføres af medlemsstaterne ud fra hensynet til den offentlige orden og den offentlige sikkerhed og til forsvaret
- d) forordning (EU) nr. 531/2012 og (EU) 2015/2120 og direktiv 2014/53/EU.

4. Kommissionen, Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation («BEREC») og de berørte myndigheder sikrer, at deres behandling af personoplysninger er i overensstemmelse med Unionens databeskyttelsesregler.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) »elektronisk kommunikationsnet«: transmissionssystemer, uanset om de bygger på en permanent infrastruktur eller centraliseret administrationskapacitet, og, hvor det er relevant, koblings- og dirigeringsudstyr og andre ressourcer, herunder netelementer, der ikke er aktive, som gør det muligt at overføre signaler ved hjælp af trådforbinding, radiobølger, lyslederteknik eller andre elektromagnetiske midler, herunder satellitnet, jordbaserede fastnet (kredsløbs- og pakkekoblede, herunder i internettet) og mobilnet, elkabelsystemer, i det omfang de anvendes til transmission af signaler, net, som anvendes til radio- og tv-spredning, samt kabel-tv-net, uanset hvilken type information der overføres
- 2) »net med meget høj kapacitet«: enten et elektronisk kommunikationsnet, der udelukkende består af optiske fibrelementer, som minimum frem til fordelingspunktet på leveringsstedet, eller et elektronisk kommunikationsnet, som under normale spidsbelastningsvilkår kan give en tilsvarende netpræstation for så vidt angår disponibel båndbredde til downlink og uplink, robusthed, fejlrelaterede parametre samt latenstid og variation heri; netpræstationen kan anses for tilsvarende, uanset om slutbrugerens oplevelse heraf varierer på grund af iboende forskellige egenskaber ved de medier, hvormed nettet i sidste ende etablerer forbindelse med nettermineringspunktet
- 3) »transnationale markeder«: de i overensstemmelse med artikel 65 udpegede markeder, som dækker Unionen eller en væsentlig del heraf, og som er lokaliseret i mere end en medlemsstat
- 4) »elektronisk kommunikationstjeneste«: en tjeneste, som normalt ydes mod betaling via elektroniske kommunikationsnet, og som med undtagelse af tjenester, der består i tilrådighedsstillelse af eller udøvelse af redaktionel kontrol over indhold fremført via elektroniske kommunikationsnet og -tjenester omfatter følgende typer tjenester:
 - a) »internetadgangstjenester« som defineret i artikel 2, andet afsnit, nr. 2), i forordning (EU) 2015/2120
 - b) »interpersonelle kommunikationstjenester«, og
 - c) tjenester, der udelukkende eller overvejende består i overføring af signaler, som f.eks. transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester og til radio- og tv-spredning
- 5) »interpersonel kommunikationstjeneste«: en tjeneste, som normalt ydes mod betaling, og som muliggør direkte interpersonel og interaktiv informationsudveksling via elektroniske kommunikationsnet mellem et afgrænset antal personer, hvor de personer, der indleder eller deltager i kommunikationen, bestemmer hvem modtageren eller modtagerne skal være, og omfatter ikke tjenester, der blot muliggør interpersonel og interaktiv kommunikation som en mindre støttefunktion, der er tæt knyttet til en anden tjeneste
- 6) »nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste«: en interpersonel kommunikationstjeneste, der etablerer forbindelse til offentligt tildelte nummerressourcer, dvs. et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner, eller som muliggør kommunikation med et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner
- 7) »nummeruafhængig interpersonel kommunikationstjeneste«: en interpersonel kommunikationstjeneste, der ikke etablerer forbindelse til offentligt tildelte nummerressourcer, dvs. et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner, eller der ikke muliggør kommunikation med et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner
- 8) »offentligt elektronisk kommunikationsnet«: et elektronisk kommunikationsnet, som udelukkende eller overvejende bruges til udbud af elektroniske kommunikationstjenester, der er tilgængelige for offentligheden, og som danner grundlag for overførsel af information mellem nettermineringspunkter
- 9) »nettermineringspunkt«: et fysisk punkt, hvor en slutbruger får adgang til et offentligt elektronisk kommunikationsnet; og som, for net, hvor der anvendes kobling eller routing, identificeres ved hjælp af en specifik netadresse, som kan være knyttet til slutbrugerens nummer eller navn

- 10) »tilhørende faciliteter«: tilknyttede tjenester, fysiske infrastrukturer og andre faciliteter eller elementer i tilknytning til et elektronisk kommunikationsnet eller en elektronisk kommunikationstjeneste, som muliggør udbud af tjenester via dette net eller denne tjeneste eller støtter denne eller har mulighed for at gøre dette og omfatter bygninger eller adgangsveje til bygninger, ledningsnet i bygninger, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, kabelkanaler, ledningskanaler, master, mandehuller og skabe
- 11) »tilknyttede tjenester«: tjenester i tilknytning til et elektronisk kommunikationsnet eller en elektronisk kommunikationstjeneste, som muliggør eller støtter udbud, selvforsyning eller automatisk levering af tjenester via dette net eller denne tjeneste eller har mulighed for at gøre dette og omfatter nummerkonvertering eller systemer, der tilbyder tilsvarende funktioner, adgangsstyringssystemer og elektroniske programoversigter (EPG'er) samt andre tjenester såsom identitet, geografisk placering og tilstedeværelse
- 12) »adgangsstyringssystem«: teknisk foranstaltning, autentifikationssystem og/eller ordning, der gør adgang til en krypteret radio- eller tv-tjeneste i klar form betinget af abonnement eller en anden form for forudgående tilladelse
- 13) »bruger«: en fysisk eller juridisk person, der anvender eller anmoder om en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste
- 14) »slutbruger«: bruger, der ikke udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester
- 15) »forbruger«: enhver fysisk person, der anvender eller anmoder om en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste til formål, der ikke har forbindelse med vedkommendes erhverv, forretning, håndværk eller profession
- 16) »udbud af et elektronisk kommunikationsnet«: etablering, drift, styring eller tilrådighedsstillelse af et sådant net
- 17) »enhanced digitalt tv-udstyr«: set-top-bokse beregnet til tilslutning til tv-apparater eller integrerede digitale tv-apparater, der kan modtage digitale interaktive tv-tjenester
- 18) »programmeringsgrænseflade for applikationer« eller »API«: den softwaregrænseflade mellem applikationer, som radio- og tv-selskaber eller tjenesteudbydere stiller til rådighed, og faciliteterne i enhanced digitalt tv-udstyr til digitale radio- og tv-tjenester
- 19) »allokering af radiofrekvenser«: udpegning af et givet radiofrekvensbånd til brug for en eller flere typer radiokommunikationstjenester, om nødvendigt på bestemte vilkår
- 20) »skadelig interferens«: interferens, der udgør en fare for radionavigationstjenesters eller andre sikkerhedstjenesters funktion, eller som på anden måde i alvorlig grad forringer, hindrer eller gentagne gange afbryder radiokommunikationstjenester, der fungerer i overensstemmelse med gældende internationale regler eller Unionens eller medlemsstaternes gældende regler
- 21) »sikkerhed i net og tjenester«: elektroniske kommunikationsnets og -tjenesters evne til på et givet fortrolighedsniveau at modstå handlinger, der er til skade for tilgængeligheden, autenticiteten, integriteten eller fortroligheden af disse net og tjenester, lagrede eller overførte eller behandlede data eller de dermed forbundne tjenester, der tilbydes af eller er tilgængelige via disse elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester
- 22) »generel tilladelse«: retlige rammer, der i overensstemmelse med dette direktiv er fastsat af en medlemsstat, og som sikrer ret til at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester samt opstiller sektorspecifikke forpligtelser, der kan gælde alle eller specifikke typer elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
- 23) »trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde«: lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille rækkevidde, der enten benytter radiofrekvenser på grundlag af en tilladelse eller på et tilladelsesfrit grundlag eller begge dele, og som kan anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet,

som kan være udstyret med en eller flere ikke iøjnefaldende antenner, og som giver brugerne trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet, uanset om den underliggende nettopologi er mobil- eller fastnetbaseret

- 24) »radiobaseret lokalnet« eller »RLAN«: et trådløst adgangssystem med lav effekt og lille rækkevidde, der har en lav risiko for at skabe interferens med andre sådanne systemer etableret i nærheden af andre brugere, og som på et ikkeeksklusivt grundlag anvender harmoniserede radiofrekvenser
- 25) »harmoniserede radiofrekvenser«: radiofrekvenser, for hvilke harmoniserede betingelser vedrørende adgang til og effektiv udnyttelse af dem er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF
- 26) »delt brug af radiofrekvenser«: to eller flere brugeres adgang til samme radiofrekvensbånd i henhold til en fastlagt deleordning, der er godkendt på grundlag af en generel tilladelse, individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser eller en kombination heraf, herunder reguleringsmetoder som tilladelsesbetinget delt adgang, som har til formål at fremme delt brug af et radiofrekvensbånd, forudsat at der indgås en bindende aftale mellem alle involverede parter i overensstemmelse med de bestemmelser om deling, der indgår i deres brugsrettigheder til radiofrekvenser, for at sikre alle brugere en forudsigelig og pålidelig deleordning, uden at anvendelsen af konkurrenceretten begrænses
- 27) »adgang«: tilrådighedsstillelse af faciliteter eller tjenester for en anden virksomhed på nærmere fastsatte vilkår og på eksklusivt eller ikkeeksklusivt grundlag med henblik på udbud af elektroniske kommunikationstjenester, herunder når de anvendes til levering af informationssamfundstjenester eller radio- eller tv-indholdstjenester; adgang omfatter bl.a. adgang til netelementer og tilhørende faciliteter, der kan indebære tilslutning af udstyr, såvel kabel- som radiobaseret tilslutning (dette omfatter navnlig adgang til abonnentledninger og de nødvendige faciliteter og tjenester med henblik på levering af tjenester via abonnentledninger), adgang til fysisk infrastruktur, herunder bygninger, kabelkanaler og master, adgang til relevante softwaresystemer, herunder driftsstøttesystemer, adgang til informationssystemer eller databaser til forhåndsbestilling, levering, bestilling, vedligeholdelses- og reparationsbestilling samt fakturering, adgang til nummerkonvertering eller systemer, der tilbyder tilsvarende funktioner, adgang til fastnet og mobilnet, navnlig med henblik på roaming, adgang til adgangsstyringssystemer til digitale tv-tjenester og adgang til virtuelle netjenester
- 28) »samtrafik«: en særlig form for adgang, der etableres mellem offentlige netoperatører ved hjælp af fysisk og logisk sammenkobling af offentlige elektroniske kommunikationsnet, som bruges af den samme eller af en anden virksomhed med henblik på at give en virksomheds brugere mulighed for at kommunikere indbyrdes eller med en anden virksomheds brugere eller få adgang til andre virksomheders tjenester, hvor sådanne tjenester udbydes af de berørte parter eller af andre parter, som har adgang til nettet
- 29) »operatør«: en virksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde et offentligt elektronisk kommunikationsnet eller en tilhørende facilitet
- 30) »abonnentledning«: den fysiske vej, som elektroniske kommunikationssignaler følger, og som forbinder nettermineringspunktet til en hovedfordeler eller et tilsvarende punkt i faste offentlige elektroniske kommunikationsnet
- 31) »opkald«: en forbindelse, som etableres ved hjælp af en offentligt tilgængelig interpersonel kommunikationstjeneste og giver mulighed for tovejstalekommunikation
- 32) »talekommunikationstjeneste«: en elektronisk kommunikationstjeneste, der er tilgængelig for offentligheden med henblik på at etablere og modtage indenlandske eller indenlandske og internationale opkald direkte eller indirekte ved hjælp af et eller flere numre i en national eller international nummerplan
- 33) »geografisk nummer«: et nummer fra den nationale nummerplan, hvor en del af talstrukturen indeholder en geografisk information, der anvendes til at dirigere opkald til nettermineringspunktets fysiske placering
- 34) »ikkegeografisk nummer«: et nummer fra den nationale nummerplan, som ikke er et geografisk nummer, f.eks. mobil-, frikalds- og overtakseringsnumre

- 35) »totale konversationstjenester«: multimediekonversationstjeneste i realtid, som leverer symmetrisk tovejsoverførsel i realtid af video, tekst i realtid og tale mellem brugere på to eller flere steder
- 36) »alarmcentral«: en fysisk lokalitet, hvor en alarmkommunikation modtages under ansvar af en offentlig myndighed eller en privat organisation, der er godkendt af medlemsstaten
- 37) »den mest passende alarmcentral«: den alarmcentral, som de ansvarlige myndigheder har fastsat skal dække alarmkommunikationer fra et bestemt område eller af en bestemt type
- 38) »alarmkommunikation«: kommunikation, der etableres via en interpersonel kommunikationstjeneste mellem en slutbruger og alarmcentralen med det formål at anmode om og modtage hjælp fra beredskabstjenester
- 39) »beredskabstjeneste«: en tjeneste, der er godkendt som en sådan af medlemsstaten, og som i overensstemmelse med national ret yder omgående og hurtig bistand i situationer, hvor der i særlig grad er direkte risiko for liv eller lemmer, for individuel eller kollektiv sundhed eller sikkerhed, for privat eller offentlig ejendom eller for miljøet
- 40) »lokaliseringsoplysninger om den kaldende part«: i et offentligt mobilnet de behandlede data, der stammer fra netinfrastruktur eller mobiltelefoner, og som angiver den geografiske position for en slutbrugers mobilterminaludstyr, og i et offentligt fastnet data om nettermineringspunktets fysiske adresse
- 41) »terminaludstyr«: terminaludstyr som defineret i artikel 1, nr. 1), i Kommissionens direktiv 2008/63/EF ⁽⁴³⁾
- 42) »sikkerhedshændelse«: en begivenhed, der har en faktisk negativ indvirkning på sikkerheden i elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

KAPITEL II

Mål

Artikel 3

Overordnede mål

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder under udførelsen af de i dette direktiv omhandlede tilsynsopgaver, træffer alle rimelige foranstaltninger, der er nødvendige og forholdsmæssige med henblik på opfyldelse af målene i stk. 2. Medlemsstaterne, Kommissionen, Frekvenspolitikgruppen og BEREC bidrager også til opfyldelsen af disse mål.

De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder bidrager inden for deres beføjelser til at sikre, at der på forskellige områder gennemføres en politik, der tilsigter at fremme ytringsfrihed og informationsfrihed, kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme.

2. I forbindelse med dette direktiv forfølger de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder samt BEREC, Kommissionen og medlemsstaterne hvert af følgende overordnede mål, der ikke er opstillet i prioriteret rækkefølge:

- a) fremme konnektivitet og adgang til og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet, herunder fastnet, mobilnet og trådløse net, blandt alle borgere og virksomheder i Unionen
- b) fremme konkurrencen inden for udbud af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, herunder reel infrastrukturbaseret konkurrence, og inden for udbud af elektroniske kommunikationstjenester og tilknyttede tjenester
- c) bidrage til udviklingen af det indre marked ved at fjerne de resterende hindringer og fremme ensartede vilkår for investering i og udbud af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester, tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester i hele Unionen ved at fastlægge fælles regler og en forudsigelig reguleringspraksis ved at fremme en reel, effektiv og koordineret anvendelse af radiofrekvenser, åben

innovation, etablering og udvikling af transeuropæiske net, udbud af, tilgængelighed af og interoperabilitet mellem paneuropæiske tjenester samt end-to-end-konnektivitet

d) fremme Unionens borgeres interesser ved at sikre konnektivitet og udbredt tilgængelighed og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet, herunder fastnet, mobilnet og trådløse net, samt elektroniske kommunikationstjenester, ved på grundlag af effektiv konkurrence at skabe størst mulige fordele for så vidt angår valgmuligheder, pris og kvalitet, ved at opretholde sikkerheden i net og tjenester, ved at sikre slutbrugerne et højt og ensartet beskyttelsesniveau ved hjælp af de nødvendige sektorspecifikke regler og ved at tilgodese behovene, f.eks. behovet for overkommelige priser, hos særlige sociale grupper, især slutbrugere med handicap, ældre slutbrugere og slutbrugere med særlige sociale behov, samt valgmuligheder og lige adgang for slutbrugere med handicap.

3. Når Kommissionen udarbejder benchmarks og rapporter om effektiviteten af medlemsstaternes foranstaltninger til opfyldelse af de mål, der er nævnt i stk. 2, skal Kommissionen, hvor det er nødvendigt, bistås af medlemsstaterne, de nationale tilsynsmyndigheder, BEREC og Frekvenspolitikgruppen.

4. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder skal med henblik på opfyldelse af de politiske mål, der henvises til i stk. 2 og uddybes i nærværende stykke, bl.a.:

a) fremme forudsigelighed i reguleringen ved at sikre en ensartet tilsynspraksis i passende analyseperioder og ved at samarbejde med hinanden, med BEREC, med Frekvenspolitikgruppen og med Kommissionen

b) sikre, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, under ensartede omstændigheder behandles lige

c) anvende EU-retten på en teknologineutral måde, for så vidt som dette er foreneligt med opfyldelsen af målene i stk. 2

d) fremme effektive investeringer og innovation i ny og forbedret infrastruktur, herunder ved at sikre, at adgangsbetingelserne tager behørigt højde for de risici, som de investerende virksomheder tager, og ved at tillade forskellige samarbejdsordninger mellem investorer og adgangssøgende aktører for at sprede investeringsrisikoen og samtidig sikre, at konkurrencen på markedet og princippet om ikkediskrimination opretholdes

e) tage behørigt hensyn til de mange forskellige betingelser vedrørende infrastruktur, konkurrence og slutbrugerforhold og navnlig forbrugerforhold i de forskellige geografiske områder i medlemsstaterne, herunder lokal infrastruktur, der forvaltes af fysiske personer på et nonprofitgrundlag

f) kun indføre forhåndsregulerende forpligtelser, i det omfang det er nødvendigt for at sikre effektiv og holdbar konkurrence i slutbrugernes interesse, og lempe eller ophæve sådanne forpligtelser, så snart denne betingelse er opfyldt.

Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder handler upartisk, objektivt, transparent og på en ikkediskriminerende og forholdsmæssig måde.

Artikel 4

Strategisk planlægning og koordinering af radiofrekvenspolitikken

1. Medlemsstaterne samarbejder med hinanden og med Kommissionen om den strategiske planlægning, koordinering og harmonisering af brugen af radiofrekvenser i Unionen i overensstemmelse med Unionens politikker for oprettelse og funktion af det indre marked for elektronisk kommunikation. De tager med henblik herpå bl.a. hensyn til de økonomiske, sikkerhedsmæssige, sundhedsmæssige, kulturelle, videnskabelige, sociale og tekniske aspekter af Unionens politikker og til aspekter som offentlighedens interesser, samt ytringsfrihed og til de forskellige interesser hos grupper af brugere af radiofrekvenserne med henblik på at optimere anvendelsen af radiofrekvenser og undgå skadelig interferens.

2. Medlemsstaterne bidrager gennem samarbejde med hinanden og med Kommissionen til koordineringen af politiske tiltag vedrørende radiofrekvenser i Unionen og, om nødvendigt, harmoniserede betingelser med

hensyn til tilgængeligheden og den effektive udnyttelse af radiofrekvenserne, der er nødvendig for oprettelsen og funktionen af det indre marked for elektronisk kommunikation.

3. Medlemsstaterne samarbejder gennem Frekvenspolitikgruppen med hinanden og med Kommissionen i overensstemmelse med stk. 1 samt efter deres anmodning med Europa-Parlamentet og Rådet for at støtte den strategiske planlægning og koordinering af politiske tiltag vedrørende radiofrekvenser i Unionen ved at:

- a) udvikle bedste praksis i spørgsmål vedrørende radiofrekvenser med henblik på gennemførelsen af dette direktiv
- b) fremme koordineringen mellem medlemsstaterne med henblik på at gennemføre dette direktiv og anden EU-ret og bidrage til udviklingen af det indre marked
- c) koordinere deres tilgange til tildeling af og tilladelse til brug af radiofrekvenser og offentliggøre rapporter eller udtalelser om spørgsmål vedrørende radiofrekvenser.

BEREC skal deltage i spørgsmål vedrørende dens beføjelser i forhold til markedsregulering og konkurrence i forbindelse med radiofrekvenser.

4. Kommissionen kan under videst mulig hensyntagen til udtalelsen fra Frekvenspolitikgruppen forelægge lovgivningsforslag for Europa-Parlamentet og Rådet med henblik på oprettelse af flerårige radiofrekvenspolitikprogrammer, der opstiller politiske retningslinjer og målsætninger for den strategiske planlægning og harmonisering af anvendelsen af radiofrekvenser i overensstemmelse med dette direktiv og med henblik på frigivelse af harmoniserede radiofrekvenser til delt brug og brug, der ikke er underlagt individuelle brugsrettigheder.

AFSNIT II INSTITUTIONEL RAMME OG FORVALTNING

KAPITEL I Nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder

Artikel 5

Nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle opgaver, der er fastlagt i dette direktiv, varetages af en kompetent myndighed.

Inden for rammerne af dette direktivs anvendelsesområde er de nationale tilsynsmyndigheder som minimum ansvarlig for følgende opgaver:

- a) at gennemføre forhåndsregulering af markedet, herunder indføre forpligtelser vedrørende adgang og samtrafik
- b) at sikre, at tvister mellem virksomheder løses
- c) at varetage radiofrekvensforvaltning og træffe afgørelser herom eller, hvis disse opgaver er tildelt andre kompetente myndigheder, rådgive om markedsformnings- og konkurrenceelementer i nationale procedurer vedrørende brugsrettigheder til radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
- d) at bidrage til beskyttelsen af slutbrugernes rettigheder i den elektroniske kommunikationssektor, hvor det er relevant i koordination med andre kompetente myndigheder
- e) at vurdere og nøje overvåge markedsformnings- og konkurrencespørgsmål vedrørende adgang til det åbne internet

f) at vurdere omfanget af den urimelige byrde og beregne nettoomkostningerne ved opfyldelse af forsyningspligten

g) at sikre nummerportabilitet mellem udbydere

h) at udføre andre opgaver, som i henhold til dette direktiv er forbeholdt de nationale tilsynsmyndigheder.

Medlemsstaterne kan pålægge de nationale tilsynsmyndigheder andre opgaver, der er fastsat i dette direktiv og anden EU-ret, navnlig opgaver vedrørende markeds konkurrence eller markeds adgang som f.eks. generel tilladelse og opgaver vedrørende roller, der er tillagt BEREC. Når de opgaver, der vedrører markeds konkurrencen eller markeds adgangen, pålægges andre kompetente myndigheder, tilstræber disse at høre de nationale tilsynsmyndigheder, før der træffes afgørelse. Med henblik på at bidrage til BEREC's opgaver har de nationale tilsynsmyndigheder ret til at indsamle de nødvendige data og andre oplysninger fra markedsdeltagerne.

Medlemsstaterne kan også pålægge de nationale tilsynsmyndigheder andre opgaver på grundlag af national ret, herunder national ret, der gennemfører EU-retten.

Medlemsstaterne skal ved gennemførelsen af dette direktiv navnlig fremme stabiliteten af de nationale tilsynsmyndigheders kompetencer med hensyn til fordelingen af de opgaver, der fulgte af Unionens rammebestemmelser for elektronisk kommunikation som ændret i 2009.

2. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder i samme medlemsstat eller i forskellige medlemsstater indgår, hvor det er nødvendigt, samarbejdsaftaler med hinanden for at fremme et reguleringsmæssigt samarbejde.

3. Medlemsstaterne offentliggør, hvilke opgaver der udføres af de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, i en let tilgængelig form, navnlig hvor disse opgaver er fordelt på flere organer. Medlemsstaterne sikrer, at der, hvor det er relevant, foregår høringer og samarbejdes om spørgsmål af fælles interesse mellem disse myndigheder indbyrdes samt mellem disse myndigheder og nationale myndigheder med ansvar for gennemførelse af konkurrenceretten eller forbrugerlovgivningen. Hvis mere end én myndighed har beføjelser til at tage sig af sådanne spørgsmål, sikrer medlemsstaterne, at disse myndigheder offentliggør deres respektive opgaver i en let tilgængelig form.

4. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen, hvilke nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder der har fået tildelt opgaver i henhold til dette direktiv, samt disses respektive ansvarsområder såvel som ændringer heraf.

Artikel 6

Nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders uafhængighed

1. Medlemsstaterne garanterer de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders uafhængighed, idet de sikrer, at de er retligt adskilt fra og funktionelt uafhængige af enhver fysisk eller juridisk person, der udbyder elektroniske kommunikationsnet, elektronisk kommunikationsudstyr eller elektroniske kommunikationstjenester. Medlemsstater, som bevarer ejerskab til eller kontrol over virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, sikrer, at der er reel strukturel adskillelse mellem tilsynsfunktion og aktiviteter, der er knyttet til ejerskab eller kontrol.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder udøver deres beføjelser upartisk, transparent og rettidigt. Medlemsstaterne sikrer, at de har tilstrækkelige tekniske og økonomiske ressourcer og tilstrækkeligt personale til at udføre de opgaver, som de pålægges.

Artikel 7

Udnævnelse og afskedigelse af medlemmer af nationale tilsynsmyndigheder

1. Lederen af en national tilsynsmyndighed eller i givet fald medlemmerne af det kollegiale ledelsesorgan i en national tilsynsmyndighed eller deres stedfortrædere udnævnes for en periode på mindst tre år blandt personer, som er værdige i almindeligt omdømme, og som har professionel erfaring, på grundlag af fortjeneste, kvalifikationer, viden og erfaring og efter en åben og transparent udvælgelsesprocedure. Medlemsstaterne sikrer kontinuitet i beslutningsprocessen.
2. Medlemsstaterne sikrer, at lederen af en national tilsynsmyndighed eller i givet fald medlemmer af det kollegiale ledelsesorgan i en national tilsynsmyndighed eller disses stedfortrædere kun kan afskediges i løbet af deres mandatperiode, hvis de ikke længere opfylder de betingelser for at udøve deres hverv, der er fastlagt i national ret før deres udnævnelse.
3. Afgørelsen om at afskedige lederen af den pågældende nationale tilsynsmyndighed eller i givet fald medlemmer af det kollegiale ledelsesorgan skal offentliggøres på tidspunktet for afskedigelsen. Den afskedigede leder af den nationale tilsynsmyndighed eller i givet fald de afskedigede medlemmer af det kollegiale ledelsesorgan modtager en begrundelse. I det tilfælde at begrundelsen ikke er offentliggjort, skal den offentliggøres på denne persons anmodning. Medlemsstaterne sikrer, at denne afgørelse kan underkastes domstolsprøvelse med hensyn til såvel faktiske som retlige forhold.

Artikel 8

De nationale tilsynsmyndigheders politiske uafhængighed og ansvarlighed

1. Med forbehold af artikel 10 skal de nationale tilsynsmyndigheder handle uafhængigt og objektivt, herunder i forbindelse med udformning af interne procedurer og organisering af personale, fungere på en transparent og ansvarlig måde i overensstemmelse med EU-retten og må hverken søge eller modtage instrukser fra andre organer i forbindelse med udførelsen af de opgaver, som de er pålagt i henhold til den nationale ret, der gennemfører EU-retten. Dette er ikke til hinder for, at der kan føres tilsyn i overensstemmelse med nationale forfatningsretlige bestemmelser. Kun klageinstanser, der er oprettet i overensstemmelse med artikel 31, har beføjelse til at suspendere eller omstøde afgørelser truffet af de nationale tilsynsmyndigheder.
2. De nationale tilsynsmyndigheder aflægger hvert år rapport bl.a. om situationen på markedet for elektronisk kommunikation, hvilke beslutninger de har truffet, deres personalemæssige og økonomiske ressourcer og hvordan disse ressourcer fordeles, samt om deres fremtidige planer. Rapporterne offentliggøres.

Artikel 9

De nationale tilsynsmyndigheders handleevne

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder har særskilte årsbudgetter og kan gennemføre det tildelte budget i fuld uafhængighed. Disse budgetter offentliggøres.
2. Uden at det indskrænker forpligtelsen til at sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder har tilstrækkelige økonomiske ressourcer og tilstrækkeligt personale til at udføre de opgaver, de pålægges, må økonomisk uafhængighed ikke forhindre tilsyn eller kontrol i overensstemmelse med nationale forfatningsretlige bestemmelser. Udøves der kontrol over de nationale tilsynsmyndigheders budget, skal det ske på en transparent måde og offentliggøres.
3. Medlemsstaterne sikrer desuden, at de nationale tilsynsmyndigheder råder over tilstrækkelige økonomiske ressourcer og tilstrækkeligt personale til aktivt at deltage i og bidrage til BEREC.

Artikel 10

De nationale tilsynsmyndigheders deltagelse i BEREC

1. Medlemsstaterne sikrer, at BEREC's mål med hensyn til at fremme en bedre koordinering og sammenhæng på tilsynsområdet støttes aktivt af de nationale tilsynsmyndigheder.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder tager nøje hensyn til retningslinjer, udtalelser, henstillinger, fælles holdninger, bedste praksis og metoder vedtaget af BEREC, når de træffer deres egne afgørelser for deres nationale markeder.

Artikel 11

Samarbejde mellem nationale myndigheder

Nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv og nationale konkurrencemyndigheder giver hinanden de oplysninger, der er nødvendige for at anvende dette direktiv. Hvad angår de udvekslede oplysninger, finder Unionens databeskyttelsesregler anvendelse, og den modtagende myndighed skal sikre den samme grad af fortrolighed som den afgivende myndighed.

KAPITEL II

Generel tilladelse

Afdeling 1

Generel del

Artikel 12

Generel tilladelse til udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

1. Medlemsstaterne sikrer fri adgang til at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester på de i dette direktiv omhandlede vilkår. I denne forbindelse må medlemsstaterne ikke hindre en virksomhed i at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, medmindre dette er nødvendigt under hensyn til artikel 52, stk. 1, i TEUF. Enhver sådan begrænsning af friheden til at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester skal være behørigt begrundet og skal meddeles Kommissionen.

2. Udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, bortset fra nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, kan med forbehold af de særlige forpligtelser, der er omhandlet i artikel 13, stk. 2, eller brugsrettigheder omhandlet i artikel 46 og 94, kun gøres betinget af en generel tilladelse.

3. Hvis en medlemsstat vurderer, at et anmeldelseskrav er berettiget for virksomheder, der er omfattet af en generel tilladelse, kan den pågældende medlemsstat kræve, at sådanne virksomheder kun anmelder aktiviteten til den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed. Medlemsstaten kan ikke kræve, at sådanne virksomheder indhenter en udtrykkelig afgørelse eller anden administrativ handling fra denne myndigheds eller en anden myndigheds side, inden de udøver de rettigheder, som kan afledes af den generelle tilladelse.

Efter anmeldelse, når en sådan kræves, kan en virksomhed påbegynde sin aktivitet, om nødvendigt med forbehold af bestemmelserne om brugsrettigheder i medfør af dette direktiv.

4. Den i stk. 3 omhandlede anmeldelse må højst kræve, at en fysisk eller juridisk person afgiver erklæring til den nationale tilsynsmyndigheder eller anden kompetent myndighed om, at førstnævnte har til hensigt at begynde at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, og indgiver de minimumsoplysninger, som BEREC og denne myndighed skal bruge for at kunne føre register eller fortegnelse over udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Disse oplysninger begrænses til:

a) udbyderens navn

b) udbyderens retlige status, retlige form og registreringsnummer, hvis udbyderen er optaget i et handelsregister eller et andet lignende offentligt register i Unionen

- c) den fysiske adresse på udbyderens hovedsæde i Unionen, hvis et sådant findes, og, hvor det er relevant, på filialer i medlemsstaterne
- d) udbyders webadresse, hvor det er relevant, vedrørende udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester
- e) en kontaktperson og kontaktoplysninger
- f) en kort beskrivelse af de net eller tjenester, som det er hensigten at udbyde
- g) de berørte medlemsstater og
- h) en skønnet begyndelsesdato for aktiviteten.

Medlemsstaterne må ikke pålægge yderligere eller særskilte anmeldelseskrav.

For at tilnærme anmeldelseskravene skal BEREC offentliggøre retningslinjer vedrørende anmeldelsesskabelonen og føre en EU-database over anmeldelser, der sendes til de kompetente myndigheder. Med henblik herpå videresender de kompetente myndigheder i elektronisk form uden unødigt forsinkelse hver modtaget anmeldelse til BEREC. Anmeldelser til de kompetente myndigheder, der er foretaget inden den 21. december 2020, videresendes til BEREC den 21. december 2021.

Artikel 13

Vilkår fastsat i den generelle tilladelse og brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer samt særlige forpligtelser

1. Den generelle tilladelse til udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester samt brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer kan kun underlægges de i bilag I anførte vilkår. Sådanne vilkår skal være ikkediskriminerende, forholdsmæssigt afpassede og transparente. I tilfælde af brugsrettigheder til radiofrekvenser skal sådanne vilkår sikre en faktisk og effektiv udnyttelse deraf og være i overensstemmelse med artikel 45 og 51, og i tilfælde af brugsrettigheder til nummerressourcer skal de være i overensstemmelse med artikel 94.
2. Særlige forpligtelser, der i henhold til artikel 61, stk. 1 og 5, og artikel 62, 68 og 83 kan pålægges virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller udbydere, som i henhold til dette direktiv er blevet udpeget til at varetage forsyningspligt, skal være retligt adskilt fra de rettigheder og forpligtelser, som gælder i henhold til den generelle tilladelse. For at sikre gennemsigtighed skal der i den generelle tilladelse henvises til de kriterier og procedurer, der ligger til grund for at pålægge den enkelte virksomhed sådanne særlige forpligtelser.
3. Den generelle tilladelse må kun indeholde vilkår, der er specifikke for den pågældende sektor og er anført i bilag I, del A, B og C, og må ikke indeholde vilkår, som allerede gælder for virksomhederne i medfør af anden national ret.
4. Medlemsstaterne må ikke gentage den generelle tilladelses vilkår, når de giver virksomheder brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til nummerressourcer.

Artikel 14

Erklæringer med henblik på at fremme udøvelsen af rettigheder til installation af faciliteter og samtrafikrettigheder

Efter anmodning fra en virksomhed udsteder de kompetente myndigheder inden for en uge standardiserede erklæringer, hvori det i givet fald bekræftes, at virksomheden har indgivet en anmeldelse i henhold til artikel 12, stk. 3. Disse erklæringer beskriver nøje under hvilke omstændigheder enhver virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i medfør af den generelle tilladelse, har ret til at ansøge om tilladelse til at installere faciliteter, forhandle samtrafik og få adgang eller samtrafik, for dermed at fremme udøvelsen af disse rettigheder f.eks. over for andre instanser eller andre virksomheder. Hvor det er

hensigtsmæssigt, kan sådanne erklæringer også udstedes som et automatisk svar på en anmeldelse som omhandlet i artikel 12, stk. 3.

Afdeling 2

Rettigheder og forpligtelser i henhold til generel tilladelse

Artikel 15

Minimumsliste over rettigheder, som kan afledes af den generelle tilladelse

1. Virksomheder, der er omfattet af den generelle tilladelse i henhold til artikel 12, har ret til:
 - a) at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
 - b) at få deres ansøgning om de nødvendige tilladelser til installation af faciliteter behandlet i henhold til artikel 43
 - c) at anvende radiofrekvenser i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester med forbehold af artikel 13, 46 og 55
 - d) at få deres ansøgning om de nødvendige brugsrettigheder til nummerressourcer behandlet i overensstemmelse med artikel 94.
2. Når sådanne virksomheder udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til offentligheden, giver den generelle tilladelse dem ret til:
 - a) at forhandle samtrafik med og, hvor det er relevant, få adgang til eller samtrafik med andre udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, som er omfattet af en generel tilladelse inden for Unionen i overensstemmelse med dette direktiv
 - b) at få mulighed for at blive udpeget til at opfylde forskellige dele af forsyningspligten eller til at dække forskellige dele af en medlemsstats område, jf. artikel 86 eller 87.

Artikel 16

Administrationsgebyrer

1. Administrationsgebyrer, som afkræves virksomheder, der udbyder et elektronisk kommunikationsnet eller en -tjeneste i henhold til den generelle tilladelse, eller som har fået tildelt brugsrettigheder,
 - a) må i alt kun dække de administrationsomkostninger, der påløber som led i administration, kontrol og gennemførelse af det generelle tilladelsessystem, brugsrettigheder og særlige forpligtelser, jf. artikel 13, stk. 2, som kan omfatte udgifter til internationalt samarbejde, harmonisering og standardisering, markedsanalyse, tilsyn og anden markedsovervågning, samt lovgivningsarbejde vedrørende udarbejdelse og gennemførelse af sekundær ret og administrative afgørelser, såsom afgørelser om adgang og samtrafik, og
 - b) skal pålægges de enkelte virksomheder på en objektiv, transparent og forholdsmæssigt afpasset måde, der minimerer ekstra administrationsomkostninger og tilhørende gebyrer.

En medlemsstat kan vælge ikke at opkræve administrationsgebyrer af virksomheder, hvis omsætning ligger under en bestemt tærskel, eller hvis aktiviteter ikke opnår en minimumsandel af markedet eller har en meget begrænset geografisk rækkevidde.

2. Når de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder pålægger administrationsgebyrer, offentliggør de en årlig oversigt over deres administrationsomkostninger og det samlede gebyrbeløb, der er opkrævet. Hvis der er forskel på det samlede gebyrbeløb og administrationsomkostningerne, foretages der passende justeringer.

Artikel 17

Regnskabsmæssig adskillelse og regnskaber

1. Medlemsstaterne stiller krav om, at virksomheder, der udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, og som nyder særlige eller eksklusive rettigheder til at udbyde tjenester i andre sektorer i samme eller en anden medlemsstat:

a) fører særskilte regnskaber for aktiviteter, der vedrører udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, i samme grad som det ville være påkrævet, hvis disse aktiviteter blev forestået af retligt uafhængige enheder, således at det er muligt at identificere alle omkostnings- og indtægtselementer, inklusive anvendt beregningsgrundlag og anvendte detaljerede henføringemetoder, i forbindelse med sådanne aktiviteter, herunder en specificeret opgørelse over anlægsaktiver og strukturomkostninger, eller

b) er organiseret, så aktiviteterne vedrørende udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester er strukturelt udskilt.

En medlemsstat kan vælge ikke at stille de i litra a) omhandlede krav over for virksomheder, hvis årlige omsætning på aktiviteter i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i Unionen er mindre end 50 mio. EUR.

2. Virksomheder, der udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, som ikke er omfattet af selskabsrettens krav, og som ikke opfylder kriterierne for små og mellemstore virksomheder i EU-retten om regnskabsaflæggelse, skal udarbejde regnskaber, lade dem revidere af en uafhængig revisor og offentliggøre dem. Revisionen skal ske i henhold til gældende EU-regler og nationale regler.

Første afsnit i dette stykke gælder også særskilte regnskaber, jf. stk. 1, første afsnit, litra a).

Afdeling 3

Ændring og tilbagekaldelse

Artikel 18

Ændring af rettigheder og forpligtelser

1. Medlemsstaterne sikrer, at rettigheder, vilkår og procedurer vedrørende generelle tilladelser og brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer eller tilladelser til at installere faciliteter kun kan ændres i objektivt begrundede tilfælde og på en forholdsmæssigt afpasset måde, idet der, hvor det er rimeligt, tages hensyn til de særlige vilkår, der gælder for brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer, som kan overdrages.

2. Medmindre de foreslåede ændringer er beskedne og er aftalt med rettighedshaveren eller indehaveren af den generelle tilladelse, skal der på passende vis orienteres om, at sådanne ændringer er planlagt. De berørte parter, herunder brugere og forbrugere, skal have en rimelig frist til at fremføre deres synspunkter om de foreslåede ændringer. Denne frist må kun i særlige tilfælde være mindre end fire uger.

Ændringer offentliggøres med angivelse af årsagerne hertil.

Artikel 19

Begrænsning eller tilbagekaldelse af rettigheder

1. Med forbehold af artikel 30, stk. 5 og 6, må medlemsstaterne ikke begrænse eller tilbagekalde tilladelser til at installere faciliteter eller brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til nummerressourcer inden udløbet af den periode, for hvilken de er tildelt, undtagen i begrundede tilfælde i medfør af stk. 2 og, hvor det er relevant,

i overensstemmelse med bilag I og relevante nationale bestemmelser om kompensation for tilbagekaldelse af rettigheder.

2. I overensstemmelse med behovet for at sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne eller gennemførelsen af tekniske gennemførelsesforanstaltninger, der er vedtaget i henhold til artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF, kan medlemsstaterne tillade, at brugsrettigheder til radiofrekvenser begrænses eller tilbagekaldes, herunder rettigheder som omhandlet i artikel 49 i dette direktiv, på grundlag af på forhånd fastsatte og klart definerede procedurer i overensstemmelse med principperne om proportionalitet og ikkediskrimination. I sådanne tilfælde kan indehavere af sådanne rettigheder, hvor det er relevant og i overensstemmelse med EU-retten og relevante nationale bestemmelser, kompenseres på passende vis.

3. En ændring i brugen af radiofrekvenserne som følge af anvendelsen af artikel 45, stk. 4 eller 5, er ikke i sig selv en begrundelse for at tilbagekalde en brugsrettighed til radiofrekvenser.

4. Enhver plan om at begrænse eller tilbagekalde rettigheder i henhold til den generelle tilladelse eller individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer uden samtykke fra rettighedshaveren skal underkastes en høring af de berørte parter i overensstemmelse med artikel 23.

KAPITEL III

Oplysningspligt, undersøgelser og høringsordning

Artikel 20

Oplysningskrav til virksomheder

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, tilhørende faciliteter eller tilknyttede tjenester, giver de nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder og BEREC alle de oplysninger, herunder økonomiske, som disse myndigheder har behov for for at kunne påse, at bestemmelserne i dette direktiv samt afgørelser truffet eller udtalelser afgivet i henhold til dette direktiv og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1971 ⁽⁴⁴⁾ overholdes. Det understreges, at de nationale tilsynsmyndigheder og, hvis det er nødvendigt for udførelsen af deres opgaver, andre kompetente myndigheder har beføjelse til at afkræve disse virksomheder oplysninger om fremtidige ændringer i net eller tjenester, der kan få indflydelse på de engrostitjenester, som de stiller til rådighed for konkurrenter, og oplysninger om elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, der er opdelt efter lokalområder og tilstrækkeligt detaljerede til at muliggøre den geografiske undersøgelse og udpegelsen af områder, jf. artikel 22.

Hvis de oplysninger, der er indsamlet i overensstemmelse med første afsnit, er utilstrækkelige til, at de nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder og BEREC kan udføre deres regulatoriske opgaver i henhold til EU-retten, kan sådanne oplysninger indhentes fra andre relevante virksomheder, der er aktive i den elektroniske kommunikationssektor eller tæt tilknyttede sektorer.

Det kan også kræves, at virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på engrosmarkeder, forelægger regnskabsoplysninger om de detailmarkeder, der er forbundet med disse engrosmarkeder.

De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder kan udbede sig oplysninger fra de centrale dokumentationstjenester, der er oprettet i medfør af direktiv 2014/61/EU.

Enhver anmodning om oplysninger skal stå i et rimeligt forhold til, hvad opgaven kræver og skal være begrundet.

Virksomhederne afgiver de anmodede oplysningerne straks, under overholdelse af de fastsatte frister og i den krævede detaljeringsgrad.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, efter begrundet anmodning fra Kommissionen, forelægger denne de oplysninger, der er nødvendige for, at den kan

udføre sine opgaver i henhold til TEUF. De oplysninger, som Kommissionen udbeder sig, skal stå i et rimeligt forhold til, hvad opgaverne kræver. Hvis de forelagte oplysninger henviser til oplysninger, som på et tidligere tidspunkt er indgivet af virksomheder på myndighedens anmodning, underrettes virksomhederne herom. Kommissionen stiller i nødvendigt omfang oplysninger til rådighed for en anden myndighed af samme art i en anden medlemsstat, medmindre den myndighed, der har indgivet oplysningerne, har fremsat en udtrykkelig og begrundet anmodning om ikke at gøre det.

Med forbehold af kravene i stk. 3 sikrer medlemsstaterne, at de oplysninger, som er blevet indgivet til en myndighed, efter en begrundet anmodning kan stilles til rådighed for en anden myndighed i samme eller en anden medlemsstat og for BEREC, hvis det er nødvendigt for, at den ene eller den anden af disse myndigheder eller BEREC kan opfylde sine forpligtelser i henhold til EU-retten.

3. Oplysninger, der er indsamlet i henhold til stk. 1, herunder oplysninger, der er indsamlet i forbindelse med en geografisk undersøgelse, der af en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed betragtes som fortrolige i henhold til EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed, behandles som fortrolige af Kommissionen, BEREC og alle andre berørte kompetente myndigheder. Sådan fortrolighed hindrer ikke rettidig udveksling af oplysninger mellem den kompetente myndighed, Kommissionen, BEREC og alle andre berørte kompetente myndigheder med henblik på at undersøge, overvåge og føre tilsyn med anvendelsen af dette direktiv.

4. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder under iagttagelse af nationale regler om aktindsigt og med forbehold af EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed og beskyttelse af personoplysninger offentliggør oplysninger, som bidrager til skabelsen af et åbent og konkurrencepræget marked.

5. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder offentliggør vilkårene for offentlighedens adgang til de i stk. 4 omhandlede oplysninger, herunder procedurer for opnåelse af en sådan adgang.

Artikel 21

Oplysninger, som kræves i forbindelse med generelle tilladelser, brugsrettigheder og de særlige forpligtelser

1. Med forbehold af alle oplysninger, der kræves i henhold til artikel 20, og oplysninger og indberetningskrav i henhold til anden national ret end den generelle tilladelse kan de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder stille krav om, at virksomheder fremlægger oplysninger i forbindelse med den generelle tilladelse, brugsrettigheder eller de særlige forpligtelser i artikel 13, stk. 2, som er forholdsmæssigt afpasset, og som der er et objektivt grundlag for, navnlig med henblik på:

- a) systematisk eller i det konkrete tilfælde at kunne kontrollere overholdelsen af vilkår nr. 1 i del A, vilkår nr. 2 og 6 i del D og vilkår nr. 2 og 7 i del E, alle i bilag I, samt af de i artikel 13, stk. 2, omhandlede forpligtelser
- b) i det konkrete tilfælde at kunne kontrollere, om de i bilag I angivne vilkår overholdes, når der er modtaget en klage, eller når den kompetente myndighed har andre grunde til at antage, at et vilkår overtrædes, eller når den kompetente myndighed foretager en undersøgelse på eget initiativ
- c) gennemføre procedurer for og vurdering af anmodninger om tildeling af brugsret
- d) offentliggørelse af sammenlignende oversigter over tjenesters kvalitet og pris til gavn for forbrugerne
- e) indsamle klart definerede statistikker, rapporter eller undersøgelser
- f) udføre markedsanalyser jf. dette direktiv, herunder data om downstream- eller detailmarkeder, der er knyttet til eller forbundet med de markeder, der er genstand for markedsanalysen
- g) at sikre en effektiv udnyttelse og en effektiv forvaltning af radiofrekvenser og nummerressourcer

h) at evaluere fremtidige ændringer i net eller tjenester, der kan få indflydelse på de engrostitjenester, som stilles til rådighed for konkurrenter, på territorial dækning, på slutbrugernes muligheder for konnektivitet eller på udpegningen af områder i henhold til artikel 22

i) at gennemføre geografiske undersøgelser

j) at svare på begrundede anmodninger om oplysninger fra BEREC.

Der må ikke stilles krav om fremlæggelse af de i første afsnit, litra a), og b), og litra d)- j), omhandlede oplysninger forud for eller som betingelse for markedsadgang.

BEREC kan udarbejde modeller for anmodning om oplysninger, hvis det er nødvendigt for at fremme en konsolideret fremlæggelse og analyse af de indsamlede oplysninger.

2. For så vidt angår brugsrettighederne til radiofrekvenser skal oplysninger som omhandlet i stk. 1 navnlig vedrøre faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser og opfyldelse af enhver forpligtelse vedrørende dækning og tjenestekvalitet, der er knyttet til brugsrettighederne til radiofrekvenser, samt kontrol af, om forpligtelserne opfyldes.

3. Hvis de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kræver, at virksomheder fremlægger oplysninger, jf. stk. 1, skal de informere virksomhederne om, til hvilket specifikt formål disse oplysninger skal bruges.

4. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder må ikke anmode om oplysninger, som BEREC allerede har anmodet om i henhold til artikel 40 i forordning (EU) 2018/1971, hvis BEREC har stillet de modtagne oplysninger til rådighed for de pågældende myndigheder.

Artikel 22

Geografiske undersøgelser af netudrulning

1. Senest den 21. december 2023 gennemfører de nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder en geografisk undersøgelse af rækkevidden af elektroniske kommunikationsnet med bredbåndkapacitet (»bredbåndnet«); en ny undersøgelse gennemføres mindst hvert tredje år derefter.

Den geografiske undersøgelse skal omfatte en undersøgelse af den aktuelle geografiske rækkevidde af bredbåndnet på deres område som krævet med henblik på tilsynsmyndighedernes og andre kompetente myndigheders opgaver i henhold til dette direktiv og de undersøgelser, der kræves i forbindelse med anvendelsen af statsstøttereglerne.

Den geografiske undersøgelse kan også omfatte en prognose for en periode, der fastsættes af den relevante myndighed, for rækkevidden af bredbåndnettene, herunder net med meget høj kapacitet på deres område.

Sådan prognose skal indeholde alle relevante oplysninger, herunder oplysninger om alle virksomheders og offentlige myndigheders planer om udrulning af net med meget høj kapacitet samt væsentlige opgraderinger eller udvidelser af net til downloadhastigheder på mindst 100 Mbit/s. Til dette formål anmoder de nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder virksomheder og offentlige myndigheder om sådanne oplysninger, i det omfang oplysningerne er til rådighed og kan fremlægges ved en rimelig indsats.

Den nationale tilsynsmyndighed træffer afgørelse for så vidt angår de opgaver, der specifikt er tildelt den i henhold til dette direktiv om, i hvilket omfang det er hensigtsmæssigt at henholde sig til alle eller en del af de oplysninger, der indsamles som led i en sådan prognose.

Hvis en geografisk undersøgelse ikke foretages af den nationale tilsynsmyndighed, skal den foretages i samarbejde med denne myndighed, i det omfang den kan være relevant for myndighedens opgaver.

De oplysninger, der indsamles som led i den geografiske undersøgelse, skal have en passende detaljeringsgrad på lokalt plan og omfatte tilstrækkelige oplysninger om tjenestekvalitet og de forskellige aspekter heraf og skal behandles i overensstemmelse med artikel 20, stk. 3.

2. De nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder kan udpege et klart afgrænset område, hvorom det ud fra de oplysninger, der er indsamlet, og den eventuelle prognose, der er udarbejdet i henhold til stk. 1, fastslås, at der i den pågældende prognoseperiode ikke er nogen virksomhed eller offentlig myndighed, der har udrullet eller har planer om at udrulle et net med meget høj kapacitet eller opgradere eller udvide sit net væsentligt, så det kan yde en downloadhastighed på mindst 100 Mbit/s. De nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder offentliggør oplysninger om de udpegede områder.

3. Inden for et udpeget område kan de relevante myndigheder anmode virksomheder og offentlige myndigheder om at erklære, om de har til hensigt at udrulle net med meget høj kapacitet i løbet af den relevante prognoseperiode. Når denne anmodning resulterer i en erklæring fra en virksomhed eller offentlig myndighed om, at den har til hensigt at gøre dette, kan den relevante myndighed kræve, at andre virksomheder og offentlige myndigheder erklærer, om de har til hensigt at udrulle net med meget høj kapacitet, eller væsentligt at opgradere eller udvide deres net, så det kan yde en downloadhastighed på mindst 100 Mbit/s på dette område. Den relevante myndighed præciserer, hvilke oplysninger sådanne erklæringer skal indeholde, så der sikres mindst samme detaljeringsgrad som den, der er taget i betragtning i den eventuelle prognose, jf. stk. 1. Den meddeler også enhver virksomhed eller offentlig myndighed, der tilkendegiver sin interesse, om det pågældende område ifølge de oplysninger, der er indsamlet i henhold til stk. 1, er dækket eller sandsynligvis vil blive dækket af et næstgenerationsnet med downloadhastigheder på under 100 Mbit/s.

4. Foranstaltninger i henhold til stk. 3 skal træffes efter en effektiv, objektiv, transparent og ikkediskriminerende procedure, hvorved ingen virksomheder på forhånd udelukkes.

5. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder samt lokale, regionale og nationale myndigheder med ansvar for tildeling af offentlige midler til etablering af elektroniske kommunikationsnet, til udformning af nationale bredbåndsplaner, til fastsættelse af dækningsforpligtelser, der er knyttet til brugsrettigheder til radiofrekvenser, og til kontrol af udbuddet af tjenester, der er omfattet af forsyningspligt på deres område, tager hensyn til resultaterne af den geografiske undersøgelse og eventuelle udpegede områder, jf. stk. 1, 2 og 3.

Medlemsstaterne sikrer, at de myndigheder, der foretager den geografiske undersøgelse, videregiver disse resultater, på betingelse af at den modtagende myndighed sikrer samme grad af kommerciel fortrolighed som den afgivende myndighed, og underretter de parter, der gav oplysningerne. Disse resultater stilles også til rådighed for BEREC og Kommissionen efter anmodning og på samme betingelser.

6. Hvis de relevante oplysninger ikke er til rådighed på markedet, skal de kompetente myndigheder gøre de data fra de geografiske undersøgelser, der ikke er underlagt krav om kommerciel fortrolighed, direkte tilgængelige i overensstemmelse med direktiv 2003/98/EF, således at de kan genanvendes. De skal også, hvis sådanne værktøjer ikke er tilgængelige på markedet, stille it-værktøjer til rådighed, således at slutbrugerne sættes i stand til at fastslå, hvilken konnektivitet der er til rådighed i forskellige områder, med en detaljeringsgrad, som kan støtte dem i deres valg af operatør eller tjenesteudbyder.

7. For at bidrage til en ensartet anvendelse af geografiske undersøgelser og prognoser udsteder BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen og de relevante nationale myndigheder senest den 31. juni 2020 retningslinjer for at bistå de nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder med en ensartet gennemførelse af deres forpligtelser i henhold til denne artikel.

Artikel 23

Høring og gennemsigtighed

1. Medlemsstaterne sikrer, med undtagelse af spørgsmål, der er omfattet af artikel 26 eller 27 eller artikel 32, stk. 10, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, når de i medfør af dette direktiv agter at træffe foranstaltninger, eller når de agter at indføre begrænsninger i overensstemmelse med artikel 45, stk. 4 og 5, med væsentlige påvirkning af det relevante marked, giver de interesserede parter lejlighed til inden for en rimelig frist at fremsætte bemærkninger til udkastet til foranstaltninger; denne frist

fastsættes under hensyn til sagens kompleksitet og må ikke være kortere end 30 dage, medmindre der foreligger ekstraordinære omstændigheder.

2. Med henblik på artikel 35 underretter de kompetente myndigheder på tidspunktet for offentliggørelsen Frekvenspolitikgruppen om alle udkast til foranstaltninger, der falder ind under anvendelsesområdet for den sammenlignende eller konkurrenceprægede udvælgelsesprocedure i henhold til artikel 55, stk. 2, og vedrører anvendelsen af radiofrekvenser, for hvilke de harmoniserede betingelser er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF med henblik på at muliggøre deres anvendelse til trådløse elektroniske bredbåndskommunikationsnet og -tjenester («trådløse bredbåndsnetsnet og -tjenester»).

3. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder offentliggør deres nationale høringsprocedurer.

Medlemsstaterne sikrer, at der etableres ét informationssted, hvorfra der er adgang til alle igangværende høringer.

4. Resultaterne af høringsproceduren skal gøres offentligt tilgængelige, medmindre de er fortrolige i henhold til EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed.

Artikel 24

Høring af interesserede parter

1. Medlemsstaterne sikrer i fornødent omfang, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder for så vidt angår alle spørgsmål vedrørende slutbruger- og forbrugerrettigheder, herunder lige adgangs- og valgmuligheder for slutbrugere med handicap, i forbindelse med offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, tager hensyn til synspunkter fra slutbrugere, navnlig forbrugere og slutbrugere med handicap, producenter og virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, navnlig når disse har stor indvirkning på markedet.

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder opretter en høringsmekanisme, der er tilgængelig for slutbrugere med handicap, og som sikrer, at forbrugernes interesser i elektronisk kommunikation får tilstrækkelig vægt i tilsynsmyndighedernes beslutninger for så vidt angår spørgsmål vedrørende slutbruger- og forbrugerrettigheder i forbindelse med offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester.

2. De berørte parter kan under vejledning af de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder udvikle mekanismer, som inddrager forbrugere, brugergrupper og tjenesteudbydere, med det formål at fremme tjenesternes generelle kvalitet ved bl.a. at udvikle og overvåge adfærdscodekser og driftsstandarder.

3. Uden at dette berører anvendelsen af nationale regler, som er i overensstemmelse med EU-retten, til fremme af målene for kultur- og mediepolitikken, f.eks. kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme, kan de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder fremme samarbejdet mellem virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, og sektorer, der interesserer sig for fremme af lovligt indhold i de elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Dette samarbejde kan også omfatte koordinering af de almennyttige oplysninger, som skal stilles til rådighed i henhold til artikel 103, stk. 4.

Artikel 25

Udenretslig bilæggelse af tvister

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller anden kompetent myndighed med ansvar for, eller mindst ét uafhængigt organ med dokumenteret ekspertise inden for, anvendelsen af artikel 102 til 107 og artikel 115 er opført som alternativ tvistbilæggelsesinstans i overensstemmelse med artikel 20, stk. 2, i direktiv 2013/11/EU med henblik på at bilægge tvister mellem udbydere og forbrugere, der følger af dette

direktiv, og som vedrører gennemførelsen af aftaler. Medlemsstaterne kan udvide adgangen til alternative tvistbilæggelsesprocedurer, som denne myndighed eller dette organ fastlægger for andre slutbrugere end forbrugere, især mikrovirksomheder og små virksomheder.

2. Vedrører en tvist parter i forskellige medlemsstater, koordinerer disse deres indsats med henblik på at bilægge tvisten, uden at dette i øvrigt tilsidesætter direktiv 2013/11/EU.

Artikel 26

Tvistbilæggelse mellem virksomheder

1. Opstår der en tvist i forbindelse med eksisterende forpligtelser, der følger af dette direktiv, mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i en medlemsstat eller mellem sådanne virksomheder og andre virksomheder i medlemsstaten, som gør brug af adgangs- eller samtrafikforpligtelser, eller mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i en medlemsstat og udbydere af tilhørende faciliteter træffer den pågældende nationale tilsynsmyndighed efter anmodning fra den ene eller den anden af parterne med forbehold af stk. 2 en bindende afgørelse for at bilægge tvisten hurtigst muligt på grundlag af klare og effektive procedurer og under alle omstændigheder inden fire måneder, bortset fra helt ekstraordinære tilfælde. Den berørte medlemsstat kræver, at alle parter samarbejder fuldt og helt med den nationale tilsynsmyndighed.

2. Medlemsstaterne kan i bestemmelserne åbne mulighed for, at nationale tilsynsmyndigheder kan afslå at bilægge en tvist, hvis der findes andre mulige mekanismer, f.eks. mægling, som bedre kunne bidrage til en hurtig bilæggelse af tvisten i overensstemmelse med målene i artikel 3. Den nationale tilsynsmyndighed underretter hurtigst muligt parterne herom. Er tvisten endnu ikke bilagt efter fire måneder, og er den ikke indbragt for en domstol af den klagende part, træffer den nationale tilsynsmyndighed på anmodning fra en af parterne hurtigst muligt, og under alle omstændigheder inden fire måneder, en bindende afgørelse til bilæggelse af tvisten.

3. Ved bilæggelse af en tvist træffer den nationale tilsynsmyndighed afgørelser, der tilsigter at opfylde målene i artikel 3. Forpligtelser, som den nationale tilsynsmyndighed pålægger en virksomhed som led i bilæggelsen af en tvist, skal efterkomme dette direktiv.

4. Den nationale tilsynsmyndigheds afgørelse offentliggøres, idet der dog tages hensyn til krav om kommerciel fortrolighed. Den nationale tilsynsmyndighed skal give de berørte parter en fuldstændig redegørelse for de grunde, som afgørelsen bygger på.

5. Proceduren i stk. 1, 3 og 4 hindrer ikke nogen af parterne i at indbringe sagen for en domstol.

Artikel 27

Tvistbilæggelse mellem parter i forskellige medlemsstater

1. Opstår der uenighed mellem virksomheder i forskellige medlemsstater på et område, der er omfattet af dette direktiv, finder stk. 2, 3 og 4 anvendelse. Disse bestemmelser finder dog ikke anvendelse på tvister vedrørende radiofrekvenskoordinering, der er omfattet af artikel 28.

2. Alle parter kan forelægge tvisten for den eller de berørte nationale tilsynsmyndigheder. Hvis tvisten påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, underretter den eller de kompetente nationale tilsynsmyndigheder BEREC om tvisten for at finde en konsekvent løsning på tvisten i overensstemmelse med målene i artikel 3.

3. Hvis der er foretaget en sådan underretning, afgiver BEREC hurtigst muligt og under alle omstændigheder inden for fire måneder, bortset fra under ekstraordinære omstændigheder, en udtalelse, hvori den eller de berørte nationale tilsynsmyndigheder opfordres til at træffe konkrete foranstaltninger for at bilægge tvisten eller undlade handling.

4. Den eller de berørte nationale tilsynsmyndigheder afventer BEREC's udtalelse, før den/de tager skridt til at bilægge tvisten. Under ekstraordinære omstændigheder, hvor der er et påtrængende behov for en hurtig indsats for at sikre konkurrence og beskytte slutbrugernes interesser, kan enhver af de kompetente nationale tilsynsmyndigheder, enten på parternes anmodning eller på eget initiativ, vedtage midlertidige foranstaltninger.
5. Enhver forpligtelse, som den nationale tilsynsmyndighed pålægger en virksomhed som led i bilæggelse af en tvist, skal være i overensstemmelse med dette direktiv, tage nøje hensyn til den udtalelse, som BEREC har vedtaget, og skal vedtages senest en måned efter udtalelsen.
6. Den i stk. 2 omhandlede procedure hindrer ikke nogen af parterne i at indbringe sagen for en domstol.

Artikel 28

Koordinering af anvendelsen af radiofrekvenser mellem medlemsstaterne

1. Medlemsstaterne og deres kompetente myndigheder sikrer, at brugen af radiofrekvenser på deres område tilrettelægges på en sådan måde, at ingen anden medlemsstat forhindres i at tillade brug af harmoniserede radiofrekvenser i henhold til EU-retten på dens område, navnlig som følge af grænseoverskridende skadelig interferens mellem medlemsstater.

Medlemsstaterne træffer alle nødvendige foranstaltninger med henblik herpå, uden at dette berører deres forpligtelser i henhold til folkeretten og relevante internationale aftaler, herunder ITU's radioreglement og ITU's regionale radioaftaler.

2. Medlemsstaterne samarbejder med hinanden og, hvis det er relevant, via Frekvenspolitikgruppen om grænseoverskridende koordinering af anvendelsen af radiofrekvenser med henblik på at:

a) sikre overholdelse af stk. 1

b) løse eventuelle problemer eller tvister i forbindelse med grænseoverskridende koordinering eller grænseoverskridende skadelig interferens mellem medlemsstater og med tredjelande, som forhindrer medlemsstater i at anvende harmoniserede radiofrekvenser på deres område.

3. For at sikre overholdelse af stk. 1 kan enhver berørt medlemsstat anmode Frekvenspolitikgruppen om at optræde som mellemed for at løse eventuelle problemer eller tvister i forbindelse med grænseoverskridende koordinering eller grænseoverskridende skadelig interferens. Om nødvendigt kan Frekvenspolitikgruppen afgive en udtalelse, der foreslår en koordineret løsning på sådan et problem eller sådan en tvist.

4. Kommissionen kan, hvis foranstaltningerne som omhandlet i stk. 2 eller 3 ikke har løst problemet eller tvisten, på anmodning af enhver berørt medlemsstat under videst mulig hensyntagen til en eventuel udtalelse fra Frekvenspolitikgruppen, der anbefaler en koordineret løsning i henhold til stk. 3, vedtage afgørelser, der er rettet til de medlemsstater, der er berørt af det uløste skadelige interferensproblem, ved hjælp af gennemførelsesretsakter, for at løse problemer med grænseoverskridende skadelig interferens mellem to eller flere medlemsstater, der forhindrer dem i at gøre brug af harmoniserede radiofrekvenser på deres område.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

5. Unionen yder efter anmodning fra en berørt medlemsstat juridisk, politisk og teknisk bistand med henblik på at løse problemer vedrørende radiofrekvenskoordinering med Unionens nabolande, herunder kandidatlande og tiltrædelseslande, således at de pågældende medlemsstater kan opfylde deres forpligtelser i henhold til EU-retten. I forbindelse med en sådan bistand fremmer Unionen gennemførelsen af sine politikker.

AFSNIT III

GENNEMFØRELSE

Artikel 29

Sanktioner

1. Medlemsstaterne fastsætter, hvor det er nødvendigt, bestemmelser om sanktioner, herunder bøder og forhåndsfastsatte eller periodiske sanktioner af ikkestrafferetlig karakter, for overtrædelse af nationale bestemmelser eller bindende afgørelser truffet af Kommissionen, de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre gennemførelsen heraf. Inden for rammerne af national ret har de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder beføjelse til at pålægge sådanne sanktioner. De sanktioner, der pålægges, skal være passende, effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

2. Medlemsstaterne fastlægger sanktioner inden for rammerne af den procedure, der er omhandlet i artikel 22, stk. 3, alene når en virksomhed eller offentlig myndighed forsætligt eller groft uagtsomt afgiver vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger.

Som led i fastsættelsen af bøder eller periodiske sanktioner, der pålægges en virksomhed eller offentlig myndighed for bevidst eller groft uagtsomt at have afgivet vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger, inden for rammerne af den procedure, der er omhandlet i artikel 22, stk. 3, skal der bl.a. tages hensyn til, om adfærden hos virksomheden eller den offentlige myndighed har haft en negativ indvirkning på konkurrencen, og navnlig om virksomheden eller den offentlige myndighed i modsætning til de oplysninger, der oprindeligt blev afgivet eller enhver ajourføring heraf, enten har udrullet, udvidet eller opgraderet et net, eller ikke har udrullet et net, og har undladt at give en objektiv begrundelse for denne ændring af planen.

Artikel 30

Overholdelse af vilkårene for den generelle tilladelse eller for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer og overholdelse af særlige forpligtelser

1. Medlemsstaterne sikrer, at deres relevante kompetente myndigheder overvåger og kontrollerer overholdelsen af vilkårene for den generelle tilladelse, vilkårene for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer, de særlige forpligtelser, jf. artikel 13, stk. 2, og forpligtelsen til at udnytte radiofrekvenser faktisk og effektivt i overensstemmelse med artikel 4, artikel 45, stk. 1, og artikel 47.

De kompetente myndigheder skal have beføjelse til i overensstemmelse med artikel 21 at pålægge virksomheder, der er omfattet af den generelle tilladelse, eller som har brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til nummerressourcer, at fremlægge alle de oplysninger, der måtte være nødvendige for at kontrollere, om vilkårene for den generelle tilladelse, vilkårene for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer eller de særlige forpligtelser i artikel 13, stk. 2, eller artikel 47, overholdes.

2. Hvis en kompetent myndighed konstaterer, at en virksomhed ikke overholder et eller flere af vilkårene for den generelle tilladelse eller brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer, eller de særlige forpligtelser, der nævnes i artikel 13, stk. 2, underretter den virksomheden herom og giver den mulighed for at fremføre sine synspunkter inden for en rimelig frist.

3. Den kompetente myndighed har beføjelse til at kræve, at overtrædelsen, jf. stk. 2, ophører øjeblikkeligt eller inden for en rimelig frist, og tager passende og forholdsmæssigt afpassede skridt for at sikre, at vilkårene overholdes.

Medlemsstaterne bemyndiger i denne forbindelse de kompetente myndigheder til at:

- a) iværksætte afskrækkende økonomiske sanktioner, hvor det skønnes hensigtsmæssigt, herunder periodiske sanktioner med tilbagevirkende kraft, og
- b) give påbud om at indstille eller udsætte leveringen af en tjeneste eller bundtede tjenester, som, hvis den fortsatte, i alvorlig grad ville kunne skade konkurrencen, indtil adgangsforpligtelser pålagt efter udarbejdelsen af en markedsanalyse i henhold til artikel 67 er opfyldt.

De kompetente myndigheder skal straks meddele foranstaltningerne og begrundelsen herfor den pågældende virksomhed, og denne skal have en rimelig frist til at efterkomme foranstaltningerne.

4. Uanset stk. 2 og 3 bemyndiger medlemsstaterne den kompetente myndighed til, hvor det er relevant, at iværksætte økonomiske sanktioner over for virksomhederne, hvis de ikke fremlægger oplysninger i overensstemmelse med de forpligtelser, der er fastsat efter artikel 21, stk. 1, første afsnit, litra a) eller b), og artikel 69, inden for en rimelig frist, der fastlægges af den kompetente myndighed.

5. Ved alvorlige eller gentagne overtrædelser af vilkårene for den generelle tilladelse eller for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer eller af særlige forpligtelser i artikel 13, stk. 2, eller artikel 47, stk. 1 eller 2, giver medlemsstaterne de kompetente myndigheder, hvis de i denne artikels stk. 3 omhandlede foranstaltninger til sikring af vilkårenes overholdelse har været virkningsløse, beføjelse til at hindre en virksomhed i fortsat at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, eller suspendere eller tilbagekalde disse brugsrettigheder. Medlemsstaterne giver den kompetente myndighed beføjelse til at pålægge sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning. Sådanne sanktioner kan anvendes for en periode svarende til overtrædelsens varighed, selv om overtrædelserne efterfølgende er bragt til ophør.

6. Uanset stk. 2, 3 og 5 kan den kompetente myndighed, træffe foreløbige hasteforanstaltninger for at afhjælpe situationen, inden der træffes en endelig afgørelse, når den har bevis for en overtrædelse af vilkårene for den generelle tilladelse eller for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer eller af de særlige forpligtelser i artikel 13, stk. 2, eller artikel 47, stk. 1 eller 2, som udgør en umiddelbar og alvorlig trussel for den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed, eller risiko for at skabe alvorlige økonomiske eller driftsmæssige problemer for andre udbydere eller brugere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller andre brugere af radiofrekvenser. Den kompetente myndighed skal give den pågældende virksomhed en rimelig mulighed for at fremføre sine synspunkter og foreslå eventuel afhjælpning. Når det er hensigtsmæssigt, kan den kompetente myndighed bekræfte de foreløbige foranstaltninger, der højst kan gælde i tre måneder, men som i tilfælde, hvor håndhævelsesprocedurerne ikke er afsluttet, kan forlænges med indtil tre måneder.

7. Virksomheder har ret til at indklage foranstaltninger, som træffes i henhold til denne artikel, efter proceduren i artikel 31.

Artikel 31

Klageadgang

1. Medlemsstaterne sikrer, at der på nationalt plan findes effektive mekanismer, ved hjælp af hvilke enhver bruger eller enhver virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller tilhørende faciliteter, og som berøres af en kompetent myndigheds afgørelse, kan påklage denne til en klageinstans, som er uafhængig af de involverede parter og af indblanding udefra eller politisk pres, der kan forhindre en uafhængig vurdering af sager, som den skal behandle. Denne instans, som kan være en domstol, skal have den nødvendige ekspertise til at udføre sine funktioner effektivt. Medlemsstaterne sikrer, at der tages behørigt hensyn til sagens omstændigheder.

Klagesagen har ikke opsættende virkning for den afgørelse, som den kompetente myndighed har truffet, medmindre der træffes foreløbige foranstaltninger i overensstemmelse med national ret.

2. Når den i stk. 1 omhandlede klageinstans ikke har domstolskarakter, begrundes dens afgørelser altid skriftligt. I sådanne tilfælde kan dens afgørelser desuden indbringes for en ret i en medlemsstat, jf. artikel 267 i TEUF.

Medlemsstaterne sikrer, at klagemekanismen er effektiv.

3. Medlemsstaterne indsamler oplysninger om klagers generelle genstand, antallet af klager, klagesagernes varighed og antallet af afgørelser om foreløbige forholdsregler. Medlemsstaterne meddeler disse oplysninger samt afgørelser eller domme til Kommissionen og til BEREC efter deres begrundede anmodning.

AFSNIT IV

PROCEDURER VEDRØRENDE DET INDRE MARKED

KAPITEL I

Artikel 32

Konsolidering af det indre marked for elektronisk kommunikation

1. De nationale tilsynsmyndigheder tager under udførelsen af deres opgaver i medfør af dette direktiv størst muligt hensyn til målene i artikel 3.
2. De nationale tilsynsmyndigheder bidrager til udviklingen af det indre marked ved at samarbejde indbyrdes og med Kommissionen og BEREC på en transparent måde for at sikre en ensartet anvendelse af dette direktiv i alle medlemsstaterne. De samarbejder navnlig i denne forbindelse med Kommissionen og BEREC om at identificere, hvilke typer af instrumenter og afhjælpende foranstaltninger der er de bedst egnede til at håndtere bestemte typer af situationer på markedet.
3. Medmindre andet gælder ifølge henstillinger eller retningslinjer, der er vedtaget i henhold til artikel 34, og når en offentlig høring, hvis en sådan er påkrævet i medfør af artikel 23, er afsluttet, skal en national tilsynsmyndighed, der agter at træffe en foranstaltning, som
 - a) er omfattet af artikel 61, 64, 67, 68 eller 83 og
 - b) vil få indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne,under iagttagelse af artikel 20, stk. 3, samtidig offentliggøre udkastet til foranstaltning og meddele det samt begrundelsen for foranstaltningen til Kommissionen, BEREC og de nationale tilsynsmyndigheder i andre medlemsstater. De nationale tilsynsmyndigheder, BEREC og Kommissionen kan kun fremsætte bemærkninger til dette udkast til foranstaltning inden for en måned. Fristen på én måned kan ikke forlænges.
4. Det i stk. 3 omhandlede udkast til foranstaltning kan først vedtages efter en yderligere frist på to måneder, hvis denne foranstaltning sigter på:
 - a) at afgrænse et relevant marked, som afviger fra dem, der er nævnt i den i artikel 64, stk. 1, omhandlede henstilling, eller
 - b) at udpege en virksomhed enten alene eller i fællesskab med andre for at have en stærk markedsposition, jf. artikel 67, stk. 3, eller 4,og det vil få indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne, samt hvis Kommissionen har meddelt den nationale tilsynsmyndighed, at den betragter udkastet til foranstaltning som en hindring for det indre marked eller nærer alvorlig tvivl om dets forenelighed med EU-retten og mere specifikt med målene i artikel 3. Denne frist på to måneder kan ikke forlænges. Kommissionen underretter i så fald BEREC og de nationale tilsynsmyndigheder om sine forbehold og offentliggør dem samtidigt.
5. BEREC offentliggør en udtalelse om Kommissionens i stk. 4 omhandlede forbehold, hvori det oplyser, om det mener, at udkastet til foranstaltning bør fastholdes, ændres eller trækkes tilbage, og fremsætter, hvor det er hensigtsmæssigt, specifikke forslag med henblik herpå.
6. Inden for den tomåneders frist, der er nævnt i stk. 4, kan Kommissionen:
 - a) træffe en afgørelse med krav om, at den nationale tilsynsmyndighed trækker udkastet tilbage, eller
 - b) træffe afgørelse om at hæve sine forbehold, der er omhandlet i stk. 4.

Før Kommissionen træffer en afgørelse, tager den nøje hensyn til udtalelsen fra BEREC.

Afgørelser, der er omhandlet i første afsnit, litra a), skal ledsages af en detaljeret og objektiv begrundelse fra Kommissionen om, hvorfor udkastet til foranstaltning ikke skal vedtages, sammen med konkrete forslag til ændringer.

7. Har Kommissionen i henhold til stk. 6, første afsnit, litra a), truffet en afgørelse med krav om, at den nationale tilsynsmyndighed trækker et udkast til foranstaltning tilbage, skal den nationale tilsynsmyndighed ændre udkastet eller trække det tilbage inden for seks måneder fra datoen for Kommissionens afgørelse. Hvis den nationale tilsynsmyndighed ændrer udkastet, skal den gennemføre en offentlig høring i overensstemmelse med artikel 23 og igen give Kommissionen meddelelse om det ændrede udkast i overensstemmelse med stk. 3.
8. Den pågældende nationale tilsynsmyndighed tager i videst mulig udstrækning hensyn til bemærkningerne fra andre nationale tilsynsmyndigheder, BEREC og Kommissionen, og kan, når bortses fra de i stk. 4 og stk. 6, litra a), omhandlede tilfælde, vedtage det således ændrede udkast til foranstaltning og skal i så fald fremsende det til Kommissionen.
9. Den nationale tilsynsmyndighed fremsender alle vedtagne endelige foranstaltninger, der falder ind under stk. 3, litra a) og b), til Kommissionen og BEREC.
10. Hvor en national tilsynsmyndighed under ekstraordinære omstændigheder mener, at der er et påtrængende behov for en hurtig indsats for at sikre konkurrencen og beskytte brugernes interesser, kan den som en fravigelse af proceduren i stk. 3 og 4 med det samme vedtage forholdsmæssige foranstaltninger af midlertidig karakter. Den fremsender straks de vedtagne foranstaltninger til Kommissionen, de andre nationale tilsynsmyndigheder og BEREC med en udførlig begrundelse. En afgørelse truffet af den nationale tilsynsmyndighed om at gøre sådanne foranstaltninger permanente eller forlænge deres gyldighedsperiode er omfattet af stk. 3 og 4.
11. En national tilsynsmyndighed kan trække et udkast til foranstaltning tilbage på et hvilket som helst tidspunkt.

Artikel 33

Procedure for ensartet anvendelse af afhjælpende foranstaltninger

1. Hvis en planlagt foranstaltning, der er omfattet af artikel 32, stk. 3, sigter mod at pålægge, ændre eller ophæve en forpligtelse for en virksomhed i medfør af artikel 61 eller 67 sammenholdt med artikel 69-76 og 83, kan Kommissionen inden for den periode på en måned, der er fastsat i artikel 32, stk. 3, underrette den pågældende nationale tilsynsmyndighed og BEREC om årsagerne til, at den mener, at udkastet til foranstaltning vil skabe hindringer for det indre marked, eller om, at den er stærkt i tvivl om foranstaltningens forenelighed med EU-retten. I et sådant tilfælde vedtages udkastet til foranstaltning ikke før yderligere tre måneder efter, at Kommissionen har underrettet den pågældende tilsynsmyndighed.
Udebliver en sådan underretning, kan den pågældende nationale tilsynsmyndighed vedtage den foreslåede foranstaltning under størst mulig hensyntagen til eventuelle bemærkninger fremsat af Kommissionen, BEREC eller andre nationale tilsynsmyndigheder.
2. Inden for den i stk. 1 omhandlede tremåneders periode arbejder Kommissionen, BEREC og den pågældende nationale tilsynsmyndighed tæt sammen for at finde frem til den mest hensigtsmæssige og effektive foranstaltning i lyset af målene i artikel 3 og under behørig hensyntagen til markedsdeltagernes synspunkter og behovet for at sikre udviklingen af en ensartet tilsynspraksis.
3. Inden for seks uger fra begyndelsen af den i stk. 1 omhandlede periode på tre måneder afgiver BEREC en udtalelse om Kommissionens i stk. 1 omhandlede meddelelse, hvori den oplyser, om det mener, at udkastet til foranstaltning bør ændres eller trækkes tilbage, og fremsætter om nødvendigt specifikke forslag herom. Udtalelsen begrundes og offentliggøres.
4. Hvis BEREC i sin udtalelse deler Kommissionens alvorlige tvivl, arbejder den tæt sammen med den pågældende nationale tilsynsmyndighed for at finde frem til den mest hensigtsmæssige og effektive foranstaltning. Inden udløbet af den i stk. 1 omhandlede tremånedersperiode kan den nationale tilsynsmyndighed enten:
 - a) ændre sit udkast til foranstaltning eller trække det tilbage under størst mulig hensyntagen til Kommissionens i stk. 1 omhandlede underretning og BEREC's udtalelse eller

b) fastholde sit udkast til foranstaltning.

5. Kommissionen kan senest en måned fra udløbet af den i stk. 1 omhandlede tremåneders periode og under størst mulig hensyntagen til BEREC's udtalelse, hvis en sådan foreligger

a) udarbejde en henstilling til den pågældende nationale tilsynsmyndighed om at ændre udkastet til foranstaltning eller trække det tilbage, herunder specifikke forslag herom samt begrundelse for dens henstilling, navnlig hvis BEREC ikke deler Kommissionens alvorlige tvivl,

b) træffe afgørelse om at hæve sine forbehold, jf. stk. 1, eller

c) for udkast til foranstaltninger, der falder ind under artikel 61, stk. 3, andet afsnit, eller artikel 76, stk. 2, træffe afgørelse om at pålægge den pågældende nationale tilsynsmyndighed at trække udkastet til foranstaltning tilbage, hvis BEREC deler Kommissionens alvorlige tvivl, der er ledsaget af en detaljeret og objektiv begrundelse fra Kommissionen om, hvorfor udkastet til foranstaltning ikke bør vedtages, sammen med konkrete forslag til ændring af udkastet til foranstaltning i henhold til proceduren i artikel 32, stk. 7, som finder tilsvarende anvendelse.

6. Senest en måned efter, at Kommissionen har udarbejdet sin henstilling i henhold til stk. 5, litra a), eller hævet sine forbehold i henhold til stk. 5, litra b), underretter den pågældende nationale tilsynsmyndighed Kommissionen og BEREC om den vedtagne endelige foranstaltning.

Denne frist kan forlænges for at give den nationale tilsynsmyndighed mulighed for at foretage en offentlig høring i henhold til artikel 23.

7. Hvis den nationale tilsynsmyndighed på grundlag af henstillingen i henhold til stk. 5, litra a), træffer afgørelse om ikke at ændre udkastet til foranstaltning eller trække det tilbage, forelægger den en begrundelse for denne afgørelse.

8. Den nationale tilsynsmyndighed kan trække den foreslåede foranstaltning tilbage på et hvilket som helst trin i proceduren.

Artikel 34

Gennemførelsesbestemmelser

Efter en offentlig høring og efter høring af de nationale tilsynsmyndigheder og under størst mulig hensyntagen til udtalelsen fra BEREC kan Kommissionen vedtage henstillinger eller retningslinjer vedrørende artikel 32 om, hvilken form og hvilket indhold de anmeldelser af foranstaltninger, der kræves i henhold til artikel 32, stk. 3, skal have, hvor detaljerede de skal være, under hvilke omstændigheder anmeldelse ikke er påkrævet, samt om hvordan tidsfristerne fastsættes.

KAPITEL II

Ensartet radiofrekvenstildeling

Artikel 35

Peer review-proces

1. Hvis den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed har til hensigt at gennemføre en udvælgelsesprocedure i overensstemmelse med artikel 55, stk. 2, i forhold til radiofrekvenser for hvilke der er fastsat harmoniserede betingelser ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF, for at muliggøre deres anvendelse til trådløse bredbåndsnets og -tjenester, underretter den i henhold til artikel 23 Frekvenspolitikgruppen om alle udkast til foranstaltninger, der er omfattet af anvendelsesområdet for den sammenlignende eller konkurrenceprægede udvælgelsesprocedure i

henhold til artikel 55, stk. 2, og angiver, om og hvornår den skal anmode Frekvenspolitikgruppen om at indkalde til et peer review-forum.

Når Frekvenspolitikgruppen anmodes herom, tilrettelægger den et peer review-forum for at drøfte og udveksle synspunkter om de fremsendte udkast til foranstaltninger og fremmer udvekslingen af erfaringer og bedste praksis om disse udkast til foranstaltninger.

Peer review-forummet består af medlemmerne af Frekvenspolitikgruppen og tilrettelægges og ledes af en repræsentant for Frekvenspolitikgruppen.

2. Senest under den offentlige høring i henhold til artikel 23 kan Frekvenspolitikgruppen undtagelsesvist tage initiativ til at indkalde til et peer review-forum i overensstemmelse med forretningsordenen for tilrettelæggelse heraf med henblik på at udveksle erfaringer og bedste praksis om et udkast til foranstaltning vedrørende en udvælgelsesprocedure, hvor den finder, at udkastet til foranstaltning i væsentlig grad vil berøre den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndigheds mulighed for at realisere de mål, der er fastsat i artikel 3, 45, 46 og 47.

3. Frekvenspolitikgruppen fastlægger på forhånd de objektive kriterier for den særlige indkaldelse af peer review-forummet og offentliggør dem.

4. Under peer review-forummet skal den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed forklare, hvordan udkastet til foranstaltning:

a) fremmer udviklingen af det indre marked, udbuddet af tjenester på tværs af grænser såvel som konkurrence og skaber størst mulige fordele for forbrugerne og overordnet betraget opfylder de mål, der er fastsat i artikel 3, 45, 46 og 47, samt i beslutning nr. 676/2002/EF og afgørelse nr. 243/2012/EU

b) sikrer en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser og

c) sikrer stabile og forudsigelige investeringsvilkår for eksisterende og potentielle brugere af radiofrekvenser, når der udrulles net til udbud af elektroniske kommunikationstjenester, som er afhængige af radiofrekvenser.

5. Peer review-forummet skal være åbent for frivillig deltagelse af eksperter fra andre kompetente myndigheder og fra BEREC.

6. Peer review-forummet indkaldes kun én gang i løbet af den overordnede nationale forberedelses- og høringsproces i en enkelt udvælgelsesprocedure vedrørende et eller flere radiofrekvensbånd, medmindre den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed anmoder om, at det genindkaldes.

7. Efter anmodning fra den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed, der anmodede om mødet, kan Frekvenspolitikgruppen vedtage en rapport om, hvordan udkastet til foranstaltning opfylder de målsætninger, der er omhandlet i stk. 4, idet de synspunkter, der blev udvekslet i peer review-forummet, afspejles.

8. Frekvenspolitikgruppen offentliggør hver år i februar en rapport om udkastene til foranstaltninger i henhold til stk. 1 og 2. Rapporten skal omfatte erfaringer og bedste praksis, der er opsamlet.

9. Efter peer review-forummet kan Frekvenspolitikgruppen efter anmodning fra den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed, der har anmodet om mødet, vedtage en udtalelse om udkastet til foranstaltning.

Artikel 36

Harmoniseret tildeling af radiofrekvenser

Hvis brugen af radiofrekvenser er harmoniseret, hvis der er indgået aftaler om adgangsvilkår og -procedurer, og hvis de virksomheder, som får tildelt radiofrekvenser, er blevet udvalgt i henhold til internationale aftaler og EU-regler, skal medlemsstaterne tildele brugsrettigheder til sådanne radiofrekvenser i overensstemmelse hermed. Under forudsætning af at alle de nationale vilkår fastsat i brugsrettighederne til de berørte radiofrekvenser er blevet opfyldt i tilfælde af anvendelse af en fælles tildelingsproces, må medlemsstaterne

ikke opstille yderligere betingelser, supplerende kriterier eller procedurer, som kan begrænse, ændre eller forsinke en korrekt gennemførelse af den fælles tildeling af sådanne radiofrekvenser.

Artikel 37

Fælles tildelingsproces med henblik på tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser

To eller flere medlemsstater kan samarbejde med hinanden og med Frekvenspolitikgruppen under hensyntagen til eventuelle interessetilkendegivelser fra markedsdeltagere ved sammen at fastlægge de fælles aspekter af en tildelingsproces og, hvis det er hensigtsmæssigt, ligeledes sammen gennemføre udvælgelsesprocessen med henblik på tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser.

Ved udformningen af den fælles tildelingsproces kan medlemsstaterne tage hensyn til følgende kriterier:

- a) den enkelte nationale tildelingsproces skal indledes og gennemføres af de kompetente myndigheder i overensstemmelse en plan, der aftales i fællesskab
- b) den skal, hvor det er hensigtsmæssigt, omfatte fælles betingelser og procedurer for udvælgelse og tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i de pågældende medlemsstater
- c) den skal, hvor det er hensigtsmæssigt, omfatte fælles eller sammenlignelige vilkår, som skal fastsættes til de individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i de pågældende medlemsstater, og som bl.a. gør det muligt for brugerne at få tildelt tilsvarende frekvensblokke
- d) andre medlemsstater skal til enhver tid kunne tilslutte sig den fælles tildelingsproces, indtil processen er afsluttet.

Hvis medlemsstaterne på trods af den interesse, som markedsdeltagere har givet udtryk for, ikke handler i fællesskab, skal de underrette disse markedsdeltagere om grundene til deres beslutning.

KAPITEL III ***Harmonisering***

Artikel 38

Harmonisering

1. Hvis Kommissionen finder, at afvigelser i de nationale tilsynsmyndigheders eller andre kompetente myndigheders udførelse af de tilsynsopgaver, de er pålagt i henhold til dette direktiv, kan skabe hindringer i det indre marked, kan den under nøje iagttagelse af BEREC's udtalelse eller, hvor det er relevant, Frekvenspolitikgruppen vedtage henstillinger eller med forbehold af stk. 3 vedtage en afgørelse ved hjælp af gennemførelsesretsakter for at sikre den harmoniserede anvendelse af dette direktiv for at fremme opfyldelsen af målene i artikel 3.
2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder under udførelsen af deres opgaver tager nøje hensyn til henstillinger som omhandlet i stk. 1. Vælger en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed at undlade at følge en henstilling, underretter den Kommissionen herom og begrundet sin holdning.
3. Afgørelser, der vedtages i henhold til stk. 1, omfatter kun fastlæggelse af en harmoniseret eller koordineret fremgangsmåde med henblik på at behandle følgende spørgsmål:
 - a) inkonsekvent gennemførelse af generel regulatorisk praksis fra de nationale tilsynsmyndigheders side i forbindelse med regulering af markederne for elektronisk kommunikation i henhold til artikel 64 og 67, hvor det skaber hindringer for det indre marked. I sådanne afgørelser henvises der ikke til specifikke underretninger fra de nationale tilsynsmyndigheder i medfør af artikel 32. I sådanne tilfælde udarbejder Kommissionen ikke et udkast til afgørelse

- i) før der er gået mindst to år fra vedtagelsen af en henstilling fra Kommissionen om samme spørgsmål, og
 - ii) uden at tage nøje hensyn til en udtalelse fra BEREC om det hensigtsmæssige i at vedtage en sådan afgørelse, som udarbejdes af BEREC senest tre måneder efter Kommissionens anmodning
- b) nummerering, herunder nummerserier, portabilitet for numre og identifikationsmidler, nummer- og adresseomsætningsystemer og adgang til beredskabstjenesterne via det fælles europæiske alarmnummer »112«.
4. De i stk. 1 nævnte gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 118, stk. 4.
5. BEREC kan på eget initiativ rådgive Kommissionen om, hvorvidt der bør vedtages en foranstaltning i henhold til stk. 1.
6. Hvis Kommissionen ikke har vedtaget en henstilling eller en afgørelse inden for et år fra datoen for vedtagelsen af en udtalelse fra BEREC, som påviser forskelle i de nationale tilsynsmyndigheders eller andre kompetente myndigheders gennemførelse af de tilsynsopgaver, der er anført i dette direktiv, som kunne skabe hindringer i det indre marked, underretter den Europa-Parlamentet og Rådet om sine begrundelser for ikke at gøre dette og offentliggør disse begrundelser.
- Hvis Kommissionen har vedtaget en henstilling i overensstemmelse med stk. 1, men den inkonsekvente gennemførelse, der skaber hindringer i det indre marked, fortsætter i to år derefter, skal Kommissionen, med forbehold af stk. 3, vedtage en afgørelse ved hjælp af gennemførelsesretsakter i henhold til stk. 4.
- Hvis Kommissionen ikke har vedtaget en afgørelse inden for yderligere et år fra enhver henstilling, der er vedtaget i henhold til andet afsnit, underretter den Europa-Parlamentet og Rådet om sine begrundelser for ikke at gøre dette og offentliggør disse begrundelser.

Artikel 39

Standardisering

1. Kommissionen udarbejder og offentliggør i *Den Europæiske Unions Tidende* en liste over ikkeobligatoriske standarder eller specifikationer, som skal danne grundlag for at fremme et harmoniseret udbud af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester og tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester. Kommissionen kan om nødvendigt og efter høring af det udvalg, som er nedsat i henhold til direktiv (EU) 2015/1535, anmode de europæiske standardiseringsorganisationer (Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN), Den Europæiske Komité for Elektroteknisk Standardisering (Cenelec) og Det Europæiske Standardiseringsinstitut for Telekommunikation (ETSI)) om at udarbejde standarder.
2. Medlemsstaterne fremmer anvendelse af de i stk. 1 omhandlede standarder eller specifikationer i forbindelse med udbud af tjenester, tekniske grænseflader eller netfunktioner, i det omfang det er strengt nødvendigt for at sikre interoperabilitet mellem tjenester, end-to-end-konnektivitet, lettelse af udbyderskift og portabilitet for numre og identifikationsmidler og øge brugernes valgmuligheder.
- Så længe der ikke er offentliggjort standarder eller specifikationer som anført i stk. 1, tilskynder medlemsstaterne til anvendelse af standarder eller specifikationer, der er vedtaget af de europæiske standardiseringsorganisationer.
- Hvis sådanne standarder eller specifikationer ikke foreligger, tilskynder medlemsstaterne til anvendelse af internationale standarder eller henstillinger, som er vedtaget af Den Internationale Telekommunikationsunion (ITU), Den Europæiske Konference af Post- og Teleadministrationer (CEPT), Den Internationale Standardiseringsorganisation (ISO) eller Den Internationale Elektrotekniske Kommission (IEC).
- Hvor der foreligger internationale standarder, tilskynder medlemsstaterne de europæiske standardiseringsorganer til at benytte dem eller relevante dele af dem som grundlag for de standarder, som de udarbejder, undtagen i tilfælde, hvor sådanne internationale standarder eller relevante dele af standarder ville være virkningsløse.

De standarder og specifikationer, der er omhandlet i stk. 1 eller i dette stykke, må ikke forhindre adgang, der måtte kræves i henhold til dette direktiv, hvor dette er muligt.

3. Hvis de i stk. 1 omhandlede standarder eller specifikationer ikke er blevet korrekt implementeret, således at interoperabiliteten mellem tjenester i en eller flere medlemsstater ikke kan sikres, kan implementeringen af sådanne standarder eller specifikationer efter den i stk. 4 omhandlede procedure gøres obligatorisk i det omfang, det er strengt nødvendigt for at sikre interoperabiliteten og øge brugernes valgmuligheder.
4. Når Kommissionen påtænker at gøre implementering af bestemte standarder eller specifikationer obligatorisk, offentliggør den i *Den Europæiske Unions Tidende* en opfordring til alle berørte parter om at fremsætte deres bemærkninger offentligt. Kommissionen gør ved hjælp af gennemførelsesretsakter implementering af de relevante standarder obligatorisk ved at betegne dem som obligatoriske standarder i den liste over standarder eller specifikationer, der offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*.
5. Mener Kommissionen, at de i stk. 1 omhandlede standarder eller specifikationer ikke længere bidrager til udbud af harmoniserede elektroniske kommunikationstjenester, ikke længere opfylder forbrugernes behov eller hæmmer den teknologiske udvikling, skal den fjerne dem fra den i stk. 1 omhandlede liste over standarder eller specifikationer.
6. Mener Kommissionen, at de i stk. 4 omhandlede standarder eller specifikationer ikke længere bidrager til udbud af harmoniserede elektroniske kommunikationstjenester, ikke længere opfylder forbrugernes behov eller hæmmer den teknologiske udvikling, skal den træffe passende gennemførelsesforanstaltninger og ved hjælp af gennemførelsesretsakter fjerne disse standarder eller specifikationer fra den i stk. 1 omhandlede liste over standarder eller specifikationer.
7. De gennemførelsesretsakter, der henvises til i stk. 4 og 6, vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 118, stk. 4.
8. Denne artikel gælder ikke for nogen af de væsentlige krav, grænsefladespecifikationer eller harmoniserede standarder, som direktiv 2014/53/EU finder anvendelse på.

AFSNIT V SIKKERHED

Artikel 40

Sikkerhed i net og tjenester

1. Medlemsstaterne sikrer, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester træffer passende og forholdsmæssige tekniske og organisatoriske foranstaltninger for på passende vis at styre risiciene for sikkerheden i net og tjenester. Under hensyn til teknologiens aktuelle stade skal disse foranstaltninger garantere et sikkerhedsniveau, der står i forhold til risikoen. Der skal navnlig træffes foranstaltninger, herunder kryptering, hvis det er relevant, for at forhindre og minimere virkningen af sikkerhedshændelser for brugerne og for andre net og tjenester.

Den Europæiske Unions Agentur for Net- og Informationssikkerhed (»ENISA«) fremmer i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 526/2013 ⁽⁴⁵⁾ medlemsstaternes samordning for at undgå forskellige nationale krav, som kan skabe sikkerhedsrisici og hindringer for det indre marked.

2. Medlemsstaterne sikrer, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester uden unødigt ophold underretter den kompetente myndighed om sikkerhedshændelser, der har haft væsentlig indvirkning på driften af net eller tjenester.

Med henblik på at fastlægge omfanget af en sikkerhedshændelses indvirkning tages navnlig følgende kriterier i betragtning, hvis de er til rådighed:

- a) antallet af brugere, der berøres af sikkerhedshændelsen

- b) varigheden af sikkerhedshændelsen
- c) den geografiske udbredelse med hensyn til det område, der er berørt af sikkerhedshændelsen
- d) i hvilket omfang nettets eller tjenestens funktionsdygtighed påvirkes
- e) omfanget af indvirkningen på økonomiske og samfundsmæssige aktiviteter.

Den pågældende kompetente myndighed underretter, hvor det er relevant, de kompetente myndigheder i andre medlemsstater og ENISA. Den kompetente myndighed kan underrette offentligheden eller kræve, at udbyderne gør det, hvis den godtgør, at det er i offentlighedens interesse, at sikkerhedshændelsen offentliggøres.

Én gang om året forelægger den pågældende kompetente myndighed en sammenfattende rapport for Kommissionen og ENISA om de underretninger, som den har modtaget, og de foranstaltninger, der er truffet i henhold til dette stykke.

3. Medlemsstaterne sikrer, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester i tilfælde af en særlig og betydelig trussel om en sikkerhedshændelse i sådanne net eller tjenester informerer de af deres brugere, der potentielt er berørt af en sådan trussel, om eventuelle mulige beskyttelsesforanstaltninger eller afhjælpende foranstaltninger, som brugerne kan træffe. Hvis det er hensigtsmæssigt, underretter udbyderne ligeledes deres brugere om selve truslen.

4. Denne artikel indskrænker ikke anvendelsen af forordning (EU) 2016/679 og direktiv 2002/58/EF.

5. Kommissionen kan under nøje hensyn til udtalelsen fra ENISA vedtage gennemførelsesretsakter med nærmere bestemmelser om de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, der er omhandlet i stk. 1, samt om, under hvilke forhold og efter hvilke procedurer der skal foretages underretninger, og om, hvordan underretningerne skal udformes i medfør af stk. 2. De skal i videst muligt omfang baseres på europæiske og internationale standarder og er ikke til hinder for, at medlemsstaterne vedtager supplerende krav med henblik på at forfølge målene i stk. 1.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Artikel 41

Gennemførelse og håndhævelse

1. Medlemsstaterne sikrer med henblik på gennemførelsen af artikel 40, at de kompetente myndigheder har beføjelse til at pålægge udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester bindende instrukser, bl.a. om, hvilke foranstaltninger der er nødvendige for at afhjælpe en sikkerhedshændelse eller hindre en sådan i at forekomme, når en betydelig trussel er blevet identificeret, og om gennemførelsesfrister.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder har beføjelse til at pålægge udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester at:

a) forelægge de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere sikkerheden i deres tjenester og net, herunder en dokumenteret sikkerhedspolitik, og

b) forelægge en sikkerhedsrevision udført af et kvalificeret uafhængigt organ eller en kompetent myndighed og stille resultaterne heraf til rådighed for den kompetente myndighed. Udgifterne til revisionen afholdes af udbyderen.

3. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder har de nødvendige beføjelser til at undersøge tilfælde af manglende opfyldelse af kravene samt virkningerne for nettene og tjenesternes sikkerhed.

4. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder med henblik på gennemførelsen af artikel 40 har beføjelse til at indhente bistand fra en enhed, der håndterer IT-sikkerhedshændelser (»CSIRT«), som udpeget

i henhold til artikel 9 i direktiv (EU) 2016/1148 vedrørende spørgsmål, der falder ind under CSIRT'ers opgaver i henhold til punkt 2 i bilag I til nævnte direktiv.

5. De kompetente myndigheder skal, hvor det er hensigtsmæssigt og i overensstemmelse med national ret, rådføre sig og samarbejde med de relevante nationale retshåndhavende myndigheder, de kompetente myndigheder som omhandlet i artikel 8, stk. 1, i direktiv (EU) 2016/1148 og de nationale databeskyttelsesmyndigheder.

DEL II

NET

AFSNIT I

MARKEDSADGANG OG UDRULNING

KAPITEL I

Afgifter

Artikel 42

Afgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser og tilladelser til installation af faciliteter

1. Medlemsstaterne kan give den kompetente myndighed tilladelse til at opkræve afgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser eller for tilladelser til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom, der anvendes til udbud af elektroniske kommunikationstjenester eller -net og tilhørende faciliteter, som sikrer, at disse ressourcer udnyttes optimalt. Medlemsstaterne sikrer, at sådanne afgifter er objektivt begrundede, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede efter det tilsigtede formål og tager hensyn til de overordnede mål i dette direktiv.

2. Med hensyn til brugsrettigheder til radiofrekvenser skal medlemsstaterne bestræbe sig på at sikre, at gældende afgifter fastsættes på et niveau, som sikrer en effektiv tildeling og brug af radiofrekvenser, herunder ved:

- a) at fastsætte mindstepriser som minimumsafgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser ved at tage hensyn til værdien af disse rettigheder i forbindelse med deres eventuelle alternative former for brug
- b) at tage hensyn til de omkostninger, der følger af de vilkår, der er fastsat i disse rettigheder, og
- c) i muligt omfang at anvende betalingsordninger, der er knyttet til den faktiske mulighed for brug af radiofrekvenserne.

KAPITEL II

Adgang til landarealer

Artikel 43

Tilladelse til at installere faciliteter

1. Medlemsstaterne sikrer, at en kompetent myndighed ved behandlingen af en ansøgning om tilladelse til —at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom til en virksomhed, der har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, eller

—at installere faciliteter på, over eller under offentlig ejendom til en virksomhed, der har tilladelse til at udbyde ikke offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationsnet,

skal:

a) handle på grundlag af enkle, effektive, transparente og offentligt tilgængelige procedurer, som anvendes uden diskrimination og uden forsinkelse, og under alle omstændigheder træffe afgørelse inden seks måneder, efter at ansøgningen er modtaget, undtagen i tilfælde af ekspropriation, og

b) følge principperne om gennemsigtighed og ikkediskrimination, når der knyttes vilkår til sådanne rettigheder.

Procedurerne i litra a) og b) kan variere alt efter, om ansøgeren udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller ej.

2. Medlemsstaterne sikrer, at der i sådanne tilfælde, hvor offentlige eller lokale myndigheder stadig ejer eller kontrollerer virksomheder, der udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, sker en reel organisatorisk adskillelse mellem den i stk. 1 omhandlede rettighedstildelfunction og aktiviteterne i forbindelse med ejerskab og kontrol.

Artikel 44

Samhusning og delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter for udbydere af elektroniske kommunikationsnet

1. Hvis en operatør i henhold til national ret har udøvet retten til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom, eller har påberåbt sig en procedure for ekspropriation af eller brugsrettigheder til ejendom, kan de kompetente nationale myndigheder stille krav om samhusning og delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter, der er installeret på dette grundlag, for at beskytte miljøet, folkesundheden og den offentlige sikkerhed eller for at opfylde målene for by- og landsplanlægningen.

Krav om samhusning eller delt brug af installerede netelementer og faciliteter og delt brug af ejendom kan kun pålægges efter en offentlig høring af passende varighed, i løbet af hvilken alle interesserede parter skal have mulighed for at udtrykke deres holdninger, og kun inden for de specifikke områder, hvor en sådan delt brug skønnes nødvendig af hensyn til målene i første afsnit. De kompetente myndigheder kan stille krav om delt brug af sådanne faciliteter eller sådan ejendom, herunder jord, bygninger, adgangsveje til bygninger, kabler i bygninger, master, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, kabelkanaler, ledningskanaler, mandehuller, skabe eller foranstaltninger, som fremmer koordineringen af offentlige anlægsarbejder. En medlemsstat kan om nødvendigt udpege en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed til en eller flere af følgende opgaver:

a) koordinere den procedure, der er fastsat i denne artikel

b) fungere som et centralt informationssted

c) fastsætte regler for fordeling af omkostninger ved delt brug af faciliteter eller ejendom og ved koordinering af anlægsarbejder.

2. Foranstaltninger, som en kompetent myndighed træffer i overensstemmelse med denne artikel, skal være objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede. Sådanne foranstaltninger gennemføres, hvor det er relevant, i samarbejde med de nationale tilsynsmyndigheder.

KAPITEL III

Adgang til radiofrekvenser

Afdeling 1

Tilladelser

Artikel 45

Forvaltning af radiofrekvenser

1. Under behørig hensyntagen til det forhold, at radiofrekvenser er et offentligt gode, som har en vigtig social, kulturel og økonomisk værdi, sikrer medlemsstaterne, at radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester forvaltes effektivt på deres område i overensstemmelse med artikel 3 og 4. De sikrer, at de kompetente myndigheders allokering af, udstedelse af generelle tilladelser til og tildeling af individuelle brugsrettigheder til brug for radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester bygger på objektive, transparente, konkurrencefremmende, ikkediskriminerende og forholdsmæssige kriterier.

Når medlemsstaterne anvender denne artikel, overholder de relevante internationale aftaler, herunder ITU's radioreglement, og andre aftaler, der er vedtaget inden for rammerne af ITU, som finder anvendelse på radiofrekvenser, såsom den aftale, der blev indgået på den regionale radiokommunikationskonference i 2006, og kan tage hensyn til almene interesser.

2. Medlemsstaterne fremmer harmoniseringen af radiofrekvensanvendelsen til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i Unionen på en måde, der tilgodeser behovet for en faktisk og effektiv udnyttelse, og som søger at sikre forbrugerne fordele, f.eks. konkurrence, stordriftsfordele og tjenesternes og nettenes interoperabilitet. I denne forbindelse handler de i overensstemmelse med artikel 4 i dette direktiv og med beslutning nr. 676/2002/EF, bl.a. ved at:

- a) tilstræbe trådløs bredbåndsdækning for deres nationale område og befolkning af høj kvalitet og hastighed samt dækning af vigtige nationale transportveje og EU-transportveje, herunder det transeuropæiske transportnet som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013 ⁽⁴⁶⁾
- b) fremme en hurtig udvikling i Unionen af nye trådløse kommunikationsteknologier og -applikationer, herunder, hvis det er hensigtsmæssigt, på tværs af sektorer
- c) sikre forudsigelighed og sammenhæng i forbindelse med tildeling, fornyelse, ændring, begrænsning og tilbagekaldelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser med henblik på at fremme langsigtede investeringer
- d) sikre forebyggelse af grænseoverskridende eller national skadelig interferens i henhold til henholdsvis artikel 28 og 46 og træffe passende foregribende og afhjælpende foranstaltninger med henblik herpå
- e) fremme delt brug af radiofrekvenser mellem ens eller forskellig brug af radiofrekvenser i overensstemmelse med konkurrenceretten
- f) anvende det mest hensigtsmæssige og mindst byrdefulde tilladelsessystem, der er muligt, i overensstemmelse med artikel 46 på en måde, der maksimerer fleksibilitet, delt brug og effektivitet i brugen af radiofrekvenser
- g) anvende regler for tildeling, overdragelse, fornyelse, ændring og tilbagekaldelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser, som er klart og tydeligt fastlagt, for at sikre sikkerhed, sammenhæng og forudsigelighed i reguleringen
- h) tilstræbe sammenhæng og forudsigelighed i hele Unionen med hensyn til måden, hvorpå brugen af radiofrekvenser tillades, når det gælder beskyttelse af folkesundheden, under hensyntagen til henstilling 1999/519/EF.

Med henblik på første afsnit og i forbindelse med udviklingen af tekniske gennemførelsesforanstaltninger for et radiofrekvensbånd i henhold til beslutning nr. 676/2002/EF kan Kommissionen anmode Frekvenspolitikgruppen om at afgive en udtalelse om anbefaling af den eller de mest hensigtsmæssige tilladelsesordninger for anvendelse af radiofrekvenser i dette frekvensbånd eller dele deraf. Hvis det er relevant, kan Kommissionen under størst mulig hensyntagen til en sådan udtalelse vedtage en henstilling med henblik på at fremme en konsekvent tilgang i Unionen til en tilladelsesordning eller tilladelsesordninger for anvendelse af frekvensbåndet.

Når Kommissionen overvejer at vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med artikel 39, stk. 1, 4, 5 og 6, kan den anmode Frekvenspolitikgruppen om en udtalelse, hvad angår følgerne af eventuelle standarder eller specifikationer for koordineringen og harmoniseringen af samt tilgængeligheden til radiofrekvenser.

Kommissionen tager nøje hensyn til Frekvenspolitikgruppens udtalelse i forbindelse med eventuelle efterfølgende skridt.

3. I tilfælde af manglende national eller regional markedsefterspørgsel på brugen af et harmoniseret radiofrekvensbånd kan medlemsstaterne tillade en alternativ brug af hele eller dele af frekvensbåndet, herunder den gældende brug, i overensstemmelse med stk. 4 og 5 i denne artikel, forudsat at:

- a) konstateringen af den manglende markedsefterspørgsel på brugen af et sådant frekvensbånd bygger på en offentlig høring i overensstemmelse med artikel 23, herunder en fremadrettet vurdering af markedsefterspørgslen
- b) en sådan alternativ anvendelse ikke lægger hindringer i vejen for tilgængeligheden eller brugen af et sådant frekvensbånd i andre medlemsstater, og
- c) den pågældende medlemsstat tager behørigt hensyn til den langsigtede tilgængelighed eller brug af et sådant frekvensbånd i Unionen og til stordriftsfordele for udstyr, som følger af brugen af de harmoniserede radiofrekvenser i Unionen.

Enhver beslutning om undtagelsesvis at tillade alternativ brug skal være genstand for regelmæssig revision og skal i alle tilfælde straks revideres på en potentiel brugers behørigt begrundede anmodning til den kompetente myndighed om brug af frekvensbåndet i overensstemmelse med de tekniske gennemførelsesforanstaltninger. Medlemsstaten meddeler Kommissionen og de øvrige medlemsstater den afgørelse, der træffes, sammen med grundene hertil samt resultatet af en eventuel revision.

4. Med forbehold af andet afsnit, sikrer medlemsstaterne, at alle typer teknologi, der anvendes til udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, kan anvendes i de radiofrekvenser, der er erklæret til rådighed for elektroniske kommunikationstjenester i deres nationale frekvensplan i overensstemmelse med EU-retten.

Medlemsstaterne kan dog fastsætte forholdsmæssigt afpassede og ikkediskriminerende begrænsninger for, hvilke typer af teknologi i forbindelse med radionet eller trådløs adgang der anvendes til elektroniske kommunikationstjenester, hvor dette er nødvendigt for at:

- a) undgå skadelig interferens
- b) beskytte folkesundheden mod elektromagnetiske felter, idet der tages nøje hensyn til henstilling 1999/519/EF
- c) sikre tjenesters tekniske kvalitet
- d) sikre mest mulig delt brug af radiofrekvenser
- e) sikre effektiv udnyttelse af radiofrekvenser eller
- f) sikre opfyldelse af en almenyttig målsætning i overensstemmelse med stk. 5.

5. Med forbehold af andet afsnit, sikrer medlemsstaterne, at alle typer teknologi, der anvendes til elektroniske kommunikationstjenester, kan anvendes i de radiofrekvenser, der er erklæret til rådighed for elektroniske kommunikationstjenester i deres nationale frekvensplan og i overensstemmelse med EU-retten. Medlemsstaterne kan dog fastsætte forholdsmæssige og ikkediskriminerende begrænsninger for, hvilke typer elektroniske kommunikationstjenester der kan udbydes, herunder om nødvendigt for at opfylde en forpligtelse under ITU-radioreglementet.

Foranstaltninger, der kræver, at en elektronisk kommunikationstjeneste udbydes i et bestemt frekvensbånd afsat til elektroniske kommunikationstjenester, skal være begrundet i hensynet til at sikre opfyldelse af en almenyttig målsætning som fastlagt af medlemsstater i overensstemmelse med EU-retten, herunder, men ikke begrænset til:

- a) menneskers sikkerhed
- b) fremme af social, regional eller territorial samhørighed
- c) forebyggelse af ineffektiv udnyttelse af radiofrekvenser eller

d) fremme af kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme, f.eks. udbud af radio- og tv-tjenester.

En foranstaltning, der hindrer, at en hvilken som helst anden elektronisk kommunikationstjeneste udbydes i et bestemt frekvensbånd, skal være begrundet ud fra nødvendigheden af at beskytte livskritiske tjenester. Medlemsstaterne kan også undtagelsesvis udvide en sådan foranstaltning for at opfylde andre almentnyttige målsætninger som fastlagt af medlemsstaterne i overensstemmelse med EU-retten.

6. Medlemsstaterne foretager jævnlige vurderinger af, om de begrænsninger, der er omhandlet i stk. 4 og 5, fortsat er nødvendige, og offentliggør resultaterne af disse vurderinger.

7. Begrænsninger, der blev indført inden den 25. maj 2011, skal være i overensstemmelse med stk. 4 og 5 senest den 20. december 2018.

Artikel 46

Tilladelse til brug af radiofrekvenser

1. Medlemsstaterne skal fremme brugen af radiofrekvenser, herunder delt brug, inden for rammerne af generelle tilladelser og begrænse tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser til situationer, hvor sådanne rettigheder er nødvendige for at udnytte dem så effektivt som muligt i lyset af efterspørgslen og under hensyntagen til kriterierne i andet afsnit. I alle andre tilfælde skal de fastsætte betingelserne for brug af radiofrekvenser i en generel tilladelse.

Med henblik herpå beslutter medlemsstaterne, hvad der er den bedst egnede ordning for tilladelse til brug af radiofrekvenser, idet de tager hensyn til:

- a) de pågældende radiofrekvensers særlige egenskaber
- b) behovet for at beskytte mod skadelig interferens
- c) udarbejdelsen af pålidelige betingelser for delt brug af radiofrekvenser, hvor det er relevant
- d) behovet for at sikre den tekniske kvalitet af en kommunikation eller en tjeneste
- e) almentnyttige målsætninger som fastlagt af medlemsstater i overensstemmelse med EU-retten
- f) behovet for at sikre effektiv udnyttelse af radiofrekvenser.

Når medlemsstaterne overvejer, om de skal udstede en generel tilladelse eller tildele individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser under hensyntagen til tekniske gennemførelsesforanstaltninger, der er vedtaget i henhold til artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF, tilstræber de at minimere problemer med skadelig interferens, herunder i tilfælde af delt brug af radiofrekvenser, på grundlag af en kombination af en generel tilladelse og individuelle brugsrettigheder.

Hvor det er relevant, overvejer medlemsstaterne muligheden for at tillade brug af radiofrekvenser på grundlag af en kombination af en generel tilladelse og individuelle brugsrettigheder under hensyntagen til de sandsynlige virkninger på konkurrence, innovation og markedsadgang, af forskellige kombinationer af generelle tilladelser og individuelle brugsrettigheder og af gradvise overførsler fra en kategori til en anden.

Medlemsstaterne tilstræber at minimere begrænsningerne for brug af radiofrekvenser ved at tage passende hensyn til teknologiske løsninger til at håndtere skadelig interferens med henblik på at indføre en tilladelsesordning, der er så lidt byrdefuld som muligt.

2. Når der træffes en afgørelse i henhold til stk. 1 med henblik på at fremme delt brug af radiofrekvenser, sikrer de kompetente myndigheder, at betingelserne for den delte brug af radiofrekvenser er klart beskrevet. Sådanne betingelser skal fremme effektiv udnyttelse af radiofrekvenser, konkurrence og innovation.

Artikel 47

Vilkår, der er fastsat i individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser

1. De kompetente myndigheder fastsætter vilkår i individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i overensstemmelse med artikel 13, stk. 1, på en måde, der sikrer optimal og størst mulig faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne. De fastsætter klart sådanne vilkår inden tildeling eller fornyelse af sådanne rettigheder, herunder hvilken brug der kræves, og muligheden for at opfylde denne forpligtelse gennem salg eller udleje, for at sikre, at vilkårene opfyldes i overensstemmelse med artikel 30. Vilkår, der er knyttet til fornyelsen af en brugsrettighed til radiofrekvenser, må ikke give aktuelle indehavere af en sådan ret urimelige fordele.

Sådanne vilkår skal angive de gældende parametre, herunder enhver frist for at anvende brugsrettighederne, hvis manglende opfyldelse berettiger den kompetente myndighed til at tilbagekalde brugsrettigheder eller pålægge andre foranstaltninger.

De kompetente myndigheder hører og underretter på en rettidig og gennemsigtig måde interesserede parter om, hvilke vilkår der er fastsat til individuelle brugsrettigheder, før vilkårene fastsættes. De fastlægger på forhånd kriterierne for at vurdere, om vilkårene er opfyldt, og underretter de interesserede parter klart og tydeligt herom.

2. Når de kompetente myndigheder fastsætter vilkår i individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, kan de, navnlig med henblik på at sikre faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser eller at fremme dækning give mulighed for følgende:

- a) delt brug af passiv eller aktiv infrastruktur, der er afhængig af radiofrekvenser, eller af radiofrekvenser
- b) kommercielle roamingaftaler
- c) eller for i fællesskab at udrulle infrastruktur til levering af net eller tjenester, som er afhængig af brugen af radiofrekvenser.

De kompetente myndigheder må ikke forhindre delt brug af radiofrekvenser i vilkår fastsat i brugsrettighederne til radiofrekvenser. Virksomhedernes opfyldelse af de vilkår, der er fastsat i medfør af dette stykke, forbliver omfattet af konkurrenceretten.

Afdeling 2 Brugsrettigheder

Artikel 48

Tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser

1. Hvor det er nødvendigt at tildele individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, tildeler medlemsstaterne efter anmodning sådanne rettigheder til enhver virksomhed med henblik på udbud af elektroniske kommunikationsnet eller tjenester i henhold til den generelle tilladelse, der er omhandlet i artikel 12, med forbehold af artikel 13, artikel 21, stk. 1, litra c), og artikel 55 og andre regler til sikring af en effektiv anvendelse af disse ressourcer i overensstemmelse med dette direktiv.

2. Med forbehold af særlige kriterier og procedurer, som medlemsstaterne fastsætter for tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser til udbydere af radio- eller tv-indholdstjenester med henblik på at forfølge almennyttige målsætninger i overensstemmelse med EU-retten, tildeles individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser gennem åbne, objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede procedurer og i overensstemmelse med artikel 45.

3. Der kan gøres undtagelse fra kravet om åbne procedurer, hvor det er nødvendigt, at en udbyder af radio- eller tv-indholdstjenester tildeles individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, for at udbyderen kan opfylde en almennyttig målsætning, som medlemsstaterne har fastsat i overensstemmelse med EU-retten.

4. De kompetente myndigheder behandler ansøgninger om individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i forbindelse med udvælgelsesprocedurer på grundlag af objektive, transparente, forholdsmæssigt afpassede og

ikkediskriminerende udvælgelseskriterier, som fastlægges på forhånd og afspejler de vilkår, der er fastsat de givne rettigheder. De kompetente myndigheder skal kunne anmode ansøgere om alle oplysninger, der er nødvendige for på grundlag af disse kriterier at kunne vurdere ansøgernes evne til at opfylde disse vilkår. Hvis den kompetente myndighed konkluderer, at ansøgeren ikke har de fornødne forudsætninger, skal den træffe en behørigt begrundet afgørelse herom.

5. Når medlemsstaterne tildeler individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, angiver de, om rettighedshaveren kan overdrage eller udleje disse rettigheder, og på hvilke betingelser. Artikel 45 og 51 finder anvendelse.

6. Den kompetente myndighed skal træffe, meddele og offentliggøre afgørelser vedrørende tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser hurtigst muligt, efter modtagelse af den fuldstændige ansøgning, og inden seks uger for så vidt angår radiofrekvenser, der er erklæret til rådighed for elektroniske kommunikationstjenester i den nationale frekvensplan. Denne frist berører ikke artikel 55, stk. 7, og gældende internationale aftaler om brug af radiofrekvenser eller satellitbanepositioner.

Artikel 49

Rettighedernes varighed

1. Hvis medlemsstaterne tillader brugen af radiofrekvenser gennem individuelle brugsrettigheder med en begrænset varighed, sikrer de, at brugsrettigheden gives for en periode, der er rimelig i lyset af de forfulgte mål i overensstemmelse med artikel 55, stk. 2, under behørig hensyntagen til nødvendigheden af at sikre konkurrence og navnlig en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser og at fremme innovation og effektive investeringer, herunder ved at tillade en passende periode til amortisation af investeringen.

2. Hvis medlemsstaterne tildeler individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, for hvilke harmoniserede betingelser er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF for at muliggøre deres anvendelse til elektroniske kommunikationstjenester til trådløst bredbånd («trådløs bredbåndstjeneste»), for en begrænset periode, sikrer de reguleringsmæssig forudsigelighed for rettighedshaverne i en periode på mindst 20 år vedrørende betingelserne for investeringer i infrastruktur, som er afhængig af brug af sådanne radiofrekvenser, under hensyntagen til kravene som omhandlet i denne artikels stk. 1. Denne artikel gælder, hvor det er relevant, med forbehold af enhver ændring af de vilkår, der er fastsat i disse brugsrettigheder i overensstemmelse med artikel 18.

Med henblik herpå sikrer medlemsstaterne, at sådanne rettigheder har en varighed på mindst 15 år og for at overholde første afsnit om nødvendigt omfatter en passende forlængelse heraf på de betingelser, der er fastsat i dette stykke.

Medlemsstaterne stiller de generelle kriterier for forlængelse af varigheden af brugsrettigheder til rådighed på en gennemsigtig måde for alle interesserede parter forud for tildeling af brugsrettigheder som en del af de betingelser, der er fastsat i henhold til artikel 55, stk. 3 og 6. Sådanne generelle kriterier vedrører:

- a) behovet for at sikre faktisk og effektiv udnyttelse af de pågældende radiofrekvenser, de mål, der forfølges i artikel 45, stk. 2, litra a) og b), eller behovet for at opnå mål af almen interesse med hensyn til sikring af menneskers sikkerhed, offentlig orden, offentlig sikkerhed eller forsvar og
- b) behovet for at sikre lige konkurrencevilkår.

Senest to år inden udløbet af en individuel brugsrettigheds første varighedsperiode foretager den kompetente myndighed en objektiv og fremadrettet vurdering af de generelle kriterier for forlængelse af varigheden af denne brugsrettighed i lyset af artikel 45, stk. 2, litra c). Forudsat at den kompetente myndighed ikke har iværksat håndhævelsesforanstaltninger for manglende opfyldelse af vilkårene i brugsrettigheden i medfør af artikel 30, tildeler den forlængelse af varigheden af brugsrettigheden, medmindre den konkluderer, at en sådan forlængelse ikke vil opfylde de generelle kriterier, der er fastlagt i henhold til litra a) og b) i dette stykkes tredje afsnit.

På grundlag af denne vurdering underretter den kompetente myndighed rettighedshaveren om, hvorvidt der skal tildeles forlængelse af brugsrettigheden.

Hvis der ikke skal tildeles en sådan forlængelse, anvender den kompetente myndighed artikel 48 til tildeling af brugsrettigheder til dette specifikke radiofrekvensbånd.

Enhver foranstaltning i henhold til dette stykke skal være forholdsmæssigt afpasset, ikkediskriminerende, transparent og begrundet.

Uanset artikel 23 skal interesserede parter have mulighed for at fremsætte bemærkninger om ethvert udkast til foranstaltning i medfør af dette stykkes tredje og fjerde afsnit i en periode på mindst tre måneder.

Dette stykke berører ikke anvendelsen af artikel 19 og 30.

Når medlemsstaterne fastsætter afgifter for brugsrettigheder, tager de hensyn til den mekanisme, der er omhandlet i dette stykke.

3. Når det er behørigt begrundet, kan medlemsstaterne fravige denne artikels stk. 2 i følgende tilfælde:

- a) i begrænsede geografiske områder, hvor adgangen til højhastighedsnet er meget mangelfuld eller fraværende, og det er nødvendigt for at sikre opfyldelse af målene i artikel 45, stk. 2
- b) i forbindelse med specifikke kortsigtede projekter
- c) til forsøgsformål
- d) til brug af radiofrekvenser, som i henhold til artikel 45, stk. 4 og 5, kan sameksistere med trådløse bredbåndstjenester, eller
- e) til alternativ brug af radiofrekvenser i henhold til artikel 45, stk. 3.

4. Medlemsstaterne kan tilpasse brugsrettigheders varighed, som er fastsat i henhold til denne artikel, for at sikre, at varigheden af rettigheder i et eller flere frekvensbånd udløber samtidigt.

Artikel 50

Fornyelse af individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser

1. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder træffer i rimelig tid afgørelse om fornyelse af individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser, før varigheden af disse rettigheder udløber, bortset fra hvor mulighed for forlængelse på tidspunktet for tildelingen udtrykkelig er udelukket. Med henblik herpå vurderer disse myndigheder behovet for en sådan forlængelse på eget initiativ eller på anmodning af rettighedshaveren og i sidstnævnte tilfælde tidligst fem år før udløbet af varigheden af de pågældende rettigheder. Dette berører ikke forlængelsesklausuler, som gælder for eksisterende rettigheder.

2. Når de kompetente myndigheder træffer afgørelse i henhold til denne artikels stk. 1, tager de bl.a. følgende i betragtning:

- a) opfyldelse af målene fastsat i artikel 3, artikel 45, stk. 2, og artikel 48, stk. 2, samt mål for den offentlige politik i henhold til EU-retten eller national ret
- b) gennemførelse af en tekniske gennemførelsesforanstaltning, der er vedtaget i henhold til artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF
- c) kontrol af korrekt opfyldelse af de vilkår der er fastsat i de pågældende brugsrettigheder
- d) behovet for at fremme konkurrencen eller undgå forvriddning heraf i overensstemmelse med artikel 52
- e) behovet for at effektivisere brugen af radiofrekvenser i lyset af den teknologiske udvikling eller markedsudviklingen
- f) behovet for at undgå alvorlige driftsforstyrrelser.

3. Når de kompetente myndigheder tager stilling til, om individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser, for hvilke der er et begrænset antal brugsrettigheder, i medfør af denne artikels stk. 2, skal forlænges, følger de en åben, transparent og ikkediskriminerende procedure, idet de bl.a.

a) giver alle interesserede parter mulighed for at tilkendegive deres holdning ved hjælp af en offentlig høring i overensstemmelse med artikel 23 og

b) tydeligt angiver grundene til en eventuel forlængelse.

Den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed tager hensyn til eventuel dokumentation som følge af høringen, jf. første afsnit, for, at der er markedsefterspørgsel fra andre virksomheder end dem, der er indehavere af brugsrettigheder til radiofrekvenser i det pågældende frekvensbånd, når den afgør, om den skal forlænge brugsrettighederne eller gennemføre en ny udvælgelsesprocedure for at tildele brugsrettigheder i overensstemmelse med artikel 55.

4. En afgørelse om at forlænge de individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser kan ledsages af en revision af de dertil knyttede afgifter samt øvrige vilkår og betingelser. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kan, hvis det er relevant, justere afgifterne for brugsrettighederne i henhold til artikel 42.

Artikel 51

Overdragelse eller udlejning af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder kan overdrage eller udleje individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser til andre virksomheder.

Medlemsstaterne kan beslutte, at dette stykke ikke finder anvendelse, hvis virksomheden oprindeligt fik tildelt sine individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser uden betaling eller fik dem tildelt til radio- og tv-spredning.

2. Medlemsstaterne sikrer, at en virksomheds planer om at overdrage eller udleje brugsrettigheder til radiofrekvenser samt den faktiske overdragelse heraf i overensstemmelse med nationale procedurer meddeles den kompetente myndighed og offentliggøres. I tilfælde af harmoniserede radiofrekvenser skal en sådan overdragelse være i overensstemmelse med den harmoniserede brug.

3. Medlemsstaterne tillader overdragelse eller udlejning af brugsrettigheder til radiofrekvenser, hvis de oprindelige vilkår fastsat i brugsrettighederne fastholdes. Med forbehold af behovet for at sikre, at der ikke forekommer konkurrenceforvridning, navnlig i henhold til artikel 52, påhviler det medlemsstaterne:

a) at underkaste overdragelse og udlejning den mindst omkostningsfulde procedure

b) ikke at nægte udlejning af brugsrettigheder til radiofrekvenser, hvis udlejer fortsat påtager sig ansvaret for at opfylde de oprindelige vilkår fastsat i brugsrettighederne

c) ikke at nægte overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser, medmindre der er klar risiko for, at den nye indehaver ikke er i stand til at opfylde de oprindelige betingelser for brugsrettigheder.

Eventuelle administrationsgebyrer, som virksomheder pålægges i forbindelse med behandling af ansøgninger om overdragelse eller udlejning af brugsrettigheder til radiofrekvenser, skal overholde artikel 16.

Litra a), b) og c) i første afsnit berører ikke medlemsstaternes kompetence til at håndhæve overholdelsen af de vilkår fastsat i brugsrettighederne til enhver tid, både hvad angår udlejer og lejer, i henhold til deres nationale ret.

De kompetente myndigheder fremmer overdragelsen eller udlejningen af brugsrettigheder til radiofrekvenser ved rettidigt at behandle anmodninger om at tilpasse de vilkår, der er fastsat i brugsrettighederne, og ved at sikre, at disse rettigheder eller de relevante radiofrekvenser så vidt muligt kan deles eller opsplittes.

De kompetente myndigheder stiller med henblik på overdragelse eller udlejning af brugsrettigheder til radiofrekvenser relevante oplysninger vedrørende individuelle rettigheder, der kan sælges, offentligt til

rådighed i et standardiseret elektronisk format, når rettighederne er tildelt, og opbevarer oplysningerne, så længe rettighederne eksisterer.

Kommission kan vedtage gennemførelsesretsakter med henblik på at udpege disse relevante oplysninger.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Artikel 52

Konkurrence

1. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder fremmer effektiv konkurrence og undgår konkurrenceforvridning på det indre marked, når de træffer afgørelse om at tildele, ændre eller forny brugsrettigheder til radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i henhold til dette direktiv.

2. Når medlemsstaterne tildeler, ændrer eller fornyer brugsrettigheder til radiofrekvenser, kan deres nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder efter rådgivning fra den nationale tilsynsmyndighed træffe passende foranstaltninger, som f.eks.:

- a) at begrænse mængden af radiofrekvensbånd, for hvilke der tildeles brugsrettigheder til en enkelt virksomhed, eller under berettigede omstændigheder ved at fastsætte vilkår i sådanne brugsrettigheder, såsom at der skal være engrosadgang eller national eller regional roaming i visse frekvensbånd eller visse grupper af frekvensbånd med ensartede egenskaber
- b) om nødvendigt, og hvis det er berettiget med hensyn til en særlig situation på det nationale marked, at reservere en bestemt del af et radiofrekvensbånd eller gruppe af frekvensbånd til tildeling til nye aktører på markedet
- c) at nægte at tildele nye brugsrettigheder til radiofrekvenser eller tillade ny brug af radiofrekvenser i bestemte frekvensbånd eller ved at knytte betingelser til tildelingen af sådanne brugsrettigheder til radiofrekvenser eller fastsætte vilkår i tilladelsen i forhold til ny brug af radiofrekvenser med henblik på at undgå, at en tildeling, overdragelse eller akkumulering af brugsrettigheder fører til konkurrenceforvridning
- d) at medtage vilkår om forbud mod eller ved at pålægge betingelser for overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser, som ikke er omfattet af fusionskontrol på EU-plan eller nationalt plan, i tilfælde, hvor en sådan overdragelse sandsynligvis vil skade konkurrencen væsentligt
- e) at ændre gældende rettigheder i overensstemmelse med dette direktiv, hvis det er nødvendigt for efterfølgende at rette op på en konkurrenceforvridning, der er opstået som følge af overdragelse eller akkumulering af brugsrettigheder til radiofrekvenser.

De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder bygger under hensyntagen til markedsvilkår og til rådighed værende benchmark deres afgørelse på en objektiv og fremadrettet vurdering af konkurrencevilkårene på markedet, af nødvendigheden af sådanne foranstaltninger for at bevare eller opnå en effektiv konkurrence og af de sandsynlige konsekvenser af sådanne foranstaltninger for markedsaktørers aktuelle og kommende investeringer, især for udrulning af net. I denne forbindelse tager de hensyn til den tilgang til markedsanalyse, der er anført i artikel 67, stk. 2.

3. Når de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder anvender stk. 2 i denne artikel, skal de handle efter procedurerne i artikel 18, 19, 23 og 35.

Afdeling 3

Procedurer

Artikel 53

Koordineret tidsplan for tildelinger

1. Medlemsstaterne samarbejder med henblik på at koordinere brugen af harmoniserede radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i Unionen under behørig hensyntagen til de forskellige nationale markedssituationer. Dette kan omfatte at fastsætte en eller, hvor det er hensigtsmæssigt, flere fælles datoer for, hvornår brugen af bestemte harmoniserede radiofrekvensbånd skal være tilladt.
2. Når harmoniserede betingelser er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF for at muliggøre brug af radiofrekvenser til trådløse bredbåndsnets og -tjenester, tillader medlemsstaterne brug af disse radiofrekvenser så hurtigt som muligt og senest 30 måneder efter vedtagelsen af foranstaltningen eller så hurtigt som muligt efter ophævelsen af en eventuel beslutning om undtagelsesvis at tillade alternativ brug i henhold til dette direktivs artikel 45, stk. 3. Dette berører ikke afgørelse (EU) 2017/899 eller Kommissionens initiativret til at foreslå lovgivningsmæssige retsakter.
3. En medlemsstat kan udsætte fristen i denne artikels stk. 2 for et bestemt frekvensbånd under følgende omstændigheder:
 - a) i et omfang, som er begrundet i en begrænsning af anvendelsen af det pågældende frekvensbånd af hensyn til et mål af almen interesse, jf. artikel 45, stk. 5, litra a) eller d),
 - b) i tilfælde af uløste grænseoverskridende koordineringsproblemer, der medfører skadelig interferens med tredjelande, forudsat at den berørte medlemsstat har anmodet om EU-bistand, hvis det er relevant, i henhold til artikel 28, stk. 5
 - c) beskyttelse af den nationale sikkerhed og forsvaret eller
 - d) force majeure.Den pågældende medlemsstat revurderer mindst hvert andet år en sådan udsættelse.
4. En medlemsstat kan udsætte fristen i stk. 2 for et bestemt frekvensbånd i det nødvendige omfang og op til 30 måneder i tilfælde af:
 - a) uløste grænseoverskridende koordineringsproblemer, der medfører skadelig interferens mellem medlemsstater, forudsat at den berørte medlemsstat rettidigt træffer alle nødvendige foranstaltninger i henhold til artikel 28, stk. 3 og 4
 - b) behov for at sikre, og kompleksiteten i at sikre, teknisk migrering af eksisterende brugere af det pågældende frekvensbånd.
5. I tilfælde af en udsættelse i henhold til stk. 3 eller 4 underretter den berørte medlemsstat på rettidig vis de øvrige medlemsstater og Kommissionen med angivelse af årsagerne.

Artikel 54

Koordineret tidsplan for tildelinger for bestemte 5G-frekvensbånd

1. For så vidt angår jordbaserede systemer, som kan levere trådløse bredbåndstjenester, træffer medlemsstaterne senest den 31. december 2020, hvis det er nødvendigt for at fremme udrulning af 5G, alle passende foranstaltninger til:
 - a) at omorganisere og tillade anvendelse af tilstrækkeligt store blokke af 3,4-3,8 GHz-båndet
 - b) at tillade anvendelse af mindst 1 GHz af 24,25-27,5 GHz-båndet, forudsat at der er klart tegn på markedsefterspørgsel og fravær af betydelige begrænsninger for migrering af eksisterende brugere eller rydning af frekvensbåndet.
2. Medlemsstaterne kan dog forlænge fristen i stk. 1, hvis det er berettiget, i overensstemmelse med artikel 45, stk. 3, eller artikel 53, stk. 2, 3 eller 4.

3. Foranstaltninger, der træffes i henhold til stk. 1, skal opfylde de harmoniserede betingelser som fastsat i tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF.

Artikel 55

Procedure for begrænsning af det antal brugsrettigheder til radiofrekvenser, der vil blive tildelt

1. Hvis en medlemsstat konkluderer, at en brugsrettighed til en radiofrekvens ikke kan tildeles med forbehold af en generel tilladelse, og hvis den overvejer, om den skal begrænse det antal brugsrettigheder til radiofrekvenser, der skal tildeles, skal den med forbehold af artikel 53 bl.a.:

- a) tydeligt angive grundene til, at brugsrettighederne begrænses, navnlig ved at tage fornødent hensyn til, at brugerne sikres de størst mulige fordele, og at konkurrencen fremmes, og om nødvendigt tage begrænsningen op til revision med jævne mellemrum eller på begrundet anmodning af de berørte virksomheder
- b) give alle interesserede parter, bl.a. brugere og forbrugere, lejlighed til ved en offentlig høring at tilkendegive deres holdning til eventuelle begrænsninger i henhold til artikel 23.

2. Hvis en medlemsstat konkluderer, at antallet af brugsrettigheder skal begrænses, definerer og begrundet den klart de mål, som søges opfyldt med den konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedure i henhold til denne artikel, og kvantificerer dem om muligt, idet den tillægger nødvendigheden af at opfylde nationale og interne markedsmål behørig vægt. De mål, som medlemsstaterne kan fastsætte med henblik på at udforme den specifikke udvælgelsesprocedure, skal ud over at fremme konkurrence begrænses til et eller flere af følgende:

- a) fremme af dækning
- b) sikring af den nødvendige tjenestekvalitet
- c) fremme af effektiv udnyttelse af radiofrekvenser, bl.a. ved at tage hensyn til de vilkår, der er fastsat i brugsrettighederne, og størrelsen af afgifter
- d) fremme af innovation og virksomhedsudvikling.

Den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed skal klart definere og begrunde valget af udvælgelsesproceduren, herunder eventuelt indledende faser med henblik på at få adgang til udvælgelsesproceduren. Den anfører også klart resultatet af eventuelle tilknyttede vurderinger af den konkurrencemæssige, tekniske og økonomiske situation på markedet og begrundet den eventuelle brug og det eventuelle valg af foranstaltninger i henhold til artikel 35.

3. Medlemsstaterne offentliggør beslutninger om den valgte udvælgelsesprocedure og de tilhørende regler med tydelig angivelse af begrundelsen herfor. De offentliggør også de vilkår, der skal fastsættes i brugsrettigheder.

4. Efter fastlæggelse af udvælgelsesproceduren skal medlemsstaten indkalde ansøgninger om brugsrettigheder.

5. Hvis en medlemsstat konkluderer, at der kan tildeles yderligere brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til en kombination af generel tilladelse og individuelle brugsrettigheder, offentliggør den denne konklusion og indleder proceduren for tildeling af sådanne rettigheder.

6. Hvis det er nødvendigt at begrænse tildelingen af brugsrettigheder til radiofrekvenser, tildeler medlemsstaterne sådanne rettigheder på grundlag af udvælgelseskriterier og en udvælgelsesprocedure, som skal være objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede. Alle udvælgelseskriterier af denne art skal i fornødent omfang tilgodese opfyldelsen af målene og kravene i artikel 3, 4, 28 og 45.

7. Hvis der bruges konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer, kan medlemsstaterne forlænge den i artikel 48, stk. 6, omhandlede maksimumsperiode på seks uger så meget, som det måtte være

nødvendigt for at sikre, at sådanne procedurer er fair, rimelige, åbne og transparente for alle interesserede parter, dog højst med otte måneder, med forbehold af specifikke frister i henhold til artikel 53.

Disse tidsfrister berører ikke gældende internationale aftaler om anvendelse af radiofrekvenser og satellitkoordinering.

8. Denne artikel berører ikke de i artikel 51 omhandlede overdragelser af brugsrettigheder til radiofrekvenser.

KAPITEL IV

Udrulning og brug af trådløst netudstyr

Artikel 56

Adgang til radiobaserede lokalnet

1. De kompetente myndigheder tillader udbud af adgang via RLAN til et offentligt elektronisk kommunikationsnet samt brug af harmoniserede radiofrekvenser til dette udbud med forbehold af gældende betingelser i den generelle tilladelse vedrørende brug af radiofrekvenser som omhandlet i artikel 46, stk. 1.

Hvis et sådant udbud ikke indgår i en økonomisk aktivitet eller blot er et supplement til en økonomisk aktivitet eller offentlig tjeneste, der ikke er afhængig af overførslen af signaler via disse net, er en virksomhed, offentlig myndighed eller slutbruger, som udbyder en sådan adgang, ikke omfattet af generelle tilladelser til udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i henhold til artikel 12 af forpligtelser vedrørende slutbrugeres rettigheder i henhold til afsnit II i del III eller af forpligtelser til at sammenkoble deres net i henhold til artikel 61, stk. 1.

2. Artikel 12 i direktiv 2000/31/EF finder anvendelse.

3. De kompetente myndigheder må ikke forhindre udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester i at give offentligheden adgang til deres net gennem RLAN, der kan befinde sig på slutbrugers ejendom, forudsat at det sker i overensstemmelse med betingelserne i den generelle tilladelse, og at slutbrugeren forudgående har givet sit informerede samtykke.

4. De kompetente myndigheder sikrer i overensstemmelse med navnlig artikel 3, stk. 1, i forordning (EU) 2015/2120, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester ikke ensidigt begrænser eller hindrer slutbrugere i:

a) at tilgå RLAN, som udbydes af tredjepart, efter eget valg, eller

b) at tillade andre slutbrugere gensidig eller en mere generel adgang til disse udbyderes net gennem RLAN, herunder på grundlag af tredjeparts initiativer, som samler forskellige slutbrugeres RLAN og gør dem offentligt tilgængelige.

5. De kompetente myndigheder må ikke begrænse eller hindre slutbrugere i at tillade andre slutbrugere adgang, gensidig eller på anden måde, til deres RLAN, herunder på grundlag af tredjeparts initiativer, som samler forskellige slutbrugeres RLAN og gør dem offentligt tilgængelige.

6. De kompetente myndigheder må ikke uberettiget begrænse udbuddet af adgang til RLAN til offentligheden:

a) gennem offentlige organer eller i offentlige områder tæt på lokaliteter, der benyttes af sådanne offentlige organer, når udbuddet er et supplement til de offentlige tjenester, der udbydes på de pågældende lokaliteter

b) gennem ikkestatslige organisationers eller offentlige organers initiativer, der har til formål at samle forskellige slutbrugeres RLAN og stille dem til rådighed gensidigt eller mere generelt, herunder eventuelle RLAN, hvortil der gives offentlig adgang i overensstemmelse med litra a).

Artikel 57

Udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde

1. De kompetente myndigheder må ikke uberettiget begrænse udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Medlemsstaterne søger at sikre, at eventuelle regler for udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er nationalt sammenhængende. Sådanne regler offentliggøres inden deres anvendelse.

De kompetente myndigheder må navnlig ikke underkaste udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som er i overensstemmelse med de karakteristika, der er fastlagt i medfør af stk. 2, individuelle byplanlægningstilladelser eller andre forudgående individuelle tilladelser.

Uanset stk. 1, andet afsnit, kan de kompetente myndigheder kræve tilladelse til udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på bygninger eller på steder af arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, som er beskyttede i henhold til national ret, eller om nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed. Artikel 7 i direktiv 2014/61/EU finder anvendelse på tildelingen af disse tilladelser.

2. Kommissionen angiver ved hjælp af gennemførelsesretsakter de fysiske og tekniske karakteristika, såsom maksimumstørrelse, vægt og, hvis det er relevant, udstrålingseffekt for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages i henhold til undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Den første af sådanne gennemførelsesretsakter vedtages senest den 30. juni 2020.

3. Denne artikel berører ikke de væsentlige krav i direktiv 2014/53/EU eller tilladelsesordningen for brug af de pågældende radiofrekvenser.

4. Medlemsstaterne sikrer ved at anvende de procedurer, der er vedtaget i henhold til direktiv 2014/61/EU, når det er relevant, at operatører har ret til at få adgang til fysisk infrastruktur, der kontrolleres af nationale, regionale eller lokale offentlige myndigheder, og som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne adgangspunkter med et transportnet, herunder gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, bus- og sporvognsstoppesteder samt metrostationer. De offentlige myndigheder imødekommer alle rimelige anmodninger om adgang på fair, rimelige, transparente og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, som offentliggøres på et enkelt informationssted.

5. Uden at dette berører eventuelle kommercielle aftaler, må udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde ikke gøres til genstand for afgifter eller gebyrer ud over administrationsgebyrer, jf. artikel 16.

Artikel 58

Tekniske bestemmelser om elektromagnetiske felter

De procedurer, der er fastlagt i direktiv (EU) 2015/1535, finder anvendelse på alle udkast til foranstaltninger fra en medlemsstat, der pålægger udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde andre krav med hensyn til elektromagnetiske felter end dem, der er fastsat i henstilling 1999/519/EF.

AFSNIT II

ADGANG

KAPITEL I

Generelle bestemmelser og adgangsprincipper

Artikel 59

Generelle bestemmelser for adgang og samtrafik

1. Medlemsstaterne sikrer, at der ikke findes begrænsninger, som forhindrer virksomheder i samme medlemsstat eller i forskellige medlemsstater i indbyrdes at forhandle sig frem til tekniske og kommercielle aftaler om adgang eller samtrafik i overensstemmelse med EU-retten. Den virksomhed, der anmoder om adgang eller samtrafik, behøver ikke indhente tilladelse til at drive virksomhed i den medlemsstat, hvor der anmodes om adgang eller samtrafik, såfremt den ikke udbyder tjenester og ikke driver et net i denne medlemsstat.
2. Med forbehold af artikel 114 undlader medlemsstaterne at opretholde love eller administrative forskrifter, som pålægger virksomheder ved etablering af adgang eller samtrafik at tilbyde virksomheder forskellige vilkår og betingelser for tilsvarende tjenester, eller foranstaltninger, som opstiller forpligtelser, der ikke er forbundet med de tjenester i forbindelse med adgang og samtrafik, der faktisk leveres, uden at dette berører betingelserne i bilag I.

Artikel 60

Rettigheder og pligter for virksomheder

1. Operatører af offentlige elektroniske kommunikationsnet har ret og, hvis andre virksomheder, der har en tilsvarende tilladelse i overensstemmelse med artikel 15, anmoder derom, også pligt til indbyrdes at forhandle med hinanden om samtrafik med henblik på at udbyde offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, så det sikres, at disse tjenester kan udbydes, og at der er interoperabilitet mellem tjenesterne i hele Unionen. Operatører skal tilbyde andre virksomheder adgang og samtrafik på vilkår og betingelser, der er i overensstemmelse med de forpligtelser, som pålægges af de nationale tilsynsmyndigheder i medfør af artikel 61, 62 og 68.
2. Med forbehold af artikel 21 kræver medlemsstaterne, at virksomheder, der får oplysninger fra en anden virksomhed før, under eller efter forhandlingerne om adgangs- eller samtrafikaftaler, udelukkende anvender disse oplysninger til det formål, hvortil de er givet, og til enhver tid respekterer, at de oplysninger, der fremsendes eller opbevares, skal behandles fortroligt. De oplysninger, der modtages af sådanne virksomheder, må ikke videregives til anden side, og navnlig ikke til andre afdelinger, datterselskaber eller partnere, som herved kunne opnå en konkurrencemæssig fordel.
3. Medlemsstaterne kan fastsætte, at forhandlingerne skal føres gennem neutrale mellemænd, hvis konkurrencevilkårene kræver det.

KAPITEL II

Adgang og samtrafik

Artikel 61

De nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders beføjelser og ansvar i forbindelse med adgang og samtrafik

1. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i tilfælde af stk. 2, første afsnit, litra b) og c), skal med henblik på at virkeliggøre målsætningerne i artikel 3 tilskynde til og, når det er hensigtsmæssigt, sørge for, at der i henhold til dette direktiv etableres den fornødne adgang og samtrafik og sikres interoperabilitet mellem tjenesterne, samt varetage deres ansvar med henblik på at fremme effektivitet, holdbar konkurrence, udrulning af net med meget høj kapacitet, effektive investeringer og innovation samt skabe flest mulige fordele for slutbrugerne.

De skal give vejledning og gøre procedurerne for adgang og samtrafik offentligt tilgængelige, således at det sikres, at små og mellemstore virksomheder og operatører med begrænset geografisk rækkevidde kan drage fordel af de gældende forpligtelser.

2. Med forbehold af de foranstaltninger, der kan træffes vedrørende virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, i henhold til artikel 68, skal de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i tilfælde af litra b) og c) i dette afsnit navnlig:

- a) i det omfang, det er nødvendigt for at sikre end-to-end-konnektivitet, kunne indføre forpligtelser for virksomheder, der er omfattet af en generel tilladelse, som kontrollerer adgangen til slutbrugere, herunder i begrundede tilfælde pligt til at sammenkoble deres net, hvis det ikke allerede er sket,
- b) i begrundede tilfælde og i det omfang, det er nødvendigt, kunne indføre forpligtelser for virksomheder, der er omfattet af en generel tilladelse, og kontrollerer adgangen til slutbrugere, til at gøre deres tjenester interoperable,
- c) i begrundede tilfælde, hvor end-to-end-forbindelser mellem slutbrugere er i fare på grund af manglende interoperabilitet mellem interpersonelle kommunikationstjenester, og i det omfang, det er nødvendigt for at sikre end-to-end-forbindelser mellem slutbrugere, kunne indføre forpligtelser for relevante udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, som har et betydeligt dækningsniveau og en betydelig brugerudbredelse, til at gøre deres tjenester interoperable, og
- d) i det omfang, det er nødvendigt for at sikre slutbrugeres adgang til digitale radio- og tv-transmissionstjenester samt relaterede supplerende tjenester, der nærmere angives af medlemsstaten, kunne forpligte operatører til at tilbyde adgang til de andre faciliteter, der er nævnt i del II i bilag II, på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår.

Forpligtelserne i første afsnit, litra c), pålægges kun:

- i) i det omfang, det er nødvendigt for at sikre interoperabilitet mellem interpersonelle kommunikationstjenester, og kan omfatte forholdsmæssige forpligtelser for udbydere af disse tjenester til at offentliggøre og tillade myndighedernes og andre udbyderes anvendelse, ændring og videreformidling af relevante oplysninger eller til at anvende og gennemføre standarder eller specifikationer anført i artikel 39, stk. 1, eller andre relevante europæiske eller internationale standarder
- ii) hvis Kommissionen efter høring af BEREC og under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse har konstateret en mærkbar trussel mod end-to-end-forbindelser mellem slutbrugere i hele Unionen eller i mindst tre medlemsstater og har vedtaget gennemførelsesforanstaltninger, der præciserer arten og omfanget af forpligtelser, der kan pålægges.

Gennemførelsesforanstaltningerne som omhandlet i andet afsnit, nr. ii) skal vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

3. Med forbehold af stk. 1 og 2 kan de nationale tilsynsmyndigheder navnlig efter velbegrundet anmodning pålægge forpligtelser til at give adgang til ledningsnet og kabler og tilhørende faciliteter inde i bygninger eller frem til det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt som fastlagt af den nationale tilsynsmyndighed, hvis dette koncentrationspunkt eller dette fordelingspunkt befinder sig uden for en bygning. Såfremt det er berettiget, fordi replikering af sådanne netelementer ikke vil være økonomisk rentabel eller gennemførlig i praksis, kan sådanne forpligtelser pålægges udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller ejere af sådanne ledningsnet, kabler og tilhørende faciliteter, hvis disse ejere ikke er udbydere af elektroniske kommunikationsnet. De adgangsbetingelser, der pålægges, kan omfatte særlige regler om adgang til sådanne netelementer og tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester, gennemsigtighed og ikkediskrimination samt fordeling af adgangsomkostninger, som om nødvendigt tilpasses for at tage højde for risikofaktorer.

Hvis en national tilsynsmyndighed under hensyntagen til, hvor det er relevant, de forpligtelser, der følger af en relevant markedsanalyse, konkluderer, at de forpligtelser, der er pålagt i overensstemmelse med første afsnit, ikke i tilstrækkelig grad imødegår store og varige økonomiske eller fysiske hindringer for replikering, som ligger til grund for en eksisterende eller fremspirende markedsituation, der i betydeligt omfang begrænser de konkurrencemæssige resultater for slutbrugerne, kan den på fair og rimelige vilkår og betingelser udvide pålæggelsen af sådanne adgangsforpligtelser efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt til et koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, som den afgør ligger tættest på slutbrugerne, og som kan være vært for et tilstrækkeligt antal slutbrugerforbindelser til at være kommercielt rentabel for effektive adgangssøgende.

Ved fastlæggelsen af omfanget af udvidelsen efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt tager den nationale tilsynsmyndighed størst muligt hensyn til relevante BEREC-retningslinjer. Hvis det er berettiget af tekniske eller økonomiske grunde, kan de nationale tilsynsmyndigheder pålægge aktive eller virtuelle adgangsfpligtelser.

De nationale tilsynsmyndigheder må ikke pålægge udbydere af elektroniske kommunikationsnet forpligtelser i henhold til andet afsnit, hvis de fastslår, at:

- a) udbyderen har de egenskaber, der er anført i artikel 80, stk. 1, og stiller en rentabel og lignende alternativ mulighed for at nå slutbrugere ved at give adgang til et net med meget høj kapacitet til rådighed for enhver virksomhed på fair, ikkediskriminerende og rimelige vilkår og betingelser. De nationale tilsynsmyndigheder kan udvide denne undtagelse til også at omfatte andre udbydere, der på fair, ikkediskriminerende og rimelige vilkår og betingelser tilbyder adgang til et net med meget høj kapacitet, eller
- b) pålæggelse af forpligtelser ville skade den økonomiske eller finansielle rentabilitet af udrulningen af et nyt net, navnlig ved små lokale projekter.

Uanset tredje afsnit, litra a) kan de nationale tilsynsmyndigheder pålægge forpligtelser for udbydere af elektroniske kommunikationsnet, der opfylder kriterierne i nævnte litra, hvis det pågældende net er offentligt finansieret.

Senest den 21. december 2020 offentliggør BEREC retningslinjer for at fremme en konsekvent anvendelse af dette stykke ved at fastsætte relevante kriterier for fastlæggelse af:

- a) det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt
- b) det punkt efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, som kan være vært for tilstrækkelig mange slutbrugerforbindelser til, at en effektiv virksomhed kan overvinde de betydelige replikeringshindringer, der er konstateret
- c) hvilke netudrulninger der kan betragtes som nye,
- d) hvilke projekter der kan betragtes som små, og
- e) hvilke økonomiske eller fysiske hindringer for duplikering der er store og varige.

4. Med forbehold af stk. 1 og 2 sikrer medlemsstaterne, at de kompetente myndigheder har beføjelse til at pålægge virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet, forpligtelser i forbindelse med deling af passiv infrastruktur eller forpligtelser til at indgå lokale roamingaftaler, i begge tilfælde, hvis det er umiddelbart nødvendigt for det lokale udbud af tjenester, som er afhængige af brugen af radiofrekvenser, i overensstemmelse med EU-retten, og forudsat at der ikke stilles nogen brugbar eller lignende alternativ adgangsmulighed for slutbrugere til rådighed for nogen virksomhed på fair og rimelige vilkår og betingelser. De kompetente myndigheder kan kun pålægge sådanne forpligtelser, hvis denne mulighed er klart fastsat ved tildelingen af brugsrettigheder til radiofrekvenser, og når det er berettiget med den begrundelse, at den markedsdrevne udrulning af infrastruktur til levering af net eller tjenester, som er afhængige af brugen af radiofrekvenser, i det område, der er omfattet af sådanne forpligtelser, er underlagt uoverstigelige økonomiske eller fysiske hindringer, og at slutbrugernes adgang til net eller tjenester dermed er alvorligt mangelfuld eller fraværende. I de tilfælde, hvor adgang og deling af passiv infrastruktur alene ikke er tilstrækkelig til at håndtere situationen, kan de nationale tilsynsmyndigheder pålægge forpligtelser om deling af aktiv infrastruktur.

De kompetente myndigheder tager hensyn til:

- a) behovet for at maksimere konnektiviteten i hele Unionen, langs større transportveje og i bestemte områder, og muligheden for betydeligt at øge udvalget og kvaliteten af tjenester for slutbrugerne
- b) den effektive udnyttelse af radiofrekvenser
- c) de tekniske muligheder for deling og tilknyttede betingelser
- d) situationen med hensyn til infrastrukturbaseret og tjenestebaseret konkurrence

e) teknologisk innovation

f) det overordnede behov for at fremme værtens incitament til overhovedet at udrulle infrastrukturen.

I tilfælde af tvistbilæggelse kan de kompetente myndigheder bl.a. pålægge den part, der drager fordel af delings- eller adgangsforpligtelsen, pligt til at dele radiofrekvenser med infrastrukturværten i det pågældende område.

5. Forpligtelser og betingelser, der pålægges i overensstemmelse med stk. 1-4, skal være objektive, transparente, forholdsmæssige og ikkediskriminerende, og de skal indføres efter procedurerne i artikel 23, 32 og 33. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, der har pålagt sådanne forpligtelser og betingelser, vurderer resultaterne deraf senest fem år efter vedtagelsen af den tidligere foranstaltning, der blev vedtaget vedrørende samme virksomheder, og vurderer hvorvidt det ville være hensigtsmæssigt at ophæve eller ændre dem i lyset af ændrede forhold. Disse myndigheder meddeler resultatet af deres vurdering efter procedurerne som omhandlet i artikel 23, 32 og 33.

6. Med henblik på stk. 1 og 2, sørger medlemsstaterne for, at den nationale tilsynsmyndighed kan gribe ind på eget initiativ, når dette er begrundet i hensynet til at sikre de politiske målsætningerne i artikel 3, jf. dette direktiv og navnlig procedurerne i artikel 23 og 32.

7. Med henblik på at bidrage til, at de nationale tilsynsmyndigheder fastlægger en konsistent definition af nettermineringspunktets placering, vedtager BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen senest den 21. juni 2020 retningslinjer for fælles tilgang til identifikation af nettermineringspunktet i forskellige nettopologier. De nationale tilsynsmyndigheder tager nøje hensyn til disse retningslinjer, når de definerer nettermineringspunktets placering.

Artikel 62

Adgangsstyringsystemer og andre faciliteter

1. Medlemsstaterne sikrer, at betingelserne i del I i bilag II finder anvendelse på adgangsstyring for digitale radio- og tv-tjenester, som udsendes til seere og lyttere i Unionen, uanset transmissionsform.

2. Hvis den nationale tilsynsmyndighed på baggrund af en markedsanalyse, der er foretaget i overensstemmelse med artikel 67, stk. 1, finder, at en eller flere virksomheder ikke har en stærk markedsposition på det pågældende marked, kan den kun ændre eller trække betingelserne tilbage for så vidt angår disse virksomheder i overensstemmelse med artikel 23 og 32, for så vidt

a) sådanne ændringer eller tilbagetrækninger ikke vil have negative følger for slutbrugeres adgang til radio- og tv-transmissioner, -kanaler og -tjenester som fastsat i overensstemmelse med artikel 114, og

b) mulighederne for effektiv konkurrence på de følgende markeder vil ikke blive negativt berørt af sådanne ændringer eller tilbagetrækninger:

i) detailmarkederne for digitale tv- og radiospredningstjenester og

ii) markedet for adgangsstyringsystemer og andre tilhørende faciliteter

Parter, der berøres af, at betingelser ændres eller trækkes tilbage, skal underrettes herom i passende tid i forvejen.

3. Betingelser, der finder anvendelse i medfør af denne artikel, berører ikke medlemsstaternes mulighed for at pålægge forpligtelser om, hvordan EPG'er og lignende oversigts- og navigationsfaciliteter skal udformes.

4. Uanset stk. 1 kan medlemsstaterne give deres nationale tilsynsmyndighed tilladelse til, hurtigst muligt efter den 20. december 2018 og derefter med regelmæssige mellemrum, at revurdere de betingelser, der finder anvendelse i medfør af denne artikel, ved at foretage en markedsanalyse efter proceduren i artikel 67, stk. 1, for at kunne afgøre, om de anvendte betingelser skal videreføres, ændres eller trækkes tilbage.

KAPITEL III

Markedsanalyse og stærk markedsposition

Artikel 63

Virksomheder med stærk markedsposition

1. Stk. 2 finder anvendelse i de tilfælde, hvor de nationale tilsynsmyndigheder ifølge dette direktiv og efter proceduren i artikel 67 skal afgøre, om virksomheder har en stærk markedsposition.

2. En virksomhed anses for at have en stærk markedsposition, hvis den enten alene eller i fællesskab med andre indtager, hvad der svarer til en dominerende stilling, dvs. en økonomisk styrkeposition, der giver den magt til i betragtelig grad at kunne handle uafhængigt af konkurrenter, kunder og i sidste ende forbrugerne.

Mere specifikt handler de nationale tilsynsmyndigheder ved vurderingen af, om to eller flere virksomheder indtager en kollektivt dominerende stilling på markedet, i overensstemmelse med EU-retten og tager i størst muligt omfang hensyn til de af Kommissionen i henhold til artikel 64 offentliggjorte retningslinjer for markedsanalyser og vurdering af stærk markedsposition.

3. Når en virksomhed har en stærk markedsposition på et bestemt marked, kan den også betegnes som havende en stærk markedsposition på et nært beslægtet marked, hvis forbindelserne mellem de to markeder muliggør, at markedspositionen på det bestemte marked kan overføres til det nært beslægtede marked og dermed yderligere styrker virksomhedens markedsposition. Foranstaltninger, der har til formål at hindre en sådan overførsel, kan derfor anvendes på det nært beslægtede marked i medfør af artikel 69, 70, 71 og 74.

Artikel 64

Procedure for udpegning og afgrænsning af markeder

1. Efter en offentlig høring, herunder af de nationale tilsynsmyndigheder, og under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse, vedtager Kommissionen en henstilling om relevante produkt- og tjenestemarkeder («henstillingen»). I henstillingen udpeges de produkt- og tjenestemarkeder i den elektroniske kommunikationssektor, hvor forholdene kan være af en sådan art, at det vil være berettiget at indføre regulerende forpligtelser som omhandlet i dette direktiv, uden at muligheden for i særlige tilfælde at afgrænse markeder i henhold til konkurrenceretten derved indskrænkes. Kommissionen afgrænser markederne under anvendelse af principperne i konkurrenceretten.

Kommissionen medtager produkt- og tjenestemarkederne i henstillingen, hvis den efter at have iagttaget den generelle udvikling i Unionen konstaterer, at alle tre kriterier i artikel 67, stk. 1, er opfyldt.

Kommissionen tager senest den 21. december 2020 henstillingen op til revision og regelmæssigt derefter.

2. Efter høring af BEREC offentliggør Kommissionen retningslinjer for markedsanalyser og vurdering af stærk markedsposition («SMP-retningslinjerne»), der er i overensstemmelse med konkurrenceretten relevante principper. SMP-retningslinjerne omfatter vejledning til de nationale tilsynsmyndigheder om anvendelsen af begrebet stærk markedsposition i den særlige forbindelse med forudgående regulering af markeder for elektronisk kommunikation under hensyntagen til de tre kriterier i artikel 67, stk. 1.

3. De nationale tilsynsmyndigheder afgrænser under nøje hensyntagen til henstillingen og SMP-retningslinjerne de relevante markeder tilpasset de nationale forhold, navnlig relevante geografiske markeder på deres område, ved bl.a. at tage hensyn til graden af infrastrukturkonkurrence på disse områder, i overensstemmelse med konkurrenceretten principper. De nationale tilsynsmyndigheder tager, hvis det er relevant, også hensyn til resultaterne af den geografiske undersøgelse, der foretages i overensstemmelse med artikel 22, stk. 1. De følger procedureerne i artikel 23 og 32, inden de afgrænser markeder, der afviger fra dem, der er udpeget i henstillingen.

Artikel 65

Procedure for udpegning af transnationale markeder

1. Hvis Kommissionen eller mindst to berørte nationale tilsynsmyndigheder indgiver en begrundet anmodning med underbyggende dokumentation, foretager BEREC en analyse af et potentielt transnationalt marked. Kommissionen kan efter høring af interessenter og under nøje hensyntagen til BEREC's analyse vedtage afgørelser, hvori transnationale markeder udpeges i overensstemmelse med konkurrencerettens principper og under nøje hensyntagen til den henstilling og de SMP-retningslinjer, der er vedtaget i henhold til artikel 64.

2. For så vidt angår de transnationale markeder, der udpeges i henhold til stk. 1, gennemfører de pågældende nationale tilsynsmyndigheder fælles markedsanalyser under nøje hensyntagen til SMP-retningslinjerne og træffer en samordnet afgørelse om, hvorvidt de i artikel 67, stk. 4, omhandlede forpligtelser skal pålægges, opretholdes, ændres eller ophæves. De pågældende nationale tilsynsmyndigheder giver i fællesskab Kommissionen meddelelse om deres udkast til foranstaltninger vedrørende markedsanalysen og eventuelle reguleringsmæssige forpligtelser i henhold til artikel 32 og 33.

To eller flere nationale tilsynsmyndigheder kan også i fællesskab give meddelelse om deres udkast til foranstaltninger vedrørende markedsanalysen og reguleringsmæssige forpligtelser i fravær af transnationale markeder, hvis de mener, at markedsvilkårene inden for deres respektive jurisdiktioner er tilstrækkeligt ens.

Artikel 66

Procedure for udpegning af transnational efterspørgsel

1. BEREC foretager en analyse af den transnationale efterspørgsel blandt slutbrugere efter produkter og tjenester, der udbydes i Unionen på et eller flere af de markeder, der er opført i henstillingen, hvis den modtager en begrundet anmodning med dokumentation fra Kommissionen eller fra mindst to af de berørte nationale tilsynsmyndigheder, der tyder på, at der er et alvorligt efterspørgselsproblem, som skal løses. BEREC kan også foretage sådanne analyser, hvis den modtager en begrundet anmodning fra markedsdeltagere med tilstrækkelig dokumentation og mener, at der er et alvorligt efterspørgselsproblem, der skal løses. BEREC's analyse griber ikke ind i konklusioner vedrørende transnationale markeder i henhold til artikel 65, stk. 1, eller konklusioner vedrørende nationale eller lokale geografiske markeder fra nationale tilsynsmyndigheder i henhold til artikel 64, stk. 3.

Denne analyse af den transnationale efterspørgsel blandt slutbrugere kan omfatte produkter og tjenester, der udbydes på produkt- og tjenestemarkeder, som er afgrænset på forskellig vis af en eller flere nationale tilsynsmyndigheder under hensyntagen til nationale forhold, forudsat at disse produkter og tjenester kan erstattes af dem, der udbydes på et af de markeder, der er opført i henstillingen.

2. Hvis BEREC konkluderer, at der findes en transnational efterspørgsel blandt slutbrugere, at den er betydelig, og at den ikke i tilstrækkelig grad dækkes af udbuddet på et kommercielt eller reguleret grundlag, skal BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen udstede retningslinjer for en fælles tilgang til de nationale tilsynsmyndigheder med henblik på at dække den konstaterede transnationale efterspørgsel, herunder om nødvendigt når de indfører afhjælpende foranstaltninger i henhold til artikel 68. De nationale tilsynsmyndigheder tager nøje hensyn til disse retningslinjer, når de udfører tilsynsopgaver inden for deres jurisdiktion. Disse retningslinjer kan danne grundlag for engrosadgangsprodukters interoperabilitet i hele Unionen og kan omfatte rådgivning om harmonisering af tekniske specifikationer for engrosadgangsprodukter, der kan dække den konstaterede transnationale efterspørgsel.

Artikel 67

Markedsanalyseprocedure

1. De nationale tilsynsmyndigheder fastlægger, om et relevant marked, der er afgrænset i overensstemmelse med artikel 64, stk. 3, kan berettige pålæggelse af de reguleringsmæssige forpligtelser i dette direktiv. Medlemsstaterne sikrer, at en analyse, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages i samarbejde med de nationale

konkurrencemyndigheder. De nationale tilsynsmyndigheder tager nøje hensyn til SMP-retningslinjerne og følger de procedurer, der er omhandlet i artikel 23 og 32, når de foretager en sådan analyse.

Et marked kan anses for at berettige, at de reguleringsmæssige forpligtelser i dette direktiv pålægges, hvis alle af de følgende kriterier er opfyldt:

- a) der er store og varige strukturelle, juridiske eller reguleringsmæssige hindringer for adgangen
- b) der er en markedsstruktur, som ikke går i retning af en effektiv konkurrence inden for den givne tidshorizont, hvad angår den infrastrukturbaserede konkurrence og andre kilder til konkurrence bag hindringerne for adgang
- c) konkurrenceretten alene er ikke tilstrækkelig til at kunne afhjælpe de konstaterede markedssvigt.

Hvis en national tilsynsmyndighed foretager en markedsanalyse, som indgår i henstillingen, skal den antage, at litra a), b) og c), i andet afsnit er opfyldt, medmindre den nationale tilsynsmyndighed fastslår, at et eller flere af kriterierne ikke er opfyldt i den specifikke nationale situation.

2. Hvis en national tilsynsmyndighed foretager en analyse i henhold til stk. 1, ser den på udviklingen ud fra et fremadrettet perspektiv, i fraværet af regulering pålagt efter denne artikel på det relevante marked, og tager hensyn til alle følgende:

- a) markedsudvikling, der påvirker sandsynligheden for, at der vil opstå effektiv konkurrence på det relevante marked
- b) alle relevante former for konkurrencebegrænsninger, i engros- og detailledet, uanset om kilderne til sådanne konkurrencebegrænsninger anses for at være elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester eller andre former for tjenester eller applikationer, der er sammenlignelige hermed set fra slutbrugerens synspunkt, og uanset om sådanne former for pres er en del af det relevante marked
- c) andre former for forskrifter eller foranstaltninger, der er indført og påvirker det relevante marked eller det beslægtede detailmarked/de beslægtede detailmarkeder i hele den relevante periode, herunder men ikke begrænset til forpligtelser, der er indført i henhold til artikel 44, 60 og 61
- d) forskrifter, der er pålagt andre relevante markeder på grundlag af denne artikel.

3. Konkluderer en national tilsynsmyndighed, at et relevant marked ikke berettiger, at der pålægges reguleringsmæssige forpligtelser i overensstemmelse med proceduren i stk. 1 og 2, eller hvis betingelserne i stk. 4 ikke er opfyldt, må den ikke pålægge eller opretholde nogen specifikke forpligtelser, jf. artikel 68. Hvis der allerede er pålagt sektorspecifikke forpligtelser i henhold til artikel 68, skal den ophæve sådanne forpligtelser for virksomheder på det relevante marked.

De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at parter, der påvirkes af en sådan ophævelse af forpligtelser, underrettes herom i passende tid i forvejen, idet der foretages en afvejning af behovet for at sikre en bæredygtig overgang for dem, der drager fordel af disse forpligtelser, og slutbrugerne, slutbrugernes muligheder, og at regulering ikke fortsætter længere end nødvendigt. De nationale tilsynsmyndigheder kan, når de fastlægger en sådan varselsfrist, fastsætte bestemte betingelser og varselsfrister i forbindelse med gældende adgangsftaler.

4. Når en national tilsynsmyndighed fastslår, at pålæggelsen af reguleringsmæssige forpligtelser i henhold til stk. 1 og 2 på et relevant marked er berettiget, udpeger den virksomheder, som hver især eller sammen har en stærk markedsposition på det pågældende relevante marked i overensstemmelse med artikel 63. Den nationale tilsynsmyndighed pålægger sådanne virksomheder passende specifikke reguleringsmæssige forpligtelser i overensstemmelse med artikel 68 eller opretholder eller ændrer sådanne forpligtelser, hvis de findes i forvejen, hvis den mener, at resultatet for slutbrugerne ikke vil være effektiv konkurrence uden sådanne forpligtelser.

5. Foranstaltninger, der træffes i henhold til stk. 3 og 4, behandles efter procedurerne i artikel 23 og 32. De nationale tilsynsmyndigheder foretager en analyse af det relevante marked og meddeler det tilsvarende udkast til foranstaltning i overensstemmelse med artikel 32:

- a) inden for fem år efter vedtagelsen af en tidligere foranstaltning, når den nationale tilsynsmyndighed har afgrænset det relevante marked og fastlagt, hvilke virksomheder der har en stærk markedsposition. Denne femårsperiode kan undtagelsesvis forlænges med op til et år, når den nationale tilsynsmyndighed senest fire måneder inden udløbet af femårs perioden har meddelt en foreslået forlængelse til Kommissionen med en begrundelse, og Kommissionen ikke har gjort indsigelse mod den meddelte forlængelse inden en måned,
- b) inden for tre år efter vedtagelsen af en revideret henstilling om relevante markeder, når der er tale om markeder, der ikke tidligere er meddelt til Kommissionen, eller
- c) inden for tre år efter tiltrædelsen for medlemsstater, der for nylig er tiltrådt EU.
6. Hvis en national tilsynsmyndighed mener, at den måske ikke kan gennemføre eller ikke har gennemført analysen af et relevant marked, der er udpeget i henstillingen, inden for den frist, der er fastsat i stk. 5, yder BEREC på anmodning bistand til den pågældende nationale tilsynsmyndighed ved at fuldføre analysen af det specifikke marked og de særlige forpligtelser, der skal pålægges. Med denne bistand meddeler den pågældende nationale tilsynsmyndighed inden seks måneder regnet fra fristen i stk. 5 udkastet til foranstaltning til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 32.

KAPITEL IV

Afhjælpende adgangsforanstaltninger, der pålægges virksomheder med en stærk markedsposition

Artikel 68

Påleggelse, ændring eller ophævelse af forpligtelser

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder har beføjelse til at pålægge de forpligtelser, der er fastsat i artikel 69-74 og 76-81.
2. Såfremt det som resultat af en markedsanalyse, der er foretaget ifølge artikel 67, fastslås, at en virksomhed har en stærk markedsposition på et bestemt marked, skal de nationale tilsynsmyndigheder pålægge forpligtelserne i artikel 69-74, 76 og 80 i fornødent omfang. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet skal en national tilsynsmyndighed vælge den mindst indgribende måde at løse de problemer, der er påvist i markedsanalysen.
3. Nationale tilsynsmyndigheder må alene pålægge virksomheder, der er blevet udpeget som havende en stærk markedsposition i henhold til stk. 2, de forpligtelser, der er nævnt i artikel 69-74, 76 og 80 med forbehold af
 - a) artikel 61 og 62
 - b) artikel 44 og 17, betingelse 7 i afdeling D i bilag I som anvendt i medfør af artikel 13, stk. 1, og artikel 97 og 106 i dette direktiv samt de relevante bestemmelser i direktiv 2002/58/EF, der også indeholder forpligtelser for andre virksomheder end dem, for hvilke det er fastslået, at de har en stærk markedsposition, eller
 - c) nødvendigheden af at opfylde internationale forpligtelser.

Under ekstraordinære omstændigheder, hvor en national tilsynsmyndighed påtænker at pålægge virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition andre forpligtelser i forbindelse med adgang eller samtrafik end de i artikel 69-74, 76 og 80 nævnte, skal den fremsætte en anmodning herom over for Kommissionen.

Kommissionen træffer under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse afgørelser ved hjælp af gennemførelsesretsakter om, hvorvidt den nationale tilsynsmyndighed må træffe sådanne foranstaltninger eller ej.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter rådgivningsproceduren i artikel 118, stk. 3.

4. Forpligtelser, der pålægges i henhold til denne artikel, skal:

- a) tage udgangspunkt i det konkrete problem, som en national tilsynsmyndighed har påvist i sin markedsanalyse, om nødvendigt under hensyntagen til udpegningen af den transnationale efterspørgsel, jf. artikel 66
- b) være forholdsmæssige, om muligt under hensyntagen til omkostninger og fordele
- c) være berettigede i lyset af de målsætninger, der er fastlagt i artikel 3, og
- d) pålægges efter høring i overensstemmelse med artikel 23 og 32.

5. Med hensyn til nødvendigheden af at overholde internationale forpligtelser som omhandlet i stk. 3 underretter de nationale tilsynsmyndigheder Kommissionen efter proceduren i artikel 32 om deres afgørelser om at pålægge, ændre eller ophæve forpligtelser for virksomheder.

6. De nationale tilsynsmyndigheder overvejer indvirkningen af ny markedsudvikling, f.eks. vedrørende kommercielle aftaler, herunder aftaler om saminvestering, der påvirker dynamikken i konkurrencen.

Hvis denne udvikling ikke er tilstrækkelig vigtig til at kræve en ny markedsanalyse i henhold til artikel 67, vurderer den nationale tilsynsmyndighed omgående, om det er nødvendigt at revidere de forpligtelser, som virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, er pålagt, og ændre enhver tidligere afgørelse, herunder ved at ophæve forpligtelser eller pålægge nye forpligtelser, for at sikre, at disse forpligtelser fortsat opfylder betingelserne i stk. 4. Sådanne ændringer kan kun pålægges efter høring i overensstemmelse med artikel 23 og 32.

Artikel 69

Forpligtelse vedrørende gennemsigtighed

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af artikel 68 pålægge forpligtelser vedrørende gennemsigtighed i forbindelse med samtrafik eller adgang og kræve, at virksomheder skal offentliggøre bestemte oplysninger, som f.eks. regnskabsoplysninger, priser, tekniske specifikationer, netkarakteristika og forventede udviklinger heraf, samt vilkår og betingelser for levering og anvendelse, herunder eventuelle betingelser, som ændrer adgangen til eller anvendelsen af tjenester og applikationer, navnlig med hensyn til migrering fra oprindelig infrastruktur, hvor medlemsstaterne tillader sådanne betingelser i overensstemmelse med EU-retten.

2. Såfremt en virksomhed er underlagt forpligtelser vedrørende ikkediskrimination, kan de nationale tilsynsmyndigheder navnlig forlange, at virksomheden offentliggør et standardtilbud, der skal være tilstrækkelig ubundet til at sikre, at virksomhederne ikke skal betale for faciliteter, som ikke er nødvendige for den ønskede tjeneste. Dette tilbud indeholder en beskrivelse af de udbudte tjenester, opgjort efter enkeltkomponenter alt efter markedssituationen, og de hertil knyttede vilkår og betingelser, herunder priser. De nationale tilsynsmyndigheder kan bl.a. forlange ændringer af standardtilbud for at sikre overholdelse af forpligtelser, der er pålagt i henhold til dette direktiv.

3. De nationale tilsynsmyndigheder kan fastlægge, hvilke specifikke oplysninger der skal stilles til rådighed, hvor detaljerede de skal være, og hvordan de skal offentliggøres.

4. Med henblik på en ensartet gennemførelse af forpligtelserne til gennemsigtighed udsteder BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen senest den 21. december 2019 retningslinjer om minimumskriterierne for et standardtilbud og reviderer disse efter behov, således at de er afstemt efter den teknologiske udvikling og markedsudviklingen. Når BEREC udsteder sådanne minimumskriterier, skal det ske med målene i artikel 3 for øje og under hensyntagen til behovene hos dem, der drager fordel af adgangsforspligtelser, og hos slutbrugere, der er aktive i mere end en medlemsstat, samt til andre retningslinjer fra BEREC, som udpeger transnational efterspørgsel i henhold til artikel 66 og eventuelle relaterede kommissionsafgørelser.

Uanset stk. 3 skal de nationale tilsynsmyndigheder sikre, at der offentliggøres et standardtilbud, der tager nøje hensyn til retningslinjerne fra BEREC om minimumskriterier for et standardtilbud, når en virksomhed i henhold til artikel 72 eller 73 har forpligtelser vedrørende engrosadgang til netinfrastruktur, og de skal sikre, at centrale resultatindikatorer angives, hvis det er relevant, samt tilsvarende serviceniveauer og nøje overvåge og sikre overholdelsen heraf. Endvidere kan de nationale tilsynsmyndigheder om nødvendigt fastsætte de tilknyttede økonomiske sanktioner på forhånd i overensstemmelse med EU-retten og national ret.

Artikel 70

Forpligtelser vedrørende ikkediskrimination

1. En national tilsynsmyndighed kan i medfør af artikel 68 pålægge forpligtelser vedrørende ikkediskrimination i forbindelse med samtrafik eller adgang.
2. Forpligtelsen vedrørende ikkediskrimination skal navnlig sikre, at den pågældende virksomhed under tilsvarende forhold tilbyder andre udbydere af tilsvarende tjenester tilsvarende vilkår, og at den udbyder tjenester og formidler oplysninger til andre på samme vilkår og af samme kvalitet, som gælder for tjenester, der udbydes af den selv, dens datterselskaber eller partnere. De nationale tilsynsmyndigheder kan pålægge denne virksomhed en forpligtelse til at levere adgangsprodukter og -tjenester til alle virksomheder, herunder sig selv, inden for samme frister, på samme vilkår og betingelser, herunder vedrørende pris og serviceniveau, og ved hjælp af samme systemer og processer for at sikre lige adgang.

Artikel 71

Forpligtelse vedrørende regnskabsmæssig opsplitning

1. En national tilsynsmyndighed kan i medfør af artikel 68 pålægge forpligtelser vedrørende særskilte regnskaber for bestemte aktiviteter i forbindelse med samtrafik eller adgang.

En national tilsynsmyndighed kan navnlig kræve, at vertikalt integrerede virksomheder sørger for gennemsigtighed mht. deres engrospriser og interne afregningspriser, bl.a. for at sikre, at de overholder reglerne, hvis der stilles krav om ikkediskrimination i henhold til artikel 70, eller om nødvendigt for at undgå uretmæssig krydssubsidiering. De nationale tilsynsmyndigheder kan specificere, hvilket format og hvilken regnskabsmetode der skal anvendes.

2. Med forbehold af artikel 20 og for at kunne kontrollere, om forpligtelserne vedrørende gennemsigtighed og ikkediskrimination er overholdt, skal de nationale tilsynsmyndigheder kunne kræve, at regnskabsoplysninger, herunder oplysninger om indtægter modtaget fra tredjemand, stilles til rådighed, såfremt der anmodes herom. De nationale tilsynsmyndigheder kan under overholdelse af EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed offentliggøre oplysninger, der kan medvirke til virkeliggørelsen af et åbent og konkurrencebaseret marked.

Artikel 72

Adgang til anlægsarbejder

1. En national tilsynsmyndighed kan i henhold til artikel 68 pålægge virksomheder forpligtelser til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af anlægsarbejder, herunder, men ikke begrænset til, bygninger, adgangsveje til bygninger, kabler i bygninger, herunder ledningsnet, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, pæle, master, kabelkanaler, ledningskanaler, nedgangsbrønde, mandehuller og skabe, i situationer, hvor de nationale tilsynsmyndigheder på baggrund af markedsanalyser konkluderer, at nægtelse af adgang eller adgang på urimelige vilkår med tilsvarende virkning ville kunne hindre, at der skabes et bæredygtigt konkurrencebaseret marked, og være i strid med slutbrugernes interesser.
2. De nationale tilsynsmyndigheder kan pålægge en virksomhed en forpligtelse til at give adgang i henhold til denne artikel, uanset om de aktiver, der påvirkes af forpligtelsen, er en del af det relevante marked ifølge markedsanalysen, forudsat at forpligtelsen er nødvendig og rimelig for at kunne opfylde målene i artikel 3.

Artikel 73

Forpligtelser vedrørende adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter

1. Nationale tilsynsmyndigheder kan i overensstemmelse med artikel 68 pålægge virksomheder forpligtelser til at efterkomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter i tilfælde, hvor de nationale tilsynsmyndigheder er af den opfattelse, at nægtelse af adgang eller urimelige vilkår og betingelser med tilsvarende virkning vil kunne hindre, at der skabes et holdbart konkurrencebaseret marked i detailleret, og være i modstrid med slutbrugernes interesser.

Virksomheder kan af de nationale tilsynsmyndigheder bl.a. pålægges pligt til:

- a) at give tredjemand adgang til og mulighed for anvendelse af specifikke fysiske netelementer og tilhørende faciliteter om nødvendigt, herunder ubundet adgang til abonnentledninger og afsnit heraf
- b) at give tredjepart adgang til specifikke aktive eller virtuelle netelementer og tjenester
- c) at forhandle i god tro med virksomheder, der ansøger om adgang
- d) at opretholde adgang til faciliteter, som der tidligere er givet adgang til
- e) at yde specifikke tjenester på engrosniveau til tredjeparters gensalg
- f) at tilbyde fri adgang til tekniske grænseflader, protokoller eller andre nøgleteknologier, der er afgørende for tjenesternes eller virtuelle nettjenesters interoperabilitet
- g) at tilbyde samhusning eller andre former for fælles brug af tilhørende faciliteter
- h) at udbyde specifikke tjenester, der er nødvendige for at sikre interoperabilitet mellem end-to-end-tjenester til brugere eller roaming på mobile net
- i) at tilbyde adgang til driftsstøttesystemer eller lignende softwaresystemer, der er nødvendige for at skabe fair konkurrenceforhold på tjenestområdet
- j) at sammenkoble net eller netfaciliteter
- k) at tilbyde adgang til tilknyttede tjenester såsom tjenester vedrørende identitet, geografisk placering og tilstedeværelse.

De nationale tilsynsmyndigheder kan i tilknytning til de nævnte forpligtelser stille krav om redelighed, rimelighed og rettidighed.

2. Når de nationale myndigheder overvejer, om det er hensigtsmæssigt at pålægge nogle af de mulige specifikke forpligtelser i denne artikels stk. 1, og især, når de i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet vurderer, om og hvordan sådanne forpligtelser skal pålægges, skal de undersøge, om andre former for adgang til engrosinput enten på det samme eller et beslægtet engrosmarked ville være tilstrækkelige til at afhjælpe det konstaterede problem i slutbrugernes interesse. Undersøgelsen skal omfatte kommercielle tilbud om adgang, reguleret adgang i henhold til artikel 61 eller eksisterende eller planlagt reguleret adgang til andre engrosinput i henhold til nærværende artikel. De nationale tilsynsmyndigheder skal navnlig tage hensyn til nedenstående faktorer:

- a) om det i lyset af den igangværende markedsudvikling er teknisk og økonomisk gennemførligt at bruge eller installere konkurrerende faciliteter under hensyntagen til karakteren og typen af de involverede samtrafik- eller adgangsordninger, herunder levedygtigheden af andre opstrømsadgangsprodukter såsom adgang til kabelkanaler
- b) den forventede teknologiske udvikling, som påvirker netudformningen og -forvaltningen
- c) behovet for at sikre teknologineutralitet, som sætter parterne i stand til at udforme og forvalte deres egne net
- d) om det er praktisk muligt at tilbyde den foreslåede adgang i betragtning af den forhåndenværende kapacitet

- e) hvor store startinvesteringer ejeren af faciliteten skal foretage, set i forhold til de offentlige investeringer og de risici, der er forbundet hermed, især hvad angår investeringer i net med meget høj kapacitet og risikoniveauer forbundet hermed
- f) behovet for at sikre konkurrence på længere sigt, med særlig opmærksomhed på økonomisk effektiv infrastrukturbaseret konkurrence og innovative forretningsmodeller, som støtter bæredygtig konkurrence, såsom dem, der er baseret på saminvesteringer i net
- g) i givet fald relevante intellektuelle ejendomsrettigheder
- h) udbuddet af paneuropæiske tjenester.

Hvis en national tilsynsmyndighed i overensstemmelse med artikel 68 overvejer at pålægge forpligtelser på grundlag af artikel 72 eller nærværende artikel, undersøger den, om alene pålæggelse af forpligtelser i overensstemmelse med artikel 72 ville være et rimeligt middel til at fremme konkurrencen og slutbrugerens interesser.

3. Når det pålægges en virksomhed at give adgang i medfør af denne artikel, kan de nationale tilsynsmyndigheder fastsætte tekniske eller driftsmæssige betingelser, som skal opfyldes af udbyderen eller dem, der er berettiget i medfør af sådan adgang, når det er nødvendigt for at sikre normal drift af nettet. Forpligtelser til at overholde særlige tekniske standarder eller specifikationer skal være i overensstemmelse med de standarder og specifikationer, der er fastlagt i overensstemmelse med artikel 39.

Artikel 74

Forpligtelser vedrørende priskontrol og omkostningsregnskaber

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af artikel 68 pålægge forpligtelser vedrørende omkostningsdækning og priskontrol, herunder forpligtelser vedrørende omkostningsbaserede priser og vedrørende omkostningsregskabssystemer i forbindelse med udbud af bestemte former for samtrafik eller adgang, såfremt en markedsanalyse viser, at den pågældende virksomhed som følge af en utilstrækkelig effektiv konkurrence vil kunne opretholde sine priser på et unaturligt højt niveau eller opretholde en prisklemme til skade for slutbrugerne.

Når de nationale myndigheder fastlægger, om forpligtelser vedrørende priskontrol er hensigtsmæssige, tager de hensyn til behovet for at fremme konkurrencen og slutbrugernes langsigtede interesser vedrørende udrulning og ibrugtagning af næstgenerationsnet, og navnlig net med meget høj kapacitet. For at tilskynde virksomheden til investeringer, herunder i næstgenerationsnet, skal de nationale tilsynsmyndigheder navnlig tage hensyn til virksomhedens investeringer. Hvis de nationale tilsynsmyndigheder mener, at forpligtelser vedrørende priskontrol er hensigtsmæssige, lader de virksomheden få en rimelig forrentning af den relevante investerede kapital under hensyntagen til eventuelle specifikke risici i forbindelse med et bestemt nyt netinvesteringsprojekt.

De nationale tilsynsmyndigheder skal overveje ikke at pålægge eller fastholde forpligtelser i henhold til denne artikel, hvis de fastslår, at der findes en påviselig begrænsning af detailprisen, og at eventuelle forpligtelser pålagt i henhold til artikel 69-73, herunder navnlig økonomiske replikabilitetstest, der er pålagt i henhold til artikel 70, sikrer reel og ikkediskriminerende adgang.

Hvis de nationale tilsynsmyndigheder mener, at det er hensigtsmæssigt at pålægge forpligtelser vedrørende priskontrol for adgang til eksisterende netelementer, skal de ligeledes tage hensyn til fordelene ved forudsigelige og stabile engrospriser, når det gælder om at sikre, at der er effektiv markedsadgang og tilstrækkelige incitamenter for alle virksomheden til at udrulle nye og forbedrede net.

2. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at alle omkostningsdækningsmekanismer eller prisfastsættelsesmetoder, der stilles krav om, tjener til at fremme udrulning af nye og forbedrede net, effektivitet og holdbar konkurrence samt maksimere bæredygtige fordele for slutbrugerne. I den forbindelse

kan de nationale tilsynsmyndigheder også tage hensyn til de priser, der kan opnås på tilsvarende markeder med konkurrence.

3. Har en virksomhed pligt til sikre, at priserne er omkostningsbaserede, er det virksomheden selv, der skal bevise, at taksterne er baseret på omkostningerne, herunder en rimelig forrentning af investeringerne. Til beregning af omkostningerne ved et effektivt udbud af ydelser kan de nationale tilsynsmyndigheder anvende omkostningsberegningemetoder, der er uafhængige af dem, som virksomheden anvender. De nationale tilsynsmyndigheder kan anmode en virksomhed om at fremlægge fuld dokumentation for priserne og om nødvendigt kræve, at priserne tilpasses.

4. De nationale tilsynsmyndigheder sørger for, at der, hvis der stilles krav om anvendelse af et omkostningsregnskabsystem til støtte for priskontrol, stilles en beskrivelse af omkostningsregnskabsystemet, der som minimum viser de hovedkategorier, som omkostningerne er samlet i, og hvordan omkostningerne er fordelt, til rådighed for offentligheden. En kompetent uafhængig instans kontrollerer overholdelsen af omkostningsregnskabsystemet og offentliggør en gang om året en erklæring vedrørende dets overholdelse.

Artikel 75

Termineringstakster

1. Kommissionen vedtager senest den 31. december 2020 under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse en delegeret retsakt i henhold til artikel 117, der supplerer dette direktiv ved at fastsætte en fælles maksimal EU-dækkende termineringstakst for taleopkald i mobilnet og en fælles maksimal EU-dækkende termineringstakst for taleopkald i fastnet (samlet benævnt »EU-dækkende termineringstakst for taleopkald«), som pålægges enhver udbyder af henholdsvis terminering af taleopkald i mobilnet eller taleopkald i fastnet i enhver medlemsstat.

Kommissionen skal med henblik herpå:

- a) overholde principperne, kriterierne og parametrene i bilag III
- b) ved fastsættelsen af EU-dækkende termineringstakster for taleopkald for første gang tage hensyn til det vægtede gennemsnit af effektive omkostninger i fastnet og mobilnet, der er fastlagt i overensstemmelse med principperne i bilag III, og som anvendes overalt i Unionen. EU-dækkende termineringstakster for taleopkald i den første delegerede retsakt må ikke være højere end den højeste takst blandt de takster, der var gældende seks måneder inden vedtagelsen af nævnte delegerede retsakt i alle medlemsstater, efter fornøden tilpasning efter særlige nationale omstændigheder
- c) tage hensyn til det samlede antal slutbrugere i hver medlemsstat for at sikre en korrekt vægtning af de maksimale termineringstakster samt de nationale forhold, som medfører væsentlige forskelle mellem medlemsstaterne, når de maksimale termineringstakster skal fastlægges i Unionen.
- d) tage hensyn til markedsoplysninger, som den får fra BEREC, de nationale tilsynsmyndigheder eller direkte fra virksomheder, som udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, og
- e) overveje behovet for at give mulighed for en overgangsperiode på højst 12 måneder, så medlemsstaterne kan foretage tilpasninger, hvor dette er nødvendigt, på grundlag af tidligere pålagte takster.

2. Under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse reviderer Kommissionen hvert femte år de delegerede retsakter, der er vedtaget i medfør af denne artikel, og overvejer ved hver lejlighed ved anvendelse af kriterierne i artikel 67, stk. 1, om de EU-dækkende termineringstakster for taleopkald fortsat er nødvendige. Når Kommissionen efter sin revision træffer afgørelse i henhold til dette stykke om ikke at pålægge en maksimal termineringstakst for taleopkald i mobilnet eller en maksimal termineringstakst for taleopkald i fastnet eller begge, kan de nationale tilsynsmyndigheder foretage markedsanalyser af markederne for terminering af taleopkald i overensstemmelse med artikel 67 med henblik på at vurdere, om det er nødvendigt at indføre regulerende forpligtelser. Hvis en national tilsynsmyndighed som følge af en sådan analyse pålægger omkostningsbaserede termineringstakster i et relevant marked, skal den følge de principper, kriterier og

parametre, der er fastsat i bilag III, og dens udkast til foranstaltning skal gennemføres med forbehold af de procedurer, der er omhandlet i artikel 23, 32 og 33.

3. De nationale tilsynsmyndigheder overvåger nøje termineringstjenesteudbydernes anvendelse af de EU-dækkende termineringstakster for taleopkald og sikrer, at de overholdes. De nationale tilsynsmyndigheder kan til enhver tid kræve, at en udbyder af termineringstjenester for taleopkald ændrer den takst, som den anvender over for andre virksomheder, hvis den ikke overholder den delegerede retsakt, der er omhandlet i stk. 1. De nationale tilsynsmyndigheder aflægger hvert år rapport til Kommissionen og BEREC om anvendelsen af denne artikel.

Artikel 76

Regulering af nye netelementer med meget høj kapacitet

1. Virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder i overensstemmelse med artikel 67, kan afgive tilsagn efter den procedure, der er fastsat i artikel 79, og med forbehold af dette stykkes andet afsnit, om at åbne udrulning af et nyt net med meget høj kapacitet, som består af optiske fibrelementer, der dækker strækningen op til slutbrugerens ejendom eller basisstationen, for saminvestering, f.eks. ved at tilbyde medejerskab eller langsigtet risikodeling gennem samfinansiering eller gennem købsaftaler, der medfører specifikke rettigheder af strukturel art for andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Når den nationale tilsynsmyndighed vurderer disse tilsagn, skal den navnlig afgøre, om tilbuddet om saminvestering opfylder alle de følgende betingelser:

- a) det er på et hvilket som helst tidspunkt i løbet af nettets levetid åbent for enhver udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester
- b) det vil give andre medinvestorer, som er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, mulighed for at konkurrere effektivt og bæredygtigt på lang sigt på downstreammarkeder, hvor den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, er aktiv, på betingelser, som omfatter
 - i) fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår, der giver adgang til nettets fulde kapacitet, i det omfang det er omfattet af saminvestering,
 - ii) fleksibilitet med hensyn til værdien af og tidsplanen for de enkelte medinvestorers deltagelse,
 - iii) muligheden for at øge denne deltagelse på et senere tidspunkt og
 - iv) gensidige rettigheder, som tildeles af medinvestorerne efter udrulningen af den saminvesteringsomfattede infrastruktur
- c) det offentliggøres rettidigt af virksomheden, og hvis virksomheden ikke har de egenskaber, der er anført i artikel 80, stk. 1, mindst seks måneder før begyndelsen af udrulningen af det nye net, kan denne periode forlænges på grundlag af nationale omstændigheder
- d) adgangssøgende, som ikke deltager i saminvesteringen, kan fra begyndelsen drage fordel af samme kvalitet, hastighed, betingelser og muligheder for at nå ud til slutbrugere som før udrulningen, suppleret af en mekanisme for tilpasning over tid og bekræftet af den nationale tilsynsmyndighed i lyset af udviklingen på de tilknyttede detailmarkeder, der opretholder incitamenterne til at deltage i saminvesteringen. En sådan mekanisme skal sikre, at adgangssøgende har adgang til netelementer med meget høj kapacitet på et tidspunkt og på grundlag af transparente og ikkediskriminerende vilkår, der på passende vis afspejler den grad af risiko, som de respektive medinvestorer løber i forskellige faser af udrulningen, og tage hensyn til konkurrenceforholdene på detailmarkederne
- e) det opfylder som minimum de kriterier, der er fastsat i bilag IV, og det er fremsat i god tro.

2. Hvis den nationale tilsynsmyndighed under hensyn til resultaterne af den markedstest, der er gennemført i overensstemmelse med artikel 79, stk. 2, konkluderer, at det afgivne saminvesteringstilsagn opfylder betingelserne i nærværende artikels stk. 1, skal den gøre dette tilsagn bindende i henhold til artikel 79, stk. 3,

og skal ikke pålægge yderligere forpligtelser i henhold til artikel 68 for så vidt angår de elementer af det nye net med meget høj kapacitet, som er omfattet af tilsagnene, hvis mindst én potentiel medinvestor har indgået en saminvesteringsaftale med den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition.

Stk. 1 berører ikke reguleringen af omstændigheder, som ikke opfylder betingelserne i stk. 1, under hensyntagen til resultaterne af en eventuel markedstest, der er gennemført i overensstemmelse med artikel 79, stk. 2, men som har indvirkning på konkurrencen og tages i betragtning med henblik på artikel 67 og 68.

Uanset stk. 2, første afsnit, kan en national tilsynsmyndighed i behørigt begrundede tilfælde pålægge, fastholde eller tilpasse afhjælpende foranstaltninger i henhold til artikel 68-74, hvad angår nye net med meget høj kapacitet, for at afhjælpe væsentlige konkurrenceproblemer på bestemte markeder, hvis den nationale tilsynsmyndighed fastslår, at disse konkurrenceproblemer i betragtning af de særlige karakteristika ved disse markeder ellers ikke ville blive afhjulpet.

3. De nationale tilsynsmyndigheder overvåger løbende opfyldelsen af de betingelser, der er fastsat i stk. 1, og kan kræve, at den virksomhed, som er udpeget som havende en stærk markedsposition, forelægger årlige overensstemmelseserklæringer.

Denne artikel berører ikke en national tilsynsmyndigheds beføjelse til at træffe afgørelser i henhold til artikel 26, stk. 1, hvis der opstår en tvist mellem virksomheder i forbindelse med en saminvesteringsaftale, som den skønner opfylder de betingelser, der er fastsat i nærværende artikels stk. 1.

4. BEREC offentliggør efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen retningslinjer for at fremme de nationale tilsynsmyndigheders ensartede anvendelse af betingelserne i stk. 1 og kriterierne i bilag IV.

Artikel 77

Funktionel adskillelse

1. Konkluderer den nationale tilsynsmyndighed, at de relevante forpligtelser, der er pålagt i henhold til artikel 69-74, ikke har kunnet tilvejebringe effektiv konkurrence, og at der er konstateret vigtige og vedvarende konkurrenceproblemer eller markedssvigt i forbindelse med engrossalg på visse markeder for adgangsprodukter, kan den undtagelsesvis i overensstemmelse med artikel 68, stk. 3, andet afsnit, pålægge vertikalt integrerede virksomheder at placere aktiviteter i forbindelse med engrossalg af relevante adgangsprodukter i en uafhængigt fungerende forretningsenhed.

Denne forretningsenhed skal levere adgangsprodukter og -tjenester til alle virksomheder, herunder andre forretningsenheder i moderselskabet, efter samme tidsfrister, vilkår og betingelser, herunder vedrørende priser og serviceniveau, og via samme systemer og processer.

2. Når en national tilsynsmyndighed agter at pålægge et krav om funktionel adskillelse, forelægger den Kommissionen en anmodning, der omfatter:

a) dokumentation, der underbygger den nationale tilsynsmyndigheds konklusioner, jf. stk. 1

b) en begrundet vurdering, hvori det konkluderes, at der ingen eller ringe udsigt er til effektiv og bæredygtig infrastrukturbaseret konkurrence inden for en rimelig tidshorisont

c) en analyse af de forventede konsekvenser for den nationale tilsynsmyndighed, for virksomheden, især de ansatte i den særskilte virksomhed og sektoren for elektronisk kommunikation som helhed, og for incitamenter til at investere deri, navnlig med hensyn til behovet for at sikre social og territorial samhørighed, samt for andre interessenter, herunder navnlig de forventede konsekvenser for konkurrencen og eventuelle følgevirkninger for forbrugerne

d) en analyse af årsagerne til, at denne forpligtelse vil være det mest effektive middel til at gennemføre afhjælpende foranstaltninger med sigte på at håndtere de konstaterede konkurrenceproblemer eller markedssvigt.

3. Udkastet til foranstaltninger skal omfatte følgende elementer:

- a) nøje oplysninger om adskillelsens art og grad, herunder navnlig den særskilte forretningsenheds retlige status
- b) en udpegning af den særskilte forretningsenheds aktiver samt de produkter eller tjenester, der skal leveres af denne forretningsenhed
- c) de organisatoriske foranstaltninger, der skal træffes for at sikre personalets uafhængighed i den særskilte forretningsenhed, og den dertil svarende incitamentsstruktur
- d) regler til sikring af forpligtelsernes overholdelse
- e) regler til sikring af gennemsigtighed omkring driftsprocedurene, navnlig over for andre interessenter
- f) et overvågningsprogram med henblik på at sikre, at forpligtelserne overholdes, herunder offentliggørelsen af en årlig rapport.

Når Kommissionen har truffet afgørelse i henhold til artikel 68, stk. 3, om udkastet til foranstaltninger gennemfører den nationale tilsynsmyndighed efter proceduren i artikel 67 en koordineret analyse af de forskellige markeder med tilknytning til adgangsnettet. På grundlag af denne analyse træffer den nationale tilsynsmyndighed i overensstemmelse med procedurene i artikel 23 og 32 afgørelse om at pålægge, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser.

4. En virksomhed, der er pålagt funktionel adskillelse, kan pålægges enhver af de forpligtelser, der er omhandlet i artikel 69-74 på ethvert specifikt marked, hvor den i overensstemmelse med artikel 67 er udpeget som virksomhed med en stærk markedsposition, eller enhver anden forpligtelse, der er godkendt af Kommissionen i medfør af artikel 68, stk. 3.

Artikel 78

Frivillig funktionel adskillelse hos vertikalt integrerede virksomheder

1. En virksomhed, der i overensstemmelse med artikel 67 er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder, skal underrette den nationale tilsynsmyndighed mindst tre måneder inden, hvis den agter at overdrage sine lokale adgangsnetaktiver eller en væsentlig del heraf til en særskilt juridisk enhed med en anden ejer eller oprette en særskilt forretningsenhed med henblik på at give alle detailudbydere, herunder virksomhedens egne detailafdelinger, fuldt ud tilsvarende adgangsprodukter.

Disse virksomheder skal også underrette den nationale tilsynsmyndighed om enhver ændring af denne plan og om slutresultatet af adskillelsesprocessen.

Sådanne virksomheder kan også afgive tilsagn om adgangsbetingelser, der skal gælde for dens net i løbet af gennemførelsesperioden, efter at den foreslåede form for adskillelse er gennemført, med henblik på at sikre tredjepart effektiv og ikkediskriminerende adgang. Tilbuddet om tilsagn skal indeholde tilstrækkelige detaljer, herunder om tidspunktet for og varigheden af gennemførelsen, til, at den nationale tilsynsmyndighed kan udføre sine opgaver i henhold til stk. 2. Sådanne tilsagn kan forlænges ud over den maksimale frist for markedsundersøgelser, der er fastsat i artikel 67, stk. 5.

2. Den nationale tilsynsmyndighed vurderer, hvilke følger den planlagte transaktion sammen med eventuelle afgivne tilsagn har for de gældende forpligtelser i henhold til dette direktiv.

Til det formål gennemfører den nationale tilsynsmyndighed efter proceduren i artikel 67 en analyse af de forskellige markeder med tilknytning til adgangsnettet.

Den nationale tilsynsmyndighed tager hensyn til eventuelle tilsagn fra virksomheden, navnlig vedrørende målene i artikel 3. Den nationale tilsynsmyndighed konsulterer i den forbindelse tredjeparter i overensstemmelse med artikel 23, navnlig de tredjeparter, der er direkte berørt af den påtænkte transaktion.

På grundlag af resultatet af analysen træffer den nationale tilsynsmyndighed i overensstemmelse med procedurene i artikel 23 og 32 afgørelse om at pålægge, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser, idet artikel 80 anvendes, hvor det er relevant. Den nationale tilsynsmyndighed kan i sin afgørelse gøre tilsagnene

helt eller delvist bindende. Uanset artikel 67, stk. 5, kan den nationale tilsynsmyndighed gøre tilsagnene helt eller delvist bindende i hele den periode, som de afgives for.

3. Med forbehold af artikel 80 kan den juridisk eller driftsmæssigt særskilte forretningsenhed, der er blevet udpeget som havende en stærk markedsposition på ethvert specifikt marked i henhold til artikel 67, om nødvendigt pålægges enhver af de forpligtelser, der er omhandlet i artikel 69-74, eller enhver anden forpligtelse, der er godkendt af Kommissionen i medfør af artikel 68, stk. 3, såfremt alle andre tilsagn, der er afgivet, er utilstrækkelige til at kunne opfylde målene i artikel 3.

4. Den nationale tilsynsmyndighed fører tilsyn med gennemførelsen af de af virksomhederne afgivne tilsagn, som tilsynsmyndigheden har gjort bindende i henhold til stk. 2, og tager stilling til en eventuel forlængelse af tilsagnene, når den periode, som de indledningsvis blev afgivet for, er udløbet.

Artikel 79

Tilsagnsprocedure

1. Virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, kan afgive tilsagn til den nationale tilsynsmyndighed vedrørende betingelser for adgang, saminvestering eller begge dele, der finder anvendelse på deres net, for så vidt angår bl.a.:

- a) samarbejdsordninger, som er relevante for vurderingen af hensigtsmæssige og forholdsmæssigt afpassede forpligtelser i henhold til artikel 68
- b) saminvestering i net med meget høj kapacitet i henhold til artikel 76 eller
- c) effektiv og ikkediskriminerende adgang for tredjeparter i henhold til artikel 78, både i løbet af en gennemførelsesperiode med frivillig adskillelse af en vertikalt integreret virksomhed, og efter at den foreslåede form for adskillelse er gennemført.

Tilbuddet om tilsagn skal være tilstrækkelig detaljeret, herunder med hensyn til tidsplanen og rammerne for tilsagnenes gennemførelse og deres varighed for at give den nationale tilsynsmyndighed mulighed for at foretage sin vurdering i henhold til stk. 2. Sådanne tilsagn kan forlænges ud over perioderne for gennemførelse af markedsanalyser som fastsat i artikel 67, stk. 5.

2. For at vurdere tilsagn afgivet af en virksomhed i henhold til stk. 1 foretager den nationale tilsynsmyndighed, medmindre sådanne tilsagn tydeligvis ikke opfylder en eller flere af de pågældende betingelser eller et eller flere af de pågældende kriterier, en markedstest, navnlig vedrørende de tilbudte vilkår, ved at gennemføre en offentlig høring af interesserede parter, navnlig de tredjeparter, der er direkte berørt. Potentielle medinvestorer eller adgangssøgende kan fremsætte synspunkter om overholdelsen af de afgivne tilsagn med de betingelser, der er fastsat i artikel 68, 76 eller 78, alt efter hvad der er relevant, og kan foreslå ændringer.

For så vidt angår tilsagn, der er afgivet i henhold til denne artikel, tager den nationale tilsynsmyndighed ved vurderingen af forpligtelser i henhold til artikel 68, stk. 4, særlig hensyn til:

- a) dokumentation vedrørende en fair og rimelig karakter af de afgivne tilsagn,
- b) tilsagnenes åbenhed over for alle markedsdeltagere,
- c) rettidig tilvejebringelse af adgang på fair, rimelige og ikkediskriminerende betingelser, herunder til net med meget høj kapacitet, forud for lanceringen af tilknyttede detailtjenester og
- d) de afgivne tilsagns generelle tilstrækkelighed med hensyn til at muliggøre bæredygtig konkurrence på downstreammarkeder og at fremme samarbejde om udrulning og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet til gavn for slutbrugerne.

Under hensyntagen til alle de synspunkter, der er kommet til udtryk under høringen, og til, hvor repræsentative disse synspunkter er for de forskellige interessenter, meddeler den nationale tilsynsmyndighed den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, sine foreløbige konklusioner om, hvorvidt

de afgivne tilsagn opfylder de mål og kriterier og overholder de procedurer, som er omhandlet i denne artikel og i artikel 68, 76 eller 78, alt efter hvad der er relevant, og på hvilke betingelser den kan overveje at gøre tilsagnene bindende. Virksomheden kan ændre sit oprindelige tilbud for at tage hensyn til de foreløbige konklusioner fra den nationale tilsynsmyndighed og med henblik på at opfylde de kriterier, der er fastsat i denne artikel og i artikel 68, 76 eller 78, alt efter hvad der er relevant.

3. Uden at dette berører artikel 76, stk. 2, første afsnit, kan den nationale tilsynsmyndighed vedtage en afgørelse for at gøre tilsagnene helt eller delvist bindende.

Uanset artikel 67, stk. 5, kan den nationale tilsynsmyndighed gøre nogle af eller alle tilsagnene bindende for en bestemt periode, som kan være hele den periode, for hvilken de tilbydes, og i tilfælde af saminvesteringstilsagn, der er bindende i henhold til artikel 76, stk. 2, første afsnit, gøre dem bindende for en periode på mindst syv år.

Med forbehold af artikel 76, er denne artikel ikke til hinder for anvendelse af markedsanalyseproceduren i henhold til artikel 67 og pålæggelse af forpligtelser i henhold til artikel 68.

Hvis den nationale tilsynsmyndighed gør tilsagn bindende i henhold til denne artikel, skal den i henhold til artikel 68 vurdere konsekvenserne af denne afgørelse for markedsudviklingen og hensigtsmæssigheden af eventuelle forpligtelser, som den har pålagt eller i mangel af disse tilsagn ville have overvejet at pålægge i henhold til nævnte artikel eller artikel 69-74. Når den nationale tilsynsmyndighed meddeler det pågældende udkast til foranstaltning i henhold til artikel 68 i overensstemmelse med artikel 32, ledsages det meddelte udkast til foranstaltning af tilsagnsafgørelsen.

4. Den nationale tilsynsmyndighed overvåger, fører tilsyn med og sikrer overholdelse af tilsagnene, som den har gjort bindende i henhold til stk. 3, på samme måde som den overvåger, fører tilsyn med og sikrer opfyldelse af de pålagte forpligtelser i henhold til artikel 68, og tager stilling til en forlængelse af tilsagnene for den periode, for hvilken de er blevet gjort bindende, når den oprindelige periode udløber. Hvis den nationale tilsynsmyndighed konkluderer, at en virksomhed ikke har opfyldt de tilsagn, som er gjort bindende i overensstemmelse med stk. 3, kan den pålægge virksomheden sanktioner i overensstemmelse med artikel 29. Uden at dette berører proceduren for sikring af opfyldelse af specifikke forpligtelser i henhold til artikel 30, kan den nationale tilsynsmyndighed revurdere de forpligtelser, der er pålagt i overensstemmelse med artikel 68, stk. 6.

Artikel 80

Virksomheder, der udelukkende opererer på engrosniveau

1. En national tilsynsmyndighed, der udpeger en virksomhed, der ikke er aktiv på noget detailmarked for elektroniske kommunikationstjenester, som havende en stærk markedsposition på et eller flere engrosmarkeder, jf. artikel 67, vurderer, om den pågældende virksomhed har følgende egenskaber:

a) alle selskaber og forretningsenheder inden for virksomheden, alle selskaber, som kontrolleres, men ikke nødvendigvis ejes fuldstændig, af den samme endelige ejer, og eventuelle aktionærer, der kan udøve kontrol over virksomheden, har kun nuværende og planlagte aktiviteter på engrosmarkeder for elektroniske kommunikationstjenester, og de har derfor ikke nogen aktiviteter på noget detailmarked for elektroniske kommunikationstjenester til slutbrugere i Unionen

b) virksomheden er ikke forpligtet til at handle med en enkelt, selvstændig virksomhed senere i forsyningskæden, som er aktiv på et detailmarked for elektroniske kommunikationstjenester til slutbrugere, på grund af en eksklusivaftale eller en aftale, som de facto udgør en eksklusivaftale.

2. Hvis den nationale tilsynsmyndighed konkluderer, at betingelserne i stk. 1 er opfyldt, kan tilsynsmyndigheden kun pålægge den pågældende virksomhed forpligtelser i henhold til artikel 70 og 73 eller vedrørende fair og rimelig prisfastsættelse, hvis det er berettiget på grundlag af en markedsanalyse, herunder en fremadrettet vurdering af den sandsynlige adfærd for virksomheden, der er udpeget som havende en stærk markedsposition.

3. Den nationale tilsynsmyndighed reviderer de forpligtelser, der er pålagt virksomheden i henhold til denne artikel, hvis den konkluderer, at betingelserne i stk. 1 ikke længere er opfyldt, og den lader artikel 67-74 finde anvendelse, hvis det er relevant. Virksomhederne underretter straks den nationale tilsynsmyndighed om eventuelle ændringer af de forhold, der er relevante for stk. 1, litra a) og b).
4. Den nationale tilsynsmyndighed reviderer også forpligtelser pålagt virksomheden i henhold til denne artikel, hvis den på grundlag af beviser for betingelser og vilkår, som virksomheden tilbyder sine kunder senere i forsyningskæden, konkluderer, at der er opstået eller sandsynligvis vil opstå konkurrenceproblemer til ulempe for slutbrugerne, som kræver, at der pålægges en eller flere af forpligtelserne i artikel 69, 71, 72 eller 74, eller at de pålagte forpligtelser ændres i overensstemmelse med stk. 2.
5. Pålæggelsen af forpligtelser og revision af disse i overensstemmelse med denne artikel gennemføres i henhold til procedurerne i artikel 23, 32 og 33.

Artikel 81

Migrering fra oprindelig infrastruktur

1. Virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder i overensstemmelse med artikel 67, underretter den nationale tilsynsmyndighed på forhånd og i god tid, hvis de planlægger at afvikle eller med ny infrastruktur erstatte dele af nettet, herunder oprindelig infrastruktur, som er nødvendig for at drive et kobbernet, og som er underlagt forpligtelser i henhold til artikel 68-80.
2. Den nationale tilsynsmyndighed sikrer, at afviklings- eller erstatningsprocessen omfatter en transparent tidsplan og transparente betingelser, herunder en passende anmeldelses- og overgangsperiode, og at der er adgang til alternative produkter af som minimum sammenlignelig kvalitet, som giver adgang til den opgraderede netinfrastruktur, der træder i stedet for de erstattede elementer, hvis dette er nødvendigt for at sikre konkurrence og slutbrugernes rettigheder.

For aktiver, der foreslås afviklet eller erstattet, kan den nationale tilsynsmyndighed ophæve forpligtelserne efter at have konstateret, at adgangsudbyderen:

- a) har skabt de rette betingelser for migrering, herunder gjort et alternativt adgangsprodukt af som minimum sammenlignelig kvalitet tilgængeligt, som kunne nås via den oprindelige infrastruktur, der giver de adgangssøgende mulighed for at nå ud til de samme slutbrugere, og
- b) har overholdt de betingelser og processer, som er meddelt den nationale tilsynsmyndighed i henhold til denne artikel.

En sådan ophævelse skal gennemføres i henhold til procedurerne i artikel 23, 32 og 33.

3. Denne artikel berører ikke tilgængeligheden af regulerede produkter, som den nationale tilsynsmyndighed pålægger den opgraderede netinfrastruktur i overensstemmelse med procedurerne, der er fastsat i artikel 67 og 68.

Artikel 82

BEREC's retningslinjer om net med meget høj kapacitet

Senest den 21. december 2020 fastlægger BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen retningslinjer for de kriterier, som et net skal opfylde for at blive anset for et net med meget høj kapacitet, navnlig for så vidt angår båndbredde til down- og uplink, robusthed, fejlrelaterede parametre samt latenstid og variation i denne. De nationale tilsynsmyndigheder skal tage størst muligt hensyn til disse retningslinjer. BEREC ajourfører retningslinjerne senest den 31. december 2025 og regelmæssigt derefter.

KAPITEL V

Tilsyn med detailtjenester

Artikel 83

Tilsyn med detailtjenester

1. Medlemsstaterne kan sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder pålægger virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på et bestemt detailmarked i henhold til artikel 63, passende reguleringsmæssige forpligtelser, hvis:

a) en national tilsynsmyndighed som resultat af en markedsanalyse foretaget i overensstemmelse med artikel 67 konstaterer, at der på et bestemt detailmarked, der er identificeret i overensstemmelse med artikel 64, ikke er effektiv konkurrence, og

b) den nationale tilsynsmyndighed konkluderer, at de pålagte forpligtelser i henhold til artikel 69-74 ikke vil føre til opnåelse af de mål, der er fastsat i artikel 3.

2. Forpligtelser, der pålægges i medfør af stk. 1, skal være baseret på det konstaterede problems art og være forholdsmæssige og begrundede under hensyn til de i artikel 3 omhandlede målsætninger. Pålagte forpligtelser kan omfatte krav om, at de udpegede virksomheder ikke forlanger urimeligt høje priser, hæmmer markedsadgang eller begrænser konkurrencen ved at fastsætte urimeligt lave priser, uberettiget favorisere bestemte slutbrugere eller foretage urimelig bundtning af tjenester. De nationale tilsynsmyndigheder kan over for sådanne virksomheder lægge et passende loft over detailpriserne eller træffe foranstaltninger til at kontrollere individuelle takster eller til at gøre takster omkostningsbaserede eller baseret på priserne på sammenlignelige markeder for at beskytte slutbrugernes interesser og fremme effektiv konkurrence.

3. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at der, når en virksomhed er underlagt detailtakstregulering eller anden relevant detailkontrol, anvendes de fornødne og relevante omkostningsregnskabssystemer. De nationale tilsynsmyndigheder kan specificere, hvilket format og hvilken beregningsmetode der skal anvendes. Overholdelse af omkostningsregnskabssystemet kontrolleres af en kompetent uafhængig instans. De nationale tilsynsmyndigheder sørger for, at der årligt offentliggøres en erklæring vedrørende overholdelse.

4. Uden at dette berører artikel 85 og 88, anvender de nationale tilsynsmyndigheder ikke de i stk. 1 omhandlede detailkontrolordninger på geografiske markeder eller detailmarkeder, hvis de har forvisset sig om, at der er effektiv konkurrence.

DEL III TJENESTER

AFSNIT I FORSYNINGSPLIGT

Artikel 84

Forsyningspligtigheder til en overkommelig pris

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle forbrugere på deres områder under hensyntagen til særlige nationale forhold har adgang til en tilgængelig tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste og til talekommunikationstjenester til en overkommelig pris og af den kvalitet, der er specificeret for deres områder, herunder den underliggende forbindelse, på et fast sted.

2. Medlemsstaterne kan endvidere sikre, at tjenester som omhandlet i stk. 1, der ikke leveres på et fast sted, har en overkommelig pris, hvis de finder dette nødvendigt for at sikre forbrugernes fulde sociale og økonomiske deltagelse i samfundet.

3. Hver medlemsstat definerer under hensyntagen til nationale forhold og den minimumsbåndbredde, som flertallet af forbrugere nyder godt af på den pågældende medlemsstats område, og under hensyntagen til BEREC's rapport om bedste praksis den tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjeneste med henblik på stk. 1

for at sikre den båndbredde, der er nødvendig for social og økonomisk deltagelse i samfundet. En tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste er i stand til at levere den båndbredde, der er nødvendig for mindst at understøtte det minimum af tjenester, der er fastsat i bilag V.

Senest den 21. juni 2020 udarbejder BEREC for at bidrage til en konsekvent anvendelse af denne artikel efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen under hensyntagen til tilgængelige oplysninger fra Kommissionen (Eurostat) en rapport om medlemsstaternes bedste praksis til støtte for definitionen på en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste i medfør af første afsnit. Denne rapport ajourføres regelmæssigt for at afspejle den teknologiske udvikling og ændringer i forbrugernes brugsmønstre.

4. Når en forbruger anmoder herom, kan den forbindelse, der er omhandlet i stk. 1 og, hvis det er relevant, stk. 2, begrænses til at understøtte talekommunikationstjenester.

5. Medlemsstaterne kan udvide anvendelsesområdet for denne artikel til også at omfatte slutbrugere, der er mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer.

Artikel 85

Udbud af forsyningspligtigheder til en overkommelig pris

1. De nationale tilsynsmyndigheder overvåger i koordination med andre kompetente myndigheder udviklingen og niveauet af de på markedet tilgængelige detailpriser for de tjenester, som er omhandlet i artikel 84, stk. 1, navnlig i forhold til nationale priser og national forbrugerindkomst.

2. Hvis en medlemsstat fastsætter, at detailpriserne for de tjenester, der er omhandlet i artikel 84, stk. 1, under hensyntagen til de nationale forhold ikke er overkommelige, fordi forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov er forhindret i at få adgang til disse tjenester, træffer den foranstaltninger for at sikre, at sådanne forbrugere kan betale for tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjeneste og talekommunikationstjenester som minimum på et fast sted.

Med henblik herpå kan medlemsstaterne sikre, at der ydes støtte til sådanne forbrugere til kommunikationsformål, eller de kan pålægge udbydere af sådanne tjenester at tilbyde disse forbrugere takstvalgmuligheder eller -pakker, der er anderledes end dem, som de leverer på normale kommercielle betingelser, eller begge dele. Med henblik herpå kan medlemsstaterne kræve, at sådanne udbydere anvender fælles takster, herunder geografisk udligning, i hele området.

Under særlige omstændigheder, navnlig hvis pålæggelsen af forpligtelser i henhold til nærværende stykkes andet afsnit, på alle udbydere ville medføre en påvist overdreven administrativ eller finansiel byrde for udbyderne eller den pågældende medlemsstat, kan en medlemsstat undtagelsesvis beslutte kun at pålægge udpegede virksomheder forpligtelse til at tilbyde disse særlige takstvalgmuligheder eller -pakker. Artikel 86 finder tilsvarende anvendelse på sådanne udpegelser. Hvis en medlemsstat udpeger virksomheder, sikrer den, at alle forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov nyder godt af et udvalg af virksomheder, som tilbyder takstvalgmuligheder, der er målrettet deres behov, medmindre sikring af et sådant udvalg er umulig eller ville skabe en overdreven yderligere organisatorisk eller finansiel byrde.

Medlemsstaterne sikrer, at forbrugere, som er berettigede til disse takstvalgmuligheder eller -pakker, har ret til indgå en aftale med en tjenesteudbyder som omhandlet i artikel 84, stk. 1, eller med en virksomhed, der er udpeget i overensstemmelse med nærværende stykke, og at deres nummer forbliver tilgængeligt for dem i en tilstrækkelig periode og uberettiget afbrydelse af tjenesten undgås.

3. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder, der tilbyder forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov takstvalgmuligheder eller -pakker i henhold til stk. 2, holder de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder informeret om detaljerne i disse tilbud. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer i koordination med andre kompetente myndigheder, at de betingelser, hvorpå virksomhederne tilbyder takstvalgmuligheder eller -pakker i henhold til stk. 2, er fuldt transparente og offentliggøres og anvendes i overensstemmelse med princippet om ikkediskrimination. De nationale tilsynsmyndigheder kan i koordination

med andre kompetente myndigheder kræve, at sådanne takstvalgmuligheder eller -pakker ændres eller trækkes tilbage.

4. Medlemsstaterne sikrer under hensyntagen til nationale forhold, at der ydes passende støtte til forbrugere med handicap, og, hvis det er relevant, at der træffes andre specifikke foranstaltninger med henblik på at sikre, at relevant terminaludstyr og specifikt udstyr og specifikke tjenester, der fremmer lige adgang, herunder om nødvendigt totale konversationstjenester og relætjenester, er tilgængelige og fås til en overkommelig pris.
5. Når medlemsstaterne anvender denne artikel, skal de søge at minimere forurening af markedsvilkårene.
6. Medlemsstaterne kan udvide anvendelsesområdet i denne artikel til også at omfatte slutbrugere, der er mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer.

Artikel 86

Adgang til forsyningspligtigheder

1. Hvis en medlemsstat under hensyntagen til resultaterne, hvis de foreligger, af den geografiske undersøgelse foretaget i overensstemmelse med artikel 22, stk. 1, og om nødvendigt eventuel supplerende dokumentation har påvist, at tilgængeligheden på et fast sted af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste ikke kan sikres på normale kommercielle vilkår eller gennem andre mulige offentlige politikredskaber på sit nationale område eller forskellige dele heraf, kan den pålægge en passende forsyningspligt til at imødekomme alle rimelige anmodninger fra slutbrugere om adgang til disse tjenester på de pågældende dele af medlemsstatens område.
2. Medlemsstaterne fastlægger den mest effektive og hensigtsmæssige strategi til at sikre tilgængelighed af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste på et fast sted som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste under hensyntagen til principperne om objektivitet, gennemsigtighed, ikkediskrimination og proportionalitet. Medlemsstaterne skal tilstræbe at minimere konkurrenceforvridningen, navnlig udbud af tjenester til priser eller på betingelser eller vilkår, der afviger fra almindelige kommercielle betingelser, idet de samtidig tilgodeser samfundets interesser.
3. Hvis medlemsstaterne beslutter at pålægge forpligtelser for at sikre tilgængelighed på et fast sted for slutbrugere af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste, kan de navnlig udpege en eller flere virksomheder til at garantere sådan tilgængelighed på hele det nationale område. Medlemsstaterne kan udpege forskellige virksomheder eller grupper af virksomheder til at levere tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjeneste og talekommunikationstjenester på et fast sted eller til at dække forskellige dele af det nationale område.
4. Når medlemsstaterne udpeger virksomheder i dele af eller på hele det nationale område til at sikre tilgængelighed af tjenester i henhold til stk. 3, skal de anvende en effektiv, objektiv, transparent og ikkediskriminerende udpegningsmetode, der sikrer, at ingen virksomhed på forhånd er udelukket fra at blive udpeget. Sådanne udpegningsmetoder skal sikre, at en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste og talekommunikationstjenester på et fast sted tilvejebringes på en omkostningseffektiv måde og kan anvendes som et middel til at bestemme nettoomkostningerne ved forsyningspligten, jf. artikel 89.
5. Når en virksomhed, som er udpeget i henhold til stk. 3, vil afhænde sine lokale adgangsnetaktiver eller en væsentlig del heraf til en særskilt juridisk enhed med et andet ejerskab, underretter den i forvejen og i rimelig tid den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetente myndighed, så denne myndighed kan bedømme den påtænkte transaktions indvirkning på udbuddet på et fast sted af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste. Den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetente myndighed kan pålægge, ændre eller ophæve særlige forpligtelser i overensstemmelse med artikel 13, stk. 2.

Artikel 87

Status for den eksisterende forsyningspligt

Medlemsstaterne kan fortsat sikre tilgængelighed af og en overkommelig pris for andre tjenester end en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og en talekommunikationstjeneste på et fast sted, som var i drift den 20. december 2018, hvis det kan godtgøres, at der er behov for sådanne tjenester i under hensyntagen til de nationale forhold. Hvis medlemsstaterne udpeger virksomheder til i dele af eller på hele det nationale område at levere sådanne tjenester, finder artikel 86 anvendelse. Finansieringen af disse forpligtelser skal være i overensstemmelse med artikel 90.

Medlemsstaterne reviderer de forpligtelser, der er pålagt i henhold til denne artikel, senest den 21. december 2021 og derefter hvert tredje år.

Artikel 88

Kontrol med udgifter

1. Medlemsstaterne sikrer i forbindelse med udbud af faciliteter og tjenester ud over de i artikel 84 omhandlede, at udbydere af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste og af talekommunikationstjenester i henhold til artikel 84-87 fastsætter vilkår og betingelser på en sådan måde, at slutbrugeren ikke er tvunget til at betale for faciliteter eller tjenester, der ikke er nødvendige for eller kræves til den tjeneste, der er anmodet om.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de udbydere af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste og talekommunikationstjenester, der er omhandlet i artikel 84, og som udbyder tjenester i henhold til artikel 85, tilbyder de særlige faciliteter og tjenester i bilag VI, del A, alt efter hvad der er relevant, således at forbrugerne kan overvåge og kontrollere udgifter. Medlemsstaterne sikrer, at sådanne udbydere indfører et system til at hindre uberettiget afbrydelse af talekommunikationstjenester eller af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste for de forbrugere, der er omhandlet i artikel 85, herunder en passende mekanisme til at kontrollere fortsat interesse i at anvende tjenesten.

Medlemsstaterne kan udvide anvendelsesområdet i dette stykke til også at omfatte slutbrugere, der er mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer.

3. Hver medlemsstat sikrer, at den kompetente myndighed kan frafalde kravene i stk. 2 på hele eller dele af sit nationale område, hvis den kompetente myndighed har forvissat sig om, at faciliteten er tilgængelig i vid udstrækning.

Artikel 89

Beregning af omkostninger ved forsyningspligt

1. Hvis de nationale tilsynsmyndigheder finder, at udbud af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste som fastlagt i artikel 84, 85 og 86 eller fortsættelse af den eksisterende forsyningspligt, jf. artikel 87, kan udgøre en urimelig byrde for udbydere af sådanne tjenester, som anmoder om kompensation, beregner de nationale tilsynsmyndigheder nettoomkostningerne herved.

De nationale tilsynsmyndigheder skal med henblik herpå:

a) beregne nettoomkostningerne ved den pågældende forsyningspligt, idet der tages hensyn til eventuelle markedsfordele, som en udbyder af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og en talekommunikationstjeneste som fastsat i artikel 84, 85 og 86 eller fortsættelse af den eksisterende forsyningspligt som fastsat i artikel 87 nyder godt af, jf. bilag VII, eller

b) anvende de nettoomkostninger ved varetagelse af forsyningspligt, der bestemmes ved en udpegningsmekanisme i overensstemmelse med artikel 86, stk. 4.

2. De regnskaber og oplysninger, der ligger til grund for beregningen af nettoomkostningerne ved forsyningspligten, jf. stk. 1, andet afsnit, litra a), kvalitetskontrolleres eller verificeres af den nationale

tilsynsmyndighed eller en af de berørte parter uafhængig instans, der er godkendt af den nationale tilsynsmyndighed. Resultaterne af omkostningsberegningen og kvalitetskontrollens konklusioner er offentligt tilgængelige.

Artikel 90

Finansiering af forsyningspligt

1. Såfremt de nationale tilsynsmyndigheder på grundlag af den i artikel 89 omhandlede nettoomkostningsberegning mener, at en udbyder pålægges en urimelig byrde, skal medlemsstaterne efter anmodning fra den pågældende udbyder beslutte at gøre en eller begge af følgende:

- a) indføre en ordning, der på transparente vilkår giver den pågældende udbyder kompensation fra offentlige midler for de beregnede nettoomkostninger,
- b) dele nettoomkostningerne ved forsyningspligt mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

2. Såfremt nettoomkostningerne deles i henhold til nærværende artikels stk. 1, litra b), fastlægger medlemsstaterne en deleordning, som forvaltes af den nationale tilsynsmyndighed eller af en af de begunstigede uafhængig instans under de nationale tilsynsmyndigheders tilsyn. Kun nettoomkostningerne som fastsat i henhold til artikel 89 ved forpligtelserne i artikel 84-87 kan finansieres.

Deleordningen skal overholde principperne om gennemsigtighed, mindst mulig konkurrenceforvridning, ikkediskrimination og proportionalitet, jf. principperne i bilag VII, del B. Medlemsstaterne kan vælge ikke at kræve bidrag fra virksomheder, hvis nationale omsætning er under en fastsat grænse.

Eventuelle udgifter i forbindelse med deling af omkostningerne ved forsyningspligt skal udskilles og anføres særskilt for hver virksomhed. Sådanne udgifter kan ikke pålægges eller afkræves virksomheder, der ikke udbyder tjenester i den medlemsstat, som har indført deleordningen.

Artikel 91

Gennemsigtighed

1. Hvis nettoomkostningerne ved forsyningspligt beregnes i overensstemmelse med artikel 89, sikrer de nationale tilsynsmyndigheder, at principperne for beregning af nettoomkostninger, herunder oplysninger om den metode, der skal anvendes, er offentligt tilgængelige.

Såfremt en ordning til deling af nettoomkostningerne ved forsyningspligt som omhandlet i artikel 90, stk. 2, indføres, sikrer de nationale tilsynsmyndigheder, at principperne for omkostningsdeling og godtgørelse af nettoomkostningerne er offentligt tilgængelige.

2. Med forbehold af EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed offentliggør de nationale tilsynsmyndigheder en årlig rapport med oplysninger om de beregnede omkostninger ved forsyningspligt med angivelse af alle involverede virksomheders bidrag, herunder eventuelle markeds-mæssige fordele, der kan være tilflydt den eller de pågældende virksomheder som følge af forsyningspligten, jf. artikel 84-87.

Artikel 92

Supplerende obligatoriske tjenester

Medlemsstaterne kan beslutte at stille tjenester ud over dem, der er omfattet af forsyningspligt som omhandlet i artikel 83-86, til rådighed for offentligheden på deres områder. I et sådanne tilfælde kan der ikke indføres en kompensationsordning, der omfatter bestemte virksomheder.

AFSNIT II

NUMMERRESSOURCER

Artikel 93

Nummerressourcer

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kontrollerer tildelingen af brugsrettigheder til alle nationale nummerressourcer og forvaltningen af de nationale nummerplaner, og at de stiller tilstrækkelige nummerressourcer til rådighed med henblik på udbud af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester. Medlemsstaterne sikrer, at der indføres objektive, transparente og ikkediskriminerende procedurer for tildeling af brugsrettigheder til nationale nummerressourcer.

2. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kan også tildele brugsrettigheder til nummerressourcer fra de nationale nummerplaner med henblik på levering af specifikke tjenester til andre virksomheder end udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, forudsat at tilstrækkelige nummerressourcer gøres tilgængelige til at opfylde den nuværende og forudsigelige fremtidige efterspørgsel. Disse virksomheder skal vise deres evne til at forvalte nummerressourcerne og opfylde eventuelle relevante krav fastsat i henhold til artikel 94. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kan suspendere yderligere tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer til sådanne virksomheder, hvis det påvises, at der er risiko for at udtømme nummerressourcerne.

For at bidrage til en konsekvent anvendelse af dette stykke vedtager BEREC senest den 21. juni 2020 efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen retningslinjer for fælles kriterier for vurdering af evnen til at forvalte nummerressourcer og risikoen for at udtømme nummerressourcerne.

3. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder sikrer, at nationale nummerplaner og -procedurer administreres således, at alle udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester og de virksomheder, der lever op til kriterierne i stk. 2, behandles lige. Medlemsstaterne sikrer navnlig, at en virksomhed, som har fået tildelt brugsrettigheder til nummerressourcer, ikke diskriminerer andre udbydere af elektroniske kommunikationstjenester med hensyn til de nummerressourcer, der anvendes til at give adgang til deres tjenester.

4. Hver medlemsstat sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder stiller en serie af ikkegeografiske numre til rådighed, som kan bruges til at levere andre elektroniske kommunikationstjenester end interpersonelle kommunikationstjenester på hele Unionens område, dog med forbehold af forordning (EU) nr. 531/2012 og artikel 97, stk. 2, i dette direktiv. Hvis brugsrettigheder til nummerressourcer er tildelt virksomheder, som ikke er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, i henhold til stk. 2, finder nærværende stykke anvendelse på de specifikke tjenester, til levering af hvilke brugsrettigheder er tildelt.

De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder sikrer, at de tilknyttede betingelser, der er anført i bilag I, del E, for brugsrettigheder til nummerressourcer, der anvendes til at levere tjenester uden for en medlemsstats landekode, og håndhævelsen af disse er lige så streng som de betingelser og den håndhævelse, der gælder for tjenester leveret inden for medlemsstatens landekode, i overensstemmelse med dette direktiv. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder sikrer også i overensstemmelse med artikel 94, stk. 6, at udbydere, der bruger nummerressourcer fra egen landekode i andre medlemsstater, overholder forbrugerbeskyttelsesreglerne og andre nationale regler vedrørende brug af nummerressourcer i de medlemsstater, hvor nummerressourcerne bruges. Denne forpligtelse berører ikke de pågældende medlemsstaters kompetente myndigheders håndhævelsesbeføjelser.

BEREC bistår på deres anmodning de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder med at koordinere deres aktiviteter med henblik på at sikre effektiv forvaltning af nummerressourcer med ret til ekstraterritorial anvendelse i Unionen.

For at fremme de nationale tilsynsmyndigheders eller andre kompetente myndigheders overvågning af opfyldelse af kravene i dette stykke opretter BEREC en database over nummerressourcer med ret til

ekstraterritorial anvendelse i Unionen. Med henblik herpå indberetter de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder de relevante oplysninger til BEREC. I tilfælde, hvor den nationale tilsynsmyndighed ikke tildeler nummerressourcer med ret til ekstraterritorial anvendelse i Unionen, hører den kompetente myndighed, der er ansvarlig for tildeling eller forvaltning heraf, den nationale tilsynsmyndighed.

5. Medlemsstaterne sikrer, at »00« er standardpræfiks for internationale opkald. Der kan indføres eller opretholdes særordninger for brug af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester mellem områder, der støder op til hinanden på hver sin side af grænsen mellem medlemsstater.

Medlemsstater kan aftale at dele en fælles nummerplan for alle eller specifikke kategorier af numre.

Slutbrugerne, der er påvirket af sådanne ordninger eller aftaler, informeres fyldestgørende.

6. Med forbehold af artikel 106 fremmer medlemsstaterne, hvor det er teknisk muligt, trådløs provisionering for at gøre det lettere for slutbrugerne at skifte udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, især udbydere og slutbrugere af maskine-til-maskine-tjenester.

7. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale nummerplaner og alle senere tillæg og ændringer hertil offentliggøres, med hensynet til statens sikkerhed som eneste begrænsning.

8. Medlemsstaterne støtter harmoniseringen af særlige numre eller nummerserier i Unionen, hvor dette både får det indre marked til at fungere bedre og fremmer udviklingen af paneuropæiske tjenester. Hvis det er nødvendigt for at imødekomme uopfyldt grænseoverskridende eller paneuropæisk efterspørgsel efter nummerressourcer, vedtager Kommissionen under størst mulig hensyntagen til BEREC's udtalelse gennemførelsesretsakter om harmonisering af specifikke numre eller nummerserier.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Artikel 94

Procedure for tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer

1. Hvor det er nødvendigt at tildele individuelle brugsrettigheder til nummerressourcer, tildeler de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder efter anmodning sådanne rettigheder til enhver virksomhed med henblik på udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som er omfattet af en generel tilladelse, jf. artikel 12, med forbehold af artikel 13 og artikel 21, stk. 1, litra c), og andre regler til sikring af en effektiv anvendelse af disse nummerressourcer i overensstemmelse med dette direktiv.

2. Brugsrettigheder til nummerressourcer tildeles gennem åbne, objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede procedurer.

Når de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder tildeler brugsrettigheder til nummerressourcer, angiver de, om rettighedshaveren kan overdrage disse rettigheder, og på hvilke betingelser.

Hvis de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder tildeler brugsrettigheder til nummerressourcer med en begrænset gyldighedsperiode, skal denne være rimelig for den pågældende tjeneste i betragtning af det forfulgte mål under behørig hensyntagen til nødvendigheden af at tillade en passende periode til amortisation af investeringen.

3. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder træffer afgørelser om tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer hurtigst muligt efter modtagelsen af den fuldstændige ansøgning, og inden tre uger for så vidt angår nummerressourcer, der er afsat til særlige formål i henhold til den nationale nummerplan. Sådanne afgørelser offentliggøres.

4. Hvis de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder efter høring af de interesserede parter i henhold til artikel 23 har besluttet, at brugsrettigheder til nummerressourcer af særlig økonomisk værdi skal tildeles efter konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer, kan de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder forlænge perioden på tre uger som omhandlet i stk. 3 med indtil tre uger.

5. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder må ikke begrænse det antal individuelle brugsrettigheder, der skal tildeles, undtagen hvor dette er nødvendigt for at sikre en effektiv anvendelse af nummerressourcerne.

6. Hvis brugsrettighederne til nummerressourcer omfatter ekstraterritorial brug heraf i Unionen i henhold til artikel 93, stk. 4, knytter de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder specifikke betingelser til brugsrettighederne for at sikre, at alle de relevante nationale forbrugerbeskyttelsesregler og nationale lovgivninger vedrørende brug af nummerressourcer, der gælder i de medlemsstater, hvor nummerressourcerne bruges, overholdes.

På anmodning fra en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed i en medlemsstat, hvor nummerressourcerne bruges, som kan påvise en overtrædelse af de relevante forbrugerbeskyttelsesregler eller nationale lovgivninger om brug af nummerressourcer i denne medlemsstat, håndhæver de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor brugsrettighederne til nummerressourcerne er blevet tildelt, de betingelser, som er tilknyttet i henhold til første afsnit i nærværende stykke, i overensstemmelse med artikel 30, herunder ved i alvorlige tilfælde at ophæve den rettighed til ekstraterritorial brug af nummerressourcer, der er tildelt den pågældende virksomhed.

BEREC fremmer og koordinerer udveksling af oplysninger mellem de forskellige involverede medlemsstaters kompetente myndigheder og sikrer en passende koordinering af arbejdet mellem dem.

7. Denne artikel finder også anvendelse, når de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder tildeler brugsrettigheder til nummerressourcer til andre virksomheder end udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, jf. artikel 93, stk. 2.

Artikel 95

Afgifter for brugsrettigheder til nummerressourcer

Medlemsstaterne kan give de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder tilladelse til at opkræve afgifter for brugsrettigheder til nummerressourcer, som afspejler behovet for at sikre, at disse ressourcer udnyttes optimalt. Medlemsstaterne sikrer, at sådanne afgifter er ikkediskriminerende, transparente, objektivt begrundede og forholdsmæssigt afpassede efter det tilsigtede formål og tager hensyn til målene i artikel 3.

Artikel 96

Hotline for forsvundne børn og telefonrådgivning for børn

1. Medlemsstaterne sikrer, at slutbrugere har gratis adgang til en tjeneste, der driver en hotline, hvor tilfælde med børn, der er forsvundet, kan indberettes. Denne hotline skal være til rådighed på nummer »116000«.

2. Medlemsstaterne sikrer, at slutbrugere med handicap i videst mulig udstrækning kan benytte adgangstjenesterne under nummeret »116000«. Foranstaltninger, der træffes for at lette adgang til sådanne tjenester for slutbrugere med handicap, når de rejser i andre medlemsstater, baseres på overholdelse af relevante standarder eller specifikationer fastlagt i henhold til artikel 39.

3. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger for at sikre, at den myndighed eller virksomhed, som er blevet tildelt nummeret »116000«, afsætter de nødvendige ressourcer til at drive hotlinen.

4. Medlemsstaterne og Kommissionen sikrer, at slutbrugerne informeres fyldestgørende om eksistensen og brugen af de tjenester, der ydes på numrene »116000«, og hvor det er hensigtsmæssigt »116111«.

Artikel 97

Adgang til numre og tjenester

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, hvor det er økonomisk muligt, bortset fra de tilfælde, hvor den opkaldte slutbruger af kommercielle grunde har valgt at begrænse adgangen for parter, som foretager opkald fra bestemte geografiske områder, træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at slutbrugerne kan:

- a) få adgang til og benytte tjenester, der bruger ikkegeografiske numre inden for Unionen, og
- b) få adgang til alle numre, der udbydes i Unionen, uanset hvilken teknologi og hvilket udstyr operatøren anvender, herunder numrene i medlemsstaternes nationale nummerplaner og de internationale frikaldsnumre (UIFN).

2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kan pålægge udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, i enkelttilfælde at spærre adgang til numre eller tjenester, når bedrageri eller misbrug gør det berettiget, og kræve, at udbydere af elektroniske kommunikationstjenester i sådanne tilfælde tilbageholder relevante indtægter fra samtrafik eller andre tjenester.

AFSNIT III

SLUTBRUGERNES RETTIGHEDER

Artikel 98

Undtagelse for visse mikrovirksomheder

Med undtagelse af artikel 99 og 100, finder dette afsnit ikke anvendelse på mikrovirksomheder, der udbyder nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, medmindre de også udbyder andre elektroniske kommunikationstjenester.

Medlemsstaterne sikrer, at slutbrugerne er informeret om en undtagelse i henhold til stk. 1, inden de indgår en aftale med en mikrovirksomhed, der er omfattet af sådan en undtagelse.

Artikel 99

Ikkediskrimination

Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester må ikke anvende forskellige krav eller generelle betingelser for slutbrugernes adgang til eller brug af net eller tjenester af grunde, der vedrører slutbrugernes nationalitet, bopælssted eller hovedforretningssted medmindre en sådan forskellig behandling er objektivt begrundet.

Artikel 100

Overholdelse af grundlæggende rettigheder

1. Nationale foranstaltninger vedrørende slutbrugeres adgang til eller brug af tjenester og applikationer via elektroniske kommunikationsnet skal overholde EU's charter om grundlæggende rettigheder («chartret») og de generelle principper i EU-retten.

2. Alle foranstaltninger vedrørende slutbrugeres adgang til eller brug af tjenester og applikationer via elektroniske kommunikationsnet, der kan begrænse udøvelsen af de rettigheder eller frihedsrettigheder, der anerkendes ved chartret, må kun indføres, hvis de er fastsat ved lov og respekterer disse rettigheder eller frihedsrettigheder, er forholdsmæssigt afpassede, nødvendige og faktisk når mål af almen interesse, der er anerkendt af EU-retten, eller opfylder behovet for at beskytte andres rettigheder og frihedsrettigheder i overensstemmelse med artikel 52, stk. 1, i chartret og med EU-rettens generelle principper, herunder retten til effektive retsmidler og en retfærdig rettergang. Følgelig må sådanne foranstaltninger kun træffes under behørig hensyntagen til princippet om uskyldsformodning og retten til privatlivets fred. En forudgående, retfærdig og

upartisk procedure skal garanteres, herunder den eller de berørte personers ret til at blive hørt, med forbehold af behovet for passende betingelser og proceduremæssige ordninger i behørigt begrundede hastetilfælde i overensstemmelse med chartret.

Artikel 101

Harmoniseringsniveau

1. Medlemsstaterne må ikke i national ret opretholde eller indføre bestemmelser om beskyttelse af slutbrugere, som afviger fra artikel 102-115, herunder strengere eller lempeligere bestemmelser for at sikre et anderledes beskyttelsesniveau, medmindre andet fremgår af dette afsnit.

2. Senest den 21. december 2021 kan medlemsstaterne fortsat anvende strengere nationale bestemmelser om forbrugerbeskyttelse, der afviger fra dem, der er fastsat i artikel 102-115, under forudsætning af at disse bestemmelser var i kraft den 20. december 2018, og at eventuelle begrænsninger vedrørende det indre markeds funktion, som følger heraf, står i et rimeligt forhold til målet om forbrugerbeskyttelse.

Medlemsstaterne underretter senest den 21. december 2019 Kommissionen om eventuelle nationale bestemmelser, der skal anvendes på grundlag af dette stykke.

Artikel 102

Oplysningskrav vedrørende aftaler

1. Inden en forbruger bindes af en aftale eller et tilsvarende tilbud, stiller udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester, de oplysninger, der er omhandlet i artikel 5 og 6 i direktiv 2011/83/EU til rådighed og desuden de oplysninger, der er anført i bilag VIII til nærværende direktiv, i det omfang disse oplysninger vedrører en tjeneste, de udbyder.

Oplysningerne leveres på en klar og forståelig måde på et varigt medium som defineret i artikel 2, nr. 10), i direktiv 2011/83/EU eller, hvis levering på et varigt medium ikke er mulig, i et dokument, der let kan downloades, og som gøres tilgængeligt af udbyderen. Udbyderen skal udtrykkeligt gøre forbrugeren opmærksom på, at dette dokument er tilgængeligt, og på vigtigheden af at downloade det med henblik på dokumentation, fremtidig reference og uændret gengivelse.

Oplysningerne leveres efter anmodning i et format, der er tilgængeligt for slutbrugere med handicap i overensstemmelse med EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser.

2. De oplysninger, der er omhandlet i stk. 1, 3 og 5, leveres også til slutbrugere, der er mikrovirksomheder eller små virksomheder eller nonprofitorganisationer, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at give afkald på alle eller dele af disse bestemmelser.

3. Udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester, forsyner forbrugerne med et kortfattet og letlæseligt aftaleresumé. Dette resumé fastsætter de vigtigste elementer af oplysningskravene, jf. stk. 1. De vigtigste elementer omfatter som minimum:

- a) udbyderens navn, adresse og kontaktoplysninger og, hvis de ikke er de samme, kontaktoplysninger for eventuelle klager
- b) de vigtigste egenskaber for hver udbudt tjeneste
- c) de respektive priser for at aktivere de elektroniske kommunikationstjenester og for eventuelle tilbagevendende eller forbrugsrelaterede gebyrer, hvor tjenesten leveres mod direkte kontant betaling
- d) aftalens varighed og vilkår for fornyelse og opsigelse heraf
- e) i hvilken grad produkter og tjenester er udformet til slutbrugere med handicap

f)for så vidt angår internetadgangstjenester et resumé af de oplysninger, der kræves i henhold til artikel 4, stk. 1, litra d) og e), i forordning (EU) 2015/2120.

Senest den 21. december 2019 vedtager Kommissionen efter høring af BEREC gennemførelsesretsakter, der specificerer en skabelon til aftaleresumé, der skal anvendes af udbydere til at opfylde deres forpligtelser i henhold til dette stykke.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages i henhold til undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Udbydere, der er omfattet af forpligtelserne i stk. 1, udfylder behørigt skabelonen til aftaleresumé med de nødvendige oplysninger og leverer aftaleresumét gratis til forbrugere, forud for indgåelsen af aftalen, herunder aftaler om fjernsalg. Hvis det af objektive tekniske grunde ikke er muligt at levere aftaleresumét på dette tidspunkt, skal det ske snarest muligt derefter, og aftalen træder i kraft, når forbrugeren har bekræftet sit samtykke efter modtagelse af aftaleresumét.

4. De oplysninger, der er omhandlet i stk. 1 og 3, udgør en integrerende del af aftalen og må ikke ændres, medmindre andet udtrykkeligt aftales mellem de kontraherende parter.

5. Når internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester faktureres på grundlag af enten tids- eller mængdeforbrug, skal udbydere heraf tilbyde forbrugerne mulighed for at overvåge og kontrollere brugen af hver af disse tjenester. Denne mulighed skal give adgang til rettidige oplysninger om forbruget af de tjenester, der indgår i abonnements- og prisvilkårene. Udbydere skal navnlig underrette forbrugerne, inden enhver forbrugsgrænse, som fastsat af de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder og medtaget i deres abonnements- og prisvilkår bliver nået, og når en tjeneste, der indgår i deres abonnements- og prisvilkår, er fuldt opbrugt.

6. Medlemsstaterne kan i deres nationale ret opretholde eller indføre bestemmelser for at forpligte udbydere til at fremlægge supplerende oplysninger om forbrug og midlertidigt at forhindre yderligere brug af den pågældende tjeneste ud over en beløbs- eller mængdegrænse, der er fastlagt af den kompetente myndighed.

7. Det står medlemsstaterne frit for at opretholde eller indføre bestemmelser i deres nationale ret vedrørende aspekter, der ikke er omfattet af denne artikel, navnlig med henblik på at løse nye spørgsmål.

Artikel 103

Gennemsigtighed, sammenligning af tilbud og offentliggørelse af oplysninger

1. De kompetente myndigheder sikrer i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder, at når udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester underlægger leveringen af disse tjenester betingelser og vilkår, offentliggøres de oplysninger, der er omhandlet i bilag IX på en klar, forståelig og maskinlæsbar måde og i et format, der er tilgængeligt for slutbrugere med handicap, i overensstemmelse med EU-rettens krav om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser af alle sådanne udbydere eller af den kompetente myndighed selv i koordination med, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed. Disse oplysninger skal ajourføres regelmæssigt. De kompetente myndigheder kan i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder fastsætte yderligere krav til, i hvilken form sådanne oplysninger skal offentliggøres. På anmodning meddeles disse oplysninger den kompetente myndighed og, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed inden offentliggørelse.

2. De kompetente myndigheder sikrer i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder, at slutbrugere har gratis adgang til mindst ét uafhængigt sammenligningsværktøj, som gør dem i stand til at sammenligne og evaluere forskellige internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester og, hvor det er relevant, offentligt tilgængelige nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester med hensyn til

a)priser og takster for tjenester leveret mod tilbagevendende eller forbrugsbaserede direkte pengebetalinger og

b) kvaliteten af de ydede tjenester, hvor der tilbydes et minimum af tjenestekvalitet, eller virksomheden skal offentliggøre sådanne oplysninger i henhold til artikel 104.

3. Sammenligningsværktøjet som omhandlet i stk. 2 skal:

a) være operationelt uafhængigt af udbydere af sådanne tjenester og derved sikre, at disse udbydere behandles lige i søgeresultaterne

b) klart oplyse, hvem der ejer og driver sammenligningsværktøjet

c) fastsætte klare og objektive kriterier, som sammenligningen baseres på

d) bruge et klart og utvetydigt sprog

e) levere præcise og ajourførte oplysninger med angivelse af tidspunktet for den seneste ajourføring

f) være åbent for enhver udbyder af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester, der stiller de relevante oplysninger til rådighed, og omfatte en bred vifte af tilbud, der dækker en væsentlig del af markedet, og, såfremt de fremlagte oplysninger ikke giver et fuldstændigt billede af markedet, en tydelig erklæring herom, inden resultaterne vises

g) sørge for en effektiv procedure til indberetning af ukorrekte oplysninger

h) indebære mulighed for at sammenligne priser, takster og kvalitet af de ydede tjenester mellem tilbud, der er tilgængelige for forbrugerne, og, hvis medlemsstaterne kræver det, mellem disse tilbud og de standardtilbud, der er offentligt tilgængelige for andre slutbrugere.

Sammenligningsværktøjer, der opfylder kravene i litra a)- h), certificeres på anmodning af udbyderen af værktøjet af de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder.

Tredjeparter har ret til gratis og i åbne dataformater at bruge de oplysninger, der offentliggøres af udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester, med henblik på at stille sådanne uafhængige sammenligningsværktøjer til rådighed.

4. Medlemsstaterne kan kræve, at udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester eller begge dele gratis udsender oplysninger af offentlig interesse til eksisterende og nye slutbrugere, hvor det er relevant, ved hjælp af samme midler, som virksomhederne sædvanligvis bruger til kommunikation med deres slutbrugere. I så fald leveres disse oplysninger af offentlig interesse af de relevante offentlige myndigheder i et standardiseret format og omfatter bl.a. følgende emner:

a) de mest gængse former for brug af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester til at foretage ulovlige handlinger eller formidle skadeligt indhold, navnlig hvor dette kan skade respekten for andres rettigheder og frihedsrettigheder, herunder overtrædelser af databeskyttelsesrettighederne, ophavsretten og beslægtede rettigheder og de retlige konsekvenser heraf, og

b) midlerne til beskyttelse af den personlige sikkerhed, privatlivets fred og personoplysninger i forbindelse med brug af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester.

Artikel 104

Internetadgangstjenesters og offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenesters tjenestekvalitet

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i koordination med andre kompetente myndigheder kræve, at udbydere af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester offentliggør omfattende, sammenlignelige, pålidelige, brugervenlige og ajourførte oplysninger for

slutbrugerne om deres tjenesters kvalitet, i det omfang de kontrollerer mindst nogle elementer af nettet enten direkte eller som følge af en serviceleveranceaftale med det formål, og om foranstaltninger til sikring af samme adgangsmuligheder for slutbrugere med handicap. De nationale tilsynsmyndigheder kan i koordination med andre kompetente myndigheder også kræve, at udbydere af offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester skal meddele forbrugeren, hvis kvaliteten af de tjenester, som de udbyder, er afhængig af eventuelle eksterne faktorer såsom kontrol af signaltransmission eller netforbindelse.

På anmodning meddeles disse oplysninger den nationale tilsynsmyndighed og, hvis det er relevant, andre kompetente myndigheder inden offentliggørelse.

Foranstaltningerne til at sikre tjenestekvaliteten skal være i overensstemmelse med forordning (EU) 2015/2120.

2. De nationale tilsynsmyndigheder specificerer i koordination med andre kompetente myndigheder under nøje hensyn til BEREC's retningslinjer, hvilke parametre for tjenesters kvalitet der skal måles, hvilke målemetoder der kan anvendes, hvilke oplysninger der skal offentliggøres, samt i hvilken form og på hvilken måde det skal ske, herunder om der skal være kvalitetscertificeringsordninger. De i bilag X omhandlede parametre, definitioner og målemetoder skal anvendes, hvis det er relevant.

Senest den 21. juni 2020 vedtager BEREC for at bidrage til en konsekvent anvendelse af dette stykke og af bilag X, efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen, retningslinjer, der udspecificerer de relevante tjenestekvalitetsparametre, herunder parametre af relevans for slutbrugere med handicap, anvendelige målemetoder, oplysningernes indhold og offentliggørelsesform og kvalitetscertificeringsordninger.

Artikel 105

Aftalers varighed og opsigelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at betingelserne og procedurerne for opsigelse af en aftale ikke er en hindring for skift af tjenesteudbydere, og at aftaler indgået mellem forbrugere og udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, og bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester, ikke kræver en bindingsperiode på mere end 24 måneder. Medlemsstaterne kan vedtage eller opretholde bestemmelser, der kræver en kortere maksimal varighed af aftalemæssige bindingsperioder.

Dette stykke finder ikke anvendelse på varigheden af aftaler om afbetaling, hvor forbrugeren i en selvstændig aftale har indvilliget i at betale udelukkende for etableringen af en fysisk forbindelse til især net med meget høj kapacitet gennem afdrag. En aftale om afbetaling med henblik på etablering af en fysisk forbindelse må ikke omfatte terminaludstyr, f.eks. en router eller et modem, og må ikke forhindre forbrugeren i at udøve deres rettigheder i henhold til denne artikel.

2. Stk. 1 finder også anvendelse på slutbrugere, der er mikrovirksomheder, små virksomheder eller almennyttige organisationer som slutbrugere, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at give afkald på disse bestemmelser.

3. Hvis det er fastsat i en aftale eller national ret, at en aftale med en begrænset varighed om elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, og bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af tjenester mellem maskiner, automatisk forlænges, sikrer medlemsstaten, at slutbrugeren efter en sådan forlængelse har ret til at opsiges aftalen når som helst med højst en måneds varsel som fastsat af medlemsstaterne og uden at pådrage sig andre omkostninger end gebyret for at modtage tjenesten i opsigelsesperioden. Inden aftalen forlænges automatisk, skal udbyderne på en iøjnefaldende og rettidig måde og på et varigt medium oplyse slutbrugeren om ophøret af den aftalemæssige forpligtelse og om, hvordan aftalen opsiges. Desuden skal udbyderne samtidig give slutbrugeren rådgivning om den bedste pris for dens tjenester. Udbyderne skal desuden mindst en gang om året give slutbrugeren oplysninger om den bedste pris.

4. Slutbrugere har ret til at opsige deres aftale uden nogen yderligere omkostninger ved meddelelse om ændring i aftalevilkårene, der foreslås af udbyderen af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, medmindre de foreslåede ændringer udelukkende er til fordel for slutbrugeren, er af rent administrativ karakter og ingen negativ virkning har for slutbrugeren, eller er direkte pålagt ved EU-retten eller national ret.

Udbydere skal underrette slutbrugere med mindst en måneds varsel om enhver ændring i aftalevilkårene og skal samtidig underrette dem om deres ret til uden nogen yderligere omkostninger at opsige aftalen, hvis de ikke accepterer de nye vilkår. Retten til at opsige aftalen kan efter underretningen udnyttes inden for en måned, medlemsstaterne kan forlængedenne periode med op til yderligere tre måneder. Medlemsstaterne sikrer, at underretningen foregår på en klar og forståelig måde på et varigt medium.

5. Betydelige afvigelser, der er vedvarende eller regelmæssigt tilbagevendende, mellem den faktiske ydeevne af en elektronisk kommunikationstjeneste, bortset fra en internetadgangstjeneste eller en nummerafhængig interpersonel kommunikationstjeneste, og den ydeevne, der er angivet i aftalen, betragtes som et grundlag for anvendelse af de retsmidler, der står til rådighed for forbrugeren i henhold til national ret, herunder retten til at opsige aftalen uden omkostninger.

6. Hvis slutbrugeren har ret til at opsige en aftale om en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste, bortset fra en nummerafhængig interpersonel kommunikationstjeneste, inden udløbet af aftaleperioden i henhold til dette direktiv eller andre bestemmelser i EU-retten eller national ret, skal slutbrugeren ikke betale anden kompensation end for det subsidierede terminaludstyr, som vedkommende beholder.

Hvis slutbrugeren beslutter at beholde terminaludstyr, der blev solgt sammen med aftalen, da den blev indgået, må en eventuel kompensation, der skal betales, ikke overstige dets værdi pro rata temporis som fastsat ved aftalens indgåelse eller den resterende del af serviceafgiften indtil aftalens udløb, afhængig af hvilket beløb der er mindst.

Medlemsstaterne kan fastsætte andre metoder til beregning af kompensationen, forudsat at en sådan metode ikke fører til et kompensationsniveau, der overskrider det, der er beregnet i henhold til andet afsnit.

Udbyderen fjerner gratis eventuelle betingelser for brug af dette terminaludstyr på andre net på et tidspunkt, som medlemsstaterne angiver, og senest ved betaling af kompensationen.

7. For så vidt angår transmissionstjenester, der anvendes til maskine-til-maskine-tjenester, er de rettigheder, der er omhandlet i stk. 4 og 6, kun til gavn for slutbrugere, der er forbrugere, mikrovirksomheder eller små virksomheder eller nonprofitorganisationer.

Artikel 106

Udbyderskift og nummerportabilitet

1. I forbindelse med skift mellem udbydere af internetadgangstjenester forsyner de pågældende udbydere slutbrugeren med tilstrækkelige oplysninger før og under skiftet og sikrer, at internetadgangstjenesten fortsat er tilgængelig, medmindre det ikke er teknisk muligt. Den modtagende udbyder sikrer, at aktiveringen af internetadgangstjenesten finder sted inden for det kortest mulige tidsrum på den dato og inden for den tidsfrist, der udtrykkeligt er aftalt med slutbrugeren. Den afgivende udbyder fortsætter med at stille internetadgangstjenesten til rådighed på samme vilkår, indtil den modtagende udbyder aktiverer sin internetadgangstjeneste. Den tid, tjenesten er utilgængelig i forbindelse med skiftet, må ikke udgøre mere end én arbejdsdag.

De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at skiftet foregår effektivt og enkelt for slutbrugeren.

2. Medlemsstaterne sikrer, at alle slutbrugere med numre fra den nationale nummerplan har ret til at bevare deres numre på anmodning uafhængigt af, hvilken virksomhed der udbyder tjenesten, i overensstemmelse med bestemmelserne i bilag VI, del C.

3. Når en slutbruger opsiger en aftale, skal medlemsstaterne sikre, at slutbrugeren kan bevare retten til portering af et nummer fra den nationale nummerplan til en anden udbyder i mindst en måned efter datoen for opsigelsen, medmindre slutbrugeren har givet afkald på denne ret.
 4. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at prissætningen mellem udbydere i forbindelse med udbud af nummerportabilitet er omkostningsbaseret, og at der ikke opkræves nogen direkte gebyrer hos slutbrugerne.
 5. Portering og derpå følgende aktivering af numre udføres inden for det kortest mulige tidsrum på den dato, der udtrykkeligt er aftalt med slutbrugeren. Slutbrugere, der har indgået en aftale om portering af et nummer til en ny udbyder, skal under alle omstændigheder have dette nummer aktiveret inden for en frist på én arbejdsdag fra den dato, der er aftalt med slutbrugeren. I tilfælde af fejl i porteringsprocessen genaktiverer den afgivende udbyder slutbrugers nummer og de forbundne tjenester, indtil porteringen er gennemført. Den afgivende udbyder fortsætter med at stille tjenesten til rådighed på samme vilkår og betingelser, indtil den modtagende udbyders tjeneste er blevet aktiveret. Den tid, som tjenesten er utilgængelig under skifte- og porteringsprocessen, må under alle omstændigheder ikke udgøre mere end én arbejdsdag. Operatører, hvis adgangsnet eller -faciliteter anvendes af enten den afgivende eller den modtagende udbyder eller begge, skal sikre, at der ikke sker et tab af tjeneste, som vil forsinke skifte- og porteringsprocessen.
 6. Den modtagende udbyder forestår skifte- og porteringsprocessen som omhandlet i stk. 1 og 5, og både den modtagende og den afgivende udbyder skal samarbejde i god tro. De skal ikke forsinke eller misbruge skifte- og porteringsprocessen, og de skal heller ikke portere numre eller skifte slutbrugere uden slutbrugernes udtrykkelige samtykke. Slutbrugers aftaler med den afgivende udbyder ophører automatisk efter afslutningen af skiftet.
- De nationale tilsynsmyndigheder kan fastlægge detaljerne for skifte- og porteringsprocessen under hensyntagen til de nationale bestemmelser om aftaler, den tekniske gennemførlighed og behovet for at opretholde kontinuiteten i tjenesten til slutbrugeren. Dette indbefatter, hvor det er teknisk gennemførligt, et krav om, at porteringen skal gennemføres trådløst, medmindre en slutbruger anmoder om en anden måde. De nationale tilsynsmyndigheder træffer også passende foranstaltninger til sikring af, at slutbrugerne informeres tilstrækkeligt og beskyttes under hele skifte- og porteringsprocessen og ikke bliver genstand for skift til en anden udbyder mod deres vilje.
- Afgivende udbydere skal på anmodning tilbagebetale eventuel resterende kredit til forbrugere, der anvender forudbetalte ydelser. Tilbagebetalingen må kun være underlagt et gebyr, hvis dette er fastsat i aftalen. Et eventuelt gebyr skal stå i et rimeligt forhold til og svare til de faktiske omkostninger, som den afgivende udbyder pådrager sig ved at yde tilbagebetalingen.
7. Medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner i tilfælde af en udbyders manglende overholdelse af forpligtelserne i denne artikel, herunder forsinket portering eller misbrug af portering foretaget af eller på vegne af en udbyder.
 8. Medlemsstaterne fastsætter regler for, at udbyderne skal yde kompensation til slutbrugerne på en let og rettidig måde i tilfælde af en udbyders manglende overholdelse af forpligtelserne i denne artikel samt i tilfælde af forsinkelser i eller misbrug af porterings- og skifteprocessen og manglende tjeneste og aftale om installation.
 9. Ud over de oplysninger, der kræves i henhold til bilag VIII, sikrer medlemsstaterne, at slutbrugerne informeres tilstrækkeligt om eksistensen af retten til kompensation, jf. stk. 7 og 8.

Artikel 107

Pakketilbud

1. Hvis en pakke med tjenester eller en pakke med tjenester og terminaludstyr, der tilbydes en forbruger, som minimum omfatter en internetadgangstjeneste eller en offentligt tilgængelig nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste, finder artikel 102, stk. 3, artikel 103, stk. 1, artikel 105 og artikel 106, stk. 1, anvendelse på alle elementerne i pakken, herunder tilsvarende anvendelse på de elementer, der ellers ikke er omfattet af disse bestemmelser.

2. Hvis forbrugeren i henhold til EU-retten eller national ret i overensstemmelse med EU-retten har ret til at opsig et element i pakken, jf. stk. 1, inden udløbet af den fastsatte aftaleperiode på grund af manglende overensstemmelse med aftalen eller manglende levering, fastsætter medlemsstaterne, at forbrugeren har ret til at opsig aftalen med hensyn til alle elementerne i pakken.
3. Eventuelle abonnementer på supplerende tjenester eller terminaludstyr, der udbydes eller distribueres af den samme udbyder af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, bevirker ikke, at den oprindelige varighed af aftalen, til hvilken der føjes sådanne tjenester eller sådant terminaludstyr, forlænges, medmindre forbrugeren udtrykkeligt accepterer noget andet, når den pågældende tegner abonnement på de supplerende tjenester eller det supplerende terminaludstyr.
4. Stk. 1 og 3 finder også anvendelse på slutbrugere, der er mikrovirksomheder, små virksomheder eller nonprofitorganisationer, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at give afkald på alle eller dele af disse bestemmelser.
5. Medlemsstaterne kan også anvende stk. 1 for så vidt angår andre bestemmelser i dette afsnit.

Artikel 108

Tjenesternes tilgængelighed

Medlemsstaterne træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de talekommunikations- og internetadgangstjenester, der udbydes over offentlige elektroniske kommunikationsnet, i tilfælde af netsvigt som følge af katastrofesituationer eller i force majeure-situationer i videst muligt omfang stadig er tilgængelige. Medlemsstaterne sikrer, at udbydere af talekommunikationstjenester træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre uafbrudt adgang til beredskabstjenester og uafbrudt transmission af offentlige advarsler.

Artikel 109

Alarmkommunikationer og det fælleseuropæiske alarmnummer

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle slutbrugere af den i stk. 2 anførte tjeneste, herunder brugere af offentlige betalingstelefoner, gratis og uden at være nødsaget til at benytte nogen form for betalingsmiddel har adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer på det fælleseuropæiske alarmnummer »112« og på andre nationale alarmnumre, som medlemsstaterne eventuelt har fastlagt.

Medlemsstaterne fremmer adgangen til beredskabstjenesterne via det fælleseuropæiske alarmnummer »112« fra elektroniske kommunikationsnet, der ikke er offentligt tilgængelige, men som gør det muligt at foretage opkald til offentlige net, navnlig når virksomheden med ansvar for det pågældende net ikke tilbyder en alternativ og nem adgang til en beredskabstjeneste.

2. Medlemsstaterne sikrer efter høring af de nationale tilsynsmyndigheder og beredskabstjenester og udbydere af elektroniske kommunikationstjenester, at udbydere af offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, hvor disse tjenester giver slutbrugere mulighed for at foretage opkald til et nummer i en national eller international nummerplan, giver adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer til den mest passende alarmcentral.

3. Medlemsstaterne sikrer, at alle alarmkommunikationer til det fælleseuropæiske alarmnummer »112« besvares hensigtsmæssigt og håndteres bedst muligt i forhold til den måde, som de nationale alarmsystemer er tilrettelagt på. Sådanne alarmkommunikationer besvares og håndteres mindst lige så hurtigt og effektivt som alarmkommunikationer til det eller de nationale alarmnumre i lande, hvor sådanne numre stadig er i brug.

4. Senest den 21. december 2020 og derefter hvert andet år aflægger Kommissionen rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om effektiviteten af gennemførelsen af det fælleseuropæiske alarmnummer »112«.

5. Medlemsstaterne sikrer, at adgang for slutbrugere med handicap til beredskabstjenesterne er mulig via alarmkommunikationer og svarer til, hvad der gælder for andre slutbrugere i overensstemmelse med EU-retten

om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser. Kommissionen og de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder træffer passende foranstaltninger med det formål at sikre, at slutbrugere med handicap, når de rejser i en anden medlemsstat, har adgang til beredskabstjenesterne på lige fod med andre slutbrugere, hvor det er muligt uden forudgående registrering. Disse foranstaltninger skal tilstræbe at sikre interoperabilitet på tværs af medlemsstaterne og baseres i videst mulig udstrækning på europæiske standarder eller specifikationer fastlagt efter bestemmelserne i artikel 39. Sådanne foranstaltninger er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan vedtage yderligere krav for at forfølge målene i denne artikel.

6. Medlemsstaterne sikrer, at lokaliseringsoplysninger om den kaldende part stilles til rådighed for den mest passende alarmcentral, straks efter at alarmkommunikationen er etableret. Dette omfatter netbaserede lokaliseringsoplysninger og, hvor disse foreligger, lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stammer fra mobiltelefoner. Medlemsstaterne sikrer, at fremskaffelse og fremsendelse af lokaliseringsoplysninger om den kaldende part er gratis for slutbrugeren og for alarmcentralen for så vidt angår samtlige alarmkommunikationer til det fælleseuropæiske alarmnummer »112«. Medlemsstaterne kan udvide denne forpligtelse til at omfatte alarmkommunikationer til nationale alarmnumre. De kompetente tilsynsmyndigheder fastsætter om nødvendigt efter høring af BEREC kriterier for, hvor nøjagtige og pålidelige de lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stilles til rådighed, skal være.

7. Medlemsstaterne sikrer, at slutbrugere informeres fyldestgørende om, at det fælles europæiske alarmnummer »112« findes, og om, hvordan det bruges, samt om dets tilgængelighedsfunktioner, bl.a. gennem initiativer, der specifikt er rettet mod personer, der rejser mellem medlemsstaterne, og slutbrugere med handicap. Disse oplysninger stilles til rådighed i tilgængelige formater, som er rettet mod forskellige typer af handicap. Kommissionen støtter og supplerer medlemsstaternes tiltag.

8. For at sikre effektiv adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer til det fælleseuropæiske alarmnummer »112« i medlemsstaterne vedtager Kommissionen efter høring af BEREC delegerede retsakter i henhold til artikel 117, der supplerer stk. 2, 5 og 6 i denne artikel, om nødvendige foranstaltninger til at sikre forenelighed, interoperabilitet, kvalitet, pålidelighed og kontinuitet i alarmkommunikationer i Unionen for så vidt angår løsninger for lokaliseringsoplysninger vedrørende den kaldende part, adgang for slutbrugere med handicap og omdirigering til den mest passende alarmcentral. Den første af sådanne delegerede retsakter vedtages senest den 21. december 2022.

Disse delegerede retsakter vedtages, uden at det indskrænker eller har nogen indvirkning på tilrettelæggelsen af beredskabstjenester, der forbliver under medlemsstaternes enekompetence.

BEREC skal vedligeholde en database over medlemsstaternes beredskabstjenesters E.164-numre for at sikre, at de er i stand til at kontakte hinanden fra den ene medlemsstat til den anden, hvis andre organisationer ikke vedligeholder en sådan database.

Artikel 110

Offentligt varslingsystem

1. Senest den 21. juni 2022 sikrer medlemsstaterne, at der, når offentlige varslingsystemer om overhængende eller truende alvorlige nødsituationer og katastrofer er etableret, udsendes offentlige advarsler af udbydere af mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester til de berørte slutbrugere.

2. Uanset stk. 1 kan medlemsstaterne fastsætte, at offentlige advarsler udsendes via andre offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester end de i stk. 1 omhandlede og radio- og tv-transmissionstjenester, eller via en mobilapplikation, der anvender en internetadgangstjeneste, forudsat at det offentlige varslingsystem er lige så effektivt med hensyn til dækning og kapacitet til at nå ud til slutbrugere, herunder dem, som kun midlertidigt opholder sig i det pågældende område, og at det tager nøje hensyn til BEREC's retningslinjer. Offentlige advarsler skal nemt kunne modtages af slutbrugere.

Senest den 21. juni 2020 og efter høring af myndighederne med ansvar for alarmcentraler offentliggør BEREC retningslinjer for, hvordan det vurderes, om effektiviteten af offentlige varslingsystemer i henhold til dette stykke svarer til effektiviteten af systemerne i henhold til stk. 1.

Artikel 111

Lige adgangs- og valgmuligheder for slutbrugere med handicap

1. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder præciserer de krav, som skal opfyldes af udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, for at sikre, at slutbrugere med handicap:
 - a) har en adgang til elektroniske kommunikationstjenester, herunder de dertil hørende aftalemæssige oplysninger i henhold til artikel 102, der svarer til, hvad der gælder for størsteparten af slutbrugerne, og
 - b) i lighed med størsteparten af slutbrugerne kan vælge virksomheder og tjenester.
2. Når medlemsstaterne træffer de i stk. 1 nævnte foranstaltninger, tilskynder de til overholdelse af de relevante standarder eller specifikationer, som er fastlagt i overensstemmelse med artikel 39.

Artikel 112

Nummeroplysningstjenester

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, der tildeler numre fra en nummerplan, som led i udbuddet af offentligt tilgængelige nummeroplysningstjenester og telefonbøger imødekommer enhver rimelig anmodning om at stille relevante oplysninger til rådighed i nærmere aftalt form og på fair, objektive, omkostningsbaserede og ikkediskriminerende vilkår.
2. De nationale tilsynsmyndigheder har beføjelse til at indføre forpligtelser og betingelser for virksomheder, der kontrollerer slutbrugeres adgang i forbindelse med nummeroplysningstjenester i henhold til artikel 61. Sådanne forpligtelser og betingelser skal være objektive, rimelige, ikkediskriminerende og transparente.
3. Medlemsstaterne må ikke opretholde nogen reguleringsbegrænsninger, der forhindrer slutbrugerne i én medlemsstat i at få direkte adgang til nummeroplysningstjenesten i en anden medlemsstat via taleopkald eller SMS, og de skal træffe foranstaltninger for at sikre denne adgang i henhold til artikel 97.
4. Nærværende artikel gælder, i det omfang andet ikke er fastsat i EU-retten om beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, særlig artikel 12 i direktiv 2002/58/EF.

Artikel 113

Interoperabilitet for udstyr til bilradiomodtagere og forbrugerudstyr til radiomodtagere og forbrugerudstyr til digitalt tv

1. Medlemsstaterne sikrer i overensstemmelse med bilag XI interoperabilitet for det deri omhandlede udstyr til bilradiomodtagere og forbrugerudstyr til digitalt tv.
2. Medlemsstaterne kan vedtage foranstaltninger for at sikre interoperabilitet for andre forbrugerradiomodtagere og samtidig begrænse indvirkningen på markedet for radiomodtagere af lav værdi og sørge for, at sådanne foranstaltninger ikke anvendes på produkter, hvor en radiomodtager er rent accessorisk, f.eks. smartphones, og udstyr, der anvendes af radioamatører.
3. Medlemsstaterne tilskynder udbydere af digitale tv-tjenester til i relevant omfang at sikre, at det digitale tv-udstyr, som de leverer til deres slutbrugere, er interoperabelt, således at det digitale tv-udstyr, hvor det er teknisk muligt, er genanvendeligt hos andre udbydere af digitale tv-tjenester.

Med forbehold af artikel 5, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU ⁽⁴⁷⁾ sikrer medlemsstaterne, at slutbrugerne efter opsigelse af deres aftale har mulighed for at returnere det digitale tv-udstyr ved hjælp af en gratis og nem proces, medmindre udbyderen godtgør, at det er fuldt interoperabelt med digitale tv-tjenester fra andre udbydere, herunder dem, som slutbrugeren har skiftet til.

Digitalt tv-udstyr, som er i overensstemmelse med harmoniserede standarder, hvis referencer er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, eller med dele heraf, anses for at opfylde kravet om interoperabilitet, således som det er fastsat i det andet afsnit, der er omfattet af disse standarder eller dele deraf.

Artikel 114

Must carry-forpligtelser

1. Medlemsstaterne kan pålægge virksomheder inden for deres jurisdiktion, som udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der anvendes til transmission af radio- og tv-kanaler til offentligheden, en rimelig must carry-forpligtelse for så vidt angår bestemte radio- og tv-kanaler samt relaterede supplerende tjenester, navnlig tilgængelighedstjenester for at sikre slutbrugere med handicap behørig adgang og data, som understøtter internetforbundne tv-tjenester og EPG'er, hvis et betydeligt antal slutbrugere af sådanne net og tjenester anvender dem som deres primære adgang til modtagelse af radio- og tv-kanaler. En sådan forpligtelse pålægges udelukkende, hvis det er nødvendigt for at opfylde målsætninger i almenhedens interesse, som er klart defineret af den enkelte medlemsstat, og forpligtelsen skal stå i et rimeligt forhold til det tilsigtede mål og være transparent.
2. Medlemsstaterne tager de i stk. 1 omhandlede forpligtelser op til revurdering senest den ... 21. december 2019 og derefter hvert femte år, medmindre medlemsstaterne har gennemført en sådan revurdering inden for de foregående fire år.
3. Hverken stk. 1 i denne artikel eller artikel 59, stk. 2, indskrænker medlemsstaternes ret til eventuelt at fastsætte en passende godtgørelse for så vidt angår foranstaltninger, der træffes i medfør af denne artikel, idet det sikres, at der under lignende omstændigheder ikke finder diskrimination sted i behandlingen af udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. I tilfælde, hvor der er fastsat godtgørelse, skal medlemsstaterne sikre, at forpligtelsen til at betale godtgørelse er klart fastsat i national ret, herunder kriterierne for beregning af en sådan godtgørelse, hvis det er relevant. Medlemsstaterne skal også sikre, at den anvendes på en forholdsmæssig og transparent måde.

Artikel 115

Udbud af yderligere faciliteter

1. Uden at det berører bestemmelserne i artikel 88, stk. 2, sikrer medlemsstaterne, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder kan pålægge alle udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, at stille alle eller en del af de i bilag VI, del B, anførte yderligere faciliteter gratis til rådighed i den udstrækning, det er teknisk muligt, samt alle eller en del af de i bilag VI, del A, anførte yderligere faciliteter.
2. Ved anvendelse af stk. 1 kan medlemsstaterne gå ud over listen over yderligere faciliteter i bilag VI, del A og B, for at sikre et højere forbrugerbeskyttelsesniveau.
3. En medlemsstat kan, hvis den efter at have taget hensyn til alle berørte parters synspunkter finder, at der er tilstrækkelig adgang til disse faciliteter, vælge ikke at anvende kravene i stk. 1 på hele sit område eller en del heraf.

Artikel 116

Tilpasning af bilag

Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage delegerede retsakter i henhold til artikel 117 om ændring af bilag V, VI, IX, X og XI for at tage hensyn til den tekniske og sociale udvikling eller ændringer i markedsefterspørgslen.

DEL IV

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 117

Udøvelse af de delegerede beføjelser

1. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen på de i denne artikel fastlagte betingelser.
2. Den i artikel 75, 109 og 116 omhandlede beføjelse til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen for en periode på fem år fra den 20. december 2018. Kommissionen udarbejder senest ni måneder inden udløbet af femårsperioden en rapport om delegationen af beføjelser. Delegationen af beføjelser forlænges stiltiende for perioder af samme varighed, medmindre Europa-Parlamentet eller Rådet modsætter sig en sådan forlængelse senest tre måneder inden udløbet af hver periode.
3. Den i artikel 75, 109 og 116 omhandlede delegation af beføjelser kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter offentliggørelsen af afgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.
4. Inden vedtagelsen af en delegeret retsakt hører Kommissionen eksperter, som er udpeget af hver enkelt medlemsstat, i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning af 13. april 2016.
5. Så snart Kommissionen vedtager en delegeret retsakt, giver den samtidigt Europa-Parlamentet og Rådet meddelelse herom.
6. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 75, 109 og 116 træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har informeret Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

Artikel 118

Udvalg

1. Kommissionen bistås af et udvalg (»Kommunikationsudvalget«). Dette udvalg er et udvalg som omhandlet i forordning (EU) nr. 182/2011.
2. For så vidt angår de gennemførelsesretsakter, der er omhandlet i artikel 28, stk. 4, andet afsnit, bistås Kommissionen af Frekvensudvalget, der er nedsat i henhold til artikel 3, stk. 1, i beslutning nr. 676/2002/EF. Dette udvalg er et udvalg som omhandlet i forordning (EU) nr. 182/2011.
3. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 4 i forordning (EU) nr. 182/2011.
Når udvalgets udtalelse indhentes efter en skriftlig procedure, afsluttes proceduren uden noget resultat, hvis formanden for udvalget træffer beslutning herom, eller et udvalgsmedlem anmoder herom inden fristen for afgivelse af udtalelsen. I så fald indkalder formanden til et møde i udvalget inden for en rimelig frist.
4. Når der henvises til dette stykke, finder artikel 5 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse, jf. dennes artikel 8.

Når udvalgets udtalelse indhentes efter en skriftlig procedure, afsluttes proceduren uden noget resultat, hvis formanden for udvalget træffer beslutning herom, eller et udvalgsmedlem anmoder herom inden fristen for afgivelse af udtalelsen. I så fald indkalder formanden til et møde i udvalget inden for en rimelig frist.

Artikel 119

Informationsudveksling

1. Kommissionen giver Kommunikationsudvalget alle relevante oplysninger om resultatet af de møder, der med jævne mellemrum holdes med repræsentanter for netoperatører, tjenesteudbydere, brugere, forbrugere, producenter og fagforeninger samt tredjelands og internationale organisationer.
2. Kommunikationsudvalget fremmer under hensyntagen til Unionens politik inden for elektronisk kommunikation udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne indbyrdes og mellem medlemsstaterne og Kommissionen om status og udvikling inden for regulering af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Artikel 120

Offentliggørelse af oplysninger

1. Medlemsstaterne sikrer, at ajourførte oplysninger om gennemførelsen af dette direktiv gøres offentligt tilgængelige på en måde, der sikrer, at alle berørte parter har let adgang til disse oplysninger. De offentliggør en meddelelse i deres officielle tidende om, hvordan og hvor oplysningerne offentliggøres. Den første af sådanne meddelelser offentliggøres inden den 21. december 2020, og derefter offentliggøres der en meddelelse, hvor oplysningerne i den første meddelelse ændres.
2. Medlemsstaterne sender Kommissionen en kopi af disse meddelelser, når de offentliggøres. Kommissionen videregiver i givet fald oplysningerne til Kommunikationsudvalget.
3. Medlemsstaterne sikrer, at alle relevante oplysninger om rettigheder, vilkår, procedurer, gebyrer, afgifter og afgørelser i forbindelse med generelle tilladelser, brugsrettigheder og tilladelser til at installere faciliteter offentliggøres og ajourføres på passende vis, så alle interesserede parter har let adgang til disse oplysninger.
4. Hvis oplysningerne i stk. 3, navnlig oplysninger om vilkår og procedurer for tilladelse til at installere faciliteter, føres af andre instanser, træffer den kompetente myndighed under hensyntagen til de dermed forbundne omkostninger alle rimelige foranstaltninger for at oprette en brugervenlig oversigt over disse oplysninger, herunder oplysninger om de respektive kompetente statslige niveauer og deres myndigheder, med henblik på at lette ansøgningerne om tilladelse til at installere faciliteter.
5. Medlemsstaterne sikrer, at der offentliggøres oplysninger om de særlige forpligtelser, der pålægges virksomhederne i henhold til dette direktiv, med angivelse af det specifikke produkt og den specifikke tjeneste og de geografiske markeder. Med forbehold af behovet for at beskytte kommerciel fortrolighed, sikrer de, at ajourførte oplysninger gøres offentligt tilgængelige på en måde, der sikrer, at alle interesserede parter har let adgang til disse oplysninger.
6. Medlemsstaterne giver Kommissionen de oplysninger, de har offentliggjort i henhold til stk. 5. Kommissionen stiller disse oplysninger til rådighed i lettilgængelig form og videregiver dem til Kommunikationsudvalget, når det er relevant.

Artikel 121

Underretning og overvågning

1. De nationale tilsynsmyndigheder meddeler senest den 21. december 2020 samt umiddelbart efter eventuelle ændringer Kommissionen navnene på de virksomheder, der er udpeget til at varetage forsyningspligten i henhold til artikel 85, stk. 2, artikel 86 eller artikel 87.
2. De nationale tilsynsmyndigheder underretter Kommissionen om, hvilke virksomheder der i henhold til dette direktiv er udpeget som havende en stærk markedsposition, og hvilke forpligtelser de pålægges i medfør af direktivet. Enhver ændring, der har betydning for de forpligtelser, der pålægges virksomheder, eller hvilke virksomheder der er omfattet af dette direktiv, skal straks meddeles Kommissionen.

Artikel 122

Revisionsprocedurer

1. Senest den 21. december 2025 og hvert femte år derefter undersøger Kommissionen, hvorledes dette direktiv fungerer, og aflægger beretning herom til Europa-Parlamentet og Rådet.

Disse undersøgelser evaluerer navnlig indvirkningen på markedet af artikel 61, stk. 3, og artikel 76, 78 og 79, og hvorvidt forhånds- og andre interventionsbeføjelser i medfør af dette direktiv er tilstrækkelige til at give de nationale tilsynsmyndigheder mulighed for at bekæmpe konkurrencefjendtlige oligopolistiske markedsstrukturer og sikre, at konkurrencen på markederne for elektronisk kommunikation fortsat blomstrer til gavn for slutbrugerne.

Med henblik herpå kan Kommissionen anmode medlemsstaterne om oplysninger, som stilles til rådighed uden unødigt forsinkelse.

2. Senest den 21. december 2025 og hvert femte år derefter tager Kommissionen forsyningspligtens omfang op til nyvurdering navnlig med henblik på at foreslå Europa-Parlamentet og Rådet, at omfanget ændres eller omdefineres.

Nyvurderingen foretages på grundlag af den samfundsmæssige, økonomiske og teknologiske udvikling, idet der bl.a. tages hensyn til mobilitet og transmissionshastighed under hensyn til den fremherskende teknologi, der anvendes af flertallet af slutbrugerne. Kommissionen forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om resultatet af denne nyvurdering.

3. BEREC afgiver senest den 21. december 2021 og derefter hvert tredje år en udtalelse om den nationale gennemførelse af den generelle tilladelse, dens funktion og indvirkningen på det indre markeds funktion.

Kommissionen kan under nøje hensyntagen til udtalelsen fra BEREC offentliggøre en rapport om anvendelsen af del I, afsnit II, kapitel II, og bilag I og kan fremsætte et lovgivningsforslag om ændring af disse bestemmelser, hvis den finder det nødvendigt for at afhjælpe hindringer for et velfungerende indre marked.

Artikel 123

Særlig revisionsprocedure vedrørende slutbrugernes rettigheder

1. BEREC overvåger markedsudviklingen og den teknologiske udvikling med hensyn til de forskellige typer af elektroniske kommunikationstjenester og offentliggør senest den 21. december 2021 og derefter hvert tredje år eller efter begrundet anmodning fra mindst to af sine medlemsstater en udtalelse om denne udvikling og dens indvirkning på anvendelsen af afsnit III i del III.

I denne udtalelse vurderer BEREC, i hvilket omfang afsnit III i del III opfylder de mål, der er fastsat i artikel 3. Udtalelsen skal navnlig tage hensyn til anvendelsesområdet for afsnit III i del III for så vidt angår de omfattede typer af elektroniske kommunikationstjenester. Som grundlag for udtalelsen analyserer BEREC navnlig:

- a) i hvilket omfang slutbrugere af alle elektroniske kommunikationstjenester er i stand til at foretage frie og kvalificerede valg, herunder på grundlag af fuldstændige aftalemæssige oplysninger, og er i stand til nemt at skifte udbydere af elektroniske kommunikationstjenester
- b) i hvilket omfang en eventuel mangel på de i litra a) omhandlede muligheder har resulteret i markedsforvridning eller skade for slutbrugerne
- c) i hvilket omfang effektiv adgang til beredskabstjenester er væsentligt truet, navnlig som følge af øget brug af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, af manglende interoperabilitet eller den teknologiske udvikling
- d) de sandsynlige omkostninger ved potentielle justeringer af forpligtelserne i afsnit III i del III eller indvirkning på innovation for udbydere af elektroniske kommunikationstjenester.

2. Kommissionen offentliggør under størst mulig hensyntagen til BEREC's udtalelse en rapport om anvendelsen af afsnit III i del III og forelægger i givet fald et lovgivningsforslag om ændring af afsnit III, hvis den finder det nødvendigt for at sikre, at de mål, der er fastsat i artikel 3, fortsat opfyldes.

Artikel 124

Gennemførelse i national ret

1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør senest den 21. december 2020 de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv. De meddeler straks Kommissionen teksten til disse love og bestemmelser.

Medlemsstaterne anvender disse love og bestemmelser fra den 21. december 2020.

Disse love og administrative bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De skal også indeholde oplysning om, at henvisninger i gældende love og administrative bestemmelser til de direktiver, der ophæves ved dette direktiv, gælder som henvisninger til dette direktiv. Medlemsstaterne fastsætter de nærmere regler for henvisningen og træffer bestemmelse om affattelsen af den nævnte oplysning.

2. Uanset stk. 1 i denne artikel finder dette direktivs artikel 53, stk. 2, 3 og 4, anvendelse fra den 20. december 2018, hvor harmoniserede betingelser er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF for at muliggøre brug af radiofrekvenser til trådløse bredbåndsnet og -tjenester. For så vidt angår radiofrekvensbånd, for hvilke harmoniserede betingelser ikke er fastsat den 20. december 2018, finder dette direktivs artikel 53, stk. 2, 3 og 4, anvendelse fra datoen for vedtagelsen af de tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF.

Uanset stk. 1 i nærværende artikel anvender medlemsstaterne de foranstaltninger, der er nødvendige for at efterkomme artikel 54 fra den 31. december 2020.

3. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste bestemmelser i national ret, som de vedtager på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 125

Ophævede direktiver

Direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF, 2002/22/EF, som fremgår af listen i bilag XII, del A, ophæves med virkning fra den 21. december 2020, uden at dette berører medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til de i bilag XII, del B, angivne frister for gennemførelse i national ret og datoerne for anvendelse af direktiverne.

Artikel 5 i afgørelse nr. 243/2012/EU ophæves med virkning fra den 21. december 2020.

Henvisninger til de ophævede direktiver gælder som henvisninger til nærværende direktiv og læses efter sammenligningstabellen i bilag XII.

Artikel 126

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 127

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 11. december 2018.

På Europa-Parlamentets vegne

A. TAJANI

Formand

På Rådets vegne
J. BOGNER-STRAUSS
Formanden

-
- ⁽¹⁾ EUT C 125 af 21.4.2017, s. 56.
- ⁽²⁾ EUT C 207 af 30.6.2017, s. 87.
- ⁽³⁾ Europa-Parlamentets holdning af 14.11.2018 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 4.12.2018.
- ⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF af 7. marts 2002 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (adgangsdirektivet) (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 7).
- ⁽⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet) (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 21).
- ⁽⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 33).
- ⁽⁷⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og tjenester (forsyningspligtdirektivet) (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 51).
- ⁽⁸⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (direktivet om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation) (EFT L 201 af 31.7.2002, s. 37).
- ⁽⁹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1211/2009 af 25. november 2009 om oprettelse af Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) og dens støttekontor (EUT L 337 af 18.12.2009, s. 1).
- ⁽¹⁰⁾ EUT C 77 af 28.3.2002, s. 1.
- ⁽¹¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU af 10. marts 2010 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne om udbud af audiovisuelle medietjenester (direktiv om audiovisuelle medietjenester) (EUT L 95 af 15.4.2010, s. 1).
- ⁽¹²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/53/EU af 16. april 2014 om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse af radioudstyr på markedet og om ophævelse af direktiv 1999/5/EF (EUT L 153 af 22.5.2014, s. 62).
- ⁽¹³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 af 9. september 2015 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationsfundets tjenester (EUT L 241 af 17.9.2015, s. 1).
- ⁽¹⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2120 af 25. november 2015 om foranstaltninger vedrørende adgang til det åbne internet og om ændring af direktiv 2002/22/EF om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og forordning (EU) nr. 531/2012 om roaming på offentlige mobilkommunikationsnet i Unionen (EUT L 310 af 26.11.2015, s. 1).
- ⁽¹⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1).
- ⁽¹⁶⁾ Domstolens dom af 26. april 1988, Bond van Adverteerders m.fl. mod den nederlandske stat, sag C-352/85, ECLI: EU:C:1988:196.
- ⁽¹⁷⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2015 af 29. april 2015 om typegodkendelseskrav for indførelse af et køretøjsmonteret eCall-system, der er baseret på 112-tjenesten, og om ændring af direktiv 2007/46/EF (EUT L 123 af 19.5.2015, s. 77).

- (¹⁸) Kommissionens forordning (EU) nr. 305/2013 af 26. november 2012 om supplerung af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/40/EU for så vidt angår harmoniseret tilrådighedsstillelse af et interoperabelt EU-dækkende eCall-system ([EUT L 91 af 3.4.2013, s. 1](#)).
- (¹⁹) Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 243/2012/EU af 14. marts 2012 om indførelse af et flerårigt radiofrekvenspolitikprogram ([EUT L 81 af 21.3.2012, s. 7](#)).
- (²⁰) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 531/2012 af 13. juni 2012 om roaming på offentlige mobilkommunikationsnet i Unionen (omarbejdning) ([EUT L 172 af 30.6.2012, s. 10](#)).
- (²¹) Navnlig Domstolens dom af 16. oktober 2012, Europa-Kommissionen mod Republikken Østrig, Sag C 614/10, ECLI; EU:C:2012:631.
- (²²) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation ([EUT L 155 af 23.5.2014, s. 1](#)).
- (²³) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I) ([EUT L 177 af 4.7.2008, s. 6](#)).
- (²⁴) Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 676/2002/EF af 7. marts 2002 om et frekvenspolitisk regelsæt i Det Europæiske Fællesskab (frekvenspolitikbeslutningen) ([EUT L 108 af 24.4.2002, s. 1](#)).
- (²⁵) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/98/EF af 17. november 2003 om videreanvendelse af den offentlige sektors information ([EUT L 345 af 21.12.2003, s. 90](#)).
- (²⁶) Kommissionens henstilling 2003/361/EF af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder ([EUT L 124 af 20.5.2003, s. 36](#)).
- (²⁷) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/11/EU af 21. maj 2013 om alternativ tvistbilæggelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2009/22/EF (direktiv om ATB på forbrugerområdet) ([EUT L 165 af 18.6.2013, s. 63](#)).
- (²⁸) Kommissionens afgørelse 2002/622/EF af 26. juli 2002 om nedsættelse af en frekvenspolitikgruppe ([EUT L 198 af 27.7.2002, s. 49](#)).
- (²⁹) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/30/EU af 26. februar 2014 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet ([EUT L 96 af 29.3.2014, s. 79](#)).
- (³⁰) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/35/EU af 26. februar 2014 om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse på markedet af elektrisk materiel bestemt til anvendelse inden for visse spændingsgrænser ([EUT L 96 af 29.3.2014, s. 357](#)).
- (³¹) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/1148 af 6. juli 2016 om foranstaltninger, der skal sikre et højt fælles sikkerhedsniveau for net- og informationssystemer i hele Unionen ([EUT L 194 af 19.7.2016, s. 1](#)).
- (³²) Rådets henstilling 1999/519/EF af 12. juli 1999 om begrænsning af befolkningens eksponering for elektromagnetiske felter (0 Hz-300 GHz) ([EUT L 199 af 30.7.1999, s. 59](#)).
- (³³) Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2017/899 af 17. maj 2017 om anvendelsen af 470-790 MHz-frekvensbåndet i Unionen ([EUT L 138 af 25.5.2017, s. 131](#)).
- (³⁴) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked (direktiv om elektronisk handel) ([EUT L 178 af 17.7.2000, s. 1](#)).
- (³⁵) Kommissionens henstilling 2005/698/EF af 19. september 2005 om opsplitting af regnskaber og omkostningsregnskabsystemer i henhold til rammebestemmelserne for elektronisk kommunikation ([EUT L 266 af 11.10.2005, s. 64](#)).
- (³⁶) Kommissionens henstilling 2013/466/EU af 11. september 2013 om sammenhængende forpligtelser vedrørende ikkediskriminering og metoder til beregning af omkostninger for at fremme konkurrencen og forbedre investeringsmiljøet for bredbånd ([EUT L 251 af 21.9.2013, s. 13](#)).
- (³⁷) Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler ([EUT L 95 af 21.4.1993, s. 29](#)).

- ⁽³⁸⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011 om forbrugerrettigheder, om ændring af Rådets direktiv 93/13/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF samt om ophævelse af Rådets direktiv 85/577/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF ([EUT L 304 af 22.11.2011, s. 64](#)).
- ⁽³⁹⁾ Kommissionens direktiv 2002/77/EF af 16. september 2002 om konkurrence på markederne for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester ([EFT L 249 af 17.9.2002, s. 21](#)).
- ⁽⁴⁰⁾ [EUT L 123 af 12.5.2016, s. 1](#).
- ⁽⁴¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser ([EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13](#)).
- ⁽⁴²⁾ [EUT C 369 af 17.12.2011, s. 14](#).
- ⁽⁴³⁾ Kommissionens direktiv 2008/63/EF af 20. juni 2008 om konkurrence på markederne for teleterminaludstyr ([EUT L 162 af 21.6.2008, s. 20](#)).
- ⁽⁴⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1971 af 11. december 2018 om oprettelse af Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) og Agenturet for Støtte til BEREC (BEREC-kontoret), om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1211/2009 (se side 1 i denne EUT).
- ⁽⁴⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 526/2013 af 21. maj 2013 om Den Europæiske Unions Agentur for Net- og Informationssikkerhed (ENISA) og om ophævelse af forordning (EF) nr. 460/2004 ([EUT L 165 af 18.6.2013, s. 41](#)).
- ⁽⁴⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013 af 11. december 2013 om Unionens retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet og om ophævelse af afgørelse nr. 661/2010/EU ([EUT L 348 af 20.12.2013, s. 1](#)).
- ⁽⁴⁷⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU af 4. juli 2012 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) ([EUT L 197 af 24.7.2012, s. 38](#)).

BILAG I

LISTE OVER VILKÅR, SOM KAN KNYTTES TIL GENERELLE TILLADELSER, BRUGSRETTIGHEDER TIL RADIOFREKVENSER OG BRUGSRETTIGHEDER TIL NUMMERRESSOURCER

Dette bilag indeholder en udtømmende liste over de vilkår, som kan knyttes til generelle tilladelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, bortset fra nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester (del A), elektroniske kommunikationsnet (del B), elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester (del C), brugsrettigheder til radiofrekvenser (del D) og brugsrettigheder til nummerressourcer (del E).

A. Generelle vilkår, som kan knyttes til generelle tilladelser

1. Administrationsgebyrer i overensstemmelse med artikel 16.
2. Beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, der er specifik for den elektroniske kommunikationssektor, i overensstemmelse med direktiv 2002/58/EF.
3. Oplysninger, som skal fremlægges som led i en anmeldelsesprocedure i henhold til artikel 12 og til andre formål som anført i artikel 21.
4. Kompetente nationale myndigheders mulighed for lovlig aflytning i overensstemmelse med forordning (EU) 2016/679 og direktiv 2002/58/EF.
5. Betingelser for brug til meddelelser fra offentlige myndigheder til offentligheden med det formål at advare mod overhængende farer og afbøde følgerne af større katastrofer.
6. Betingelser for brug i tilfælde af omfattende katastrofer eller nationale nødsituationer med henblik på at sikre kommunikationen mellem beredskabstjenester og myndigheder.
7. Andre adgangsforsiktelser end de i artikel 13 omhandlede, der gælder virksomheder, der udbyder elektroniske net eller tjenester.
8. Foranstaltninger, hvis formål er at sikre overholdelse af de i artikel 39 omhandlede standarder eller specifikationer.
9. Transparensforpligtelser for udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der udbyder offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, med henblik på at sikre end-to-end-konnektivitet i overensstemmelse med målene og principperne i artikel 3 og, hvor det er nødvendigt og rimeligt, adgang for de kompetente myndigheder til de oplysninger, de har brug for til at kontrollere offentliggørelsens korrekthed.

B. Særlige vilkår, som kan knyttes til en generel tilladelse til udbud af elektroniske kommunikationsnet

1. Samtrafik mellem net i overensstemmelse med dette direktiv.
2. Must carry-forpligtelse i overensstemmelse med dette direktiv.
3. Foranstaltninger i overensstemmelse med EU-retten til beskyttelse af folkesundheden mod elektromagnetisk stråling fra elektroniske kommunikationsnet, idet der tages størst muligt hensyn til henstilling 1999/519/EF.
4. Opbeholdelse af de offentlige elektroniske kommunikationsnets integritet i overensstemmelse med dette direktiv, herunder vilkår for at forhindre elektromagnetisk interferens mellem elektroniske kommunikationsnet eller tjenester i overensstemmelse med direktiv 2014/30/EU.
5. Sikring af offentlige net mod ulovlig adgang i overensstemmelse med direktiv 2002/58/EF.

6. Vilkår for brug af radiofrekvenser i overensstemmelse med artikel 7, stk. 2, i direktiv 2014/53/EU, hvor en sådan brug ikke er gjort afhængig af tildeling af individuel brugsrettigheder, jf. artikel 46, stk. 1, og artikel 48 i nærværende direktiv.

C. Særlige vilkår, som kan knyttes til en generel tilladelse til udbud af elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester

1. Interoperabilitet mellem tjenester i overensstemmelse med dette direktiv.
2. Slutbrugeres adgang til numre fra den nationale nummerplan, UIFN-numre og, hvor det er teknisk og økonomisk gennemførligt, fra andre medlemsstaters nummerplaner samt vilkår i overensstemmelse med dette direktiv.
3. Regler om forbrugerbeskyttelse, som gælder specifikt for den elektroniske kommunikationssektor.
4. Begrænsninger i forbindelse med transmission af ulovligt indhold i overensstemmelse med direktiv 2000/31/EF og begrænsninger i forbindelse med transmission af skadeligt indhold i overensstemmelse med direktiv 2010/13/EU.

D. Vilkår, som kan knyttes til brugsrettigheder til radiofrekvenser

1. Forpligtelse til at yde en tjeneste eller anvende en type teknologi inden for rammerne af artikel 45, herunder, hvor det er passende, krav vedrørende tjenesters dækning og kvalitet.
2. Faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser i overensstemmelse med dette direktiv.
3. Tekniske og operationelle vilkår, der er nødvendige for at undgå skadelig interferens og for beskyttelse af folkesundheden mod elektromagnetiske felter, idet der tages størst muligt hensyn til henstilling 1999/519/EF, når sådanne vilkår er forskellige fra dem, som indgår i den generelle tilladelse.
4. Maksimal varighed i overensstemmelse med artikel 49 med forbehold af eventuelle ændringer i den nationale frekvensplan.
5. Overdragelse eller udlejning af rettigheder på initiativ af rettighedshaveren og vilkår for sådanne overdragelser i overensstemmelse med dette direktiv.
6. Afgifter for brugsrettigheder, jf. artikel 42.
7. Eventuelle tilsagn, som den virksomhed, der opnår brugsrettigheder, har afgivet i forbindelse med udstedelse eller fornyelse af en tilladelse inden udstedelsen af tilladelsen eller, hvor det er relevant, indkaldelsen af ansøgninger om brugsrettigheder.
8. Forpligtelser til at samle eller dele radiofrekvenser eller tillade adgang til radiofrekvenser for andre brugere i bestemte regioner eller på nationalt plan.
9. Forpligtelser i henhold til relevante internationale aftaler om brug af radiofrekvensbånd.
10. Forpligtelser, der specifikt vedrører brug af radiofrekvensbånd til forsøgsformål.

E. Vilkår, som kan knyttes til brugsrettigheder til nummerressourcer

1. Angivelse af, hvilken tjeneste nummeret skal bruges til, herunder eventuelle krav i tilknytning til udbuddet af denne tjeneste og, for at undgå, at der opstår tvivl, takstprincipper og maksimumspriser for bestemte nummerserier for at sikre beskyttelse af forbrugerne i overensstemmelse med artikel 3, stk. 2, litra d).
2. Faktisk og effektiv udnyttelse af nummerressourcer i overensstemmelse med dette direktiv.
3. Nummerportabilitetskrav i overensstemmelse med dette direktiv.
4. Pligt til at stille offentlige telefonbogsoplysninger om slutbrugere til rådighed som foreskrevet i artikel 112.

5. Maksimal gyldighedsperiode i overensstemmelse med artikel 94 med forbehold af eventuelle ændringer af den nationale nummerplan.
6. Overdragelse af rettigheder på initiativ af rettighedshaveren og vilkår for sådanne overdragelser i overensstemmelse med dette direktiv, herunder ethvert vilkår om at brugsrettigheden til et nummer er bindende for alle virksomheder, til hvem rettighederne overdrages.
7. Afgifter for brugsrettigheder, jf. artikel 95.
8. Eventuelle tilsagn, som den virksomhed, der opnår brugsrettigheder, har afgivet under en konkurrencepræget eller sammenlignede udvælgelsesprocedure.
9. Forpligtelser i henhold til relevante internationale aftaler om brug af numre.
10. Forpligtelser vedrørende ekstraterritorial anvendelse af numre inden for Unionen for at sikre overholdelse af forbrugerbeskyttelsesregler og andre nummerrelaterede regler i andre medlemsstater end landekodens medlemsstat.

BILAG II

BETINGELSER FOR ADGANG TIL DIGITALE TV- OG RADIOTJENESTER, DER SENDES TIL SEERE OG LYTTERE I UNIONEN

Del I:

Betingelser for anvendelse af adgangsstyringssystemer i overensstemmelse med artikel 62, stk. 1

I forbindelse med adgangsstyring for digitale tv- og radiotjenester, som udsendes til seere og lyttere i Unionen, skal medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 62 sikre, at følgende betingelser finder anvendelse uanset transmissionsform:

- a) alle operatører af adgangsstyringstjenester, der tilbyder adgang til digitale tv- og radiotjenester, og hvis adgangsstyringstjenester radio- og tv-selskaberne er afhængige af for at nå ud til en gruppe potentielle seere eller lyttere, skal uanset transmissionsform:
 - på redelige, rimelige og ikkediskriminerende vilkår og i overensstemmelse med Unionens konkurrenceret tilbyde alle radio- og tv-selskaber tekniske tjenester, der gør det muligt for seere eller lyttere at modtage radio- og tv-selskabernes digitale transmissioner ved hjælp af dekodere, der administreres af operatørerne, og overholde Unionens konkurrenceret
 - føre særskilte regnskaber for deres aktiviteter som udbydere af adgangsstyring
- b) når indehavere af den industrielle ejendomsret til adgangsstyringsprodukter og -systemer giver licens til fabrikanter af forbrugsudstyr, skal det ske på redelige, rimelige og ikkediskriminerende vilkår. Når der gives licens, hvor der skal tages hensyn til tekniske og handelsmæssige faktorer, kan rettighedshaverne ikke opstille betingelser, der forbyder eller på anden måde forhindrer, at selve produktet udstyres med:
 - enten en standardiseret grænseflade, der giver mulighed for forbindelse med flere andre adgangsstyringssystemer
 - eller særligt udstyr til et andet adgangsstyringssystem, forudsat at licensmodtageren opfylder de relevante rimelige bestemmelser, som for dennes vedkommende garanterer sikkerheden for de transaktioner, der udføres af operatører af adgangsstyring.

Del II:

Andre faciliteter, som kan underlægges betingelser i henhold til artikel 61, stk. 2, litra d)

- a) adgang til API'er
- b) adgang til (EPG).

BILAG III

KRITERIER FOR FASTSÆTTELSE AF ENGROSTERMINERINGSTAKSTER FOR TALEOPKALD

Principper, kriterier og parametre for fastsættelse af engrostermineringstakster for taleopkald i fastnet- og mobilmarkeder som omhandlet i artikel 75, stk. 1:

- a) takster skal bygge på dækning af en effektiv operatørs omkostninger. Vurderingen af de faktiske omkostninger skal bygge på aktuelle kostpriser. Metoden til beregning af de faktiske omkostninger skal bygge på en bottom-up-model, hvor der anvendes langsigtede trafikafhængige meromkostninger ved at yde tjenesten til engrosterminering af taleopkald til tredjepart
- b) de relevante meromkostninger ved tjenesten til engrosterminering af taleopkald skal fastsættes gennem forskellen mellem de samlede langsigtede omkostninger for en operatør, der tilbyder et fuldt udbud af tjenester, og de samlede langsigtede omkostninger for en operatør, der ikke tilbyder en tjeneste til engrosterminering af taleopkald til tredjemand
- c) kun de trafikrelaterede omkostninger, som ville være undgået, såfremt der ikke blev udbudt en tjeneste til engrosterminering af taleopkald, skal indgå i opgørelsen af den relevante meromkostning ved terminering
- d) omkostninger i forbindelse med yderligere netkapacitet skal kun medregnes, i det omfang de skyldes behovet for at øge kapaciteten med det formål at håndtere yderligere trafik, der er forbundet med engrosterminering af taleopkald
- e) afgifter på radiofrekvenser skal ikke medregnes i meromkostningen ved mobilterminering
- f) der skal kun medregnes de engroshandelsomkostninger, som er direkte forbundet med udbud af tjenesten til engrosterminering af taleopkald til tredjepart
- g) alle fastnetoperatører skal anses for at udbyde tjenester til terminering af taleopkald til samme enhedspris som en effektiv operatør, uanset deres størrelse
- h) mindstestørrelsen for et effektivt net skal fastsættes til en markedsandel på mindst 20 % for mobilnetoperatører
- i) økonomisk afskrivning skal anvendes som den relevante afskrivningsmetode, og
- j) valget af teknologi for det modellerede net skal være fremadrettet, baseret på et IP-kernenet og tage hensyn til de forskellige teknologier, der sandsynligvis vil blive anvendt i gyldighedsperioden for den maksimale takst. For fastnet skal opkald udelukkende anses for at være pakkekoblede.

BILAG IV

KRITERIER FOR VURDERING AF TILBUD OM SAMINVESTERING

Når de nationale tilsynsmyndigheder vurderer et tilbud om saminvestering i henhold til artikel 76, stk. 1, skal de kontrollere, at mindst følgende kriterier er opfyldt. De nationale tilsynsmyndigheder kan overveje yderligere kriterier, for så vidt de er nødvendige for at sikre potentielle investorers adgang til saminvesteringen, i lyset af særlige lokale forhold og markedsstrukturen:

- a) Enhver virksomhed skal under hele levetiden for det net, der opføres inden for rammerne af et saminvesteringstilbud, have adgang til saminvesteringstilbuddet på ikkediskriminerende vilkår. I tilbuddet

kan virksomheden, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, inkludere rimelige betingelser vedrørende en virksomheds finansielle kapacitet, så potentielle medinvestorer f.eks. skal kunne vise, at de er i stand til at foretage trinvis betalinger, som danner grundlag for planlægningen af udrulningen, accept af en strategisk plan, som danner grundlag for udarbejdelse af udrulningsplaner på mellemlang sigt, osv.

b) Saminvesteringstilbuddet skal være transparent:

- tilbuddet er tilgængeligt og let at finde på webstedet for virksomheden, der er udpeget som havende en stærk markedsposition
- de fulde, detaljerede vilkår skal gøres tilgængelige for potentielle tilbudsgivere, der har tilkendegivet interesse, uden unødigt forsinkelse, herunder saminvesteringsaftalens retlige form og, hvor det er relevant, hensigtserklæringen om reglerne for styring af saminvesteringsorganet, og
- forløbet, såsom køreplanen for oprettelsen og udviklingen af saminvesteringsprojektet, skal fastlægges på forhånd, eventuelle medinvestorer skal modtage en tydelig forklaring på skrift, og alle vigtige milepæle skal på en tydelig måde meddeles alle virksomheder uden diskrimination.

c) Saminvesteringstilbuddet skal omfatte vilkår for potentielle medinvestorer, som fremmer bæredygtig konkurrence på lang sigt, særlig:

- Alle virksomheder skal tilbydes fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser for deltagelse i saminvesteringsaftalen, der afhænger af, hvornår de tilslutter sig aftalen, herunder hvad angår den finansielle modydelse, der kræves for at opnå bestemte rettigheder, hvad angår den beskyttelse, som de pågældende rettigheder giver medinvestorerne under såvel opbygningsfasen som driftsfasen, f.eks. ved at tildele umistelige brugsrettigheder i hele det saminvesteringsomfattede nets forventede levetid, og hvad angår betingelserne for tilslutning til og potentiel opsigelse af saminvesteringsaftalen. I denne sammenhæng forstås ved ikkediskriminerende vilkår ikke, at alle potentielle medinvestorer skal tilbydes nøjagtig samme vilkår, herunder finansielle vilkår, men at alle variationer af de tilbudte vilkår skal begrundes ud fra de samme objektive, transparente, ikkediskriminerende og forudsigelige kriterier, såsom det antal slutbrugertilslutninger, der indgås tilsagn om.
- Tilbuddet skal give mulighed for fleksibilitet med hensyn til størrelsen af og tidsplanen for hver enkelt medinvestors tilsagn, f.eks. i form af en aftalt og potentielt stigende procentdel af det samlede antal slutbrugertilslutninger i et givet område, som medinvestorer gradvist kan øge deres tilsagn om, og som fastsættes på et enhedsniveau, der gør det muligt for mindre medinvestorer med begrænsede ressourcer at deltage i saminvesteringen i et rimeligt minimumsomfang og gradvist at øge deres deltagelse, samtidig med at det sikres, at det oprindelige tilsagn er tilstrækkeligt. Fastsættelsen af den enkelte medinvestors finansielle modydelse skal afspejle, at de første investorer påtager sig en større risiko og indskyder kapital på et tidligere tidspunkt.
- Et merbidrag, som øges over tid, skal anses for berettiget for tilsagn, der indgås senere i forløbet, og for nye medinvestorer, der tilslutter sig saminvesteringen efter projektets start, for at afspejle de aftagende risici og modvirke et eventuelt incitament til at tilbageholde kapital i de tidlige faser.
- Saminvesteringsaftalen skal give mulighed for, at medinvestorer kan overdrage erhvervede rettigheder til andre medinvestorer eller til tredjeparter, som ønsker at tilslutte sig saminvesteringsaftalen, med forbehold af at den overtagende virksomhed forpligter sig til at opfylde alle den overdragende virksomheds oprindelige forpligtelser i henhold til saminvesteringsaftalen.
- Medinvestorerne skal på fair og rimelige vilkår og betingelser give hinanden gensidige rettigheder til adgang til den saminvesteringsomfattede infrastruktur med henblik på udbud af tjenester i de efterfølgende led, herunder til slutbrugere, på transparente betingelser, som skal være transparente i saminvesteringstilbuddet og efterfølgende aftaler, særlig når medinvestorer individuelt og særskilt har ansvaret for udrulningen af bestemte dele af nettet. Hvis der oprettes et saminvesteringsorgan, skal det give alle medinvestorer adgang til nettet, uanset om det er direkte eller indirekte, på equivalence of inputs-basis og på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder finansielle betingelser, der afspejler de forskellige risikoniveauer, som de enkelte medinvestorer har accepteret.

d) Saminvesteringstilbuddet skal sikre en bæredygtig investering, der sandsynligvis vil kunne dække fremtidige behov, ved at udrulle nye netelementer, som i væsentlig grad bidrager til udrulningen af net med meget høj kapacitet.

BILAG V

MINIMUMSSÆT AF TJENESTER, SOM DEN TILSTRÆKKELIGE BREDBÅNDSINTERNETADGANGSTJENESTE I OVERENSSTEMMELSE MED ARTIKEL 84, STK. 3, SKAL VÆRE I STAND TIL AT UNDERSTØTTE

- 1) e-mail
- 2) søgemaskiner, der gør det muligt at søge efter og finde alle typer information
- 3) grundlæggende onlineværktøjer til træning og uddannelse
- 4) aviser eller nyheder på nettet
- 5) køb eller bestillinger af varer og tjenester på nettet
- 6) jobsøgning og jobsøgningsværktøjer
- 7) erhvervsmæssige netværksaktiviteter
- 8) netbanktjenester
- 9) brug af e-forvaltningstjenester
- 10) sociale medier og instant messaging
- 11) opkald og videoopkald (standardkvalitet)

BILAG VI

BESKRIVELSE AF FACILITETER OG TJENESTER OMHANDLET I ARTIKEL 88 (KONTROL MED UDGIFTER), ARTIKEL 115 (YDERLIGERE FACILITETER) OG ARTIKEL 106 (UDBYDERSKIFT OG NUMMERPORTABILITET)

Del A

Faciliteter og tjenester omhandlet i artikel 88 og 115

Når den anvendes på grundlag af artikel 88, gælder Del A for forbrugere og andre kategorier af slutbrugere, hvis medlemsstaterne har udvidet anvendelsesområdet for, hvem der er omfattet af artikel 88, stk. 2.

Når del A anvendes på grundlag af artikel 115, gælder den for kategorier af slutbrugere som fastlagt af medlemsstaterne, undtagen for så vidt angår denne dels litra c), d) og g), som kun gælder for forbrugere.

a) Specificerede regninger

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder med forbehold af bestemmelserne i den relevante ret om beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred kan fastlægge et mindsteniveau for de specificerede regninger, som udbydere skal tilbyde slutbrugerne uden beregning, for at disse kan:

i) kontrollere og styre, hvilke beløb der er debiteret for anvendelse af internetadgangs- eller talekommunikationstjenester, eller nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester for så vidt angår artikel 115, og

ii) følge tilstrækkeligt med i deres forbrug og udgifter og på den måde til en vis grad styre regningernes størrelse.

For en rimelig pris eller gratis kan slutbrugerne eventuelt tilbydes en større detaljeringsgrad.

Sådanne specificerede regninger skal udtrykkelig oplyse leverandørens navn og varigheden af tjenester i forbindelse med eventuelle overtakseringsnumre, medmindre slutbrugeren har anmodet om, at disse oplysninger ikke nævnes.

Opkald, der er gratis for den kaldende slutbruger, herunder opkald til hjælpetjenester, er ikke forpligtet til at figurere på den kaldende slutbrugers specificerede regning.

De nationale tilsynsmyndigheder kan kræve, at operatører stiller nummervisning gratis til rådighed.

b) Gratis selektiv spærring af udgående opkald eller SMS eller MMS med overtaksering eller, så vidt det er teknisk muligt, andre tilsvarende applikationer.

Herved forstås en gratis facilitet, hvor slutbrugeren efter anmodning til en udbyder af talekommunikationstjenester, eller nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester for så vidt angår artikel 115, kan få spærret udgående opkald eller SMS eller MMS med overtaksering eller andre tilsvarende applikationer af nærmere bestemte typer eller til nærmere bestemte typer numre.

c) Forudbetalingssystemer

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder kan forlange, at udbydere giver forbrugerne mulighed for forudbetaling af adgang til det offentlige elektroniske kommunikationsnet og af brug af talekommunikationstjenester eller internetadgangstjenester, eller nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester for så vidt angår artikel 115.

d) Ratevis betaling af oprettelsesgebyrer

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder kan forlange, at udbydere giver forbrugerne mulighed for at betale for tilslutning til det offentlige elektroniske kommunikationsnet i flere rater.

e) Ubetalte regninger

Medlemsstaterne tillader, at der træffes nærmere bestemte, rimeligt afpassede, ikkediskriminerende og offentliggjorte foranstaltninger med det formål at få dækket ubetalte regninger udstedt af udbydere. Disse foranstaltninger skal omfatte bestemmelser om, at slutbrugeren på forhånd varsles behørigt om eventuelle følger i form af afbrydelse af tjenesten eller afkobling fra nettet. Bortset fra tilfælde af bedrageri, gentagne tilfælde af for sen betaling eller manglende betaling sikres det ved disse foranstaltninger, at det, så vidt det er teknisk muligt, kun er den berørte tjeneste, der afbrydes. Afkobling fra nettet på grund af manglende betaling finder først sted, efter at slutbrugeren har fået en advarsel herom passende tid i forvejen. Medlemsstaterne kan tillade en periode med begrænset service inden fuldstændig frakobling, hvorunder der kun er mulighed for opkald, som er gratis for slutbrugeren (f.eks. opkald til alarmnummer »112«), og et minimumstjenestniveau for internetadgangstjenester, som medlemsstaterne fastlægger i lyset af nationale forhold.

f) Rådgivning om takster

Herved forstås den facilitet, hvorved slutbrugere kan anmode en udbyder om at tilbyde oplysninger om alternative lavere takster, hvis sådanne er tilgængelige.

g) Udgiftskontrol

Herved forstås den facilitet, hvorved udbydere tilbyder andre midler, som eventuelt er fastlagt af de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder, til at kontrollere udgifterne til talekommunikationstjenester eller internetadgangstjenester, eller nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester for så vidt angår artikel 115, herunder gratis underretning af forbrugerne i tilfælde af unormale og overdrevne forbrugsmønstre.

h) Facilitet til at deaktivere tredjepartsfakturering

Herved forstås den facilitet, hvorved slutbrugere kan deaktivere tredjepartstjenesteudbyderes mulighed for at anvende regningen fra en udbyder af en internetadgangstjeneste eller en udbyder af en offentligt tilgængelig interpersonel kommunikationstjeneste til at opkræve betaling for deres produkter eller tjenester.

Del B

Faciliteter omhandlet i artikel 115

a) Nummervisning

Herved forstås, at den kaldte part kan se den kaldende parts nummer, inden samtalen etableres.

Denne facilitet skal udbydes i overensstemmelse med den relevante ret om beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, navnlig direktiv 2002/58/EF.

I det omfang, det er teknisk muligt, stiller operatørerne data og signaler til rådighed for at gøre det lettere at tilbyde nummervisning og tonesignalering på tværs af medlemsstaternes grænser.

b) Videre sendelse af eller adgang til e-mails efter opsigelse af en aftale med en udbyder af en internetadgangstjeneste

Denne facilitet skal på anmodning og gratis gøre det muligt for slutbrugere, som opsiges deres aftale med en udbyder af en internetadgangstjeneste, enten at få adgang til deres e-mails modtaget på den eller de e-mailadresser, som bygger på den tidligere udbyders virksomhedsnavn eller varemærke, i en periode, som den nationale tilsynsmyndighed skønner nødvendig og rimelig, eller få videre sendt e-mails, der sendes til denne eller disse adresser i den pågældende periode, til en ny e-mailadresse, som slutbrugeren angiver.

Del C

Gennemførelse af bestemmelserne om nummerportabilitet i artikel 106

Kravet om, at alle slutbrugere med numre fra den nationale nummerplan efter anmodning kan beholde deres nummer eller numre uafhængigt af, hvilken virksomhed der leverer tjenesten, gælder

a) for så vidt angår geografiske numre på et bestemt sted og

b) for så vidt angår ikkegeografiske numre på et hvilket som helst sted.

Denne del finder ikke anvendelse på nummerportabilitet mellem net, der udbyder tjenester på et fast sted, og mobilnet.

BILAG VII

BEREGNING AF EVENTUELLE NETTOOMKOSTNINGER VED FORSYNINGSPLIGTEN OG FASTLÆGGELSE AF EN EVENTUEL KOMPENSATIONS- ELLER DELEORDNING I HENHOLD TIL ARTIKEL 89 OG 90

Del A

Beregning af nettoomkostninger

Ved forsyningspligt forstås den pligt, som en medlemsstat pålægger en virksomhed til at udbyde forsyningspligtigheder som fastsat i artikel 84-87.

De nationale tilsynsmyndigheder tager alle midler under overvejelse med henblik på at give virksomhederne (udpegede eller ikkeudpegede) det fornødne incitament til at udbyde forsyningspligtigheder på en omkostningseffektiv måde. Nettoomkostningerne ved forsyningspligten beregnes som forskellen mellem de nettodriftsomkostninger, en virksomhed har med denne pligt, og de nettodriftsomkostninger, den ville have uden denne pligt. Der lægges vægt på, at omkostninger, som virksomheden ville have valgt at undgå, hvis der ikke havde været nogen forsyningspligt, vurderes så korrekt som muligt. Der tages ved beregningen af nettoomkostningerne højde for de fordele, herunder immaterielle fordele, der kommer forsyningspligtudbydere til gode.

Beregningen baseres på de omkostninger, der kan henføres til:

i) elementer af de pågældende tjenester, som kun kan udbydes med tab eller på omkostningsbetingelser, der falder uden for almindelige forretningsmæssige standarder.

Dette kan f.eks. omfatte adgang til beredskabstelefontjenester, visse offentlige betalingstelefoner, bestemte tjenester eller bestemt udstyr til slutbrugere med handicap mv.

ii) bestemte slutbrugere eller grupper af slutbrugere, som, under hensyntagen til omkostninger og indtægter ved bestemte net- og tjenesteudbud samt eventuelle af medlemsstaten foreskrevne, geografisk bestemte gennemsnitstakster, kun kan betjenes med tab eller på omkostningsbetingelser, der falder uden for almindelige forretningsmæssige standarder.

Dette omfatter f.eks. slutbrugere eller grupper af slutbrugere, som ikke ville blive betjent af en kommerciel udbyder uden forsyningspligt.

Nettoomkostningerne ved bestemte aspekter af forsyningspligten beregnes særskilt for at undgå at medregne eventuelle direkte eller indirekte fordele og omkostninger to gange. Forsyningspligtens samlede nettoomkostninger beregnes for alle virksomheders vedkommende som summen af nettoomkostningerne ved forsyningspligtens enkelte komponenter iberegnet eventuelle immaterielle fordele. Den nationale tilsynsmyndighed har ansvar for at kontrollere, at nettoomkostningerne er korrekt beregnet.

Del B

Kompensation af nettoomkostninger ved forsyningspligt

Dækning eller finansiering af eventuelle nettoomkostninger ved forsyningspligt kan kræve, at virksomheder med forsyningspligt godtgøres for de tjenester, som de udbyder på ikkeforretningsmæssige vilkår. Eftersom en sådan godtgørelse indebærer finansielle overførsler, sikrer medlemsstaterne, at disse overførsler foretages på en objektiv, transparent, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpasset måde. Dette betyder, at overførslerne medfører mindst mulig konkurrence- og brugerefterspørgselsforvridning.

I overensstemmelse med artikel 90, stk. 3, anvender en deleordning, der bygger på en fond, en transparent og neutral måde til opkrævning af bidrag, som undgår risikoen for dobbelt pålæggelse af bidrag på både input- og outputsiden for virksomheder.

Det uafhængige organ, der forvalter fonden, er ansvarligt for at opkræve bidrag fra de virksomheder, som vurderes at skulle bidrage til nettoomkostningerne ved forsyningspligt i den pågældende medlemsstat, og skal føre tilsyn med overførsler af skyldige beløb eller administrative betalinger til de virksomheder, der har ret til at modtage betalinger fra fonden.

OPLYSNINGSKRAV I HENHOLD TIL ARTIKEL 102 (OPLYSNINGSKRAV VEDRØRENDE AFTALER)

A. Oplysningskrav til udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester

Udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester, skal stille følgende oplysninger til rådighed:

1) som en del af de vigtigste egenskaber for hver udbudt tjeneste: eventuelle minimumsniveauer for kvaliteten af tjenesten, i det omfang sådanne tilbydes, og for andre tjenester end internetadgangstjenester: de specifikke lovede kvalitetsparametre.

Når der ikke tilbydes nogen minimumsniveauer for kvaliteten af tjenesten, udfærdiges der en erklæring herom

2) som en del af prisoplysningerne, når og i det omfang det er relevant, de respektive priser for at aktivere elektroniske kommunikationstjenester og for eventuelle tilbagevendende eller forbrugsrelaterede gebyrer

3) som en del af oplysningerne om aftalens varighed og betingelserne for fornyelse og opsigelse af aftalen, herunder eventuelle opsigelsesgebyrer, i det omfang, der gælder sådanne betingelser:

i) eventuelle minimumskrav til anvendelse og varighed, som skal være opfyldt for at kunne nyde godt af kampagnevilkår

ii) eventuelle gebyrer i forbindelse med skift samt kompensations- og refusionsordninger ved forsinkelser eller misbrug i forbindelse med skift og information om de respektive procedurer

iii) oplysninger om retten for forbrugere, der anvender forudbetalte tjenester, til tilbagebetaling efter anmodning af en eventuel resterende kredit i tilfælde af udbyderskift, jf. artikel 106, stk. 6

iv) eventuelle gebyrer ved for tidlig opsigelse af aftalen, herunder information om, hvordan terminaludstyr låses op, og dækning af omkostninger i forbindelse med terminaludstyr

4) eventuelle godtgørelses- og refusionsordninger, herunder, hvor det er relevant, en udtrykkelig henvisning til forbrugernes rettigheder, såfremt det kontraktfæstede niveau for kvaliteten af tjenesten ikke opfyldes, eller hvis en udbyder reagerer utilstrækkeligt på en sikkerhedshændelse, en trussel eller en sårbarhed

5) hvilken type handlinger udbyderen kan foretage som reaktion på sikkerhedsmæssige hændelser eller trusler eller sårbarheder.

B. Oplysningskrav til udbydere af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester

I. Ud over kravene i del A skal udbydere af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester stille følgende oplysninger til rådighed:

1) som en del af de vigtigste egenskaber for hver udbudt tjeneste:

i) eventuelle minimumsniveauer for kvaliteten af tjenesten, i det omfang sådanne tilbydes, og under størst mulig hensyntagen til BEREC's retningslinjer, som er vedtaget i overensstemmelse med artikel 104, stk. 2, i forbindelse med:

— internetadgangstjenester: som minimum latenstid, jitter og pakketab

— offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester, hvor de som minimum udøver kontrol over nogle af nettets elementer eller har en serviceleveranceaftale herom med virksomheder, der udbyder adgang til nettet: som minimum tiden for oprettelse af den første forbindelse, fejlsandsynlighed og forsinkelse på opkaldssignal i overensstemmelse med bilag X og

- ii) uden at det berører slutbrugernes ret til at bruge terminaludstyr efter eget valg, jf. artikel 3, stk. 1, i forordning (EU) 2015/2120, eventuelle betingelser, herunder gebyrer, pålagt brugen af det leverede terminaludstyr af udbyderen
- 2) som en del af prisoplysningerne, når og i det omfang det er relevant, de respektive priser for at aktivere elektroniske kommunikationstjenester og for eventuelle tilbagevendende eller forbrugsrelaterede gebyrer:
- i) detaljerede oplysninger om de specifikke abonnements- og prisvilkår i henhold til aftalen og for alle sådanne abonnements- og prisvilkår typerne af tilbudte tjenester, herunder, hvor det er relevant, kommunikationsmængderne (f.eks. MB, minutter, beskeder) for den enkelte afregningsperiode og prisen på yderligere kommunikationsenheder
 - ii) i tilfælde af abonnements- og prisvilkår med en forudbestemt kommunikationsmængde muligheden for, at forbrugeren kan overføre en eventuel uudnyttet del af denne mængde fra den foregående faktureringsperiode til den følgende faktureringsperiode, når denne mulighed fremgår af aftalen
 - iii) faciliteter til at sikre transparente regninger og overvåge forbruget
 - iv) takstoplysninger vedrørende numre eller tjenester, for hvilke der gælder særlige prisvilkår; de kompetente myndigheder kan i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder, hvad angår individuelle kategorier af tjenester, derudover kræve, at sådanne oplysninger gives umiddelbart inden etablering af opkaldet eller forbindelsen med udbyderen af tjenesten
 - v) for pakketjenester og pakker, herunder både tjenester og terminaludstyr, prisen på de enkelte elementer i pakken, i det omfang de også markedsføres separat
 - vi) oplysninger om og betingelser, herunder gebyrer, for eventuel eftersalgs-, vedligeholdelses- og kundeservice og
 - vii) metoderne til at indhente ajourførte oplysninger om alle relevante takster og vedligeholdelsesgebyrer
- 3) som en del af oplysningerne om varigheden af aftalen om pakketjenester og betingelserne for fornyelse og opsigelse af aftalen, hvor det er relevant, betingelserne for opsigelse af pakken eller dele heraf
- 4) med forbehold af artikel 13 i forordning (EU) 2016/679 oplysninger om, hvilke personlige oplysninger der skal gives inden udførelsen af tjenesten eller indsamles i forbindelse med leveringen af tjenesten
- 5) detaljerede oplysninger om produkter og tjenester udformet til slutbrugere med handicap, og hvordan ajourførte oplysninger kan opnås
- 6) hvordan en procedure til bilæggelse af tvister indledes, herunder både nationale tvister og tvister på tværs af grænser, jf. artikel 25.
- II. Ud over kravene i del A og i punkt I skal udbydere af offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester også stille følgende oplysninger til rådighed:
- 1) eventuelle begrænsninger på adgang til beredskabstjenester eller lokaliseringsoplysninger om den kaldende part på grund af manglende tekniske muligheder, for så vidt som tjenesten tillader slutbrugere at spore opkald tilbage til et nummer i en national eller international nummerplan
 - 2) slutbrugernes ret til selv at afgøre, om deres personoplysninger skal medtages i en telefonbog, og i så fald de typer af relevante oplysninger, der medtages, i henhold til artikel 12 i direktiv 2002/58/EF.
- III. Ud over kravene i del A og i punkt I skal udbydere af internetadgangstjenester også stille de oplysninger, der kræves i henhold til artikel 4, stk. 1, i forordning (EU) 2015/2120, til rådighed.

OPLYSNINGER, DER SKAL OFFENTLIGGØRES I HENHOLD TIL ARTIKEL 103 (GENNEMSIGTIGHED OG OFFENTLIGGØRELSE AF OPLYSNINGER)

Den kompetente myndighed er i koordination med, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed ansvarlig for, at oplysningerne i dette bilag offentliggøres som foreskrevet i artikel 103. Den kompetente myndighed afgør i koordination med, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed, hvilke oplysninger det er relevant, at udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester offentliggør, og hvilke oplysninger der skal offentliggøres af den kompetente myndighed selv i koordination med, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed, for at sikre, at alle slutbrugerne har mulighed for at træffe et informeret valg. De kompetente myndigheder kan i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder fremme selv- eller samregulerede foranstaltninger forud for indførelse af eventuelle forpligtelser, hvis det skønnes hensigtsmæssigt.

1.

Virksomhedens kontaktoplysninger

2.

Beskrivelse af de tjenester, der udbydes

2.1.

Omfanget af de tjenester, der udbydes, og de vigtigste egenskaber for hver udbudt tjeneste, herunder eventuelle minimumsniveauer for kvaliteten af tjenesten, hvor sådanne tilbydes, og enhver begrænsning, som pålægges af udbyderen, i brugen af leveret terminaludstyr

2.2.

Takster for de udbudte tjenester, herunder oplysninger om kommunikationsmængder (såsom begrænsninger på dataforbrug, antallet af taleminutter, antallet af beskeder) for bestemte abonnements- og prisvilkår og de gældende takster for yderligere kommunikationsenheder, numre eller tjenester, for hvilke der gælder særlige prisvilkår, gebyrer for adgang og vedligeholdelse, alle former for brugsgebyrer, særlige og målrettede takstordninger samt eventuelle ekstragebyrer og omkostninger til terminaludstyr

2.3.

Tilbudt eftersalgs-, vedligeholdelses- og kundeservice og de relevante kontaktoplysninger

2.4.

Standardaftalevilkår, herunder i givet fald oplysninger om aftalens varighed, gebyrer ved for tidlig opsigelse af aftalen, rettigheder i forbindelse med opsigelse af pakketilbud eller dele heraf og procedurer og direkte gebyrer i forbindelse med nummerportabilitet og andre identifikationsmidler

2.5.

Oplysninger om adgang til beredskabstjenester og lokaliseringsoplysninger om den kaldende part eller oplysninger om eventuelle begrænsninger for sidstnævnte, hvis virksomheden er udbyder af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester. Oplysninger om, i hvilken grad adgang til

beredskabstjenester er understøttet eller ej, hvis virksomheden er udbyder af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester

2.6.

Detaljerede oplysninger om produkter og tjenester, herunder eventuelle funktioner, praksis, politikker og procedurer og ændringer i driften af tjenesten, specifikt udformet til slutbrugere med handicap, jf. EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser

3.

Twistbilægelsesordninger, herunder ordninger, der er fastlagt af den pågældende virksomhed.

BILAG X

PARAMETRE FOR TJENESTEKVALITET

Parametre, definitioner og målemetoder for tjenestekvalitet, jf. artikel 104

For udbydere af adgang til et offentligt elektronisk kommunikationsnet

PARAMETER (note 1)	DEFINITION	MÅLEMETODE
Leveringstid for tilslutning	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Fejlhyppighed pr. abonnentledning	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Ventetid for fejlretning	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

For udbydere af interpersonelle kommunikationstjenester, der som minimum udøver kontrol over nogle af nettets elementer eller har en serviceleveranceaftale herom med virksomheder, der udbyder adgang til nettet

PARAMETER (note 2)	DEFINITION	MÅLEMETODE
Etableringstider for opkald	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Klager over urigtig fakturering	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Opkaldskvalitet	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

Procent afbrudte opkald	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Procent mislykkede opkald (note 2)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Fejlsandsynlighed		
Forsinkelse på opkaldssignal		

Der er tale om version 1.3.1 af ETSI EG 202 057-1 (juli 2008)

For udbydere af internetadgangstjenester

PARAMETER	DEFINITION	MÅLEMETODE
Latenstid (forsinkelse)	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Jitter	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Pakketab	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617

Note 1

Parametrene måles således, at der kan foretages en præstationsanalyse på regionalt niveau (dvs. mindst med en detaljeringsgrad, der svarer til niveau 2 i Eurostats nomenklatur for statistiske territoriale enheder (NUTS)).

Note 2

Medlemsstaterne kan beslutte ikke at kræve ajourførte oplysninger vedrørende kvalitetsmålene for disse to indikatorer, hvis det kan dokumenteres, at kvaliteten inden for disse to områder er tilfredsstillende.

BILAG XI

INTEROPERABILITET FOR Udstyr til Bilradiomodtagere og Forbrugerudstyr til Digitalt TV som omhandlet i Artikel 113

1.

Fælles krypteringsalgoritme og modtagelse af ukrypterede signaler

Alt forbrugerudstyr til modtagelse af digitale tv-signaler (dvs. udsendelse via jordbaseret transmission eller kabel- eller satellittransmission), som i Unionen sælges, udlejes eller på anden vis stilles til rådighed og er i stand til dekryptering af digitale tv-signaler, skal kunne:

- a)dekryptere sådanne signaler baseret på en fælles europæisk krypteringsalgoritme, der administreres af en anerkendt europæisk standardiseringsorganisation, p.t. ETSI
- b)genligne signaler, der transmitteres ukrypteret, forudsat at lejeren overholder den gældende lejeaftale, hvis der er tale om lejet udstyr.

2.

Interoperabilitet for digitale tv-apparater

Alle digitale tv-apparater med indbygget skærm, der markedsføres med henblik på salg eller leje i Unionen, og hvis synlige skærbillede målt diagonalt er større end 30 cm, skal være udstyret med mindst ét stik baseret på en åben grænseflade (som enten er standardiseret af, eller som overholder en standard, der er vedtaget af en anerkendt europæisk standardiseringsorganisation, eller er i overensstemmelse med en industrispecifikation), der muliggør en enkel tilslutning af periferiudstyr, og som skal kunne overføre alle relevante elementer af et digitalt tv-signal, herunder information vedrørende interaktive og adgangsstyrede tjenester.

3.

Interoperabilitet for bilradiomodtagere

Bilradiomodtagere, der er indbygget i et nyt køretøj i klasse M, som er gjort tilgængeligt på markedet til salg eller leje i Unionen fra den 21. december 2020, skal bestå af en modtager, som kan modtage og gengive mindst radiotjenester udsendt via digital jordbaseret radiotransmission. Modtagere, som er i overensstemmelse med harmoniserede standarder, hvis referencer er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, eller med dele heraf, anses for at opfylde dette krav, der er omfattet af disse standarder eller dele deraf.

BILAG XII

Del A

Ophævede direktiver med oversigt over efterfølgende ændringer heraf

(jf. artikel 125)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 33)		
	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF (EUT L 337 af 18.12.2009, s. 37)	Artikel 1
	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 544/2009 (EUT L 167 af	Artikel 2

	29.6.2009, s. 12)	
	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 717/2007 (EUT L 171 af 29.6.2007, s. 32)	Artikel 10
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 21)		
	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF (EUT L 337 af 18.12.2009, s. 37)	Artikel 3 og bilag
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 7)		
	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF (EUT L 337 af 18.12.2009, s. 37)	Artikel 2
Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 51)		
	Europa-Parlamentets og Rådets	Artikel 1 og bilag I

	direktiv 2009/136/EF (EUT L 337 af 18.12.2009, s. 11)	
	Europa- Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2120 (EUT L 310 af 26.11.2015, s. 1)	Artikel 8

Del B

Frister for gennemførelse i national ret og anvendelsesdatoer

(jf. artikel 125)

Direktiv	Frist for gennemførelse	Anvendelsesdato
2002/19/EF	24. juli 2003	25. juli 2003
2002/20/EF	24. juli 2003	25. juli 2003
2002/21/EF	24. juli 2003	25. juli 2003
2002/22/EF	24. juli 2003	25. juli 2003

BILAG XIII

SAMMENLIGNINGSTABEL

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
Artikel 1, stk. 1, 2 og 3				Artikel 1, stk. 1, 2 og 3

Artikel 1, stk. 3a				Artikel 1, stk. 4
Artikel 1, stk. 4 og 5				Artikel 1, stk. 5 og 6
Artikel 2, litra a)				Artikel 2, nr. 1
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 2
Artikel 2, litra b)				Artikel 2, nr. 3
Artikel 2, litra c)				Artikel 2, nr. 4
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 5
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 6
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 7
Artikel 2, litra d)				Artikel 2, nr. 8
Artikel 2, litra da)				Artikel 2, nr. 9
Artikel 2, litra e)				Artikel 2, nr. 10
Artikel 2, litra ea)				Artikel 2, nr. 11
Artikel 2, litra f)				Artikel 2, nr. 12
Artikel 2, litra g)				—
Artikel 2, litra h)				Artikel 2, nr. 13
Artikel 2, litra i)				Artikel 2, nr. 14
Artikel 2, litra j)				—
Artikel 2, litra k)				—
Artikel 2, litra l)				—

Artikel 2, litra m)				Artikel 2, nr. 15
Artikel 2, litra n)				Artikel 2, nr. 16
Artikel 2, litra o)				Artikel 2, nr. 17
Artikel 2, litra p)				Artikel 2, nr. 18
Artikel 2, litra q)				Artikel 2, nr. 19
Artikel 2, litra r)				Artikel 2, nr. 20
Artikel 2, litra s)				Artikel 2, nr. 21
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 22
Artikel 3, stk. 1				Artikel 5, stk. 1
—	—	—	—	Artikel 5, stk. 2
Artikel 3, stk. 2				Artikel 6, stk. 1
Artikel 3, stk. 3				Artikel 6, stk. 2
Artikel 3, stk. 3a, første afsnit				Artikel 8, stk. 1
—	—	—	—	Artikel 8, stk. 2
—	—	—	—	Artikel 7, stk. 1
Artikel 3, stk. 3a, andet afsnit				Artikel 7, stk. 2 og 3
Artikel 3, stk. 3a, tredje afsnit				Artikel 9, stk. 1 og 3
—	—	—	—	Artikel 9, stk. 2
Artikel 3, stk. 3b				Artikel 10, stk. 1

Artikel 3, stk. 3c				Artikel 10, stk. 2
Artikel 3, stk. 4				Artikel 5, stk. 3
Artikel 3, stk. 5				Artikel 11
Artikel 3, stk. 6				Artikel 5, stk. 4
Artikel 4				Artikel 31
Artikel 5				Artikel 20
—	—	—	—	Artikel 22
Artikel 6				Artikel 23
Artikel 7				Artikel 32
Artikel 7a				Artikel 33
—	—	—	—	Artikel 33, stk. 5, litra c)
Artikel 8, stk. 1 og 2				Artikel 3, stk. 1 og 2
Artikel 8, stk. 5				Artikel 3, stk. 3
Artikel 8a, stk. 1 og 2				Artikel 4, stk. 1 og 2
—	—	—	—	Artikel 4, stk. 3
Artikel 8a, stk. 3				Artikel 4, stk. 4
—	—	—	—	Artikel 29
Artikel 9, stk. 1 og 2				Artikel 45, stk. 1 og 2

—	—	—	—	Artikel 45, stk. 3
Artikel 9, stk. 3				Artikel 45, stk. 4
Artikel 9, stk. 4 og 5				Artikel 45, stk. 5 og 6
Artikel 9, stk. 6 og 7				—
Artikel 9a				—
Artikel 9b, stk. 1 og 2				Artikel 51, stk. 1 og 2
Artikel 9b, stk. 3				Artikel 51, stk. 4
—	—	—	—	Artikel 51, stk. 3
Artikel 10, stk. 1				Artikel 95, stk. 1
Artikel 10, stk. 2				Artikel 95, stk. 3
—	—	—	—	Artikel 95, stk. 2
—	—	—	—	Artikel 95, stk. 4
—	—	—	—	Artikel 95, stk. 5
—	—	—	—	Artikel 95, stk. 6
Artikel 10, stk. 3				Artikel 95, stk. 7

Artikel 10, stk. 4				Artikel 95, stk. 8
Artikel 10, stk. 5				—
Artikel 11				Artikel 43
Artikel 12, stk. 1				Artikel 44, stk. 1
Artikel 12, stk. 2				—
Artikel 12, stk. 3				Artikel 61, stk. 2
Artikel 12, stk. 4				—
Artikel 12, stk. 5				Artikel 44, stk. 2
Artikel 13				Artikel 17
Artikel 13a, stk. 1, 2 og 3				Artikel 40, stk. 1, 2 og 3
Artikel 13a, stk. 4				—
—				Artikel 40, stk. 5
—	—	—	—	Artikel 40, stk. 4
Artikel 13b, stk. 1, 2 og 3				Artikel 41, stk. 1, 2 og 3
—	—	—	—	Artikel 41, stk. 4
Artikel 13b, stk. 4				Artikel 41, stk. 7

—	—	—	—	Artikel 41, stk. 5
—	—	—	—	Artikel 41, stk. 6
Artikel 14				Artikel 63
Artikel 15, stk. 1, 2 og 3				Artikel 64, stk. 1, 2 og 3—
Artikel 15, stk. 4	—	—	—	—
—	—	—	—	Artikel 66
Artikel 16				Artikel 67
Artikel 17				Artikel 39
Artikel 18				—
Artikel 19				Artikel 38
Artikel 20				Artikel 26
Artikel 21, stk. 1				Artikel 27, stk. 1
Artikel 21, stk. 2, første og andet afsnit				Artikel 27, stk. 2
Artikel 21, stk. 2, tredje afsnit				Artikel 27, stk. 3
Artikel 21, stk. 2, fjerde og femte afsnit				Artikel 27, stk. 4
—				Artikel 27, stk. 5
Artikel 21, stk. 3				—

Artikel 21, stk. 4				Artikel 27, stk. 6
Artikel 21a				Artikel 29
Artikel 22, stk. 1				Artikel 118, stk. 1
Artikel 22, stk. 2				Artikel 118, stk. 3
Artikel 22, stk. 3				Artikel 118, stk. 4
—	—	—	—	Artikel 11, stk. 2
—	—	—	—	Artikel 118, stk. 5
—	—	—	—	Artikel 117
Artikel 23				Artikel 119
Artikel 24				Artikel 120, stk. 1 og 2
Artikel 25				Artikel 122, stk. 1
Artikel 26				Artikel 125
Artikel 28				Artikel 124
Artikel 29				Artikel 127
Artikel 30				Artikel 128
Bilag II				—
	Artikel 1			Artikel 1, stk. 1

	Artikel 2, stk. 1			—
	Artikel 2, stk. 2			Artikel 2, nr. 22
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 23
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 24
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 25
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 26
	Artikel 3, stk. 1			Artikel 12, stk. 1
	Artikel 3, stk. 2, første punktum			Artikel 12, stk. 2
	Artikel 3, stk. 2, andet, tredje og fjerde punktum			Artikel 12, stk. 3
	Artikel 3, stk. 3			Artikel 12, stk. 4
—	—	—	—	
	Artikel 4			Artikel 15
	Artikel 5, stk. 1			Artikel 46, stk. 1
—	—	—	—	Artikel 46, stk. 2 og 3
	Artikel 5, stk. 2, første afsnit			Artikel 48, stk. 1

	Artikel 5, stk. 2, andet afsnit, første punktum			Artikel 48, stk. 2
	Artikel 5, stk. 2, tredje afsnit			Artikel 48, stk. 5
	Artikel 5, stk. 2, andet afsnit, andet punktum			Artikel 48, stk. 3
—	—	—	—	Artikel 48, stk. 4
	Artikel 5, stk. 3			Artikel 48, stk. 6
	Artikel 5, stk. 4 og 5			Artikel 93, stk. 4 og 5
	Artikel 5, stk. 6			Artikel 52
—	—	—	—	Artikel 93
	Artikel 6, stk. 1-4			Artikel 13
—	—	—	—	Artikel 47
	Artikel 7 —			— Artikel 55
	Artikel 8			Artikel 36
	Artikel 9			Artikel 14
	Artikel 10			Artikel 30
—	—	—	—	

	Artikel 11			Artikel 21
	Artikel 12			Artikel 16
	Artikel 13			Artikel 42
—	—	—	—	Artikel 94
	Artikel 14, stk. 1			Artikel 18
	Artikel 14, stk. 2			Artikel 19
	Artikel 15			Artikel 120, stk. 3 og 4
	Artikel 16			—
	Artikel 17			—
	Artikel 18			—
	Artikel 19			—
	Artikel 20			—
	Bilag			Bilag I
		Artikel 1, stk. 1 og 2		Artikel 1, stk. 2 og 3
		Artikel 2, litra a)		Artikel 2, nr. 27
		Artikel 2, litra b)		Artikel 2, nr. 28
		Artikel 2, litra c)		Artikel 2, nr. 29
		Artikel 2, litra d)		—

		Artikel 2, litra e)		Artikel 2, nr. 30
		Artikel 3		Artikel 59
		Artikel 4		Artikel 60
		Artikel 5		Artikel 61
		Artikel 6		Artikel 62
				—
		Artikel 8		Artikel 68
		Artikel 9		Artikel 69
		Artikel 10		Artikel 70
		Artikel 11		Artikel 71
—	—	—	—	Artikel 72
		Artikel 12		Artikel 73
		Artikel 13		Artikel 74
—	—	—	—	Artikel 75
—	—	—	—	Artikel 76
		Artikel 13a		Artikel 77
		Artikel 13b		Artikel 78
—	—	—	—	Artikel 80
—	—	—	—	Artikel 81
		Artikel 14		—

		Artikel 15		Artikel 120, stk. 5
		Artikel 16, stk. 1		—
		Artikel 16, stk. 2		Artikel 121, stk. 4
		Artikel 17		—
		Artikel 18		—
		Artikel 19		—
		Artikel 20		—
		Bilag I		Bilag II
		Bilag II		—
—	—	—	—	Bilag III
			Artikel 1	Artikel 1, stk. 4 og 5
			Artikel 2, litra a)	—
			Artikel 2, litra c)	Artikel 2, nr. 32
			Artikel 2, litra d)	Artikel 2, nr. 33
			Artikel 2, litra f)	Artikel 2, nr. 34
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 35
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 37
—	—	—	—	Artikel 2, nr. 38

—	—	—	—	Artikel 2, nr. 39
—	—	—	—	Artikel 83
—	—	—	—	Artikel 85
			Artikel 3	Artikel 86, stk. 1 og 2
			Artikel 4	—
			Artikel 5	—
			Artikel 6	—
			Artikel 7	—
			Artikel 8, stk. 1	Artikel 86, stk. 3
			Artikel 8, stk. 2	Artikel 86, stk. 4
			Artikel 8, stk. 3	Artikel 86, stk. 5
			Artikel 9	—
—	—	—	—	Artikel 87
			Artikel 10	Artikel 88
			Artikel 11	—
			Artikel 12	Artikel 89
			Artikel 13	Artikel 90
			Artikel 14	Artikel 91
			Artikel 15	Artikel 122, stk. 2 og 3

			Artikel 17	—
—	—	—	—	Artikel 99
—	—	—	—	Artikel 101
			Artikel 20, stk. 1	Artikel 102
			Artikel 20, stk. 2	Artikel 105, stk. 3
			Artikel 21	Artikel 103
			Artikel 22	Artikel 104
			Artikel 23	Artikel 108
			Artikel 23a	Artikel 111
			Artikel 24	Artikel 113
			Artikel 25	Artikel 112
			Artikel 26	Artikel 109
			Artikel 27	—
			Artikel 27a	Artikel 96
			Artikel 28	Artikel 97
			Artikel 29	Artikel 115
			Artikel 30, stk. 1	Artikel 106, stk. 2
			Artikel 30, stk. 2	Artikel 106, stk. 4
			Artikel 30, stk. 3	Artikel 106, stk. 4

			Artikel 30, stk. 4	Artikel 106, stk. 5
			Artikel 30, stk. 5	Artikel 105, stk. 1
			Artikel 31	Artikel 114
			Artikel 32	Artikel 92
			Artikel 33	Artikel 24
			Artikel 34	Artikel 25
			Artikel 35	Artikel 116
			Artikel 36	Artikel 121
			Artikel 37	—
			Artikel 38	—
			Artikel 39	—
			Artikel 40	—
			Bilag I	Bilag V
			Bilag II	Bilag VII
			Bilag III	Bilag IX
			Bilag IV	Bilag VI
			Bilag V	—
			Bilag VI	Bilag X
				Bilag IV